

סֵפֶר

אוֹצֵר הַקּוֹנְטְרָסִים

חֵלֶק כֹּה

והוא לקוטי קונטרסים יקרים מפז ומפנינים, שנדפסו ונתפשטו כבר בעולם, המדברים על כל מיני נושאים בחיי האדם, מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, ומחזקים ומאמצים ומכניסים בו תקנה ואור וחיית ולהמשיך בחייו. ויורה לו דרכים ועצות קלות ונעימות, איך לעבור את זה העולם בטוב ובנעימים ובאשר אמת, ולהיות דבוק בחי החיים בו יתברך, אשרי לו!

*

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו.

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו,

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי חכמינו
הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

* * *

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

הכתובת להשיג את הספר הקדוש הזה
וכל ספרי אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי תלמידיו הקדושים

בארץ ישראל
יבנאל עיר ברסלב
גליל

בארצות הברית
מתיבתא היכל הקודש - חסידי ברסלב

Mesifita Heichal Hakodesh
1129-42nd street
Brooklyn N.Y. 11219

מוסדות "היכל הקודש" חסידי ברסלב בארץ ובחו"ל
שע"י עמותת "ישמח צדיק - קהילת ברסלב בגליל"
בנשיאות כ"ק מוהרא"ש שליט"א - הצדיק מיבנאל
רח' רבי נחמן מברסלב 1, ת.ד. 421 יבנאל, 15225
טלפון רב קווי: 04-6708356 - פקס: 04-6708359
Web site: www.moharosh.org E-Mail: breslevcity@gmail.com

עַל-יְדֵי הָעֲצוֹת שֶׁנִּתְגַּלִּין בְּעוֹלָם,
דִּהְיִנוּ שְׂיֹדְעִין בְּעוֹלָם לַתָּן עֲצָה
לְנַפְשָׁם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַ שְׂצָרִיךְ,
עַל-יְדֵי-זֶה גְדֻלָּה הָאֱמוּנָה, בְּבַחֲיַנֵּת
(יִשְׁעָה כה, א) : "אוֹדָה שְׁמֶךָ כִּי עָשִׂיתָ
פֶּלֶא עֲצוֹת מִרְחוֹק אֱמוּנָה אִמֶּן",
שֶׁעַל-יְדֵי הָעֲצוֹת גְדֻלָּה הָאֱמוּנָה.

(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה')

אוֹצֵר־הַקּוֹנְטֵרֵסִים

חֵלֶק כֹּה

ה	אֲמִירַת תְּהִלִּים
כט	כְּבוֹד רַבּוֹ
נא	הַסְּפֵד עַל צְדִיקִים
פא	סְלוּקָן שֶׁל צְדִיקִים
קה	יְסוּד שְׁבִיסוּד
קלג	חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת
קנה	קְהֵלָה חֲזָקָה
קפה	הַתְּקַרְבוֹת לְרַבֵּנוּ ז"ל
ריא	יְסוּד חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלַב
רכט	יֵשׁ שָׁכָר
רמז	גְּדֻלַּת הַצְּדִיק
רסה	וַחֵי בָהֶם
רפט	רוּחַ בְּטוֹחַ
שיא	מְתֵי הַסּוּף
שלה	מְצִיאת הַזִּיוּג

קונטרס

אַמִּירַת תְּהִלִּים

יגלה נוראות נפלאות ממעלת הזוכה לומר תהלים,
ומתבודד עמו יתברך, שעל-ידי-זה ממשיך על
עצמו ישועות ונסים נגלים מאתו יתברך.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו גגן עלינו
ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו גגן עלינו
ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי
חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל
אוֹמַר (לקוטי מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עג), אֲשֶׁר
אַמִּירַת תְּהִלִּים מְסַגֵּלַת מְאֹד לְתַשׁוּבָה.
וְלִכֵּן כָּל מִי שְׁרוּצָה לַחֲזוֹר בְּתַשׁוּבָה,
שְׁיַרְבֶּה בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים, וְאֵין עוֹד דְּבַר
הַמְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לְתַשׁוּבָה כְּאַמִּירַת
תְּהִלִּים, וּכְכֹל שְׂאָדָם יַרְבֶּה בָּזָה, תִּכְנֹס
בּוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וַיִּמָּה גַם
שְׂאַמִּירַת תְּהִלִּים מִכְּנֻסַת כְּאָדָם
תְּמִימוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי מִי
שְׂרַגִּיל בָּזָה, וְאוֹמַר בְּכֹל יוֹם תְּהִלִּים.

(אמרי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תתכט)

קונטרס

אַמִּירַת תְּהִלִּים

רַבֵּנוּ ז"ל אֹמֵר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עג): מִי שְׂרוּצָה לְזָכוֹת לְתִשׁוּבָה, יִהְיֶה רָגִיל בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים, כִּי אַמִּירַת תְּהִלִּים מְסַגֵּלֶת לְתִשׁוּבָה; הֵרִי כִלְנוּ מִשְׁתּוֹקְקִים לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, אָנוּ רוֹצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יְתִבְרַךְ, אָנוּ רוֹצִים לְהַכְנִס לְפָנָיו וְלְפָנָיו לְתוֹךְ הַקִּדְשָׁה, אֲבָל אֵינְנוּ יוֹדְעִים הֵיכָן וְאֵיךְ וְאִימַת, אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל: יֵשׁ חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי תִשׁוּבָה, אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה כָּל אָדָם יָכוֹל לְזָכוֹת לְהִשְׁיֵג בָּהֶם, וְלְהַכְנִס לָשָׁם, אֶךְ שֶׁעַר חֲמִשִּׁים שֶׁהוּא הַתִּשׁוּבָה שֶׁל הַקִּדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — שָׁם קָשָׁה לְהַכְנִס. וּמֵהִי מִשְׁמַעוֹת אַרְבָּעִים וְתִשְׁעָה שְׁעָרִים, שֶׁשָּׁם כֵּן יְכוּלִים לְהַכְנִס, וּבְשֶׁעַר הַחֲמִשִּׁים קָשָׁה לְהַכְנִס? אֵלֶּא יְדוּעַ, כְּשֶׁבָרָא הַקִּדּוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַבְּרִיאָה, בָּרָא אוֹתָהּ בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת: כְּתָר, חֲכָמָה, בִּינָה, חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נְצַח, הוֹד, יְסוּד, מַלְכוּת. הַשְּׁלֹשׁ רֵאשׁוֹנוֹת: כְּתָר, חֲכָמָה, בִּינָה — זֶה הַמַּחֲזִין שֶׁל הָאָדָם, כְּתָר זֶה

הַרְצוֹן הַחֲזָק שֵׁישׁ לְכֹל נִשְׁמָה לְהַפְלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי כָל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא חֶלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, וּמִשְׁתוֹקֵק תָּמִיד לְהַפְלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְזֶה שֵׁיף לְכֹל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֵׁישׁ לוֹ צְמָאוֹן אֲדִיר לְהַפְלִיל בְּאַמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יתְבַרַךְ, אֲבָל צָרִיף לְהַתְּבוּנָן: מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת וְכוּ' — זֶה חֲכָמָה וּבִינָה. וְנִקְרָא: אָבָא וְאָמָא, הַמְּחִין. אָדָם חוֹשֵׁב, בְּזֶה מוֹלִיד מְחִין, אֵיף יְכוּלִים לְתַקֵּן אֶת הַמְּדוּת, וְלָכֵן כֶּתֵר זֶהוּ הַרְצוֹן, חֲכָמָה וּבִינָה זֶה אָבָא וְאָמָא, זוֹ הַדַּעַת שֶׁל הָאָדָם, שְׁמוּלִידָה בְּכֹל פְּעַם מְחִין וְחַדְשִׁים, אֵיף לְהַשִּׁיג אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאַחַר-כֵּן צָרִיכִים אֶת הַמְּדוּת, שֶׁהֵן הַסְּפִירוֹת: חֶסֶד, גְּבוּרָה, תְּפָאֶרֶת, נִצְח, הוֹד, יְסוּד, מְלָכוּת, שְׁבַע סְפִירוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת, שֶׁהֵן זְעִיר אֲנַפִּין וְנוֹקְבָא; הֵינּוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַר לָנוּ מְדוּת: מֵדַת הַחֶסֶד, מֵדַת הַגְּבוּרָה, מֵדַת הַתְּפָאֶרֶת, מֵדַת הַנִּצְח, מֵדַת הַהוֹד, מֵדַת הַיְסוּד, מֵדַת הַמְּלָכוּת, כָּל סְפִירָה כְּלוּלָה מִשְׁבַּע, שְׁבַע פְּעָמִים שְׁבַע, הֵרִי זֶה אַרְבָּעִים וְתֵשַׁע; חֶסֶד יֵשׁ בּוֹ חֶסֶד שְׁבַח־חֶסֶד, גְּבוּרָה שְׁבַח־חֶסֶד, תְּפָאֶרֶת שְׁבַח־חֶסֶד, נִצְח שְׁבַח־חֶסֶד, הוֹד שְׁבַח־חֶסֶד, יְסוּד שְׁבַח־חֶסֶד, מְלָכוּת שְׁבַח־חֶסֶד, וְכֵן לְגַבֵּי גְבוּרָה יֵשׁ חֶסֶד שְׁבַח־גְבוּרָה, גְּבוּרָה שְׁבַח־גְבוּרָה, תְּפָאֶרֶת שְׁבַח־גְבוּרָה וְכוּ', וְכֵן הֵלְאָה לְגַבֵּי הַמְּשִׁף הַסְּפִירוֹת, וְהֵרִי זֶה אַרְבָּעִים וְתֵשַׁע. אֵלֹהֵי הַמְּדוּת אָדָם יְכוּל לַעֲבֹד עֲלֵיהֶן

וּלְהַשִּׁיגֵן. אִם אָדָם עוֹבֵד עַל עֲצָמוֹ, עַד שְׁמַגִּיעַ לְמִדַּת
הַחֶסֶד, אָזִי הוּא נִכְלָל בְּסִפְרַת הַחֶסֶד.

וְדָבָר זֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ יָכוֹל לְהַגִּיעַ, אִם
רַק יִקַּח עֲצָמוֹ בְּיָדָיו, וַיִּשְׁבֹּר אֶת רֵעַ לְבָבוֹ, הוּא יַעֲשֶׂה
חֶסֶד עִם הַזּוֹלָת, יַעֲשֶׂה חֶסֶד עִם עֲצָמוֹ, יַעֲשֶׂה חֶסֶד,
כְּבִיכּוֹל, עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. בְּתוֹךְ מִדַּת הַחֶסֶד יֵשׁ
גְּבוּרָה שְׂבַח־חֶסֶד, תַּפְאֲרַת שְׂבַח־חֶסֶד, נִצַּח שְׂבַח־חֶסֶד, הוֹד
שְׂבַח־חֶסֶד וְכוּ'. אֲבָל צְרִיכִים לַעֲבֹד הַרְבֵּה, שְׂיִזְכֶּה לְקִנּוּת
לְעֲצָמוֹ מִדַּת הַחֶסֶד וְכֵן גְּבוּרָה, לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ. הַיִּצָּר
הָרַע שֶׁל הָאָדָם רוֹצֵה לְשֹׁבֵר אוֹתוֹ, לִיֵּאָשׁוּ: "מִמֶּךָ כָּבֹר
לֹא יִהְיֶה שׁוֹם דָּבָר" וְכַדוּמָה, אָזִי צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר עַל
הַיִּצָּר הָרַע הַזֶּה, וּלְהַשִּׁיב לוֹ: "אַל תֹּאמֶר לִי, יִצָּר הָרַע,
שְׂמִמְנִי לֹא יִהְיֶה שׁוֹם דָּבָר, אַל תֹּאמֶר כֵּךְ". כִּי כָּבֹר אָמַר
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עח): אֵינן שׁוֹם יֵאוּשׁ
בְּעוֹלָם כָּלָל; אֵינן דָּבָר כְּזֶה לְהִתְיַאֵשׁ, כָּל זְמַן שְׂאָדָם חַי,
יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת הָעֲבֻרוֹת שְׂבַעֲוֹלָם, כִּי עַל הַכֹּל מוֹעִילָה
תְּשׁוּבָה. אֲבָל לְזֶה צְרִיכִים מִדַּת הַגְּבוּרָה, לְהִתְגַּבֵּר עַל
יִצְרוֹ הַרוֹצֵה לְשֹׁבֵרוֹ, וּלְהַחֲדִיר בּוֹ יֵאוּשׁ, שְׂאֵינן לוֹ כָּבֹר
שׁוֹם תִּקְוָה. וְכֵן בְּגְבוּרָה בְּעֲצָמָה יֵשׁ חֶסֶד שְׂבַח־גְּבוּרָה,
גְּבוּרָה שְׂבַח־גְּבוּרָה וְכוּ', וְזֶה כָּל אֶחָד צָרִיךְ לַעֲבֹד עַל
עֲצָמוֹ, לֹא לְתַת שְׂהַדִּינִים וְהַכַּעַס יִתְפַּשְׁטוּ עָלָיו, וְכֵן
סִפְרַת הַתַּפְאֲרַת הֵינּוּ, שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהִתְפַּאֵר שְׂנִבְרָא

מזרע ישראל, ויחיה את עצמו עם כל נקדה ונקדה קטנה שיש בו; כי כשאדם נמצא בזה העולם, אינו יודע מה זה מצוה, אינו יכול לתאר את גדל הזכות שיש לו, שמקיים את רצון הקדוש-ברוך-הוא. וכל דבר קטן שעושה בעבורו יתברך, עושה רעש גדול בשמים. אם אדם היה יודע מעלת הזוכה לקיים רצון הבורא יתברך שמו, היה שש ושמח על כל דבר קטן שרק עושה בזה העולם בעבורו יתברך, אבל בני-אדם מזלזלים בזה, ולכן הם מסתובבים ביאוש ובמרה שחורה. בשעה שאומרים חכמינו הקדושים (ברכות נו): אפלו ריקנין שפך מלאים מצוות פרמון; אדם ריק לגמרי, ונדמה שאין בו כלום, אם רק נתבונן בו היטב, נראה שהוא מלא מצוות פרמון. וזה לגבי כל יהודי בלי יוצא מן הכלל, אם ברצונו או שלא ברצונו, כי כל יהודי יש לו מזוזה על פתח ביתו, כל יהודי מהול, כל יהודי מאמין בהקדוש-ברוך-הוא, כל יהודי מלא מצוות, וזו התפארת, הפאר של כל יהודי. אם היינו זוכים להרגיש מעלת המצוות, היינו שמחים כל היום. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהב"ן, חלק א', סימן כד): אפלו אדם שנמצא במדור הקלפות, אם הוא שמח בקיום המצוות, הוא יכול לצאת מגשמיות עולם העשייה, ולעלות אל עולם היצירה, ומעולם היצירה לעלות לעולם הבריאה, ומעולם הבריאה לעלות עד עולם האצילות, ולהשיג

רוחניות אלקות, בבחינת מטי ולא מטי, זו התפארת — הפאר והיפי של כל יהודי, ולכן עלינו לאהב את כל יהודי. וכשאדם זוכה לנצח את הרע שנכנס בו, ורוצה ליאש אותו ולשברו — זו מדת הנצח, אבל גם בנצח יש חסד שבנצח, גבורה שבנצח, תפארת שבנצח וכו', עקר הנצחון לנצח את הרע, לנצח את החשך שמתגבר על האדם, זה היפי והפאר של כל יהודי, שיכול לנצח ולהצליח בחיים, וזו ספירת ההוד, שאדם צריך תמיד לראות את היפי שבחיים, את היפי שבכל יהודי, וגם בזה יש חסד שבהוד, גבורה שבהוד וכו', עד המלכות, שגם בזה יש חסד שבמלכות, גבורה שבמלכות וכו'.

נמצא, שיש ארבעים ותשעה שערים, שנקראים ספירות, וזה כל אחד ואחד מאתנו יכול להשיג, אם רק נזכה לעבד על עצמנו, לשבר את הרע שלנו, ולחפש אחר הטוב שיש בנו. וכן לשבר את העצבות והמרירות והדכאון שמתגבר עלינו, ונראה רק את היפי שבתוך הבריאה. ומסביר רבנו ז"ל, שהשמות הקדושים של שבטי י"ה: ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר וזבולון, גד, אשר, דן, נפתלי, יוסף, בנימין, יש בהם ארבעים ותשע אותיות, אם עם ישראל מתאחדים יחד, שזה כלל שבטי י"ה, שכל שבט היה לו צבע אחר בדגלו, והיה

לו שער אחר, ששם נכנסה תפלתו, כל שבט היתה לו מדה אחרת, עם כל זאת כל שנים-עשר השבטים שהם כלולים מארבעים ותשע אותיות, כלם כלולים ביצקב, אם היתה אחדות בנשמות ישראל, על אף הפרודים שיש ביניהם, כי כל אחד יש לו גון וצבע אחר, כל אחד בעל דעה אחרת, כמאמרם ז"ל (במדבר רבה, פרשה כא, סימן ב): כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות, אם היו מתאחדים יחד, היו יכולים להשיג שער החמשים, להיות בטלים ומבטלים אל האין סוף ברוך הוא, שזה יהיה בעת הגאולה. וזה תלוי בנו, אם נתאחד יחד באמונה פשוטה בו יתברך, ולא תהיה לנו שיכות אל שום שקר ומחשבות של מינות ואפיקורסות של כחי ועצם ידי עשה את החיל הזה.

אבל מה עושים עכשו, שנפלנו כל-כך ונתרחקנו, כל אחד ואחד כמו שנתרחקנו, עד שמרים לנו החיים, ועוברים עלינו כל מיני מרינות, ענשים קשים ומרים, שזה בא מחמת הפרוד שנתפרדנו זה מזה, מפאת השנאת חנם שיש בין אחד לשני על לא דבר, מפני הגזענות שטמונה בנו, זה מה שמעיק לנו; כי אם היינו נכללים ביחד אל האין סוף ברוך הוא, לא היינו חסרים דבר, ואמות העולם היו חוששים מאתנו. מהו פח אמות העולם שיכולים להתגבר על עם ישראל, בר

מינן? הפרוד שיש בינינו, האי אחדות שבה אנו שרויים, זה מה שהורס לנו את כל החיים ואת כל העתיד. ולכן לא כל אחד זוכה לתשובה, ולא כל אחד יש לו התעוררות לתשובה, ולא כל אחד יודע את השער להכנס שם, ולא כל אחד יודע את האות השכיכת לשרש נשמתו. ובשביל זה עובר על כל אדם מה שעובר, צרות ויסורים וענשים קשים ומרים, מחלות וחלאים רעים, הריגות ורציחות, כי אינם מוצאים את הקדוש-ברוך-הוא, ומזה אנו סובלים את הסבל הכי גדול, שאם היינו מוצאים את הקדוש-ברוך-הוא בתוך כל פרטי הבריאה, אזי היינו נצולים מהכל.

רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עג): על-ידי אמירת תהלים, אם מרגיל את עצמו לומר תהלים, נכנסת בו תשוקה עצומה לחזור בתשובה שלמה, וזוכה למצא את האות והשער השייך לשרש נשמתו, ומתאחד עם כלל נשמות ישראל. שזה היה דוד המלך, שמסר את נפשו בעבור עם ישראל. דוד המלך זהו הסמל של יהודי. דוד המלך — ממנו יצא משיח צדקנו, אשר הוא יזכה לאחד יחד את כלל נשמות ישראל, כי דוד המלך הראה דרך איך להחיות את עצמו אפלו במצבים הכי קשים שיש בעולם. דוד המלך מהרגע שנולד, כבר היה ראוי להיות נפל, וקבל מתנה שבעים שנה מאדם

הָרֵאשׁוֹן, וְאַחֲר־כֵּן גִּרְשׁוּהוּ אָחִיו, וְאַחֲר־כֵּן נִרְדַּף
 מִחֲמִיו, נִרְדַּף מֵאֲשֶׁתּוֹ, נִרְדַּף מִלְּדָוִי, אֶף דָּוִד הַמֶּלֶךְ לֹא
 אֶבֶד עֲשֵׂתוֹנוֹתָיו, אֲלֹא מִכָּל דָּבָר שָׁרָק עֵבֶר עָלָיו, עֲשֵׂה
 מִזֶּה תְּפִלָּה. וְזוֹ הֵיטָה גִּדְלָתוֹ, שֶׁמִּכָּל צָרָה שָׁרָק נִכְנָס בָּהּ
 — עֲשֵׂה תְּפִלָּה, שֶׁזֶּה סֵפֶר הַתְּהִלִּים.

דָּוִד הַמֶּלֶךְ גָּלָה לָנוּ אֵת סוּד הַתְּפִלָּה. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ
 ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'), שֶׁזֶּה תְּהִיָּה הַחֶרֶב שֶׁל
 מְשִׁיחַ; מְשִׁיחַ יִכְבֹּשׂ אֵת הָעוֹלָם עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, הוּא
 יַחְדִּיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר כְּזֶה, שֶׁאֲנִי כָּבֹד
 מֵיֵאֵשׁ וְשָׁבוֹר, אֲנִי אֵין לִי תִקְוָה, אֵין מִשְׁגַּ כְּזֶה אֲנִי,
 שֶׁהוּא יִשׁוּת וְגֵאוּת, אֲלֹא כָּל סוּד הַ'אֲנִי' זֶה 'אֵין', שֶׁזֶּה
 תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קט, ד): 'וְאֲנִי תְּפִלָּה', וְכְמוֹ
 שֶׁאֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כב): 'אֲנִי' זֶה
 הַנְּשִׁמָּה; רוּאִים בְּנֵי־אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ לָהֶם שְׁלֹא כְּסֹדֵר, יִשׁ
 לָהֶם כָּל־כֵּן הַרְבֵּה צָרוֹת, וְכָל אֲשֶׁר הֵם רוֹצִים לַעֲשׂוֹת,
 הוֹלֵךְ לָהֶם בְּדִיוֹק הַהַפּוּף. מֵהֵיכֵן זֶה בָּא? אוֹמֵר רַבְּנוּ
 ז"ל (לקוטי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב): אֲנִי אֶמְלֹךְ, הוּא רוֹצֵה
 לְמֹלֵךְ, תְּמִיד מְדַבֵּר אֲנִי וְאֲנִי, הוּא נִתְקַן אֵת הַ'אֲנִי'
 מִהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאֵז עוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת וְיִסּוּרִים
 וּמְכַאוּבִים רָעִים, וְהוֹלֵךְ לוֹ שְׁלֹא כְּסֹדֵר, אֲכַל אִם אָדָם
 מִקִּשֵׁר אֵת הַ'אֲנִי' אֶל הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה סוּד דָּוִד
 הַמֶּלֶךְ מֵדַת הַמַּלְכוּת, 'וְאֲנִי תְּפִלָּה', אֵין מְלָה כְּזוֹ 'אֲנִי',

אני זה הקדוש-ברוך-הוא, אז זוכה להיות כל-כף בטל אל השם יתברך, שתמיד מדבר אליו יתברך. ואדם כזה אף פעם לא יפל ביאוש ובמרה שחרה, כי יודע, שהמקום הכי בטוח זה רק אצלו יתברך. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד), שהשער להכנס אל הקדוש-ברוך-הוא זה תפלה. כלנו רוצים לחזור בתשובה שלמה, כל יהודי יש לו רצונות וכסופים מצד נשמתו לשוב אל האין סוף ברוך הוא, ולמה אינו שב בתשובה? אלא נתקיים אצלו הפסוק (בראשית יט): "והאנשים אשר פתח הבית הכו בסגורים מקטן ועד גדול, וילאו למצא הפתח". מסתובבים בזה העולם כעורים, אומרים חכמינו הקדושים (מדרש תהלים קמו): אין לה צער כצער עורון עינים; כשאדם מסכן אינו רואה, הוא הכי אמלל, עד כדי כף, שאומרים חכמינו הקדושים (נדרים סב:): סומא נדמה כמת; מר וחשך לו, "במחשכים הושיבני" (תהלים קמג, ג), הוא יושב בחשך, ומר לו במאד מאד. אין לו כלום בחייו, כי מי שאינו זוכה להסתכל על רוחניות אלקות — נקרא סומא. וזהו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עו), שזה מה שאומרים חכמינו הקדושים (יומא, עד:): סומא אין לו שבע; מי שאינו רואה, אין לו שביעה, אף פעם איננו שמח בחלקו, כי אינו רואה מכל דבר רוחניות חיות אלקות, אזי הוא כעור. ולכן בני-אדם כל-כף שבורים

וּרְצוּצִים, כִּי אֵינָם מְרַגִּישִׁים שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא
 וְאֵין בְּלִעְדָּיו נִמְצָא. אָבֵל אִם אָדָם מְרַגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקְשׁוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל צָרְכָיו, אֲזִי יֵשׁ לוֹ חַיִּים
 אַחֲרַיִם לְגַמְרֵי. וּמַחֲמַת שְׂאִין אָדָם זוֹכֶה לָזֶה, לָכֵן עוֹבֵר
 עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
 סב): אִם הִיְתָה לְאָדָם אֲמוּנָה, שְׁמַלְא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
 וְהָיָה מְרַגִּישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכָל הַבְּרִיאָה כְּלָה
 זֶה אֱלֻקוֹת, אֲזִי כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ הָיוּ חַיִּים אַחֲרַיִם לְגַמְרֵי.
 וְהָיָה מְרַגִּישׁ כָּל מִינֵי עֲרֻבוֹת וּנְעִימוֹת בְּחַיָּיו. כִּי הָיָה
 מְדַבֵּר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבַר יָפֵה יוֹתֵר
 וַיִּקָּר כְּתַפְּלָה, שְׂאָדָם מְשִׁיחַ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּמְסַפֵּר כָּל
 אֲשֶׁר מַעֲיֵק וּמַצִּיק לוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. זֹו נִקְרָאת תְּפִלָּה, וְזֶה
 נִקְרָא תְּהִלִּים, שְׁדוּד הַמְּלֶךְ הֶרְאָה לָנוּ דֶּרֶךְ, אֲשֶׁר מְכָל
 הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים, מְכָל מֵה שְׂרַק עוֹבֵר עָלֵינוּ יְכוּלִים
 לַעֲשׂוֹת תְּפִלוֹת. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְדֻרָשׁ
 תְּהִלִּים כה): אָמַר דָּוִד לְפָנָי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רַבּוֹנוּ שֶׁל
 עוֹלָם, בְּשַׁעַה שְׂאֲנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךָ בְּתַפְּלָה, אֵל תִּהְיֶה
 תְּפִלָּתִי מְאוּסָה בְּפָנֶיךָ, מִפְּנֵי שְׁעֵינִי יִשְׂרָאֵל תְּלוּיּוֹת בִּי
 וְעֵינֵי תְּלוּיּוֹת בְּךָ, וְאִם תִּשְׁמַע תְּפִלָּתִי, כְּאֵלוֹ תִּשְׁמַע
 תְּפִלָּתָם. דָּוִד הַמְּלֶךְ הַחֲדִיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל עֲנִין תְּפִלָּה
 וְהַתְּבוּדָדוֹת, וְכִמּוֹ שְׂאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן סח),
 שְׁכָל מְזַמְרֵי הַתְּהִלִּים שְׂאֵמַר דָּוִד הַמְּלֶךְ, זֹו הִיְתָה
 הַהַתְּבוּדָדוֹת שְׁלוֹ, כָּל פַּעַם שְׁעֵבֵר עָלָיו אֵיזָה מְשִׁבֵּר

מִמֶּנּוּ בְּעֶצְמוֹ, מֵאֲשֶׁתּוֹ מִיִּלְדָּיו, מִכָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 עָשָׂה מִזֶּה תְּפִלוֹת, מִשׁוֹנְאָיו, מֵאוֹיְבָיו, מֵהִלִּיצָנִים
 שֶׁהִתְלוּצְצוּ מִמֶּנּוּ לֹא נִשְׁבַּר, אֶלָּא בָּרַח אֵלָיו יִתְבַּרְךָ.
 כְּשִׂיְהוּדֵי זוֹכָה וְאוֹמֵר תְּהִלִּים, עַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, נִכְלָל בְּשַׁעַר וּבְאֹת הַשְּׂיִכַת לְשׂוֹשׁ
 נִשְׁמָתוֹ, וְאִזּוֹ זוֹכָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֶצְמוֹ אֹר וְזִיו וְחַיּוֹת
 וְדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ. וְזוֹ הֵיְתָה דְרָכּוֹ שֶׁל רַבְּנוּ
 ז"ל, תְּמִיד לָבוֹא וּלְבַקֵּשׁ מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל צְרָכָיו.
 וְלִכֵּן זָכָה לְהַגִּיעַ לְמָה שֶׁהַגִּיעַ, וְכֵן זָכָה לְהַחֲדִיר אֶת זֹאת
 בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

וְזֶה כָּל הָעֲנָנִין שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁמְגַלֶּה לָנוּ עֲנָנִין
 תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדָדוֹת. וְלִכֵּן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 ב', סִימָן צג): לָמָּה חוֹלְקִים עָלַי? כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 אוֹמְרִים (בְּרֻכּוֹת ו:): עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים יב, ט): "כָּרַם זֶלֶת
 לְבַנֵּי-אָדָם", אֵלּוֹ דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם,
 וּבַנֵּי-אָדָם מְזַלְזָלִים בָּהֶם, וּמֵאִי נִיהוּ? תְּפִלָּה. כָּל הָעֲנָנִין
 שֶׁל תְּפִלָּה נִרְאָה בְּעֵינַי בְּנֵי-אָדָם כְּזַלְזוּל, עַד שֶׁחוֹשְׁבִים:
 "מָה אֲנִי אֲדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?! וְכִי שׁוֹמֵעַ
 אוֹתִי?! וְלָמָּה צָרִיךְ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?!"
 וְכַדּוּמָה כָּל מֵינֵי דִמְיוֹנוֹת וְשִׁגְיוֹנוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בְּאָדָם,
 וְעַל-כֵּן אֵינוֹ מִתְפַּלֵּל. וְלִכֵּן סוּבֵל מֵה שֶׁסוּבֵל. אֲבָל אִם
 אָדָם הָיָה מְרַגֵּל עֶצְמוֹ לְסַפֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כָּל

מֵה שְׁמַעִיק לוֹ, אֲזַי הָיָה זֹכֶה שְׂיֵאִירוּ לוֹ עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת,
 שְׁכָל אַחַת כְּלוּלָה מִשְׁבַּע פְּעָמִים שְׁבַע, שְׁזָה אַרְבָּעִים
 וְתִשְׁעֵי, וְהָיָה מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ כָּל הַהָאָרוֹת שֶׁל שְׁבִטֵי
 י"ה, וְהָיָה זֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ שְׁעַר נו"ן, הַמַּחֲ שֶׁל
 אֱלֻקוֹת, דְּבִקּוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהָיָה נִגְאָל מִכָּל
 צְרוּתָיו. וְלִזֶּה יְכוּל כָּל יְהוּדֵי לְהַגִּיעַ, אִם רַק יִקְבַּל עַל
 עֲצָמוֹ לְהִתְאַחַד עִם כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ אֵין יוֹתֵר
 פְּרוּדִים, הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל יְהוּדֵי, וּמוֹכֵן לְמָסוֹר נִפְשׁוֹ
 בְּעִבּוֹר כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, זֶה מִמְּשִׁיךְ לוֹ שְׁעַר נוּן, שְׁזֹכֶה
 לְהַכְלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רל"ט), שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְתַפְלָה,
 אֲלֵא אִם מִתְאַחֲדִים עִם כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׁ לוֹ
 שְׁלוֹם עִם כָּל יְהוּדֵי, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים קכ"ב, ח): "אֲדַבְּרָה
 נָא שְׁלוֹם"; עַקֵּר הַדְּבָרוֹר בָּא רַק מִחַמַּת שְׁלוֹם, שֶׁהוּא
 בְּשְׁלוֹם עִם כָּל אֶחָד, וְאֵין לוֹ טְעָנוֹת וּמְעָנוֹת עַל שׁוֹם
 בְּרִיָּה שְׁבַעוּלָם. וְלִכֵּן תִּקֵּן הָאֶר"י ז"ל, שְׁקִדָּם הַתְּפִלָּה
 צְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ מְצוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאֶהְבֵּת לְרַעֲךָ
 כְּמוֹךְ", כְּשִׂיִּיהוּדֵי נִכְלָל עִם כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵין לוֹ
 שׁוֹם קְשִׁיּוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵינְנוּ חֹסֵר דְּבָר, אֲדַרְבֵּה הוּא
 אוֹהֵב אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֶת כָּל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וַיֵּשׁ לוֹ חֶשֶׁק לְלַמַּד תּוֹרָה, כְּמוֹבֵא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
 (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן צ"א): סִגְלָה לְהִתְמַדָּה — לֹא לְדַבֵּר עַל
 שׁוֹם יְהוּדֵי, כִּי יֵשׁ שְׂשִׁים רַבּוֹא אוֹתִיּוֹת לְתוֹרָה, כְּנִגְדֵי

שָׁשִׁים רַבּוֹא נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאִם מְדַבְּרִים, חֵס וְשָׁלוֹם, עַל יְהוּדֵי אֶחָד, אוֹ שׁוֹנְאִים יְהוּדֵי אֶחָד, עוֹקְרִים אוֹת מִהַתּוֹרָה, וּמִמִּילָא כָּל הַסֵּפֶר תּוֹרָה פָּסוּל, וְאִין חֲשֵׁק לְלַמֵּד. לְמִדִּים מִכָּאן מַעֲלַת אַחֲדוּת וְאַהֲבָה. וְזֶה מֵה שְׁיִגְלָה מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ לְעוֹלָם — עֲנִין הַתְּפִלָּה. וְרַבְּנוּ ז"ל הִכִּין אֶת הַכֹּלִים לְמְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, אִיךְ לְכַבֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי, שְׁכֵלָם יִכִּירוּ אֶת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שְׁאוֹמֵר הַנְּבִיא (צְפַנְיָה ג, ט): "כִּי אֲז אֶהְפֹּךְ לְכָל עַמִּים שְׂפָה בְּרוּרָה, לְקִרְא כָּלֵם בְּשֵׁם ה'"; כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם יִדְבְּרוּ אֶל הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא, לֹא רַק עִם יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן מִי שְׁמַרְגִּיל עֲצָמוֹ לֹמֵר תְּהִלִּים, וְנִכְלָל עִם נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הוּא מְמַשֵּׁיךְ עַל עֲצָמוֹ יְשׁוּעוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי תְּפִלָּה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא וִירָא): אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הָיוּ זְהִירִים בְּתְּפִלָּה, שְׁאִין מִדָּה אַחֲרַת יָפָה הֵימְנָה, וְהִיא גְּדוּלָה מְכֹל הַקְּרַבְנוֹת, וְאַפְלוּ אִין אָדָם כְּדֹאֵי לְעֵנוֹת בְּתְּפִלָּתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֹסֵד עִמוֹ, כִּיּוֹן שְׁמַרְבָּה בְּתַחֲנוּנִים, אָנִי עוֹשֶׂה חֹסֵד עִמוֹ; בְּזֶה שְׁיִהוּדֵי מַרְגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַשֵּׁם יְתְּבַרְךָ, הַשֵּׁם יְתְּבַרְךָ מְמַשֵּׁיךְ עָלָיו חֹסֵד וְרַחֲמִים, וּמְרַחֵם עָלָיו.

עַל־כֵּן הָבָה נְתַחֲזֵק יַחַד, וְנִתְחִיל לֹמֵר בְּכָל יוֹם תְּהִלִּים, אֲשֶׁר אִין עוֹד דְּבַר חָשׁוּב מִזֶּה, וְאִם הָיוּ

בני-אדם יודעים מעלת אמירת תהלים, היו עוסקים בזה כל יום ויום. כי אמירת תהלים ממשכת את השכינה בעולם. ואומרים חכמינו הקדושים (מדרש אגדה), שדוד המלך פעל אצל הקדוש-ברוך-הוא, שעל-ידי אמירת תהלים יפתחו להם שערי רחמים ורחון. וכן אומרים חכמינו הקדושים (עין ילקוט תהלים תרי"ג), שדוד המלך פעל אצלו יתברך, שאמירת תהלים יהיה חשוב כנגעים ואהלות, אשר הן המסכתות הכי חמורות בש"ס, מסכת נגעים מדברת מכל מיני נגעי צרעת שנדבקו באדם, ואהלות מדברת מטמאת מת. דוד המלך פעל אצלו יתברך, שאפלו אדם שדבר עד פה לשון הרע, וכילות וליצנות, שזו מסכת נגעים, שבאים עליו נגעים למיניהם, וכן לגבי אהלות, שאדם חטא בר מינו, עד שנעשה טמא וכו', אשר אומרים חכמינו הקדושים (ברכות יח): רשעים בחייהם קרויים מתים; עם כל זאת כשזוכה לומר תהלים, הרי זה חשוב למעלה בשמים כנגעים ואהלות, אמירת תהלים מכפרת על כל אשר חטא בנגעים ואהלות.

וכן גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רה) את היתרון הכללי, שהם עשרה מזמורי תהלים, ואמר, שאם אדם זוכה לאמרם בכל יום, אף אם גבהו ועצמו פשעו, הקדוש-ברוך-הוא מוחל לו. על-כן אשרי

העוסק באמירת תהלים בכלליות ואומר כל יום יום תהלים, ומכל שכן שאומר 'תקוץ הכללי', אזי מוחלים לו כל עוונותיו, ומכל שכן וכל שכן אם אדם זוכה לבוא לציון רבנו ז"ל באומץ, ולומר שם 'תקוץ הכללי', הבטיח רבנו ז"ל, שיוציאו מהשאול תחתית ומתחתיו. וכן אם אדם זוכה לומר בכל יום תהלים, ממשיך על עצמו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו. ואומרים חכמינו הקדושים (שיר השירים, פ"א ד'): ספר תהלים נקרא תלפיות, ספר שאמרו פיות הרבה. עשרה בני-אדם אמרו תהלים: אדם הראשון, אברהם, משה, ודוד ושלמה, אסף והימן, וידותון, וג' בני קרח ועזרא, אף-על-פי שעשרה בני-אדם אמרו ספר התהלים, מכלהוץ לא נאמר על שמותם, אלא על-ידי דוד מלך ישראל; אף שעשרה אנשים אמרו את ספר התהלים, אף-על-פי-כן נקרא על שם דוד המלך, כי הוא גלה ופרסם לכלם את ענין תפלה והתבודדות, שאדם יתבודד אליו יתברך, אשר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן כה): ה"התבודדות היא מעלה עליונה מהכל, דהינו שאדם ירגיל עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כאשר ידבר איש אל רעהו והבין אל אביו, זה מעלה שעשועים כאלו למעלה, אשר לא עלו מימות עולם; אם אדם מרגיל עצמו לשיח בינו לבין קונו בכל יום, זוכה למעלות עליונות, פי בלי התבודדות אדם אבוד

בְּזֶה וּבָבֵא, אָבֵל אִם מִתְבוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ מְכַל הָעוֹבֵר
 עָלָיו, אֵף פַּעַם לֹא יִתְיַאֵשׁ, אֵף פַּעַם לֹא יִפֹּל בְּדַכְאוֹן,
 אֲשֶׁר זֶה מַעֲלַת אַמִּירַת תְּהִלִּים, שֶׁזֶּה הַתְּבוֹדָדוּת, שְׂאֵדָם
 מִתְבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן מִי שֶׁרוֹצֶה לְחַזֵּר
 בְּתִשׁוּבָה, יִהְיֶה רָגִיל בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים, וְיִרְגִּיל עֲצֻמוֹ
 לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, אֲשֶׁר זֶה הִיסוּד
 אֲצֵל רַבֵּנוּ ז"ל, וְאָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ב'),
 שְׂמֵשִׁיחַ יִכְבֹּשׁ אֶת הָעוֹלָם רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה
 וְהַתְּבוֹדָדוּת, וְלֹא יִצְטָרֵךְ אֶפְלוֹ כְּדוֹר אֶחָד לִירוּת, אֲלֵא
 יַחְדִּיר בְּכָלֶם אֶת הָעֲנָנִים שֶׁל תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, לְשִׁיחַ וּלְסִפּוֹר
 בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ כַּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבִּין אֶל
 אָבִיו. וּבִימוֹת הַמְּשִׁיחַ יַעֲסִקוּ כָּלֶם בְּזֶה, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר
 גָּדוֹל מִזֶּה. אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם
 וַיּוֹם, וּמְסִפּוֹר לוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּל אֲשֶׁר עוֹבֵר עָלָיו — בֵּין
 בְּגִשְׁמֵי בֵּין בְּרוּחָנִי, וּמִתְאַחֵד עִם כָּל יְהוּדֵי וִיהוּדֵי,
 וְעוֹקֵר מִלְּבוֹ אֶת כָּל הַשְּׂנֵאָה וְהַקְּנָאָה, הַתְּחָרוּת וְהַכְּבוֹד,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה גִדְּבַק בְּמִדּוֹת טוֹבוֹת, וְאֲזִי גִדְּבַק בְּהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וְזוֹכֶה לְשַׁעַר הַחַמְּשִׁים, וְנִמְצָא בְּשַׁעַר
 הַחַרוּת, וְאֵין עָלָיו שׁוֹם שְׁעָבוּד. וְלָכֵן כָּל זְמַן שְׂאֵדָם
 אֵינּוּ זוֹכֶה לְתְּפִלָּה וְהַתְּבוֹדָדוּת — הוּא מְסַכֵּן, תְּמִיד
 נִמְצָא לְבַד, בּוֹדֵד, אֵין לוֹ חֲבֵרָה, אוֹ אֵין לוֹ שְׂפָה
 מְשִׁתְּפֵת עִם הַזּוֹלָת, אָבֵל אִם אָדָם מְרָגִיל עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר
 אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלוֹ, שֶׁזֶּה הַתְּבוֹדָדוּת, וְאַמִּירַת

אַמִּירַת תְּהִלִּים

כג

תְּהִלִּים, אַף פַּעַם אֵינָנו לְבַד, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁבָּא בְּזֶה
הָעוֹלָם, הוּא בּוֹרַח אֵלָיו יְתַבְרֵךְ, וְאַף פַּעַם לֹא יִהְיֶה
עֲצוּב, כִּי תָמִיד מְבַקְּשׁוּ יְתַבְרֵךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם,
תִּזְכְּנֵנו לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, תִּזְכְּנֵנו לְהִרְגִישׁ אֶת הַשְּׂמֵחָה", וְאִז
הוּא הֵכִי מְאֹד בְּחַיָּיו. וְלָכֵן עֲכָשׁוּ יוֹתֵר מִתָּמִיד, שֶׁאֲנוּ
צָרִיכִים כָּל-כֶּף הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת, הִבָּה נַעֲשֶׂה לְעֲצֻמָּנו חֶק
וְלֹא יַעֲבֹר לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְלִסְפֹּר לוֹ יְתַבְרֵךְ כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק וּמַצִּיק לָנוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נִזְכָּה לְהִגָּאֵל גְּאֻלַּת עוֹלָם, עַל-יְדֵי בֶן דָּוִד מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ,
שֶׁבּוֹא יְבוֹא וְלֹא יֵאָחֵר, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יְבַנֶּה לָנוּ אֶת
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְנִזְכָּה כְּלָנוּ יַחַד לְרֵאוֹת בָּמוֹ עֵינֵינוּ בְּגִלּוֹי
שְׂכִינָה בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

תָּם וּנְשָׁלִים שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

לקוטי דבורים מספרי רבנו ז"ל

ממעלת אמירת תהלים

א.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קא): כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר תְּהִלִּים, צָרִיךְ לִרְאוֹת שְׂיִמְצָא אֶת עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ כָּל מְזֻמְרֵי הַתְּהִלִּים, וּבְתוֹךְ כָּל הַתַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת וּסְלִיחוֹת וְכִיּוֹצֵא, וּבִנְקֵל וּבִכְפִּישִׁטוֹת בְּלִי חֲכָמוֹת יְכוּלִין לְמַצֵּא אֶת עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ כָּל הַתַּחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת, וּבִכְפֻרֵט בְּתֵהִלִּים שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבִיל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, בְּשִׁבִיל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכֻפֵּרֵט, וְכָל אָדָם, כָּל מְלַחֲמוֹת הַיֵּצֵר שֵׁישׁ עָלָיו, וְכָל מֵה שֶׁנֶּעֱשֶׂה עִמּוֹ, הַכֹּל מִבְּאֵר וּמִפְרֵשׁ בְּתֵהִלִּים, כִּי עָקְרוּ נֶאֱמַר עַל מְלַחֲמוֹת הַיֵּצֵר הָרַע וְחִילוֹתָיו, שֶׁהֵם עָקְרֵי הָאוֹיְבִים וְהַשׁוֹנְאִים שֶׁל הָאָדָם, שְׂרוּצִים לְמָנְעוֹ מִדְּרֹךְ הַחַיִּים, וְלְהוֹרִידוֹ לְשֹׂאֵל תַּחֲתִיּוֹת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אִם לֹא יִשְׁמֹר עֲצֻמוֹ מֵהֶם. וְרַק עַל עֲגִינֵי מְלַחֲמָה זֹאת נִתְיַסַּד כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים; כִּי עָקְרֵי כָלֵל וְשֵׁרֵשׁ וִיסוּד שֶׁל כָּל הָעֲצוֹת לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, הוּא רַק אֲמִירַת תְּהִלִּים, וְשֵׁאֲרֵי תַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת וְהַתְּבוּדוֹת, לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּלְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו יְתִבְרַךְ, שִׁיקְרֵבֵהוּ לְעִבּוּדָתוֹ יְתִבְרַךְ, וְרַק עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְנִצְחָת בְּמְלַחֲמָה, אִם יִהְיֶה חֲזָק וְאִמִּיץ מְאֹד תָּמִיד, לְהַעֲתִיר

וְלֹהֵת־פִּלֵּל וְלֹהֵת־חַנּוּן לְפָנַי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יִהְיֶה אִיךָ
שִׁיחֶיָהּ, אִז בְּוֹדָאֵי יִנְצַח הַמְּלַחְמָה, אֲשֶׁר־י לֹ:

ב.

רַבְּנוּ ז"ל דָּבַר עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְאָמַר לוֹ
(לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קכה), שְׁעָקַר אַמִּירַת
תְּהִלִּים, לֹאמַר כָּל מְזֻמּוֹרֵי תְּהִלִּים עַל עֲצָמוֹ, וְלִמְצֵא אֶת
עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ כָּל מְזֻמּוֹר וּמְזֻמּוֹר. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ זֶה מֵאֲנָשִׁי
שְׁלוֹמְנוּ: אִיךָ אוֹמְרִים עַל עֲצָמוֹ? וּפָרַשׁ לוֹ רַבְּנוּ ז"ל,
וְהִסְבִּיר לוֹ קֶצֶת, כִּי עַל כָּל הַמְּלַחְמוֹת שֶׁבִקֵּשׁ דָּוִד
הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁיִּצְיִלְהוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מֵהֶם, הַכֹּל
צְרִיכִין לְפָרֵשׁ לְעֲצָמוֹ עַל מְלַחְמַת הַיֵּצֵר הָרַע וְחִילוֹתָיו,
וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה בְּשָׂאֵר הַמְּזֻמּוֹרִים. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ זֶה מֵאֲנָשִׁי
שְׁלוֹמְנוּ: אִיךָ יְפָרֵשׁ לְעֲצָמוֹ אֶת הַפְּסוּקִים שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ,
עָלָיו הַשְּׁלוֹם, מְשַׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ, כְּגוֹן (תְּהִלִּים פו): "שְׁמְרָה
נַפְשִׁי כִּי חֹסֵד אֲנִי", וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה? וְהִשִּׁיב לוֹ רַבְּנוּ ז"ל:
גַּם זֶה צְרִיכִין לְפָרֵשׁ עַל עֲצָמָם, כִּי צְרִיכִין לְדוֹן אֶת
עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלִמְצֵא בְּעֲצָמוֹ אִיזוֹ זְכוּת וּנְקֻדָּה
טוֹבָה, אֲשֶׁר בְּבַחֲיִנַת הַנְּקֻדָּה טוֹבָה הַזֹּאת הוּא בְּחִינַת
חֹסֵד וְכִיּוֹצֵא. וְאָמַר לוֹ רַבְּנוּ ז"ל: הֲלֹא אָנוּ מוֹצְאִים,
אֲשֶׁר אֲצֵל יְהוֹשֵׁפֵט כְּתִיב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-ב', יז): "וַיִּגְבַּה לְבוֹ
בְּדַרְכֵי הַיְוָי"ה", שֶׁבְּדַרְכֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ וַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבַּרֵךְ
הַגְּבִיָּה לְבוֹ קֶצֶת, וְעוֹד אָמַר לוֹ אִז רַבְּנוּ ז"ל: הֲלֹא

אמירת תהלים

בבקר אָנוּ אומרים בתפלה: "מה אָנוּ מֵה תַיִנוּ" וכו',
 וָאָנוּ מְקַטִּינִים עֲצֵמֵנוּ מְאֹד, וְאַחֲר־כֵּן אָנוּ אומרים:
 "אַבֵּל אֲנַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי בְרִיתְךָ" וכו', שְׁאַחֲר־כֵּן אָנוּ
 מְחַזְּקִים עֲצֵמֵנוּ, וּמְרִימִים אֶת עֲצֵמֵנוּ, וָאָנוּ מְסַפְּרִים אֶת
 גְּדֻלַּתְנוּ, וּמְתַפְּאֲרִים שְׁאָנוּ עִמּוֹ בְּנֵי בְרִיתוֹ, זֶרַע אַבְרָהָם,
 יִצְחָק, וַיַּעֲקֹב וְכו', כִּי כָּךְ צְרִיכִין לְהִתְנַהֵג בְּעִבּוּדַת
 הַשֵּׁם, מִצַּד אֶחָד לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצֵמוֹ לְגַבֵּי הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, וּמִצַּד שְׁנֵי צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְהַשְׁבֵּר
 כָּלֵל.

ג.

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (שיחות-הַר"ן, סימן צז): עַל-יְדֵי בְּשׁוּרוֹת
 טוֹבוֹת, יְכוּלִים לוֹמַר תְּהִלִּים.

ד.

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (שיחות-הַר"ן, סימן צח): אַמִּירַת תְּהִלִּים מַעֲלָה
 גְּדוּלָה כְּאֵלוֹ אֲמָרִם דְּיוד הַמֶּלֶךְ בְּעֲצֵמוֹ, כִּי הוּא
 אֲמָרִם בְּרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, וְהַרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ מֵנַח בְּתוֹךְ הַתְּבוֹת,
 וְכִשְׁאוֹמְרִם, הוּא מְעוֹרֵר בְּרוּחַ פִּיּוֹ אֶת הַרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ, עַד
 שְׁנַחֲשֵׁב כְּאֵלוֹ אֲמָרִם דְּיוד הַמֶּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּעֲצֵמוֹ,
 וְהוּא מְסַגֵּל מְאֹד לְרַפְּאוֹת הַחוּלָה, לְהִיּוֹת לוֹ בְּטָחוֹן רַק
 עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁעַל-יְדֵי אַמִּירַת תְּהִלִּים יוֹשִׁיעוּ הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, וְהַבְּטָחוֹן הוּא בְּחִינַת מְשַׁעֲנַת, כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם

אַמִּירַת תְּהִלִּים

כז

נִשְׁעַן עַל הַמָּטָה שְׁלוֹ, כֵּן הוּא נִשְׁעַן עַל הַבֶּטָחוֹן,
שְׂבוּטָה שְׂיוּשִׁיעוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁאָמַר דָּוִד (תְּהִלִּים
יח, יט): "וַיְהִי הַיְּהוָה לְמִשְׁעַן לִי"; וְעַל-כֵּן עַל-יַדֵּי-זֶה
נִתְרַפָּא הַחוֹלָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת כא, יט): "אִם יִקּוּם
וְהִתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ וְנִקְּה", וְזֶה בְּחִינַת (יִשְׁעִיָּה יא,
א): "וַיֵּצֵא חֲטָר מִגֹּזַע יִשְׂרָאֵל", הַנֶּאֱמָר עַל מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא
דָּוִד, בְּחִינַת (אֵיכָה ד, כ): "רוּחַ אֲפִנּוּ מְשִׁיחַ הַיְּהוָה".

ה.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן קנד), שְׁהַעֲקֹר שְׁהַגִּיעַ
לְמַדְרַגְתּוֹ הוּא רַק עַל-יַדֵּי מַדַּת הַתְּמִימוֹת
וְהַפְּשִׁיטוֹת שְׁאָחֲזוּ בָּהּ, שְׁהָיָה מְדַבֵּר וּמְשִׁיחַ הַרְבֵּה בֵּינוּ
לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בְּפְשִׁיטוֹת, וְעַל-יַדֵּי-זֶה
דִּיקָא הַגִּיעַ לְמָה שְׁהַגִּיעַ, וְהָיָה רְגִיל לֹאמַר הַרְבֵּה מְזֻמּוּרֵי
תְּהִלִּים בְּכָל יוֹם, וְשִׁפּוֹךְ דְּמַעוֹת כְּפַיִם בְּעֵת אוֹמְרוֹ
מְזֻמּוּרֵי תְּהִלִּים, וְכַמָּה פְּעָמִים אָמַר רַק אֵת הַמְזֻמּוּרִים
שְׁמָאֵד מְעוֹרְרִים אֵת הָאָדָם, וְהָיָה חֲזָק בְּזֶה מְאֹד מְאֹד.

ו.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת הַתְּנַשְׂאוֹת, סִימָן כז): עַל-יַדֵּי
אַמִּירַת תְּהִלִּים מְתָרוּמָמִים.

אַמִּירַת תְּהִלִּים

ז.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת סְגֻלָּה, סִימָן ד'): תְּהִלִּים סְגֻלָּה
לְהוֹרִיד גְּשָׁמִים, תְּהִלָּם: לְמַטֵּר ה'שָׁמַיִם תִּשְׁתֶּה מַיִם.

ח.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁנָה, סִימָן ג'): חֲמֻשָּׁה-עָשָׂר
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שֶׁבְּתְּהִלִּים מְסֻגָּלִים לְבִטּוֹל הַשְּׁנָה.

ט.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן תּפּה): כְּשֶׁאוֹמְרִים מְזֻמּוֹר
אֶחָד תְּהִלִּים טוֹב, זֶה כְּמוֹ שֶׁשׁוֹתִים מִשְׁקָה טוֹב
(הֵינּוּ שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַחְיֹת אֶת עַצְמוֹ אֶפְלוּ עִם מְזֻמּוֹר
תְּהִלִּים אֶחָד).

י.

פַּעַם אַחַת דִּבֵּר רַבְּנוּ ז"ל עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שֶׁצָּרִיכִים
לְעֶסֶק הַרְּבִּה בְּאַמִּירַת תְּהִלִּים, תַּחֲנוּנוֹת וּבִקְשׁוֹת
וְהַתְּבוּדוֹת (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן תּמא), וְשָׂאֵל אוֹתוֹ תִּלְמִידוֹ
רַבִּי יוֹדֵל ז"ל: אֵיךְ לוֹקַחִין לֵב? הֵינּוּ אֵיךְ זוֹכִים שִׁיְהִיו
הַדְּבוּרִים בְּהַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב? וְהַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוּ ז"ל:
תֹּאמְרוּ לִי אֶצֶל אֵיזָה צָדִיק קִבְּלַת הַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב? ! כִּי
הָעֶקֶר הוּא אַמִּירָה בְּפֶה, הֵינּוּ לְהַרְבּוֹת בְּדְבוּרִים וּתַחֲנוּנוֹת
וּבִקְשׁוֹת בְּפֶה, וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַלֵּב בָּאָה מִמִּילָא.

קונטרס

כבוד רבו

יחזק ויאמץ את כל בחור, שיכבד את רבו ואת
המשגיח, ויקנה לעצמו מדת דרך ארץ, ויגלה
ממעלת הבחור הזוכה להיות מקרב אל רבנו
ז"ל.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין עוֹד מְצוּה
חֲמוּרָה אָצְלוּ יִתְבָּרַךְ כְּכּוֹד רַבּוֹ, כִּי כָּן
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדָרִין ק"י): כָּל
הַחוֹלֵק עַל רַבּוֹ כְּחוֹלֵק עַל הַשְּׂכִינָה,
וְאָמְרוּ (ש"ס): כָּל הָעוֹשֶׂה מְרִיבָה עִם רַבּוֹ
כְּעוֹשֶׂה עִם שְׂכִינָה. וְאָמְרוּ (ש"ס): כָּל
הַמְתַּרְעֵם עַל רַבּוֹ כְּאֵלוֹ מְתַרְעֵם עַל
הַשְּׂכִינָה. וְאָמְרוּ (ש"ס): כָּל הַמְהַרְהֵר אַחֵר
רַבּוֹ, כְּאֵלוֹ מְהַרְהֵר אַחֵר שְׂכִינָה. הֲרִי
שְׂצָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשֹׁמֵר עַל כְּבוֹד
רַבּוֹ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמְכַבֵּד וּמְשַׁמֵּשׂ תָּמִיד
אֶת רַבּוֹ, שְׂאֵז אֶל רַב טוֹב הַגְּנוּז
וְהַצָּפוֹן יִזְכֶּה.

(אמרי מוהר"א"ש, חלק ב', סימן תתל)

קונטרס

כבוד רבו

א.

צריכים מאוד לשמור בכבוד הרב והמשגיח

בנים יקרים, תלמידים אהובים! חכמינו הקדושים
אומרים (עין ילקוט ואתחנן תתמא): "ושננתם לבניך" (דברים ו,
ז) — אלו תלמידיו, מפאן לתלמידים שהם קרויים
בנים; וכשם שהתלמידים קרויים בנים, כך הרב קרוי
אב. ולכן המצוה הכי גדולה לתלמיד בישיבה —
לכבד את רבו שמלמדו תורה. הרב שמלמד את
התלמידים תורה, הוא נקרא אבא, ולא סתם אבא, אלא
אבא נצחי, עד כדי כך, שאומרים חכמינו הקדושים
(בבא מציעא לג.): אבדתו ואבדת רבו — שלו קודמת;
אבדת אביו ואבדת רבו — של רבו קודמת, שאביו
הביאו לעולם הזה, ורבו שמלמדו חכמה, מביאו לחיי
העולם הבא. למדים מפאן דבר נפלא מאד — אחד
אבד אבדה, למצא את אבדתו, זה בא קדם הכל. רבנו

ז"ל אומר (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימן פח): כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא,
 הוּא מְאֵבֵד אֲבֹדוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים קיב, י): "תִּאֲוֹת
 רָשָׁעִים תֹּאבֵד"; עַל-יְדֵי הַתִּאֲוֹת וְהַעֲבֹרוֹת שֶׁאָדָם
 חוֹטֵא, הוּא מְאֵבֵד אֲבֹדוֹת, חֲלָקֵי נִשְׁמָתוֹ יוֹרְדִים בְּגִלוֹת
 גְּדוּלָה מְאֹד, וְרַע וְמָר לוֹ. וְלָכֵן כָּל אֶחָד צָרִיף לְהִתְעוֹרֵר
 בְּתִשׁוּבָה, וּלְחַפֵּשׂ אַחַר הָאֲבֹדוֹת שְׁלוֹ, וְהוּא קוֹדֵם
 לְכֹלָם! וְלָכֵן כָּל תַּלְמִיד וְתַלְמִידָה, אִם רַק יִזְכֶּה לְיִשׁוּב
 הַדַּעַת, לְיִשְׁב אֶת דַּעְתּוֹ אִיךָ עָבְרוּ עָלָיו עַד עַכְשָׁו
 הַיָּמִים, הַשְּׁבוּעוֹת, הַחֲדָשִׁים וְהַשָּׁנִים, שֶׁנִּכְשַׁל בְּפָגַם
 הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, הַחֲטָא הַכִּי מִגְּנָה,
 הַחֲטָא שְׁפוּגִים אֶת הַמַּח, שֶׁעוֹקֵר מֵהָאָדָם אֶת הָאֱמוּנָה,
 עָלָיו לְהִתְעַסֵּק קֹדֶם בְּאֲבֹדוֹתָיו, וְאַחֲר־כֵּן בָּאָה אֲבֹדַת רַבּוֹ.
 אומר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן קפח), שֶׁצָּרִיכִים
 לְנִסְעֵ אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, הוּא הָרַב הָאֱמֵת, כְּדֵי לְחַזֵּר אֶל
 אֲבֹדָתוֹ. כִּי כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁל הָאָדָם נִמְצְאוֹת אֶצֶל הַצַּדִּיק,
 וְהַצַּדִּיק יַחְזִיר לוֹ אֶת אֲבֹדָתוֹ שֶׁאֵבֵד. וְלָכֵן אֲבֹדַת אָבִיו
 וְאֲבֹדַת רַבּוֹ — אֲבֹדַת רַבּוֹ קוֹדֶמֶת, שֶׁהָאֵב מְבִיאוֹ
 לְעוֹלָם הַזֶּה, אֲבָל הָרַב מְבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. קֹדֶם
 אָדָם צָרִיף בְּעִצְמוֹ לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה, כָּל בַּחּוֹר צָרִיף
 לְהִתְיִשֵּׁב בְּזֶה הָעוֹלָם — "מָה עָשִׂיתִי עַד עַכְשָׁו, אִיךָ
 אֲנִי מְלַכְלֵךְ בְּזִהְמַת תִּאֲוֹת נְאוּף, אִיךָ טִמְאַתִּי אֶת עֵינַי
 בְּהִסְתַּכְּלוּת רָעוֹת, אִיךָ טִמְאַתִּי אֶת אֲזְנֵי עַל-יְדֵי
 שִׁשְׁמַעְתִּי כָּל מִינֵי נִבְלָה, קָרָאתִי כָּל מִינֵי הַבְּלִים וּדְבָרִים

שֶׁל מַה בְּכֹף בְּעֵתוֹנִים וְכוּ', הִייתִי בְּכַעַס וּרְצִיחָה, דִּבְרַתִּי כָּל מִינֵי דְבוּרֵי שְׁקוּץ, תְּעוּב וְזֵהוּם, לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת, לִיִּצְנוּת, וְאִין אֵיבָר אֶחָד אֶצְלִי מְסַדֵּר וּמְתַקֵּן. וְלִכֵּן אֲבַדְתּוּ קוֹדֶמֶת לְכָל הָאֲבֹדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, קִדְּם כָּל אָדָם וּבִפְרָט בַּחּוֹר, צָרִיף לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה, וּלְחַפֵּשׂ אַחַר אֲבֹדָה שְׁלוֹ, אֲבָל הֵיכָן מוֹצְאִים אֶת הָאֲבֹדָה שְׁלוֹ? אֶצְלֵ הַצְּדִיק. וְלִכֵּן צָרִיף כָּל אֶחָד לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת שֶׁהוּא רַבּוֹ, בַּחּוֹר שְׁלוֹמֵד בִּישִׁיבָה, צָרִיף מְאֹד מְאֹד לְהִזְהַר בְּ"כְבוֹד רַבּוֹ", כִּי רַבּוֹ מְבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. בְּוַדַּאי יֵשׁ מְצוֹת עֲשֵׂה שֶׁל כְּבוֹד אָב וָאִם, וּצְרִיכִים לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים, אֲבָל קִדְּם חַיֵּב בְּ"כְבוֹד רַבּוֹ", כִּי הַרְבֵּי מְבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְאִינֶם סוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה, הַהוֹרִים הוֹלִידוּ אֶת הַבֵּן, וּצְרִיכִים לְכַבֵּד בְּמֵאֹד מְאֹד בְּמִסִּירוֹת נַפֶּשׁ הַכִּי גְדוֹלָה. וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (קְדוּשֵׁין ל'): בְּזִמְן שֶׁאָדָם מְכַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיהֶם כָּאֵלוֹ דִּרְתִּי בִּינֵיהֶם וְכַבְדוֹנִי; אֲבָל "כְּבוֹד רַבּוֹ" עוֹלָה עַל הַכָּל. הַרְבֵּי שֶׁמְלַמֵּד אוֹתָךְ תּוֹרָה, הֵרָאֵשׁ יִשִּׁיבָה שֶׁמְתִיגֵעַ עִמָּךְ, הַמְשַׁגֵּיחַ שֶׁשׁוֹמֵר עָלֶיךָ, אוֹתָם צְרִיכִים לְכַבֵּד יוֹתֵר מִכָּלֵם. וְלָמָּה? כִּי הֵם יִגְעִים וְטוֹרְחִים אֶתְךָ לְהַעֲמִידְךָ עַל יְסוֹד מוֹסֵד. רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁצְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא רַבִּי כְּזֶה, שֶׁיִּכּוֹל לְזַכֵּךְ אוֹתוֹ וּלְטַהֲרוֹ, וּלְהַבְיִאוֹ אֶל חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, הֵינּוּ

שִׁיזְכָּה לְמַח נְקִי כְּזֶה, שְׂיִתְחִיל לְרֹאוֹת וּלְהִבִּין אִיךְ
 שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בְּכָל יוֹם, בְּכָל
 שָׁעָה וּבְכָל רִגַע מִמַּשׁ חֲדוּשׁ הַבְּרִיאָה, לְהַרְגִישׁ רוּחַ־נִיּוֹת
 אֱלֹקוֹת. זֶה נִקְרָא רַבִּי אֲמַתִּי, שְׂיִכּוֹל לְהַחֲדִיר בְּךָ גְלוּי
 אֱלֹקוֹת, עַד שְׂאִתָּה מִתְחִיל לְהִבִּין וּלְהִתְבּוֹנֵן, שְׂכָל
 הָעוֹלָם כְּלוֹ מְחַדֵּשׁ, זֶה לֹא עוֹלָם שְׂנִבְרָא לְפָנַי חֲמִשָּׁת
 אֲלָפִים וּשְׁבַע מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, אֲלֹא בְּכָל יוֹם,
 בְּכָל שָׁעָה וְרִגַע, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ,
 וְזֶה נִקְרָא חֲדוּשׁ הָעוֹלָם. וְלִזֶּה זוֹכִים עַל-יְדֵי רַבִּי אֲמַתִּי,
 שְׂמַחֲדִיר בְּךָ גְלוּי אֱלֹקוֹת, שְׂתַחֲיָה רַק עִמּוֹ יִתְבַרֵךְ,
 שְׂתִדַּע שְׂאִין לְךָ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק הַבּוֹרֵא יִתְבַרֵךְ שְׂמוֹ!
 וְזֶה נִקְרָא רַבּוֹ הָאֲמַתִּי, שְׂלִמַד אֲצִלוֹ רַב חֲכָמָתוֹ, וְרַבִּי
 כְּזֶה צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְכַבֵּד, שְׂזֶה "כְּבוֹד רַבּוֹ".

וְלָכֵן בַּחֲזוֹר הַלּוֹמֵד בִּישִׁיבָה אֲצִל רֹאשׁ יְשִׁיבָה, צְרִיךְ
 לִידַע שְׂזֶהוּ רַבּוֹ, וְעָלָיו לְמָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ. וְכֵן צְרִיךְ
 לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת הַמְּשָׁגִיחַ, שְׂעֵמֶל וְדוֹאֵג שְׂיִהְיֶה לוֹ כָּל
 הַגְּשָׁמִיּוֹת הַדְּרוֹשָׁה: אֲכָל לְאֹכֵל, לִינָה לְלוֹן, וְשְׂהַמְקוּם
 יְהִי נְקִי בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחַ־נִיּוֹת. וְלָכֵן אֲשָׁרִי הַבַּחֲזוֹר
 וְהַתְּלָמִיד, שְׂזוֹכִים לְכַבֵּד אֶת רַבָּם שְׂמְלִמְדָם תּוֹרָה, וְאֶת
 הַמְּשָׁגִיחַ שְׂעוֹזֵר לָהֶם בְּרוּחַ־נִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּמְכָל שְׂכֵן
 וְכָל שְׂכֵן רַבּוֹ, שְׂמְדַבֵּק אוֹתוֹ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 שְׂמַחֲדִיר בּוֹ אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַרֵךְ, שְׂמְלִמְדוֹ אִיךְ לַעֲבֹר אֶת

זֶה הָעוֹלָם, אֶת הָרַבִּי הַזֶּה צְרִיכִים מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר,
 וְלִמְסֹר נַפְשׁוֹ בְּעֵבֹר "כְּבוֹד רַבּוֹ" שֶׁלְמַד אֶצְלוֹ רַב
 חֲכָמָתוֹ. וְעָלְיוֹ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי ערוּבִין ה,
 א): כָּל הַמְקַבֵּל פְּנֵי רַבּוֹ, כְּאִלּוּ מְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה; כִּי
 מֵהוּ הָרַב וְהַצְּדִיק שֶׁבְדוֹר? הוּא בְּעֵצְמוֹ נִכְלָל בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, אֵין לוֹ כְּכָר שׁוֹם הַסְּתַפְלוּת בְּזֵה הָעוֹלָם, אֵין
 לוֹ כְּכָר שׁוֹם דְּבוּר בְּזֵה הָעוֹלָם, אֵין לוֹ כְּכָר שׁוֹם עֲשִׂיהַ
 בְּזֵה הָעוֹלָם, אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְשַׁלֵּיךְ אֶת חֲכָמָתוֹ וְאֶת
 דַּעְתּוֹ וְאֶת כָּל הַשְּׂגָתוֹ, וַיּוֹרֵד לְמַטָּה, אֶל בְּחֹר פְּגוּם
 שֶׁנִּכְשַׁל בְּפֶגֶם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטּוּלָה, שֶׁנִּכְשַׁל
 בְּכָל הָעֲבֹרוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, הוּא מְלַבֵּישׁ עֲצָמוֹ בְּכָל מֵינֵי
 לְבוּשִׁים, וּמְדַבֵּר עִמוֹ, מְחַזְקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ וּמְשַׁמְחוֹ, וּמְדַבֵּר
 עִמוֹ כְּפִי שֶׁמְדַבְּרִים עִם חֵבֵר טוֹב, אִם הִתְלַמֵּיד יָבִין
 וַיִּשְׁכֵּיל שֶׁהָרַבִּי מְשַׁחֵק עִמוֹ מְשַׁחֵקִים, וּמְלַבֵּישׁ עֲצָמוֹ
 בְּלְבוּשִׁים (כַּמּוּבָא לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן צ"א), שֶׁהַצְּדִיק,
 הָרַב, מְלַבֵּישׁ עֲצָמוֹ בְּשִׂיחוֹת חֲלִין, כְּדֵי שְׂגֹם בְּחֹרִים
 פְּגוּמִים וּפְשׁוּטִים יָבִינוּ דְּבָרָיו, בְּשַׁעָה שֶׁהוּא פִי מְלִיוֹן
 גְּבוֹה מֵהֶם. אִם הִתְלַמֵּיד יָבִין דָּבָר זֶה, אֲזִי יִקְבַּל הָרַבִּיהַ
 מִרַבּוֹ, כִּי הוּא מְכַבֵּד אוֹתוֹ, שֶׁזֶהוּ "כְּבוֹד רַבּוֹ", אֲבָל אִם
 מִתְחִיל לְזַלְזֵל בְּרַבּוֹ וְחוֹשֵׁב (בְּכָא מְצִיעָא פד.) : מֵאִי אֶהְנֶה
 לִי, מֵהֵם הוֹעִילוּ לִי, וּמִתְחִיל לְהַחְצִיף פָּנָיו נִגְדָם, אֲזִי
 מִתְחַצֵּף כְּלָפֵי הַשְּׂכִינָה, וְעָלְיוֹ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (ערוּבִין סג.) : כָּל הַמּוֹרָה הֶלְכָה בְּפָנֵי רַבּוֹ חֵיב מִיתָה; הֵלֵא

יש לך את הרב, ואיך לא תתבייש להתגדל ולהראות
 שגם אתה כבר משהו ומבין ענין, בשעה שאתה
 בעצמך יודע היטב מי הביאך לגדלה זו שתוכל ללמד.
 ולכן זהו הנסיון הגדול ביותר לתלמיד, שיזהר ב"כבוד
 רבו", ולא פמצוי, שבמשך הזמן הוא מתחיל לפער פיו
 הטמא לדבר על הצדיק, הרב, שזה מה שאנו רואים
 בישיבות, שישנם בחורים עזי פנים, הראש ישיבה מסר
 נפשו להסבירם את הגמרא, נתח להם את הסגיה, עד
 שהבינו אותה היטב, למד עמהם את ההלכה, עד
 שיודעים איך להתנהג, ולבסוף מחציפים פניהם נגדו,
 או כנגד המשגיח שמסר נפשו בעבור טובתם, שיהיה
 להם אכל לאכל והיכן לישן וכו', הלא זו רשעות מאין
 כמותה, ובפרט מי שמתחצף נגד הצדיק האמת הדבוק
 באין סוף ברוך הוא, המלמד אותך אמונה ותפלה
 ועבודת השם, אדם כזה זהו רשע מרשע! ולכן אומרים
 חכמינו הקדושים (סנהדרין קי): כל החולק על רבו כחולק
 על השכינה; לא רק על רבך אתה חולק, אלא על
 הקדוש-ברוך-הוא בעצמו. וכן אומרים (שם): כל
 העושה מריבה עם רבו פעושה מריבה עם השכינה.
 שמו שמים! הצדיק שדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, עזב
 את הכל, השליך מחו ודעתו, בטל תורה, זרק את כל
 עסוקיו הקדושים, כדי להגביה ולהוציא אותך מהשאול
 תחתית ומתחתיו, ולנקותך מעברות, והביאך למה

שְׁהֵבִיא, וּלְבִסּוֹף אֵינָךְ מִתְבַּיֵּשׁ לְדַבֵּר עַל רַבִּי כְּזֶה וְצַדִּיק
 קְדוֹשׁ וְנוֹרָא זֶה, הֲלֹא בְּזֶה אַתָּה מְגַלֶּה אֶת רְשָׁעוֹתֶךָ, עַד
 כְּדֵי כִּף שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שם), לֹא דֵי שְׂאִסוּר
 לְדַבֵּר נֶגֶד רַבּוֹ, אֲלֵא כָּל הַמְהַרְהֵר אַחַר רַבּוֹ, כְּאֵלוֹ
 מְהַרְהֵר אַחַר הַשְּׂכִינָה; אָסוּר לָךְ לְהַרְהֵר אֵיזֶה הַרְהוּר
 רַע נֶגֶד רַבֶּךָ, כִּי אַתָּה מְהַרְהֵר בְּזֶה אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ. כָּל־כֶּף
 צָרִיכִים לְהִזְהֵר בְּ"כְבוֹד רַבּוֹ". וּדְבָרִים אֵלּוֹ כָּל בַּחּוּר
 וְכָל תַּלְמִיד יְשִׁיבָה צָרִיךְ לְחַקֵּק הֵיטֵב הֵיטֵב בְּדַעְתּוֹ,
 צָרִיכִים לְהִזְהֵר מְאֹד לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת רַבּוֹ וְרֹאשׁ
 הַיְשִׁיבָה וְהַמְשַׁגֵּיחַ שְׁלוֹ. וּמִכָּל שֶׁכֶּן וְכָל שֶׁכֶּן כְּבוֹד
 הַצַּדִּיק, וּמִכָּל שֶׁכֶּן וְכָל שֶׁכֶּן כְּבוֹד הַצַּדִּיק, שְׁמַלְמֵד אוֹתוֹ
 רַב חֲכָמָתוֹ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פֶּרֶשָׁה
 טו, סִימָן יז): מַה זֶה כְּבוֹד רַבּוֹ? אֲמָרָה תּוֹרָה, שְׁלֹא יַעֲמֵד
 בְּמַקוֹמוֹ, וְלֹא יֵשֵׁב בְּמַקוֹמוֹ, וְלֹא יִהְיֶה סוֹתֵר אֶת דְּבָרָיו,
 וְכִשְׁהוּא שׂוֹאֵל הֶלְכָה, שׂוֹאֵל בִּירָאָה, וְלֹא יִקְפֹּץ לְהַשִּׁיב,
 וְלֹא יִהְיֶה נִכְנָס לְתוֹךְ דְּבָרָיו, שְׁכָּל מִי שְׂאִינוֹ נוֹהֵג בְּרַבּוֹ
 כָּל הַמַּדּוֹת הֵלְלוּ — נִקְרָא רָשָׁע לְפָנֵי הַמָּקוֹם, וְתַלְמוּדוֹ
 נִשְׁתַּכַּח וְשִׁנוּתָיו נִתְקַצְרוּת; הָאֵם אָנוּ נִזְהָרִים בְּכָל
 הַדְּבָרִים הֵלְלוּ? ! רֹאִים אֲנָשִׁים מַחְצִיפִים פָּנִים נֶגֶד
 הָרֹאשׁ יְשִׁיבָה, וְאֵינָם נִזְהָרִים בְּכְבוֹדוֹ, אוּ בְּכְבוֹד הַרַב
 וְהַמְשַׁגֵּיחַ, וּמִכָּל שֶׁכֶּן שְׂאִינָם נִזְהָרִים בְּכְבוֹד הַצַּדִּיק
 הַדְּבוּק בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שְׁמַחֲדִיר בָּנוּ גַם־כֵּן
 אֲמוּנָה.

וְלִכְּנֵן בַּחֲוָרִים יְקָרִים, תִּלְמִידִים יְקָרִים! רְאוּ לְקַבֵּל
 עַל עֲצָמְכֶם מֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה "כְּבוֹד רְבוּ", לְכַבֵּד אֶת רֹאשׁ
 הַיְשִׁיבָה, לְכַבֵּד אֶת הַמְּשַׁגֵּיחַ, אֶת הַצַּדִּיק הַדְּבּוּק בְּאֵין
 סוּף בְּרוּף הוּא, הַמְּגַלֶּה לָנוּ אֲמוּנָה, הַמְּגַלֶּה לָנוּ דֶרֶךְ
 בַּחַיִּים, אֵיךְ לְעַבְרָם, וְאֵיךְ לְהַחֲזִיק בָּהֶם מֵעַמָּד, כִּי
 הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים, וּבִפְרָט בְּעֵתִים
 הַלְלוּ, שֶׁהָעֶרְב־רַב מִתְּפַשְׁטִים בְּעוֹלָם, וּמִכְשִׁילִים אֶת
 נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכַפִּירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, וְאֵינָם מִתְּבַיְשִׁים
 לְדַבֵּר פְּתוּחַ נֶגֶד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנֶגֶד כָּל הַקְּדוֹשׁ
 לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּמִפְקִירִים, רַחֲמָנָא לִישׁזְבֹן, אֶת הַנְּשִׁים
 בְּפָרִיצוֹת, הָעוֹשִׂים פְּרֻצוֹת בְּנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְסַתְּוִבּוֹת
 עֲרָמוֹת כְּחִיּוֹת הַשָּׂדֶה, כְּדֵי לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי וּבָנוֹת
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁזוֹ עֲצַת בְּלָעַם, שֶׁכָּל הֶרְחֹבוֹת מְלֵאִים שְׂקוּץ,
 נְאוּף, תְּעוּב וְזֵהוּם, לְהַכְשִׁיל בְּנֵי-אָדָם בַּפְּגָם הַבְּרִית,
 שָׂדֶה הַחֲטָא הַחֲמוֹר בְּיוֹתֵר, שֶׁמְטַמְּטֵם אֶת הַמַּח וְהַשְּׂכָל.
 וְהִנֵּה בָּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הָרַב שֶׁבְּדוֹר, שֶׁמוֹסֵר נַפְשׁוֹ
 בְּשִׁבְלֵנוּ, וּמְקַרְבֵּנוּ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזַי אֵיךְ הֵיכָן
 "כְּבוֹד רְבוּ"? ! הֲאֵם אֲנַחְנוּ מְכַבְּדִים אוֹתוֹ? ! הֲאֵם אָנוּ
 עוֹמְדִים לְפָנָיו בְּדֶרֶךְ אֲרִץ? ! הֲנֵן אֱמֶת שֶׁהוּא מִתְּלַבֵּשׁ
 בְּכָל מֵינֵי לְבוּשִׁים, עַד שֶׁאָנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁהוּא אָדָם
 פְּשוּט, וְאֵינָנוּ שָׂמִים לֵב אֶל גְּדֹל רַחֲמָנוֹתוֹ שֶׁמְרַחֵם
 עָלֵינוּ. כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
 ז'), שֶׁעַקֵּר רַחֲמָנוֹת הַצַּדִּיק — לְהוֹצִיאָנוּ מֵעוֹנוֹת, וְזֶה

נקרא מנהיג אַמְתִּי, צַדִּיק אַמְתִּי, רב אַמְתִּי, שְׁמֵרְחֵם
 עָלֵינוּ וּמוֹצִיאֵנוּ מֵעֲוֹנוֹת. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן רמג), שְׁכַל מֵה שֶׁהַצַּדִּיק יוֹתֵר גָּדוֹל, הוּא יְכוּל
 לְהִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ כְּזֶה, שְׁלֹא יֵרְאוּ עָלָיו מְאוּמָה.
 וְכִמְאֻמָּר ז"ל (ידיים ג, ה): כָּל הַכְּתוּבִים קִדְשׁ, וְשִׁיר
 הַשִּׁירִים קִדְשׁ קִדְשִׁים. מֵרַב קִדְשָׁה שֵׁישׁ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים,
 כְּשֶׁאָדָם מְסַתְּפֵל בּוֹ, הוּא חוֹשֵׁב שֶׁזֶהוּ שִׁיר שֶׁל חֶשֶׁק,
 וּמִתְפַּלֵּא שְׁלֹא מְזַכֵּר אֶפְלוּ פַעַם אַחַת שֵׁם הַיְי"ה בְּרוּךְ
 הוּא, כִּי מֵרַב קִדְשָׁתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, לֹא רוֹאִים אֲצִלוֹ
 כְּלוּם, אֲבָל אָדָם צָרִיךְ לְתַפֵּס וְלִקְלֹט: "מִי הַחֲדִיר בִּי
 אֲמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?! מִי הַכְּנִיס בִּי תְשׁוּקָה
 לְפִתּוֹחַ אֵת הַפֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?! וּמִי
 לְמַד אוֹתִי אֵיךְ לְלַמַּד תּוֹרָה, אִם לֹא זֶה הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל
 בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁמְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּלְבוּשִׁים
 כְּאֵלוֹ, שְׂאֵנִי יְכוּל לְטַעוֹת שֶׁהוּא הֶחָבֵר שְׁלִי, אוֹ לְחַשֵּׁב
 שְׂאֵנִי יוֹתֵר גָּדוֹל מִמֶּנּוּ", אֵינן זֶה אֶלֶּא הַטְּמֵטוּם שְׂאֵנִי
 מְטַמְטָמִים בּוֹ מֵרַב עֲוֹנוֹת. וְלִכֵּן כָּל תְּלָמִיד וְכֹל בְּחוֹר
 צָרִיךְ לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל "כְּבוֹד רַבּוֹ", כְּבוֹד רֹאשׁ
 הַיְשִׁיבָה, כְּבוֹד הַמְשָׁגִיחַ וְכְבוֹד הַצַּדִּיק הָאֻמָּת, וְלִמְסֹר
 נַפְשׁוֹ בְּעַבְדוּרוֹ.

ב.

סדר ונקיון זהו יסוד ההצלחה ביישיבה

בנים יקרים, תלמידים אהובים! כל בחור צריך לזכור, אשר היסוד בחיים כדי להצליח זהו: סדר, גם למעלה ברקיע, השמש והירח והמזלות עומדים בסדר נפלא מאד, כל כוכב עומד במקום שלו, ואף אחד אינו נכנס במקום זולתו, סדר צריך להיות היסוד אצל בחור, מתי הולך לישן, מתי קם, מתי לומד ואוכל, הסדר הוא סוד ההצלחה של בחור, וכן הנקיון חשוב מאד, שיהיה נקי בבגדיו ובגופו ובמקומו, בזה מראה על נקיון מחו ונשמתו, כי אם בחור מזניח את גופו ואינו רוחצו, ונודף ממנו ריח רע, הוא מורה ומגלה שנשמתו פגומה, וכן אם יש כתמי לכלוך על בגדיו, סימן שמחו מלכלך. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קכז): הבגדים הם בסוד החשמל שהוא שמירה, על-כן צריכים להזהר שהבגדים יהיו שלמים ולא קרועים, כי הוא קלקול השמירה, והבגדים בעצמם יתבעו אותו, אם אינו נזהר בהם. הנקיון בחדר האכל זה צריך להיות היסוד אצל כל בחור, אכלת — תנקה אחריך, ואף שיש אחד המנקה, תטרח גם אתה ותושיט יד וכתף, כי אף אחד אינו משרת שלך, ובזה אתה מוכיח שהנך מסדר ומישב בדעתך, אבל אם בחור מזניח עצמו וסביבתו, אוכל

ומשליך על הארץ את הפסלת וכו', או מותר את
 האשפה על השלחן, בזה מראה את רע מדותיו, שהוא
 רחמנא לישזבן, מלכלך בעברות, ומכל שכן וכל שכן
 מטתו של האדם, על-ידה מגלה מיהו. עליו לראות
 שהמצעים יהיו נקיים, אזי יודעים שהבחור נקי, אבל
 אם מזניח את הנקיות, סימן שהוא פגום. ולכן סדר
 ונקיון זה יסוד הצלחת כל בחור בישיבה, וזהו יסוד
 הצלחת עתידו, כי כפי שיתנהג בישיבה, כך ינהג כל
 החיים. ולכן כל בחור צריך להרגיל את עצמו לחיות
 עם סדר, להיות נקי, וזה מה שיועיל לו בחיים, וכלם
 יאהבו אותו. כי אין עוד דבר יפה יותר מסדר ונקיון,
 ואז יש לו הרבה חברים וידידים, וכלם חפצים
 להתחבר אליו, לא-כן בחור שנודף ממנו ריח רע,
 מעורר שאט נפש לעמד על ידו, בגדיו מלכלכים, ריח
 רע נודף ממטתו, אף אחד אינו רוצה להתחבר אליו.
 ולכן הסדר והנקיון זהו יסוד הצלחת כל בחור.

ג.

קניית מדות טובות, זה סימן לטהר הנפש

בנים יקרים, תלמידים אהובים! אין עוד דבר
 כל-כך חשוב לבחור כמדות טובות. וזאת עליכם
 להבין, בחורים יקרים, תלמידים אהובים, שקניית מדות

טובות זה סימן לטהר הנפש, אם קונים לעצמם מדות טובות, עוזרים אחד לשני, מכבדים זה את זה, זה סימן על נפש נקייה. רבנו ז"ל חבר "ספר-המדות", ואמר שהספר הזה עשה אותו ליהודי. וחרז הרבה בספר זה ולמד בו הרבה מאד, והלך כפי הכתוב בו. ולכן אמר רבנו ז"ל, שרוצה שכל אחד מאנשי שלומנו ילמד "ספר-המדות", עד שיהיה שגור על פיו, כי המדות הן עקר האדם, כי במדה שאדם מודד בה מודדים לו (מגלה יב:). ויש מאמר החכם: 'בקש מה שאתה צריך לו, ועזב מה שאין אתה צריך לו'. רואים בני-אדם מחפשים דברים שאינם שיכים אליהם, ומזניחים את השיך להם. אל תחפש גדולות, תחפש מדות טובות. ועקר המדות זה בין אדם לחברו, לעזר זה לזה, כי אין עוד יפי של בחור כשעוזר לזולת. ומכל שכן תלמיד שעוזר לרבו, זה נקרא תלמיד מסור, שאפלו רבו כועס עליו — אינו מגיב, וזה מה שאומרים חכמינו הקדושים (ברכות סג:): כל תלמיד שכוועס עליו רבו ראשונה ושניה ושותק, זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות, אם הרב צועק עליך ואתה מקבל הכל באהבה, כי יודע אתה שיש לרב כונה, סימן שיש לך מדות טובות. אבל אם אתה חצוף נגד רבך, אתה מעז פנים נגד ראש הישיבה, אתה מוכיח בעליל שאתה מגשם ומזהם, וחסר מדות טובות. ולכן צריכים לשמר מאד על קניית מדות טובות,

שֶׁהֵן סִימָן לְטֹהַר הַנֶּפֶשׁ. וְתָמִיד תִּלְמִידִים יִקְרִים,
 בַּחֲוָרִים אֲהוּבִים, זָכְרוּ אֶת מֵאֲמָרָם ז"ל (עִין בְּבֹא קָמָא נֹו).
 אֲסוּר לְהַנִּיחַ דְּבַרֵי הָרַב וְלִשְׁמַע דְּבַרֵי הַתְּלָמִיד; צְרִיכִים
 תָּמִיד לִשְׁמַע מֵהַיֵּשׁ לְרַב לֹא לְהַפְּךָ. הַיּוֹם רוֹאִים,
 שִׁישָׁנִים חֲצוּפִים כְּאֵלוֹ, אֲשֶׁר אֵינָם מִתְּבַיְשִׁים לְדַבֵּר עַל
 רַבָּם; רַבָּךְ שֶׁלְמִדְךָ תּוֹרָה, שֶׁהַכְּנִיס בְּךָ מֵדוֹת טוֹבוֹת,
 שֶׁהַחֲדִיר בְּךָ תִּשְׁוֶקָה אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, תִּפְלָה וְהַתְּבוּדוֹת
 וְהַתְּמָדָה וְכוּ' וְכוּ' זֶהוּ רַבָּךְ! וְהִנֵּה אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהֵנָּךְ
 יוֹתֵר גָּדוֹל מֵהַרְבֵּי? ! שְׂכַחְתָּ אִיךָ נִכְשַׁלְתָּ בַּפְּגָם הַבְּרִית,
 וְיִשְׁבַּתְּ בְּתוֹךְ זִהְמַת הַנְּאוּף, וְרַק הַרְבֵּי הָיָה הוֹרִיד עֲצָמוֹ
 אֵלָיךְ וְקָרַב אוֹתְךָ וְהִגְבִּיֶה אוֹתְךָ. וְתִרְאֶה לְהִיכֵן נִשְׁלַכְתָּ
 וְנִפְלַתָּ, וְעַתָּה אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהֵנָּךְ גָּדוֹל יוֹתֵר מֵרַבָּךְ? !
 הֲלֹא עָקַר קְנִיַת מֵדוֹת טוֹבוֹת, זֶה לְשִׁמְשׁ אֶת הָרַב, וְלֹא
 בְּחֻנָּם שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתוּבוֹת צו.): כָּל הַמוֹנֵעַ
 תִּלְמִידוֹ מִלְּשִׁמְשׁוֹ, כְּאֵלוֹ מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ חֶסֶד, וּפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ
 יִרְאֵת שָׁמַיִם; הָרַב צְרִיף לְרִאוֹת לְהַנִּיחַ שֶׁהַתְּלָמִידִים
 יִשְׁמְשׁוּ אוֹתוֹ, וְכֵן יִלְמְדוּ מִמֶּנּוּ מֵדוֹת טוֹבוֹת. הָרַב חֵי
 בְּזֵה הָעוֹלָם וּמִתְּנַהֵג בְּזֵה הָעוֹלָם, יֵשׁ לוֹ אֲשֶׁה, וְזֶהוּ
 לְמוֹד אִיךָ מִתְּנַהֵגִים עִם הָאֲשֶׁה, הָרַב זֶה סֵפֶר תּוֹרָה חֵי,
 תּוֹרָה שְׁלֵמָה, צְרִיכִים לְשִׁמְשׁ אֶת הָרַב, לְרִאוֹת אֶת
 מֵדוּתָיו, בְּעֵת שֶׁעוֹבֵר עָלָיו צָרוֹת לְרִאוֹת אִיךָ מִחֲזִיק
 מֵעֲמָד. וְלָכֵן קְנִיַת מֵדוֹת טוֹבוֹת, זֶה סִימָן לְגִדְלַת הַנֶּפֶשׁ.
 וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת מז.): קָרָא וְשָׁנָה

ולא שמש תלמידי חכמים — הוא עם הארץ; כי העקר — שמוש תלמידי חכמים, לראות איך רבו הקדוש מתנהג, איך הראש ישיבה מתנהג, והם צריכים להיות הסמל של מדות טובות. יש מאמר החכם: 'אם תצא מזה העולם, מה שייספיק לך המעט יספיק לך, ואם לא תצא ממנו, מה שלא יספיק לך, כלום לא יספיק לך'; זה מה שלומדים מהרב והצדיק האמת, כמו בא (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שצריכים לקבל מהרב מדת הסתפקות, לא לרצות יותר ממה שיש לו, וזהו שאומר החכם: 'אין עשר כרצון והסתפקות'; מצד אחד אתה צריך לרצות הרבה דברים, ומצד שני תסתפק במה שיש לך; כמאמרם ז"ל (אבות ד, א): איזהו עשיר השמח בחלקו; ואלו המדות טובות שבחור ישיבה יכול לקנות לעצמו; ואם נקנה לעצמנו מדות טובות, אזי שמנו הטוב יצא לפנינו, שזה מה שהחכם מפל האדם אומר (קהלת ז, א): טוב שם משמן טוב; אומרים חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה מח, סימן א'): שמן טוב זה רק מחדר לעליה, אבל שם טוב הולך מסוף העולם ועד סופו; איך קונים שם טוב? על-ידי מדות טובות, שזה סימן לטהר הנפש, ולכן כל בחור צריך להזהר לקנות מדות טובות, ואז יהיה הכי מאשר בחיים.

ללמוד על-פי סדר-הדרך-הלמוד של רבנו ז"ל

בחורים יקרים, תלמידים אהובים! מאחר שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, עלינו לשמח מאד. רבנו ז"ל נשלח לדורותינו אלו מתנה לכל עם ישראל, רבנו ז"ל אינו מצמצם בשום מקום, אלא בתוך ספריו הקדושים "לקוטי-מוהר"ן", "ספורי-מעשיות", "ספר-המדות" ושיחותיו הקדושות, ולכן כל מי שלומד יותר את ספריו הקדושים, ונכנס בתוך שכלו וחקמתו ונשמתו, הוא מכיר את הצדיק יותר ויותר. וכמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), ששכלו ונשמתו של הצדיק הם בתוך ספרו. ולכן כל מי שלומד יותר ספרי רבנו ז"ל, הוא יותר מקרב אליו ז"ל. ולכן אל תחיו באשליות, שדבר רבנו ז"ל מצמצם באיזה מקום, לא ולא! מי שלומד יותר ספרי רבנו ז"ל, הוא יותר מקרב אל רבנו ז"ל, כי רבנו ז"ל נמצא בתוך ספריו. ולבל תטעה אתכם איזו קבוצה קטנה שקוראים עצמם מנהיגים, שפנו לעצמם 'שול', וחושבים שהם בעלי-בתים על דבר רבנו ז"ל, זו טעות חמורה, ועליהם אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), מסכנים, שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך יכולים להנהיג את אחרים? יש משגע מטרח שסובל על העצבים, יש לו

פחד גבהים, ולכן אינו נוסע אל ציון רבנו ז"ל, וקורא את עצמו מנהיג, והוא אומר, שדבר רבנו ז"ל איננו שיף לספרדים, והוא גזען גדול, ואמרותיו העסיסיות נגד אחינו בני ישראל מעדות המזרח מפרסמות, אוי לו ואוי לנפשו המטרפת, והרבה אנשים מכתירים אותו, כאלו הוא הבעל-הבית, איזה שגעון, איזו שטות היא זו! ולכן תוציאו את זאת מדעתכם, ותדעו לכם, שרבנו ז"ל נמצא רק בתוך ספרו הקדוש "לקוטי-מוהר"ן", ואמר, שמי שילמד בספרו, תפתח קשיות גידיו, ויהיה נעשה בעל תשובה ובעל השגה גדול. ואמר, שספרו הוא 'אתחלתא דגאולה', ורצה מאד שנלמד ספרו, עד שיהיה שגור על פינו בעל-פה. וכן "ספורי-מעשיות" שמעוררים מהשנה, כמובא (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), ובפרט "ספר-המדות" בקשנו רבנו ז"ל ללמדו הרבה. ולכן כל מי שלומד יותר ספרי רבנו ז"ל, הוא יודע שרבנו ז"ל מתנה לכל עם ישראל, ועליו לפרסם ולגלות אור רבנו ז"ל. והנה הסמ"ך-מ"ם אינו נח ואינו שוקט, ורוצה רק להעלים ולהסתיר את דבר רבנו ז"ל. וספר לנו רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה ז', מהיבוב והעכביש), שקדם שירדה נשמתו לזה העולם, צעק הסמ"ך-מ"ם בכל העולמות: אם הנשמה הזו תרד, אין לי מה לעשות. ואמרו לו: הנשמה הזו מכרחה לרדת, ואתה תצא ותמצא לה עצה. ויצא וחזר עם איזה זקן טפש

וְצַחַק וְצַחַק, וְאָמַר הַסֵּמ"ךְ-מ"ם: אֵינִי מִפְּחַד, הַנְּשָׁמָה
 הַזֶּה יְכוּלָה לָרֶדֶת. וּמִיֵּהוּ הַזָּקֵן הַטֶּפֶשׁ? זֶה שֶׁבָא עִם
 הַצַּחֲוֹק וְצוּחַק עִם הַפֶּתֶק, וְאוֹמֵר: נ' נח' נחמ' וכו' וכו',
 שֶׁזֶה גֹרֵם בּוֹשׁוֹת וְחַרְפוֹת לַחֲסִידוֹת בְּרֶסֶלַב. וְכִמוֹ אֵלֹה
 הַכְּנוּפִיָּה הַקְּטַנְטָנָה הַמְתִּימָרִים לוֹמֵר, שֶׁהֵם הַמְּנַהֲיָגִים,
 וְחוֹשְׁבִים שֶׁרַבְּנוּ ז"ל מְצַמְצָם ב'שׁוֹל', וְכֵאלֹהֵי רַק שָׁם
 רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הֵם סֵתָם בְּעֲלֵי דַמְיוֹן, כְּמוֹ-כֵן וְיֹתֵר מִכֵּן
 כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל הַפֶּתֶק, זֶה לִיצְנֹת אַחַת גְּדוֹלָה מְאֹד! כִּי
 הָיָה יְהוּדֵי בְשֵׁם ר' יוֹאֵל אֲשֶׁכְּנֹזֵי ז"ל, שֶׁגָּר בְּטַבְרִיָּה,
 וְהוּא הָיָה אִישׁ שְׂמֵחַ, וְרָאָה אֵיךְ שֶׁרוֹדְפִים אֶת הָאֲבֵרָה
 יִשְׂרָאֵל דֵּב אֹדֶסֶר שֶׁנֶּפֶל בְּדַכְּאוֹן, אֲזִי כָּתַב לוֹ פֶּתֶק,
 וְהַכְּנִיסוֹ בְּתוֹךְ הַ"לְקוּיִי-מוֹהַר"ן" שָׁלוֹ, וּמִסְכֵּן הֵהוּא
 חָשַׁב וְדַמְיֵן לְעַצְמוֹ שֶׁרַבְּנוּ ז"ל שָׁלַח לוֹ פֶּתֶק, וְכִשְׁבָּא
 אֶל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ לְפָרְסָם זֹאת — צַחֲקוּ מִמֶּנּוּ כָּלֵם,
 וּמְרַב בּוֹשָׁה הֶחֱבִיאוּ, עַד שֶׁשְׁלַעַת זָקְנָתוֹ בָּאוּ כַּמָּה
 מְשֻׁגְעִים צָרְפְּתִיִּים, וְהוֹצִיאוּהוּ מִהַמּוֹשֵׁב זָקְנִים, וְעַכְשָׁו
 הֵם עוֹשִׂים עֵסֶק גְּדוֹל מְזֵה, וְעוֹשִׂים בְּזִיוֹנוֹת, וְכוֹתְבִים
 עַל כָּל הַקִּירוֹת: נ' נח' וכו', וְעוֹשִׂים עַל זֶה שִׁירִים
 וְקוֹפְצִים, וְעוֹשִׂים בְּזִיוֹנוֹת גְּדוֹלִים לְדַבַּר רַבְּנוּ ז"ל,
 בְּשָׁעָה שֶׁאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן נט): מִי
 שֶׁאוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק, צָרִיךְ לְשַׁמֵּר אֶת הַצַּדִּיק, שֶׁלֹּא יֵצֵא
 עָלָיו שֵׁם רַע; וְהֵם גֹּרְמִים שֶׁבַּחֹרִים יִקְרִים, אֲבֵרְכִים
 בְּנֵי תוֹרָה חֲסִידִים וְאֲנָשֵׁי מַעֲשֵׂה, יִתְרַחֲקוּ מִרַבְּנוּ ז"ל.

וְעַלֵּינוּ לְדַבֵּר מְזֵה וּלְפָרֵסם אֶת זֹאת, אֲשֶׁר כָּל הָעֲנִיָּן הַזֶּה
 הוּא רַק לִיָּצִי לִיִּצְנוּת, וְהַכֹּל דִּמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל, וְעַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה בָּאִין עֵרֶךְ צְרִיכִים לְדַעַת, שְׂאֵם רַבְּנוּ ז"ל
 הֶעֱמִיד שְׁנֵי עֵדִים צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, וְאָמַר: כָּל מִי
 שְׂיָבֹוא לְצִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שְׁלִי בְּעִיר אוֹמֵן, וְיִתֵּן פְּרוּטָה
 לְצַדָּקָה, וְיֹאמַר עֲשֶׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקְוֹן הַכְּלָלִי',
 אֲפֹלוּ אִם גָּבְהוּ וְעֲצָמוּ חֲטָאִיו וּפְשָׁעָיו, יוֹצִיאוּ
 מִהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו. וְאִיךָ יָכוֹל לָבֹוא אָדָם
 שְׁנוֹלָד בְּטַמְאָה, וְהִתְחַנֵּף בְּחַנוּף כַּפְּרָנִי, וְהַיּוֹם חֹזֵר
 בְּתִשׁוּבָה, וְכֹכֵר נַעֲשֶׂה רֹאשׁ הַמְדַבְּרִים, וְהוּא פּוֹעֵר פִּיּוֹ
 נֶגֶד הַנְּסִיעָה לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל בְּעִיר אוֹמֵן?! בְּשַׁעַה
 שְׂאִישׁ אֱלֹקִים קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד — רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ
 עַל-יְדֵי שְׁנֵי עֵדִים כְּשָׂרִים, וְהַבְּטִיחַ הַבְּטָחָה כְּזוֹ: תְּבֹאוּ
 אֶל הַצִּיּוֹן שְׁלִי, וְתִתְּנוּ פְּרוּטָה לְצַדָּקָה, וְתֹאמְרוּ הֶעֱשֶׂרָה
 מְזֻמְרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תִּקְוֹן הַכְּלָלִי', אֲנִי אוֹצִיאֲכֶם
 מִהַשְּׂאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו, בַּפְּאוֹת אַחַז אֶתְכֶם
 וְאוֹצִיאֲכֶם. וְאִיךָ יָכוֹל לָבֹוא טָפָה סְרוּחָה, אֶף שְׂקוֹרָא
 עֲצָמוּ 'חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה', וְלַחֲלֹק עַל זֶה?! אוֹי לְאוֹתָהּ
 בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְגִלוֹת וּלְפָרֵסם אֶת אוֹר רַבְּנוּ ז"ל
 בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, בַּחֲוָרִים יְקָרִים, תְּלַמִּידִים אֲהוּבִים!
 רַבְּנוּ ז"ל נָתַן לָנוּ סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד נִפְלָא מְאֹד, אֲשֶׁר מִי

שִׁילָף בְּסִדְר־דְּרָף־הַלְמוּד שְׁלוֹ, יְכוּל לְהִיּוֹת בְּקִי בְּכָל
הַתּוֹרָה כְּלָה, כְּמוֹבָא (שיחות ה'ר"ן, סימן עו), שְׂרַבְנוּ ז"ל
הַחֲזִיק, שְׂצָרִיכִים לְלַמַּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא, וּלְהִתְחִיל
מִהִתְחִלָּה וּלְסִיִּים, וְאַפְלוּ שְׁאַתָּה לֹא מִבֵּין תִּגְרַס, וְתִתְחִיל
מִהִתְחִלַּת הַתַּנ"ךְ, עַד שְׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים אֶת כָּל הַתַּנ"ךְ,
וּמִלְבַּד זֹאת תִּלְמַד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרִש"י עִם הַתְּרַגּוּם
מִפְרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ, בְּאֶפֶן שְׁתִּזְכֶּה לְסִיִּים בְּכָל שְׁבוּעַ שְׁנַיִם
מִקְרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם עִם פְּרוּשׁ רִש"י ז"ל, וְזֶה צָרִיף
לְהִיּוֹת לָכֶם חֵק וְלֹא יַעֲבֹר. כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אָמְרוּ
(בְּרִכוֹת ח.): לְעוֹלָם יִשְׁלִים אָדָם פְּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצְּבוּר,
שְׁכָל הַמְּשָׁלִים פְּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצְּבוּר, מְשָׁלִימִין לוֹ יָמָיו
וְשְׁנוֹתָיו; וְאִין עוֹד סִגְלָה יוֹתֵר גְּדוּלָּה לְאַרְיִכוֹת יָמִים
וְשְׁנַיִם, כְּמוֹ לְהִזְהֵר לְסִיִּים בְּכָל שְׁבוּעַ אֶת פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ
'שְׁנַיִם מִקְרָא וְאַחַד תְּרַגּוּם' עִם פְּרוּשׁ רִש"י ז"ל, שְׁזֶה
גּוֹרֵם לִירֵאת שָׁמַיִם. וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל עַל לְמוּד סִפֵּר
הַתַּנ"ךְ, שְׁזֶהוּ סִפֵּר מוֹסֵר שְׁלוֹ, כִּי לְמוּד הַתַּנ"ךְ צָרִיכִים
לְפָרֵשׁ עַל עֲצָמוֹ, כִּי כָּל אֶחָד מְרַמֵּז בְּתוֹךְ הַתַּנ"ךְ, וְכָל
דְּבָרֵי הַנְּבִיאִים סוֹבְבִים גַּם עָלָיו. וְכֵן לְקַחַת מְשָׁנִיּוֹת
וּלְהִתְחִיל מִהִתְחִלָּה לְגֵרֵס פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, עַד שְׁיִזְכֶּה
לְסִיִּים שְׁשֶׁה סְדְרֵי מְשָׁנָה, וַיִּתְחִיל שׁוֹב, וּכְשֵׁיִסִּים יִתְחִיל
שׁוֹב וְשׁוֹב, וּכְמוֹ־כֵן יַעֲשֶׂה לְעֲצָמוֹ שְׁעוֹר בַּגְּמָרָא, יִלְמַד
דָּף אַחַר דָּף, עַד שְׁיִסִּים פֶּרֶק, וַיִּלְמַד פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק, עַד
שְׁיִסִּים מִסְכָּתָא, וְכֵן יִסִּים מִסְכָּתָא אַחַר מִסְכָּתָא, עַד

שִׁיִּסִים אֶת כָּל הַשִּׁס כְּלוּ, וְכֵן בְּד' חֲלָקֵי שְׁלֶחַן עָרוּף
 וְכֵן בַּמְדַּרְשִׁים וּבְסִפְרֵי הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים, וְזֶה דֶרֶךְ הַלְמוּד
 שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, שֶׁכָּל בַּחּוֹר יָכוֹל לְהַצְלִיחַ בְּדֶרֶךְ זוֹ. וְלִכֵּן
 בַּחּוֹרִים יִקְרִים, תְּלַמִּידִים אֲהוּבִים! כִּדְאִי לָכֶם לַעֲיֵן
 הֵיטֵב בְּדַבְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל, אֲשֶׁר מְגַלֶּה לָנוּ אֵיךְ לִוְמָדִים
 תּוֹרָה, וְאֵיךְ יְכוּלִים לְהִיּוֹת בְּכָל חֲלָקֵי הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרִי
 הַבַּחּוֹר שְׂאִינוּ מְטַעֵה עֲצָמוֹ וְלוֹמֵד תּוֹרָה עַל-פִּי סֵדֵר
 דֶּרֶךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, אֲשֶׁר לֹא יֵאָרֵךְ זְמַן, וַיִּסִּים
 כָּל הַתַּנּוּ"ף וְכָל שְׂשֵׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, בְּבִלִי, יְרוּשְׁלָמִי,
 תּוֹסֵפְתָא, רַמְבַּ"ם, טוֹר וְשְׁלֶחַן עָרוּף, וְכָל הַמְדַּרְשִׁים
 כָּלֵם, וְסִפְרֵי הַזֵּהָר וְהַתְּקוּנִים, וְכָל הַשּׁו"תִים, כִּי אִם
 לִוְמָדִים בְּסֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, אֲזִי
 מְצַלִּיחִים; אֲשֶׁרִי הַבַּחּוֹר וְהַתְּלַמִּיד שֶׁלוֹמֵד תּוֹרָה עַל-פִּי
 סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנֵנוּ ז"ל, אֲזִי תָמִיד יִהְיֶה עָסוּק,
 וַיִּכְנָס מִחוּ וְדַעַתּוֹ בַּתּוֹרָה, וַיִּצְלִיחַ דִּרְכוֹ תָמִיד. הַקְדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא יִזְכֶּה אֶתְכֶם, בַּחּוֹרִים יִקְרִים, תְּלַמִּידִים
 אֲהוּבִים! לְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵינוּ אֱלֹהִים, וְאִז טוֹב לָכֶם כָּל
 הַיָּמִים, אָמֵן וְאָמֵן!

תם וּנְשָׁלֵם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

הַסְפָּד עַל צְדִיקִים

יגלה מעלת ההספד על הצדיקים, ואיך הוא מועיל להחיים להתעורר בתשובה אליו יתברך, ואשרי מי שנתעורר בתשובה על-ידי צדיקי וחכמי הדור, אשר אין למעלה מזה.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר עֲנִין הַהֶסְפֵּד עַל
הַצְדִּיק הוּא רַק בְּשִׁבִיל תְּלַמִּידוֹ, כִּי בְּזֶה
שְׂמִסְפִּידִים אֶת הַצְדִּיק נִתְעוֹרְרַת תְּשׁוּקָה
עֲצוּמָה בְּלֵב הַתְּלַמִּידִים לְחַפֵּשׂ אַחַר רוּח־
הַקֹּדֶשׁ שֶׁל רַבָּם, שֶׁהֵנִיחַ בְּתוֹךְ סִפְרֵיו
הַקְּדוּשִׁים, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי
הַלְכוֹת, שְׁלוּחִין, הַלְכָה ה'), וּכְכֹל שְׂמִסְפִּידִים יוֹתֵר
אֶת רַבּוֹ, יוֹתֵר נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
שֶׁל רַבּוֹ.

(אֲמַרֵי מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תתלא)

קונטרס

הַסֵּפֶד עַל צְדִיקִים

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר יוֹתֵר חָשׁוּב אֶצְלֵ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֵדָם שְׁמֵת־חַזֵּק בְּאַמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת. כִּי כָּךְ כָּתוּב בַּזֶּהָר (בא מב): תְּכַלִּית הַבְּרִיאָה הַיְתֵה בְּגִין דִּישְׁתַּמּוֹדְעוֹן לִיה; כְּדִי שְׁנַזְכֶּה לְהַכִּירוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלִכֵּן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר צְדִיקִים קְדוֹשִׁים, נְשָׁמוֹת גְּבוּהוֹת, שְׁיִשׁ בְּכֹחַן לְהַחֲזִיר אוֹתָנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְעֲלֵינוּ לְשַׁמַּע בְּקוֹל דְּבַרֵיהֶם, כִּי כָּל אֲשֶׁר הַחֲכָמִים מְדַבְּרִים וּמְלַמְּדִים אוֹתָנוּ, עֲלֵינוּ לְשַׁמַּע בְּקוֹלָם. וְזוֹ הַזְּכוּת הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר שְׁיִשׁ לְבַר יִשְׂרָאֵל, שְׁמֵת־חַזֵּק בְּאַמוּנַת חֲכָמִים, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְאַמוּנָה בְּבוּרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת יד): "וַיֹּאמִינוּ בֵּה' וּבִמְשָׁה עַבְדוֹ", אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח): אִם בִּמְשָׁה הָאֱמִינוּ, בֵּה' לֹא כָּל שְׁכֵן? אֵלָּא אֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל אֱמוּנָה בְּהַקְּדוֹשׁ-

הספד על צדיקים

בְּרוּךְ-הוּא, רַק עַל-יְדֵי חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, שָׁזָה
 כָּלֵל תּוֹרָה שְׁבַע-לִפְנֵי, שֶׁקִּבְּלָנוּ בְּהַר סִינַי, וְנִמְסְרָה מִפֶּה
 לְאָזֶן, מִמֶּשֶׁה לִּיהוֹשֻׁעַ מִיהוֹשֻׁעַ לְזַקְנִים, מִזַּקְנִים לְנֹבְיָאִים,
 מִנֹּבְיָאִים לְאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה. וְכֵן מְדוּר דוּר עַד
 דוּרוֹתֵינוּ אֵלּוּ. וְלָכֵן אָנוּ מְחַיְבִים לְשָׁמַע בְּקוֹל חֲכָמֵי
 יִשְׂרָאֵל, גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ הַלְכוֹת
 הַתּוֹרָה יוֹם יוֹם, אֵיךְ לְהִתְנַהֵג וְאֵיךְ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה. וְלָכֵן זֶהוּ דְבַר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד לְהִיּוֹת דְּבוּק
 בְּחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, וְהֵם יַחֲזִיקוּ לָנוּ אֶת
 הָאֲמוּנָה. אֲבָל כְּשֶׁהֲצַדִּיק נִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם, אָז יֵשׁ
 לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צַעַר גְּדוֹל מְאֹד. כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה יג:): מִשֶּׁה רַבְּנוּ כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק, אָמַר
 קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא: וַיִּלֵּי, מִי יָקוּם לִי עִם מְרַעִים, מִי יָקִים
 לִי אֶת הָאֲנָשִׁים הָרַעִים, אֲנָשִׁים שֶׁהֵיוּ רְחוּקִים מִן
 הַקְּדוּשָׁה. וְלָכֵן זֶהוּ דְבַר גְּדוֹל מְאֹד לְהִסְפִּיד אֶת חֲכָמֵי
 יִשְׂרָאֵל, חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, שֶׁנִּסְתַּלְּקוּ מִן הָעוֹלָם. כִּי בְּשַׁעַה
 שֶׁמִּסְפִּידִים אֶת הַחֲכָם, אֶת הַצַּדִּיק, שֶׁקָּרַב מְאֹד וְאֵלֵפֵי
 אֲנָשִׁים לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְגָלָה אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּעוֹלָם,
 עַל-יְדֵי הַהִסְפָּד הַזֶּה, אֲנַחְנוּ נִתְעוֹרְרִים בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה.
 כִּי בַחַיִּים חִיוֹתוֹ שָׁל הַצַּדִּיק וְשָׁל הַחֲכָם אֵינָנוּ נוֹהֲגִים בּוֹ
 הַכְּבוֹד הָרְאוּי, כִּי אֵינָנוּ מְפִירִים אוֹתוֹ הֵיטֵב עַל אֶף
 פְּרִסוּמוֹ הָרַב, עִם כָּל זֹאת הוּא נֶעְלָם עֲדִין לְגַמְרֵי מְכַל
 הָעוֹלָם.

הספד על צדיקים

נה

כי באמת עליכם לדעת, בני ובנותי היקרים! אשר חכמי ישראל, חכמי התורה, מיגעים עצמם ארבעים וחמשים שנה ביגיעה ובטרחה נפלאה בתורה, ממיתים את עצמם על התורה, כי הם לא זוכים ביום אחד, או בשבוע אחד, או בחודש אחד, או בשנה אחת להגיע אל מה שהגיעו, אלא ארך להם יגיעות וטרחות של שלשים ארבעים וחמשים שנה, שיגיעו בתורה ויותר. וכמו־כן צדיקי הדור הדבקים באין סוף ברוך הוא, יגעים וטורחים ימים ושנים, עד שמגיעים אל מה שמגיעים — השגת אלקות. ואחר־כך כפי גדל מעלתם ומדרגתם, שמשיגים את רוחניות חיות אלקות, שמשיגים את התורה, יש להם כח להלביש את עצמם בלבושים על גבי לבושים, כדי שירדו אלינו. ומשה רבנו בודאי זכה להכליל לגמרי באין סוף ברוך הוא, עד שהתורה הקדושה מעידה (דברים לד, י): "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, אשר ידעו הוי"ה פנים אל פנים" וגו'. כי הוא הזה דבוק לגמרי באין סוף ברוך הוא, והוריד לנו את התורה, אף־על־פי־כן פתוב (שמות יט, יד): "מן החר אל העם", אף שהיה דבוק באין סוף ברוך הוא, אבל ירד אל העם, קרב את נשמות ישראל אל הקדוש־ברוך־הוא, הוריד עצמו לכל יהודי ויהודי, עד כדי כך, שאומרים חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח): ראתה שפחה על היס מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי; יחזקאל הנביא זכה

הספד על צדיקים

למדרגות הכי עליונות בנבואה, הוא ראה את כל פמליה של מעלה, כמו שכתוב (יחזקאל א, א): "נפתחו השמים וראו מראות אלקים", היו גלויים לפניו כל העולמות העליונים. גלה את כל המרפבה העליונה. עם כל זאת אומרים חכמינו הקדושים: בימי משה ראתה שפחה על הים, מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי; כי משה רבנו היה כל-כף גדול, שהיה יכול להוריד עצמו עד שפחה, ולהאיר בה אלקות, וכמאמרם ז"ל (מכילתא בשלח): עוללים ויונקים שמטו דדיהם מפיהם, ואמרו: זה אלי ואנוהו; תינוקות צעקו: אמא, הנה ה', הנה ה'. כל-כף גדולה היתה גדלתו של משה רבנו, שהיה יכול להאיר אלקות, אפלו בנמוכים ובירודים. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים: ז, סח), שזו גדלת הצדיק, שכל מה שהוא עולה יותר ויותר למעלה, להשיג רוחניות אלקות, הוא יכול לרדת למטה למטה לאנשים הכי גרועים, הכי פושעים, הכי מלכלכים, ולקרבם גם-כן אל הקדוש-ברוך-הוא.

ולכן כל צדיק וצדיק שזוכה לקרב יהודים אל הקדוש-ברוך-הוא, כל חכם מחכמי ישראל, שזוכה להרביץ תורה לתלמידים, מעלתו מאד מאד חשובה בשמים. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), מה נקרא מלמד טוב? שיכול להלביש עצמו בלבושים על

הספר על צדיקים

נז

גבי לבושים, ולהסביר לתלמיד דברים עמקים, ולעשות את זאת כל-כף פשוט, עד שגם הוא יכול להבין, זו גדלת מלמד מצלח. כמו-כן חכם מחכמי ישראל, צדיק הדבוק באין סוף ברוך הוא, מקבל שפשיג רוחניות אלקות, שמיחד יחודים, יכול להלביש את עצמו בשכליים פאלו, בשכל עליון עד שכל תחתון, עד שגם פשוטי עם, אנשים המסתובבים בזהמות, בלכלוכים, גם הם יחזרו בתשובה שלמה, וגם הם ישיגו ויבינו בשכלם העב והגס והפשוט עצמיות אלקותו יתברך. ולכן אם אנחנו רואים, שיש חכם מחכמי ישראל, צדיק הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, שמקרב רחוקים, צריכים לדעת, שמעלתו גדולה מאד מאד בשמים. אבל מרב שהוא מתחבב אלינו ומספר לנו ספורים, כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן צא), שהצדיק מלביש עצמו בלבושים על גבי לבושים, כדי שאנחנו לא נפירו בגלוי, אלא תהיה לנו שיכות אליו; כי הרי חכם מחכמי ישראל, שלמד תורה שלשים, ארבעים, חמשים, ששים שנה, אדם שדבוק בהקדוש-ברוך-הוא ימים ושנים, מיחד יחודים, איך יש לנו השגה בו?! איך אנו יכולים להבין אפלו שיחות חלין שלו, כי כל-כף רחוק המח והנשמה שלו מהמח והנשמה שלנו, אלא זו גדלת הצדיק, שיכול להלביש עצמו בלבושים על גבי לבושים, והוא מספר לנו ספורים ומתחבב עלינו, וכך אט אט

הספד על צדיקים

מִקְרַב אוֹתָנוּ אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן קוֹרָה, שְׁלֹא כָל-כֹּף מְכַבְּדִים אֶת הַחֶכֶם וְהַצַּדִּיק בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, כִּי לֹא מְעַרְיָכִים גְּדֻלָּתוֹ, אֲבָל כִּיּוֹן שְׂנֹסֶתְלֵק, אִז מִתְחִילִים לְרֹאוֹת שְׁהַצַּדִּיק הַזֶּה חָסַר לָנוּ מְאֹד, וְאַנְחָנוּ מִתְחִילִים לְהִבִּין גְּדֻלָּתוֹ, וּמָה שֶׁהִתְגַּלָּה אֵלֵינוּ זֶה הַיָּה רַק אֶחָד מִנֵּי אֱלֹהֵי מְגֻדְלָתוֹ, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְהָאִיר גַּם בָּנוּ אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל בְּאֵמֶת אֵין עֲרוֹךְ לְגְדֻלָּתוֹ וְלֵהֲשַׁגְתּוֹ הַעֲצוּמָה.

וְלִכֵּן מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב הֵהֱסֵפַד שְׂמִסְפִּידִים אֶת הַצַּדִּיק. וּמָה זֶה גּוֹרֵם? שְׁנֵי דְבָרִים: וְכִמוֹ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (סְנֵהֲדָרִין מַה:): הֵסְפָדָא יִקְרָא דְחַיִּי, הֵסְפָדָא יִקְרָא דְשַׁכְבִּי; מִצַּד אֶחָד הֵהֱסֵפַד שְׂמִסְפִּידִים אֶת הַצַּדִּיק וְהַחֶכֶם שְׂנַפְטָר, זֶה יִקְרָ לְנַפְטָר; כִּי בְזָה שְׂאַנְחָנוּ מְשַׁבְּחִים וּמְפָאָרִים אוֹתוֹ, אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים לְעֲצָמָנוּ מוֹסֵר: "תִּרְאוּ נְשָׁמָה שְׂיִרְדָּה בְּזָה הָעוֹלָם, וְזָכַתָּה לְלַמֵּד תּוֹרָה, לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר אֶת עֲצָמָה, וְלִהְיוֹת דְּבוּקָה בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד שְׂמִסְרָה נַפְשָׁה לְקִרְבַּ רְחוּקִים". וְזֶה שְׂבִיחַ לְצַדִּיק שְׂנַפְטָר — שְׂמַדְבָּרִים מִמַּעֲלָתוֹ, כְּדֵי שְׁגַם אָנוּ נְלַמֵּד וְנִגְלוֹךְ בְּדַרְכּוֹ. וְאִם הוּא הַצְּלִיחַ עַל-יָדֵי שְׂהִגָּה בַּתּוֹרָה וְקִיָּם מְצוּוֹת וְקִרְבַּ רְחוּקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, גַּם אָנוּ יְכוּלִים לְזָה, כִּי הַבְּחִירָה חֲפְשִׁית לְכָלֵם. וְזֶה נִקְרָא 'הֵסְפָדָא יִקְרָא דְשַׁכְבִּי' — הֵהֱסֵפַד יִקְרָ לְנַפְטָר, כִּי בְזָה שְׂאַנּוּ מְשַׁבְּחִים וּמְפָאָרִים אוֹתוֹ, גּוֹרְמִים לוֹ נַחַת רוּחַ, שְׂאַנּוּ הוֹלְכִים

בְּדַרְכוֹ. וּמִצַּד שְׁנַי — 'הַסְּפָדָא יִקְרָא דְחַיִּי' — הַהֶסְפֵּד יִקְרָ לְחַיִּים, שְׁאָנוּ לוֹמְדִים מוֹסֵר וּמִתְעוֹרְרִים בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה. כִּי עָלִינוּ לְדַעַת, אֲשֶׁר גַּם לָנוּ יִגִיעַ הַיּוֹם וְהַשְּׁעָה וְהַרְגַע שְׁנֹצְטֵרֶךְ לַעֲזוֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם, וְלָכֵן כְּשִׁמְסִפִּידִים חָכָם — זֶה יִקְרָא דְחַיִּי, שְׁעָלִינוּ לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה, וְגַם-כֵּן לְזָכֹר שְׁיָבוֹא הַיּוֹם וְהַשְּׁעָה וְהַרְגַע שְׁנֹעֲזוֹב אֶת זֶה הָעוֹלָם. וְלָכֵן עָלִינוּ לָשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה, וְלֹא לְרוּץ אַחַר הַהֶבֶל וְהָרִיק. אֲדַרְבָּה, רְאִינוּ שְׁהִיָּה פִּה חָכָם, נוֹכַחְנוּ שְׁהִיָּה פִּה צַדִּיק שְׁלֵמָה תוֹרָה, קָיָם אֶת הַמְצֻוֹת, מָסַר נַפְשׁוֹ לְקָרֵב יְהוּדִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָמָּה שְׁאָנוּ לֹא נַעֲשֶׂה דְבַר זֶה?! וְאִם הוּא נַפְטֵר, גַּם אָנוּ נִסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲזִי עָלִינוּ לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה. וּבַפֶּרֶט בָּעֵת שְׁמִסְפִּידִים אֶת הַחָכָם, עָלִינוּ לְשַׁפֵּף דְּמַעוֹת כַּמִּים, כִּי כִּף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת קה): כָּל הַמּוֹרִיד דְּמַעוֹת עַל אָדָם כְּאִשׁוֹר, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא סוֹפֵרְן וּמוֹלִיכֵן אֶל בֵּית גִּנְזָיו. הִיָּה פִּה חָכָם, צַדִּיק, שְׁמַסֵּר נַפְשׁוֹ לְקָרֵב רְחוּקִים, וְכַמָּה מֵאוֹת וְאַלְפֵי אֲנָשִׁים נִתְעוֹרְרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה עַל-יְדֵי דְרִשׁוֹתָיו, וְעַכְשָׁו שְׁבַק חַיִּים לְכָל חַי, וְהַשְּׁאִיר אוֹתָנוּ יְתוּמִים, וּמִי יִקְרַבְנוּ עַכְשָׁו לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?! וְלָכֵן עָלִינוּ לְבַכּוֹת. וּמוֹבָא: מִי שְׁבּוּכָה עַל הַהֶסְתַּלְקוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק וְהַחָכָם שְׁנִסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, אֵינָנו צָרִיךְ לְבַכּוֹת אַחֲרֵי-כֵן, חַס וְשְׁלוֹם, עַל יְלָדָיו שְׁיַפְטֵרוּ. כִּי אֶצְלוּ יִתְבַּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוֹב כְּשִׁיְהוּדֵי

הספד על צדיקים

מספיד את הצדיק, ומוריד דמעות על הסתלקותו, כי סוף כל סוף מי יודע אם כבודנו מספיק את החכם והצדיק שנפטר. והרי צדיק דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, הולך ממקום למקום, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא ח.) על הפסוק (דברים לג, ג): "והם תכו לרגלך ישא מדברתיך" — אלו תלמידי חכמים שהולכים ומכתתים רגליהם מעיר לעיר, ונושאים ונותנים בדבריו של המקום ברוך הוא. חכמי ישראל, חכמי התורה הלומדים תורה לשמה, לשם אל עולם, דבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, ואינם יושבים בד' אמותיהם, אלא נוסעים מעיר לעיר ומכפר לכפר וממושבה למושבה, ומלמדים תורה לעם ישראל, מקרבים יהודים אל הקדוש-ברוך-הוא. ואיכשהו בודאי איננו נותנים לצדיק הכבוד הראוי לו, כי נדמה לנו כאלו הוא אחד מאתנו, שהלא הוא מוריד עצמו אלינו. ובאמת הצדיק והחכם, כל-כף דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, כל-כף דבוק בתורה, עד שאין לנו שום השגה בו. ולכן כיון שנפטר הצדיק והחכם, עלינו להוריד דמעות, פן ואולי זלזלנו בו, ועל זלזול תלמידי חכמים, על בזיון צדיק אמת, בא ענש חמור, שחס ושלום, הילדים נפטרים, בר מינן.

ולכן עלינו לקבל עכשו, בני ובנותי היקרים! לא

לדבר על חכמי התורה, חכמי ישראל, צדיקי הדור
 הדבקים בהקדוש-ברוך-הוא. ועלינו להשמר בזה מאד
 מאד, כי כן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נו),
 שפנגד משה רבנו עמד בלעם הרשע; משה רבנו גלה
 תורה, גלה את הקדוש-ברוך-הוא, ובלעם הרשע הלביש
 עצמו גם-כן בלבושים נגד משה, וכן קרח עם מאתים
 וחמשים רבנים, עמדו נגד משה רבנו. וכן יש בכל דור
 ודור צדיקים אמתיים, הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא,
 נגדם עומד הסמ"ך-מ"ם וחולק עליהם. כי הסמ"ך-מ"ם
 מאד מאד מפחד, שאם יתגלה החכם שבדור, הצדיק
 הדבוק באין סוף ברוך הוא, ויקרב רחוקים אל הקדוש-
 ברוך-הוא, אז אין לו כבר מה לעשות, וכמו שגלה לנו
 רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה ז', מהזבוב והעכביש), שקדם
 שיירדה נשמתו לזה העולם, עשה הסמ"ך-מ"ם רעש
 גדול בשמים, ואמר: אם הנשמה הזו תרד, אין לי כבר
 מה לעשות. אמרו לו: הנשמה הזו מכרחה לרדת, ואתה
 תצא ותמצא לעצמה עצה. ויצא ומצא לעצמו איזה זקן
 טפש וצחקו. וזו העצה נגד כל חכם מחכמי ישראל, נגד
 כל צדיק הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, שקם נגדו איזה
 רשע מרשע, ורודף אותו, ומלבין פניו ברבים, מדבר
 עליו. אזי עלינו לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, שלנו לא
 יהיה חלק בעלבון התורה, חס ושלום, בעלבון חכמי
 ישראל, בבזיון צדיקי הדור הדבקים באין סוף ברוך

הוא. אבל צריכים גם הרבה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, ששנזכה למצא את חכמי הדור, חכמי התורה, שיכולים לקרבנו אליו יתברך, ושלא נטעה את עצמנו. כי בזה העולם יכולים להטעות מאד מאד בני-אדם, כי נגד כל צדיק וצדיק הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, הלומד תורה, עומד נגדו איזה צבוע, רמאי, שקרן, ומי יודע מיהו החכם, מי הצדיק?! ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח), שצריכים הרבה לבקשו יתברך על זה, כי עכשו יש לעם ישראל רצונות וכסופים עצומים להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, והסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פעולות שבעולם להעלים ולכסות את חכמי ישראל, חכמי התורה, צדיקי הדור האמתיים, שיש בכחם לקרב את נשמות ישראל, והוא מאד מאד מפחד מהם. ולכן ההספד שמספידים את החכם שנסתלק, שקרב רחוקים, זה יקרא דחיי — יקר לחיים, שאנו נלמד מוסר השכל, ויגיע היום שנצטרך גם-כן לצאת מזה העולם, ולכן עלינו לשמר על מעשינו, פינו ומחשבתנו. וכן זה יקרא דשכבי — ההספד יקר לצדיקים שנפטר, שאנו רואים עכשו גדלתו, אשר קדם לכן לא ראינו, כי לא היתה לנו השגה בו, ואנו רוצים לחקותו ולנהג כמותו. וזהו שבח לנפטר, כי דיקא על-ידי שהצדיק נסתלק מזה העולם, אנו רואים כמה הוא חסר לנו, ומה רבה היתה תרומתו, ואנו נתעוררים לילך בדרךיו.

ולכן, בני ובנותי היקרים! אומרים חכמינו
 הקדושים (שבת קה:): כל המתעצל בהספדו של חכם —
 אינו מאריך ימים; כי כל-כף חשוב בעיני הקדוש-ברוך-
 הוא ההספד שאנו מספידים את חכמי ישראל, צדיקי
 הדור שנסתלקו מזה העולם, כי אם לא נספידם, חס
 ושלום, לא נאריך ימים. וחסור כל-כף הענש על שאין
 מספידים את הצדיק והחכם שבדור, שקרב רחוקים,
 ולכן עלינו להספידם, כי הרי גם הקדוש-ברוך-הוא
 משתעשע ומשתבח בכל העולמות עם צדיק כזה, כמו
 שכתוב בזהר (ח"ב קכת.): זכאה מאן דאחיד בידיה
 דחייבא; אשרי האדם המחזיק בידי החיבים, אשרי מי
 שמקרב רחוקים אל הקדוש-ברוך-הוא. כי עם ישראל
 נקראים בנים למקום, כמו שכתוב (דברים יד, א): "בנים
 אתם להוי"ה אלקיכם", וכמו אבא, שאבד את ילדיו,
 אשר אינו חדל לבכות: "אייה היכן ילדי, לאן הלכו?!
 מה ארע עמהם?! " כיון שבא אדם ומוסר נפשו, נכנס
 בתוך היער, משוטט ומחפש ומבקש ומתיגע ימים,
 שבועות וחדשים, עד שמוצאם ומשיבם לאב. איזו
 שמחה יש לאבא?! איזה כבוד נותן לאדם זה שהשיב
 לו חזרה את הילדים?! כמו-כן מנהיגי הדור, צדיקי
 האמת, גדולי התורה, אלו המחזירים בתשובה שלמה,
 הם מאד חשובים בעיני הקדוש-ברוך-הוא, כי מחזירים
 בחזרה את הילדים אל אביהם שבשמים, ובעבור זה

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁתַּבַּח עִמָּהֶם מְאֹד, עַל שֶׁקָּרְבוּ בְּנִים
 תּוֹעִים וּרְחוּקִים, וְהִשִּׁיבוֹם לְצוּר מַחְצַבְתָּם. וְאוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (קִהְלֵת רַבָּה, פְּרָשָׁה יב, סִימָן יב) עַל הַפְּסוּק
 (קִהְלֵת): "סוּף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע". סוּף דְּבוּרוֹ שֶׁל אָדָם —
 הַכֹּל מִשְׁמִיעִין אֶת מַעֲשָׂיו; בְּשַׁעַה שֶׁאָדָם נִפְטָר מִזֶּה
 הָעוֹלָם, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרַת: רְאוּ
 מֵהַ הִבְרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עָלָיו: כָּשֶׁר הָיָה פְּלוֹנִי זֶה, יֵרָא
 שָׁמַיִם הָיָה פְּלוֹנִי זֶה, מִיָּד מִטָּתוֹ פּוֹרַחַת בְּאוֹר; הַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא מִתְעַנֵּן מְאֹד מֵהַ הִבְרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עַל הַנִּפְטָר
 הַזֶּה, וְאִם שׁוֹמֵעַ שְׁכָלָם מִשְׁבָּחִים אוֹתוֹ, אֲזוֹ זוֹכָה —
 שְׁמִטָּתוֹ פּוֹרַחַת בְּאוֹר, וְתִכְף-וּמִיָּד מַגִּיעַ אֶל מְקוֹמוֹ.

וְלִכֵּן הַהֶסְפֵּד שֶׁמְסַפֵּידִים אֶת הַצַּדִּיק וְהַחֲכָם שׁוֹנֵפֵטֵר,
 שֶׁקָּרַב כָּל-כָּף הַרְבֵּה נִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, הַחֲזִיר כָּל-כָּף הַרְבֵּה נִשְׁמוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זָכָה
 אוֹתָם בְּקִיּוּם הַמְצוּוֹת, אֲשֶׁר כָּל מְצוּוֹה וּמְצוּוֹה שְׂיִהְיֶה
 זוֹכָה לְקִיּוּם בְּזֶה הָעוֹלָם, זוֹ זְכוּת כָּזוֹ, שְׂאִי אֶפְשֶׁר לְתַאֲר
 וּלְשַׁעַר כָּלָל. וּכְמֵאמָרָם ז"ל (סוֹטָה ג): כָּל הָעוֹשֶׂה מְצוּוֹה
 אַחַת בְּעוֹלָם הַזֶּה, מְקַדְּמָתוֹ וְהוֹלֵכֶת לְפָנָיו בְּעוֹלָם הַבָּא;
 יְהוּדֵי עוֹשֶׂה מְצוּוֹה אַחַת בְּזֶה הָעוֹלָם, שֵׁם מְזוּזָה עַל פֶּתַח
 בֵּיתוֹ, הַמְזוּזָה הַזֹּאת שׁוֹמְרֶת אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. לִכֵּן כְּתוּב בַּזֹּהָר (ח"ג ש): מְזוּזָת — אוֹתִיּוֹת זֹז מוֹת.

בבית שיש מזוזה, מלאך המות לא יכנס שם. כשיהודי זוכה ומניח תפלין — זוכה לחיים. כמו שאומרים חכמינו הקדושים (מנחות מד.): כל המניח תפלין — זוכה לחיים. יהודי מקיים מצוה אחת פעם בחיים — מניח תפלין, זה כבר הולך עמו לעולם הבא. ומכל שכן כשזוכה עוד מצוה ועוד מצוה לקיים, זוכה לשמר שבת, אוכל פשר, מתנבף את ילדיו בתלמוד תורה, בבית-ספר שלומדים שם תורה ואמונה, איזו זכות זו לאדם. וזה לגבי כל יהודי שזוכה לקיים מצוה, או אשה הזוכה לילך בכסוי ראש, ומתלבשת בצניעות, שומרת טהרת המשפחה, וזוכה להדליק גרות, איזו זכות יש לה?! וכמאמרם ז"ל (קדושין לט:): כל העושה מצוה אחת, מיטיבין לו ומאריכין לו ימיו, ונוחל את הארץ; זה לגבי כל יהודי ויהודי. על אחת כמה וכמה באין ערך כלל, חכם מחכמי ישראל, שקרב רחוקים אל הקדוש-ברוך-הוא, וזכה אותם במצוות, איזו שמחה יש בשמים, כשהוא עולה למעלה. וחכמינו הקדושים אומרים (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ז'): בשעה שנפטר מן העולם, ג' כתות של מלאכי השרת מקדמים אותו בשלום; כשיהודי נפטר מזה העולם, באים נגדו שלש כתות מלאכי השרת ואומרים לו שלום. וזה לגבי כל יהודי ויהודי שזכה לקיים את המצוות, כי המצוות שמקיימים — זה ישאר מאתנו, אל תחיו באשליות שהכסף והזהב ילוו אתכם,

לא ולא! את זאת משאירים פה, ומה אנו נקח אתנו?!
את המצוות שזכינו לקיים בזה העולם.

ולכן, בני ובנותי היקרים! באו נתעורר עתה
בתשובה שלמה להקדוש-ברוך-הוא! באו נקבל על
עצמנו מהיום לשמר שבת, אשר אומרים חכמינו
הקדושים (בראשית רבה, פרשה יא, סימן א') "ברכת הוי"ה היא
תעשיר" — זו השבת; כשיהודי שומר שבת, הקדוש-
ברוך-הוא משפיע עליו עשירות גדולה, וכמאמרם ז"ל
(שבת קיח.): כל השומר שבת, נותנים לו נחלה בלי מצרים.
וכן באו ונתחיל מעכשו לעזור לשני ולתת לו צדקה,
אשר הצדקה היא המצוה הגדולה ביותר שיכולה להיות,
וכמאמרם ז"ל (מדרש זוטא שיר השירים א'): הדורון של
הקדוש-ברוך-הוא — צדקה; וכשפא עני אל פתח
ביתנו, הקדוש-ברוך-הוא פא אתו. ובעבור זה, כשנותנים
צדקה, נותנים להקדוש-ברוך-הוא. כי מי עומד לימין
האביון? הקדוש-ברוך-הוא. כדכתיב (תהלים קט, לא): "כי
יעמד לימין אביון"; ולכן גדולה מצות צדקה, שאומרים
חכמינו הקדושים (כתבות סח.): כל הפעלים עין מן
הצדקה, כאלו עובד עבודה זרה, ומדוע? כי הקדוש-
ברוך-הוא מנסה אותנו ושולח לנו עני, ואם אנו נותנים
לו, בזה אנו מגלים שאנו מאמינים בהקדוש-ברוך-הוא,
ואיננו מפחדים שמחר לא יהיה לנו לאכל, מחמת

הַצְדָּקָה שֶׁנִּתְּנוּ לָעָנִי. כִּי אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב
 שֵׁיכִים לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּצַי ב, ח): "לִי
 הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה' צְבָאוֹת"; בְּזֶה שֶׁאָדָם נוֹתֵן
 צְדָקָה, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן יג), הוּא
 מְמַשִּׁיף אֶת הַהִשְׁגָּחָה עָלָיו; כִּי אֲנִי מֵאֲמִין שֶׁהַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לִי הַיּוֹם כֶּסֶף, וּבְיַדַי יִתֵּן לִי גַם לְמַחֵר
 וּלְמַחֲרָתִים, וְלָכֵן עָלִי לַעֲזֹר לַיהוּדֵי שְׁנֵי; וְלָכֵן מְצוֹת
 צְדָקָה כָּל-כֶּף חֲשׂוּבָה בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְמֵאמָרָם ז"ל (סֵפֶה
 מ:ט): גְּדוֹל הָעוֹשֶׂה צְדָקָה יוֹתֵר מִכָּל הַקְרָבָנוֹת; כִּי כְּמוֹ
 שֶׁהַקְרָבָנוֹת הֵיוּ מְקֻרְבִים יַחַד אֶת הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים,
 וְלָכֵן נִקְרָא קֶרֶבֶן — מִלְּשׁוֹן קְרוּב. כְּמוֹ-כֵן וְיוֹתֵר מִכֵּן
 כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה לָעָנִי, בְּזֶה מְקֻרָב אֶת הָעוֹלָמוֹת יַחַד.
 וּכְשֵׁי-יְהוּדֵי עוֹשֶׂה צְדָקָה וְחֶסֶד, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵתְפָּאֵר
 עִמּוֹ. וְכֵן כָּל מְצוּהָ וּמְצוּהָ שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה — חֲשׂוּבָה מְאֹד
 בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ. וּכְמֵאמָרָם ז"ל (שְׁמוֹת רַבֵּה, פָּרָשָׁה לֵב, סִימָן ו'):
 עוֹשֶׂה אָדָם מְצוּהָ אַחַת, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן לוֹ מִלְּאֶפֶד
 אֶחָד, עוֹשֶׂה שְׁתֵּי מְצוּוֹת, נוֹתֵן לוֹ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁנֵי
 מִלְּאֲכִים, עוֹשֶׂה הֶרְבֵּה מְצוּוֹת — נוֹתֵן לוֹ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא חֲצִי מִחֲנֵהוּ. וְזֶה לְגַבִּי כָּל יְהוּדֵי.

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה צְדִיק הַדּוֹר, חָכָם מִחֲכָמֵי
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּחֲזִיר בְּתִשׁוּבָה מֵאוֹת וְאַלְפֵי אֲנָשִׁים, שְׁכָרוּ
 הֶרְבֵּה מְאֹד, כְּפִי פִּעְלוֹ, כְּפִי פִּעְלָתוֹ שֶׁפִּעַל בְּזֶה הָעוֹלָם,

שְׁעוֹרֵר כָּל־כֶּף הַרְבֵּה יְהוּדִים בְּתִשׁוּבָה, חֲזָקָם, שְׂמֻחָם, קַרְבָּם אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, זְכוּתוֹ מְאֹד מְאֹד גְּדוּלָּה בַּשָּׂמַיִם. וְלִכֵּן לֹא בַחֲנָם שִׁבְשַׁעָה שִׁנְפֹּטֵר הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, שֶׁלֹּשׁ כְּפוֹת שֶׁל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת יוֹצְאוֹת לְפָנָיו וְאוֹמְרוֹת לוֹ: שָׁלוֹם, שָׁלוֹם, שָׁלוֹם, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בַּמִּדְבָּר רַבָּה שָׁם). זֶה לְכֹל יְהוּדֵי, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה חֲכָם, שְׂזָכָה לְהַחְזִיר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה כָּל־כֶּף הַרְבֵּה יְהוּדִים, כַּמָּה אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבּוֹת מְלֹאכִים מְלוּיִם אוֹתוֹ בַּשָּׂמַיִם. וְלִכֵּן הֵהֱסִפֵּד שְׂמֻסְפִידִים אֶת הַצְּדִיק וְהַחֲכָם מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ. וְעֲלִינוּ לְעֶסֶק בְּזֶה. וְכֹאמֹר — מֶה יֵצֵא לָנוּ מִזֶּה? אֲלֹא שְׁנַתְעוֹרֵר לְכֹל הַפְּחוֹת עֲכָשׁוּ, וְנַחֲפֹשׁ עֲתָה אַחַר חֲכָמִים וְצְדִיקִים אַחֲרֵי, שְׁגָם־כֵּן מְקַרְבִּים אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי לֹא אֶלְמָן יִשְׂרָאֵל. אִם אָנוּ רוֹאִים שֶׁהִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם צְדִיק קְדוֹשׁ, שֶׁהַקְּרִיב אֶת כָּל כְּלוּ בְּשִׁבִיל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאֶפְלוּ כְּשֶׁהִיָּה חוֹלָה, בַּר מִיָּנָן, נָסַע נְסִיעוֹת מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, מִמְּדִינָה לְמְדִינָה, מֵעִיר לְעִיר, מִכְּפָר לְכְּפָר, מִמוֹשְׁבָה לְמוֹשְׁבָה, לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְשַׂמַּח נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, אִיזוֹ זְכוּת הִיא לוֹ? ! וְעֲכָשׁוּ כְּשִׁנְסַתְלֵק, הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יוֹדֵעַ מֶה שֶׁעוֹשֶׂה, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ו', סִימָן ח'): מֶה תֵּאָנֶה הַזֹּאת, בְּשַׁעָה שֶׁהִיא גְּלֻקְטָה בְּעוֹנָתָה — יָפָה לָּהּ וַיָּפָה לְתֵאָנֶה, וְשַׁעָה שֶׁהִיא גְּלֻקְטָת שְׁלֵא בְּעוֹנָתָה — רַע לָּהּ וְרַע לְתֵאָנֶה; כֶּף הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־

הוא יודע אימתי עונתן של צדיקים להסתלק מן העולם ומסלקם; הקדוש-ברוך-הוא יודע מה הוא עושה, "צדיק הוי"ה בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו" (תהלים קמה); ובודאי הוא לא לקח את החכם והצדיק, עד שהשאיר לנו חכמי ישראל וצדיקי הדור, שנמצאים גם עכשו בינינו, שיוכלו להחזירנו בתשובה שלמה. ולכן עקר ההספד שאנו מספידים את הצדיק ומדברים מגדלתו, שזה יהיה לו לתועלת בכל העולמות, שאנו מפרסמים בשמים, שלא היתה זו סתם נשמה, אלא קרבה אלפים ורבבות נשמות ישראל אל הקדוש-ברוך-הוא. וכן זה לתועלתנו, שנתעורר לכל הפחות עכשו ללכת ולחפש חכם שיכול להמשיך לקרבנו אל הקדוש-ברוך-הוא, שיכול ללמד עמנו תורה ולעוררנו בתשובה, ויכול להחזיר בנו אמונה, ובזכות זה שנתקרב אל הצדיק והחכם שבדור הזה, נזכה גם-כן לחזר בתשובה שלמה, וגם אנו נתעורר לקיים את המצוות בשמחה, כי יבוא היום, שגם אנו נצטרך לעזוב את זה העולם, ומה ישאר מאתנו? רק התורה שלמדנו, רק המצוות שסגלנו בימי חיינו, כמאמר התנא (אבות, פ"ק ו'): אין מלוים לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד.

ולכן, בני ובנותי היקרים! דיקא עכשו, כשאנחנו

הספד על צדיקים

מספידים את החכם שנסתלק מן העולם, אשר הוא בודאי הצליח, זכה לקרב מאות ואלפי אנשים אל הקדוש-ברוך-הוא. הוא עולה עכשו מעלה מעלה בשמים, ושם יוצאים נגדו כתות כתות של מלאכי השרת. אבל מה יהיה עמנו? מתי אנו נתעורר בתשובה שלמה? מתי אנו נתעורר מהשנה?! כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'): יש בני-אדם הישנים את ימיהם; אנו ישנים, מחנו ישן, איננו חושב מהקדוש-ברוך-הוא, המח שָלנו חושב משטיות, מכסף וזהב וכו', והלא הכסף והזהב נשאיר פה, ולא נקח אתנו. ולכן הגיע הזמן שנתעורר בתשובה שלמה, וגם אנו נתחיל ללמד תורה ולקיים את המצוות, ונתחיל לקרב יהודים אל הקדוש-ברוך-הוא, כל אחד ואחד מאתנו יש לו פחות הנפש לקרב את כלל נשמות ישראל, ואף שעשינו מה שעשינו, נכשלנו בכל העוונות, רחמנא לצלן, אבל אם אנו חוזרים בתשובה שלמה, הקדוש-ברוך-הוא מוחל לנו. וכמאמר ז"ל (פסחים ק"ט): ידו של הקדוש-ברוך-הוא פרוסה תחת פני החיות, כדי לקבל בעלי תשובה; וכן אומרים חכמינו הקדושים (ברכות לד:): במקום שבעלי תשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם עומדים; ומתי נזכה להיות בעלי תשובה, ואימתי נדע אם תשובתנו נתקבלה בשמים? כשנתחיל לצאת בחוץ ולקרב רחוקים. ולכן דיקא אנו, שנכשלנו כל-כף הרבה

בְּעוֹנוֹת, בַּר מִינֵן, בְּחִלּוֹל שַׁבָּת, בְּאֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבִלוֹת,
בְּגֵלוּי עֲרִיּוֹת וְשִׁפְיכוֹת דָּמִים, כְּשֶׁאָנוּ שְׁבִים בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה, מַה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה מֵאֲתָנוּ? שָׁגַם אָנוּ
נִצָּא בַּחוּץ וּנִקְרַב עוֹד יְהוּדִים, וּבְזִכוֹת זֶה אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא: אָנִי מוֹחֵל לָכֶם עַל כָּל עוֹנוֹתֵיכֶם.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! דִּיקָא עַכְשָׁו, שְׁאָנוּ
מִסְפִּידִים אֶת הַחֶכֶם וְהַצְדִּיק שֶׁנִּסְתַּלַּק מִזֶּה הָעוֹלָם, עָלֵינוּ
לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לִידַע שֶׁלֹּא נִחְיֶה לְנִצָּח, וְגַם
אָנוּ נִצָּא מִזֶּה הָעוֹלָם. וְלָכֵן כָּל זְמַן שְׁאָנוּ חַיִּים, בָּאוּ נִצָּא
בַּיַחַד, וּנִקְרַב עוֹד יְהוּדִים לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! בָּאוּ
וּנְחַדִּיר אֶהְבָּה בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל! בָּאוּ נְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה
אֶת אַחֵינוּ וְאַחִיוֹתֵינוּ, נְשָׁמוֹת יְקָרוֹת. כִּי כָּל יְהוּדֵי הוּא
יְהִלּוּם בְּכֹתֵר הַמְּלָךְ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן ו'), וְצְרִיכִים לְשָׁמֵר עָלָיו מְאֹד מְאֹד, לְלִטְשׁוּ,
לְנַקוּתוֹ, אֲזִי תֵרְאוּ אֵיךְ הוּא יְבָרִיק. וְאֵל תַּחֲיוּ בְּאַשְׁלִיּוֹת,
שְׁאַתֶּם תַּחֲיוּ לְנִצָּח, גַּם לָנוּ יִגִיעַ הַיּוֹם שֶׁנִּצְטָרֵף לְעֹזֵב אֶת
הָעוֹלָם. וְלָכֵן בָּאוּ עַכְשָׁו נַחֲזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְהַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, נִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, נְקִים מִצְּוֹת וּנִקְרַב
רְחוּקִים, כִּי כָּף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלָקוּט יִשְׁעִיָּה
תצד): שְׁלֵשָׁה אוֹהֲבִים יֵשׁ לְאָדָם בְּחַיָּו: בְּנָיו וּבְנֵי בְנָיו
וּמְמוֹנּוֹ וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים. וּבִשְׁעַת פְּטִירָתוֹ מִן הָעוֹלָם, הוּא
מְכַנֵּס לְבָנָיו וְלְבְנֵי בְנָיו, וְאוֹמֵר לָהֶם: בָּאוּ וְהִצִּילוּנִי

מדינא דמנות, ואומרים לו: איננו יכולים לעזורך. וכלם בוכים. ומי מצילו? רק המעשים טובים, הם אומרים לו: בא עמנו, נלוה אותך עד כסא הכבוד. וכן כשאדם נפטר מזה העולם, הכסף אינו יכול לעזור, הבתים וכל הרכוש אינם יכולים לסייעו, אלא מותירם לבניו ולבני בניו. אבל המצוות ומעשים טובים הם הולכים לפניו, כדכתיב (ישעיה נח, ח): "והלך לפניך צדקך". לזאת, בני ובנותי היקרים! באו נקבל על עצמנו מהיום והלאה, לחזור בתשובה שלמה אל הקדוש-ברוך-הוא, ולילך להחזיר את כלל נשמות ישראל בתשובה, ולהחזיר בכלם אמונה ברוך ומזככת, ובזכות זה נזכה לגאולה, כמאמרם ז"ל (ילקוט הושע תקיט): אין הגליות מתכנסות, אלא בשכר האמונה.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

תִּפְלֶה נֹרְאָה וְנִפְלְאָה עַל הַסְּתַלְקוֹת

הַצְּדִיקִים הַקְּדוֹשִׁים מִהָעוֹלָם

הַעֲתֵק מִהַסֵּפֶד הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא

לְקוּטֵי־תַפְלוֹת, חֶלֶק ב' ל"ג

"קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים, רַחֵל
 מִבֶּכָה עַל בְּנֵיהָ, מֵאַנְהָ לְהַנְחֵם עַל בְּנֵיהָ
 כִּי אֵינָנוּ. עַל אֱלֹה אָנֹכִי בּוֹכִיהָ עֵינֵי עֵינֵי יִרְדָּה
 מִיָּם, כִּי רַחֵק מִמֶּנִּי מִנְחָם מְשִׁיב נֶפְשֵׁי, הִיוּ
 בְּנֵי שׁוֹמְמִים כִּי גַבֵּר אֹיֵב". רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם
 רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, לְמִדְּנוּ אֵיךְ לְסִדֵּר הַסְּפֵדוֹת
 מָרִים עַל גְּדֹל שְׁבָרֵנוּ אֲשֶׁר נִשְׁבַּרְנוּ עַל יְדֵי
 לְבָנוּ הַזּוֹנָה, כִּי נִלְקַחוּ מֵאֲתָנוּ כָּל מַחְמַדֵּי
 עֵינֵינוּ גְּאוּנֵי עֵזֵנוּ עֲטָרוֹת רֵאשֵׁנוּ, הוֹדְנוּ זִיוֵנוּ
 פְּאֵרֵינוּ, חֵינֵנוּ וְאֶרֶץ יְמֵינוּ, שְׂרָשֵׁי נֶפְשֵׁנוּ
 וְרוּחֵנוּ וְנִשְׁמוֹתֵנוּ. הֲלֹא הִמָּה אֲדוּנֵנוּ מוֹרְנוּ
 וְרַבּוֹתֵינוּ, אֹרֹתֵינוּ גְּדֹלְתֵנוּ קִדְשָׁתֵנוּ,
 תְּקוּתֵינוּ תִּבְלִיתֵנוּ, נְחָמוֹתֵינוּ וְשִׂמְחָתֵנוּ,
 תּוֹרוֹתֵינוּ תִּפְלוֹתֵינוּ, סָעוּ הִמָּה לְמִנּוּחֹת עֲזָבוּ
 אוֹתֵנוּ לְאַנְחֹת. אוֹי מָה הִיָּה לָנוּ, מָה נֶאֱמַר
 מָה נְדַבֵּר, מִי יוֹכֵל לְהַעֲרִיף לָנוּ הַסְּפֵדוֹת מָרִים
 וּמְרוּרִים כְּרֵאוֹי לָנוּ לְהַסְפִּיד וְלְבַכּוֹת עַל

שְׁבָרִים מְרִים כְּאֵלֶּה הַנּוֹגְעִים לְכָל יִשְׂרָאֵל
וּלְכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף, אֹוֹי אֹוֹי
וְאֹבֹוֹי.

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם גְּלוֹי וִידוּעַ לְפָנֶיךָ שְׂאִין כַּח
בֵּיד אָנוּשִׁי לְסֵדֶר הַסְּפָדוֹת כְּרֹאֵי עַל
הַסְּתַלְקוֹת צְדִיקִים כְּאֵלֶּה, אֲשֶׁר נִסְתַּלְקוּ
בְּדוֹרוֹתֵינוּ בְּעוֹזְנוֹתֵינוּ. אֲבָל עַל דָּא וְדָאֵי קָא
כְּבִינָא, עַל הַנּוֹגֵעַ לִי וּלְכָל יִשְׂרָאֵל. כִּי
לְהַצְדִּיקִים הַקְּדוּשִׁים בְּעַצְמָם שְׁנִסְתַּלְקוּ לְמַעַלָּה
לְמַעַלָּה אִין הַסְּפֵד כְּלָל, כִּי הֵם גְּדוֹלִים
וּמְכַאָרִים שָׁם בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, וְעוֹמְדִים
וּמְשַׁמְשִׁים בְּמִרוֹם, אֲשֶׁרֵי לָהֶם אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם.
אֲבָל עָלֵינוּ עָלֵינוּ הַדּוֹר הַיְתוֹם הַזֶּה, הַדּוֹר הָעֲנִי
הַזֶּה, עָלֵינוּ הַרְחַמְנוֹת גְּדוֹל וְעַצוֹם מְאֹד, עָלֵינוּ
עָלֵינוּ יְדוּ כָּל הַדּוֹוִים, "אֹוֹי לָנוּ כִּי שְׂדָדְנוּ",
אֲחֵה יְהוָה חֲכַרְעַ חֲכַרְעַתָּנוּ. וְרַפּוּ הַיָּדִים
וּכְשָׁלוּ כָּל בְּרַפִּים וְנַמְס כָּל לֵב וַיְהִי לְמִים,
בַּיּוֹם בֹּא הַשָּׁמֶשׁ בַּצְּהָרִים, תַּעֲהָ לְבַבְנוּ,
פְּלָצוֹת בְּעַתְתָּנוּ, צִירִים אֲחֻזְנוּ כִּיִּלְדָה נִפְעָה,
אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים אֲבִינוּ אֲב הַרְחַמְנוּ, "יְהוָה
אֱלֹהִים אָמֵת", לְהִיכּוֹן נִלְדָּ לְהִיכּוֹן נִפְנָה לְעִזָּרָה,

מִי יַעֲזֹר לָנוּ מִי יַעֲמִד בְּעֵדְנוּ, אָנָּה פָּנָה דוֹדְנוּ,
 אָנָּה פָּנָה דוֹדְנוּ וְנִבְקָשְׁנוּ עִמָּךְ. עַל כֵּן גַּם הַיּוֹם
 מִרִי שְׂיַחֲנוּ, יָדְנוּ כַּבָּדָה עַל אֲנַחְוֵתֵינוּ, מִי יִתֵּן
 רֵאשֵׁנוּ מַיִם וְעֵינֵינוּ מְקוֹר הַמַּעַה, וְנִבְכָּה יוֹמָם
 וְלַיְלָה עַל גְּדֹל שְׁבָרְנוּ. "עַל זֶה הִיָּה דָוָה לְבָנוּ,
 עַל אֵלֶּה חָשְׁבוּ עֵינֵינוּ":

רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם אָב הֶרְחַמְן הָאֱמֶת, אֲתָה יוֹדֵעַ
 שְׁכָל חַיּוֹתֵנוּ תִּלְוִי בְּהַצְדִּיקִים רַבּוֹתֵינוּ
 הַקְדוֹשִׁים זְכוֹרָנָם לְבָרְכָה, וְאַנְחָנוּ צְרִיכִים
 לְדַבֵּר עִמָּהֶם בְּכָל פַּעַם וּלְקַבֵּל מֵהֶם הַבּוֹרִים
 קְדוֹשִׁים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם, וְלִרְאוֹת אוֹתָם בְּכָל
 פַּעַם. וְעַתָּה מַה נַּעֲשֶׂה, מַה יַּעֲשׂוּ קִטְנֵי עַרְךָ
 אֲזוֹבֵי קִיר פְּמוֹנָנוּ, מַה נַּעֲשֶׂה מַה נַּפְעֵל. רְבוֹנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲתָה לְבַד יוֹדֵעַ
 מְרִירוֹת נַפְשֵׁי בְּפָנֵימִיּוֹת, אֵיךְ נַפְשֵׁי מָרָה לִי
 עַל כָּל זֶה, אֵיךְ בְּעוֹזוֹנוֹתֵי הַרְבִּים, אֵינִי יוֹכֵל
 לְפָרֵשׁ שְׂיַחְתִּי הַיָּטִב לְפָנֶיךָ מִלֵּא רַחֲמִים.
 רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, מַה שְׁעָבַר עָבַר. עַתָּה עַתָּה,
 לְמִדְּנִי וְהוֹרְנֵי אֵיךְ לְצַעֵק וְלִזְעַק וּלְהַתְחַנֵּן בְּאָפֶן
 שְׂאִזְכָּה גַּם עַתָּה לְהַמְשִׁיךְ קְדוּשָׁתְךָ הָעֲצוּמָה
 עָלַי, עַל יְדֵי קְדוּשַׁת הַרְשִׁימוֹ שְׁלָחֶם שְׁהַשְׂאִירוּ

בְּעוֹלָם עַל יְדֵי סַפְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים וְתַלְמִידֵיהֶם
 הַיְקָרִים, וְגַם עֵתָה הַמָּה שְׂכִיחֵי יְתִיר בְּעֹלְמָא,
 כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב בְּזַהַר הַקְּדוּשׁ וּבִשְׂאֵר סַפְרֵים
 קְדוּשִׁים, שְׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַנְּשֻׁמָּה הִיא שְׂכַאֲשֵׁר
 נִסְתַּלְקַת לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְמָקוֹם שְׁנִסְתַּלְקַת
 תְּהִיָּה גַם לְמִטָּה לְמִטָּה, לְעוֹרֵר וּלְהַקְיִן
 וּלְהַחְיֹת כָּל הַנַּפְשׁוֹת אֲפֵלוֹ הַמִּנְחִים בְּשֵׂאוֹל
 תַּחְתִּיּוֹת וּמִתְחַתִּיו, לְעוֹרְרֵם וּלְהַחְיֹתָם שֶׁלֹּא
 יִתְיַאֲשׁוּ בְּשׁוּם אִפְן בְּעוֹלָם:

רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם חֲמַל וְרַחַם עַל הַדְּמָעוֹת
 וְהַבְּכִיּוֹת שֶׁל רַחֵל אֲמֵנוּ שֶׁהִיא
 הַשְּׂכִינָה וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הִיא בּוֹכָה
 בְּדָמָעוֹת שְׁלִישׁ עַל גְּדֹל צַעֲרֵנוּ וְצָרוֹת נַפְשָׁנוּ,
 "רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ" שֶׁגָּלוּ מֵעַל שְׁלַחַן
 אֲבִיהֶם וּמֵאֲרָצָם יֵצְאוּ. "בְּכוֹ תִבְכֶּה בְּלִילָה
 וְדָמָעָתָה עַל לַחֲיָהּ, אֵינן לָהּ מִנְחָם מִכָּל
 אוֹהֲבֵיהָ". כִּי כָּל רַעִיָּה שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים שֶׁכָּבַל
 דוֹר וָדוֹר נִסְתַּלְקוּ בְּעוֹזוֹתֵינוּ הַרְבִּים, עַד
 אֲשֶׁר נִשְׂאָרְנוּ כִּתְרוֹן בְּרֹאשׁ הָהָר וְכִנָּם עַל
 הַגְּבָעָה. "יְתוּמִים הָיִינוּ וְאֵין אָב אֲמוֹתֵינוּ
 בְּאֵלְמְנוֹת", וְאֵין לָנוּ מִנְחָם.

רבונו של עולם, מי יחמל עלינו, ומי יחום
 עלינו ומי ינוד לנו, ומי יסור לשאל
 לשלום לנו, מי יגדר גדר ומי יעמד בפּרץ, מי
 יתקן הרבים ומי יישר מסלות, מי יתקן
 נפשנו, מי יחזירנו בתשובה שלמה לפניך, מי
 יעזר אותנו משנתנו לשוב אליך באמת.
 אוי מה היה לנו בדורות האלה, אשר זכינו
 בדורות האלה לאורות נפלאים ונוראים
 באלה, אורות צחים ומצחצחים באלה, אשר
 אפסו הדבורים והצרופי אותיות לספר
 בשבחם וגדלתם ותקפם וגבּהם ומעלתם
 ותפארתם. וכמה גלגולים סבבת בעולמך,
 וכמה עלמין אתה הכיכו בגיניהו, וכמה נסים
 ונפלאות בלי שעור וערך עשית עד אשר
 הבאת לעולם אורות באלה, צדיקים קדושים
 באלה, מזרי דרך באלה, מלמדי דעת מביני
 מדע באלה, בעלי עצות באלה. והיית עמָהם
 כל ימי חייהם הקדושים, והרבית נפלאותיך
 עמָהם בלי שעור, כי רבים קמו עליהם בכל
 יום, ואתה הצלת אותם מיד כל אויביהם
 ורודפיהם, ועשית מה שעשית בדרכי

נִפְלְאוֹתֶיךָ הַנְּעֻלָּמִים מְאֹד מְאֹד. וְקִיַּמְתָּ אוֹתָם
בְּרַחֲמֶיךָ, עַד אֲשֶׁר פִּעְלוּ וְעָשׂוּ וְהַתְּחִילוּ וְהִגְמְרוּ
וְהַפְּלִיאוּ לַעֲשׂוֹת תְּקוּנִים חֲדָשִׁים נִפְלְאִים
וְנוֹרָאִים בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת מִרֵּאשׁ וְעַד סוֹף,
וְתִקְנוּ נִפְשׁוֹת רַבּוֹת בְּלִי שְׁעוֹר, נִפְשׁוֹת הַחַיִּים
וְחַמְתִּים. כֹּאֲשֶׁר אַתָּה יַדְעֶת אֶת כָּל הַתְּקוּנִים
וְהַשְּׁעוּעִים שֶׁקִּבַּלְתָּ מִהַצְּדִיקִים שֶׁחִיו
בְּדוֹרוֹת הָאֵלֶּה, מִיּוֹם שֶׁנִּתְּגַלָּה אֹר הַגְּנוּז, אֹר
יִשְׂרָאֵל וְקִדּוּשׁוֹ, רַב רַבָּנָן, אִישׁ אֱלֹהִים נוֹרָא
מְאֹד, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ הַרַב רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל שֵׁם
טוֹב זְכוֹרֵנוּ לְבָרְכָה, אֲשֶׁר הָאִיר פָּנָיו תִּבְלֵ,
וְהַעֲמִיד תְּלַמִּידִים הַרְבֵּה, צְדִיקִים וְחַסִּידִים
קְדוֹשִׁים וְנוֹרָאִים, וְהַשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרַכָּה נְשִׁיעַ
שִׁיעוּשׁוּעֵיו זָרַע קֹדֶשׁ מִצְבָּתוֹ, יוֹצֵאֵי חֲלָצִיו
הַקְּדוֹשִׁים הַיְקָרִים מִפִּזּוֹ וּפְנִינִים וְכֹל חֲפָצִים לֹא
יִשׁוּוּ בָהֶם, אֲשֶׁר הוּא וְתַלְמִידָיו וְיוֹצֵאֵי חֲלָצִיו
גִּלּוּ אֱלֹהוּתְךָ בְּדוֹרוֹת הָאֵלֶּה וְהַרְבִּיעוּ תּוֹרָה
בְּיִשְׂרָאֵל. הִמָּחֵה הָאִירוֹ עֵינֵינוּ וּפְתַחֵנוּ לְבָנוּ,
לְמַדּוֹ וְלַמְדּוֹ דְרָכִים יִשְׂרָיִם וְעֲצוֹת נִפְלְאוֹת
לְהַתְקַרֵּב אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת. אֲשֶׁרִי עֵינֶי רָאִתָּה כָּל
אֵלֶּה, הֲלֹא לְמִשְׁמַע אֶזְנוֹ דָּאֲבָה נִפְשָׁנוּ. פִּי כָּל

תִּקְוֹתֵינוּ הָיָה שִׁיאָרִיכוּ יָמִים וְשָׁנִים בְּזֶה
 הָעוֹלָם, וְנִזְכָּה לַעֲמֹד עוֹד לְפָנֵי הַדָּרַת קֹדְשָׁתָם
 וְלִשְׁמֹעַ מִפִּיהֶם הַנּוֹרָא עוֹד דְּבָרֵי אֱלֹהִים חַיִּים
 בְּכָל פַּעַם חֲדָשִׁים וְנִפְלְאִים, כִּאֲשֶׁר זָכִינוּ כָּל
 יָמֵי חַיֵּיהֶם הַקְּדוּשִׁים. וּבְעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים
 וּבִכְשָׁעֵינוּ הָעֲצוּמִים נִחַשְׁךְ מֵאֲתָנוּ מְאֹרֵי
 עֵינֵינוּ, מִחֲמַדֵּי נַפְשֵׁנוּ. אֹי כִּי נִבְרָו הָאֲרָאִים
 עַל חַמְצוּקִים, וְתִפְסוּ מֵאֲתָנוּ לְפָנֵי הַזְּמַן אֶת
 הָאֲרוֹנוֹת הַקְּדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים הָאֵלֶּה. "אֹי מַה
 הָיָה לָנוּ, נִפְלָה עֲטָרַת רֵאשִׁינוּ, אֹי נָא לָנוּ כִּי
 חָטָאנוּ". וְאִם אָמַנְם יִדְעֵנוּ גַם יִדְעֵנוּ כִּי גַם
 עַתָּה הֵם עוֹסְקִים בְּתַקּוֹן נַפְשׁוֹתֵינוּ, אֲךָ מִרְ לָנוּ
 מֵר, כִּי אֵין אָנוּ זֹכִים לְרֵאוֹת פְּנֵיהֶם
 הַקְּדוּשִׁים, וְלִשְׁמֹעַ דְּבוּרֵיהֶם הַנּוֹרָאִים, וְלִשְׁאֹב
 הַבֶּל פִּיהֶם הַקְּדוּשׁ, וְלַהֲסַתֵּפֵל עַל פְּאָרֵם וַיְפִים
 וְזִיוֵם וְהַדָּרַת פְּנֵיהֶם הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, וְלַחֲפִלֵּל
 בְּחֵן הָאֲמֶת שְׁלָהֶם. כִּי הֵן הַמָּה הֵיוּ הַפְּאָר
 וְהֵיכִי וְהַחֵן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ, אֲשֶׁר כָּל מִי
 שֶׁהָיָה נִכְלָל בְּהַחֵן שְׁלָהֶם הַקְּדוּשׁ, בְּהַפְּאָר
 שְׁלָהֶם בְּשִׁמְם הַקְּדוּשׁ, הִסְתַּפֵּל עַל עֲצָמוֹ
 וְנִתְעוֹרָר בְּתִשׁוּבָה בְּאֲמֶת. וְעַתָּה עַתָּה

בְּעוֹנוֹתֵינוּ אֶבְדְנוּ מִה שְׂאֵבְדְנוּ, אוֹי לָנוּ מִה
 שְׁגָרְמָנוּ לָנוּ בְּעוֹנוֹתֵנוּ, אוֹי כִּמָּה הָעוֹן גּוֹרֵם.
 אוֹי מִה נַעֲשֶׂה עִתָּהּ, מִה יַעֲשׂוּ נִרְדְּפִים כְּאֵלֹהִי,
 עֲנִיִּים וְאֲבִיוֹנִים כְּאֵלֹהִי, עִם מְמוֹשֵׁד וּמְמָרָט
 כְּזֶה, עִם עֲנִי וְאֲבִיוֹן כְּמוֹנוֹ. "עַל כֵּן אָמַרְתִּי
 שִׁעוֹ מִנִּי אֶמְרָר בְּכִי". מֵר רוּחִי אֶקְרָר, קוֹלִי
 בָּיִם יִהְיֶה, אֲשִׁיחָה וִירוּחַ לִי, אֲדַבְּרָה אֵל יְהוָה
 אֵל עֲלִיוֹן וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה:

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם! מֵר לִי מְאֹד, מֵר לִי מְאֹד,
 קִבַּל אֶת תְּפִלָּתִי וְשִׁיחָתִי וּבְכִיּוֹתִי, שְׂאֵנִי
 מִתְפַּלֵּל וּמִבְקֵשׁ וּבוֹכָה עַל שֶׁנַּעֲלָמוּ וְנִסְתַּלְקוּ
 מִמֶּנִּי הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וְנִשְׁאַרְתִּי לְבַד,
 וְאֵינִי מוֹצֵא נַחֲמָה לְנַחֵם אֶת נַפְשִׁי הָאֲמִלְלָה,
 וּבְזָכוֹת הַתְּפִלָּה הַזֹּאת שֶׁבִקְשָׁתִי לְפָנֶיךָ, תִּנְחַם
 אוֹתִי, וַיֵּאִיר עָלַי אוֹרֵם הַגָּנוּז שֶׁל הַצְּדִיקִים
 הַקְּדוֹשִׁים, וְאֶזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֵל שְׁלֵמוֹת תְּקוּנֵי בְּיָהּ
 הָעוֹלָם, וְלֹא אֵצֵא מִהָעוֹלָם הַזֶּה בְּלֹא תְּשׁוּבָה,
 וְאֶזְכֶּה לְתַקֵּן מִה שִׁשְׁחָתִי לְפָנֶיךָ, וְתִקְבַּל אוֹתִי
 בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתֵאִיר עָלַי אוֹרֵךְ הָאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סְלַח.

קונטרס

סְלוּקָן שֶׁל צְדִיקִים

יגלה ויפרסם את מעלת הצדיקים הגדולים
במעלה נוראה ונפלאה מאד, הזוכים לקרב
רחוקים אליו יתברך, ומעלת ההספד
שמספידים אותם.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים
אָמְרוּ (אֵיכָה רַבָּה, פְּרָשָׁה א', סִימָן א'): קָשָׁה הוּא
סְלוּקָן שֶׁל צְדִיקִים לְפָנֵי הַקַּב"ה מִמָּאָה חֶסֶר
שְׁתִּים תּוֹכָחוֹת שְׁבַמְשָׁנָה תּוֹרָה, וּמִחֲרַבָּן
בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהַצְּדִיק חֵי אֶתְנּוּ,
הוּא מְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׁמֵּחַ אוֹתָנוּ, וּמְקַרְבֵנוּ
אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּינּוֹן שְׁמִסְתַּלֵּק, אֵין כָּבֵר מִי
שִׁיחֲזֵק וַיַּעֲזֹר אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִתְקַרֵּב
אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הָעוֹלָם תִּהְיוּ וְבָהוּ,
וְעַל זֶה צָרִיכִים לָקוּם בַּחֲצוֹת, וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, שְׁיִזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת הַצְּדִיק,
כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב',
סִימָן סז), שְׁעַל-יְדֵי אֲמִירַת תְּקוּן חֲצוֹת וּבְכִיָּה
עַל הָעֲלָמַת הַצְּדִיק, זוֹכִים שְׁנַתְּגַלֶּה אֵלָיו
אַחֲר־כֵּן הַצְּדִיק.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתלב)

קוֹנְטֵרַס

סְלוּקָן שֶׁל צְדִיקִים

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין עוֹד דְּבַר שֶׁכָּל-כֶּף חָשׁוּב בְּקִיּוּם הָאָדָם כְּמוֹ אַמוּנָה. כִּי כְּשֵׁי־הוֹדֵי מְאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), שְׁחַיִּים נִצְחִיִּים, הֵם רַק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְמִי שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, גַּם-כֵּן חַי לְנֶצַח. וְלִכֵּן כְּשֵׁי־הוֹדֵי מִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה חֲזָקָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֵין בְּרֻכּוֹת יח:): צְדִיק אֵינוֹ מֵת; כִּי אַחַר שֶׁנִּסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, הוּא גַם-כֵּן נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הַנִּשְׁמָה שְׁלוֹ קִיּוּמָה. וּבְכַפֵּרֵט צְדִיק שֶׁזָּכָה לְזֻכוֹת אֶת הַרְבִּים, וְהַרְבִּים עֲדִין נִמְצָאִים בְּעוֹלָם, אֲזִי הוּא לֹא נִפְטָר, מֵהַ שֶׁנִּפְטָר זֶה רַק הַגּוֹף, אֲבָל הַנִּשְׁמָה עֲדִין נִמְצָאת בְּזֶה הָעוֹלָם בִּיְתֵר שְׂאֵת וּבִיְתֵר עוֹ. וְלִכֵּן בְּזֶה שְׂאָדָם מִתְחַזֵּק

בְּאִמוּנָה בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, הוּא מְכַנֵּס עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי
 בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִזּוּ נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, וְגַם-כֵּן נִשְׁאָר חֵי. וּבְשִׁבִיל זֶה עִם יִשְׂרָאֵל חֵי
 וְקָיָם, וְאִף אֶחָד אֵינּוּ יָכוֹל לְמַחֲוֹתָם מִן הָעוֹלָם.
 וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (תענית ג): כְּשֵׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֹא
 רוּחוֹת, כִּף אֵי אֶפְשָׁר לְעוֹלָם בְּלֹא יִשְׂרָאֵל; הִנֵּה
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָא בְּטַבַּע, שְׂצָרִיכוֹת לְהִיּוֹת
 רוּחוֹת, כְּדֵי לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל אֶת כָּל הָרַע וְהַיִּזּוּק וְהַעֲפוּשׁ
 וְהַדְּבָרִים הַמְּסַכְּנִים לְגוֹף הָאָדָם שֵׁשׁ בְּבְרִיאָה, וְתָמִיד
 יֵשׁ אֲוִיר צַח וְזוֹף חָדָשׁ. כִּף עִם יִשְׂרָאֵל תָּמִיד מְחַדָּשִׁים
 אֶת עֲצָמָם בְּאִמוּנָה בְּבִקְרָה וּבְעֶרְב, אֲשֶׁר יֵשׁ לָנוּ מִצּוֹת
 עֲשֵׂה שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, שְׁאֲנוּ מִזְכִּירִים: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
 הוֹי"ה אֱלֹהֵינוּ הוֹי"ה אֶחָד". אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
 (עֵין רש"י דְּבָרִים ו, ו; כו, טז), שֶׁבְּכָל יוֹם וָיוֹם יְהִיָּה בְּעֵינֶיךָ
 כְּחַדָּשִׁים. וְלִכֵּן כָּתוּב (איכה ג, כג): "חַדָּשִׁים לְבִקְרִים
 רַבָּה אֲמוּנָתְךָ". בְּכָל בִּקְרָה מִתְחַדָּשֶׁת הָאִמוּנָה. וְזוֹ
 מַעֲלַת עִם יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל-כִּף דְּבוּקִים בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, עַד שְׂאֵף אֶחָד בְּעוֹלָם אֵינּוּ יָכוֹל לְמַחְקָם, וְאִף
 שְׁנִסּוּ כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם — לֹא הִצְלִיחוּ, כִּי עִם יִשְׂרָאֵל
 נִכְלָלִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים לב,
 מ): "כִּי אֲשָׂא אֶל שָׁמַיִם יָדַי, וְאָמַרְתִּי חֵי אֲנֹכִי לְעוֹלָם";
 בְּרַגַּע שְׂאָדָם נוֹשֵׂא יָדָיו אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא חֵי לְעוֹלָם.

סלוקן של צדיקים

פה

שזו מעלת הצדיקים, שאפלו שנפטרים מזה העולם, הם נשארים בינינו, ואין יכולים לשוכחם, ומה גם שהשאירו תלמידים, אשר גם הם הולכים בדרכי רבם. ולכן כל יהודי, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק ב', סימנים: ז, סח), צריך להשתדל בעצמו להכיר את הקדוש-ברוך-הוא, להכניס בעצמו אמונה ברוך ומזככת בו יתברך, לחיות עם הקדוש-ברוך-הוא לדבר עם הקדוש-ברוך-הוא ולהקים תלמידים, שגם הם יכירו אותו יתברך. והיכן צריכים להתחיל? בבית אדם זוכה ומתחנך, אזי צריך לראות להשפיע בבית שתהיה אוירה של אמונה, אוירה של קדושה, אוירה של תורה. הקדוש-ברוך-הוא עוזר, שנולדים ילדים, צריכים להחזיר בילדים אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, לחנך אותם חנוף תורני, חנוף של אמונה, וזה התלמידים של האדם. וכשהקדוש-ברוך-הוא עוזר לאדם וזוכה לדבר עם שכנים, עם קרובי משפחה, עם סתם בני-אדם מאמונה, הוא מקים תלמידים, והתלמידים הללו נקראים בנים ובנות. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין יט:): כל המלמד בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו: בזה שאדם מלמד את חברו תורה — נעשה בנו, היא נעשית בתו. הנה הצדיק מגלה אמונה ברוך ומזככת, שנתחיל

גם-כן להתעורר מהשנה העמקה שאנו ישנים, ונתחיל להאמין בהקדוש-ברוך-הוא שהכל בהשגחה, ואין דבר בעולם שיהיה טבע, מקרה ומזל, אין כדבר הזה! כמאמרם ז"ל (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה, אפלו באצבע קטנה אדם אינו מקבל מכה, אם לא הכריזו על כך בשמים, ולא שיף לומר שהיה זה איזה טבע וכו', אלא הכל ממנו יתברך. וזה הלמוד העמק של הצדיקים, שמחזירים בנו, ולכן אנחנו הבנים והבנות שלו. וכמו-כן כל יהודי צריך לעסק בזה כל ימי חייו — לגלות ולפרסם את הקדוש-ברוך-הוא לכלם. הינו בכל יום, בכל שעה ובכל רגע שמדברים מהקדוש-ברוך-הוא, זה בעצמו מצות עשה של יחוד ה', ולכן צריך לראות לדבר הרבה הרבה מאמונה, כי בזה שמדברים מאמונה בבורא יתברך, מורידים את השכינה בעולם. כי מה זה שכינה? שהקדוש-ברוך-הוא השפין אלקותו יתברך בינינו, שנרגיש אותו. שזה ברור וזכוף האמונה. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'). שהצדיק יכול לזכך ולברר את הדמיון שלנו, עד שנזכך לחדוש העולם; כי כל אחד ואחד מאתנו חי בדמיון, כאלו ישאר פה לנצח, ושוכח שאנו רק בזה העולם כפי מספר השנים, מספר החדשים,

סלוקן של צדיקים

פז

מספר הימים או מספר השעות שהקדוש-ברוך-הוא
נותן לנו. אם אנו נכונים בעצמנו את הידיעה הזו, נזכה
לראות בחדוש העולם, איך הקדוש-ברוך-הוא מחדש
את העולם בכל יום, בכל שעה ובכל רגע. ואז נתחזק
ביתר שאת, וביתר עז לעשות יותר מצוות ומעשים
טובים.

לזאת, בני ובנותי היקרים! דיקא עכשו
עלינו להתעורר בתשובה שלמה, כי חכמינו הקדושים
אומרים (מענית יא): בשעת פטירתו של אדם לבית
עולמו, כל מעשיו נפרטין לפניו. הנה אדם צדיק חי
בזה העולם שבעים שנה, הוא נמצא בזה העולם,
פועל גדולות ונצורות, מגלה את הקדוש-ברוך-הוא
לעם ישראל, מקרב רחוקים אל הקדוש-ברוך-הוא,
מחזיר בתשובה מאות ואלפי אנשים, מחזק, מעודד
נשמות שבורות, רצוצות, אלמנות ויתומים, ואף-על-
פי-כן לא נפרים בעולם מעשיו, כי הכל שגרת,י,
חושבים שפך הוא זה, צדיק זה יחיה תמיד. וברגע
שהצדיק יוצא מזה העולם, אז כל מעשיו נפרטים,
כלם מתחילים לדבר, איזו נשמה קדושה היתה בינינו,
איזה צדיק היה בינינו! מה מעשיו? קרב כל-כך
הרבה אנשים אליו יתברך, חזק מאות ואלפי

אנשים, נהנו ממנו עצה ותושיה. כי כל זמן שאדם חי, הגוף מכסה אותו, ואם לא די בזה שהגוף מכסה את נשמתו הקדושה הדבוקה באין סוף ברוך הוא, כבר יש אנשים המעלימים ומסתירים אותו. כי כך אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רכח), שהקדוש-ברוך הוא רואה נשמה שיכולה לקרב נשמות אליו, ולהחזיר בני-אדם בתשובה, ולגיר גרים, הוא כבר שם עליה שליחי הסמ"ך-מ"ם, שהם יכסו ויעלימו ויסתירו אותו מן העולם, וידברו עליו. ומדוע עושה כך הקדוש-ברוך-הוא? כי אם היתה מתגלה גדלת הצדיק, אור נשמתו, שהוא חתיכת אש, היה בטול הבחירה, כלם היו נמשכים אליו, אבל עקר השלמות היא דיקא כשיש בחירה, אם אין בחירה אז אנו כמלאכים, מלאכי מעלה הם נשמות בלי גופים, ואין אצלם בחירה, ורואים אלקות תמיד. והקדוש-ברוך-הוא ברא אין ספור מלאכים, ומהי מעלת יהודי ממלאך? שהוא נשמה המלבשת בתוך גוף, המסתובבת בזה העולם הגשמי והחמרי. ואם לא די בזה, שהנשמה מלבשת בלבוש גשמי וחמרי עב וגס, צריך להיות בעולם העשייה הגשמי והחמרי, המלא קלפות, וצריך לראות כל מיני זקמה, שקר ולכלוך, קלפות והסתרות, כל מיני רמאים העובדים על בני-אדם, אף-על-פי-כן

נשמה מתנערת מכל הלכוף, ונמשכת אל הקדוש-
ברוך-הוא, ולכן מעלתה גבוהה ממלאכי השרת.

לזאת, בני ובנותי היקרים! מאחר שזכינו להברא
מזרע ישראל, ולא עשנו כגויי הארצות, זו צריכה עקר
השמחה שלנו, כמובא (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י'): למה
אנו כל-כף רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא? כי אין לנו
ישוב הדעת. אנו נמצאים בזה העולם הגשמי והחמרי,
המלא קלפות והסתרות, וכל אחד ואחד יש לו הצרות
והבעיות שלו, עד ששוכח לגמרי מהיכן בא. עד שיש
בני-אדם, שכל-כף רחוקים, מסכנים, אינם יודעים מה
זה שבת, תפלין, ציצית, מזוזה, כשרות, טהרת
המשפחה. אבל בא אל זה העולם צדיק שנשמתו
נשמה קדושה ועליונה מאד, שהפירה את הקדוש-
ברוך-הוא, והנשמה הזו — נשמת הצדיק, הולכת
ומקרכת עוד מאות ואלפי אנשים אל הקדוש-ברוך-
הוא. זה עושה רעש גדול בשמים. ונשמה כזו מאד
מאד חשובה אצלו יתברך. ולכן אומרים חכמינו
הקדושים (לקוטי ישעיה תפז): בשעה שהצדיק נפטר מן
העולם, אומרים מלאכי השרת לפני הקדוש-ברוך-
הוא: רבונו של עולם, צדיק בא, פלוני בא לפניה.
והקדוש-ברוך-הוא משתעשע מאד מאד עם נשמת

הצדיק. אֲנַחְנוּ פֶּה מְצַטְעָרִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁהַצְּדִיק הֵלֵךְ
מֵאַתְּנוּ, שֶׁהַצְּדִיק עָזַב אוֹתָנוּ, אֲבָל לְמַעַלָּה בְּשָׁמַיִם
הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד מְשַׁתְּעֵשֶׁע עִם הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת,
שֶׁזִּכְתָּה לְקָרֵב מֵאוֹת וְאַלְפֵי אֲלָפִים בְּתִשׁוּבָה.

וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן צא),
שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹצְאִים אֶצֶל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, שֶׁהוּא הִיָּה הַרְבֵּי
הִרְאֵנוּ, הוּא הוֹרִיד לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם, לְמַד
תּוֹרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְהִשְׁאִיר אֶת הַתּוֹרָה לְדוֹרֵי דוֹרוֹת
עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, וּמָסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלֵי כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מֵעַם יִשְׂרָאֵל, עַד כְּדֵי כָּף, שֶׁכָּשַׁעַם יִשְׂרָאֵל נִכְשְׁלוּ
עַל-יְדֵי הָעַרְב-רַב, וְעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, וְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
רָצָה לְכַלּוֹתָם, אָמַר מֹשֶׁה לְפָנָיו יְתִבְרַךְ: תַּעֲבִיר אוֹתִי
וְלֹא אוֹתָם, (שְׁמוֹת לב, לב): "מִחֲנִי נָא מִסְּפָרְךָ". מֹשֶׁה
רַבְּנוּ מָסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלֵי עַם יִשְׂרָאֵל. וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל
(מִנְחוֹת סה.): מֹשֶׁה אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הִיָּה. עַד כְּדֵי כָּף,
שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ז', סִימָן יא),
שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוּ אָמַר: יָמוּת מֹשֶׁה וּמֵאָה פִּיּוּצָא בּוֹ, וְלֹא
תִּנְזַק צְפָרְנוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם; כָּל-כָּף גִּדְלָה אֶהְבַּתּוֹ שֶׁל
מֹשֶׁה לְעַם יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן לֹא בְּחִנָּם שָׁנַתָּן הִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַתּוֹרָה עַל יָדוֹ. כִּי אִם יֵשׁ צְדִיק, שֶׁמוֹסֵר
נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלֵי כָּל יְהוּדִי, הוּא זוֹכֶה שֶׁהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

מגלה לו כל-כף הרבה גלויים וסודות התורה, עד שיכול להוריד את השכינה בעולם, ולהוריד את התורה לכל נשמות ישראל. וזה היה משה רבנו, שאהב את כל יהודי, והוריד את התורה עד סוף כל הדורות. ולא זו בלבד, אלא התורה נקראת על שמו (מלאכי ג, כב): "זכרו תורת משה". וכתוב בזהר (ח"ג עג.), שהתורה וקדשא בריך הוא חד הוא, ואיך קוראים את התורה משה? אלא בשביל שמשה רבנו מסר נפשו בשביל התורה ובשביל עם ישראל, אזי נקראת התורה 'תורת משה', וכמו-כן בענין המשכן, משה רבנו מסר נפשו בשביל המשכן, אף שהקימו אותו בצלאל משבט יהודה ואהליהב משבט דן, עם כל זאת כתוב (במדבר ז, א): "ויהי ביום כלות משה" — שמשה כלה לבנותו. ואומרים חכמינו הקדושים (רש"י שם): ומפני שמשה רבנו מסר נפשו בעבורו, לכן נקרא על שמו. כמו-כן כל חכם וצדיק שזוכה לקרב רחוקים אל הקדוש-ברוך-הוא, ומוסר נפשו בעבור ישראל לקרבם אליו ותברך, אזי שמו נשאר ונזכר בפי כל. ואומר רבנו ז"ל: כשמשה רבנו נפטר, הקדוש-ברוך-הוא צעק: וי לי, מי יקום לי עם מרעים, מי ירחם עכשו על נשמות ישראל, מי יכתת רגליו ממקום למקום, ויעסק בקרוב רחוקים?! כי זה חשוב מאד בשמים,

כְּמוֹבֵא בַזְהַר (ח"ב קכח.): זְכָאָה מָאן דְּאָחִיד בְּיְדוּהֵי
דְּחִיבָא; אֲשֶׁרֵי הַזֹּכָה לְהַחֲזִיק בְּיַדֵי הַחֲיִבִים, שְׂמַאיִזוּ
סָבָה הַתְּרַחֲקוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אוֹ שְׁלֵא קָבְלוּ חֲנוּף תּוֹרְנֵי,
שֶׁל אֲמוּנָה, אוֹ שֶׁגָּדְלוּ בְּאֹיְרָה וּבְסִבִּיבָה הֶרְחֹקָה מִן
הַתּוֹרָה, שֶׁהֵם בְּכֻלָּל תִּינוּק שְׁנִשְׁבָּה. וְהִנֵּה בָּא צְדִיק,
בָּא חָכֵם וְתוֹפֵס בְּיַדֵיהֶם, וּמְקַרְבֵם אֶל הַתּוֹרָה, אֶל
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי הוּא יִתְבָּרַךְ מִשְׁתַּעֲשַׁע מְאֹד עִם
נְשֻמָּה כְּזוֹ. וּבְכַפֵּרֵט גְּדוּלֵי מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים שְׁכָל-כָּף
דְּבוּקִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאִין לָנוּ שׁוּם הַשְׂגָּה
בָּהֶם, עַד שֶׁאֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל, שֶׁהַצְּדִיקִים הַדְּבוּקִים
בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, מְסַפְּרִים עִמָּנוּ סְפוּרִים וּמְשַׁחֲקִים
עִמָּנוּ מְשַׁחֲקִים, עַד שֶׁאֲנוּ מִתְחַבְּבִים עֲלֵיהֶם וּמִתְחַבְּרִים
אֲלֵיהֶם, וְנִדְמָה בְּעֵינֵינוּ כְּחֻבְרִים שְׁלָנוּ, לְפִי גְדֻלַּת
קְדוּשָׁתָם וְעָרְף גְּדֻלָּתָם וּדְבֻקוֹתָם בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא
אִין לָנוּ מִשְׁג בָּהֶם, אֶלֶּא אָנוּ רוּאִים מְעַלְתָם וּגְדֻלָּתָם,
שְׂאֵף שְׁנִשְׁמָתָם דְּבוּקָה בְּחִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הֵם
יְכוּלִים לְהוֹרִיד עֲצָמָם אֶל הַכִּי גְרוּעַ, הַכִּי פְּחוּת, הַכִּי
מְלַכְלָךְ וְיָרוּד, וּלְדַבֵּר עִמוֹ בְּסִבְלָנוּת וּלְקָרְבוֹ אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ. וְכָל הַסְּפוּרִים שְׂמְסַפְּרִים אֶתְנוּ, זֶהוּ לְבוּשׁ, כְּדִי
שְׁכָל אֵלוֹ הֶרְחֹקִים יִזְכּוּ לְהִתְקָרֵב גַּם-כֵּן. וְהִנֵּה
כְּשֶׁצְּדִיק נִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, אוֹמֵר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא:
וֵי לִי, מִי יָקוּם לִי עִם מְרַעִים. כְּשֶׁמֶשֶׁה רַבֵּנוּ נִסְתַּלַּק,

אָמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: מִי עֲתָה יִקְרַב אֶת נַשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל?!

וּמַגִּלָּה לָנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'),
שֶׁכָּל צְדִיק וְצְדִיק הוּא בְּחִינַת מֵשָׁה. וְכֵן אוֹמֵר רַבְּנֵנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עט), שֶׁכָּל יְהוּדֵי הַמִּקְרָב
יְהוּדִים אֵל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא בְּחִינַת מֵשָׁה. מֵשָׁה
רַבְּנֵנוּ נִמְצָא בְּכָל דוֹר וְדוֹר. הַצְדִּיק שֶׁמִּקְרַב אֶת נַשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל אֵל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — נִקְרָא בְּחִינַת מֵשָׁה.
לְזֹאת אָנוּ מוֹצְאִים, שֶׁהַתַּנְאִים קָרְאוּ זֶה לְזֶה: מֵשָׁה
שִׁפִּיר קָאִמְרַת (שִׁבְתָּ קא:); כִּי מֵשָׁה רַבְּנֵנוּ נִמְצָא בְּכָל דוֹר
וְדוֹר. הַצְדִּיקִים שְׂזוּכִים לְהַכְלִיל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא, בָּהֶם נִתְלַבֶּשֶׁת נִשְׁמַת מֵשָׁה. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כו), שֶׁמֵּשָׁה רַבְּנֵנוּ נִמְצָא אֲצֵל כָּל
יְהוּדֵי, בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר, וּמְעוֹרְרוּ וּמְחַזְּקוּ: בֵּא תְקַיֵּם
אֶת הַמְצוּוֹת שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָךְ. אֲבָל אָנוּ
מְסַכְּנִים, אֵינָנוּ זוֹכִים לְשִׁמְעַע קוּלוֹ שֶׁל מֵשָׁה, כְּמוֹ
שֶׁאוֹמֵר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רו), שֶׁאָדָם
טוֹעֵה בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ קוֹל הַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, וְכֵן אֶת קוֹל הַצְדִּיק.

וְלָכֵן אִם יֵשׁ אָדָם שְׂזוּכָה לְהַעֲבִיר אֶת הַמְּסָר

הַאֱלֹקִי לְעַם יִשְׂרָאֵל, הוּא מְעַבֵּיר אֶת הַלְמוּד שֶׁל
הַצַּדִּיק לְעַם יִשְׂרָאֵל, זְכוּתוֹ גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד.
וְכַשְׁנִסְתִּילֵק מִזֶּה הָעוֹלָם, עֲלִינוּ לְהִסְפִּידוֹ. וְהִהְסַפֵּד הַזֶּה
מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְמַעַלָּה בַּשָּׁמַיִם. וְלִכֵּן אָנוּ מוֹצְאִים,
כְּשֶׁצַּדִּיק נִפְטָר וְלֹא הִסְפִּידוּהוּ, בָּא עֲנֵשׁ גְּדוֹל מְאֹד.
נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה: מָה תְּכַלִּית הִהְסַפֵּד? לָמָּה צָרִיךְ
לְהִסְפִּיד אֶת הַצַּדִּיק? הֲלֹא הַצַּדִּיק זָכָה וְהַשְּׁלִים עֲצֻמוֹ
בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת; כִּי נִשְׁמָתוֹ יוֹרֶדֶת מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת,
וְעוֹבְרֶת דֶּרֶךְ הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, וּמְסַגֵּלֶת
עֲצָמָה עִם מַצּוֹת, לוֹמְדֶת תּוֹרָה, מְתַפְּלֶלֶת וּמְתַבּוֹדֶדֶת
אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עוֹבְרֶת אֶת הַחַיִּים, נִדְבֶקֶת בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא וְחוֹזֶרֶת חֲזָרָה, וְאִם-כֵּן הַצַּדִּיק בּוֹדֵאֵי
הַשְּׁלִים עֲצֻמוֹ, וְלָמָּה צָרִיכִים לְהִסְפִּידוֹ? אֵלֶּא כְּשִׁזְכִּים
לְהִסְפִּיד אֶת הַצַּדִּיק, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַחֵם עָלֵינוּ,
וּמְשַׁפִּיעַ עָלֵינוּ, שֶׁכָּל הַדְּבוּרִים שֶׁזָּכִינוּ לְשָׁמַע מֵהַצַּדִּיק
בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, נִקְשָׁרִים בֵּינֵינוּ, וּבִפְרָט בְּתַלְמִידִים שֶׁזָּכוּ
לְלַמֵּד אֶצְלוֹ תּוֹרָה וְקִיּוּם הַמַּצּוֹת, וְאֵיךְ לַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה
שְׁלֵמָה. וְלִכֵּן דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד לְהִסְפִּידוֹ. וְזֶהוּ שֶׁשׂוֹאֲלִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מוֹעֵד קָטָן כ.ח.): לָמָּה נִסְמְכָה פְּרִשְׁת
מִרְיָם לְפָרָה אֲדָמָה? אֵלֶּא מָה פָּרָה אֲדָמָה מְכַפֶּרֶת, אֵךְ
מִיתַת צַדִּיקִים מְכַפֶּרֶת. מָה עֲנִין פָּרָה אֲדָמָה? אָדָם
שֶׁנִּטְמָא בְּאֲבֵי אַבוֹת הַטְּמֵאָה, טְמֵאת מֵת, הִיוּ מֵזִים

עָלְיוּ מֵאִפֶּר הַפְּרָה אֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר יט, יח):
 "וְלָקַחוּ לְטָמֵא מֵעֵפֶר שְׂרֵפֶת הַחֹטְאֹת, וְנָתַן עָלָיו מִיַּם
 חַיִּים אֶל כְּלִי, וְלָקַח אֲזוּב, וְטָבַל בְּמַיִם אִישׁ טָהוֹר,
 וְהָזָה עַל הָאֵהָל וְעַל כָּל הַכְּלִים וְעַל הַנִּפְשׁוֹת" וְגו'.
 וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִטְהָר. לְמַדִּים מִכָּאן, אֲפֹלוּ שְׂאֲדָם
 חָטָא וְלִכְלָף עֲצָמוֹ בְּאָבִי אַבוֹת הַטְּמֵאָה, שְׂזָה כְּפִירוֹת
 וְאִפְיֻקוּרְסוֹת, כִּי אֵין טְמֵאָה גְדוּלָּה מְזוּ, עִם כָּל זֹאת
 כְּשָׁבָא אֶל הַכֹּהֵן, וְהַכֹּהֵן מִזֶּה עָלְיוּ מֵאִפֶּר הַפְּרָה, אֲזִי
 נִטְהָר. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁכָּף מִיתַת
 הַצְּדִיקִים מְכַפֶּרֶת. מְרִים — בְּזִכּוֹתָהּ זְכִינוּ שֶׁנִּקְבַּל אֶת
 הַבָּאֵר, וּמֵהַבָּאֵר שָׁתוּ אֶת הַמַּיִם, וְכֵן הַבָּאֵר טְהוֹרָה
 אוֹתָם, כִּי הִיְתָה מְקוּוֹה טְהוֹרָה, וְכָף הַחֲזִיקוּ טְהוֹרָת
 הַמִּשְׁפָּחָה. לְמַדִּים מִכָּאן, שֶׁצְּדִיק הַמְּחַזֵּק וּמְעוֹדֵד
 וּמְשַׁמֵּחַ יְהוּדִים, מְקַרְבֵּם לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיִּקְיָמוּ
 אֶת הַמִּצְוֹת, מִחֲדִיר בָּהֶם אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשִׁיְהִיָּה
 לָהֶם גַּם-כֵּן רְצוֹן וְכִסּוּפִים לְחֹזֵר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה כְּשֶׁהֵם מִסְתַּלְקִים מִן הָעוֹלָם, הֵם
 מְכַפְּרִים עַל הַדּוּר.

וְלָכֵן אָנוּ צְרִיכִים לְהִתְעוֹרֵר עַכְשָׁו בְּיָתֵר שְׂאֵת
 וּבְיָתֵר עֵז בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, שְׁלֵא רַק שְׂאָנוּ בְּעֲצָמֵנוּ נִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה,

וּנְקִיִּים אֶת הַמְצוּוֹת וְנִלְמַד תּוֹרָה, אֲלֵא נִתְחִיל גַּם לְקָרֵב
 יְהוּדִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזוּ הַזְכוּת הַכִּי גְדוּלָה.
 וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְלָקוּט יִשְׁעִיה תסח): בְּשַׁעַת
 סְלוּקָן שֶׁל צְדִיקִים מִן הָעוֹלָם, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מֵרָאה לָהֶם מִתַּן שְׂכָרָן סָמוּךְ לְמִיתָתָן; צְדִיק מוֹסֵר
 נַפְשׁוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּיו בְּעֵבוֹר עִם יִשְׂרָאֵל, וְזֶה בָּא מְאֹד
 קָשָׁה, כִּי לְעֹזֵר לְבַעַל בְּחִירָה זֶה קָשָׁה בְּיֹתֵר, כִּי הִנֵּה
 מְגַלֶּה לַיהוּדֵי אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְחַזְּקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ
 וְכוּ', וְהִנֵּה הַיהוּדֵי יוֹצֵא בַּחוּץ וְרוֹאֶה שְׂאֵלוֹ הַרְשָׁעִים
 הַשִּׁיגוּ חֵיל, וְאִין חָסֵר לָהֶם כָּלוּם. וּמִכָּל שְׂכָן כְּשֵׁישׁ
 לוֹ בְּבֵית הַכְּלִי מִשְׁחִית הַנִּקְרָא: טְלוּיִזְיָה, וְשָׂאֵר כְּלֵי
 הַתְּקַשְׁרֵת, הַמְּלָאִים כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, נְאוּף, זְהוּם
 וְתַעֲוִב, שְׂקוּץ וְעָרוֹם, וְאִזּוֹ שׁוֹכַח מֵהַשְּׁמַע אֲצֵל
 הַצְּדִיק. וְעַל-פִּי-רֹב לֹא חוֹזֵר אֶל הַצְּדִיק, כִּי הָרוּחוֹת
 הָרְעוֹת שֶׁל כְּלֵי הַתְּקַשְׁרֵת, שְׂרָבָם כְּכֹלֵם מִיָּנִים וְנוֹאֲפִים
 מִהָעֵרֶב-רֹב, מְנַתְּקִים נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ. עַד
 שֶׁבְּמָקוֹם לַחֲשֵׁב מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִבֵּא הַיּוֹם
 שְׁנִצְטָרֵךְ לְצֵאת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְעַם מֵהַ נִצָּא? ! מֵהַ יִּהְיֶה
 אֲתָנוּ? ! בְּמָקוֹם זֶה מְמַלְאִים אֶת הָרֹאשׁ שֶׁל בְּנֵי-אָדָם
 עִם כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, עִם שְׂקוּץ, זְהוּם, עָרוֹם
 וְתַעֲוִב, עַד שֶׁזֶּה מִשְׁכִּיחַ מֵאֲתָנוּ אֶת דְּבָרֵי הַצְּדִיק. וְלָכֵן
 יֵשׁ לְצְדִיק עֲבוּדָה קָשָׁה מְאֹד, אִיךְ לְהַחֲדִיר בְּעַם

סלוקן של צדיקים

צז

ישראל אמונה. כי הנה החדיר בך אמונה, ודבר עמך,
אשר אין שום תכלית בזה העולם כלל, רק לדבר עם
הקדוש-ברוך-הוא, וזה מה שישאר מאתנו, כי ימינו
כצל עובר, והחיים כעוף פורחים, ואל תחשבו שנשאר
פה לנצח, הלא ימי שנותינו בהם שבעים שנה (תהלים
צ, י), ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא),
שהשבעים שנה הם כרבע שעה, פורחים וחולפים.
הבה נעשה חשבון, כמה דקות חלפו וכמה נותרו?
אף אחד אינו רוצה לחשב מזה, ורק חי בדמיונות,
מסתכל בכלי התקשורת, בכל מיני שקרים שמעלימים
ומסתירים את הקדוש-ברוך-הוא, ונדמה לו שיש לו
לחיות מי יודע כמה. ואומרים חכמינו הקדושים
(בראשית רבה, פרשה צו, סימן ב'): "כצל ימינו על הארץ",
והלואי כצלו של כתל, או כצלו של אילן, אלא כצלו
של עוף בשעה שהוא עף. הנה אדם פה, והנה כבר
איננו נמצא פה. ולכן לצדיק ולחכם כל-כף קשה
להחדיר אמונה וקדשה בנשמה, כי הבחירה מאוד מאוד
גדולה, כי זה לעמת זה נגד הצדיק עומדת תמיד
טמאה. כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
נז), שנגד משה רבנו, אשר גלה את הקדוש-ברוך-הוא,
גלה תורה, עמד נגדו בלעם הרשע, וחקקה אותו בדיוק.
כך יש בכל דור ודור צדיקים הדבוקים בהקדוש-

בְּרוּךְ-הוּא, וּמַגְלִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְקַרְבִים
 יְהוּדִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל זֶה לְעַמַּת זֶה יֵשׁ
 הַסֵּמ"ך-מ"ם, שֶׁכָּל כָּלוּ טַמְאָה אַחַת גְּדוּלָה, עוֹבֵד עַל
 בְּנֵי-אָדָם, וְכָל רֹאשׁוֹ רַק לְהַשִּׁיג תְּקִצִּיבִים וְתִקְצִיבִים,
 וְעוֹזֵב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, אֵינוֹ דוֹאֵג לְטַהֲרַת הַמְּשַׁפָּחָה,
 אֵינוֹ דוֹאֵג לְחֲנוּף תּוֹרְנִי, חֲנוּף שֶׁל אֲמוּנָה, אֵינוֹ דוֹאֵג
 שְׂיִהְיֶה קִיּוּם בְּתֵי יִשְׂרָאֵל עַל-פִּי הַתּוֹרָה, אֲזִי יְכוּלִים
 לְהִבְחִין מִי וְמִי, מִי מֵהַקְּדוּשָׁה, וּמִי מֵהַסֵּטְרָא אַחֲרָא.
 וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: בְּשַׁעַת סְלוּקָן שֶׁל
 צְדִיקִים מִן הָעוֹלָם, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵרָאֵה לָהֶן מִתָּן
 שְׂכָרָן סָמוּךְ לְמִיתָתָן; אַחֲרֵי שֶׁהִזְדַּכְּכוּ בְּזַכּוּכִים קָשִׁים
 וּמְרִים, כִּי הַצְּדִיק סוֹבֵל בְּשִׁבִיל הַדּוֹר, כָּלֵם מְדַבְּרִים
 עָלָיו, וַיֵּשׁ לְכָלֵם טְעָנוֹת עָלָיו, וְהוּא מְזַדְּכֵךְ בְּזַכּוּכִים
 קָשִׁים מְאֹד, וּבִפְרֹט כְּשֶׁהוּא חוֹלָה, הוּא מְזַדְּכֵךְ בְּשִׁבִיל
 הַרְבִּים. אֲבָל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֻמָּן, וְלִפְנֵי
 שְׂיוּצָא מִזֶּה הָעוֹלָם, מֵרָאֵה לוֹ מַה פֶּעַל בְּזֶה הָעוֹלָם,
 מֵרָאֵה לוֹ מֵאוֹת וְאַלְפֵי אֲנָשִׁים שְׂזָכָה לְקַרְבָּם אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ, וְזוֹ שְׂמַחַת הַצְּדִיק שֶׁמִּשְׂמַח עֲצָמוֹ, שֶׁלֹּא הָלָכָה
 לְרִיק יְגִיעָתוֹ.

וְלָכֵן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! דִּיקָא עַכְשָׁו, אָנוּ
 צְרִיכִים לְהַתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִלְמַד מֵהַצְּדִיק

מה עשה כל ימי חייו? למד תורה, קיים את המצוות, וזכה לעורר יהודים, שגם-בן יקימו את המצוות, חזק ושמח את נשמות ישראל. ולכן גם אנו צריכים עכשו להתעורר וללכת בדרכי הצדיק, ובעצמנו נתחיל ללמד תורה, גלף לשעורי תורה, לשמע הרצאות מחכמי ישראל, חכמי התורה, כי ראה הקדוש-ברוך-הוא שצדיקים מועטים, עמד ושתלם בכל דור ודור (יומא לח:); הינו בכל דור ישנם חכמי ישראל, צדיקי אמת הדבוקים בהקדוש-ברוך-הוא, ועלינו לשמע בקולם, ועלינו ללמד בעצמנו תורה ולקיים את המצוות בשמחה עצומה, שזו עקר השלמות — שאדם מקיים את המצוות בשמחה. כמו שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כד): כשיהודי עושה מצוה בשמחה, אפלו שיהיה במדור הקלפות, עולה למעלה מנפשי, רוחין ונשמתין, וזוכה להגיע להשגות אלקות בבחינת מטי ולא מטי. הינו אדם הנמצא בזה העולם, וכל-כף קשים לו החיים, עוברת עליו כל-כף הרבה מרירות, עם כל זאת מתגבר ומקיים כל מצוה בשמחה, יוצא מעולם העשיה, מעולם היצירה ומעולם הבריאה, ומגיע לעולם האצילות, וזוכה להגיע לרוחניות חיות אלקות, בבחינת מטי ולא מטי, משיג ואינו משיג. ולכן אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות שמחה, סימן א'): כשאדם עושה מצוה בשמחה, סימן שלבו שלם

יאלקיו; כי כשָאָדָם מְקַיֵּם מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, הוּא מוֹכִיחַ
 וּמְגַלֶּה, שְׂאִין לוֹ שׁוּם פְּנִיָּה, וְרוֹצֶה רַק אֶת הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה מֵה שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק
 א', סִימָן ה'), שְׂאָדָם צָרִיךְ לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת כָּל-כָּף
 בְּשִׂמְחָה, שְׂלֵא יִרְצֶה שׁוּם שָׂכָר, אֲלֵא לַעֲשׂוֹת עוֹד
 מִצְוָה, שְׂזֶה מֵה שֶׁהַתַּנָּא הַקְּדוֹשׁ אוֹמֵר (עִין תַּנָּא דְּבֵי אֲלֵיָּהּ
 רַבָּה, פֶּרֶק טו): שְׂכָר מִצְוָה — מִצְוָה; שְׂכָר הַמִּצְוָה —
 שְׂאֲזָכָה לַעֲשׂוֹת עוֹד מִצְוָה. וְזֶה מֵה שֶׁעוֹשֶׂה הַצַּדִּיק
 וְהַחֲכָם כָּל יְמֵי חַיָּיו: לוֹמֵד תּוֹרָה בְּדִבְקוּת, כִּי הִיא
 חֻכְמָתוֹ יְתִבְרָךְ, מְקַיֵּם מִצְוֹת, שֶׁהֵן רְצוֹנוֹ יְתִבְרָךְ
 בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. וּמִתִּי מְרַגְּשִׁים שֶׁהַצַּדִּיק לוֹמֵד תּוֹרָה
 בְּשִׂמְחָה, וּמְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת בְּשִׂמְחָה? כְּשִׂזְכָּה לַעֲוֹרֵר
 וּלְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד נְשָׁמוֹת אַחֲרוֹת, וּבְזֶה מְגַלֶּה עֲצָמוֹ. וְלִכֵּן
 אוֹמְרִים חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קַהֲלַת רַבָּה, פֶּרֶשָׁה יב, סִימָן יב):
 סוּף דְּבוּרוֹ שֶׁל אָדָם הַכֹּל מְשֻׁמֵּעִין אֶת מַעֲשָׂיו: כָּשֶׁר
 הָיָה פְּלוֹנִי זֶה, יִרָא שָׁמַיִם הָיָה פְּלוֹנִי זֶה. כְּשִׂאָדָם
 נִסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲזַי נִתְּגַלֶּה מִי הוּא הָיָה. וְלִכֵּן
 בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ שֶׁל הָאָדָם אֵין מַכִּירִים מִי הָיָה,
 כְּשֶׁהַצַּדִּיק חִי, אֵין יְכוּלִים לְהַעֲרִיף גְּדֻלָּתוֹ, אֲבָל
 כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲזַי מִתְּחִילִים לִרְאוֹת אֶת
 הַחֲסָרוֹן, וְכָלֵם מְדַבְּרִים: אֵיזָה צַדִּיק וְקְדוֹשׁ הָיָה! אֲבָל
 אֲזַי כְּבָר מְאַחֵר מִדֵּי, שְׂלֵא זָכִינוּ לְהַכִּירוֹ כְּשֶׁהוּא חִי, לֵא
 בְּאֵנוּ אֲלֵינוּ בְּעוֹדוֹ חִי.

ולכן, בני ובנותי היקרים! בודאי גם עכשו
 נמצאים צדיקים קדושים הדבוקים באין סוף ברוך
 הוא, ועלינו למסור נפשנו לבא אליהם ולבקש מהם,
 שהם יחזקו יעודדו וישמחו גם אותנו, שיכניסו גם בנו
 תשוקה באין סוף ברוך הוא, כי אחר-כך כבר יהיה
 מאחר, מה יהיה אחר-כך? אומרים חכמינו הקדושים
 (שם): בשעה שאדם נפטר מן העולם, הקדוש-ברוך-
 הוא אומר למלאכי השרת, ראו מה הבריות אומרות
 עליו: כשר היה זה, ירא שמים היה זה. מיד מטתו
 פורחת באויר. הינו בחיים חיותו של הצדיק, יכולים
 להנות ממנו מאד, יכולים לקבל ממנו רוחניות
 אלקות, עד שאפלו הכי גרוע, יזכה לשוב בתשובה
 שלמה, ויזכה להיות דבוק בהקדוש-ברוך-הוא. אבל
 המציאות שאנו רואים משך כל הדורות ממשה רבנו
 עד דורותינו אלו, שלא היה צדיק אחד, שלא קמו
 עליו רשעים ארורים, נואפים, שמררו את חיו. ומה
 אנו מוצאים אצל משה רבנו, שהוריד לנו את התורה,
 ומסר נפשו בשביל עם ישראל, ואשר כמה פעמים
 היתה גזרת כליון על עם ישראל, בר מינן, ומשה רבנו
 מסר נפשו בעבורם, ומי עמד נגדו? קרח ועדתו עם
 מאתים חמשים רבנים, וחסדו אותו באשת איש,
 בגנבה וכו'. אף-על-פי-כן משה רבנו לא התפעל,
 אלא המשיך וגלה את הקדוש-ברוך-הוא לכל עם

יִשְׂרָאֵל, לְמַדָּם תּוֹרָה, וְחִזְקָם וְקִרְבָּם אֶל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ
 שְׁמוֹ. וְכִיּוֹן שְׁנִסְתַּלַּק מִשָּׁה רַבְּנוּ, כָּלֵם הִחְלוּ לְהִסְפִּידוֹ:
 חֲבַל, חֲבַל, שְׁמִשָּׁה רַבְּנוּ נִסְתַּלַּק. וְדָבָר זֶה נִשְׁנָה בְּכָל
 יוֹר וְדוֹר עַד הַיּוֹרֵתֵינוּ אֵלּוּ, כְּשֵׁישׁ צַדִּיק הַמְּגַלֶּה אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְקַרֵּב רְחוּקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, זָכָה
 וְזָכָה אֶת הָרַבִּים, אֲזִי בְּשַׁעָה שֶׁהוּא חַי, מְזַלְזָלִים בּוֹ,
 וְאַף אֶחָד אֵינוֹ נוֹתֵן לוֹ הַכְּבוֹד הַרְּאוּי, כִּי אֶת הַכְּבוֹד
 נוֹתְנִים לְרַמָּאִים, שְׁקַרְנִים, הָעוֹבְדִים עַל בְּנֵי-אָדָם; כִּי
 הַסֵּמ"ךְ-מ"ם יוֹדֵעַ אֶת מִי לְפָרְסֵם, כְּדִי שְׁלֹא יָבוֹאוּ אֶל
 הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, הַדְּבוּק בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁיִכּוֹל
 לַעֲשׂוֹת לָנוּ טוֹבָה. כִּיּוֹן שְׁאָדָם מְסֻתּוֹבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם,
 וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי הוּא הַצַּדִּיק, וְהֵיכֵן הוּא נִמְצָא, וּמִי יִכּוֹל
 לְהוֹשִׁיעוֹ, אֲזִי מְסַכֵּן, מְסֻתּוֹבֵב בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ. לְכֵן דְּבָר
 גְּדוֹל לְהִסְפִּיד אֶת הַצַּדִּיק, כִּי עַל-יְדֵי הַהִסְפִּיד מִתְחִילִים
 לְהִתְעוֹרֵר: "הִנֵּה הִיא אֲצִלְנוּ צַדִּיק קְדוֹשׁ, שְׁקַרֵּב
 יְהוּדִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלָמָּה לֹא בָּאנוּ אֵלָיו?!
 לָמָּה לֹא שָׁמְעָנוּ בְּקוּלוֹ?! לָמָּה לֹא קִבְּלָנוּ עֲצוּתָיו, אֵיךְ
 לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה"?! וְהַהִסְפִּיד הַזֶּה גּוֹרֵם, שְׁלֵכָל הַפְּחוֹת עֲתָה,
 אַחַר שֶׁהַצַּדִּיק הַזֶּה נִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, עָלֵינוּ לְזַכּוֹר
 שְׁעַדִּין יֵשׁ עוֹד הַיּוֹם צַדִּיקִים וְחַכְמִים, אֲזִי הִבָּה גִלְיָה
 וְנִתְחִיל לְבַקֵּשׁם וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרֵיהֶם, אַחַר צַדִּיקִים
 הַדְּבוּקִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁיִכּוֹלִים גַּם אוֹתָנוּ

קג סלוקן של צדיקים

לְקָרַב. שִׁזוּ מַעֲלַת הַהֶסְפֵּד, שְׁמִסְפִּידִים צְדִיק וְחָכָם, וּמְסֻפְּרִים מָה הָיְתָה עֲבוֹדָתוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו, שְׁמֹסֵר נִפְשׁוֹ בְּעִבּוּר הַזּוּלָּת, וְאָנוּ מְסַכְּנִים לֹא הֵלְכָנוּ אֵלָיו, רַק שְׁמַעְנוּ שְׁמוֹ, וְהָיְתָה הַיְכָלָת בְּיַדֵּינוּ לְבוֹא אֵלָיו וּלְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, וְלֹא עָשִׂינוּ אֶת זֹאת, וּכְשֶׁנִּסְתַּלֵּק, הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֹמֵר לְמַלְאָכֵי הַשָּׁרַת: רְאוּ מַה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עֲלָיו: כָּשֶׁר הָיָה זֶה, יֵרָא שָׁמַיִם הָיָה זֶה, בִּיּוֹן שְׁכָלָם מְסֻפִּידִים אוֹתוֹ, מִיַּד מִטָּתוֹ פּוֹרַחַת בְּאֹוִיר, וְאוֹתָנוּ מוֹתִיר לְבַד.

וּמָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת עִתָּה? לְלַמֵּד מִהֶסְפֵּד הַזֶּה, כְּשֶׁם שֶׁהָיָה צְדִיק בְּעוֹלָם, וְקָרַב רְחוּקִים, צְרִיכִים לְזִכּוֹר — לֹא אֶלְמָן יִשְׂרָאֵל, שְׁעַדִּין נִמְצָאִים צְדִיקִים חֲכָמֵי הַתּוֹרָה, שְׁמִקְרָבִים אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. בָּאוּ וְנִתְעוֹרַר בְּיַחַד בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה! כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (רֵאשׁ הַשָּׁנָה יח:): שְׁקוּלָה מִיַּתָּן שֶׁל צְדִיקִים כְּשֶׁרַפַּת בֵּית אֱלֹקֵינוּ. חֲרַבֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה מֵרָמָד, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה לֹא, סִימָן ז'), שְׁמִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ יֵצֵא אוֹר לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, בִּיּוֹן שְׁנַחֲרַב הַבַּיִת, נִחַשְׁף כָּל הָאוֹר. אֲבָל כְּשֶׁהַצְּדִיק נִפְטָר, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים, שְׁזֵה כְּפָלִים מִחֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וּמִדּוּעַ? כִּי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה בְּמָקוֹם אֶחָד, בִּירוּשָׁלַיִם, בְּהַר הַבַּיִת, בְּהַר הַמּוֹרֵיָה, שֵׁם הָיָה מְקוֹם הַמִּקְדָּשׁ.

לא-כן הצדיק, התלמיד-חכם, אינו עומד במקום אחד, הוא הולך ממקום למקום, ממדינה למדינה, מעיר לעיר, מכפר לכפר, ממושבה למושבה, כמאמרם ו"ל (בבא בתרא ח.ה) על הפסוק (דברים לג, ג): "והם תכו לרגליך ישא מדברותיך" — אלו תלמידי חכמים, שמכתתים רגליהם מעיר לעיר, ונושאים ונותנים בדבריו של מקום; כי הצדיקים הולכים ממקום למקום, לקרב יהודים אל הקדוש-ברוך-הוא, ולכן כשנסתלק הצדיק, זה כפלים כחרבן בית-המקדש. כי בית-המקדש היה במקום אחד, והיו צריכים לעלות לשם, אבל הצדיק שהוא בית-המקדש חי, אור חי, היכן שהולך — מאיר את המקום, וכשהוא נסתלק, זה כפלים מחרבן בית-המקדש. ולכן כשנסתלק צדיק קדוש שקרב מאות ואלפי אנשים, עלינו להתעורר בתשובה שלמה. ועקר תשובה — על פגם אמונת חכמים, כמו שאומר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שאדם צריך לחזור בתשובה על פגם אמונת חכמים, כי אם תהיה לו אמונת חכמים, ידע איך לשוב בתשובה; ובודאי הותיר לנו הקדוש-ברוך-הוא חכמי התורה וצדיקים, ועלינו לשמע בקולם, יעזר הקדוש-ברוך-הוא, שנזכה לשוב בתשובה שלמה, ונזכה להתקרב אל הצדיקים האמתיים.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קונטרס

יסוד שביסוד

יגלה נוראות נפלאות מגדלת רבנו ז"ל,
ומה כל ענינו בזה העולם לתקן את כלל
נשמות ישראל, ולהביאם קרוב אל
הקדוש-ברוך-הוא.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר בִּימֵי הַסְּפִירָה,
כְּשֶׁמְגִיעִים אֶל סְפִירַת יְסוּד שְׁבִיּוּסוּד, אֶז
מְאִירָה עַל הָאָדָם קְדוּשָׁה גְּדוּלָה מְאֹד, וְאֶפְלוּ
מִי שֶׁנִּכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
אִם מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ אֶז קַבְלוֹת חֲזָקוֹת
בְּשִׁמְרַת הַבְּרִית, יִזְכֶּה אַחַת וּלְתַמִּיד לְצֵאת
מִהַרְגְּלוֹ הָרַע.

(אמרי-מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תתלג)

קונטרס

יסוד שביסוד

צריך שתדע, אהובי, בני! אשר ספירת "יסוד שביסוד", זו הספירה של רבנו ז"ל; רבנו ז"ל הבטיח להקדוש-ברוך-הוא, שהוא יתקן את כל הנשמות, ובשביל זה הסמ"ך-מ"ם עשה רעש קדם שינדה נשמתו של רבנו ז"ל, ואמר (עין ספורי-מעשיות, מעשה ז', מהזבוב והעכביש): אם הנשמה הזו תרד, אין לי כבר מה לעשות בזה העולם. כי רבנו ז"ל מחזיר בנו, אשר אין שום יאוש בעולם כלל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עח); ברגע שאדם יודע שאין משג של יאוש, ואסור להתיאש בשום פנים ואפן, ומכל המצבים שבעולם יכולים לשוב בתשובה אל הקדוש-ברוך-הוא, אזי אין לסמ"ך-מ"ם שליטה על אדם זה. אימתי הטמאה מתגברת על האדם? כשהוא נופל בדעתו, ונכנס ביאוש ובדכאון, ונדמה לו: זהו זה, ממני כבר לא יהיה שום דבר, אזי הקלפות מתאחזות בו. לא-כן אם אדם יודע אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך, והוא יתברך מלא כל

הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וַיְכוּלִים תָּמִיד לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה אֵלָיו
 יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹבֵא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
 קיב): אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכּוּלִים לְקַלְקֵל תֵּאֲמִין שְׂיִכּוּלִים
 לְתַקֵּן; הֵינּוּ אִם יֵשׁ לְאָדָם רְגִשׁוֹת אֲשֶׁמָּה, הוּא יוֹדֵעַ
 שְׁחָטָא וְעָבַר עַל רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, סִימָן שְׂיֵשׁ לוֹ עַדִּין
 אֲמוּנָה, נִשְׁפָּר לוֹ הַלֵּב, הוּא יוֹדֵעַ שְׁפָגַם בְּבִרְיֹת, פָּגַם
 בַּמַּחְשָׁבָה, טְמַטֵּם אֶת לְבוֹ, וְכוּאֵב לוֹ מְאֹד, עַד שְׁמַרְגִישׁ
 כִּי הוּא רְחוֹק מֵהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה סִימָן שֶׁהוּא
 מֵאֲמִין שְׂיִכּוּלִים לְתַקֵּן, כִּי כּוֹאֵב לוֹ עַל הַקְּלָקוּל; כִּי יֵשׁ
 בְּנֵי-אָדָם שְׁפָל-כֶּף רְחוּקִים מֵהַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שְׂאִינָם
 יוֹדְעִים שְׂרְחוּקִים, אֲבָל אִם אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהוּא רְחוֹק מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרַךְ, סִימָן שְׂיֵשׁ לוֹ אֲמוּנָה, וּבְרַגַע שְׂיֵשׁ לָךְ אֲמוּנָה,
 תֵּאֲמִין שֶׁאַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן, כִּי אֵין מִשְׁגַּכּוּזָה לְהִתְיַאֵשׁ,
 אֲפֹלוֹ אָדָם עָבַר עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת שְׁבָעוּלָם, אוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ירוּשְׁלָמִי, פָּאָה א'): אֵין לָךְ דְּבַר הָעוֹמֵד
 בְּפָנֵי הַתִּשְׁוּבָה; וְהִנֵּה אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
 א', סימן נו), שְׂיֵשׁ הַסְּתָרָה וַיֵּשׁ הַסְּתָרָה שְׁבִתוֹף הַסְּתָרָה.
 הַסְּתָרָה אַחַת — אָדָם יוֹדֵעַ שְׁמִמֶּנּוּ נִסְתָּר הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבָעוּלָם לְחַפֵּשׁ
 וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא יוֹדֵעַ שְׁמִסְכָּן חָטָא
 וְהִתְרַחַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מֵאֲמָצִים
 שְׁבָעוּלָם לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצָּא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אבל יש הסתרה שבתוך הסתרה, שאדם אינו יודע שהוא רחוק מבוראו, אזי אינו יודע שצריך לחזור בתשובה, ונדמה לו שהוא הצדיק הכי גדול, אשר זו הצרה הגדולה ביותר, ועל זה נאמר (דברים לא): "וחרה אפי בו ביום ההוא ועזבתים, והסתרתני פני מהם וגו', ומצאהו צרות רבות ורעות, ואמר ביום ההוא על פי אין אלהי בקרבי ומצאני הרעות האלה, ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל הרעה אשר עשה"; כל הצרות שיש לאדם זה רק מחמת חסרון אמונה, שאין לאדם אמונה בו יתברך, שהוא יתברך נמצא, ואין בלעדיו נמצא, כי אם אדם היה מחדיר בעצמו שיהכל זה אלקות ואלקות זה הכל, היה צוחק מהכל, ומדבק עצמו בו יתברך. כמו שאומר הבעל-שם-טוב הקדוש זי"ע (עין פתח שם טוב): האמונה זה הדבקות והדבקות זה האמונה, ברגע שאדם מאמין שיהכל לכל אלקות גמור הוא, הוא דבוק בהקדוש-ברוך-הוא אשר מלא כל הארץ כבודו, ואינו מפחד משום אדם. ואומר רבנו ז"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמט), שזו היתה גבורתו של שמשון, שלא פחד משום בריה, הוא היה כל-כך דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, עד ששום דבר לא היה יכול להפחידו. הוא היה חזק מאד מאד בדבקות הבורא יתברך שמו, ולכן היה לו לב אמיץ וחזק. מה סוד

גְבוּרַת הָאָדָם? שְׂאִינוּ מִפְּחַד מְשׁוּם דְּבָר, וַיֵּשׁ לוֹ לֵב
חֲזָק, הוּא יוֹדֵעַ וְעַד אֲשֶׁר הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא, וְאֵין
בְּלִעְדָּיו נִמְצָא, וְאֵין לוֹ מָה לְפַחַד וּלְהִפְסִיד, וְזֶה הִיָּה
גִּדְל כַּחוֹ. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (יִלְקוּט שְׁמַעוֹנֵי שׁוֹפְטִים,
פָּרָק יג, רָמָז סט) עַל הַפְּסוּק (שׁוֹפְטִים יג, כה): "וַתַּחַל רוּחַ
הַיְיָ" הַ לְפַעְמוֹ", חֲלָתָה בְּרַכְתּוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אָבִינוּ, דְּכַתִּיב
(בְּרֵאשִׁית מט, יז): וַיְהִי דָן נָחַשׁ עָלַי דֶּרֶךְ, לְפַעְמוֹ בְּמַחְנֶה
דָּן, מְלַמֵּד שֶׁהִיָּתָה הַשְּׂכִינָה מְקַשְׁקֶשֶׁת לְפָנָיו כְּזוּג;
שְׁמִשׁוֹן הַרְגִישׁ אֶת הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵז שׁוּם דְּבָר
בְּעוֹלָם לֹא הִיָּה יָכוֹל לְשַׁבְּרוֹ, וְעָשָׂה גְבוּרַת חֲזָקוֹת
מְאֹד. עַד כְּדֵי כֶּף שְׁשִׁמְשׁוֹן הַגְּבוּר בְּתַקְףָּהּ גְבוּרָתוֹ, נִכְנָס
בְּכָל הָאוֹיְבִים. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁכַף צָרִיף כָּל יְהוּדֵי
לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ לֵב אֲמִיץ וְחֲזָק, וְאֵז לֹא יִפְחַד, אֲלֵא
יִכְנָס בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה. אֲבָל לְזֶה צָרִיף לְהִיּוֹת נָקִי
מִתַּאֲוֹת נְאוּף, מִחוּ צָרִיף לְהִיּוֹת נָקִי לְגַמְרֵי, רַק לְחֶשֶׁב
מִהִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
מְקַלְקֵל בְּעֵינָיו, וּמְסַתְּפֵל עַל גְּשִׁימִים, שְׁזָה הַדְּבָר הַכִּי
מְזַהֵם, כְּמוֹ שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין מֵה):
אֵין יֵצֵר הָרַע שׁוֹלֵט אֲלֵא בְּמָה שְׁעֵינָיו רוֹאוֹת; וְכֵן
אוֹמְרִים (עֵין טוֹר, סִימָן א'): הָעֵין רוֹאָה וְהַלֵּב חוֹמֵד, וְכִלֵּי
הַמַּעֲשֵׂה גוֹמְרִים; וְכֵן אוֹמְרִים (עֵין יְרוּשְׁלָמִי בְּרִכּוֹת א, ה):
בְּקֶשׁ הִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵאֲתָנוּ אֶת הַלֵּב וְהָעֵינַיִם, כִּי

הם תרי סרסורי עברה. אדם צריך להיות דבוק בהקדוש-ברוך-הוא בלב חזק ואיתן, ולחשב רק ממנו יתברך, ואז לא יבוא אף פעם לידי חטאים; כי ברגע שאדם מסתפל רק על רוחניות חיות אלקות, לא יבוא לידי הרהורים רעים והסתכליות מגנות, כי מסתפל רק על הבורא יתברך שמו. ואל זה זוכים להגיע, אם אדם חזק באמונה. ואיך זוכים לאמונה ברוחה ומזככת? כשאדם זוכה בכל לילה ואומר חצות, אזי הוא דבוק בהקדוש-ברוך-הוא. וכמו שכתוב (איכה ב, ט): "שפכי פנים לברך נכח פני ה'", ומובא בזהר: מתי אדם עומד נכח פני ה'? בעת חצות. כשאדם זוכה ואומר באמצע הלילה תקון חצות, אז השכינה אצלו.

בעיר טולטשין היה יהודי, שכל הברכות שברך התקבלו, והיה דבר פלא, כי היה נראה כאדם פשוט, ועם כל זאת ברכותיו התקיימו. אזי ר' יצחק, שגר בעיר טולטשין שאל את אביו מוהרנ"ת ז"ל: "איך יכול להיות הדבר, ומה כחו של אדם זה?" ענה לו מוהרנ"ת ז"ל: "לך בדק את מעשיו", ובדק אחריו וראה את מדותיו, וכתב את זאת לאביו. ענה ואמר מוהרנ"ת ז"ל: "בשביל זה עדין לא זכה שברכותיו תתקיימה". בדק עוד וראה שלומד ומתפלל, כתב את זאת לאביו, ענה

לו מוהרנ"ת ז"ל: "גם בשביל זה לא מתקבלות
 ברכותיו". בדרך יותר ונוכח, שבכל לילה באמצעו אומר
 תקון חצות בבכיות עצומות, ובוכה על גלות השכינה,
 על צרות ישראל, וכתב את זאת לאביו. ענה לו
 מוהרנ"ת ז"ל: "זה אשר עזר לו, כשיהודי אומר בלילה
 תקון חצות, חוט של חסד נמשך עליו". ולכן זהו דבר
 גדול מאד לומר בכל לילה סדר תקון חצות, אשר דבר
 זה אורך פחמש-עשרה או עשרים דקות בלבד,
 כשיהודי מתבודד אז להקדוש-ברוך-הוא, אין לתאר
 ולשער השעשועים שגורם למעלה. כמוכא בדברי רבנו
 ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שעקר זמן ההתבודדות
 זה בלילה, כמו שכתוב (תהלים עז, ז): "אזכרה נגינתי
 בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי", שעקר זמן
 ההתבודדות, להתבודד בינו לבין קונו, ולשוח עמו
 יתברך, ולספור להקדוש-ברוך-הוא כל העובר עליו, זה
 רק באמצע הלילה. וכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
 א', סימן נב): עקר ההתבודדות זה לצאת בלילה בשדה
 או בקר, ולהתבודד אליו יתברך, ולצעק לפניו כל אשר
 מעיק לו, איזה רעש זה עושה בשמים! זהו יהודי צדיק
 המתבודד להקדוש-ברוך-הוא. וכן כתוב בזהר (עין ח"א
 פב:): מה היתה גדלת דוד המלך? אלא שכל מלכי
 העולם היו ישנים על מיתתם, ודוד המלך יצא בחוץ

יְסוּד שְׁבִיִסוּד

קיג

בְּשֹׁדָה וּבִיעֵר, וְהִסְתַּכַּל עַל הַשָּׁמַיִם, וְשָׂר שִׁירוֹת לְפָנָיו
יְתַבְרֶנּוּ, וְאָמַר (תהלים ח, ד): "כִּי אֶרְאֶה אֶת שָׁמַיְךָ מַעֲשֵׂה
אֲצַבְעוֹתֶיךָ, יָרַח וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנְנֹתָ", וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה
שְׁמִמְנוּ יֵצֵא מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ. לְמֵדִים מִכָּאן מָה זֶה לוֹמַר
בְּכָל לַיְלָה חֲצוֹת.

וְלָכֵן עָקַר תְּקוּן הַבְּרִית — "יְסוּד שְׁבִיִסוּד" זֶה
לוֹמַר בְּלַיְלָה תְּקוּן חֲצוֹת. וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר לְמוֹהַרְנ"ת
ז"ל: אִם יֵשׁ פּוֹסֵק אֶחָד, יְכוּלִים כָּבֹד לְסַמְּךָ עָלָיו. וְהִנֵּה
הָאִישׁ הָאֱלֹקִי מִקְאֲמֵרְנָא זי"ע פּוֹסֵק, שְׁבִין בְּקִיץ בֵּין
בְּחֹרֶף בְּשַׁעַה שְׁתַּיִם-עֶשְׂרֵה זֶהוּ עֵת חֲצוֹת. וְלָכֵן מִי
שְׁיָכוֹל לַיְלָף לִישָׁן מְקַדָּם וְלָקוּם שֵׁשׁ שָׁעוֹת אַחַר צֵאת
הַכּוֹכָבִים, שְׁזָהוּ זְמַן חֲצוֹת שֶׁל רַבְּנּוּ ז"ל — אֵין
לְמַעַלָּה מִזֶּה. כִּי רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן
קמט), שְׁזָמַן חֲצוֹת זֶהוּ שֵׁשׁ שָׁעוֹת אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים,
וְאִז הוּא זְמַן שֶׁל הַמְּתַקֵּת הַדֵּינִים. וְלָכֵן זֶהוּ הַזְּמַן הַכִּי
מְכַשֵּׁר לְהַמְּתִיק כָּל הַדֵּינִים, וְלִתְקַן מָה שְׁפָגַם בִּיִסוּד,
שְׁזָהוּ פָגַם הַבְּרִית, שְׁהִמַּח שְׁלוֹ מְקַלְקֵל, וְכִמוּ שְׁכַתּוּב
בְּזֵהָר (עין תְּקוּנֵי זֵהָר צ.ט.): סְלוּקָא דִּיִסוּדָא עַד אָבָא וְאָמָא;
אִם אָדָם פּוֹגֵם בַּבְּרִית, "יְסוּד שְׁבִיִסוּד", אֲזִי מַחוּ
מְקַלְקֵל, וְאִינוּ זוֹכֵה לְהִסְתַּכַּל עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
מַחוּ מְלַכְלָף, וּמְסַתַּכַּל עַל כָּל אֲשֶׁה, וּמְמִילָא מְנַבֵּל פִּיו.

כִּי מֵה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב — אֵת זֹאת מְדַבֵּר. וְלָכֵן אִם רוֹאִים
אֶחָד מִנְּבֵל פִּי, סִימָן שֶׁמַּח מַחֲשַׁבְתּוֹ מְלַכְלָךְ וּמְלֵא
נֶאֱוָף. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (סִפְר־הַמְּדוּת, אוֹת נְבוּל פֶּה, סִימָן א'):
מִי שֶׁמְדַבֵּר נְבוּל פֶּה, סִימָן שֶׁלְבוֹ חוֹשֵׁב מַחֲשַׁבוֹת אָוֶן;
אָדָם בְּפִי — מְגַלֶּה מִיְהוּ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלִי ב, ו):
"מִפִּי יֵדַעַת וּתְבוּנָה", עַל־יְדֵי פִי מְגַלֶּה דַעְתּוֹ. וְלָכֵן אִם
אָדָם מְדַבֵּר תָּמִיד רַע וְנֶאֱוָף, זֶה מֵה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב. וְלָכֵן
אֲשֶׁרִי אָדָם הַזּוֹכֶה לְקַיִם רְצוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, וְלָקוּם שֵׁשׁ
שָׁעוֹת אַחַר צֵאת הַכּוֹכָבִים, וְלוֹמֵר תְּקוּן חֲצוֹת, אֲשֶׁר אִז
זוֹכֶה לְמֵה שֶׁזּוֹכֶה. וְאִם אָדָם אֵינוֹ מְסַגֵּל לָזֶה, יֵשׁ עַל מִי
לְסַמֵּךְ, וְיָקוּם בְּשָׁעָה שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה, אוֹ כִּשְׁהוּא עַר אִז,
וַיֹּאמֶר סֵדֵר תְּקוּן חֲצוֹת, אֲזַי יִתְקַן קְלָקוּל הַבְּרִית. וְלָכֵן
אֲנוּ מוֹצְאִים אֶצֶל שֶׁמְשׁוֹן הַגָּבוֹר, שֶׁהָיָה דְבוּק בְּהַקְדוּשׁ־
בְּרוּךְ־הוּא, וּבֹא לְעֵזָה, וְהַפְּלִישְׁתִּים סָגְרוּ עָלָיו כָּל
הַדְּלֹתוֹת וְרָצוּ לְהַרְגוֹ, אֲבָל שֶׁמְשׁוֹן הָיָה חֲזָק מְאֹד לָקוּם
בַּחֲצוֹת, וּמֵה כְּתוּב אֶצְלוֹ (שׁוֹפְטִים טז, ג): "וַיִּשְׁכַּב שֶׁמְשׁוֹן
עַד חֲצֵי הַלַּיְלָה, וַיָּקָם בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיֵּאחֲז בְּדֹלֹתוֹת שֶׁעַר
הָעִיר בְּשֵׁתֵי הַמְּזוּזוֹת, וַיִּשָּׂם עַל כַּתְּפָיו, וַיַּעֲלֵם עַל רֹאשׁ
הָהָר"; שֶׁמְשׁוֹן הַגָּבוֹר — עָקַר גְּבוּרְתּוֹ, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל,
שֶׁהָיָה לוֹ לֵב אֲמִיץ וְחֲזָק לֹא לְפָחַד מֵאָף אֶחָד רַק
מִהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְהָיָה קָם בַּחֲצוֹת, הַגּוֹיִים לֹא יָדְעוּ
אֵת זֹאת, וְנִעְלוּ אֵת כָּל שַׁעְרֵי הָעִיר, וְהִלְכוּ לִישָׁן,
וַאֲמָרוּ: בְּבִקְרָה נִתְפַס אוֹתוֹ וְנִהַרְגָנוּ. וְהִנֵּה קָם בַּחֲצוֹת,

וְרָאָה שֶׁהַשְּׁעָרִים סְגוּרִים, נִגַּשׁ עִם כְּתָפוֹ אֲלֵיהֶם, וְעָקַר
 אוֹתָם וְשָׁם עַל כְּתָפָיו, וְהִלֵּךְ עַד חֶבְרוֹן. לְמִדִּים מִכָּאן
 גִּדְּלַת מַעֲלַת קִימַת חֲצוֹת, שְׁמַגִּיעִים עַד הָאָבוֹת
 הַקְּדוּשִׁים. וְכָתוּב בַּזֵּהָר (ח"ג קע"ד): בְּאַתֵּר אֵיִת תַּמָּן
 אָבוֹת, אֵיִת תַּמָּן שְׁכִינְתָּא; כְּשֶׁאָדָם עֹר בַּלִּילָה בְּעֵת
 חֲצוֹת, וּמִתְבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַשְּׁכִינָה עִמוֹ, וְאִז
 הָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים עִמוֹ.

וְלִכֵּן אָדָם הַיּוֹדֵעַ שְׁפָגַם בְּבְרִית, עָלָיו לְרֹאוֹת לְקוֹם
 בְּחֲצוֹת, אוֹ קֵדָם שֶׁהוֹלֵךְ לִישָׁן, שְׁיֵאמַר סֹדֵר תַּקּוֹן חֲצוֹת,
 וַיִּתְבוֹדֵד אִז לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְזֶה "יְסוּד שְׁבִיסוּד"
 — לְתַקֵּן מַה שְּׁקָלְקַל בְּבְרִיתוֹ, שֶׁהוֹצִיא זֶרַע לְבִטְלָה,
 וְטָמֵא אֶת מַחוֹ, וְעָקַר עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ. וְהֵנָּה כְּשֶׁאָדָם
 יוֹדֵעַ שֶׁהוּא רְחוּק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — זֶה הַסְּתֵרָה
 אַחַת, אִזִּי יוֹדֵעַ שְׁיֵשׁ עָלָיו לְתַקֵּן. אֲבָל יֵשׁ הַסְּתֵרָה שֶׁל
 "וְאֲנֹכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר" — שֶׁהַסְּתֵרָה בְּעֲצָמָה נִסְתַּרְתָּ,
 אָדָם אֵינּוּ יוֹדֵעַ שֶׁהוּא רְחוּק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן
 בְּעֵת "יְסוּד שְׁבִיסוּד" צָרִיכִים לְכוּן עַל-פִּי סֹדֵר הַמְּנוּרָה
 אֶת שֵׁם אֱלֹקִי"ם, וּמִשָּׁם מ"ב תִּבְתַּ קְדֻשָּׁתְךָ, 'אֱלֹהִים
 קְדֻשָּׁתְךָ', כִּי עַל-יְדֵי קְדֻשַׁת הַבְּרִית — מִמְּתִיקִים שֵׁם
 אֱלֹקִים, שֶׁהוּא מִדַּת הַדִּין, אֱלֹהִי"ם בְּגִימְטְרִיָּה הַטָּב"ע,
 כָּל הַצָּרוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵם כְּשֶׁחוֹשֵׁב שֶׁהַכֹּל טָבַע, מְקַרָּה
 וּמְזַל, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי. וְלִכֵּן כְּשֶׁאָדָם חֲזָק

בְּאֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מִמְתִּיק כָּל הַדֵּינִים,
שָׁזֶה "יסוד שְׁבִיסוּד".

וְלִכֵּן עָלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עֲצָמֵנוּ לְתַקֵּן מַחֲנוּ, וְלַחֲשֹׁב
רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאֵל תַּחֲדִירוֹ בְּעֲצָמְכֶם שׁוּם מַחֲשָׁבוֹת
הֶבֶל, רַק תִּדְעוּ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי הַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא, תַּחֲדִירוֹ בְּתוֹכְכֶם רַק אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ,
וְאֵל תַּחֲשֹׁשׁוּ מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, אִישׁ אֵינוֹ יְכוּל
לַעֲשׂוֹת לָכֶם שׁוּם דָּבָר, כָּל הַצָּרוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵן רַק
מִחַמַּת הַדְּמִיוֹן. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
כה): כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, אֲזִי רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כַּח הַמְדָמָה
מִתְגַּבֵּר עָלָיו. וְאֵנוּ רוֹאִים מְכַל הַחַיּוֹת — עַל מִי מִתְגַּבֵּר
בְּיוֹתֵר הַדְּמִיוֹן, כַּח הַמְדָמָה? עַל הַבְּהֵמָה — זו
הַבְּהֵמִיּוֹת, כִּי כָּל חַיָּה הִיא זְרִיזָה, קוֹפֶצֶת, צוֹהֶלֶת וְכוּ',
וְרַק בְּהֵמָה עוֹמֶדֶת וּמִתְבּוֹנְנֶת בְּשֵׁתֵי עֵינַיִם גְּדוֹלוֹת שָׁעוֹת
עַל גְּבֵי שָׁעוֹת, וּמְדַמְיֶנֶת דְּמִיוֹנוֹת, וּבֵין כֶּף חוֹלְבִים
אוֹתָהּ. כְּמוֹ-כֵן אָדָם שֶׁחָטָא, יְכוּל לַחֲשֹׁב וְלַחֲשֹׁב וְלַשָּׁבֵת
פְּקוּחַ עֵינַיִם גְּדוֹלוֹת, וְלַהֲסִתֵּפֵל וְלַהֲסִתֵּפֵל וְלַחֲשֹׁב
וְלַדְמִיָּן, וּבֵין כֶּף מְסַכֵּן חוֹלְבִים אוֹתוֹ, מוֹצִיאִים מִמֶּנּוּ
אֶת כָּל הַכֶּסֶף. זֶה כַּח הַבְּהֵמִיּוֹת שֵׁישׁ לְאָדָם. וְהַעֲקָר —
אָדָם צָרִיף לְהַגִּיעַ לְכַח אֱלֹקֵי, לִהְיוֹת דְּבוּק בְּהַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵז נִפְתָּח לוֹ הַמַּח. אֲבָל כְּדֵי שְׂיִהְיֶה לוֹ
רוּחָנִיּוֹת אֱלֹקוֹת, שְׂיִרְגִישׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְזֶה צָרִיף

לטהר את עצמו, לקדש ולזכך בשר גופו, שזה מה שאומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב), שאדם צריך לזכך את גופו, שגם הגוף יגלה לו אלקות, כמו שכתוב (איוב יט, כו): "מבשרי אחזה אלקי", מבשר הגוף אזכה לראות את אמתת מציאותו ותברך.

מה זה אדם? חלק אלוך ממעל, למה נקרא אד"ם? לשון "אדמה לעליון", כל יהודי הוא חלק אלוך ממעל. ואומרים חכמינו הקדושים (בבא מציעא קיד:): אתם קרויים אדם, ואין אמות העולם נקראים אדם; עם ישראל הם נשמות מעולם האצילות, ולכן צריכים לכבד וליקר כל יהודי. ועלינו למסר נפשנו לאהב את כל בר ישראל, שזו ספירת "יסוד שביסוד", יסוד זה המשפיע, צנור המשפיע רק טוב, אם אדם פגם בבגרות, אומר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רמט) הוא איש רע ובליעל; הנה אדם שהיה מקבל גדול, אבל היה איש רע ובליעל, ונתן מכות לפועלים שלו, ומי שעבד אצלו ושרתו, הוא הכה בו באכזריות. פעם אחת היה אצלו פועל, וכנראה ששגה במשהו, אזי אותו מקבל התנפל עליו והכהו מכות נמרצות, וההוא ברח אל רבנו ז"ל ובכה, וספר לפניו, שאדם פלוני מכה אותו באכזריות. וקראו רבנו ז"ל תכף-ומיד, ויען שהמכה היה מקרב אל רבנו ז"ל — על-כן בא. ואמר לו רבנו ז"ל: מה יש לך ביד?

וענה: ספר קבלה. אמר רבנו ז"ל: אינני רוצה שתלמדו, קבל"ה גימטריה נאו"ף. ואחר-כך שאלו: למה כתוב (בראשית לח, ז): "ויהי ער בכור יהודה רע בעיני ה'", למה לא כתוב: 'רשע' בעיני ה'? אלא מי שחוטא בפגם הברית, הוא איש רע ובליעל. וההוא החל לבכות ובקש דרך תשובה מרבנו ז"ל.

למדים מפאן ש"יסוד שביסוד" זו מדת החסד והאהבה, לאהב ולעזר זה לזה. אם רואים אחד שהוא גנב, העושיק את הזולת, תדעו לכם שהוא נואף, איש רע ובליעל, אם אדם עושה עולות לזולתו, משהו אינו כשורה עם נשמתו, זו נשמה פגומה הזקוקה לתקון, כי לא ימלט יהודי הדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ויש לו יראת שמים, שילך ויגע בכספי הזולת, אין זאת אלא שהוא איש רע ובליעל. ואם תאמרו: הלא אדם זה הולך בזקן ארוך, לבוש ב'שמונה' בגדים כמו הפהן גדול, ואיך יכולים לומר עליו דברים פגון דא?! ואם-כן איך יכולים להכיר את האדם, לידע מיהו באמת, ומה מסתתר מאחורי הזקן והלבוש? אלא צריכים לבדק את מדות האדם, והעקר בין אדם לחברו, לראות איך מתנהג עם הבריות. ואומרים חכמינו הקדושים (ערובין סה:): בשלשה דברים אדם נפר: בכיסו, בכוסו ובכעסו. בכיסו — הבה נראה אם נוטן צדקה,

יסוד שביסוד

ק"ט

אם עוזר לזולת; יש בני-אדם קמְצָנִים, שְׁכָתוּב עֲלֵיהֶם בְּתַקוּנֵי זֶהר (דף ב:): קמְצָן — נָבֵל בְּמִמוֹנוֹ, אִישׁ בְּלִיעַל, נָבֵל שְׁמוֹ. נב"ל אותיות לב"ן הָאֲרָמִי, גָּנֵב, אָדָם שֶׁתָּמִיד הוֹלֵךְ לְאַחֲרֵים וְאִינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ, וְאִינוֹ בּוֹחַל בְּשׁוֹם דָּבָר, וּמִבְקָשׁ: הֵב, הֵב, הֵב לִי וְכוּ', מַשְׁהוֹ אֵינְנוּ כְּשׁוֹרָה אֲתוֹ, כִּי אָדָם צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה לוֹ כְּבוֹד עֲצָמִי, וַיֹּאמֶר: "אֵינְנִי צָרִיךְ שׁוֹם דָּבָר מִמֶּךָ, אֶלָּא אֲנִי אֲשַׁפִּיעַ עֲלֶיךָ", אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת מִשְׁפִּיעַ וְלֹא מִשְׁפָּע, וְזֶה "יסוד שביסוד".

יסוד זו ספירת המשפיע, שעל האדם להשפיע לאחרים. וְזֶה בְּכִיסוֹ — יֵשׁ לָךְ כִּיס, הֵינּוּ מָמוֹן, תִּתֵּן מִשְׁלָךְ לְאַחֲרֵים, תַּעֲזֹר לְזוּלָת, בְּרַגַע שְׁאַתָּה רוֹצֶה תָּמִיד לְקַבֵּל מִזוּלָתְךָ שְׂקָל, חֲמֹשֶׁה שְׂקָלִים, עֲשֶׂרָה שְׂקָלִים, מַשְׁהוֹ אֵינְנוּ כְּשׁוֹרָה. וְדָבָר זֶה עֲלֵינוּ לְהַחֲדִיר הַיֵּטֵב בְּעֲצָמֵנוּ, אֵיךְ מְכִירִים אֶת הָאָדָם? בְּכִיסוֹ; לְהִתְבּוֹנֵן אִם יֵשׁ לוֹ רַחְבוּת לֵב. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵין בְּסֵפֶר נְתִיבוֹת עוֹלָם ב', נְתִיבַת אֶהְבֵּת ה', פָּרָק א'): לְבוֹ בְּכִיסוֹ, לֵב הָאָדָם תְּלוּי בְּכִיסוֹ; אֲנִי רוֹצֶה לְרְאוֹת אִם אַתָּה עוֹזֵר לְזוּלָת, אִם אֵינְךָ כְּעֶכְבֵּר, שְׁאוֹמְרִים עָלָיו חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִנְהֶדְרִין כט:): עֶכְבְּרָא דְשִׁכְבָּא עַל דִּינְרִי, עֶכְבֵּר שׁוֹכֵב עַל הַכֶּסֶף; יֵשׁ לָךְ כֶּסֶף — תַּעֲזֹר לְבְנֵי-אָדָם, תַּעֲשֶׂה צְדָקָה וְחֶסֶד, וְאֵל תִּהְיֶה כְּעֶכְבֵּר זֶה. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג): כְּשֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְּׂגָחָה; כִּי לָמָּה אָדָם אֵינוֹ נוֹתֵן צְדָקָה? מֵאַחַר שֶׁאֵין לוֹ אֶמוּנָה,

וחושב: "אם אתן כספי לעניים, מה אכל מחר?!"
 נמצא, שפוגם באמונה, נמצא, שאין עליו השגחה, אבל
 ברגע שאדם יודע, אשר (תגי ב, ח) "לי הכסף ולי הזהב
 נאם ה' אלקים צבאות", אזי נותן צדקה ביד רחבה
 ועוזר לשני. ולכן יכולים להפיר את האדם בפניו שלו,
 לראות איך נותן לשני וכו'. בכוסו — בעת ששותה.
 רבנו ז"ל הקפיד מאד לא לשותות שום משקה משכר
 אף פעם, רק בקדוש ובהבדלה ובפורים, וגם אז רק יין.
 רבנו ז"ל אסר עלינו לשותות ארק, יין שרף, או משקה
 המשכר. ומובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כו):
 על-ידי שכרות שאדם משתכר, שוכח את כל המצוות;
 כי משה רבנו מלבש בכל איבר ואיבר, ומעורר את
 האדם: בא תקיים מצוות. אבל כיון שאדם שותה, אומר
 על זה שלמה המלך (משלי לא, ה): "פן ישתה וישכח
 מחוקק", שעל-ידי השתיה והשכרות שוכח רמ"ח
 מצוות עשה של משה; ולכן נקרא משה מחוקק, שהוא
 גימטריה רמ"ח. ולכן רואים כשאדם משתכר ושותה
 ארק וכו', או נוטל סמים, רחמנא לצלן, שזה גם-כן
 כמו משקה המשכר. זה בכוסו, סימן ששוכח את
 מצוותיו יתברך. בכעסו — כשהוא עצבני ומוציא
 כעסו על כלם, זה מראה שהוא פגום בברית, והוא איש
 רע ובליעל. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סח),
 שזו מדה מגנה מאד — הכעס והרגז, שעל-ידי-זה

אָדָם נַעֲשֶׂה עָנִי, כִּי עַל-יְדֵי כַּעַס מְרַחֵק מִמֶּנּוּ אֶת הַכֶּסֶף
שְׁצָרֶיךָ לָבוֹא אֵלָיו. וְלָכֵן יְסוּד שְׁבִיטוֹדוֹת הוּא תְקוּן
הַבְּרִית, שְׁזֵה "יְסוּד שְׁבִיטוֹד", 'אַלְקִים קִדְשָׁתְךָ',
'קִדְשָׁתְךָ' זֶה תְּבִיחָה מִשֵּׁם מ"ב "אֲנֵא בְּכַח", 'אַלְקִים' זֶה
שֵׁם שֶׁל הַמְּנוּרָה, מִזְמוֹר "לְמִנְצַח", כְּשֶׁאָדָם זֹכֵה
לְקִדְשַׁת הַבְּרִית, אָזִי גַם בְּאַלְקִים בְּהִטְבַּע — רוֹאֵה
אַלְקוֹת. וְאֵל זֶה רוֹצֵה רַבְּנוּ ו"ל לְהַבְּיֵאֵנוּ. וְלָכֵן עָלִינוּ
לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ קִדְשָׁה וְטְהָרָה, בְּתוֹךְ אַלְקִים לְמִצָּא אֶת
הַקִּדְשָׁה, בְּתוֹךְ הַגּוֹף לְמִצָּא אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אַלְקוֹת,
בְּתוֹךְ הַטְּבַע אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרִאוֹת לְבַטֵּל עַצְמֵנוּ לְגַמְרֵי
לְאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, לֹא לְפָחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם.
הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי"ע אָמַר: סְגֵלָה לְרִשְׁעִים —
לֹא לְפָחַד מֵהֶם. הַסֵּמ"ך-מ"ם מְצַלִּיחַ לְהַפְּחִיד אוֹתָנוּ,
וְאֵיךְ? וּבְמָה גָדוֹל כַּחוֹ? 'הַפְּרֵד וּמְשַׁל', לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים
וּפְלוּגִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. כְּתוּב בַּזֹּהַר (ח"א לה:): אֵיךְ
הַצְּלִיחַ הַנְּחָשׁ לְהַכְשִׁיל אֶת אָדָם וְחוּהָ? עַל-יְדֵי
שֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם רָכַב עָלָיו. כְּשֶׁרוֹאִים רָשָׁע מְרַשָּׁע הַמְּצִיק
לְאָדָם — זֶהוּ נְחָשׁ, אֲבָל הוּא לֹא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שׁוּם
דָּבָר, כִּי הוּא רַק זוּחַל, אֲבָל אִם הַסֵּמ"ך-מ"ם יוֹשֵׁב
עָלָיו, אוֹמֵר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סג):
כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת, לִיִּצְנוּת, הוּא מְלַבֵּישׁ
כְּנָפִים לְנְחָשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הַנְּחָשׁ יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְכָל
מְקוֹם. וּבְשִׁבִיל זֶה מְשִׁי"ח כְּמַנִּין אוֹתִיוֹת נְחָ"שׁ, הוּא

יבטל את הנחש, ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד): מה הסוד של משיח? "טוב עין הוא יברך" (משלי כב, ט), מי שתקן את היסוד הוא טוב עין, הוא יתן צדקה ויעזר לבני-אדם, ואף פעם לא ישתכר ולא יהיה בכעס. ולכן 'משיח' אותיות 'ישמח', שתמיד שמח ומשמח אחרים. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג): משיח נקרא על שם ש'משיח' אלמים. משיח יכניס בעולם ענין התבודדות, לדבר תמיד עמו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו, כי מאחר שיתגלה גלוי אלקות כזה, עד ששום דבר בעולם לא יפריד ביניהם, ואז תמיד האדם יהיה שמח, ויהיה מישב בדעתו ולא יפחד משום בריה שבעולם.

ולכן, מאחר שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, עלינו לעבד על נקדת "יסוד שביסוד", שזה ענין רבנו ז"ל, שכל נקדתו קדשת הברית, שהמח יחשב רק מהקדוש-ברוך-הוא, ויהיה בטל ומבטל אל האין סוף, ועל-ידי-זה נצא מקטנות המחין. מה אנו רואים? בני-אדם מצמצמים, וחושבים שמישהו יכול לקחת מהם משהו. אשר כבר אמרו חכמינו הקדושים (יומא לח.): בשמך יקראוך ובמקומך יושיבוך, אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה אפלו כמלא נימא; מה אתה מפחד שיקחו ממך משהו, אין

יְסוּד שְׁבִיִסוּד

קכג

יכולים לקחת ממך מה ששׂיף לך. עקר השלמות "יסוד שביסוד" — לתקן את המח, ואי אפשר להגיע לזה רק על-ידי תקון הברית, ולתקן את הברית אי אפשר רק על-ידי קדשת וטהרת הדבור, צריכים להשמר לא לדבר לשון-הרע, רכילות וליצנות, לא לעשות מריבות בין בני-אדם, כלנו תלמידי רבנו ז"ל, ועלינו לחיות ביחד באהבה. רבי שמעון בר יוחאי אמר לתלמידיו: אנן בחביבותא תליא (זהר ח"ג קכח.), אנחנו תלויים באהבה שבינינו. ואמרו על זה אנשי שלומנו: אנ"ן ראשי תבות: אנשי נחל נובע — בחביבותא תליא, תלמידי רבנו ז"ל צריכים לחיות ביחד באהבה גדולה. הרבי רבי אלימלך זי"ע ראו אצלו אותות ומופתים, שאלו אחיו הרבי רבי זושא זי"ע: אחי הקדוש, כיצד זכיתם שרואים אצלכם נסים ונפלאות? וענה ואמר: החדרתי בתלמידי כל-כף הרבה אהבה, שבזכות האהבה הקדוש-ברוך-הוא עושה נסים ונפלאות. ולכן עלינו להתאחד יחד אנשי רבנו ז"ל, וזה "יסוד שביסוד", זה מראה שזכינו לתקון הברית, אם אדם עוזר לזולתו, סימן שזכך את מחו ודעתו, וטהר את שבעת הנרות שלו, שהם: העינים, האזנים, החטם, הפה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא). על-כך באו נעזר אחד לשני, באו נמסר נפשנו לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם, שכל אחד מאנשי שלומנו בלי יוצא

מן הכלל יצא פעם בשבוע להפצה, ואשרי מי שיוצא
 בכל יום ויום, ואם אינו יכול על-כל-פנים פעם בשבוע
 יצא להפיץ את אור רבנו ז"ל, לקרב אפלו יהודי אחד
 להקדוש-ברוך-הוא, אין למעלה מזה. ולכן אשרי
 האדם שאינו מטעה את עצמו, ועוזר לזולת, אשר זה
 סוד הגאולה, שיהודי עוזר ליהודי שני, אבל אם אדם
 הוא איש רע ובליעל, רק מציק לאחרים, גונב כסף
 מהם וכו', תדעו לכם שזו נשמה פגומה, ומסכן אדם
 זה, הוא נמצא במדור הקלפות. ולכן אנו מחייבים
 לשבר את המדות הרעות שלנו, ולהגיע למדות טובות,
 ולא בחנם שרבנו ז"ל רצה מאד שכל אחד מאנשי
 שלומנו ילמד בכל יום "ספר-המדות", ואמר שהספר
 הזה עשה אותו לאיש כשר, ומסר נפשו, חלבו ודמו
 בשביל הקדוש-ברוך-הוא, וזכה לשבר את כל המדות
 רעות, ולבוא אל כל המדות טובות. ולכן כל אחד
 מאנשי שלומנו מחייב ללמד בכל יום "ספר-המדות",
 כי המדות הן עקר האדם. ואומרים חכמינו הקדושים
 (מגלה יב): במדה שאדם מודד — בה מודדים לו; מי
 שרוצה להקרא על שם רבנו ז"ל: 'ברסלבר חסיד',
 ההכרח לו ללמד כל-כף הרבה "לקוטי-מוהר"ן", עד
 שיהיה שגור על פיו. רבנו ז"ל רצה שגידע את ספרו
 בעל-פה, רבנו ז"ל נמצא בתוך הספר שלו, כמובא
 בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), אשר פניו,

שָׁכְלוּ וְנִשְׁמְתוּ, נִמְצְאִים בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר שְׁלוֹ. אִם רוֹצִים לְהַכִּיר אֶת רַבְּנוּ ז"ל, צְרִיכִים לְלַמַּד הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, וְהַבְּטִיחַ רַבְּנוּ ז"ל, שְׁמִי שְׁיִלְמַד הַרְבֵּה "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", יִזְכֶּה לְהִיּוֹת בְּעַל תְּשׁוּבָה וּבְעַל מַח וְהַשְׁגָּה (עֵינַי חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן שְׁמוֹ). וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שָׁם, סִימָן שְׁמוֹ), שֶׁהַסֵּפֶר שְׁלוֹ זֶה אֶתְחַלְתָּא דְגַאֲלָה. וְלִכֵּן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ מְחַיֵּב לְלַמַּד בְּכָל יוֹם "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", עַד שְׁיִהְיֶה שְׁגוּר עַל פִּי בְּעַל-פֶּה, וְכָל זְמַן שְׁאַיְנוּ שְׁגוּר עַל פִּי, הוּא רְחוּק מֵרַבְּנוּ ז"ל. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס'), שֶׁהַ"סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת" שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, זֶה בָּא מִתְקוּנֵי עֲתִיק, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְלַמַּד בְּכָל יוֹם "סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", שְׁמַעוֹרְרִים מֵהַשְׁנָה הָעֲמֻקָּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְגַלֶּה לָנוּ בְּפִרוּשׁ, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁשִׁישִׁנִּים אֶת יְמֵיהֶם, אֶף-עַל-פִּי שְׁמִסְתּוֹכְבִּים, אָבֵל הַמַּח יִשָּׁן. וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הַלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם "לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן", "סְפּוּרֵי-הַמַּדּוֹת", "סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", וּבְזֶה מִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁזֶה "יְסוּד שְׁבִיּוֹד", הַסְּפִירָה שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. עֲלִינוּ לְעֶזֶר זֶה לְזֶה, לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִתְאַחַד יַחַד, וּבְפֶרֶט אֲשֶׁר סְפִירַת "יְסוּד שְׁבִיּוֹד" הִיא שְׁבֹועַ קָדָם חַג הַשְּׁבֹועוֹת, שְׁאַנְחָנוּ מְכִינִים עֲצָמְנוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר בְּעוֹד שְׁבֹועַ אֲנַחְנוּ כְּכֹר עֲרִים כָּל הַלֵּילָה, וּמְחַפִּים וּמְצַפִּים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. וְלִכֵּן סְפִירַת "יְסוּד שְׁבִיּוֹד", זֶה שְׁבֹועַ לְפָנֵי קַבֵּל הַתּוֹרָה, וּצְרִיכִים

לְהִתְאַחַד יַחַד. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עין רש"י שְׁמוֹת יט, ב): כָּל הַנְּסִיעוֹת שֶׁנִּסְעוּ עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, הָיוּ מְלֵאֵי מַחְלָקָת, כִּיּוֹן שֶׁבָּאוּ לְהַר סִינַי, עָשׂוּ שָׁלוֹם, כְּאִישׁ אֶחָד בְּלֵב אֶחָד, וְכִךְ קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה רַק בְּאַהֲבָה וּבְאַחֲדוּת.

וְלִכֵּן בָּאוּ נִתְאַחַד יַחַד, בָּאוּ נִעְזָר זֶה לְזֶה, בָּאוּ נִעְקָר אֶת הַקּוֹצִים הַשּׁוֹטִים מִן הַכָּרִם שְׁלָנוּ, אֶת כָּל הַתּוֹלְעִים נִסְלַק, הִבָּה נִעְזָר זֶה לְזֶה, הִבָּה נִקְבַּל אֶת הַתּוֹרָה, הִבָּה נִקְבַּל עַל עֲצָמֵנוּ מֵהַיּוֹם וְהַלְּאָה לְסִיִּם בְּכָל שָׁבוּעַ פְּרַשְׁתַּת הַשָּׁבוּעַ: שְׁנַיִם מְקַרְא וְאֶחָד תְּרַגּוּם וּפְרוּשׁ רִשׁוֹנֵי ז"ל, וַיְכוּלִים לְהִתְחִיל כְּכָר מִתְחִלַּת הַשָּׁבוּעַ, כְּמוֹבָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּף (ארח חיים, סימן רפה, סעיף ג'): מִיּוֹם רִאשׁוֹן וְאֵילָף נִקְרָא עִם הַצָּבוּר, וְזֶהוּ תְּקוּן הַבְּרִית, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן קפה); וְכֵן לְלַמֵּד הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת, כִּי מִשְׁנֵי"ה אוֹתִיּוֹת נִשְׁמָ"ה, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-הַר"ן, סימן יט): אֶפְלוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּפְּלוּ בַּשָּׂאוֹל תְּחִתִּית וּמִתְחִתִּיו, אִם יִקְבְּלוּ עַל עֲצָמָם לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם כָּךְ וְכָךְ, כִּחַ הַתּוֹרָה תּוֹצִיאָם מִן הַשָּׂאוֹל תְּחִתִּית. וּמְקַבֵּל בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שְׁכָךְ וְכָךְ זֶה ח"י פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, וַיְכוּלִים לְחַלְקָם: שִׁשָּׁה פְּרָקִים קִדְּם הַצְּהָרִים, שִׁשָּׁה פְּרָקִים אַחַר הַצְּהָרִים, וְשִׁשָּׁה בְּלִילָה. וְרַבֵּנוּ ז"ל נִתֵּן תְּקוּן לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל וּלְעוֹד כַּמָּה אֲנָשִׁים, שֶׁיֵּאמְרוּ בְּכָל

יְסוּד שְׁבִיטוֹד

קכז

יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשָׁנִיּוֹת, כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי ו"ל (שיחות-הַר"ן, סימן קפה), כִּי לְמוֹד מְשָׁנִיּוֹת מוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִהַשְׁאוּל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, שְׁזָה (תְּהִלִּים ל): "הָעֲלִיתָ מִן שְׁאוּל נִפְשֵׁי", רָאשֵׁי תְבוֹת: מְשָׁנָה, עַל-יְדֵי מְשָׁנָה מוֹצִיאִים אֶת הַנֶּפֶשׁ שְׁלוֹ מִן הַשְׁאוּל. וּמוּבָא בְּמִדְרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת, שְׁאֲשֶׁר בֶּן יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פֶּתַח שֶׁל גִּיהֵנוֹם, וְכָל מִי שְׁלָמַד מְשָׁנִיּוֹת לֹא נוֹתֵן לוֹ לְהַכְנִס בְּגֵיהֵנוֹם. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ז', סִימָן ג'): אֵין הַגְּלִיּוֹת מִתְּכַנְסוֹת אֶלָּא בְּזָכוֹת לְמוֹד מְשָׁנִיּוֹת; וְכֵן הוּא בְּעֵנִין לְמוֹד גְּמָרָא; כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה לְלַמֵּד תַּלְמוּד, שְׁהוּא גְּמָרָא, בְּבָלִי, יְרוּשְׁלָמִי, תּוֹסְפָתָא, עַל-יְדֵי-זֶה שׁוֹרֵף אֶת הַקְּלָפָה שְׁנִקְרָאת לִילִי"ת, שְׁמַחֲטָאת אֶת הָאָדָם בְּפָגַם הַבְּרִית. וְלָכֵן תַּלְמוּד עוֹלָה כְּמִסְפֵּר לִילִי"ת, הַקְּלָפָה הַמַּחֲטָאת אֶת הָאָדָם, כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ריד); וְכֵן גְּמָרָא רָאשֵׁי תְבוֹת: גִּבְרִיאֵל, מִיְכָאֵל, ר'פָּאֵל, א'וֹרִיאֵל; זֶה כְּנֶגֶד הָאֲרַבְעָה מְלָאָכִים הַשּׁוֹמְרִים אֶת הָאָדָם, שְׁזָה קְשׁוֹר הַמְּרַכְבָּה קִדְם הַשְּׁנָה, כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ד'), וְלָכֵן כָּל מִי שְׁלוּמַד הַרְבֵּה גְּמָרָא, נִצּוֹל מִהַקְּלָפָה הַמַּחֲטָאת אֶת הָאָדָם. וְלָכֵן "יְסוּד שְׁבִיטוֹד" לְעַקֵּר מֵעֲצָמוֹ אֶת הַקְּלָפָה הַמַּחֲטָאת בְּפָגַם הַבְּרִית.

אל תהיו בטלנים! ראו מה לפניכם, יבוא היום שתצאו מזה העולם, ואיש לא ירחם עליכם, ומי ילוה אתכם? החמש שלמדתם כל שבוע, המשניות שזכיתם לסיים ששה סדרי משנה פעם אחר פעם, זה ילוה אתכם, כל מסכתא ומסכתא שזכיתם לסיים וחדושתם עליה, זה אשר ישמר אתכם, מוהרנ"ת אמר לאחד מאנשי שלומנו: אם תחזר הרבה "לקויטי-מוהר"ן", התולעים בקבר לא יתקרבו אליך. ולכן אל תהיו בטלנים! רבנו ז"ל מאד הקפיד על למוד הלכה. ואמר (שיחות-הר"ן, סימן כט), שכל יהודי מחיב ללמד בכל יום הלכה; ולכן אל תהיו בטלנים, תלמדו בכל יום הלכה, ועל-ידי-זה תתקנו מה שפגמתם ביסוד. ותקבלו על עצמכם עכשו "יסוד שביסוד", ובפרטיות בשעה שמגיע שבוע לפני קבלת התורה אהבה ואחדות, לעזר זה לזה, וללמד תורה, זה מה שישאר מכם. יבוא היום שאיש לא ירחם עליכם, תשארו לבד בקבר, וזה מפחיד לדבר מזה, אבל מי שדבוק בהקדוש-ברוך-הוא, אינו מפחד מיום המיתה. רבנו ז"ל אמר (עין שיחות-הר"ן, סימן קצ, ועין חיי-מוהר"ן, סימן קי), כשהיה צעיר פחד כל-כף מהמות, וחדש: אוי, מה יהיה כשאמות; אמר רבנו ז"ל: בקשתי הרבה מהקדוש-ברוך-הוא שאני רוצה למסר נפשי על קדוש ה'. וציר בדעתו בכל יום, איך תהיה הלוייה שלו וכו', אם אדם זוכה ומדבק עצמו

יסוד שביסוד

קכט

לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵינוֹ מִפְּחַד מְשׁוּם דְּבָר, כְּמוֹכָא
בְּדַבְרֵי ו'ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא): עֲכָשׁוּ הַגּוֹף פֶּה,
וְאַחַר-כֵּן בְּקָבֶר, אֲבָל הַנְּשָׂמָה תִּהְיֶה דְבוּקָה בְּאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא. וְלָכֵן הַצְּדִיקִים אֶפְלוּ בַּחַיִּים חַיּוּתָם דְבוּקִים
בְּאֵין סוּף, אֲבָל הַגּוֹף מְכַסֶּה אוֹתָם, וְלָכֵן בְּגִי-אָדָם
מְזוּלָזְלִים בָּהֶם, כִּי אֵינָם יוֹדְעִים שֶׁהֵם דְבוּקִים בְּהַקְדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו'ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן
יד): כְּפִי הַכְּבוֹד שְׁנוֹתְנִים לִירְאֵי ה', סִימָן שְׁיֵשׁ לוֹ יִרְאֵת
שָׁמַיִם, וְאִם מְזוּלָזֵל בִּירְאֵי ה', סִימָן שְׁאֵין לוֹ יִרְאֵת
שָׁמַיִם; וְלָכֵן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁלֹּא
נְזוּלָזֵל בְּצְדִיקִים אֲמֵתִיִּים; הַצְּדִיק מְחַתֵּן אוֹתָנוּ, נוֹתֵן לָנוּ
שִׁפְעַ גְּשָׁמֵי וְרוּחָנֵי, וּמָה אָנוּ מְשַׁלְּמִים בְּחִזְרָה? צַעַר
וִיסוּרִים, עַד שְׁיֵשׁ אֲנָשִׁים פְּגוּמִים וְנוֹאֲפִים כְּכָלֵבִים,
אֲשֶׁר אֵינָם מִתְבַּיְשִׁים לְדַבֵּר עַל הַצְּדִיק, וְכָל הַלְּכָלוּף
שְׁיֵשׁ בָּהֶם, מִלְּבִיּוֹשִׁים עַל הַצְּדִיק. וְלָכֵן צְרִיכִים הַרְבֵּה
לְבַקֵּשׁוּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ אֲמוּנַת חֲכָמִים. וְעַלֵּינוּ רַק
לְהִיּוֹת דְבוּקִים בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רַק לְרַקֵּד וְלִשְׁמַח
בוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי "עוֹז וְחֶדְוָה בְּמִקְוָמוֹ" (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א' טז, כז);
וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו'ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קסט): מִי
שֶׁהוּא בְּשִׂמְחָה, הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ
שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּפָגַם הַבְּרִית, כִּי עָקַר הַתְּקוּן לְפָגַם הַבְּרִית
רַק שִׂמְחָה. וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ו'ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
י'): לָמָּה בְּגִי-אָדָם רְחוּקִים מִהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? כִּי אֵין

לָהֶם יָשׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין לָהֶם יָשׁוּב הַדַּעַת? כִּי אֵינָם
 בְּשִׁמְחָה, אָבֵל אִם אָדָם בְּשִׁמְחָה, יָכוֹל לְהוֹלִיךְ אֶת
 מַחְשַׁבְתּוֹ כְּרָצוֹנוֹ. וְלָכֵן מַחְשַׁב"ה אוֹתִיּוֹת בְּשִׁמְחָה"ה
 (תְּקוּנֵי זֵהר ס.ז.), וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה יַג מִיּוֹם ו'),
 שֶׁהַמֶּלֶךְ הָאֲכֹזֵר יָרָה עֲשָׂרָה חֲצִים בַּבַּת מֶלֶךְ, שֶׁהִיא
 הַנְּשֻׁמָּה, וְכָל חֵץ הָיָה מְשׁוּחַ בַּעֲשָׂרָה מִיַּיִן סְמִים, וּבְכָל
 סֵם הָיָה בּוֹ עֲשָׂרָה מִיַּיִן אָרֶס, עַד שֶׁהַבַּת מֶלֶךְ נִפְלָה
 חֲלָשׁוֹת, וְהַצְּדִיק הוּא מַרְפֵּא אוֹתָהּ עַל-יַדֵּי עֲשָׂרָה
 מְזֻמּוּרֵי תְּהֵלִים, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה מִיַּיִן נְגִינָה. וְלָכֵן הַבְּטִיחַ
 רַבְּנּוּ ז"ל, שְׁמִי שְׁיָבֹוא אֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וַיִּתֵּן פְּרוּטָה
 לְצִדְקָה, וַיֹּאמֶר שֵׁם הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוּרֵי תְּהֵלִים הַנִּקְרָאִים
 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', אֲזִי אֶפְלוּ אִם עֲצָמוּ וְגָבְהוּ חֲטָאִיו
 וּפְשָׁעָיו, יוֹצִיאוּ מֵהַשָּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתָיו. וְלָכֵן
 אֲשַׁרִּינוּ מַה טוֹב חֲלָקְנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרְלָנוּ, שְׂזַכִּינוּ לְהִיּוֹת
 אֶצֶל רַבְּנּוּ ז"ל בְּעִיר אוּמָן, וְלוֹמַר שֵׁם הָעֲשָׂרָה מְזֻמּוּרֵי
 תְּהֵלִים הַנִּקְרָאִים "תְּקוּן הַכְּלָלִי", שֶׁזֶּה הַתְּקוּן "יְסוּד
 שְׁבִיִסוּד", וּמִי שְׂעֵדִין לֹא זָכָה לְנִסְעַ לְצִיּוֹן רַבְּנּוּ ז"ל,
 מִכְּרַח לְנִסְעַ עַל-כָּל-פָּנִים פַּעַם אַחַת בְּחַיָּו. תְּתַאֲרוּ
 לְעֲצָמְכֶם שֶׁהָיָה צְדִיק קָדוֹשׁ וְנוֹרָא, שֶׁהַבְּטִיחַ עַל-יַדֵּי
 שְׁנֵי עֲדִים כְּשֵׁרִים, שְׁמִי שְׁיָבֹוא לְצִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ, וַיֹּאמֶר
 עֲשָׂרָה מְזֻמּוּרֵי תְּהֵלִים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי', וַיִּתֵּן
 פְּרוּטָה לְצִדְקָה, אֶפְלוּ אִם עֲצָמוּ פְּשָׁעָיו, יַעֲשֶׂה לוֹ תְּקוּן
 נְצָחִי; אִם אָדָם מֵת, וְנִשְׁמָתוֹ מְשׁוֹטְטָת בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ,

אינו יכול להכניס לעולם העליון, אבל אם היה בציון רבנו ז"ל, יש לו תקון, והולך על מקומו בשלום, ובא אל תקונו הנצחי. ולכן עלינו לשמח מאד שזכינו להתקרב אל רבנו ז"ל, וכדי שנזכה להיות קרובים על שם רבנו ז"ל, הבה נקבל על עצמנו לעזור זה לזה, כי רבנו ז"ל רצה מאד מאד שנחזיק עצמנו ביחד. רבנו ז"ל לפני שנסע מעיר ברסלב לעיר אומן להסתלק, עמד אצל המזוזה ואמר: אם תחזיקו עצמכם ביחד, עוד תוכלו להמשיך אותי אליכם; ולכן אשרי האדם שמצית את רבנו ז"ל, ורואה שמצדו לא תהיה מחלקת, "אני לא רוצה לחלק על אף אחד, אינני רוצה להתערב במחלקת עם אף אחד". ועל קטב זה בנינו "היכל-הקדש", אומר רבנו ז"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נט), שהצדיק בונה "היכל-הקדש", אבל צריכים רחמים רבים להשאר בתוך ההיכל, כי הקלפות והמשחיתים דוחקים את האדם שיצא מההיכל, וכן אומר רבנו ז"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עא), "אשר כח לעמד בהם בהיכל המלך" (דניאל א, ד), הינו שצריכים כחות עצומים להשאר ב"היכל-הקדש", ואז לרב טוב הגנוז יזכה. כי זה לא כל-כף קל להשאר ב"היכל-הקדש" של רבנו ז"ל, כי האדם על-ידי עוונותיו, בורא קלפות ומשחיתים, והם אשר מסבבים אותו, עד שמגרשים אותו החוצה, ואז מתחיל עוד לפער פיו הטמא על

הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁעָשָׂה לוֹ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה טוֹבוֹת, וּמָסַר
 נַפְשׁוֹ בְּעַבְדוּרוֹ, וְאָז מִתְחִילִים לְרֹאוֹת אֶת גְּרִיעוֹת מַעֲשֵׂי
 הָאָדָם, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, מִי שֶׁפּוֹעֵר
 פִּיּוֹ הַטָּמֵא לְדַבֵּר כָּל דְּבַר אָסוּר עַל הַצַּדִּיק שֶׁעָשָׂה
 בְּעַבְדוּרוֹ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה, וְזֶה מֵרָאָה אֶת תְּכוּנַת הַנֶּפֶשׁ
 הַרְעָה שְׁלוֹ, וְאֲשֶׁר עֲדִין לֹא יָצָא מִחַל אֶל הַקֹּדֶשׁ אֲפִלּוּ
 כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה, וְאֲשֶׁר מִי שְׂזוּכָה לְהִשָּׂאֵר עַד הַסּוֹף
 בְּ"הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וּמִכִּיר טוֹבָה עַל כָּל מֵה שֶׁעָשׂוֹ
 בְּעַבְדוּרוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְבָּרַךְ בְּאֵלֶּף בְּרָכוֹת מִמְּעוֹן
 הַבְּרָכוֹת.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

יְגַלֶּה אֶת מַעֲלַת מִדַּת הַחֶסֶד, וְאֵיךְ שָׁעַל
יָדָה יְכוּלִים לְגַלוֹת אֶת הַמְּלָכוֹת דְּקַדְשָׁה.

בְּנוֵי וּמֵיֶסֶד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגְּאוּן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נַפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיה

רַבֵּי נֶתָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמְשַׁלֵּב בְּפֶסוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלָב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר עָקַר יְפֵי בַר יִשְׂרָאֵל
הוּא כְּשֶׁעוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַזּוֹלָת, וּבְזָה מְגִלָּה
שֶׁקִּבַּל עַל עֲצָמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ יְתַבְרֶךְ, אֲבָל מִי
שֶׁבִטְבָּעוֹ אִישׁ רַע וּבְלִיעַל, וְאִינוֹ חֲפִץ לַעֲשׂוֹת
טוֹבוֹת עִם זּוֹלָתוֹ, בְּזָה מְגִלָּה, שְׂאִין לוֹ יִרְאֶת
שָׁמַיִם כָּלֵל, וְלֹא קִבַּל עַל עֲצָמוֹ עַל מַלְכוּתוֹ
יְתַבְרֶךְ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתלד)

קוונטרס

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנִי! אֲשֶׁר כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה
זֶה לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְעַקֵּר תְּכֻלִּית
הַבְּרִיאָה הִיְתָה, כְּדֵי שְׁנִזְכֶּה לְהַכִּירוֹ יְתָבְרָךְ מְכֹל דְּבַר,
וְלָכֵן תְּכֻלִּית בְּרִיאַת הָאָדָם, שֶׁהוּא צָרִיף לְרֵאוֹת וּלְגִלוֹת
אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל מֵה שְׁאָדָם עוֹשֶׂה — לוֹמֵד,
מִתְּפַלֵּל, מְקַיֵּם מִצְוֹת, הַכּוֹנֵה צְרִיכָה לְהִיּוֹת — כְּדֵי
שִׁיתְּגַלֶּה מְלַכוּתוֹ יְתָבְרָךְ בְּעוֹלָם, חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים
אוֹמְרִים (תַּנְחוּמָא נְשֵׂא ג'): מִיּוֹם שֶׁבָרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שִׁיְהִיָּה לוֹ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים, הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֶה לְגוֹר בֵּינֵינוּ, רוֹצֶה שְׁנִזְכֶּה לְהַכִּירוֹ,
לְלַכֵּת אִתּוֹ, לְדַבֵּר עִמּוֹ, לְחַיּוֹת אִתּוֹ בְּצוּפָא, זֶה נִקְרָא
עֲלִית הַמְּלָכוֹת לְשִׁרְשָׁה, שְׁמַרְגִּישִׁים כִּי רַק הַקְּדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְלֵךְ וּמְלַכוּתוֹ בְּכֹל מְשָׁלָה. וְלָכֵן כְּתוּב (וַיִּקְרָא
כו, יב): "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹהִים, וְאַתֶּם
תִּהְיוּ לִי לְעָם", אוֹמֵר עַל זֶה רַש"י הַקְּדוּשׁ: 'אַטִּיל
עִמָּכֶם בְּגֵן-עֵדֶן כְּאֶחָד מִכֶּם, וְלֹא תִהְיוּ מְזַדְעָזְעִים מִמֶּנִּי'.

תכלית הבריאה היא שנוזקה להפיר את הקדוש-ברוך-
הוא מכל פרט ופרט מפרטי הבריאה, לדעת אשר אין
בלעדיו יתברך כלל. וזו היתה התכלית, שבבעבור זה
נברא האדם — לגלות את מלכותו יתברך בעולם,
לתקן עולם במלכות שדי. ולכן זה היסוד ביהדות —
להפיר את הקדוש-ברוך-הוא מפרטי הבריאה. אבל כדי
לזכות להגיע אל מדרגה זו, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-
מוהר"ן, חלק א', סימן פד), שבכל יום ויום מתגלה האור
הגנוז לכל אחד ואחד. מהו האור הגנוז? האור של
הקדוש-ברוך-הוא, שנוזקה להרגיש שכל הבריאה כלה
זה אלקות, ולא נחיה באשליות, כאלו יש איזה טבע,
מקרה ומזל, אלא הכל זה אלקות ואלקות זה הכל,
ולמה לא מרגישים את זאת? אלא מחמת שבאים
נחשים ועקרבים, שאלו כלל המחשבות זרות,
ומבלבלים את מחשבת האדם, עד שבמקום שירגיש
את הקדוש-ברוך-הוא, נכנסים בו כל מיני מחשבות של
הבל, הרהורים רעים ודמיונות, העקר לטשטש את
מחו, שלא יזכה להרגיש את האור הגנוז הזה. וזה
קורה אצל כל יהודי בכל יום ויום, שנכנסים בו
דמיונות של הבל, כאלו יש טבע, מקרה ומזל, ובאמת
תקף כשהוא רק קם, אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
א', סימן נד) הוא צריך להזכיר עצמו בעלמא דאתי, הינו
לידע שיש עוד עולם, שהקדוש-ברוך-הוא מחיה

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קלז

וּמִהֵנָּה וּמִקֵּיִם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ, וְלֹא בָּאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם לְהַשְׁאֵר פֶּה, אֲלֵא זֶה דְּרִיךְ מֵעֶבֶר. וּמָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם? לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (עֵין זֶהר מ.ב.), לְרֹאוֹת מִכָּל דָּבָר אֶת הָאֱלֹקוֹת, וּכְמוֹ שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד עַל הַשֶּׁכֶל שֶׁבְּכָל דָּבָר, שֶׁזֶה הַחַיּוֹת אֱלֹקוֹת שֶׁמְחַיֶּה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, דִּהְיִנוּ שְׂאֵדָם צָרִיךְ מִכָּל דָּבָר שֶׁהוּא רוֹאֶה וְשׁוֹמֵעַ — לְהַרְגִישׁ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יְתִבְרֶךְ, וְזוֹ תְּכִלִּית הַבְּרִיאָה. אֲבָל לָמָּה אָדָם אֵינוֹ זוֹכֶה לְזֶה? כִּי בָּאוֹת מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, הַנִּקְרָאוֹת בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ב'): עֲנַנִּין דְּמַכְסִין עַל עֵינַן, עֲנַנִּים הַמְּכַסִּים עֵינֵי הַשֶּׁכֶל שְׁלוֹ, עַד שֶׁמִּסְכָּן אֵינוֹ רוֹאֶה כְּלוּם, רַק נִחְשִׁים וְעַקְרָבִים הַמְּבַלְבְּלִים לוֹ אֶת הַמֶּחַ מִחֲשָׁבָה, וְנִכְנָס בְּדַכְּאוֹן וּבִיאוֹשׁ כְּאִלוֹ זֶה סוּף הָעוֹלָם, כְּאִלוֹ מִמְּנוֹ כָּבֵר לֹא יִהְיֶה שׁוֹם דָּבָר. וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַתְּגַבֵּר עַל זֶה? מִסְבִּיר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן עו'): עַל-יְדֵי מַדַּת הַחֶסֶד, מַדַּת אֲבָרָהִם, "אֲבָרָהִם אוֹהֵבִי", לְלַכֵּת תָּמִיד בְּמַדַּת הַחֶסֶד. כְּשִׂיחַ הַיְּהוּדִי מִתְנַהֵג עִם הַזּוּלָּת בְּחֶסֶד, זֶה עוֹזֵר לוֹ לְהוֹרִיד מִמְּנוֹ אֶת כָּל הַמִּחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, אֶת כָּל הַבְּלָבוּלִים, הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת. מָה זֶה דֵּינִים? אָדָם מִסְכָּן, שׁוֹרֶה בְּדֵינִים, עוֹבְרִים עָלָיו צְרוֹת וְיִסּוּרִים. אֵיךְ יָכוֹל לְהִיּוֹת, הֲלֹא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵב הַרְחָמָן, אוֹהֵב אוֹתָנוּ, וְרוֹצֵה

רק בטובתנו, וממה בא שאדם סובל כל-כף הרבה? מי גרם לו לסבל? אין זאת אלא מחמת חטאיו ועוונותיו, שעושה על ידם מחצה בינו לבין הקדוש-ברוך-הוא, וכמו שאומר הנביא (ישעיה נט, ב): "כי עוונותיכם מבדלים בינכם לבין אלקיכם", ואומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן כב): הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם; כשאדם חוטא, בר מינן, ממרה פיו יתברך, נכנסת בו כפירות ואפיקורסות, עד שמסכן אינו יכול להרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, ואז רע ומר לו, ונכנסים בו דמיונות על עצמו, כאלו איננו שוה מאומה, ומפנו לא יצא שום דבר. וחושב: "הרי נסיתי כל-כף הרבה פעמים להצליח באיזה עסק בגשמיות, ולא הולך לי, סימן שאני לא יצלח", כף נכנס בלב האדם, מכל שכן ברוחניות, כשאדם רוצה לחזור בתשובה, ומקבל על עצמו על מלכות שמים, מקבל על מצוות, מתחיל ללמד תורה, פתאם נחשף לו האור, והולך לו הפך מרצונו, ונדמה לו שאין צריכים אותו למעלה. ובאמת הקדוש-ברוך-הוא אב הרחמן, ורוצה שנשוב בתשובה ונהיה דבוקים בו, אלא מנסה אותנו לראות אם פונתנו באמת, אם אנו רציניים, כי תכף-ומיד כשאדם שב בתשובה, מתעורר נגדו קול הקלפות והחטאים שברא מחמת עוונותיו, ומקטרגים עליו — איך יכולים לקבל אדם זה בתשובה?! אבל הקדוש-ברוך-הוא אוהב

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קלט

אוֹתָנוּ וְרוּצָה בְּטוֹבָתָנוּ, עַל־כֵּן שׁוֹלַח לָנוּ מְנִיעוֹת, אֲבָל
הוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּתוֹךְ הַמְנִיעוֹת, וְאִם אָדָם יוֹדֵעַ דְּבַר
זֶה, אִזּוֹ שׁוֹם דְּבַר שְׁבַעוֹלָם לֹא יִכּוֹל לְעַצְרוֹ מִהַקְדוּשׁ־
בְּרוּךְ־הוּא. בְּרַגְעַ שְׁאָדָם חוֹשֵׁב שֵׁישׁ פֶּה טָבַע, מִקְרָה
וּמִזָּל, אִזּוֹ מִסְכָּן, הוּא נִעְקָר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וְלִכֵּן אוֹמֵר
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קטו), שֶׁזֶה מֵהַ שְׁכָתוּב
(שְׁמוֹת כ, יח): "וַיַּעֲמֵד הָעַם מִרְחוֹק, וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל
הָעֶרְפֶּל". הַמּוֹן־עַם תִּכְף־וּמִיד כְּשִׁחוּטָאִים וְרוּצִים לַחֲזוֹר
בְּתִשׁוּבָה, אִזּוֹ מִדַּת הַדִּין מְקַטְרָגֵת עֲלֵיהֶם וְאוֹמְרַת:
"רַגַע, אֵיךְ אַתֶּם רוּצִים לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה, כְּשִׁתְּלוּיָהּ
אֲחֵרֵיכֶם קָפָה שֶׁל שְׂרָצִים" וְכוּ', וּמְחַלִּישִׁים דַּעְתָּם,
שְׁאִין צְרִיכִים אוֹתָם, וּמִסְכָּן אָדָם, חוֹשֵׁב שֶׁזֶהוּ זֶה, וַיֵּשׁ
לוֹ כָּל הָרְאִיוֹת שְׁאִין צְרִיכִים אוֹתוֹ מִלְמַעְלָה, וְהוּא כְּבָר
לֹא שָׁוָה מְאוּמָה. אֲבָל "וּמִשָּׁה נִגַּשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם
אֱלֹקִים", מִשָּׁה זֶה הַצַּדִּיק, זֶה הַדַּעַת שֶׁל כָּלל יִשְׂרָאֵל,
הוּא יוֹדֵעַ שְׁכָל הַמְנִיעוֹת שְׁעוֹבְרוֹת עַל בְּנֵי־אָדָם, הֵן רַק
כְּדֵי לְנִסּוֹתוֹ, אִם כּוֹנֵנוֹ הִיא בְּאַמֶּת. וְלִכֵּן מִי שֶׁרוּצָה
בְּאַמֶּת לַחֲזוֹר בְּתִשׁוּבָה לְשִׁמָּה, שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַעוֹלָם לֹא
תוֹכֵל לְמַנַּע אוֹתוֹ, הוּא יוֹדֵעַ, שְׁמָה שְׂרַק יִקְרָה — "אֲנִי
אֶת הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לֹא עוֹזֵב, אֲפֹלוּ כָּלֵם יִהְיוּ כְּנִגְדֵי,
אֲפֹלוּ יִגְזְרוּ עָלַי, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מֵהַ שִׁיגְזְרוּ, לֹא מַעֲנִין
אוֹתִי, אֲנִי צְרִיךְ אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאִזּוֹ כְּשֶׁהַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ רוּאָה שְׁאָדָם זֶה הוּא רְצִינִי, וּמְחַדִּיר בְּעַצְמוֹ

אמתת מציאותו יתברך, ויודע שהוא יתברך אמת, ואינו עוזב אותו בשום מחיר, אז הקדוש-ברוך-הוא מגלה לו את כל הסודות ונרזים, וזוכה להפגס לפני ולפנים. אבל רב בני-אדם אינם יודעים את זאת, ותכף-ומיד כשעובר עליהם איזה משבר, ובפרט בתחלת התשובה, נספם בדעתם כאלו אין צריכים אותם, ואינם שוים שום דבר ונתרחקים. וזו הטעות שנמצאת אצל כלם. ולכן מסביר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן פד), שבכל יום ויום מתגלה האור הגנוז, שאדם ירגיש את הקדוש-ברוך-הוא, לראות במו עיניו איך דומם, צומח, חי, מדבר, זה לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, וכמו שספר רבנו ז"ל (ספורי-מעשיות, מעשה יג, מיום ו'), שהמבצר היה של מים, הקירות היו של מים, הגג, הרצפה והאילנות, הכל היה של מים, מסביר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, תולעים, הלכה ד'), שזה סוד גלוי האין סוף ברוך הוא, שבתחלה הבריאה היתה הכל מים, אין סוף ברוך הוא, ולמה אדם אינו מחזיק בדבר זה? כי חטא, והמלך האכזר, שזה היצר הרע, הכניס בבית מלך שזו הנשמה, עשרה מיני חצים, שכל חץ היו בו עשרה מיני ארסיים, שכל ארס הורס את האדם לגמרי. והנה הצדיק האמת הוא מרפא אותה על-ידי העשרה מיני נגינה. הצדיק הוא יכול להוציא את החצים, אף לאחר שנזרקו, שזה רבנו ז"ל, אשר גלה לנו העשרה מזמורי תהלים הנקראים

תִּקְוֹן הַכְּלָלִי, שְׁמִי שְׁזוּכָה לְאִמְרָם בְּכָל יוֹם, מִתְלַבֵּשׁ
בְּשָׁרִיוֹן, עַד שְׁאֶפְלוּ יִכְנָסוּ בוֹ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, חֲצִים, לֹא
יִצְלִיחוּ לְחַדֵּר לְתוֹכוֹ, אֶלָּא יִחְלִיקוּ מִטָּה. אֲשֶׁר כָּל זֶה
סוּד עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים שֶׁהֵם כְּשָׁרִיוֹן.

וְאִם אָדָם זוֹכָה וּבָא אֶל צִיוֹן רַבְּנוּ ז"ל וְנוֹתֵן פְּרוּטָה
לְצַדִּיקָה וְאוֹמֵר שֵׁם הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים, הַבְּטִיחַ
רַבְּנוּ ז"ל עַל-יְדֵי שְׁנֵי עֵדִים כְּשָׁרִים, שְׂאֵף אִם יִפֹּל
בְּשֵׁאוֹל תַּחֲתִית — יוֹצִיאוּ מִשָּׁם, אֶפְלוּ הַרְבֵּה לְחֶטָּא
וּלְפִשְׁעַ. הַצַּדִּיק מְחַזֵּק אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וּמַגְלֶה לָהֶם,
אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כַּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עח), כִּי אָסוּר לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוֹם
פְּנִים וְאִפֵּן יִהְיֶה מֵה שְׂיִהְיֶה, כִּי אֶפְלוּ מִהַמְּצַבִּים הַקְּשִׁים
בִּיּוֹתֵר יְכוּלִים לְצֵאת. וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן קיב): אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכוּלִים לְקַלְקֵל,
תֵּאֲמִין שְׂיִכוּלִים לְתַקֵּן; כְּשֵׁאָדָם שָׁבוּר, הוּא חָשׁ רַגְשׁוֹת
אֲשָׁמָה, כְּאֵלוֹ הוּא חָיָב בְּכָל אֲשֶׁר הִגִּיעַ עָלָיו, וְהוּא
צָרִיךְ לְקַבֵּל עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים, דֵּינִים וְיִסּוּרִים, הוּא
מִכִּיר בְּזֶה שְׁחָטָא, וְהַמְּצַפּוֹן מִיִּסֵּר אוֹתוֹ, נִמְצָא, שְׂיֵשׁ לָךְ
אֲמוּנָה, שְׂאֵתָה מֵאֲמִין שְׂעַבְרַתָּ עַל רְצוֹנוֹ יִתְבַּרַךְ, קַלְקֵלָתָ
מִשָּׁהוּ, וְלִכֵּן אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכוּלִים לְקַלְקֵל, תֵּאֲמִין
שְׂיִכוּלִים לְתַקֵּן. אוֹתוֹ הִרְבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם שְׂאָמַר: אָסוּר
לְעֵבֵר עַל אֵיזָה לָאוּ מִשְׁלֵשׁ-מֵאוֹת שָׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה

לָאוִיִּם, וְצָרִיכִים לְקַיֵּם מְאִתִּים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה מֵצְוֹת
 עֲשֵׂה, אוֹתוֹ הִרְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אָמַר: אִם נִכְשַׁלְתָּ כְּבָר
 וְעִבַרְתָּ עַל כָּל עֲבֵרוֹת שְׁבַע עוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אַתָּה
 יְכוּל לָשׁוּב בְּתִשְׁבּוּבָה. וּבְפָרֵט כְּשֶׁאָדָם בָּא וּמִתְוֹדֶה לְפָנָיו
 יִתְבַּרֵךְ, וּמְסַפֵּר לוֹ כָּל לְבוֹ, וְאוֹמֵר: "אָבָא, אָנִי אוֹהֵב
 אוֹתְךָ, מֵה שֶׁעָשִׂיתִי נֶגְדְךָ רְצוֹנָךְ, לֹא הִיָּה בְּזִדּוֹן, אֶלָּא
 הִתְבַּרְרָה בְּךָ גְּדֻלָּתִי, הוֹרְתָה לִי לַעֲשׂוֹת כֵּן, לֹא יִדְעֵתִי,
 לֹא חֲנִכְתִּי לְתוֹרָה וּמֵצְוֹת". אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (תּוֹרַת כְּהֻנִּים בְּחֻקֵּי כו): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: שְׁמִיד
 שֶׁהֵם מִתְוֹדִים, מִיד אָנִי חוֹזֵר וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם; וְכֵן אוֹמֵר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַב"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, בֵּר
 מִיָּנֵן, הָעֲבֵרוֹת נִכְנָסוֹת בְּתוֹךְ עֲצָמוֹתָיו, עַד שֶׁהֵן בְּעֲצָמָן
 נוֹקְמוֹת בּוֹ, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ לָמָּה הוּא שְׂרוּי בְּדַכְאוֹן
 וּבְעֲצָבוֹת, בְּמִרְרוֹת וּבְדַכְדוּף, אֵינן זֹאת אֶלָּא מִפְּאֵת
 (תְּהִלִּים לד, כב): "תְּמוֹתֶת רָשָׁע רָעָה", הָרַע שֶׁעָשָׂה זֶה
 מִמִּית אוֹתוֹ. אֲבָל כִּיּוֹן שֶׁאָדָם מִתְוֹדֶה, מוֹצִיא אֶת
 הָעוֹנוֹת מֵעֲצָמוֹתָיו, וְאֵז מִתְגַּלֶּה אֵלָיו הָאוֹר אֵין סוּף,
 שָׁבָא בְּעֵת הַתְּפִלָּה, וּפְתָאם נִדְלָק בּוֹ אוֹר אֱלֹקֵי,
 שְׁמַרְגִּישׁ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ,
 וּמִתְחִיל לְהִסְתַּפֵּל עַל הַטּוֹב שֶׁל עֲצָמוֹ וְשֶׁל כָּל אֶחָד.

וְלָכֵן בְּתַחֲלַת הַתְּשׁוּבָה אָדָם מִתְּלַהֵב מְאֹד, אֲבָל
 תִּכְרָף-וּמִיד כְּשֶׁנִּכְנָס בְּתוֹךְ הַתְּשׁוּבָה, מִתְחִיל לַעֲבוֹר עָלָיו

חסד שבמלכות

קמג

מְרִירוֹת, עֲנָשִׁים קָשִׁים וּמְרִים וְכוּ', וְאָדָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה
קָשָׁה לוֹ, וְחוֹשֵׁב שְׂאוּלֵי מִן הַשָּׁמַיִם אֵין רוֹצִים אוֹתוֹ
וְכוּ', אֲךָ זוֹהִי טְעוּת. וְאוֹמֵר רַבְנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק
א', סִימָן פּד): אֵיךְ יְכוּלִים לְהִתְגַּבֵּר עַל הַנְּחָשִׁים וְהַעֲקָרְבִים
שְׂבָאִים בְּמַח? אִם מְרַבִּים בְּמִדַּת הַחֶסֶד, אֲזִי זוֹכִים לְמַח
נְקִי וְנָף. וְכַמוּבָא בַזְהַר הַקָּדוֹשׁ (תְּקוּנֵי זֵהַר קכט.): מִסְטָרָא
דִּימִינָא מְחָא חוּרָא כְּכִסְפָא; אִם אָדָם הוֹלֵךְ תָּמִיד לְיָמִין
— מַחוּ מְזַכֵּף וְטָהוֹר. וְזוֹ הִיְתָה מִדַּת אַבְרָהָם אָבִינוּ —
אֲהָבָה. וְזֶה מַה שֶּׁתְּלַמִּידֵי רַבִּי נְחוּנְיָה בֶן הַקָּנָה
שָׂאוּהוּ: בְּמָה הֶאֱרַכְתָּ יָמִים? אֵיךְ זָכִיתָ שֶׁכָּל יוֹם הָיָה
אֲרוֹךְ אֶצְלָךְ? עֲנָה לָהֶם: וַתְּרַן הָיִיתִי בְּמַמוֹנֵי (מְגִלָּה כח.).
וּמִסְבִּיר רַבְנוּ ז"ל, שֶׁכָּל יוֹם וְיוֹם בְּעֵת שִׁמְתַחִיל, הָאָדָם
מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל, שָׂזָה כָּלֵל הַנְּחָשִׁים וְהַעֲקָרְבִים
הַמְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ, כְּאֵלוֹ אֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ, וְחָבֵל עַל
הַזְמַן, חָבֵל עַל הַיְגִיעוֹת וְהַטְרָחוֹת שָׁלוֹ. אֲבָל אִם אָדָם
תּוֹפֵס תְּכַף-וּמִיד בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְהָאֲהָבָה, נִתְגַּלָּה אֵלָיו
הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהַיּוֹם מִתְאַרְךָ לוֹ מְאֹד מְאֹד,
עַד שְׂרוּאָה רוֹחֲנִיּוֹת, וּמְרַגֵּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
שָׂזָה מַה שֶּׁשָּׂאוּ הַתְּלַמִּידִים אֶת רַבָּם: בְּמָה הֶאֱרַכְתָּ
יָמִים?! שֶׁכָּל יוֹם וְיוֹם זָכִיתָ לְרֹאוֹת אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז,
וְעָנָה וְאָמַר: וַתְּרַן הָיִיתִי בְּמַמוֹנֵי. לְמִדִּים מְכָאן שֶׁהִסּוּד
— לְעֹזֵר זֶה לְזֶה, שָׂזָה סְפִירַת "חֶסֶד שְׂבַמְלָכוֹת", כִּי
צְרִיךְ לְגַלוֹת לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלַךְ,

והיה הוי"ה מלך, ומלכותו בכל משלה, והכל זה מלכות דקדושה, אנו אין לנו אלא את הבורא יתברך שמו, ורק הוא מלך, הוא יתברך בעל הבית של העולם. ואיך זוכים לזה? על-ידי חסד, שאנו גומלים חסד עם עצמנו וכן עם זולתנו. מסביר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שאדם צריך תמיד לדון את עצמו לכף זכות, ואין זו עצה לאדם שישבר את עצמו, ויאמר: "איני שוה מאומה, ממני לא יהיה כלום, אני לא יציל, אינני יכול" וכו', אין משג כזה, אלא תדון את עצמך לכף זכות, ותחפש בעצמך איזו מדת החסד, ואם תחפש — תמצא אצלך נקודות טובות, כמאמר ז"ל (ברכות נז): אפלו הריקנין שבך מלאים מצוות פרמון; כל יהודי מלא מצוות, כל יהודי הוא נשמה קדושה, חלק אלוק ממעל, ולכן כל אחד ואחד מאתנו צריך לדון עצמו לכף זכות, למצא את החסד שבעצמו, אין זו חכמה לשבר עצמו ולומר: "אינני שוה מאומה", וכמו-כן אומר רבנו ז"ל, שצריך לדון את הזולת לכף זכות, ולמצא את החסד שבזולת, ואפלו רשע גמור, איך שהוא יתכן שהתגבר עליו יצרו, והעקר לקרבו חזרה אל שרשו. ולכן אומר רבנו ז"ל, שזה מה שדוד המלך אומר (תהלים לז, י): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", הינו שהפסוק מזהירנו לחפש ולבקש עוד מעט טוב שיש בזולת, ועל-ידי-זה

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קמה

"וְהִתְבּוֹנַנְתָּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינָנוּ", זֶה כָּבַר לֹא אוֹתוֹ אָדָם,
כִּי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא דִנְתִּי אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, חֲשַׁבְתִּיו לְהִכִּי
גְרוּעַ, בְּרָגַע שֶׁדִּנְתִּי אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, כָּבַר אֵינָנוּ אוֹתוֹ
אָדָם, וְכֵן צָרִיךְ לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת. וְלִכֵּן "חֶסֶד
שְׁבַמְלָכוֹת" זוֹ הַסְּפִירָה הַכִּי יָפָה. וְלִכֵּן צָרִיכִים לְכוּן
מִהַמְנוּרָה (שֶׁהוּא מִזְמוֹר "לְמַנְצַח") "יְבָרְכֵנוּ" וּמִשֵּׁם
מ"ב "שׁוֹעֲתָנוּ", בְּעֵת שֶׁסּוֹפְרִים "חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת", מֵה
הַקָּשֶׁר בֵּינָם, הֵינּוּ בֵּין חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת לְבֵין "יְבָרְכֵנוּ
שׁוֹעֲתָנוּ"? אֵלֶּא אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
רלט), כְּדֵי שֶׁתִּקְבְּלֶנָה הַתְּפִלוֹת בְּשִׁמְיָם — צָרִיכִים
שְׁלוֹם, אָדָם צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁיְהִיָּה שְׁלוֹם בְּעֲצָמוֹ וְשְׁלוֹם
עִם זולָתוֹ, כִּי עֵקֶר הַדְּבֹר בָּא רַק מִחֲמַת שְׁלוֹם, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קכב, ח): "אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם", הַדְּבֹר בָּא
מִשְׁלוֹם, וְכָל זְמַן שֶׁיֵּשׁ מַחְלָקָת — לֹא יָכוֹל לְהִיּוֹת
דְּבֹר. וְלִכֵּן תִּקְּן הָאֲר"י ז"ל לְפָנֵי הַתְּפִלָּה — לְקַבֵּל עַל
עֲצָמוֹ מִצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁל "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ", לְאַהֵב אֶת
כָּל יְהוּדֵי, כִּי זֶהוּ הַיְסוּד, כְּדֵי שֶׁתִּקְבְּלֶנָה הַתְּפִלוֹת,
"יְבָרְכֵנוּ שׁוֹעֲתָנוּ", שֶׁתְּהִיָּה בְּרָכָה בְּתוֹךְ הַתְּפִלָּה, וְהַשׁוֹעָה
שָׂאָנוּ צוֹעֲקִים אֵלָיו יְתִבְרַךְ, אֵיךְ הִיא תַעֲלֶה לְמַעְלָה?
אִם אָנוּ אוֹחֲזִים בְּמִדַּת "חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת", עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת
חֶסֶד זֶה עִם זֶה; וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל סוֹבְלִים
אֲלֵפִים שָׁנָה, הֵן רַק מִחֲמַת דְּבַר אֶחָד (יוֹמָא ט): שְׁנֵאת
חָנָם. וְזֶה מֵה שֶׁהַחֲרִיב לָנוּ אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְזֶה גְרָשָׁנוּ

מִבֵּית הַבְּחִירָה, שְׁאִינְנוּ מְרַגְּשִׁים רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, שְׁאֵנוּ
מְפַזְרִים וּמְפַרְדִּים, וְסוֹבְלִים צָרוֹת וְיִסּוּרִים מְאֹמֹת
הָעוֹלָם, הַכֹּל מִחֲמַת שְׁנֵאת חַנּוּם. כִּי אִם הָיוּ עִם יִשְׂרָאֵל
מְאֻחָדִים יַחַד, שׁוֹם אָמָּה וְלָשׁוֹן לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לָהֶם
בְּשׁוֹם פָּנִים וְאַפָּן.

וְזוֹ הַגְּלוּת הַכִּי קָשָׁה, שְׁיִדְבְּרוּ מֵהַכֹּל, אֲבָל מִנְקֵדָה
אֶחָת לֹא יִדְבְּרוּ כָּלֵל — מֵאַחַדוֹת וְאַהֲבָה. בָּאוּ נְדוּן אֶת
הַשְּׁנֵי לְכַף זְכוּת! בָּאוּ נַעֲשֶׂה חֶסֶד עִם הַזּוֹלָת! שְׁמוּ
שָׁמַיִם, יְכוֹל אָדָם לָקוּם בַּחֲצוֹת, אֲשֶׁר זֶה דְּבַר גְּדוֹל
מְאֹד, אָדָם יְכוֹל לְלַמֵּד כָּל הַיּוֹם, אֲשֶׁר אֵין חֲשִׁיבוֹת
גְּדוֹלָה מְזוֹ, אָדָם יְכוֹל לְהִתְפַּלֵּל שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם
בְּכוֹנֵה עֲצוּמָה, אָדָם יְכוֹל לְקַיֵּם אֶת הַמְצוּוֹת עִם אֱמֶת,
וְרַק נִקְדָּה אֶחָת לְקוּיָהּ אֲצִלוֹ — שְׁנֵאת חַנּוּם, וְזֶה אֲשֶׁר
הוֹרֵס אֶת הַכֹּל, וְזֶה מְגַלָּה, שְׁכָּל אֲשֶׁר הוּא עוֹשֶׂה —
הַכֹּל שֶׁקָּר וְכָזָב! יֵשׁ לוֹ כְּוָנָה עֲצָמִית. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
אוֹמְרִים (שְׁבַת נה.): חוֹתְמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֱמֶת;
בְּלִי חוֹתְמָת, בְּלִי חֲתִימָה, אֵין שׁוֹם עֵרֶךְ לְדַבֵּר, אָדָם
רוֹצֵה לְכַתֵּב שֶׁק, שֶׁטֶר, יְכוֹל לְכַתֵּב בּוֹ כַּמָּה מְסֻפְרִים
שְׁרוּצָה, אֲבָל אִם אֵין עַל זֶה חֲתִימָה, זֶה כַּחֲסָפָא
בְּעֵלְמָא, חֲתִיכַת נִיר, אֵין לָזֶה שׁוֹם עֵרֶךְ, וְהַכֹּל שֶׁקָּר
וְכָזָב, כְּמוֹ-כֵן אוֹמֵר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
נא): אֱמֶת זֶה רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי שֶׁקָּר יְכוֹלִים

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קמז

לוֹמַר הַרְבֵּה, כְּגוֹן: עַל שְׁלַחַן עֵץ, יְכוּלִים לוֹמַר שֶׁהוּא זֶהב, גַּחֲשֵׁת, כֶּסֶף, בְּדִיל, עוֹפֶרֶת וְכוּ', אֲבָל אִם רוֹצִים לוֹמַר אֱמֶת, הַהֲכַרַח לוֹ דָּבָר אֶחָד — הַמְצִיאוֹת הָאֱמֶתִית, שְׁזֶה עָשׂוּי עֵץ! כְּמוֹ-כֵן אָדָם הַלוֹמֵד תּוֹרָה, מְקַיֵּם מִצְוֹת, זֶה צָרִיף לְהִיּוֹת עִם אֱמֶת. מֵאִין יוֹדֵעַ אָדָם שְׂאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, אוֹלֵי הוּא חַי בְּדַמְיוֹן אֶחָד גָּדוֹל? אֵלָּא צָרִיף לְשַׁפֵּט אֶת עַצְמוֹ (עֵינִי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן טו), אֵיף מְתַנְהֵג, וְהָאִם הוּא מְקַיֵּם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה — אִם יֵשׁ דִּין לְמִטָּה, אֵין דִּין לְמַעְלָה. אִם אָדָם שׁוֹפֵט עַצְמוֹ פֹּה לְמִטָּה, הוֹלְכוֹת מְמַנּוּ כָּל הַיְרָאוֹת רְעוֹת, וְאֵינְנוּ מְפַחֵד מִשּׁוֹם דָּבָר. כִּי בְּאֱמֶת הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל יְהוּדֵי, וְרוֹצֵה שְׂיִהְיֻדֵי יַחְזוּר בְּתִשׁוּבָה, עַל-כֵּן שׁוֹלַח לוֹ יְסוּרִים, כִּי כֶּף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְנַחֹת נג): מַה זֵּית אֵינוֹ מוֹצִיא שְׂמֵנוֹ אֵלָּא עַל-יְדֵי כְּתִית, אֵף יִשְׂרָאֵל אֵינָם חוֹזְרִים לְמוֹטָב, אֵלָּא עַל-יְדֵי יְסוּרִים; כְּשֶׁרוֹצִים לְהוֹצִיא שְׂמֵן מְזִיתִים, צָרִיכִים לְכַתֵּשׁ הַרְבֵּה, וּכְכֹל שְׁכוֹתְשִׁים יוֹתֵר אֶת הַזֵּית, יוֹצֵא שְׂמֵן זֵית זָךְ, כֶּף אֵין חוֹזְרִים לְמוֹטָב, אֵלָּא עַל-יְדֵי צָרוֹת וְסָבָל. וְלָכֵן כָּל אֲשֶׁר קוֹרֵה עִם הָאָדָם — זֶה מְמַנּוּ יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁכָּל מְאוֹרְעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, זֹאת הַבְּחִינָה הִיא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא. הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ רַק טוֹב, וְלָמָּה עוֹבֵר עַל אָדָם מַה

שְׁעוּבֵר? כִּי אֵינוֹ שׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ. הֲלֹא אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (חֲלִין ז'): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמָטָה, אֲלֵא
אִם-כֵּן מְכַרִּיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה. אָדָם קָבַל מִכָּה בְּאֶצְבָּעוֹ,
וּמִמְשִׁיף לִילֵף, הַמִּכָּה הִיְתָה בְּלִי כְּוָנָה, מִחֲמַת שְׁלֵא
הַבְּחִין נִתְקַעָה אֶצְבָּעוֹ בַּדֶּלֶת וְכוּ', נִדְמָה לוֹ שְׁאֵם הָיָה
נִזְהָר יוֹתֵר, לֹא הָיָה מְקַבֵּל מִכָּה, אֲבָל בְּאַמַּת אִם אָדָם
חָזַק בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה, אֲשֶׁר אֵין דָּבָר נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ כָּלֵל,
אֶפְלוּ מִכָּה קִטְנָה בְּאֶצְבָּעוֹ אֵינָה קוֹרֵית בְּלִי כְּוָנָה מִיְחַדָּת
מִלְמַעְלָה, אֲזִי תִכְף-וּמִיד חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה וְאוֹמֵר: "רְבוּנוֹ
שֶׁל עוֹלָם, קִבַּלְתִּי מִכָּה, תִּגְלָה לִי מָה עָשִׂיתִי רַע",
וּמִחֲטִט וּמִחֲפֵשׁ בְּעַצְמוֹ מָה חָטָא, נִתְגַּלָּה לוֹ תִכְף-וּמִיד,
שְׁבֻזָּה לֹא נִהַג כְּשׁוֹרָה, וּבְזָה לֹא עָשָׂה כְּרָאוּי וְכוּ'. וְלִכֵּן
כְּשֶׁאָדָם שׁוֹפֵט אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד, אֲזִי אֵינוֹ מִפְּחַד מִשׁוּם
בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, רַק מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעַצְמוֹ, וּכְשֶׁאֵין
אָדָם עוֹשֶׂה אֶת זֹאת, מִשֶּׁהוּ חָסֵר בּוֹ. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב): כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר חֲכָמָתוֹ
וְשִׁכְלוֹ, יָכוֹל לָבוֹא לְטַעֲוִיּוֹת רַבּוֹת, כִּי יֵשׁ הֶרְבֵּה שְׁהֵלְכוֹ
אַחַר הַחֲכָמוֹת שְׁלָהֶם, וּבָאוּ לְיַדֵּי טַעֲוִיּוֹת גְּדוּלוֹת, אֲלֵא
אָדָם צָרִיף לְרֵאוֹת שְׁבָכָל דָּבָר שְׁעוּשָׂה — יִהְיֶה שֵׁם
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֵׁם —
יַעֲשֶׂה אֶת זֹאת, וְאִם לֹא — לֹא יַעֲשֶׂה. וְאוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֲקָצִין פָּרָק ג'): לֹא מִצָּא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא כְּלִי מִחֲזִיק בְּרִכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֵא הַשְּׁלוּם; בְּכָל דָּבָר

חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת

קמט

צָרִיכִים שְׁיִהְיֶה מִפְתַּח, וּמֵהוּ? אֲהַבָּה וְשְׁלוֹם; לְאַהֲבָה זֶה אֶת זֶה, לְחַיּוֹת בְּאַחֲוָה וְרַעוּת עִם כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל; וְאִם יִהְיֶה רוּצָה לְעֶזֶר לַיהוּדֵי אַחֵר, סִימָן שֶׁהוּא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְסִימָן שֶׁקִּבְּלוּ תִשׁוּבָתוֹ לְמַעַלָּה, וְהוּא כָּבֵר אוֹחֵז בְּהַתְגַּלּוֹת הַמְּלָכוֹת, אֲבָל אִם אָדָם מְחַפֵּשׂ אֶת הָרַע שֶׁל הַזִּילָת, סִימָן שֶׁהוּא רָחוֹק מְאֹד מִתִּשׁוּבָה, וְהַנְּחָשִׁים וְהַעֲקָרִבִּים מְבַלְבְּלִים לוֹ אֶת הַמַּחֲמֵשׁ שָׁבָה.

וְלָכֵן סִפֵּרְתָּ "חֶסֶד שְׁבַמְלָכוֹת" זוֹ סִפֵּרְתָּ מְאֹד חֲשׁוּבָה, וְצָרִיכִים לְכוּן אֹז "יְבָרְכֵנוּ שְׁוַעֲתָנוּ", שְׁתַּהֲיֶה בְּרָכָה בְּתוֹךְ תְּפִלוֹתֵינוּ, כְּשֶׁאֲנוּ מִתְפַּלְּלִים, שֶׁתְּפִלוֹתֵינוּ תִתְקַבְּלֶנָה לְרַחֲמִים וְלְרַצוֹן לְפָנֵי אֲדוֹן כָּל. לְעֵתִים אֲנוּ שׂוֹאֲלִים אֶת עֲצֵמָנוּ: "לָמָּה אֲנוּ מִתְבוֹדְדִים וּמִתְפַּלְּלִים וְלֹא נִעֲנִים, שְׁמָא אֵין צָרִיכִים אוֹתָנוּ בְּשָׂמִים" וְכַדּוּמָה כָּל מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת. אֵךְ לֹא וְלֹא! כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁיִּהְיֶה מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — פּוֹתַח לוֹ אֶת הַשֹּׁפֵעַ, כְּמוֹבֵא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן לד), שֶׁעַל-יְדֵי הַדְּבוּר נַעֲשֶׂה כְּלֵי הַשֹּׁפֵעַ; אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ מֵה זֶה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁעַל-יְדֵי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבֵּר, מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדִבְקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, אֹז כָּל הַחַיִּים שֶׁלוֹ הָיוּ חַיִּים אַחֲרָיִם לְגַמְרֵי, אֲלֵא הָאָדָם אֵינוֹ מֵאֲמִין בְּעֲצָמוֹ. וְזֶה מֵה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא):

כְּמוֹ שְׂאֵדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּהֶקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂמָלֵא
 כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, כֶּן צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא
 חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ. וְכֹל זֶה זֹכִים עַל-יְדֵי מַדַּת הַחֶסֶד;
 כְּשֶׂאֵדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַזּוּלָּת, זֶה הַדְּבָר הַחָשׁוּב
 בְּיוֹתֵר. וְלָכֵן אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הֶקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ח.): כָּל
 הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה וּבַגְּמִילוּת חֲסִדִים, וּמִתְפַּלֵּל עִם הַצְּבוּר,
 מֵעֵלָּה אֲנִי עָלָיו כְּאִלּוּ פּוֹדֵנִי לִי וּלְבָנֵי מִבֵּין אַמּוֹת
 הָעוֹלָם. מַהִי הַגְּלוּת? שְׂאֵינָנו מִתְחַבְּרִים עִם הַצְּבוּר, לֹא
 יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַזּוּלָּת. אָדָם יְכוּל לְהִתְפַּלֵּל, לְקַיֵּם
 מִצְוֹת, לְלַמַּד תּוֹרָה, אָבֵל אִם אֵינוּ יְכוּל לְחַיּוֹת בְּשָׁלוֹם
 עִם הַזּוּלָּת, מִשֶּׁהוּ חָסֵר בּוֹ, אִם יֵשׁ בּוֹ שְׂנְאָה נֶגֶד יְהוּדֵי
 שְׂנִי עַל לֹא כְּלוּם, סִימָן שֶׁהוּא הַשִּׁקְרָן הַכִּי גָדוֹל. וּמָמָה
 נִפְשָׁךְ, אִם אֶחָד גָּנַב מִהַשְּׂנִי כֶּסֶף, הָרִי יֵשׁ בֵּית-דִין, יֵשׁ
 מִשְׁפָּט, לְתַבַּע אוֹתוֹ בְּדִין, אִם מְדַבֵּר פֹּה מֵעַנְיָנֵי מְמוֹנוֹת
 וְכוּ', לֶךְ תִּתְבַּע אוֹתוֹ בְּדִין, אָבֵל סֶתֶם כֶּן לְשֵׁנֵי יְהוּדֵי
 אַחֵר, מִפְּנֵי שְׂאֵינוּ מִחֲזִיק כְּמוֹנֵי וְכוּ'?! מִמָּשׁ נוֹרָא
 וְאִים, וּמִי אַתָּה לְגַמְרִי, טְפָה סְרוּחָה, שְׂצָרִיכִים לְהַחֲזִיק
 כְּמוֹךָ?! וְהֵלֵא אוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הֶקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת נח):
 כְּשֶׁם שְׂפָרְצוּפִיהֶם שׁוֹנִים, כֶּן דְּעוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת; לְכָל
 אֶחָד יֵשׁ מִחֲשָׁבָה אַחֲרָת, וְאִי אֶפְשָׁר לְכַפּוֹת אֶת דְּרָכְךָ
 וְכוּ', שִׁיטְתָךְ וְכוּ', רְצוֹנָךְ וּמִחֲשַׁבְתָּךְ וְכוּ' עַל הַזּוּלָּת.
 וְאִם פְּלוֹנֵי לֹא הוֹלֵךְ בְּדְרָכְךָ, לָמָּה לְשֵׁנֵי אוֹתוֹ?! אוֹמֵר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), שְׂנֵה עַקֵּר הַחֲשִׁיבוֹת

בְּשָׁמַיִם — כְּשִׁפְעָלוֹת מְשֻׁנוֹת מִתְאַחֲדוֹת בְּאַחֲדוֹת
הַפְּשׁוּט; בְּכִלְלִיּוֹת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל מְאַמִּינִים בְּהִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא אֶחָד וְאֵין בְּלִעְדָּיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי
"שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ" הַאֵלֵקִינוּ הַיְיָ" הַאֶחָד", כָּל עַם
יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד מְאַמִּינִים בְּאֵל עוֹלָם, וְזֶה הַמַּאֲחָד אוֹתָנוּ.
הָעֶקֶר שִׁפְעָלוֹת מְשֻׁנוֹת, הֵינּוּ שְׁכָל אֶחָד אֶף שֶׁהוּא
מְשֻׁנָּה מִחִבְרוֹ, יִתְאַחַד בְּאַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט, בְּהִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. שְׁזֶה סוּד רֵאשׁ הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר מְגַלֶּה לָנוּ רַבְּנוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא), שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ
שְׁכָל פְּרָטִי, וְהַצְדִּיק הָאֵמֶת הוּא הַשְּׁכָל הַכּוֹלֵל. וְלִכֵּן
בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בָּאִים כָּל הַשְּׁכָלִיִּים פְּרָטִיִּים אֶל הַשְּׁכָל
הַכּוֹלֵל, וּמִזֶּה יוֹצֵאת שְׂמִחָה עֲצוּמָה, (מְשָׁלִי יג, ט): "אוֹר
צְדִיקִים יִשְׂמַח", וְזֶה סִימָן שְׁאָדָם יֵצֵא מִן הַגְּלוּת שְׁלוֹ,
וְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲבָל אִם אָדָם מְבַטֵּל אֶת הַשָּׁנִי,
שׁוֹבֵר אוֹתוֹ, מְצִיֵּק לוֹ, סִימָן שְׁעֵדִין אֵינָנוּ בְּעַל תְּשׁוּבָה,
וְלֹא נִתְקַבְּלָה תְּשׁוּבָתוֹ בְּשָׁמַיִם. וְזוֹ עֶקֶר הַגְּלוּת וְסִבָּתָהּ,
וְלִכֵּן אָנוּ סוֹבְלִים כָּל-כָּף הַרְבֵּה סִבָּל, כִּי 'עֵדִין מְרַקֵּד
בֵּינָן', וְאַמּוֹת הָעוֹלָם רוֹזִיִּים בָּנוּ, וְרוֹדְפִים אוֹתָנוּ
בְּרִצִּיחָה עֲצוּמָה, וּבְנֵי עֲשׂוֹ וּבְנֵי יִשְׁמַעְעָל אֵינָם בּוֹדְקִים
בְּצִיּוּצִיּוֹת, אֵינָם מוֹדְדִים אֵיזָה גְּדֹל כִּפָּה יֵשׁ לָהּ, גְּדוּלָה
אוֹ קִטְנָה, הֵם אֵינָם שׁוֹאֲלִים אוֹתָהּ — אִם הַנַּחֲתָ הַיּוֹם
תְּפִלִּין אִם לָאוּ, אֶלָּא אֶתָּה יְהוּדִי, אֲזִי רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן,
עוֹשִׂים מֵה שְׁעוֹשִׂים. חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים

(מגלה יד.), שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שָׁלַח לְעַם יִשְׂרָאֵל אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה נְבִיאִים וְשִׁבְעַת נְבִיאֹת, שֶׁחִזְקוּ וְעוֹדְדוּ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִשְׁתַּדְּלוּ לְקַרְבָּם אֶל קוֹנָם וְלֹא הִצְלִיחוּ, עִם יִשְׂרָאֵל לֹא רָצוּ לְשִׁמְעַת בְּקוֹל הַנְּבִיאִים. עַד שֶׁבָּאוּ הֵמָּן עִם אַחֲשֵׁרוּשׁ, מֶלֶךְ טַפֵּשׁ, אֲשֶׁר הוֹרִיד טַבַּעְתּוֹ וַיִּנְתְּנָהּ לְהֵמָן, וְכָל הַיְהוּדִים הִחְלוּ לָרַעַד וּלְפַחַד. וְזֶה קוֹרָה בְּכָל דוֹר וְדוֹר, שֶׁאֵינָנו רוֹצִים לְשִׁמְעַת בְּקוֹל הַנְּבִיאִים, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שֶׁזֹּכֶה לְרוּחַ-הַקֹּדֶשׁ בְּרוּר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁהַצַּדִּיק מְבַרֵּר מֵאֲתָנוּ אֶת הַמִּדְּמָה, שֶׁנִּזְכָּה לְהַרְגִּישׁ חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, אֵיךְ שֶׁהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וּבְכָל עֵת וָרֵגַע נַעֲשֶׂה חֲדָשׁוֹת חֲדָשׁוֹת, וְכָל אֶחָד מֵאֲתָנוּ יְכוּל לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, וְאִם אֵינָנו רוֹצִים לְקַבֵּל דְּבַר זֶה, בָּא מֶלֶךְ טַפֵּשׁ, וּמוֹסֵר אֶת הַטַּבַּעַת, וְנִגְזְרוֹת גְּזְרוֹת, וְנִתְּפַחְדִים כְּלָם וְשָׁבִים בְּתִשׁוּבָה. וְנַעֲשֶׂה כֵן בְּכָל דוֹר וְדוֹר, וּבְכַפֵּרֵט בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֱלֹהִים, אֲמוֹת הָעוֹלָם שׁוֹטִים, מוֹצְאִים אֵיזָה רוֹצֵחַ, נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַגּוֹשְׁפִּנְקָה, וְהוּא עוֹשֶׂה שְׁמֵדוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְכִיצַד עוֹלָה בְּיָדוֹ? מִחֲמַת שֶׁאֵנוּ מְפַלְגִים וּמְפַרְדִּים, מְפַלְגוֹת מְפַלְגוֹת, עֵדִין כָּל אֶחָד רָץ אַחַר מְפַלְגָתוֹ, וְחוֹשֵׁב שֶׁרַק הוּא אֱמֵת וְאַחֲרִים שֶׁקֶר, וַיֵּשׁ גִּזְעָנוֹת אַרוּרָה, שֶׁמְפוֹרְרֵת אֶת הָעָם, וְזֶהוּ הַשֶּׁקֶר הַכִּי גָדוֹל. אֲבָל הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה רַק עַל-יְדֵי אַחָדוֹת, וְלָכֵן "חֶסֶד

שְׁבַמְלָכוֹת" זוּ הַסְפִּירָה הַכִּי יָפָה, שְׁאָדָם יִמָּצָא אֶת
הַחֶסֶד בְּעֶצְמוֹ וּבְזוּלָתוֹ. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ח'): בְּשַׁעַת שְׂרָצָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
לְבָרָא אֶת הָעוֹלָם, שֶׁקָּרָא אֶמֶר אֵל יִבְרָא, שְׁכָלוֹ שְׁקָרִים,
חֶסֶד אָמַר יִבְרָא, שֶׁהוּא גּוֹמֵל חֲסִדִּים. לְמִדֵּים מִכָּאן,
שְׂאֵם אָדָם עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַזּוּלָּת, הוּא מִמְתִּיק אֶת כָּל
הַדִּינִים.

וְלִכֵּן עָלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עֶצְמֵנוּ מֵהַיּוֹם וְהַלְאָה לְלַכֵּת
רַק בְּמִדַּת הַחֶסֶד, לְרַחֵם עַל זּוּלָּתֵנוּ, לְרַחֵם עַל עֶצְמֵנוּ,
לְמַצָּא הַחֶסֶד בְּכָל יְהוּדִי, לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וְחֶסֶד עִם
הַזּוּלָּת. וְכִּי אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְלָקוּט הוֹשַׁע, רָמַז
תַּקְכ"ב): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֲבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתָם
גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה, יוֹתֵר מִכָּל הַזְּבַח שֶׁזָּבַח לְפָנַי שְׁלָמָה;
שְׁלָמָה הַמְּלֶךְ הַקָּרִיב בְּכָל יוֹם אֶלֶף קָרְבָּנוֹת, וְכָל קָרְבָּן
הָיָה עִם שְׂמוֹת וְיַחְוָדִים, שֶׁקָּרַב אֶת הָעוֹלָמוֹת אֶחָד אֶל
אֶחָד, וְהַשְׁכִּין שְׂכִינָה בְּעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת אוֹמַר
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֶסֶד שְׂיִהוּדִי עוֹשֶׂה עִם זּוּלָּתוֹ, שְׁוֵה
יוֹתֵר מֵאֶלֶף קָרְבָּנוֹת. וְלִכֵּן עָלֵינוּ לַעֲסֹק בְּמִדַּת הַחֶסֶד,
וּלְקָרֵב כָּל יְהוּדִי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְעֶזֶר לוֹ, אֲזִי נִדַּע שְׂמִדַּת
הַמְּלָכוֹת מִתְגַּלָּה אֵלֵינוּ, שְׂאֲנַחֲנוּ מִכִּירִים אֶת הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזָכֵנוּ לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְאֵינָנו
מִטְעִים אֶת עֶצְמֵנוּ. אֲבָל אִם אָדָם עֲדִין אֵינוֹ עוֹשֶׂה חֶסֶד

עם הזולת, עליו לדעת שהוא שקרן גדול מאד, ועובד על עצמו ועל אחרים, ומטעה את עצמו ואת אחרים, כי אצלו יתברך חביב חסד יותר מהכל. ולכן אם אנחנו רוצים באמת לקבל על עצמנו על מלכות שמים, שיתקיים (זכריה יד, ט): "והיה הוי"ה למלך על כל הארץ", שתתגלה מלכותו יתברך, זה תלוי רק בחסד — אם נעזר זה לזה, אבל אם לא נרבה בגמילות חסדים, סימן שאנחנו שקרנים. וזה מה שרבונו ז"ל רוצה לעקר מאתנו, את השקר, ומהו שקר? שנאה, קנאה, רשעות, אדם שונא את השני מפני שהוא מקנא בו, עד שהתיר לעצמו לעשות לו רשעות, עד כדי רציחה, לרצח אותו, רחמנא לצלן, אשר זה אותיות שק"ר; ורבונו ז"ל מחדיר בנו גלוי אלקות, שנבוא אל הקדוש-ברוך-הוא ונדבר אליו, אשר אין עוד דבר יותר חשוב מהתבודדות, שאינני מכיר את אף אחד, ולא מעניין אותי שום דבר רק הבורא יתברך שמו, ואז מתחיל לאהב את כל יהודי. הקדוש-ברוך-הוא יעזר, שנזכה להמשיך על עצמנו "חסד שבמלכות", ויתגלה שהוי"ה מלך ומלכותו בכל משלה, ונזכה להגאל גאלת עולם, אמן ואמן!

תם ונשלם, שבה לאל בורא עולם!

קונטרס

קֵהֳלָה חֲזָקָה

יגלה דרך, איך לבנות קהלה קדושה,
ותקנות והנהגות ישרות לקהלה חזקה.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אגיס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידיו בברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אִם מִתְאַחֲדִים יַחַד
נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל, וּבֹנִים לְעֶצְמָם קְהֵלָה עַל
יְסוּדוֹת גְּדֵרֵי הַצְּנִיעוּת, וְאוֹחֲזִים עֶצְמָם בְּיַחַד
בְּאַהֲבָה, אַחְוָה וְרַעוּת, וְעוֹזְרִים אִישׁ לְרֵעֵהוּ,
עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכּוּ לְקֵהֵלָה חֲזָקָה, אֲשֶׁר שׁוּם
רָשָׁע לֹא יוּכַל לְשַׁבְּרָהּ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתלה)

קוֹנְטָרַס

קֵהֶלָה חֲזָקָה

.א

מעלת קהלה מגבשת, שמחזיקים עצמם ביחד

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! כְּתִיב (שְׁמוֹת לַה, א): "וַיִּקְהֵל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אוֹתָם"; חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יִלְקוּט שְׁמוֹת תח): מֹשֶׁה תִּקַּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּקְהִילוּ קֵהֶלוֹת וַיִּלְמְדוּ תוֹרָה; מֵאֲזַי יְמֵי קָדָם, הָיוּ בְּקָרֵב עִם יִשְׂרָאֵל קֵהֶלוֹת קְדוֹשׁוֹת, לֹא הִיְתָה עִיר וְלֹא הָיָה כְּפָר וּמִכָּל שָׁפָן מְדִינָה, שֶׁלֹּא הִיְתָה שֵׁם "קֵהֶלָה חֲזָקָה", קֵהֶלָה מְבֹסֶסֶת, שֶׁבָּהּ הִתְחַזְּקוּ יַחַד עִם יִשְׂרָאֵל, קִיְמוּ אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, לְלַמְדוֹ אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא חֲכָמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעֲזָרוֹ זֶה לָזֶה, אֲשֶׁר אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר מֵה זֶה קֵהֶלָה מְגַבֶּשֶׁת, "קֵהֶלָה חֲזָקָה". וּמֵהוּ סוּד הַצְּלָחָתָהּ? כְּשֵׁישׁ אַחֲדוֹת וְאַהֲבָה בֵּין אֲנָשִׁיָּהּ, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאֲהֲבוּ. וּבְאַמֶּת עָלֵינוּ לְזַכֵּר, שֶׁ"יְמֵי

שְׁנוּתֵינוּ בָּהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה" (תהלים צ, י), וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא), שֶׁהַשְּׁבָעִים שָׁנָה הֵם כְּרַבֵּעַ שָׁעָה, כִּי הַזְּמַן פּוֹרַח. וַחֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בראשית ובה, פְּרָשָׁה צו): "כִּצֵּל יָמֵינוּ עַל הָאָרֶץ", וְהִלּוּאֵי כִצְלוֹ שֶׁל כֶּתֶל אוֹ כִצְלוֹ שֶׁל אֵילָן, אֲלָא כִצְלוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף; כָּל-כֶּף מֵהָר חוֹלְפִים הַחַיִּים, כִּצֵּל צִפּוֹר הַפּוֹרַח בְּאוֹר, שָׁזָה כְּהֶרֶף עֵינַי. הִנֵּה אָדָם נוֹלָד, וְהִנֵּה אָדָם כָּבֵר נִפְטָר, וְאִם מְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ יְדִיעוֹת אֵלֹהֵי, וּמְכַל שֶׁכֵּן שֶׁצְבוּר שָׁלֵם מְכַנִּיסִים בְּדַעְתָּם יְדִיעוֹת אֵלֹהֵי שֶׁהַזְּמַן פּוֹרַח, וְהַזְּמַן בּוֹגֵד בָּנוּ, אֲזִי אֵינְי כָּבֵר זְמַן לְשִׁטּוֹת, אֵינְי זְמַן לְעֲשׂוֹת עוֹלוֹת אֶחָד לְשָׁנִי, אֲדַרְבָּה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְעַנֵּן לְעוֹזֵר לְזוּלָתוֹ. יֵשׁ מְאֹמֵר הַחֲכָמִים: "קִשָּׁה הַמַּחְלֶקֶת, כַּמָּה קָלָלוֹת וְכַמָּה תִּקְלוֹת תְּלוּיּוֹת בָּהּ", וְאֵינְי עוֹד מְקוֹם שִׁיכּוּלָה לְהִיּוֹת מַחְלֶקֶת כְּמוֹ בְּקִהְלָה, כִּי חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (בְּרֻכּוֹת נח): כְּשֵׁם שֶׁפְּרָצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים, כֶּף דַּעוּתֵיהֶם שׁוֹנוֹת. כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹלָד עִם פְּרָצוּף אַחַר וְנִרְאָה אַחֲרָת, וּמֵמִילָא חוֹשֵׁב אַחֲרָת, וּזְכוּתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְחֹשֵׁב אַחֲרָת, וְלֹא יְכוּלִים לְשַׁנוֹת אֶת הַטֵּבַע הַזֶּה. וְדָבָר זֶה מְצוּי מְאֹד בְּשִׁבוּנִים קִהְלָה, יֵשׁ הַרְבֵּה דַעוֹת וְהַצָּעוֹת, אֶף עַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), שֶׁפְּעֻלוֹת מְשַׁנוֹת מְתַאֲחָדוֹת בְּאַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד הוּא פֹעֵלָה מְשַׁנָּה, מִחֲשָׁבָה אַחֲרָת, דַּעָה אַחֲרָת,

קֶהֳלָה חֲזָקָה

קנט

אָבֵל מֵתֵאֲחָדִים יַחַד, זוֹ קֶהֳלָה מְגַבֶּשֶׁת, כְּשֶׁמְחַזְיָקִים עֲצָמָם בְּיַחַד, אוֹהֲבִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, עוֹזְרִים זֶה לָזֶה. אִם קֶהֳלָה הוֹלֶכֶת בְּצוּרָה כְּזוֹ, הִיא תִּצְלִיחַ מְאֹד, כִּי אַחֲדוּת וְאַהֲבָה הֵן הַגּוֹרְמוֹת לְקֶהֳלָה מְצַלַּחַת. וְאִיךְ זוֹכִים לָזֶה? אִם מִסְתַּכְּלִים עַל הַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, שְׁעוֹד מְעַט אָנוּ יוֹצְאִים מִזֶּה הָעוֹלָם, וְהַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁיִּשְׁאַלּוּ אוֹתָנוּ — עֲרוֹךְ מִקְרָא שְׁקֵרִית, עֲרוֹךְ מִשְׁנֵה שְׁשֻׁנִית, נִשְׂאֵת וְנִתְּתָ בְּאַמוּנָה?! צְפִיתָ לִישׁוּעָה?! שְׁכַל זֶה הַיְסוֹד בְּקֶהֳלָה. כְּשֶׁעוֹבֵר אֵיזָה מִשְׁבֵּר בְּקֶהֳלָה, צְרִיכִים לְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וְלֹא לְתַלּוֹת אֶת הַקּוֹלֵר זֶה בְּזֶה, אֲלֹא מִהַכְּשִׁלוֹן לּוֹמְדִים אִיךְ לִבְנוֹת וְאִיךְ לְהַתְּעִלוֹת, אִם הִקְהָלָה בְּנוּיָה אֶךְ וְרַק כְּדִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא, אִם הִקְהָלָה בְּנוּיָה לְגִדּוֹר גְּדָרִים וְסִיגִים, אִיךְ לְהַשְׁמֵר מִכָּל מִינֵי חַטָּאִים וְעוֹנוֹת, אִיךְ לְהַחֲדִיר בְּנוֹ קִדְּשָׁה וְטְהָרָה, אִיךְ שְׁנוּזָכָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יְתִבְרַךְ, קֶהֳלָה קְדוּשָׁה כְּזוֹ הִיא "קֶהֳלָה חֲזָקָה". אָבֵל אִם מִתְּחִילִים לְקַנֵּא זֶה בְּזֶה, וְנִדְמָה שֶׁלְּשֵׁנִי יֵשׁ יוֹתֵר וְכוּ' זֶה מֵה שְׁהוֹרֵס אֶת הִקְהָלָה, כִּי הַקְּנָאָה הִיא אָבִי אַבוֹת הַטְּמֵאָה. וְרַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אֵל מֵה קְנָאָה יְכוֹלָה לְהֵבִיא, יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁמְקַנְאִים בְּזוּלָתָם, יֵשׁ לָהֶם עֵין רָעָה בְּזוּלָת, אֵינָם מְפָרְגִים לְזוּלָת, וְלָמָּה שְׂיֵהִיָּה כֵן?! וְיֵמָּה בְּכַךְ אִם לְזוּלָת יֵשׁ קֶצֶת יוֹתֵר מִמֶּנִּי?! וְיֵשׁ לוֹ כְּבֹר דִּירָה וְכוּ', וְיֵשׁ לוֹ כְּבֹר רֶכֶב, וְיֵשׁ לוֹ כְּבֹר פְּרִנְסָה וְכוּ', אַדְרָבָה עָלֵי

לְשִׂמְחָה בְּשִׂמְחָתוֹ, וּלְבִקְשׁ שְׂגִים לִי יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא, אֲבָל לְהִתְרַחֵק מִקְּנָאָה, אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (שֶׁבֶת קִנְבִּי): כָּל מִי שֵׁישׁ קְנָאָה בְּלִבּוֹ —
 עֲצָמוֹתָיו מִרְקִיבִים; וְזֹאת רוֹאִים בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ שֶׁל
 הָאָדָם, כְּשֵׁישׁ בּוֹ מִדַּת הַקְּנָאָה, הוּא נִרְקַב מִמֶּשׁ. וְכֵן
 אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פְּרָשָׁה ט', סִימָן ז'):
 אֵין קְנָאָה אֶלָּא לְשׁוֹן כַּעַס; וְאֵת זֹאת צְרִיכִים לְשַׁרְשׁ
 וּלְעַקֵּר מִ"קְהֵלָה חֲזָקָה", שֶׁלֹּא יִמָּצֵא אָדָם שֶׁמִּקְנָא
 בְּשָׁנֵי, כִּי "קְהֵלָה חֲזָקָה" זוֹ מְשַׁפְּחָה אַחַת גְּדוֹלָה. וַיֵּשׁ
 מֵאֲמֵר הַחֲכָמִים: "כָּל שְׁנָאָה — יֵשׁ תִּקְוָה לְרַפְּאוּתָהּ, חוּץ
 מִשְׁנָאָה שֶׁל מִי שֵׁישְׁנָאָךְ מִקְּנָאָה". הַקְּנָאָה הוֹרֶסֶת אֶת
 הָאָדָם. וְכִמְאֵמָרָם ז"ל (אֲבוֹת ד', כ"א): הַקְּנָאָה מוֹצִיָּא אֶת
 הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, עַד שֶׁכָּבַר אֵינְנוּ חַי בַּמְּצִיאוֹת אֶלָּא
 בְּדַמְיוֹנוֹת, קְנָאָה מְבִיָּאָה לְשְׁנָאָה, שְׁנָאָה מְבִיָּאָה לְיַדֵּי
 רְשָׁעוֹת וְאַכְזָרִיוֹת, עַד כְּדֵי רְצִיחָה. בְּעֵינֵינוּ רְאִינוּ אָדָם
 הַנְּגוּעַ בְּחִידֻק שֶׁל קְנָאָה, שֶׁקָּנָא בְּכָלָם, בְּשַׁעָה שְׁלוֹ הָיָה
 מְכֹל טוֹב, אֲבָל לֹא יָכוֹל הָיָה לְסַבֵּל שֶׁלְּשָׁנֵי יְהִיָה גַם-כֵּן
 מִשְׁהוּ, אֲשֶׁר לְגַבִּיו זֶה הָיָה כָּלוּם שֶׁבְּכָלוּם, וְאֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן קָנָא בְּעַנִּי, וְכֹל זְמַן שֶׁיָּכוֹל הָיָה לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ שֶׁקָּל,
 הָיָה זֶה כְּמוֹ שֶׁהוֹצִיא מִמֶּנּוּ דָם הַתְּמִצִּית. אֲשֶׁר הִכָּל בָּא
 מִקְּנָאָה שֶׁמִּקְנָא בְּזוּלָת, עַד שֶׁבָּא לְיַדֵּי שְׁנָאָה, וּמִשְׁנָאָה
 בָּא לְיַדֵּי רְשָׁעוֹת, עַד כְּדֵי אַכְזָרִיוֹת וְרְצִיחָה. וְלָכֵן אִם
 אָנוּ רוֹצִים שֶׁתְּהִיָה לָנוּ "קְהֵלָה חֲזָקָה", קְהֵלָה מְגַבֶּשֶׁת,

עֲלֵינוּ לַעֲקֹר מֵאֲתָנוּ אֶת הַקְּנָאָה לְגַמְרֵי. וְאִיךָ זֹכִים לְזֶה?
עַל-יְדֵי שְׁנֵדְבָר רַק מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, גִּדַע שְׂאִין שׁוּם
תְּכֵלִית בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לְהַפְּיֵרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאִין שׁוּם יַעוּד בְּזֶה הָעוֹלָם,
רַק לָבוֹא וּלְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי מִמְּשִׁיכִים
עַל עַצְמָנוּ אֹרֹר וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת עֲלֵינוּנָה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (חֲגִיגָה טו.): אִין יְשִׁיבָה לְמַעְלָה, וְלֹא שְׁנֵאָה
וְלֹא תַחְרוֹת וְלֹא קְנָאָה. מִי שְׂכָבֵר גָּר לְמַעְלָה, חוֹשֵׁב
תָּמִיד מִהָעוֹלָם הֵבֵא, אֲצִלוֹ כָּבֵר אִין קְנָאָה וְשְׁנֵאָה.
וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחֹת-הַר"ן, סִימָן צו): אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל
אֶת עַצְמוֹ לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם הֵבֵא, דִּהְיֵנוּ אֶף שְׂמִסְתּוֹכֵב
עַכְשָׁו בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, שְׂפִירְגִישׁ עַצְמוֹ כְּאִלוֹ
חַי בְּעוֹלָם הֵבֵא, וּבִיּוֹתֵר נֶאֱמַר דְּבָר זֶה בְּקַהְלָה, אִם אָנוּ
נִבְנֶה "קְהֵלָה חֲזָקָה" כְּזוֹ שְׂמִדְבָּרִים רַק מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְכָל הָרֵאשׁ שְׁלָנוּ יִהְיֶה רַק אִיךָ זֹכִים לְהוֹרִיד אֶת
הַשְּׂכִינָה בֵּינֵינוּ, אֲזִי כָּבֵר לֹא יִהְיֶה חֲלוּקֵי דַעוֹת, לֹא תִהְיֶה
קְנָאָה, לֹא יִקְנָאוּ זֶה בְּזֶה, יִהְיֶה לְכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי
הַקְּהֵלָה שְׂפַע בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה, אֲשֶׁר וְכְבוֹד. כִּי אָדָם
הַמֵּאֲמִין בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְאֻחַל לְזוּלַת שְׂיִהְיֶה לוֹ
כָּל טוֹב, וּמֵה שְׂיִיךְ שְׂיִקְנָא בּוֹ, כִּי הֵלֵא הוּא שְׂמַח
בְּשִׂמְחָתוֹ, שְׂהָרִי הוּא כְּאֲחִיו מִמֶּשׁ. וְאִם קְהֵלָה הוֹלְכֶת
וְנִבְנִית בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזִי מְצַלִּיחִים מְאֹד בְּהַנְהַגְתָּהּ; כִּי
כְּשִׂמְדְבָּרִים אֶחָד עִם הַשְּׁנֵי מִהַתְּכֵלִית הַנְּצַחִית,

ומזכירים זה לזה אשר בוא יבוא היום שיצטרכו לצאת
 מזה העולם, ולתן דין וחשבון לפניו יתברך על כל פרט
 ופרט, אזי חושבים כבר אחרת — למה לעשות עול
 לזולת?! למה לצער את הזולת?! אדרבה, באו
 ונתאחד יחד, אשר זו "קהלה חזקה".

ב.

יסוד של קהלה חזקה היא מדת החסד והצדקה, שאחד עוזר לשני

בני ובנותי היקרים! אנחנו עדים, ש"קהלה חזקה"
 איננה אלא, כשבנויה על מדת החסד והצדקה, ואחד
 עוזר לשני. חכמינו הקדושים אומרים (ביצה לב): כל
 המרחם על הבריות, בידוע שהוא מזרעו של אברהם
 אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות, בידוע שאינו
 מזרעו של אברהם אבינו; לצערנו הרב, אנחנו בגלות
 מרה מאד, בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות.
 בכלליות — כל עם ישראל מפזרים ומפזרים בכל
 חלקי העולם, בית-המקדש חרב לנו, אשר אומרים
 חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ג'): ממקום בית-
 המקדש, משם יצא האור לכל העולם כלו; בית-
 המקדש שם היו הפהנים, אנשי חסד, שעזרו אחד
 לשני, כשבא יהודי שבור עם קרבן, עזרו לו, חזקו
 אותו, שמחוהו ועודדוהו. בית-המקדש הנה הקהלה

קהלה חזקה

קסג

שֶׁל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, נִחְרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, נִתְפָּזְרוּ כָּל עַם
יִשְׂרָאֵל בְּכָל קִצְוֵי תַבֵּל, וְזוֹ הַגָּלוּת בְּכָל־לַיּוֹת. בְּפִרְטוּיּוֹת.
— כְּשֶׁבִקְהָלָה מוֹצְאִים רָשָׁע מְרָשָׁע שְׁעוֹשֵׂק וְגוֹנֵב וְגוֹזֵל
אֶת הַקְּהָלָה, וְעוֹשֶׂה עוֹלוֹת לְבְנֵי-אָדָם, אוֹ שָׂקָם סָמ"ךְ-
מ"ם, וְרוֹצֵה רַק לְעַקֵּר אֶת הַקְּהָלָה, זוֹ גָלוּת פְּרָטִית.
אַחֲרֵי-כֵן יֵשׁ גָלוּת בְּפִרְטֵי פְּרָטִיּוֹת — שֶׁהִיא גָלוּת שֶׁל
כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּרַגַע שְׁאָדָם אֵינוֹ זוֹכֵה לְזִכֹּר מִהַקְּדוּשָׁה-
בְּרוּךְ-הוּא וּלְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבַּרְךָ, זוֹ נִקְרָאת גָלוּת פְּרָטִי
פְּרָטִית, שְׁמִסְכֵּן אֵינוֹ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ, וְזֶה מֵרָאֵה שְׂאִין
לוֹ אֱמוּנָה, כִּי אִם הִיְתָה לוֹ אֱמוּנָה, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נו), לֹא שִׁיף אֶצְלוֹ מְקוֹם, כִּי יוֹדֵעַ
שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין הָעוֹלָם
מְקוֹמוֹ, וְיִכּוּלִים לְמַצֵּא אֶת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל
מְקוֹם בְּעוֹלָם, כִּי הוּא יְתַבַּרְךָ מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדּוֹ.
וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב): לָמָּה אָדָם
אֵינוֹ מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא? מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ
אֱמוּנָה, אִם הִיְתָה לוֹ אֱמוּנָה, הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-
הוּא נִמְצָא פֹה אִתּוֹ, עִמוֹ וְאֶצְלוֹ, וְתָמִיד הִיָּה מְדַבֵּר
אֵלָיו. וְלִכֵּן אִם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְבָנוֹת "קְהָלָה חֲזָקָה",
עָלֵינוּ לְעֵבֶד עַל נִקְדַּת הָאֱמוּנָה, שְׁמִשָּׁם נוֹבֵעַ הַחֲסֵד, כִּי
מִי שְׁמֵאֲמִין בְּהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁמֵלֹא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדּוֹ, הוּא תָּמִיד יִשְׁתַּדֵּל לְעֲשׂוֹת חֲסֵד עִם הַשָּׂנִי. וְזוֹ
הִיְתָה מְדַרְגַּת אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁהִיָּה הָרֵאשׁוֹן שֶׁגָּלָה אֶת

הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְמֵאֲמָרָם וַ"ל (בְּלִקוּט דְּבָרִים תַּתְּלוּז):
 "וְאֶהְבֶּתְּ אֶת הַיְיָ" הַאֲלֹקִיךָ" — אֶהְבֶּהוּ עַל כָּל הַבְּרִיּוֹת
 כְּאֲבֵרָהֶם אָבִיךָ. אֲבֵרָהֶם אָבִינוּ הַחֲדִיר אֶהְבֶּה לְהַקְדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכָל אֶחָד אֶהֱבֵ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִמֵּילָא אֶהֱבֵ
 אֶת הַזּוּלָת. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה,
 פָּרָשָׁה נַג, סִימָן יג): בְּנֵי בֵיתוֹ שֶׁל אֲבֵרָהֶם אָבִינוּ וְתַרְנֵים הָיוּ.
 אֲבֵרָהֶם אָבִינוּ הַחֲדִיר בֵּין הַתְּלֻמִּידִים שֶׁלוֹ שָׁיְהִיו
 וְתַרְנֵים, שְׁעֵזְרוּ זֶה לָזֶה, אִם יֵשׁ קְהֵלָה שְׁשָׁם יֵשׁ חֶסֶד
 וְצַדִּיקָה, וְעוֹזְרִים זֶה לָזֶה, וּמִיִּטְיָבִים זֶה עִם זֶה, וְדוֹאֲגִים
 שָׁיְהִיָּה לְכָל אֶחָד לְצָרְכֵי הַיּוֹם-יּוֹם, קְהֵלָה כְּזוֹ הִיא
 "קְהֵלָה חֲזָקָה", שְׁאֵף פַּעַם לֹא יוּכְלוּ לְפֹרְרָהּ. כִּי כְּתוּב
 (תְּהִלִּים פֶּט, ג): "עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה", אֵימָתִי יְכוּלִים לְמוֹטֵט
 אֶת הָעוֹלָם? כְּשֶׁאֵין חֶסֶד. וּכְמֵאֲמָרָם וַ"ל (רַש"י לְבְּרֵאשִׁית
 ל, ג): לֹא נִחְתַּם גְּזֵר דִּינָם שֶׁל דוֹר הַמַּבּוּל, אֲלֹא עַל
 הַגְּזוּל; כָּל זְמַן שֶׁעָבְרוּ עַל כָּל עֲרִיּוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, לֹא
 נִחְתַּם דִּינָם, אֶף בְּרַגַע שֶׁהַחֲלוּ לְגֹזֵל זֶה מִזֶּה, זֶה הֵבִיאֵם
 לְיַדֵי כְּלִיּוֹן. וְלִכֵּן "קְהֵלָה חֲזָקָה", הַיְסוּד בָּהּ — מִדַּת
 הַחֶסֶד. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (בְּלִקוּט הוֹשַׁע, רַמְזוֹ תַקְכַּב):
 אָמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֲבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתָם גּוֹמְלִים
 זֶה עִם זֶה יוֹתֵר מִכָּל הַזְּבַח שְׂזָבַח שְׁלָמָה לְפָנַי; שְׁלָמָה
 הַמְּלֶךְ הַקָּרִיב בְּכָל יוֹם אֶלֶף עוֹלוֹת, וּבְכָל קָרְבָן הָיוּ
 יַחֲוִדִים וְשָׁמוֹת, אוֹמַר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: אֲצַלִּי יוֹתֵר
 חֲבִיב הַחֶסֶד שְׂאֵחָד עוֹשֶׂה עִם הַזּוּלָת, יוֹתֵר מִכָּל

קְהֵלָה חֲזָקָה

קס"ה

הַקְרָבָנוֹת שֶׁהַקָּרִיב לְפָנַי שְׁלֵמָה. "קְהֵלָה חֲזָקָה" בְּנוּיָה עַל צְדָקָה וְחֶסֶד, עַל תְּשׁוּבָה וְדִבְרוֹת שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שְׁגֵלָה וּפְרָסָם אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְרָצָה לַעֲזֹר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יְלֵקוּט דְבָרִים תַּתְקַמַּג): עַד אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, כֹּלָם יָדְעוּ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בַשָּׁמַיִם, וְאֶפְלוּ הַגּוֹיִים קָרְאוּ לוֹ יִתְבָּרַךְ אֱלֹקָא דְכָל אֱלֹקֵיָא (רש"י מְלֹאכֵי א, יא), הֵם הוֹדוּ שֶׁיֵּשׁ אֱלֹקִים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם, אֲבָל הוּא בַשָּׁמַיִם נִמְצָא, אָבִינוּ אַבְרָהָם הוֹרִיד אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשָּׁמַיִם לָאָרֶץ, וְקָרְאוּהוּ: אֱלֹהֵי הָאָרֶץ, אַבְרָהָם אָבִינוּ הִכְנִיס אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם, שֶׁכֵּלְנוּ נִחְיֶה עִם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְנִסְתַּכַּל עָלֵינוּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה חֶסֶד זֶה עִם זֶה. וְזֶה הִיְסוּד שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בְּ"קְהֵלָה חֲזָקָה" — לְפִתּוּחַ מוֹסְדוֹת שֶׁל חֶסֶד, לַעֲזֹר לְאֵלּוּ שֶׁנִּמְצָאִים בְּמִצְוָה גְדוּלָה, לְסַיֵּעַ לְאֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶם בְּעִבּוֹר צָרְכֵי יוֹם יוֹם, וְהֵם בְּמִצְוָה כְּסָפִית וְכוּ'. וּבְשִׁבְלֵי זֶה אָנוּ בְּנֵי אַבְרָהָם, אֲבָל אִם אָנוּ רוֹאִים אֶחָד רוֹצֵחַ, רָשָׁע מְרָשָׁע, שֶׁמְסִיר אֶת הָעוֹר מֵעֵינָיִם, עוֹשֶׂה בְּלִי רַחֲמָנוּת, בּוֹגֵד בְּכִסְפֵי צְבוּר וְעוֹשֶׂה בְּהֵם כְּבִשְׁלוֹ, אוֹ שֵׁשׁ סֶמ"ך-מ"ם שֶׁכָּל רֹאשׁוֹ רַק תְּקִצִּיבִים, וְגוֹנֵב וְגוֹזֵל לְאוֹר יוֹם, וְאֵינוֹ מְפַחֵד מֵאֶף אֶחָד, אֵינוֹ בּוֹחַל בְּשׁוֹם דְּבָר, כֹּל הָרֹאשׁ שֶׁלוֹ זֶה עוֹד תְּקִצִּיב וְעוֹד תְּקִצִּיב, לֹא אֲכַפֵּת לוֹ מִהַזְזִילת כָּלֵל, רוֹאִים

תִּכְרַף-וּמְיָד שְׁמִשְׁהוּ פֹה אֵינָנוּ כְּשׁוֹרָה, וְצָרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִרְשָׁעִים אַרְוּרִים כְּאֵלוֹ, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, אֲשֶׁר כָּל כַּחוֹ 'הַפָּרָד וּמִשְׁל', וְהוּא אֶף פַּעַם לֹא יַעֲזֹר לְזוּלָת, אֲלֹא יִשְׁתַּדֵּל שְׁלִזּוּלָת לֹא יִהְיֶה. וְלִכֵּן אִם אָנוּ רוֹצִים לְזָכוֹת ל"קְהֵלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְבָנוֹת אֶת הַקְּהֵלָה בְּמִדַּת הַחֲסֵד, לַעֲזֹר זֶה לְזֶה, וְזֶה יִבְנֶה לָנוּ אֶת הָאֲמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אוֹהֵב יְהוּדִים שְׁעוֹזְרִים זֶה לְזֶה, וְאֵינָם מְשַׁפְּעִים מִהַסֵּמ"ךְ-מ"ם. לְצַעֲרָנוּ הָרַב, בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן, וּמֵאֵז שֶׁגָּלוּ עִם יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצָם, גּוֹלָה אַחֵר גּוֹלָה הִלְכוּ, אָנוּ סוֹבְלִים מֵאֵלוֹ הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שַׁבַּת קַל.ט.): אִם רָאִיתָ דוֹר שֶׁצָּרוֹת רַבּוֹת בָּאוֹת עָלָיו, צֵא וּבְדַק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הַצָּרוֹת שֶׁבָּאוֹת לְיִשְׂרָאֵל, אֵינָן בָּאוֹת אֲלֹא בְּשִׁבִילָם; הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַקִּים רַע-בְּנִים מִשְׁלוֹ, שֶׁהֵם מְסִיתִים וּמְדִיחִים יְהוּדִים אֵלָיו נֶגֶד אֵלוֹ, הֵם גּוֹרְמִים פְּרוּדִים בֵּין הַקְּהֵלוֹת, וְהֵם אֲשֶׁר גּוֹרְמִים פְּרוּדִים בְּתוֹךְ הַקְּהֵלָה. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בּוֹשָׁה, סִימָן ב'): מִתָּר לְבִישׁ אֶת הָרַבָּנִים שְׁשׁוֹכְרִים אֶת הָרַבָּנוֹת לְשֵׁם גְּאוּהָ, וְרֹאֵי לְבִזּוֹתָם וּלְהַקְל בְּכַבּוּדָם, וְאֵין עוֹמְדִים בְּפָנֵיהֶם, וְאֵין קוֹרְאִים אוֹתָם רַבִּי, וְהַטְּלִית שְׁעֲלִיָּהֶם כְּמַרְדֵּעַת שְׁעַל חֲמוֹר, וּמֵאֵלוֹ הָרַע-בְּנִים צָרִיכִים לְהִשְׁמַר מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵם מְסַכְּנִים לְצַבּוֹר, כִּי הֵם הַפֶּךְ הַחֲסֵד, הַפֶּךְ הַצְּדָקָה. מְתִי

קְהֵלָה חֲזָקָה

קסז

אָנוּ יוֹדְעִים אִם הוּא רַב יָרָא שָׁמַיִם? כְּשִׁמְקִים קְרָנוֹת
גְּמִילוֹת חֶסֶד, כְּשִׁמְקִים מוֹסְדוֹת שֶׁל חֶסֶד, שְׁאֶחָד יַעֲזֹר
לְשֵׁנִי, כְּגוֹן: יַעֲזֹר לַיּוֹלְדוֹת, יַעֲזֹר לְעֲנִיִּים, יַעֲזֹר לְשֶׁבֶת, יַעֲזֹר
לְבָגוֹד, זֶה סִימָן שֶׁבָּא מִהַקְדָּשָׁה, אֲבָל לְהַפְךָ, אִם רוֹאִים
אֶחָד גּוֹנֵב וְגוֹזֵל וְעוֹשֵׂק עֲנִיִּים, וְכָל הָרָאשׁ שֶׁלוֹ זֶה רַק
תִּקְצִיבִים, וְלֹא אֲכַפֵּת לוֹ מִעֲזָרָה לְזוּלָתוֹ, אֲזַי צְרִיכִים
לִידַע שְׁזֵהוּ הַסֵּמָ"ךְ-מ"ם, וְאָדָם זֶה רוֹצֵה לְפוֹרֵר אֶת
הַקְהֵלָה. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שֶׁמִּתְרַחֵקִים
מִמְצָרַע וּמִבְעֵלֵי רֵאֲתָן, שְׂזוֹ מִחֲלָה מִדְּבַקָּתוֹ.

ג.

חֲנוּךְ הַבְּנִים וְהַבְּנוֹת צְרִיף לְהִיּוֹת בְּרָאשׁ וּבְרָאשׁוֹנָה בְּדַאגַּת הַקְהֵלָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְזָכֹר, אִם אָנוּ רוֹצִים
לְזָכוֹת לְקְהֵלָה חֲזָקָה, עֲלֵינוּ לְדַאֵג לְחֲנוּךְ הַבְּנִים
וְהַבְּנוֹת, כִּי הַיְסוּד בְּ"קְהֵלָה חֲזָקָה" זֶהוּ הַחֲנוּךְ. צְרִיכִים
לְדַאֵג לָזֶה עוֹד מְגִיל פְּעוּטוֹן, וְאַפְלוֹ תִינּוֹקְיָה, מְגִיל
חֲדָשִׁים סְפוּרִים כְּבָר צְרִיף לְשִׁיר לְיִלְדִים שִׁירֵי אֲמוֹנָה,
כְּשֶׁרַק יוֹצְאִים לְאוֹר הָעוֹלָם כְּבָר יִשְׁמְעוּ: "ה' נִמְצָא,
ה' פָּה, עֲלֵינוּ לְדַבֵּר אֵלָיו", כִּף שֶׁהַיֶּלֶד אוֹ הַיְלָדָה יִנְשְׁמוּ
אֶלְקוֹת. וְאַחֲר־כֵּן מְכַנְיָסִים אוֹתָם לְגַן נִפְרָד כְּמוֹכֵן, גֵּן
לְבָנִים וְגֵן לְבְנוֹת, וְאַסוּר לְעַרְבָם כְּבָר מְגִיל זֶה, כְּדִי
שִׁיגְדְלוּ עַל טְהָרַת הַצְּנִיעוּת. חֲנוּךְ הַבְּנוֹת זֶהוּ יְסוּד

היסודות, כי כן אומרים חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ה'): 'בְּרִכְךָ ה' — בְּבָנִים, וַיִּשְׁמְרֶךָ — בְּבָנוֹת, מִלְּמַד שֶׁהַבָּנוֹת צְרִיכוֹת שְׁמִירָה. כִּי נָשִׁים דַּעְתָּן קָלָה. וְלָכֵן צְרִיכִים לְמָסַר נַפְשׁוֹ שְׂיִהְיֶה בֵּית-סֵפֶר הַמְּשֻׁתָּת עַל קִדְשָׁהּ וְטַהָרָה לְבָנוֹת הַקְּהֵלָה, וְלִלְמַד עִמָּהֶן הַלְכוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, שְׂיִדְעוּ מֵהוּ רְצוֹנוֹ יְתַבְרֶךָ. וְכֵן צְרִיכִים לְהַקִּים תְּלֵמוּד תּוֹרָה, בְּעֵבוֹר תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֹמְרִים (שַׁבַּת קִיט:): כָּל עִיר שֶׁאֵין בָּהּ תְּלֵמוּד תּוֹרָה, לְבִסוּף גַּחְרֵבֶת. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְדַאֵג, שֶׁבְּקֵהֶלָה שְׁלָנוּ הַחֲנוּף יִהְיֶה בְּרֹאשׁ מְעַיְנֵנוּ, וְזֶה צְרִיךְ לְהִיֹּת יְסוּד דְּאֲגַת כָּל אֲנָשֵׁי הַקְּהֵלָה, אִם נֶעֱמַד עַל כֶּן שְׂיִהְיֶה פְּעוּטוֹן חֲזָק, וְלִהְכָּנִים אֶת כָּל הַיְלָדִים בּוֹ, וְכֵן הֵגֵן יִהְיֶה נִפְרָד לְבָנִים וְלְבָנוֹת, וַיִּשְׁירוּ עִם הַיְלָדִים שִׁירֵי אֲמוּנָה, וּבַתְּלֵמוּד תּוֹרָה יִלְמְדוּ תּוֹרָה וְקִיּוּם הַמְּצוּוֹת, וְתִפְלָה אֵלָיו יְתַבְרֶךָ, וְכֵן בְּבֵית-סֵפֶר לְבָנוֹת יִלְמְדוּ עִמָּהֶן צְנִיעוּת, אֲמוּנָה, וְקִיּוּם רְצוֹן הַבוֹרָא יְתַבְרֶךָ שְׁמוֹ, זֶה "קְהֵלָה חֲזָקָה" — כְּשֶׁדוֹאֲגִים בְּעֵבוֹר הַחֲנוּף כָּלֵם בִּיחִד; כִּי דָבָר זֶה אָסוּר לְהִטִּיל עַל אָדָם אֶחָד, שְׂיִהְיֶה מְמַנֶּה עַל כֶּן, לֹא וְלֹא! נוֹשֵׂא הַחֲנוּף צְרִיךְ לְהִיֹּת אֲכִפַּת לְכָל אֲנָשֵׁי הַקְּהֵלָה. כָּל אֶחָד שְׂיִשׁ לוֹ יְלָדִים, עָלָיו לְהִיֹּת מְעַרְב בְּחֻנוּכָם, וְצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֲסֻפוֹת הוֹרִים לְכָל הַפְּחוֹת פַּעַם בְּחֻדָּשׁ, אֲשֶׁר זֶה נִצְרָךְ מְאֹד לְחֲנוּף הַיְלָדִים, וְאָסוּר לְהַשְׁלִיךְ אֶת טְפוּלָם עַל הַמְּנַהֵל וְכוּ', אוֹ לְהַנִּיחַ

קִהְלָה חֲזָקָה

קסט

אֶת כָּל הָעֵל עַל הַמְלַמְדִים וְהַמּוֹרוֹת, אֲלֵא כָּל אֲנָשִׁי
הַקִּהְלָה צְרִיכִים לְדַאֵג שְׂיִהְיֶה חֲנוּף מְצֻלַח לְבָנִים
וּלְבָנוֹת, וְעַל הַהוֹרִים לְהִיּוֹת מְעַרְבִים בְּחֲנוּף. וְכֹאֲשֶׁר
יִתְעַנְּנוּ בְּחֲנוּף הַיְלָדִים, וְיִהְיֶה אֲכַפֶּת לָהֶם וְכוּ', יִזְכוּ
לְ"קִהְלָה חֲזָקָה", וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרְשָׁע לֹא יוּכַל
לְפוֹרְרָה, הוּא יִתְפוֹרֵר וְיִתְבַטֵּל קִדְם. חֲנוּף הַיְלָדִים הוּא
הַיְסוּד בְּקִהְלָה אִיתְנָה. וְלִכְּן כָּל הַרוֹצֵה לְבָנוֹת קִהְלָה,
עָלִיו לְרֹאוֹת לְדַאֵג שְׂיִהְיֶה חֲנוּף טוֹב לְיְלָדֵיהָ. אַחֲר־כֵּן
צְרִיכִים לְרֹאוֹת שְׂתִהְיֶה בְּקִהְלָה יְשִׁיבָה קְטַנָּה, מְגִיל בַּר
מְצוּה וּמְעָלָה, וְכֵן יְשִׁיבָה גְדוּלָה לְבַחֲוֹרִים, וְכֵן שְׂיִהְיֶה
תִּיכוּן לְבָנוֹת וּמְדַרְשֵׁיהָ לְבָנוֹת וְכוּ', וְכֵן יְכוּלִים לְחַתֵּן
אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת סָמוּךְ לְפָרְקֵן וּלְשִׁמְרָם מִעֲבָרוֹת, וְזוֹ
נִקְרָאת "קִהְלָה חֲזָקָה", וּבְזֶה כָּל הַהוֹרִים צְרִיכִים לְהִיּוֹת
מְעַרְבִים וְשִׁתְּפִים לְחֲנוּף. וְלֹא לְהַטִּיל אֶת הַדְּבָר עַל אָדָם
אֶחָד וְכוּ', אֲלֵא כָּלֵם בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל צְרִיכִים לְבוֹא
פַּעַם בְּחֻדָּשׁ לְכָל הַפְּחוֹת, וְהַטוֹב בְּיוֹתֵר פְּעַמִּים בְּחֻדָּשׁ,
בְּתַחֲלָתוֹ וּבְאַמְצָעוֹ, לְאַסִּפֵּת הוֹרִים שְׂתִתְקִים בְּמוֹסְדוֹת
הַלְמוּד, וְיִהְיֶה זֶה קִדְשׁ קִדְשִׁים בְּעֵבוֹרָם, וְאִם הַהוֹרִים
בָּאִים — סִימָן שְׂדוּאָגִים לְחֲנוּף יְלָדֵיהֶם, וְאִם אֵינָם
בָּאִים — סִימָן שְׂלֵא אֲכַפֶּת לָהֶם מִיְלָדֵיהֶם, וְהָרִי הֵם
אֲדִישִׁים לְחֲנוּכָם. אִם רוֹצִים "קִהְלָה חֲזָקָה" צְרִיכִים
לְהַחְדִּיר בְּאֲנָשִׁיהָ חֲשִׁיבוֹת הַחֲנוּף, שְׂיִהְיֶה קְדוּשׁ וְטָהוֹר,
וְאִז יֵשׁ קִיּוּם לְקִהְלָה הַקְּדוּשָׁה, וְשׁוּם סֵמ"ךְ-מ"ם וְשׁוּם

רָשַׁע לֹא יוּכַל לְפוֹרְרָה, וּיפוֹרֵר אֶת עַצְמוֹ, תִּפְּח רֹחִיָּה
 וְנִפְשִׁיָּה, תִּפְּח עַצְמוֹתָיו, לְפָנַי שְׂיַנַּע בְּקִדְשֵׁי הַקְּהֵלָה,
 אָנוּ נִדְאָג שְׂיִהְיֶה חֲנוּף קָדוֹשׁ לִילְדֵינוּ, חֲנוּף שְׂנַחֲדִיר
 בָּהֶם אָמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, חֲנוּף שְׂיִלְמְדוּ אֶת
 הַבְּנִים וְאֶת הַבָּנוֹת שְׂאִין לָהֶם אֶלָּא אָבִינוּ שְׂבִשְׂמִים,
 שֶׁהוּא הַחֲנוּף הַטּוֹב בְּיוֹתֵר. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (מִסֵּכַת פְּלֵה פ"ב): בְּכָל יוֹם יוֹצֵא מִלְּאָךְ מֵאֲתוֹ יִתְבַּרְךָ לְחַבֵּל
 אֶת הָעוֹלָם, וְכִינּוֹן שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִסְתַּכֵּל
 בְּתִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, נִהְפָּךְ מִדָּתוֹ מִמִּדַּת הַדִּין
 לְרַחֲמִים. וְלִכֵּן "קְהֵלָה חֲזָקָה" הִסּוּד בָּהּ הוּא חֲנוּף
 הַבְּנִים וְהַבָּנוֹת. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁיר
 הַשִּׁירִים רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן כג), שֶׁקָּדָם קִבְּלַת הַתּוֹרָה בְּקֶשׁ
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִיִּשְׂרָאֵל עֲרָבִים שְׂיִקְיָמוּ אֶת הַתּוֹרָה,
 עֲרָבִים שְׂאִינָם חֲיִבִּים לִי כָּלוּם, אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא: אֵלּוּ הַתִּינוּקוֹת. מִיָּד הִבִּיאוּ לוֹ אֶת
 הַתִּינוּקוֹת; כִּי רָצָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂנַבִּיא לְפָנָיו אֶת
 הַתִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן, הַבְּנִים וְהַבָּנוֹת שְׂלָנוּ, לְחַנְּכֶם
 לְחֲנוּף שֶׁל אֲהָבָה, שֶׁל חֶסֶד, שֶׁל שְׂמִירָה מְגֹזֵל וּגְנָבָה,
 וְאִז תִּהְיֶה לָנוּ "קְהֵלָה חֲזָקָה".

חוב קדוש על כל אחר מאנשי הקהלה — להתפלל במגן ובצבור
דיקא, ואפלו מי שאחר, עדיף להתפלל בבית-הכנסת מאשר בבית.

בני היקרים! עליכם לזכור, אם ברצונכם לזכות
לקהלה חזקה וקדושה, על כל אנשי הקהלה להתפלל
בצבור ובמגן דיקא, כמאמרם ז"ל (ברכות ח.): אימתי עת
רצון? בשעה שהצבור מתפללים; כשאדם בא לבית-
הכנסת, זה בעצמו גורם ליראת שמים, "קהלה חזקה"
צריך שיהיה לה בית-הכנסת, אשר שם מתפללים, ואם
פעם קורה שאדם אחר לקום, אף-על-פי-כן יבוא
לבית-הכנסת, אשר מיעד לתפלה, ויתפלל ביחידות
העקר בבית-הכנסת, וכך יהיה לו חק בל יעבר לבוא
בכל יום לבית-הכנסת. ואומרים חכמינו הקדושים
(ברכות ח.): כל מי שיש בית-הכנסת בעירו ואינו בא שם
להתפלל, נקרא שכן רע; "קהלה חזקה" היא זו, שיש
בה בית-הכנסת, וכלם באים להתפלל בו. וכן אמרו
הצדיקים: מי שמתפלל במגן מבטח שיהיה לו דבר
שבמגן; וכן אומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות
ב'): כל מי שנכנס לבית-הכנסת בעולם הזה, זוכה
להכנס לבית-הכנסת לעתיד לבוא. ולכן "קהלה חזקה"
צריכה לראות שיהיה בה בית-הכנסת, וידאגו כלם
לבוא ולהתפלל בו בדרך ארץ גדול, ולא לדבר באמצע

התפלה, כי במקום שמתפללים לפניו יתברך — שם השראת השכינה, וצריכים להזהר לא להקל בזה, ולא לדבר במקום השכינה דבורים בטלים. ומכל שכן מה שנארע היום הפקרות גדולה, שכל אחד יש לו טלפון סלולרי, ומדברים בעת התפלה, אוי לאותה בושה, אוי לאותה חרפה, באים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ומדברים עם החבר באמצע וכו'?! ואם-כן "קהלה חזקה" צריך שיהיה לה בית-הכנסת, ולבוא להתפלל שם, כי אין תפלתו של אדם נשמעת אלא בבית-הכנסת (ברכות ו.); וצריכים להיות כמה מנינים: מנין ותיקין, שאין חשוב הימנו למעלה, שזו תפלה מן המבחר, ואם אינו זוכה להתפלל ותיקין, יתפלל בשבע, ואם אינו זוכה — יתפלל בשמונה, ואם אינו זוכה — יתפלל בתשע, ואם לאו — יתפלל בעשר. אך הכלל הזה צריכים לדעת — עד עשר זה שלישי היום — בין בקיץ ובין בחורף, ויכולים להתפלל עד אז לכתחלה — אם קם מאחר. מעשר עד שתים-עשרה זו תפלה בדיעבד, אדם אנוס מאיזו סבה שלא תהיה, יבוא לבית-הכנסת, אבל זו רק תפלה בדיעבד, אך לכל הפחות כל אלו המאחרים — יתפללו במנין, ויאמרו קדשה וברכו וכו', אבל אחר שתים-עשרה שזה חצות, הרי זה חלול ה' שאדם עומד עם טלית ותפלין, ועובד את הקדוש-ברוך-הוא בשעה שעבר זמנו. ולכן "קהלה

חֲזָקָה" צָרִיכָה לְדַאָג שְׂיִהְיֶה לָהֶם בֵּית-הַכְּנֶסֶת עִם מְנַיָּנִים אַחַר מְנַיָּנִים, וְצָרִיךְ לִהְיוֹת אֶחָד מִמֶּנֶּה, שֶׁהוּא יְדַאָג שֶׁהַמְנַיָּנִים יִתְחִילוּ בְּזִמְנָן. וְכֵן נִמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם.

ה.

קביעות עתים לתורה זה יסוד גדול בקהלה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אִם אָנוּ רוֹצִים שְׂתִּהְיֶה לָנוּ "קַהֲלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְמַסֵּר נַפְשֵׁנוּ, שְׂתִּהְיֶה קַהֲלָה שֶׁל תּוֹרָה, כִּי אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם כְּשֶׁבָא לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן: קִבְעַת עֵתִים לַתּוֹרָה? ! הֲאִם גִּנְבַת זְמַן מִזְמַנְךָ הַיְקָר לְלַמַּד תּוֹרָה; כִּי כֵן אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רפד), שְׂמַה שֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם: קִבְעַת עֵתִים לַתּוֹרָה, הַשְּׂאֵלָה הִיא 'קִבְעַת' לְשׁוֹן גְּזוּלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי כב, כג): "וְקִבַּע אֶת קִבְעֵיהֶם נֶפֶשׁ", הֵינּוּ שֶׁשׂוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם אִם גְּזוּל עֵתִים לַתּוֹרָה, כִּי צָרִיךְ לְגַזֵּל זְמַן לְלַמּוֹד תּוֹרָה מִתּוֹךְ הַטְרַדָּה וְהַעֲסָק, וְלִכְן "קַהֲלָה חֲזָקָה" צָרִיכָה לְדַאָג לְכַמֶּה כּוֹלָלִים: כּוֹלָל בְּקָר — אֵלוּ שְׂמַקְדִּימִים וְקָמִים קֵדָם אֹר הַיּוֹם, שְׂיִהְיֶה לָהֶם כּוֹלָל לְפָנָי שְׂיוֹצָאִים לְעִבּוּדָה, כּוֹלָל עָרֵב — אֵלוּ שְׂטְרוּדִים עַל הַמְּחִיָּה וְעַל הַפְּלִכְלָה, שְׂיִבּוֹאוּ לְלַמַּד תּוֹרָה, כִּי אֵין לוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁל הַלְכָה,

וְזֶה נִקְרָא בֵּית-הַמְּדֻרָּשׁ, שְׂבָאִים וְלוֹמְדִים תּוֹרָה,
 וְ"קֵהֳלָה חֲזָקָה" צְרִיכָה לִהְיוֹת מְבֹסְסֶת עַל כּוֹלָלִים,
 שְׂתֵהִי מְקוּם תּוֹרָה, כִּי בְּמִקּוּם שְׂלוֹמֵי תּוֹרָה — שָׁם
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֻכְמָתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ וְתָר עַל כְּבוֹדוֹ וְלֹא וְתָר עַל תּוֹרָה,
 עַד כִּדִּי כֹף שְׂאוֹמְרִים חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ירושלמי חגיגה ז):
 אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הִלְוִאי אוֹתִי עֲזָבוּ וְתוֹרָתִי
 שָׁמְרוּ, כִּי הַמְּאֹר שְׂבֵה מִחֲזִירֵן לְמוֹטָב; "קֵהֳלָה חֲזָקָה"
 הִיא רַק כְּשֵׁישׁ בָּהּ קְבִיעַת עֵתִים לַתּוֹרָה, וְגוֹנְבִים זְמַן
 לְלַמֵּד תּוֹרָה. וְלִכֵּן כָּל אֲנָשִׁי הַקֵּהֳלָה בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל
 צְרִיכִים לָבוֹא לְבֵית-הַמְּדֻרָּשׁ לְלַמֵּד תּוֹרָה, וְאִם יְכוּלִים
 לְלַמֵּד בְּצוּתָא — אֵין לְמַעְלָה מְזֵה, וְאִם לֹא —
 עַל-כָּל-פָּנִים יָבוֹא כָּל אֶחָד לְבֵית-הַמְּדֻרָּשׁ לְלַמֵּד בְּזְמַן
 הַפְּנוּי לוֹ, וּמְלַבֵּד זֹאת יִלְמַד גַּם בְּבֵית תּוֹרָה, שְׂהֶאֱשָׁה
 וְהִילָדִים יִרְאוּהוּ לּוֹמֵד. וְזוֹהִי "קֵהֳלָה חֲזָקָה", שְׂמִמִּיתִים
 עֲצָמָם בְּד' אֲמוֹת שֶׁל הֶלְכָה; וּבְזֵה מְגֻרָשִׁים אֶת
 הַסֵּמ"ךְ-יָמ"ם שְׂבָא לְפִתּוֹת אֶת הָאָדָם. וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (עין
 סֵפֶה נב): אִם פָּגַע בָּךְ מְנוּל זֶה, שֶׁהוּא סֵמ"ךְ-יָמ"ם, הִיָּצַר
 הָרַע, מִלְּאֹךְ הַמּוֹת, הַרוּצָה לְהַרְגֵּ אוֹתָךְ מִיָּתֵהּ נְצַחִית,
 תִּמְשַׁכְּנוּ לְבֵית-הַמְּדֻרָּשׁ לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם
 לּוֹמֵד תּוֹרָה אֵין יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ דְּבָר, וְלִכֵּן "קֵהֳלָה
 חֲזָקָה" רַק כְּשֵׁישׁ קְבִיעַת עֵתִים לַתּוֹרָה, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל
 (קדושין ל): אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָאתִי יֵצֵר הָרַע,

קִהְלָה חִזְקָה

קעה

בְּרֵאֲתִי תוֹרָה תְּבַלִּין כְּנִגְדּוֹ; וְלִכֵּן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי
הַקִּהְלָה צָרִיף לְגַנֹּב עֵתִים לַתּוֹרָה, וְאִין תְּרוּץ לֹמַר שֶׁלֹּא
הַסְפִיק, אֲלֹא צָרִיף לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִקְרָא — פְּרֻשֶׁת
הַשְּׁבוּעַ, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תְּרַגּוּם, בְּאַפֵּן שֶׁבְּמִשְׁפָּה
הַשְּׁבוּעַ יְסִיִּם פְּרֻשֶׁת הַשְּׁבוּעַ, וּכְמֵאֲמָרם ז"ל (בְּרֻכּוֹת ז.):
לְעוֹלָם יִשְׁלִים אָדָם פְּרֻשֵׁיּוֹתָיו עִם הַצְּבוּר, שֶׁכָּל
הַמְשָׁלִים פְּרֻשֵׁיּוֹתָיו עִם הַצְּבוּר, מְשָׁלִימִים לוֹ יָמָיו
וּשְׁנוֹתָיו; אָדָם צָרִיף לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם מִשְׁנֵיּוֹת פֶּרֶק אֶחָד
אוֹ שְׁנַיִם וְכוּ', וְזֶה מֵה שֶׁיִּשְׁאַר מִמֶּנּוּ, מִשְׁנֵי אֹתֵיּוֹת
נִשְׁמָ"ה, וְכֹתוּב בְּמִדְרַשׁ תַּלְפִּיּוֹת (עֲרַף מִשְׁנָה), אֲשֶׁר בֵּין
יַעֲקֹב יוֹשֵׁב עַל פֶּתַחַו שֶׁל גֵּיהֶנוֹם, וּמִשְׁזָכָה אָדָם לְלַמֵּד
מִשְׁנָה, אִינוֹ מֵרָשָׁה לוֹ לְהַכְנִס שָׁם, כָּל-כֶּף חָשׁוּב מִי
שְׁזוֹכָה לְלַמֵּד הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת, מִסְּכָתָא אַחַר
מִסְּכָתָא מִשְׁשָׁה סְדָרִים — אֲשֶׁרִי לוֹ! זֶה יִשְׁאַר לוֹ. אֲבָל
הַסְמָ"ף-מ"ם מוֹנֵעַ אֶת הָאָדָם, וְלִכֵּן הָרֵאשִׁי תְבוּת שֶׁל
הַשֵּׁם הַטָּמֵא שָׁלוֹ זֶה: ס'יוֹם מִסְּכָתָא אִין לְעֵשׂוֹת. וְכֵן
צָרִיכִים לְקַבֵּעַ בְּ"קִהְלָה חִזְקָה" לְמוֹד גְּמָרָא, שְׂאִין
לְמַעַלָּה הַיָּמָנוּ, וְהַיּוֹם יֵשׁ קִהְלוֹת שְׁלוֹמֵדִים שָׁם דָּף
הַיּוֹמִי בְּכָל יוֹם — דָּף בְּבַלִּי, דָּף יְרוּשְׁלָמִי, פֶּרֶק
תּוֹסֵפְתָא, אֲשֶׁר כָּף בּוֹנִים לְעֶצְמָם בִּי"ת, וְאִיזוֹ קִהְלָה
קְדוּשָׁה הִיא זוֹ כְּשֶׁלּוֹמְדִים בָּהּ גְּמָרָא, וְזוֹ נִקְרָאת "קִהְלָה
חִזְקָה", שְׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, וִיכוּלִים לְעַנּוֹת בְּחִיּוּב עַל
הַשְּׂאֵלָה: 'קַבְעֵת עֵתִים לַתּוֹרָה'? הֵינּוּ שְׂגוֹנָבִים מִזְמָנָם

לְלַמַּד תּוֹרָה, וְכָל יוֹם לוֹמְדִים מִקְרָא, מִשְׁנָה, וּגְמָרָא. חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (חֲגִיגָה יד.): בְּבֵיתִי אֵין לָחֶם וְאֵין שְׂמֵלָה (ישעיה ג, ז), שְׂאִין בְּיַדִּי לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה; מַה נִּקְרָא עָנִי? שְׂאִינוּ לוֹמַד מִקְרָא, מִשְׁנָה וּגְמָרָא. וְכֵן צְרִיכִים לְלַמַּד הֶלְכָה, רַבְּנוּ ז"ל הִקְפִּיד מְאֹד עַל לְמוּד שְׁלַחַן עָרוּף יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים, וְאָמַר (שיחות-הַר"ן, סִימָן כט), שְׂחֹב קְדוּשׁ עַל כָּל יְהוּדֵי לְלַמַּד בְּכָל יוֹם הֶלְכָה, כְּדֵי שְׂיִדַּע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, "קֶהֳלָה חֲזָקָה" צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְקוֹם תּוֹרָה. וְקֶהֳלָה כְּזוֹ אֵין יְכוּלִים לְפוֹרֵר, יְפוֹרְרוּ אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, אֶת הַרְשָׁעִים אַרוּרִים, אֲבָל לֹא תִתְפוֹרֵר הֶקְהָלָה, וְלֹא יוֹעִיל לָהֶם כָּלֵל, כִּי כֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (קְדוּשִׁין ל:): אִם רָאִיתָ שְׂיִצֵּר הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ, מְשַׁךְ אוֹתוֹ אֶל בֵּית-הַמִּדְרָשׁ. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (נֶפֶשׁ הַחַיִּים, שְׁעַר ד', פָּרָק טו): אִם אֲתָה רוֹאֶה שְׂהִיִּצֵּר מִתְגַּבֵּר עָלֶיךָ, רוּץ לְתוֹךְ חֲדָרֵי תּוֹרָה. אִם רוֹאִים רָשָׁע הַצּוֹעֵק שְׂיִהָרֵס אֶת הֶקְהָלָה, יֵשׁ יַעֲזֶה אַחַת — לַעֲשׂוֹת אֶת הַמְּקוֹם מְקוֹם תּוֹרָה, אֲזוּ יִתְבַטֵּל הַרְשָׁע וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם, כִּי רָאִשֵׁי תְבוּת שְׁלוֹ הֵם: סִיּוּם מ'סִכְתָּא אֵין לַעֲשׂוֹת; ס'עֵדֶת מ'רַעִים אֵין לַעֲשׂוֹת; וְלִכֵּן אִם בְּרַצוֹנֵנוּ "קֶהֳלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְקַבֵּעַ עֲתִים לְתוֹרָה, וְלְהִתְקַבֵּץ יַחַד תָּמִיד בְּעֵת רְצוֹן וְלְלַמַּד יַחַד.

צְנִיעוּת הָאִשָּׁה זֶה הַכֶּרֶחַ גָּדוֹל בְּקֵהֵלָה יְצִיבָה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! אִם אָנוּ רוֹצִים לְזָכוֹת לְקֵהֵלָה
 חֲזָקָה, עָלֵינוּ לְדַאֵג לְצְנִיעוּת הָאִשָּׁה. הָאִשָּׁה נִקְרָאת
 עֵקֶרֶת הַבַּיִת, הִיא עֵקֶר הַבַּיִת, אִם הָאִשָּׁה הוֹלְכֶת
 בְּצְנִיעוּת, כָּל הַבַּיִת יְצִיב, וְאִם בְּקֵהֵלָה הַנְּשִׁים הוֹלְכוֹת
 בְּצְנִיעוּת, זֶה "קֵהֵלָה חֲזָקָה" וְיְצִיבָה. אִשָּׁה אָסוּר לָהּ
 לְדַבֵּר עִם גָּבֵר זָר, וְעָלֶיהָ לְלַכֵּת בְּכִגְדִים צְנוּעִים עַל
 טְהָרַת הַקִּדְּשׁ וְכוּ', וְזֶה הַגְּאוּהַ וְהַגְּאוּן שֶׁל בֵּית יִשְׂרָאֵל
 — שֶׁהוֹלְכֶת בְּצְנִיעוּת. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר
 רַבָּה, פָּרָשָׁה א', סִימָן ג'): אִשָּׁה שֶׁהִיא מְצַנַּעַת עַצְמָהּ, רְאוּיָה
 שֶׁתִּנְשָׂא לְכַהֵן וְתַעֲמִיד כְּהֵנִים גְּדוֹלִים; וְכֵן אוֹמְרִים (עֵין
 תַּנְחומָא וַיִּשְׁלַח ו'): "אֲשֶׁתְּךָ כְּגִפְן פּוֹרְיָה" וְגו', כְּשֶׁנּוֹהֶגֶת דַּת
 יְהוּדִית, כְּשֶׁהִיא צְנוּעָה, זֹכָה שֶׁיִּצְאוּ מִמֶּנָּה בְּנִים בְּעָלֵי
 מְשֻׁנָּה. אֵיזָה יְפִי וְחֵן הוּא צְנִיעוּת בְּאִשָּׁה. וְכֵן אוֹמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלָקוּט בְּלָק תִּשְׁעָא): בְּשַׁעַה שֶׁיִּרְדוּ
 לְמַצְרַיִם, הָיָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד צְנוּעִים בְּתוֹךְ אֶהְלוֹ, לֹא
 רְאוּבֵן מִבֵּית בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁל שְׁמַעוֹן וְלֹא שְׁמַעוֹן מִבֵּית
 בְּאִשְׁתּוֹ שֶׁל רְאוּבֵן, וְאֶפְלוּ כְּשֶׁהָיוּ שְׁשִׁים רַבּוֹא בַּמִּדְבָּר
 כִּף הָיוּ צְנוּעִים; זֶה הַיִּסוּד בְּ"קֵהֵלָה חֲזָקָה", שֶׁהַנְּשִׁים
 הוֹלְכוֹת בְּצְנִיעוּת, וּמִתְאַסְּפוֹת יַחַד וּמְדַבְּרוֹת יַחַד, וְאֵינָן
 מִתְעַרְבוֹת בֵּין גָּבֵרִים, כִּי זֶה דְבָר מְגֻנָּה מְאֹד כְּשֶׁאֵינָן

שומרים על הצניעות, ומכל שכן שיש אסור יחוד חס ושלום, שזהו אסור דאורייתא, אסור לאשה לקרא לגבר אחר בשמו, וכן לגבר אסור לקרא לאשת איש בשמה. איזה חן ונחת כפשוטים אשה צנועה וחסודה, ההולכת בכסוי ראש, ועל אחת כמה וכמה כשהאשה זוכה ומגלחת שערות ראשה, כמו הנשים הצדקניות, אין לתאר ולשער מעלתה בשמים. ואל תשמעו לעצת הסם"ך-מ"ם שמורה הטר שלא צריך להתגלח. ועל דבר זה אומרים חכמינו הקדושים (עין ספר חסידים, סימן ה'): במקום שיש חלול ה', אין חולקים כבוד לרב; וכל הנשים הצדקניות מדור דור גלחו שערות ראשן לגמרי, וכתוב בזהר (נשא קכה): תונבא לייתי על ההוא בר נש דשבק לאנתתה דיתחזי משערא דרישא לבר. ודא הוא חד מאנון צניעותא דביתא, ואתתא דאפיקת משערא דרישא לבר לאתתקנא בה, גרים מסכנותא לביתא, וגרים לבנהא דלא יתחשבון בדרא, וגרים מלה אחרא דשריא בביתא. מאן גרים דא? ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר, ומה בביתא האי, כל שכן בשוקא; קללה תבוא על האדם שמניח את אשתו, שיראו שערותיה בחוץ, וזה אחד מהצניעות של האשה בבית, ואשה שמגלה שערותיה בחוץ, גורמת לעניות בבית, ולבניה שלא יהיו חשובים בדור, אלא חס ושלום, יהיו גנבים וגזלנים, פורקי על, לוקחי סמים, וגורמת הרבה צרות

בבית, שאין שלום בתוכו, ומי גורם כל הצרות הללו?
השערות שרואים בחוץ. ואם בבית כן, בחדר שאין שם
איש וכו', וכשהאשה הולכת בפריעת שער, גורמת לכל
הצרות בבית, שיש עניות, ואין נחת מילדים, ויש
מחלות ונחלאים רעים וכו' וכו', כל שכן וכל שכן
בשוקא, על אחת כמה וכמה כשהאשה הולכת ברחוב
בגלוי שער. ולכן "קהלה חזקה" צריכים לדאג בה,
שהנשים תלכנה בכסוי ראש, שלא תתגלה שיערה אחת.
ולכן הנשים הצדקניות מגלחות שערות ראשן, ואל
תאמרו שראיתם באיזה שו"ת שמתיר וכו', כי יותר טוב
להחמיר בזה אף פעמים, מלהחמיר בדברים אחרים.
ולכן אם אנו רוצים לזכות לקהלה יציבה וחזקה,
צריכים לראות שתהיה צניעות בין הנשים.

ז.

צ'לם אלקים זהו יסוד גדול בקהלה חזקה, ולבוש הוגן הוא תנאי
הכרחי לקדושתה

בני היקרים! עליכם לדעת, אם רצוננו ב"קהלה
חזקה", קהלה קדושה, קהלה שהשכינה תשרה בתוכנו,
על כל איש ואיש לדאג שיהיה לו צ'לם אלקים: זקן
ופאות, וכן שלילדים יהיו פאות, ואלו הסימנים שלנו
כיהודים, ולא צריכים להחביא את הפאות ולהתבייש

בְּהֶן, אֶלָּא לַיְלָף בְּהֶן בְּרִישׁ גְּלִי, וְכֵן צְרִיכִים לְהַשְׁמַר לֹא
 לְגַלַּח אֶת הַזָּקֵן, כִּי כָּל הַמְּגַלַּח זָקֵנוּ עוֹבֵר עַל חֲמֻשָּׁה
 לְאוּיָן וְכוּ', וּמִי שֵׁשׁ לוֹ זָקֵן וּפְאוֹת, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְשַׁפֵּיעַ עָלָיו שְׁפַע, כִּי הֵם צְנוּרוֹת לְאוֹרוֹת צְחָצְחוֹת,
 אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים. וְלִכֵּן בְּ"קֵהֶלֶה חֲזָקָה" צְרִיכִים לְרֹאוֹת
 שְׁהִילָדִים יִלְכוּ בְּפְאוֹת וְלֹא יִתְבַּיְשׁוּ בְּהֶן, וְאֵל תִּשְׁמְעוּ
 לְאַף אֶחָד בְּעוֹלָם הָאוֹמֵר אַחֲרַת, וְעַל זֶה גַם-כֵּן אָמְרוּ:
 אֵינן חוֹלְקִים כְּבוֹד לְרַב, בְּמָקוֹם שֶׁל חֲלוּל ה', כִּי כָּךְ
 הָלְכוּ אֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ עַד קְבֻלַּת הַתּוֹרָה, וְאֵינן
 לוֹמְרֵי אַחֲרַת, וְאָסוּר לְהוֹרוֹת לְעֲצֻמוֹ הַתֵּר לְקַצֵּץ אֶת
 הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת, וְאֵיזָה חֵן לִיהוּדֵי שְׁמַגְדֵּל 'סִימָנִים'
 יְהוּדִיִּים, וְהִילָדִים מְחַקִּים אוֹתוֹ, אֵיזָה נֶעַם וְעֲרִבוּת הִיא
 זוֹ. אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יז): כְּשֵׁיְהוּדֵי
 מְנַעֲנַע בְּפְאוֹתָיו, מְנַעֲנַע אֶז אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת. וְלִכֵּן
 צְרִיכִים לְרֹאוֹת שְׁכָּל אַנְשֵׁי הַקֵּהֶלֶה יִהְיֶה לָהֶם זָקֵן
 וּפְאוֹת. וְעַל כֵּלָּם צְרִיכִים לַיְלָף בְּלְבוּשׁ חֲסִידִי, לְבוּשׁ
 שֶׁל יְהוּדֵי יִרְא שָׁמַיִם, מַה לָּנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ, וּמִמֵּי יֵשׁ לָנוּ
 לְהִתְבַּיֵּשׁ?! הַלְּבוּשׁ הַזֶּה תָּמִיד הַמוֹנֵעַ מִלְּעֲבֹר עֲבָרָה.
 רוֹאִים אָדָם, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, שְׁרוּצָה לְעֲבֹר עֲבֵרוֹת, הוּא
 מוֹרִיד אֶת הַלְּבוּשׁ. מְלַבּוּשׁ בְּגִימְטְרִיָּה חֲשֵׁמ"ל —
 אוֹמֵר הָאֲר"י ז"ל; וְחֲשֵׁמ"ל, אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן לה), שׁוֹרֵף אֶת הַקְּלָפוֹת, אִם אָדָם לְבוּשׁ
 בְּלְבוּשׁ חֲסִידִי, זֶה מַה שְׁמוֹנֵעַ אוֹתוֹ לְעֲבֹר עֲבֵרוֹת. כִּי

קְהֵלָה חֲזָקָה

קפא

אחד שהוא בעל עברה, מסיר את הלבוש החסידי שלו, ומלביש עצמו עם איזה חליפה, ומחביא את הפאות, וחובש איזה קסקט, שיראה כאיזה גוי, ואחר-כך מוריד את הזקן והפאות שלו, ומסיר את המעיל והכובע העליון, והכפה מצטמצמת עד שנהיית כזית. ולכן "קְהֵלָה חֲזָקָה" היא זו, שהולכים כלם בזקן ופאות, ובלבוש חסידי, ואם יכולים לילף בשבת בבגדים לבנים — אין טוב יותר מזה, כי האר"י ז"ל הקפיד על-כך. אף בחוץ לארץ, שגרים בין גויים, תקנו לילף בבגדים שחורים, אבל אשרי הקהלה שיכולה להראות את זאת, לילף בבגדים לבנים, וזו "קְהֵלָה חֲזָקָה", שלאנשי הקהלה יש צלם אלקים, ונכנסים לבית-הכנסת במעיל עליון ובכובע עליון, בדרך ארץ גדול, וזה יסוד הכרחי להתפלל בכובע ובמעיל.

ח.

לעמוד על המשמר מאורחים ומאנשים בלתי שפויים בדעתם, וצריכים לדעת איך להתנהג עם מדת הרחמנות

בני ובנותי היקרים! אם אנו רוצים שתהיה לנו "קְהֵלָה חֲזָקָה" וקדושה, עלינו לעמוד על המשמר מאורחים ומאנשים בלתי שפויים. וצריכים לדעת איך לנהג במדת הרחמנות. וכמאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,

חלק ב', סימן ז'), שֶׁהַצְדִּיק הוּא רַחֲמָן, וּמוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנוֹת, אָבֵל צְרִיכִים לִידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּרַחֲמָנוֹת, כִּי אִם יִתְּנוּ לְקַטֵּן מֵאֲכָל גָּדוֹל — יִחַנֵּק, וְאִם יִתְּנוּ לְגָדוֹל מֵאֲכָל קָטָן — יָמוֹת בְּרָעַב. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (קְהֵלֶת וּבָה, פְּרָשָׁה ז', סִימָן לו'): כָּל מִי שֶׁנַּעֲשֶׂה רַחֲמָן בְּמָקוֹם אַכְזָרִי, סוֹף שֶׁנַּעֲשֶׂה אַכְזָרִי בְּמָקוֹם רַחֲמָן; אִם רוֹאִים אָדָם בְּלִתֵּי שְׁפוּי — צְרִיכִים לְגַרְשׁוֹ, אִם רוֹאִים אָדָם תְּמַהוּנִי, אָסוּר לְהַשְׁאִירוֹ כְּרָגַע בְּקֵהֶלָה, כִּי יִקְלָקְלָהּ. יִשְׁנֵם הַיּוֹם חוֹלֵי נַפֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, שֶׁצְרִיכִים לְשָׁמֵר אֶת הַיְלָדִים מֵרָשָׁעִים אֱלוֹ, שֶׁהֵם אַכְזָרִיִּים, לוֹקְחֵי סַמִּים, הַשׁוֹרְפִים אֶת הַנֶּעֱרָר שְׁלָנוּ, וְגוֹרְמִים לָהֶם לְחֶטָא, וְמִי שֶׁמֵרַחֵם עַל אַכְזָרִים, לְבִסּוֹף נַעֲשֶׂה אַכְזָר עַל רַחֲמָנִים, כִּי אָסוּר לְרַחֵם עַל אֲנָשִׁים שְׂאִינָם שְׁפוּיִים בְּדַעְתָּם, וְצְרִיכִים לְגַרְשָׁם מִהֶקְהֵלָה. וְכֵן אִם רוֹאִים גְּנָבִים, צְרִיכִים לְפָרְסָמָם תִּכְף־וּמְיָד לְכֻלָּם; כִּי לְעֵתִים נֶאֱרָע, שֶׁנִּסְתַּוְּבַב אֵיזָה גְּנָב, וּמְצַלִּיחַ לְהַטְעוֹת אֶת כָּלָם בְּמִתְקָן לְשׁוֹנוֹ, וְעוֹשֵׂק מִשְׁפָּחוֹת עֲנִיּוֹת שְׂאִין לָהֶן מָה לְאָכֵל, פְּשוּטוֹ כִּמְשָׁמְעוֹ. וְלָכֵן אִם רְצוֹנֵנוּ לְהִקָּיֵם "קְהֵלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְעַמֵּד עַל הַמְּשָׁמֵר, וּבְרָגַע שְׁרוֹאִים אֵיזָה אָדָם הָעוֹשֶׂה עוֹל בְּכֶסֶף אַחֲרִים, צְרִיכִים לְפָרְסָמוֹ לְפָנֵי שִׁפְשֵׁיט עוֹרָם שֶׁל עֲנִיִּים מְרוּדִים. וְזוֹ נִקְרָאת "קְהֵלָה חֲזָקָה", שֶׁיֵּשׁ לָהּ עֲקָרוֹנוֹת, וְלֹא מִסְתַּוְּבָבִים בָּהּ אֲנָשִׁים תְּמַהוּנִים וּבְלִתֵּי שְׁפוּיִים; כִּי אֲנָשִׁים אֱלוֹ חֲשׂוּדִים עַל

קְהֵלָה חֲזָקָה

קפג

גלוּי עֲרִיּוֹת וּמִשְׁכָּב זָכָר, וְאִיךָ נִמְסַר אֶת יְלָדֵינוּ לְהִסְתוֹכֵב בֵּינֵיהֶם?! עָלֵינוּ לְשָׂרֵשׁ אֶת הָעֲשָׂבִים הַשׁוֹטִים הֶלְלוּ מֵאֲתָנוּ, וְאָסוּר לְרַחֵם עָלֵיהֶם כָּלֵל. "קְהֵלָה חֲזָקָה" צְרִיכָה לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמֵר, וְאִם יֵשׁ לְאַחַד אֵיזָה חֲשָׁד — שְׂיִנְהֵג 'כַּפְדָּהּוּ וְחֲשָׁדָהּוּ'. בּוֹדֵאי צְרִיכִים לְהִזְהָר בְּמֵאֲמָרָם ז"ל (שַׁבַּת צ.ז.): הַחוֹשֵׁד בְּכֹשְׂרִים — לוֹקָה בְּגוּפוֹ; אָבֵל צְרִיכִים גַּם לְהִתְעוֹרֵר מִמַּעֲשִׂים שְׁנַעֲשִׂים לְעֵתִים, שְׁעוֹמֵד גָּנָב מִתְחַכֵּם, וּבְמִתְקַל לְשׁוֹנוֹ מִסִּיר אֶת הָעוֹר מֵעֲנִיִּים, שְׂאִין לָהֶם לָחֵם, פְּשׁוּטוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ. אֲשֶׁר זֶה מֵה שְׁהִסְמִ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה — עוֹבֵד עַל בְּנֵי-אָדָם, וְכָל הָרֹאשׁ שְׁלוֹ רַק 'תְּקַצִּיבִים' וְ'תְקַצִּיבִים', וְהֵיכֵן מִשִּׁיגִים עוֹד 'תְּקַצִּיבִים', וַיֵּשׁ לוֹ מוֹסְדוֹת פִּיקֻטִּיבִיִּים לְהִתְעַשֵּׂר עַל יָדָם, כִּי הוּא תָּאֵב לְכֶסֶף וְרוֹדֵף בְּצַע. אַךְ אֲנִשֵׁי הַקְהֵלָה הַכֹּשְׂרִים הֵם מֵאֲנִשֵׁי הַבַּעַל תְּפִלָּה, שֶׁהִיא תָּמִיד אוֹמֵר: מְכֶסֶף אֵל תִּדְבְּרוּ (עֵין סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יב); וְלִכֵּן אִם רְצוֹנֵנוּ בְּ"קְהֵלָה חֲזָקָה", עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיִתְרָה שְׂאֵת וּבְיִתְרָה עֵז, לְהַקִּים קְהֵלוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּכָל עִיר וְעִיר, בְּכָל כֶּפֶר וּכְפֹר עַל שֵׁם רַבֵּנוּ ז"ל, וּמֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה לְהַשְׁמֵר מִרְשָׁעִים אַרְוֵרִים, גָּנָבִים, עוֹשְׂקִים כֶּסֶפִּי צְבוּר, שְׂאִין לָהֶם שְׂמִיךְ רַחֲמָנוֹת עַל הַזּוּלָּת. בּוֹדֵאי שְׁלֵם יְשֵׁלֵם לָהֶם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּגִמּוּלָם, כִּי מִי שֶׁגֹּנֵב כֶּסֶפִּי צְבוּר, יִפְלוּ אִיבָרָיו אִיבָרִים אִיבָרִים, וְגַם לְאַשְׁתּוֹ וּלְדָדּוֹ, וְיִרְקַב

בחיים חיותו, עד שיצרכו לכרות איבריו, ועל-כן הכדאי לגנב פספי צדקה, שאין על זה מחילה עולמית? ! כי אם לקח אדם פסוף מזולתו, תמיד יכול להשיבו, אבל אם לוקחים פספי צבור, פספי אביונים — אוי לו לאדם! ולכן עלינו לעמד על המשמר ב"קהלה חזקה" מאנשים בלתי שפויים, מתמהונים, מגנבים וגזלנים, וכן לשמר על ילדינו שלא יתחברו עם אותם אינשי דלא מעלי, הילדים הם העינים שלנו, הם החיים שלנו, הם העתיד שלנו. אל תרחמו על אכזריים, ומיהם? אלו שנוגעים בילדים, אלו רשעים מרשעים, אלו שמתעסקים בסמים וכו' וכו'. תנאי לקהלה חזקה — כשעומדים על המשמר, שלא יארעו בה גנבות וגזלות מפספי צדקה. ואדרבה, כל אנשי הקהלה צריכים להרתם בצותא לשמר על "קהלה חזקה", שהסמ"ך-מ"ם לא יוכל לה, ואף שמתפאר שהוא יפרקה, חס ושלום, אבל אני מבטיחכם, אם אנו נהיה חזקים בכל אלו הדברים שהזכרנו למעלה, נזכה ל"קהלה חזקה" ואיתנה, קהלה קדושה, קהלה צנועה, קהלה שתקבל את פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן ואמן!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קונטרס

הַתְּקַרְבוֹת לְרַבֵּנוּ ז"ל

יגלה גלויים נפלאים במעלת הזוכה להתקרב אל
רבנו ז"ל, ויחזק ויעודד את כל מי שפבר זכה
להתקרב אליו, שכלל ישבר משום דבר בעולם.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין עוֹד שְׂמֻחָה יוֹתֵר
גְּדוֹלָה מִזֹּו, שְׂאָדָם זוֹכֶה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל
רַבְּנוּ ז"ל, כִּי רַבְּנוּ ז"ל מְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם
מִהַשְׁנָה, כְּמוֹבֵא בְּדִבְרֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק
א', סִימָן ס'): יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׂיִשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם,
וְהַצְּדִיק מְעוֹרֵר אוֹתָם מִהַשְׁנָה, אֲשֶׁרִי מִי
שְׂזוֹכֶה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל.

(אֲמֵרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תתלו)

קונטרס

הַתְּקַרְבוֹת לְרַבְּנוּ ז"ל

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל זְמַן
שָׁאֲדָם מְלַבֵּשׁ בְּגוּף גִּשְׁמִי וְחֻמְרִי, אֵינוֹ יָכוֹל לְהַבִּין
וְלְדַעַת גְּדֻלַּתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל. רַבְּנוּ ז"ל סִפֵּר לָנוּ
(סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ז' מֵהַזְּכוּב וְהַעֲפָבִישׁ), שֶׁקִּדְּם שְׂרִירְדָּה
נִשְׁמַתוֹ לְזֶה הָעוֹלָם, הַסֵּמ"ך-יָמ"ם עָשָׂה רַעַשׁ בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת, וְצָעַק: "אִם הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת תִּרְדָּה, אֵין לִי מָה
לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם". אָמְרוּ לוֹ: "קֵץ בָּא הַקֵּץ, הַנְּשָׁמָה
הַזֹּאת מִכְרַחֵה לָרְדָתָה, וְאַתָּה תִּצָּא וְתִמָּצָא לָךְ עֵצָה נְגִידָה".
וַיֵּצֵא וְלֹא חָזַר. וּבֵין כֶּךָ הוֹלִיכוֹ אֶת נִשְׁמַת רַבְּנוּ ז"ל
מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, וְהַשְּׂבִיעוּ אוֹתָהּ [כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (עֵין יִלְקוּט יִשְׁעִיהָ תסד), שֶׁקִּדְּם שְׁהַנְּשָׁמָה יוֹרְדָתָה
לְזֶה הָעוֹלָם, מִשְּׂבִיעִים אוֹתָהּ: "תְּהִיָּה צְדִיק וְאֵל תְּהִיָּה
רָשָׁע", וְשָׂאָר הַשְּׂבִיעוֹת]. וְהוֹלִיכוֹ אוֹתָהּ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת
לְהִרְאוֹתָהּ כָּל הַשְּׂעִשׁוּעִים וְהַתְּעַנּוּגִים, וּמִחֲכִים לְסֵמ"ך-
יָמ"ם, וְעַדִּין לֹא בָּא. וְהִנֵּה בָּא עִם אֵיזָה זֶקֶן צוֹחֵק וְצַחֲקוֹ
וְכוֹי, וְאָמַר: "יֵשׁ לִי כֶּבֶד עֵצָה, הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת יָכוֹלָה

לרדת". ואז ירדה נשמת רבנו ז"ל. ואומרים על זה אנשי שלומנו, שהיה מוכן מדברי רבנו ז"ל, שזו הייתה עצת הסמ"ך-מ"ם, לעשות את כל הענין של רבנו ז"ל לצחוק, וילעגו — מה זה ברסלב וכו', כדי להרחיק אנשים מזה וכו'. ובאמת אנו עדים, שזה כמאתים שנה שנשמתו של רבנו ז"ל בזה העולם, והלמוד שלו הולך מסוף העולם ועד סופו, אבל בכל הדורות היה דבר רבנו ז"ל לקלס וללעג, ובני-אדם חשבו מה זה ומי זה וכו', ודברו מה שדברו וכו', עד שהיה ממש מסירות נפש עצומה להתקרב אל רבנו ז"ל, כי מי שהתקרב, תכף-ומיד התפשטו עליו המניעות והעכובים ודברו עליו, והתלוצצו ממנו מאד מאד, עד שהיה קשה להחזיק מעמד. עם כל זאת הפליט רבנו ז"ל פעם ואמר דבור: "עוד יבוא אברהם, ויפאר ויהדר את עניני, ויסבירו לכל העולם בצורה כזו, שכלם יבינו".

ובאמת האברהם הזה היה מוהרנ"ת ז"ל, שמסר את כל כלו לרבנו ז"ל, כל דבור ודבור שרבנו ז"ל הוציא מפיו, מוהרנ"ת ז"ל כתבו, כל תורה ותורה שרבנו ז"ל אמר — רשמה, כל שיחה ושיחה שרבנו ז"ל שח עם אנשי שלומנו, מוהרנ"ת ז"ל כתבה, וכך זכינו שיש לנו היום ספרי רבנו ז"ל: "לקוטי-מוהר"ן", שזהו ספר היסוד בחסידות ברסלב, אשר רבנו ז"ל העיד בפרוש

התקרבות לרבנו ז"ל

קפט

בפני אנשי שלומנו, שאם לא מוהרנ"ת ז"ל, עָלָה אַחַד מִמֶּנּוּ לֹא הָיָה נִשְׁאָר. מוהרנ"ת ז"ל מָסַר נַפְשׁוֹ לְכַתֵּב אֶת תּוֹרַת רַבְּנוּ ז"ל, עַל אֵף גְּדֹל הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים שֶׁהָיוּ עַל זֶה, עִם כָּל זֹאת מָסַר נַפְשׁוֹ בְּפַעַל לְכַתֵּב וְלָרֶשֶׁם אֶת הַתּוֹרוֹת וְהַמְּאָמְרִים הַגְּדוֹלִים שֶׁרַבְּנוּ ז"ל אָמְרָם בְּעֵת הַקְּבוּצִים שֶׁהִתְקַבְּצוּ אֲנָשֵׁי שְׁלֹמֵנו אֶצֶל רַבְּנוּ ז"ל. וְכֵן זָכִינוּ שֵׁישׁ לָנוּ סֵפֶר הַיְסוּד בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב, שֶׁהוּא הַ"לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן", אֲשֶׁר רַבְּנוּ ז"ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלַת הַסֵּפֶר הַזֶּה (עֵין חַיֵּי-מוֹהַר"ן, אוֹת מַעֲלַת תּוֹרָתוֹ וּסְפָרָיו הַקְּדוּשִׁים), וְאָמַר, שֶׁעַל יְדוֹ יְכוּלִים לְהַעֲשׂוֹת בְּעַל תְּשׁוּבָה גְּדוֹל, וְכֵן בְּעַל הַשְּׂגָה וּבְעַל מִחַ עָצוּם, כִּי הַסֵּפֶר שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל "לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן", כָּלוּל מְכֹל הַסְּפָרִים, וְהוּא מִפְתַּח לְכֹל כְּתָבֵי הָאָר"י ז"ל וּלְכֹל סְפָרֵי הַזִּהָר וְהַתְּקוּנִים וְקַבְּלַת הַרְאִשׁוֹנִים וְהַאֲחֵרוֹנִים, וּמִי שָׂרַק זוֹכֶה לְהִתְמִיד בַּסֵּפֶר "לְקוּיֵי-מוֹהַר"ן", נִפְתָּחִים לוֹ הַמַּחֲזִין, וּמִתְחִיל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת כְּאֵלוֹ, שֶׁלֹּא תֵאָר וְלֹא שַׁעַר כָּלֵל. וְכֵן יֵשׁ לְרַבְּנוּ ז"ל סֵפֶר "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת", שֶׁלְשֶׁה-עָשָׂר סְפּוּרִים נוֹרְאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, אֲשֶׁר הִלְשׁוֹן בְּעֶצְמָהּ מְעוֹרְרַת מֵהַשְּׂנָה. רַבְּנוּ ז"ל הִלְבִּישׁ גַּנְזֵיָא דְּמִלְכָּא, סְתָרֵי נִסְתָּרוֹת, בְּתוֹךְ הַשְּׁלֶשֶׁה-עָשָׂר סְפּוּרִים אֵלוֹ, שֶׁהֵם שְׁלֶשֶׁה-עָשָׂר נִהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן, שֶׁכָּל צְדִיק וְצְדִיק יִזְכֶּה לָהֶם בְּגֵן-עֵדֶן. עֵצֶם הַסְּפּוּרִים — כְּשֶׁקּוֹרְאִים בָּהֶם, זֶה מְעוֹרֵר מֵהַשְּׂנָה הָעִמְקָה שֶׁאָדָם

יֵשֶׁן, כַּמוֹבָא בְּדַבְרֵי ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס'),
 אֲשֶׁר הַסְּפוּרֵי-מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁהֵם מְסוּד עֲתִיק,
 מְעוֹרְרִים מִהַשְׁנָה; וְכֵן זֶה מְסַגֵּל מְאֹד לְהַרְיוֹן — אָמַר
 רַבְּנוּ ז"ל; אִשָּׁה עֶקְרָה, יְכוּלָה לְזַכּוֹת עַל-יְדֵי קְרִיאָה
 בְּסֵפֶר זֶה לְזַרַע שֶׁל קִימָא. וְעַל כָּל סְפוּר וְסְפוּר יֵשְׁנֵם
 פְּרוּשִׁים לְאִין סֵפֶר. וְכֵן יֵשׁ "סֵפֶר-הַמְּדוּת", שֶׁסֵּפֶר זֶה
 כָּתַב רַבְּנוּ ז"ל קֹדֶם גִּיל שְׁתַּיִם-עֶשְׂרֵה, וְהוּא סֵפֶר נִפְלָא
 מְאֹד, שֶׁרַבְּנוּ ז"ל הִשְׁיֵג הַשְּׂגוֹת נוֹרְאוֹת מִכָּל הַתַּנ"ךְ
 וּמִכָּל מַאֲמְרֵי חַז"ל, וְסִדְרָם בְּסֵדֶר נִפְלָא עַל-פִּי אֶל"ף-
 בֵּי"ת, וּמִזֶּה יֵצֵא "סֵפֶר-הַמְּדוּת". וְרַבְּנוּ ז"ל רָצָה שֶׁנִּלְמַד
 וְנִתְמַיֵּד בְּסֵפֶר זֶה, כִּי הַמְּדוּת הֵן עֶקֶר הָאָדָם, וּבְרַגַע
 שָׂאָדָם מִתְּנַהֵג עַל-פִּי הַמְּדוּת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, הוּא אָדָם
 אַחֵר לְגַמְרֵי. וּבְפִרּוּשׁ גָּלְהָ לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהַסֵּפֶר הַזֶּה
 עָשָׂה אוֹתוֹ יְהוּדִי. וּכְשֶׁהָיָה עוֹד יָלֵד, שָׁבַר אֶת מְדוּתוֹ
 הָרְעוּת וְזָכָה לְמְדוּת טוֹבוֹת עַל-יְדֵי "סֵפֶר-הַמְּדוּת".
 וְרָצָה מְאֹד שֶׁכָּל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוּ יִתְמַיְדוּ בּוֹ, וְרָצָה
 לְהַדְּפִיסוֹ בְּמַהְדוּרָה קְטַנָּה, כְּדֵי שְׂיֻכְלוּ לְהַכְנִיסוֹ לְכִיס,
 וְתַמִּיד לְעֵין בּוֹ. כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ סֵפֶר "שִׁיחוֹת-הַר"ן" וְ"חֵי-
 מוֹהַר"ן", אֲשֶׁר אֵלוֹ הַשִּׁיחוֹת וְהַתּוֹלְדוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל,
 שְׂמוֹהֶרֶן"ת ז"ל כְּתָבָם. וְהֵנָּה אָנוּ נִמְצָאִים כְּמַעַט מְאֵתִים
 שָׁנָה מֵאֹז שֶׁרַבְּנוּ ז"ל נִסְתַּלַּק מִזֶּה הָעוֹלָם, וְאָנוּ עֲדִים
 שְׂדָבָר אֶחָד מִדְּבָרָיו לֹא שָׁב רִיקָם, וּבִדְוֹר הַזֶּה מִתְּגַלָּה
 אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּצוּרָה כְּזוֹ, שֶׁעוֹד לֹא הָיָה מִשָּׁן כָּל

הדורות, וככל שעם ישראל מתעוררים בתשובה, כלם נמשכים אל תורת רבנו ז"ל כאל מגנט שואב. כי יש כח בדברי רבנו ז"ל לקרב ולחזק, לעודד ולשמח ולהדריך אפלו אדם שעבר כבר על כל התורה כלה, רחמנא לצלן. ולכן לסמ"ך-מ"ם, אם-כן, לא יועיל דבר, הוא אבוד לגמרי. וככל שנוזקה להפיץ את ספרי רבנו ז"ל בעולם, כמו-כן תתגלה אמתת מציאותו יתברך, וימחק הסמ"ך-מ"ם מהעולם, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז), שהצדיק הוא היפי והפאר והחן של כל העולם, וכשהוא יתגלה, ממילא יתגלה כבודו יתברך, עין שם.

היה אחד מאנשי שלומנו בשם ר' ישראל קארדונער ז"ל, שאמר: עכשו פשנשמת רבנו ז"ל ירדה לזה העולם, הסמ"ך-מ"ם יכול לקפץ מהארץ לשמים ומהשמים לארץ, ולא יועיל לו. כי רבנו ז"ל יש לו למודים עמקים להחיות נפש כל חי, עמק עמק מי ימצאנו. אבל התנאי הראשון בחסידות ברסלב, אם אדם רוצה להתקרב אל רבנו ז"ל וללכת בדרכיו, היסוד והעקר הוא "תמימות". רבנו ז"ל הפליג מאד מאד במעלת התמימות, כמו שאומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב): כשאדם הולך אחר שכלו וחקמתו, הוא יכול לבא לטעיות גדולות, ויש אנשים גדולים ומפרסמים שהטעו

את כל העולם בטעויות, והעבירו על הדת, והכל היה רק מחמת שהלכו עם חכמות ושכל עצמי. פי עקר היהדות זהו המימות ופשיטות. ורבנו ז"ל הפליג מאד במעלת האנשים הפשוטים, שאינם יודעים חכמות, ורוצים רק את הקדוש-ברוך-הוא, ומשתוקקים רק אל הקדוש-ברוך-הוא, ובפרט שמרבים בתפלות, בתחנונות ובקשות. וזה היה אצל רבנו ז"ל עקר גדול. ולכן כל מי שרוצה להתקרב לרבנו ז"ל וללכת בדרכו, הדבר הראשון שעליו לרפוש: מדת התמימות, להיות איש תם וירא אלקים, לדעת מה הוא רוצה מעצמו; כי באמת אדם יכול לזכות בזה העולם לכל המדרגות שזכו להן הצדיקים. ורבנו ז"ל הפליג לדבר הרבה מגדלת נשמות ישראל, שכל נשמה ונשמה היא חלק אלוך ממעל, והיא באה מהקדוש-ברוך-הוא, וכך זמן שהיא נמצאת בזה העולם, יכולה להשיג רוחניות אלקות בעודה בגוף הגשמי. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב), שאדם צריך לזכור את גופו שיהיה כל-כף מזכור, עד שגם מהגוף החמרי והגשמי יראה אלקות, כמו שכתוב (איוב יט, כו): "מבשרי אֶחְזֶה אֱלֹקִים". ורבנו ז"ל גלה לנו, שזו התכלית בזה העולם — להשיג את הקדוש-ברוך-הוא הוא עוד מהבלי העולם הזה, מהגשמיות והחמריות. בעבור זה התחיל רבנו ז"ל את ספרו הקדוש "לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן א', שאיש הישראלי צריך

התקרבות לרבנו ז"ל

קצג

להסתכל תמיד בשכל שיש בכל דבר, ולקשר את עצמו אל זה, הינו בכל מה שהוא רואה, בכל מה שהוא שומע, צריך להסתכל על האלקות שיש בדבר הזה, ולשמע האלקות שישנה וטמונה בדבר הזה, כמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נב): מכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, אפלו מספורי הגויים, גם-כן צועק קול הקדוש-ברוך-הוא, וקורא אותו להתקרב אליו יתברך, והוא יקרבו ברחמים, עין שם. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לג): יש ימי טוב ויש ימי רע; בכל יום ויום משתנה מצב רוחו של אדם, ואינו אותו אדם; יום אחד הוא מתלהב להקדוש-ברוך-הוא, משתוקק אליו יתברך, ומקבל על עצמו שיחזר בתשובה שלמה, ושיהיה דבוק לגמרי בהקדוש-ברוך-הוא, ויום אחר הוא שבור ורצוץ, מדכא ביאוש, ומתחרט למה הצרף להתחיל. וכך סובב והולך עם האדם, פעם כך ופעם אחרת. ומסביר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לג): מהיכן בא דבר זה? אלא שלמה המלך אומר (קהלת ז, יד): ביום טובה היה בטוב, וביום רעה ראה; הינו, שבאמת הכל זה אלקות ואלקות זה הכל; ולכן ביום טוב, שמאיר לך האור אין סוף בגלוי רב = "היה בטוב"; "וביום רעה" שנחשך ממך כל האור — "ראה" והתבונן איך שבהסתרה שבתוך הסתרה מנחים כל האורות עליונים, כי אין בלעדיו

יתברך כלל, רק צריכים לראות ולהתבונן באלקותו
 יתברך הגנוזה וטמונה בתוך הבריאה. וחקמינו
 הקדושים אומרים (תנחומא נשא ג): מיום שברא הקדוש-
 ברוך-הוא עולמו, נתאנה שיהיה לו דירה בפתחונים;
 אזי רבנו ז"ל רצה, שכל אחד ואחד מנשמות ישראל
 יזכה לממש את התאנה של הקדוש-ברוך-הוא,
 כביכול. הקדוש-ברוך-הוא מתאנה לגור אתנו, לחיות
 בינינו, כביכול. ורבנו ז"ל מגשים את רצונו יתברך
 עבדה ולמעשה. ולכן הזהיר את כל אחד מאנשי
 שלומנו, שירגילו עצמם להתבודד אל הקדוש-ברוך-
 הוא, ולבקש רק ממנו יתברך כל מה שצריך.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת ולהבין מה זו
 התבודדות; אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כה):
 ההתבודדות היא מעלה עליונה מהכל; הינו שאדם
 הולך למקום שאין שם בני-אדם, באיזה יער, או שדה,
 או חדר, או באיזה מקום שיהיה, ומתחיל לדבר אל
 הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו, ומספר לו יתברך
 כל אשר מעיק לו ומצער אותו, כמו שמספרים לחבר
 טוב, כמו שיילד מספר לאביו: "אבא, אני צריך דבר
 זה. אבא, זה מכה אותי. אבא זה מציק לי. אבא, עובר
 עלי כן וכך". אומר רבנו ז"ל, כן צריך כל יהודי
 להתנהג ולדבר אל הקדוש-ברוך-הוא בשפת האם שלו,

התקרבות לרבנו ז"ל

קצה

וּלְבַקֵּשׁ כָּל צָרְכָיו. וְזֶה בּוֹנֵה אֶת כָּל תְּדֵמִית הָאָדָם, נֶחֱקֵק אֶצְלוֹ, שְׁאִין לוֹ רַק הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִז כְּשִׁזְזָה לְהִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ זוֹ, הוּא כָּבֵר אֵינּוּ רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֵינּוּ חֹפֵץ שׁוּם בְּרִיָּה, רַק אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ. וְזוֹ מִדְּרָגָה הַכִּי עֲלִיוֹנָה. וּבּוֹדְאֵי בִּהַתְחַלָּה זֶה בָּא לְאָדָם קִשָּׁה מְאֹד, כִּי לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צָרִיכִים שְׁנֵי דְבָרִים: א. אֲמוּנָה — שְׁאָדָם יֶאֱמִין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא נִמְצָא, וְאִין בִּלְעֲדָיו נִמְצָא, וְהַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל, וַיִּחְדִּיר בְּעֲצָמוֹ רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, עַד שֶׁלֹּא יֵרָאֶה מִשׁוּם דְּבָר רַק אֱלֻקוֹת, וְלֹא יִשְׁמַע מִשׁוּם דְּבָר רַק אֱלֻקוֹת, וַיֶּאֱמִין אִיךָ שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ שׁוֹקֵד עַל שְׁפָתָיו, וְכָל דְּבוּר נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל לְמַעְלָה אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵךְ. ב. תְּמִימוּת, לְהַשְׁלִיךְ לְגַמְרֵי אֶת חֲכָמָתוֹ הַמְדַמָּה, וַיֵּדַע שְׁאֵינּוּ יוֹדֵעַ כָּלֵל, רַק מִחֲזִיק עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וַיֵּדַע אֲשֶׁר דְּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינּוּ נִעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ. וְזֶה תְּלוּי בְּזֶה; הֵינּוּ אֲמוּנָה וְתִפְלָה וְתְמִימוּת קְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה; אָדָם שֶׁמִּשְׁלִיךְ שְׁכָלוֹ וְדַעְתּוֹ, וַיֵּדַע שְׁאִין לוֹ שְׁכָל וְשׁוּם הַשְּׂגָה בְּשׁוּם דְּבָר, אֲזִי הוֹלִיךְ בְּתְמִימוּת, וְתִכְף כְּשֶׁהוֹלִיךְ בְּתְמִימוּת, יִהְיֶה חֲזָק בְּאֲמוּנָה, וּבְרַגַע שִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה — יְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן כְּשִׁיְהוּדֵי חֲזָק בְּאֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ נִמְצָא אֶתְנוּ, עֲמָנוּ וְאֶצְלָנוּ, הוּא מְדַבֵּר

אליו יתברך כדבר איש אל רעהו, ועל-ידי שמדבר אליו יתברך, מתחזקת אצלו האמונה יותר ויותר, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מד), שהאמונה של האדם תלויה בפּה שלו, כמו שכתוב (תהלים פט, ב): "אודיע אמונתך בפּי", כפי שהאדם מדבר — כן מחזיק, וכשיהודי חזק באמונה, יודע שאין לו בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, ורק ממנו צריך לבקש כל צרכיו. ולזה אי אפשר להגיע, אלא כשיהודי תמים, והולך בתמימות ובפשיטות. ואז זוכה לחיות חיי העולם הבא בעולם הזה, ואין עוד זיו וחיות ודבקות כאיש תם וירא אלקים, שלא אכפת לו דבר, אינו רוצה כלום בזה העולם, אלא את הקדוש-ברוך-הוא לבד, ואליו פונה ובו בוטח, ויודע שרק הוא יכול לעזור ולהבינו. אדם כזה שנכנס בתוך תוכו הלמוד של רבנו ז"ל, זוכה ונעשה עצמאי, יש לו בטחון עצמי, ואינו מפחד מאף אחד, אינו צריך את אף אחד, ואף אחד אינו יכול לשברו ולבלבלו, וחי חיים טובים ונעימים.

אבל, בני ובנותי היקרים! זה לעמת זה של תמימות, ישנה הקלפה הגדולה ביותר: "ליצנות", שאדם מתלוצץ מהזילת. ואמר מוהרנ"ת ז"ל, שליצנות היא עקר פתח הטמאה. וחכמינו הקדושים אומרים (שבת קד): הבא לטמא — פותחין לו; הינו מי שרוצה

לטמא את עצמו, בר מינן, לעשות עברות — נותנים לו, שנאמר (משלי ג, לד): "אם ללצים הוא יליץ", אתה רוצה לעשות ליצנות — תעשה. אומר מוהרנ"ת ז"ל, שמהגמרא הזו מובן, שעקר פתח הטמאה זה ליצנות, כי חכמינו הקדושים דורשים מהפסוק הזה: אם ללצים הוא יליץ, שהבא לטמא פותחין לו; ואם כן אתה רוצה לצאת ולעשות הרע — הבחירה נתונה בידך, וכמו שאומר הקדוש-ברוך-הוא לעם ישראל (דברים לא, ה): "ראה אנכי נתן לפניכם היום", אני נותן לכם מתנה — את היום הזה, אבל תדעו, שבתוך היום יש ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצוות הוי"ה אלקיכם, אשר אנכי מצוה אתכם היום, והקללה אם לא תשמעו אל מצוות הוי"ה אלקיכם, וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום לעבד אלהים אחרים; הקדוש-ברוך-הוא נותן לנו את היום מתנה, ובתוך היום ישנם שני דברים: ברכה וקללה. אם אדם זוכה — יש לו ימי טוב, כל יום — יום טוב. ואם איננו זוכה, כל יום אצלו הוא יום רע, רחמנא לצלן; הינו פי באמת הקדוש-ברוך-הוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא, הקדוש-ברוך-הוא מחיה ומתהוה ומקיים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, זה לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, אף אדם אינו מסגל לקלט דבר זה, מדוע? מסביר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סד):

כְּשֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבָרֵא אֶת הָעוֹלָם, הָיָה הַכֹּל
אֱלֻקוֹת, וְצִמְצָם עֲצָמוּ וּבָרָא אֶת הַחֲלָל הַפְּנוּי, הֵינּוּ שְׂיִישׁ
מְקוֹם, שְׂמֵשׁם כְּבִיכּוֹל פָּנָה אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְשֵׁם
הַבְּרִיאָה; וּמָהוּ הַחֲלָל הַפְּנוּי, מֵהַ שְׂיָהּ, כְּבִיכּוֹל, שְׂפָנָה
מֵשֵׁם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, הֲלֹא הַכֹּל אֱלֻקוֹת? אֵלֶּא אִם לֹא
הָיָה חֲלָל הַפְּנוּי, לֹא הָיְתָה בְּחִירָה, כִּי אָדָם הָיָה רוֹאֶה
בְּעֵינָיו הַגִּשְׁמִיּוֹת אֱלֻקוֹת, הָיָה שׁוֹמֵעַ בְּאָזְנוֹ הַגִּשְׁמִיּוֹת
קוֹל אֱלֻקוֹת, הָיָה נוֹשֵׁם בְּאִפּוֹ אֱלֻקוֹת, הָיָה מְדַבֵּר עִם
פִּיו רַק אֵל הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹ רַק מִהַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְאִם-כֵּן לֹא הָיְתָה בְּרִיאָה, הֵינּוּ יוֹשְׁבִים בְּגֵן-עֵדֶן,
שְׂשֵׁם הוּא רַק רוּחַנִיּוֹת, רוֹאִים וְשׁוֹמְעִים, נוֹשְׁמִים
וּמְדַבְּרִים רַק אֱלֻקוֹת, אֵלֶּא רָצָה הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכֶן הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת —
אוֹמֵר הַתַּנָּא; רָצָה הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂבֹזָה הָעוֹלָם
הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, הַמֵּלֵא כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת וְלִיצְנֵי
מִכָּל דָּבָר שְׂבִקְדָשָׁה, וְעַם כָּל זֹאת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
יִתְגַּבְּרוּ עַל עֲצָמָם, וְיִלְמְדוּ תּוֹרָה, יִקְיְמוּ מִצְוֹת, וְאִזּוֹ יִזְכּוּ
לְהַפִּיר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, יִדְבְּרוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
וְיִשְׁיחוּ אֵלָיו, וְיִתְעַנְּגוּ מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, וְיִהְיוּ רְגִילִים כָּל
דְּבָר לְסַפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם בְּזָה הָעוֹלָם
רַק הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְכִמוֹ שְׂכָתוֹב (וַיִּקְרָא כו, יב):
"וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם", אוֹמֵר עַל זֶה רַש"י: עֵתִיד אֲנִי
לְטַיֵּל עִמָּכֶם בְּגֵן-עֵדֶן, וְאֵהְיֶה כְּאֶחָד מִכֶּם; שֶׁהַקָּדוֹשׁ-

ברוך-הוא יסתובב עמנו פה בזה העולם, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב), שהגהינום והגן-עדן הם בזה העולם; אדם מיצר לעצמו גן-עדן ומיצר לעצמו גיהנום; אם אדם משתוקק אל הקדוש-ברוך-הוא, ורוצה רק אותו יתברך, הוא חי כבגן-עדן, ואם, חס ושלום, אדם עושה ליצנות, ובורח מאמונה ומרוחניות חיות אלקות, אזי נמצא בגיהנום. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצא), שיכולים בזה העולם לשבת שני אנשים זה לצד זה, וזה יש לו גן-עדן, שעשוע עולם הבא, ומרגיש את הש"י עולמות, וזה מספן, שורה בגיהנום, רחוק מהכל, ורוצה רק חשך, ומיאש לגמרי מחייו, עד שפבר רוצה למות מרב דפאון ועצבות ומרירות שמסבבים אותו. וזו הבחירה שנתנו לאדם.

ופה בזה העולם, בני ובנותי היקרים, הורידו את נשמת רבנו ז"ל, שהיא מגלה לנו את כל זאת, והוא מעורר את כל העולם מהשנה, כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שהצדיק מעורר מהשנה; כי יש בני-אדם הישנים את ימיהם; ומה זאת אומרת שנה? אלא אדם יכול להתפלל, ללמד, לקיים מצוות, אבל אצלו זה פמצות אנשים מלמדה, כדבר שבשגרה, מחמת שידע שצריך לקום, להניח תפלין, להתעטף

התקרבות לרבנו ז"ל

בְּצִיצִית וְכוּ', וּמִמְלִמֶל אֶת מְלוֹת הַתְּפִלָּה כְּלֹאֲחֵר יָד,
 וּמִסִּים, וְעוֹזֵב אֶת בֵּית־הַכְּנֶסֶת וְכוּ', וְהַכֹּל בְּחִינַת שְׁנָה,
 שְׁאִינוּ מְרַגֵּישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי אִם הָיָה
 מְרַגֵּישׁוֹ יִתְבַּרֵךְ, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
 סה), הָיָה עוֹשֶׂה מְכֹל הַתְּפִלָּה אַחַד, וְלֹא הָיָה עוֹזֵב אֶת
 הַתְּפִלָּה, אֲלֵא תָמִיד הָיָה מוֹצֵא אֶת ה'אֶחָד', אַחַד יַחֲדָה
 וּמִיַּחַד הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מְדַבֵּר עִתָּה
 אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אֲזִי הָיָה כּוֹסֵף לְהוֹסִיף עוֹד וְעוֹד
 דְּבוּר; כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, זֶה
 כְּמוֹ שֶׁמְלַקֵּט פְּרָחִים בְּגֵן־נְהַדָּר, וְאִינוּ רוֹצֵה לְעֹזֵב אֶת
 הַגֵּן, אֲשֶׁר יֵשׁ בּוֹ רֵיחוֹת עֲרֵבִים, בְּשָׁמִים וְכוּ', אוֹ כְּנִמְצָא
 בְּבֵית הָאוֹצֵר, וְאוֹגֵר יְהִלּוּמִים, אֲזִי חִפֵּץ לְקַבֵּץ בְּעֵת
 הַתְּפִלָּה עוֹד וְעוֹד אֲבָנִים יְקָרוֹת. וְכֵן כָּל מְצוּהַ שֶׁמְקַיֵּם,
 יִרְקַד מֵרַב שְׂמֻחָה, שֶׁבְּרוּךְ הַשֵּׁם, בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי,
 זוֹכֶה לְקַיֵּם מְצוּוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ; אִיזוֹ נַחַת־רוּחַ זוֹ?! וְאוֹמֵר
 רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ה'), שֶׁכְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה
 לְהִרְגִישׁ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, זֶה נִקְרָאת אֶסְפִּקְלָרְיָה
 מְאִירָה, שֶׁמְרַגֵּישׁ שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא נִמְצָא עִמּוֹ, אִתּוֹ
 וְאֶצְלוֹ, וְאִז עוֹשֶׂה אֶת הַמְצוּוֹת בְּשֻׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאִינוּ
 מְבַקֵּשׁ שׁוּם שְׂכָר, אֲלֵא עֵקֶר הַשְּׂכָר — שִׂיזְכָּה לְקַיֵּם
 עוֹד מְצוּהַ. וְזֶה מֵה שֶׁאוֹמֵר הַתַּנָּא (אָבוֹת ד', ב'): "שְׂכָר
 מְצוּהַ — מְצוּהַ"; כִּי רוֹאֶה אֶת הָאֱלֻקוֹת בְּתוֹךְ הָעוֹלָם
 הַזֶּה, וְעוֹשֶׂה צְוֵי הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׂמוֹ. וְלִכֵּן כָּל הַשְּׂכָר

שְׂרוּצָה בְּעִבּוּר קִיּוּם מִצְוָה — שְׂיִזְכָּה לַעֲשׂוֹת עוֹד
 מִצְוָה. לֹא-כֵן כְּשֶׁאָדָם יִשֵּׁן, מֵחֹו שְׂרוּי בְּשִׁנָּה, וְכָל
 הַתְּפִלָּה בָּאָה לוֹ בְּכַבְדוֹת, וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת נַעֲשֶׂה אֲצִלוֹ
 כְּעַל כָּבֵד וּכְמִשָּׂא מַעֵיק, וְזֶה אֲצִלוֹ בְּבַחֲיִנַת אֶסְפְּקֵלְרִיָּה
 שְׂאִינָה מְאִירָה, הוּא יוֹדֵעַ שָׁאֵם לֹא יִנִּיחַ תְּפִלִּין וְלֹא
 יִלְבַּשׁ צִיצִית, אוֹ יַחֲלִיל שַׁבָּת, בַּר מִיָּנֵן, יִקְבֵּל עֲנֹשׁ, וְלִכֵּן
 מְקַיֵּם זֹאת. אָבֵל אֵינִן זֹו הַשְּׂלֵמוֹת; כִּי עֵקֶר הַשְּׂלֵמוֹת —
 שְׂיִרְגִישׁ הָעוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְזֶה מֵה שְׂרַבְנוֹ ז"ל
 רוּצָה לְהַחֲדִיר בְּנוֹ, שְׂאֲפִלוֹ שְׂיִישׁ לְאָדָם צְרוּת וְיִסּוּרִים
 וּמְרִירוֹת וְעֲגָמַת נֶפֶשׁ, יִסְתַּכֵּל הַיֵּטֵב בַּיּוֹם הָרַע שְׁלוֹ,
 וְיִמְצָא שָׁם גַּם-כֵּן טוֹב, יִמְצָא שָׁם אֱלֻקוֹת, כַּמּוּבָא
 בְּדַבְּרֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לג); אָבֵל לְכָל זֶה
 צְרִיכִים תְּנָאֵי כְּפוּל: תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְלִבְרוּחַ בְּתַכְלִית
 מֵהֶלִיצָנוֹת.

וְהִנֵּה, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! מָה אָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם,
 וְכֵן מְשַׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, שְׂהֵיִתָּה קְלָפָה שֶׁל לִיצְנוֹת,
 וְהַתְּלוּצְצוֹ וְלַעֲגוֹ וּבְזוּי אֶת הַצְּדִיקִים. מִשֶּׁה רַבְּנוֹ עָלָה
 לְשָׁמַיִם אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה, לָחֵם לֹא אָכַל
 וּמַיִם לֹא שָׁתָה, וְהָיָה דְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוֹרִיד
 לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְכָל עַם יִשְׂרָאֵל רָאוּ קוֹלוֹת וּבְרָקִים, אֲשֶׁר
 וְעָנָן, וְשָׁמְעוּ אֶת קוֹל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁמוֹת כ, ב):
 "אֲנֹכִי הוֹי"ה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגו',

לא יהיה לך אלהים אחרים על פניי, והיה צריך, אם-כן, להיות בטול הבחירה, כי כלנו היינו ביהר סיני, ושמענו "אנכי" ו"לא יהיה לך", וכמאמרם ז"ל (ירושלמי סנהדרין דף ג.): אנכי ולא יהיה לך — מפי הגבורה שמענו; והנה קם קרח ועשה ליצנות ממשה, עשה ליצנות ממצות מזוזה, ממצות ציצית, ומשף אחריו הרבה אנשים, אשר זהו פח הבחירה; מחד גיסא — יכולים לראות אלקות, להרגיש רק את הקדוש-ברוך-הוא, ומאידך גיסא — ישנה ליצנות על כל זאת. כי זה לעמת זה כנגד משה עומד קרח. ודבר זה נשנה בכל דור ודור; כי כל צדיק וצדיק נקרא משה, כמובא (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), שחכמינו הקדושים קוראים זה לזה 'משה שפיר קאמרת', שכל צדיק יש בו בחינת משה, אבל נגדו יש קרח, העושה ממנו ליצנות, וזה הבחירה והנפיון. ואם אדם היה הולך בתמימות ובפשיטות, אם אדם היה מכניס עצמו בתוך דברי רבנו ז"ל, היה יכול לחיות חיים טובים, חיים נעימים, חיים ברוכים, והיה מרגיש כבר את העולם הבא בעולם הזה, ואצלו לא היה הפרש בין עכשו לבין אחר-כך. כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כא): מה ההפרש בין העולם הזה לעולם הבא? רק ד' אמות. עתה אנו נמצאים פה, ועוד מעט נהיה שם; הינו מצד הגוף יש הפרש, הנה אנו מסתובבים בזה העולם ברחבות ידים,

ואחר-כך יכניסו את הגוף בקבר. אבל מצד הנשמה אין הפרש; כי אם אדם זוכה וחס אלקות, ומדביק נשמתו אל הקדוש-ברוך-הוא, ומדבר אליו יתברך, מסתכל רק עליו יתברך, שומע רק בקולו יתברך, שהוא קול התורה הקדושה וקיום המצוות, כפי שגלו לנו חכמינו הקדושים, אזי חי חיים טובים ונעימים, והוא כבר בזה העולם חש ערבות העולם הבא, ולכן אצלו אין הבדל בין העולם הזה והבא. אבל אם אדם מסכן, אינו מקבל את זאת, ומסתובב אחר הליצנים, שעושים צחוק ולועגים לכל זאת, באמרם: "אה, שטיית" וכו', שאלו כלל הכופרים והאפיקורסים, שכל מרבלתם היא 'ליצנות' בעלמא, לבסוף, רחמנא לצלן, עובר עליהם מה שעובר. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות ב'): קשה היא הליצנות, שתחלתה יסורים וסופה כליה, רחמנא לישזבן, בתחלתו של לץ — כבר מתחיל לסבל יסורים, ולבסוף — כליון, לא נותר ממנו מאומה. ודבר זה אנו רואים בחוש, החילונית, שמשליכים מעצמם את עלו יתברך, יסודה בליצנות; אלו שבאו לפני מאה שנה, המשפילים, הבולשביקים, המפקרים, הקלים, הריקים והפוחזים, פסלת האדם, אנשי בליעל, מה עשו? התלוצצו מהיהדות, וכבר החלו לסבל יסורים; כי ברגע שאין לאדם אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, הוא מלא יסורים, באשר אין לו

למי לפנות בעת צרה; כי כל ההולך עם חכמות וליצנות — סובל יסורים, וסופו — כליה, שלא נותר ממנו כלום. והיכן בניו של ראשי המשכילים וכו'? כלם נשתמדו, החליפו דתם לנצרות, ולא נותר ממנו בין וזכר, רק תמונה בעלמא. לעמתם — ממי נמשכת שרשרת הזהב של כלל נשמות ישראל? רק מהצדיק האמת, ממשה רבנו עד הדור הזה, שבכל דור ודור שולח הקדוש-ברוך-הוא צדיק, שהוא בחינת משה, ומעביר את המורשה לעם. וכמו שאומר התנא (אבות א): "משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה"; וכן הולך במסרת מדור דור עד ימינו.

ולכן, בני ובנותי היקרים! אשרי האדם הזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, המגלה ומפרסם את הקדוש-ברוך-הוא בעולם. אבל צריכים לזכור, שמשה רבנו היה הראשון, שגלה את התורה לעם ישראל, ועמד כנגדו קרח, וכן נמשך בכל דור ודור, שנגד הצדיק האמת, עומד הסמ"ך-מ"ם בלבוש של צבוע וליצן וכו', ומנסה לבטלו. דוד המלך, שמסר נפשו לגלות את הקדוש-ברוך-הוא, והשאיר לנו ירושה את ספר התהלים, שכל יהודי ויהודי מוצא עצמו בו, ויכול לשפך לבו לפניו יתברך בעת צרתו, עמדו נגדו ליצנים,

התקרבות לרבנו ז"ל

רה

כמאמר ז"ל (ירושלמי שקלים ברכות א'): אין דור שאין בו ליצנים כדורו של דוד; שבו היו המון ליצנים, ומדוע? כי דוד המלך הורה לנו דרך של תמימות ופשיטות, איך תמיד יכולים למצא את הקדוש-ברוך-הוא. ובשביל זה התחיל את ספרו: "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד, ובמושב ליצים לא ישב". ובזה אנו יכולים להבין את עצת הסמ"ך-מ"ם, שהסכים שנשמת רבנו ז"ל תרד לזה העולם, כי הביא עמו איזה זקן ועושים צחוק ומשתוללים ברחובות, ועושים כל מיני שגעונות, ומקרקרים ומגמגמים נ' נח' נחמ' וכו', ובגיא-אדם חושבים שזה חלק מחסידות ברסלב וכו', ולבסוף אנשים מתרחקים מדבר רבנו ז"ל, כי נדמה בעיניהם כשגעון וכו', חס ושלום. ובאמת הכל שקר וכזב, דמיון גדול, שאדם אחד הכניס בספרו וכו' פתק, וחשב הזקן שזה מרבנו ז"ל וכו', ומשם נתהוה השטות והשגעון הזה, אשר גורם בושות וחרפות לדבר רבנו ז"ל, וגורם שאנשים יתרחקו מרבנו ז"ל ומאנשיו.

ולדאבוננו הרב, מה קורה כיום? עובר על נשמות ישראל צרות ויסורים, עקרו מליונים יהודים מהאמונה בבורא יתברך שמו, על-ידי קלפת הליצנות, שהתלווצו מהיהדות. ועכשו הקדוש-ברוך-הוא מוריד הארה

ממרום, התעוררות בתשובה. עם ישראל עבר עליהם מה שעבר, עברה עליהם שואה גשמית, בה נכחד שלישי מעם ישראל, במיתות משנות, מיתות אכזריות, ואם לא די בזה, עברו שואה רוחנית, בה העבירו על הדת מליונים מנשמות ישראל, על-ידי שלעגו ליהדות ולכל דבר שבקדשה. והנה קול רבנו ז"ל הולך מסוף העולם ועד סופו, מחזק ומעודד ומקרב את נשמות ישראל. ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל רבנו ז"ל, ולקח את ספריו, ומתחיל להתבונן מה כתוב שם, ויראה אורות רוחניים, אורות כאלו המחזקים ומעודדים ומעוררים את נשמות ישראל, ומחזירים בהם תקוה, ומקרבים אותם אל בוראם. וברוך השם, נעשית פיום התעוררות לתשובה, יהודים שבים לצור מחצבתם, וכלם נמשכים אל רבנו ז"ל כאל מגנט ממש, הם דבוקים בספרי רבנו ז"ל. אבל, בני ובנותי היקרים, זאת עליכם לידע, אשר צריכים להזהר מאוד מאוד מהמדה הרעה של ליצנות, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (שיר השירים רבה, פרשה א): מה השמן הזה כוס מלא אינו מורזף, אף דברי תורה אינם מורזפים בדברי ליצנות, אם נכנס דבר של תורה ללב, יוצא כנגדו דבר של ליצנות, נכנס ללב דבר של ליצנות, יוצא כנגדו דבר של תורה; כי תורה וליצנות אינם עולים בקנה אחד, אם אדם רוצה ללמד תורה, הוא צריך להשליך

מִמֶּנּוּ אֶת הַלִּיצָנוּת עַל אֲתֵר. כְּמוֹ-כֵן דִּבֵּר רַבְּנוֹ ז"ל זֶהוּ תְּמִימוּת וּפְשִׁיטוּת, עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמָּצְאוּנוּ, וְאִם אָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ שֶׁל תְּמִימוּת, יִקְבַּל הַרְבֵּה מִרַבְּנוֹ ז"ל, וְיִשׁ הַרְבֵּה מֵה לְקַבֵּל, אֲבָל אִם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ לִיצָנוּת — לֹא יִקְבַּל כְּלוּם! וּלְצַעֲרָנוּ הָרַב, יִשָּׁנָם תְּמִיד לִיצָנִים הַמְּתַלּוֹצְצִים, בְּאִמְרָם: "אָה, שְׁמַעְתִּי הַרְצָאָה וְכוּ", מֵה זֶה מְדַבֵּר אֵלַי?!" וְכוּ, וְנִמְשָׁכִים אֶל הַחֶשֶׁךְ וְהָאֶפֶל, אֶף אֵל יִשְׁכְּחוּ, שְׂיָבוֹא הַיּוֹם, מָר וְנִמְהָר לָהֶם מְאֹד, וְיִמְרְטוּ שְׁעָרוֹת רֵאשִׁים בְּצַעַר רַב: "מָה עוֹשִׂים", כִּי אֵין לָהֶם הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְשִׁית יַעֲזֶה לְנַפְשָׁם הָאֲמֻלָּה.

וְלָכֵן שָׁלַח לָנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּדוֹר הַזֶּה אֶת רַבְּנוֹ ז"ל, שְׁמַגְלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פד), שֶׁהַפֶּתַח וְהַשַּׁעַר לְהַנְצִיל מִכָּל פְּגָעֵי וּמִקָּרֵי הַזְּמַן הוּא הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם, הַמְּדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי הַדְּבִיר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוּת, הוּא הַדִּלְת לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְרָגַע שְׂאָדָם מְרָגִיל עֲצָמוֹ בְּזֶה, כְּכֹר אֵינָנוּ לְבַד. שְׂזֶה מֵה שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנָא דְּבֵי אֵלֵיהּ, פֶּרֶק טו), לְפִי שְׁכָל הַמְּרַבֵּה שִׁיחוֹת וְתַפְלוּת הֵם הַמְּלִוִים אוֹתוֹ לְבֵית עוֹלָמוֹ; הַסּוּד שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל הוּא עֵמֶק — מִי יִשׁוּרְנוֹ?! רַבְּנוֹ ז"ל מְגַלָּה לָנוּ דֶּרֶךְ נְכוֹנָה, אֵיךְ יְכוּלִים לְעֵבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, אֵיךְ יְכוּלִים לְעֵבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּדַבְּקוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ

שמו, על-ידי שאדם ירגיל עצמו לדבר אליו יתברך, שזוהי העצה הנפלאה של "התבודדות", שאז הוא אף פעם לא נמצא לבד, כי תמיד יש לו עם מי לדבר, ועד זקנה ושיבה לא יפסיק מלדבר עמו יתברך, ועד הרגע האחרון ששוכב על ערש דוי מדבר עמו יתברך, ומוציא מפיו רצונות והשתוקקות, ובזה יוצאת נשמתו ונכללת במקום שנכללת, אשרי לו!

ולכן, בני ובנותי היקרים! כשאדם רוצה להתקרב אל רבנו ז"ל, עליו לידע, שכמו שעמדו על משה רבנו ליצנים, כן עמדו על דוד המלך, וכמו שהיו על דוד המלך, כן נעשה בכל דור ודור. ואומרים חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה נב): היה משה עושה במשכן, והיו ליצני ישראל אומרים: אפשר שהשכינה שורה על-ידי בן עמרם? הינו שהיה משה בונה את המשכן, היש שמחה גדולה מזו? והנה מה ארע? היו ליצני ישראל מכנים את צדיק הדור בשם משפחתו, בזלזול רב, אינם אומרים אפלו ר' משה, אלא 'בן עמרם', שמו שמים! דור דעה, ששמעו מפי הגבורה: "אנכי ה'" ו"לא יהיה לך", והנה משה רבנו הוציאם ממצרים, ונתן להם את הפז, את העננים והבאר, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (תענית ט), משנסתלקו אהרן ומרים, נותר הכל בזכות משה. והנה בונה את המשכן, אז

כיצד יכולים לעשות ליצנות, ולומר: אפשר שהשכינה
 שורה על-ידי בן עמרם? ! וכמו-כן בכל דור ודור, אין
 קוראים את הצדיק האמת בשמו, אלא בשם המשפחה,
 בלשון זלזול. וכן אומרים חכמינו הקדושים (ירושלמי
 ברכות ב'): ה"ו ליצני הדור הולכים אצל חלונותיו של
 דוד, ואמרין לו: דוד, דוד, אימתי יבנה בית-המקדש,
 אימתי בית ה' גלך? ! כי ידעו שהקדוש-ברוך-הוא
 הבטיחו שלא הוא יבנה את בית-המקדש, אלא בנו
 שלמה, אזי הלכו ושאלוהו, מתי יבנה בית-המקדש,
 כאומרים: מתי תסתלק מזה העולם? ! והיה דוד אומר:
 אף-על-פי שאני יודע שמתכונן להכעיסני, יבא עלי,
 אם לא הייתי שמח בדבריהם; ששמח העקר שרוצים
 בבנין הבית. משה רבנו היה הראשון שגלה את
 ה"תורה", ודוד המלך היה הראשון שגלה את
 ה"תפלה", ומשניהם עשו ליצנות. וכן נעשה בכל דור
 ודור, כל צדיק קדוש הדבוק בו יתברך בדבקות אמת,
 ומקרב רחוקים אליו יתברך, ומעוררם על למוד התורה
 הקדושה וחיזוק התפלה בכונה, ממנו ניקא עושים ליצי
 ליצנות, רחמנא לצלן. ולכן כל הרוצה להתקרב אל
 רבנו ז"ל, עליו לידע, אשר היסוד — "תמימות
 ופשיטות", לידע ש"איני יודע כלום! ועלי לקיים כל
 מה שרבנו ז"ל אומר"; כי עליכם לדעת, בני ובנותי
 היקרים! אשר חסידות ברסלב תלויה רק בדבר אחד:

כפי שאדם לומד "לקוטי-מוהר"ן", "ספורי-מעשיות",
 "ספר-המדות", "שיחות-הר"ן", ו"חיי-מוהר"ן", עד
 שיהיה בקי בעל-פה בספרי רבנו ז"ל, וזהו חסיד
 ברסלב אמתי! כי אדם זה אין יכולים להטעותו ולנתקו
 מרבנו ז"ל. לא-כן מי שעדין לא למד את ספרי רבנו
 ז"ל, אותו יכולים להטעות בכל מיני שטיות ודמיונות,
 כאלו דבר רבנו ז"ל תלוי ב"ועד" וכו', או בקרקור
 וגמגום נ' נח' נחמ' וכו', או בזקנים טפשים וכו', אשר
 אינם יודעים בין ימינם לשמאלם כלל וכו', או בכמה
 אברכים מחצפים המתנשאים על הצבור וכו' וכדומה.
 והיות שזכינו, ברוך השם, שישנה התעוררות לתשובה,
 ויהודים תמימים מתעוררים בתשובה שלמה, וחפצים
 מאד להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, והנה ספרי רבנו
 ז"ל מופצים בריש-גלי בכל העולם כלו, אל תהיו
 בטלנים! קחו ספר מספרי רבנו ז"ל, ותתמידו בו מאד
 מאד, ותראו את הטוב והנעם שיש בו, ותתקרבו אל
 הקדוש-ברוך-הוא ביתר שאת וביתר עז, ותרגישו
 עולמכם בחייכם, אשריכם!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

קונטרס

יְסוּד חֲסִידוֹת בְּרֵסְלָב

יגלה מה היסוד בַּחֲסִידוֹת בְּרֵסְלָב, ומה רצה
מאתנו רבנו ז"ל, ואיך יכולים לעבור את זה
העולם בשלום, ולהגיע אל מחוז חפצו בהצלחה.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: הַיְסוּד בַּחֲסִידוּת בְּרִסְלָב
הוּא ש'מ'ח'ה', לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה,
וְלַעֲשׂוֹת כָּל מִיּוֹנֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעוֹלָם לְהִיּוֹת
שִׂמְחָה, וְלִשְׂמַח אֶת הַזּוּלָּת, ש'מ'ח'ה' רָאשֵׁי
תְבוּת: ש'ל'חן עָרוֹךְ, מ'קָוָה, ח'צוֹת,
ה'תְּבוּדוֹת, אֲשֶׁר אֵלֵינוּ הֵם הַיְסוּדוֹת בַּחֲסִידוּת
בְּרִסְלָב, אֲשֶׁרֵי הָאָדָם הַמְקַיֵּם אֶת כָּל זֶה בְּכָל
יּוֹם.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתלז)

קוֹנְטְרַס

יְסוּד חֲסִידוֹת בְּרֶסֶלַב

.א

לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וְלִהְיוֹת בְּשִׁמְחָה

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּיטֵי-מֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפכ): כָּל
אָדָם צָרִיף לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, וְאֵין זֹו עֲצָה
לְהַפִּיל עֲצָמוֹ, אֵין זֹו עֲצָה לְשַׁבֵּר אֶת עֲצָמוֹ, כִּי זֶה יָבִיא
אוֹתוֹ אֶל הַשְּׂאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתּוֹ, שְׁבֹאֲמַת לֹא יוּכַל
לְצִאת מִמֶּנּוּ, אֶלָּא אָדָם צָרִיף לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא
בְּעֲצָמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, לִידַע שְׂזֵה לֹא סוּף הָעוֹלָם, כְּמוֹ
שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם רוֹצֵה לֹא לִי שְׂאֲנִי אָבוֹד, אֶלָּא עָלִי
לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֲצָמֵי נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, שְׂזֵה מֵה
שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים לז, י): "וְעוֹד מַעֲט וְאֵין רָשָׁע וְהִתְבּוֹנְנַת עַל
מְקוֹמוֹ וְאֵינְנוּ"; הֵינּוּ שֶׁהַפְּסוּק מְלַמֵּד אוֹתָנוּ לְחַפֵּשׁ
בְּעֲצָמוֹ עוֹד מַעֲט טוֹב, שֶׁשָּׁם אֵינוֹ רָשָׁע, וְהִתְבּוֹנְנַת עַל
מְקוֹמוֹ וְאֵינְנוּ, כְּכֹר אֵינְךָ אוֹתוֹ אָדָם; וְאִם אָדָם מְרַגֵּיל
עֲצָמוֹ לְדוֹן עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, אֲזוֹ בְּאֲמַת יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לְכַף

זכות, ואומרים חכמינו הקדושים (ברכות נו): אפלו הריקנין שפך מלאים מצוות פרמון; אסור להתיאש בשום פנים ואפן, אפלו שעובר עליו מה שעובר, ואפלו שפכר עשה מה שעשה, תמיד יכולים לחזור אליו יתברך ולתקן הכל. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן. עליכם לדעת, אשר יאוש זהו דכאון, יאוש זהו השאול תחתית ומתחתיו, שמביא את אדם לכל הרעות שבעולם, ולהפך — שמחה זו הגאולה של אדם, על-ידי שמחה — זוכים לכפרת עוונות; כי מה זה שמחה? אני שמח עם הקדוש-ברוך-הוא, אומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות אמונה, סימן לג): על-ידי אמונה יסלח לך הקדוש-ברוך-הוא על כל עוונותיך, כשיהודי שמח ביהדותו, שזוכה לקיים את המצוות, זה ישאר לו לנצח, כל דקה שאדם רק חושב ממנו יתברך, הוא מקיים מצות עשה של "ודבקת בו", שממשיך על עצמו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, ולכן אצל רבנו ז"ל היתה השמחה העקר, עד שאמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כד): מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, וצריכים לשמח בכל יום ויום; וכן אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני ב'): אסור לדחות את השמחה מיום ליום, לא כל מי ששמח היום שמח למחר; אלא צריכים עוד היום הזה להיות

בְּשִׂמְחָה, וְאֵז יִתְרַחֵב לְבוֹ, וְיִכּוֹל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא.

ב.

לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ

יְסוּד גָּדוֹל בַּחֲסִידוֹת בְּרֶסֶלַב — לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא. רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
כה): הַהֲתַבּוּדוֹת הֵיא מַעֲלָה עֲלִיוֹנָה מִהַכֹּל, דִּהְיִינוּ
שְׂאֵדָם מְרַגִּיל עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְלִסְפָּר לוֹ יִתְבַּרַךְ כָּל הָעוֹבֵר עָלָיו בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת,
וְאֵינוּ עוֹזֵב אֶת הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׂמוֹ בְּשׁוּם אִפְּן, וְיֵמָּה
שְׂלֵא יַעֲבֹר עָלָיו בְּחַיָּיו הַפְּרֻטִּיִּים, הוּא אֵינוּ מִתְיָאֵשׁ
וְאֵינוּ נִשְׁפָּר, אֲלֵא יֵשׁ לוֹ כְּתַבֵּת לְבוֹא לְשֵׁם — שְׁזָה
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כְּשֶׂאֲדָם יוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין לוֹ בְּזָה
הָעוֹלָם מִי שְׂיִבִין אוֹתוֹ, אֵין לוֹ בְּזָה הָעוֹלָם מִי שְׂיִחַזֵּק
אוֹתוֹ, אֵין לוֹ בְּזָה הָעוֹלָם מִי שְׂיִכּוֹל לַעְזוֹר לוֹ, אֲלֵא
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ, אָדָם זֶה כֹּבֵר נוֹשֵׁעַ בִּישׁוּעָה
גְּדוֹלָה; כִּי כָּל זְמַן שְׂאֲדָם חוֹשֵׁב שְׂיִכּוֹל לְתַת לַעֲצֻמוֹ
עֲצָה בְּלִי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא נִמְצָא בְּצָרָה וּבְכַבְעָה
גְּדוֹלָה, וְכִיּוֹן שְׂיִוָּדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמַחֲלֻטָּת, אֲשֶׁר אֵין
לוֹ בְּזָה הָעוֹלָם רַק הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ, אֲזִי הוּא
הַכִּי מְאֲשֶׁר בַּחַיִּים. שְׁזָה מֵה שְׂגָלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל

(שיחות-ה'ר"ן, סימן כ'): כְּשֶׁאָדָם בְּשִׂמְחָה כָּל הַיּוֹם, הוּא שִׂמַח עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמֵאֲשֶׁר עִם כָּל נִקְדָּה וּנְקֵדָה טוֹבָה שֵׁשׁ בוֹ, אֵינּוּ נוֹתֵן לְעֲצָמוֹ לְהִשָּׁבֵר, אֵינּוּ מְנַיֵחַ עֲצָמוֹ לְהִתְיַאֵשׁ, אֲלֵא עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהִתְחַזֵּק, אָדָם זֶה יְכוּל בְּנִקְל לָבוֹא וּלְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי לָמָּה אָדָם אֵינּוּ יְכוּל לָבוֹא לְפָנָיו יְתַבָּרֵךְ וּלְדַבֵּר אֵלָיו? כִּי אֵין לוֹ אֲמוּנָה, וּבְאֲמַת גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב): אִם הָאָדָם הִיָּה מְאֲמִין בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְשׁוֹקֵד עַל שְׂפָתָיו וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתוֹ, הִיָּה מְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד בְּדַבּוּר פִּיו, וְשׁוֹם דָּבָר לֹא הִיָּה יְכוּל לְרַחֵק אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ יְתַבָּרֵךְ, כִּי אִם אָדָם מְאֲמִין שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלִעָדָיו נִמְצָא, הוּא תָּמִיד שִׂמַח, כִּי הֵיכָן שְׂלֵא יִהְיֶה — הַשֵּׁם יְתַבָּרֵךְ נִמְצָא אִתּוֹ, וְאִם נִמְצָא אִתּוֹ, עָלָיו לְדַבֵּר אֵלָיו וּלְסַפֵּר לוֹ כָּל אֲשֶׁר מִצִּיק וּמְצַעַר אוֹתוֹ, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוּד — לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבָּרֵךְ, שְׂזוֹ נִקְרֵאת הַתְּבוּדוֹת. וְכִיּוֹן שְׂאָדָם חֲזַק בְּדַבֵּר זֶה, הוּא הֵכִי מֵאֲשֶׁר בְּחַיִּים, כִּי אֵף פַּעַם אֵינְנוּ הוֹלֵךְ לְבַד, הֵיכָן שְׂהוֹלֵךְ — הוֹלֵךְ עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזֶה מֵה שְׂכַתוּב (וַיִּקְרָא כו, יב): "וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם, וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים", אוֹמֵר עַל זֶה רַש"י: עֲתִיד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְטִיֵּל עִמָּכֶם בְּגֵן-עֵדֶן כְּאֶחָד מִכֶּם, וְתִהְיֶה כְּמַהוּ. בְּרַגַּע שְׂאָדָם מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבָּרֵךְ, הוּא נִכְלָל בוֹ יְתַבָּרֵךְ. וְזוֹ

יסוד חסידות ברסלב

ר"ז

התכלית שבעבורה נבראנו — להפיר את הבורא יתברך שמו! וכמו שכתוב בזהר (בא מב): בגין דישתמודעון ליה, כְּדִי שְׁנוּזְכָה לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרַךְ. ואומרים חכמינו הקדושים (תנחומא נשא ג): מיום שברא הקדוש-ברוך-הוא עולמו נתאנה שיהיה לו דירה בתחתונים; וכן אומרים (בראשית רבה, פרשה פו, סימן ה): בכל מקום שהצדיקים באים — השכינה עליהם; מה זה שכינה? השראת אלקותו יתברך בזה העולם, שכל זה בכלל האמונה והשמחה, כשהודי מאמין בהבורא יתברך שמו — הוא שמח, ואם הוא שמח — נתרחב לבו, ויכול לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. מה אנו רואים? שהסמ"ך-מ"ם שונא מאד את רבנו ז"ל, ואינו רוצה שרבנו ז"ל יתפרסם בעולם, כי הוא מפחד מתפלה של בר ישראל, באשר על-ידי תפלת היהודי — נמחק הסמ"ך-מ"ם לגמרי, ונתבטל מן העולם, כי בשביל הבחירה והנפיון ברא הקדוש-ברוך-הוא טמאה זו שנקראת סמ"ך-מ"ם, שזה השטן, להעלים ולהסתיר את השם יתברך. ואם אדם חזק, ואינו נותן שישברוהו, אינו נותן שירחקוהו, אז הוא דבוק בהקדוש-ברוך-הוא, ויכול לדבר אליו, על-ידי-זה מתבטלת הטמאה שהיא הכפירות מהעולם. ולכן אצל רבנו ז"ל היה יסוד גדול — תפלה והתבודדות, לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, כְּאִשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְרַבְּנוּ

ז"ל רצה מאד מאד, שכל אחד מאתנו ירגיל עצמו
 בשיחה בינו לבין קונו, איזו ערבות ונעימות היא זו!
 איזו דבקות היא זו! שאדם מרגיל עצמו לדבר אליו
 יתברך. וברגע שאדם חזק בדבר זה — לא שיף אצלו
 ירידה ונפילה, כי מכל מה שעובר עליו — עושה
 תפלה, בא אל הקדוש-ברוך-הוא ומספר לפניו כל אשר
 עם לבבו. וכך אין יכולים לשבר אותו, וכך אין
 מצליחים לרחק אותו; כי אם אדם חזק בעצמו, שמה
 שיקרה לו ויהי מה — מהקדוש-ברוך-הוא אינו הולך
 בשום פנים ואפן, אינו בורח מהקדשה וכו', ויספר
 תמיד לפניו יתברך כל משבר שעובר עליו, אדם זה הכי
 מאשר. ולכן אם אנו רוצים לצית את רבנו ז"ל, עלינו
 לקיים רצונו בכל יום, ולהתבודד לפניו יתברך, והתפלה
 שנתפלל תביאנו למדרגה כזו, שנהיה בטלים ומבטלים
 לאין סוף ברוך הוא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (בלקוטי-
 מוהר"ן, חלק א', סימן נב): כשאדם מתבודד לפניו יתברך
 חוץ לישוב, יכול להגיע לדרגה כזו, שיהיה בטל
 ומבטל במחייב המציאות, עד שרואה, שכל הבריאה
 כלה הכל זה אלקות ואלקות זה הכל, ודומם, צומח,
 חי, מדבר, זה עצם עצמיות אלקות יתברך, ומבטל
 לגבי כלם, וממלא את התכלית שאליה נברא; כי
 על-ידי שאדם רק מדבר אליו יתברך ומתבטל לפניו,
 על-ידי-זה כולל את כל הבריאה עמו יתברך.

להתמיד בלמוד שלחן ערוך

רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן כט), שכל יהודי מחייב ללמד בכל יום שלחן ערוך פוסקים, ואי אפשר להיות יהודי בלי למוד שלחן ערוך. ברגע שאדם רק נוגע בשלחן ערוך, צריך לבדק אחריו, אם לא נפגמה אמונתו, אם לא נשתבש שכלו וחקמתו, אם אינו הולך בדרך קלוקלת, אם אינו כופר, רחמנא לישזבן. ורבנו ז"ל הקפיד מאד מאד על למוד שלחן ערוך, עד שאמר, שכל יהודי מחייב ללמד בכל יום שלחן ערוך. ולמה הזהירנו כל-כף על זה? כי אצל רבנו ז"ל היתה העקר לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, לבטל עצמו אליו יתברך, אבל כיון שאדם זוכה להגיע לבטול אל האין סוף ברוך הוא, יכולים להפגס בו אילו דמיונות, לעזב את אשתו והילדים, לעזב את התורה והמצוות, בר מינן, ולעשות את כל אשר עם לבבו חפץ, רחמנא לישזבן. ולכן אף שהזהירנו רבנו ז"ל להתחזק להיות בשמחה, ולא לחשש משום דבר בעולם, לחיות חיים מאשרים, לצחק מכל העולם, ושום דבר לא יוכל לשבור אותו, וידבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ובכל צרכיו ידע שהכתבת היא אף ורק תבוא יתברך שמו, ויבטל עצמו לגמרי אליו יתברך, ולא יהיה אכפת לו שום דבר. עם כל זאת צריך

לזכור, אומר רבנו ז"ל — לבל תצאו מהשלחן ערוף
 כהוא זה, כי הוא יסוד תמצית תורה שבצל-פה, ואמר
 רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפ"ו): כשאדם לומד
 פוסקים שלחן ערוף, נעשה בעל הבית על העולם; כי
 כל העולם כלול מדומם, צומח, חי, מדבר, ובכל חלק
 מחלקי העולם יש בזה תורה. הינו יש הלכות השיכות
 בדומם, יש הלכות השיכות בחי, יש הלכות השיכות
 בצומח, ויש הלכות השיכות במדבר. וזה השלחן ערוף,
 אשר כלול בכל פרט מפרטי הבריאה, והעולם אינו
 הפקר, וצריכים לקיים את רצונו יתברך. ולכן מי שרוצה
 להיות מקרב אל רבנו ז"ל, מכרח ללמד בכל יום שלחן
 ערוף. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב):
 כשיש לאדם קשיות וספקות על הקדוש-ברוך-הוא,
 צריך לדעת שזה בא מהכפירות והאפיקורסות שנכנסה
 בלבו, אשר מעקמת את פנימיותו, עד שיש לו קשיות
 וספקות עליו יתברך. ויש בני-אדם, שהם כל-כף
 ממרמרים, ומלאי קשיות עליו יתברך, שהם אובדי
 עצות, אומר רבנו ז"ל: על-ידי שלומדים פוסקים שלחן
 ערוף, זוכים לישרות לב, שזה מה שכתוב (תהלים קיט, ז):
 "אודך בישר ללב, בלמדי משפטי צדקך", מתי אדם
 יכול לזכות לישרות לב, שלא יהיו לו שום קשיות עליו
 יתברך, וידע שכל אשר הקדוש-ברוך-הוא עושה זה
 בצדק ובמשפט? אם לומד משפטי צדקך — שלחן

ערוף. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח'): כְּשֶׁאָדָם לומד פוסקים שלחן ערוף, הוא מברר הטוב מהרע, ועל-ידי למוד הלכה, יוצא מהרע שלו ונהפף לטוב. ולכן יסוד גדול בחסידות ברסלב — ללמוד שלחן ערוף בכל יום, ואי אפשר להתחמק מזה בשום פנים ואפן. ורבנו ז"ל כל-כף הקפיד שנהיה חזקים בלמוד זה, עד כדי כף שאמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מא), ש'לפעמים הקדוש-ברוך-הוא מראה נסים ונפלאות על-ידי בעלי פוסקים, כי כיון שהוא נתקבל לפוסק, על-ידי-זה יכול לפסק בשמים שיהיה כף כפי שרוצה, ולכן אשרי אדם שמצית את רבנו ז"ל, ולומד בכל יום שלחן ערוף. ואומר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות יראה, חלק ב', סימן ג'): על-ידי שלחן ערוף — באים ליראה. אדם צריך לאהב את הקדוש-ברוך-הוא, עד שיהיה בטל אליו יתברך לגמרי, ויתפלל אליו בתכלית הדבקות. אבל צריכים גם יראה — לפחד ממנו יתברך. וכן מובא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יז), שאהבה ויראה זוכים על-ידי התקרבות לצדיק; כשאדם מסלק לגמרי חכמתו — זוכה לאהבה ויראה. מהי אהבה? שמחה, אני שמח כל-כף בהקדוש-ברוך-הוא, מפני שאני אוהב אותו, אבל צריכים גם לפחד ממנו יתברך, ולשפט את עצמו, אם איננו עובר על איזו הלכה וצווי ה'. ולכן יסוד בחסידות ברסלב — למוד שלחן ערוף.

מלבד הדבור שאדם צריך להתבודד אליו יתברך ולהיות תמיד בשמחה, צריך גם להזהר שלא יצא, חס ושלום, מהשלחן ערוף. וזה סימן של יהודי ירא שמים, שמתנהג רק על-פי השלחן ערוף, ונקרא "שלחן ערוף איד", ואינו נוטה מהלכה כי הוא זה.

ד.

להזהר בטבילת מקוה

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נו), שעל-ידי טבילת מקוה, יכול לזכות לטהרת המוח והמחשבה; כי מקוה מושיע מכל הצרות ומטהר מכל הטמאות ומכל החטאים, וממשיך נעם עליון. ואמר רבנו ז"ל, שעל-ידי טבילת מקוה אדם יכול לזכות לפרנסה בנקל, ולבטל הפעם ולזכות לשלום, וכן לצאת מכל צרותיו. וכן אמר, שהמקוה מועילה גם בגשמיות, לא רק ברוחניות. ובאותו רגע שגופו הגשמי נטבל למטה, באותו רגע נשמתו נטבלת במקוה העליון, ומלבד ברוחניות גם בגשמיות המקוה עוזרת לבריאות. ולכן רופא שאומר שמקוה מזיקה — צריכים לידע שאינו רופא, כי טבילת מקוה בריאה לגוף, כי יש בגוף האדם נקבים רבים, שמשם יוצאת הזעה החוצה, ועל-ידי שנכנס למקוה וטובל, על-ידי-זה נפתחים הנקבים (עין לקוטי-

יְסוּד הַסִּידוֹת בְּרֶסֶלַב

רַכַּג

מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קכג). וּבְשָׁעָה שְׁגָלָה רַבְּנוּ ז"ל אֶת
הַתְּקוּן הַנִּפְלֵא שֶׁל עֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְּהֵלִים, אָמַר: הַדָּבָר
רֵאשׁוֹן זֶה מְקוּנָה, וְאַחַר-כֵּן צָרִיף לֹאמַר עֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי
תְּהֵלִים. וְלָכֵן הַיְסוּד הָרֵאשׁוֹן בַּחֲסִידוֹת בְּרֶסֶלַב — לִילֵף
לְמְקוּנָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא מִזֶּה הָעוֹלָם, טוֹבֵלִים אוֹתוֹ,
שְׁנִשְׁמָתוֹ תֵּצֵא בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ, וְלָכֵן לָמָּה לְחַכּוֹת
שְׁיִטְבִּילוּ אֶת נַשְׁמָתוֹ אַחַר פְּטִירָתוֹ?! עָלִיו לְהִטְבִּיל
בְּעֶצְמוֹ אֶת גּוּפוֹ בְּכָל יוֹם, וְעַל-יְדֵי טְבִילַת מְקוּנָה, אֹמֵר
רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, הַמִּתְקַת הַדֵּינִים, סְעִיף כב), נִתְבַּטַּל הַצָּרוֹת
וַיִּשׁוּעָה בָּאָה. וְכֵן אֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (שָׁם, הַמִּתְקַת הַדֵּין, סִימָן
נ): עַל-יְדֵי יְשִׁיבַת הַמְּקוּנָה תַּחַת הַמַּיִם, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל
לְהַחֲזִיק בְּעֶצְמוֹ הָרוּחַ, נִמְתַּק הַדֵּין. כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס תַּחַת
הַמַּיִם, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְנַשֵּׁם, בּוֹ בְּרַגַּע מְגִלָּה, שְׁכָל חֵיוֹתוֹ
הִיא רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל כָּבֹר לְנַשֵּׁם,
וְזֶה נִקְרָא תְּקוּן הַדַּעַת בְּשִׁלְמוֹת, כִּי בָּא לְיַדֵּי הַכָּרָה
מִלְּאָה, שְׁכָל חֵיוֹתוֹ בָּאָה רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ. וְלָכֵן הַזְּהִיר
רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל טְבִילַת מְקוּנָה, וּמוֹהֲרָנ"ת ז"ל
הַבְּטִיחַ, שְׁכָל יְהוּדֵי שְׂזוּכָה לְטַבֵּל עֶצְמוֹ בְּכָל יוֹם, יֵשׁ
לוֹ תְּקוּנָה לְתַקֵּן הַכֹּל. וְלָכֵן יְסוּד גְּדוֹל בַּחֲסִידוֹת בְּרֶסֶלַב
— לְטַבֵּל בְּכָל יוֹם בַּמְּקוּנָה. וְזֶה יִפְתַּח לוֹ אֶת הַמַּחַ
וְהַדַּעַת, שְׁיָבִין מֵהַ שְׁלוֹמֵד וַיְהִי תָּמִיד שְׂמֵחַ, וַיֵּאֱמִין
בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

ה.

לומר בכל לילה תקון חצות

רַבְנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סז): הָעֶבֶר
 אֵין, מַה שְּׁעֵבֶר עָבַר, הַבֵּית-מִקְדָּשׁ נִחְרַב, וּמָה עָלִינוּ
 לַעֲשׂוֹת עִכְשָׁו? לְפִשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ וּלְבַכּוֹת בְּכָל לַיְלָה
 בַּעַת חֲצוֹת, פֶּן וְאוּלַי אָנוּ הַגּוֹרְמִים שְׁלֹא יִבְנֶה בֵּית-
 הַמִּקְדָּשׁ, וְזֶה עָקַר אֲמִירַת תְּקוּן חֲצוֹת בַּלַּיְלָה, שְׁאָדָם
 צָרִיף לְבַכּוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, פֶּן וְאוּלַי
 יֵשׁ אֲצִלֵי שְׁנֵאת חֲנָם, שְׁאֲנִי שׁוֹנֵא אֵיזָה יְהוּדִי, וְלִכֵּן
 אֲרִיכַת הַגָּלוּת", כִּי כֵן אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יומא
 ט), שְׁכָל הַגָּלוּת זֶהוּ רַק מַחֲמַת שְׁנֵאת חֲנָם, וְעַדִּין מְרַקֵּד
 בֵּינָן; יֵשׁ בֵּינֵינוּ גִזְעָנוֹת אַרוּרָה, יֵשׁ בֵּינֵינוּ עֲדוֹת, עֲדוֹת,
 פְּלוּגִים פְּלוּגִים, כָּלֵל הַמְּפֻלְגוֹת, שְׁהַכֵּל טְמֵאָה אַחַת
 גְּדוּלָה, אֲשֶׁר מְפֻלְגַת אֶת הָעָם, כִּי כָל מִי שְׁרוּצָה לְצַבֵּר
 כַּח, עוֹשֶׂה בָמָה לְעַצְמוֹ, כְּדִי לְהַשְׁתַּלֵּט עַל הַזּוּלָת, אֲבָל
 כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל מֵתְאַחֲדִים עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְעַם
 הַתּוֹרָה בְּצוּפָא, כִּי אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד וּמִי כְּעַמְּךָ
 יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְץ, בְּזֶה עוֹסְקִים בְּקַבּוּץ גָּלוּת
 וּבְקָרוֹב הַגְּאֻלָּה, שְׁתֵּהִיָּה רַק עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדֻקָנוּ, אֲשֶׁר
 בּוֹא יְבוֹא וַיִּגְאֹלֵנוּ. וְצָרִיכִים לְדַעַת, אֲשֶׁר חֲרַב־בֵּית-
 הַמִּקְדָּשׁ זֶהוּ חֲרַב־ן הַמַּחֲזִין, כִּי כָל מִי שְׁאֵין בּוֹ דַּעָה כְּאֵלוֹ
 נִחְרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בְּיָמָיו, וְלִכֵּן צָרִיכִים לְקוּם בַּעַת

יסוד חסידות ברסלב

רכה

חצות ולבקש רחמים ממנו יתברך, שאז הוא זמן התבודדות, כמו שכתוב (תהלים עז, ז): "אזכרה נגינתי בלילה, עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי", שמגלה לנו רבנו ז"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שדיקא בעת חצות אז הוא הזמן הכי טוב להתבודד להקדוש-ברוך-הוא, יוצאים בלילה בשדה או ביער, או אפלו במקום שאין שם בני-אדם, בעת שכלם ישנים, ויכולים לבקש את הקדוש-ברוך-הוא על חרבן בית-המחין שלנו, על גלות ישראל והשכינה בכלל, וגלות המח בפרט, שלא זוכים להרגישו יתברך, שאלו הנסיונות קשים שעוברים על האדם. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קמט), שאמירת תקון חצות, אז הוא זמן המתקת הדינים. וכן מובא בדבריו ז"ל (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רטו), שיש כ"ד פתי דינים, שבהם דנים את האדם, אבל יש בית-דין גבוה לצדק, שבו תלויים כל הכ"ד פתי דינים, ומתי נפתח הבית-דין הזה? בעת חצות, כשאדם מדבר אליו יתברך, זהו הזמן שהקדוש-ברוך-הוא, כביכול, יוצא ממקומו, ונכנס בהיכלות הצדיקים ומשתעשע עמהם. ולכן אשרי האדם שזוכה להיות ער בכל לילה בחצות, ומתבודד להקדוש-ברוך-הוא, שאז נאמר (איכה ב, יט): "שפכי פנים לביך נכח פני ה'", שאדם נמצא אז נכח פני ה' ממש, בלי שום העלים והסתר. ולכן אצל רבנו ז"ל היה יסוד גדול לקום בחצות, שאז הוא עת

רצון, ויכולים לבקש כל אשר צריכים; כשאדם זוכה והולך למקוה טובל, ואחר-כך אומר חצות, איזו קדשה וטהרה ממשיך על עצמו, לאיזו דבקות, נעם וערבות זוכה, עד שממשיך על עצמו אור מלמעלה, והוא הכי מאשר, כי נמשך עליו חוט של חסד כל היום; כי מי שקם בכל לילה בחצות, או שהוא ער אז, יש לו חן אחר כל היום.

ו.

לחזק את כל בר ישראל

רבנו ז"ל אומר (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קו) על הפסוק (תהלים מא, א): "אשרי משכיל אל דל", אשרי אדם שמכניס שכל בדל. הנה מסתובבים אנשים מדפאים, שבורים ורצוצים, מיאשים ומדכדכים, ולכן המצוה הכי גדולה להשכילם, לתת להם שכל, לשמחם ולאמץם, אשר זו הצדקה הכי גדולה. ולכן צריך כל אחד ואחד שזכה להתקרב אל רבנו ז"ל לחזק את כל בר ישראל, לעודדו ולשמחו ולדבר על לבו, ואין עוד מצוה גדולה יותר מזו. ובפרט בדורותינו אלו, שעובר על בני-אדם כל-כך הרבה משברים וגלים, ספקות באמונה — "היש הוי"ה בקרבנו אם אין" (שמות יז, ד), שזו קלפת עצמלק, אשר בגימטריה ספ"ק, שמכניסה

ספקות באדם. ולכן מחיב כל אחד שמקרב אל רבנו ז"ל, לחזק ולעודד ולשמח את נשמות ישראל, ובפרט שגלה לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קכו), שקדם הגאולה ירד מבול של אפיקורסות בעולם, ולא צדיק אחד יהיה שיצעק על אמונה, אלא הרבה צדיקים ידברו מאמונה, ויחזקו ויצעקו על אמונה, עד שיהיה נחר גרונם. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'), שהצדיק יש לו ישיבה של אמונה, כי העקר הוא אמונה, וכל מה שאדם סובל מחלות וחסוים רעים, הכל מחסרון אמונה. ולכן צריך לחזק ולעודד את כל עם ישראל, ולהפיץ את האור הנפלא של רבנו ז"ל, עד שכלם יקבלו מהצדיק האמת הזה. וזה יסוד בחסידות ברסלב — אם אתה יודע מרבי אמת כזה, מרבי נורא ונפלא כזה, רבי המגלה לנו עצות נפלאות איך להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, עליך למסור נפשך לגלותו לכלם, כי לא די שאתה יודע ממנו, אלא עליך לידע גם את השני, וזה צריך להיות יסוד היחידות — לחזק ולעודד בני-אדם שיצאו מהדמיונות שלהם. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כה): כשאדם חוטא, בר מינן, נכנסים בו דמיונות שמתגברים עליו ושוברים את לבו. ואדם צריך להגיע אל השכל, להבין דבר מתוך דבר, שלא יטעו אותו בכל מיני דמיונות שאין בהם שום שרש בספרי רבנו ז"ל. ובפרט מה שלאחרונה קורה,

שְׁכַל תְּמַהוּנֵי מִמְצִיא דְמִיּוֹנוֹת, עַד שְׁבִנֵי-אָדָם מִתְּפִתִּים
וְנוֹפְלִים בְּרִשְׁתּוֹת וּבְמַלְכוּדוֹת, וְחוֹשְׁבִים שְׁזָהוּ דְבַר
רַבְּנוּ ז"ל. וְלָכֵן הֶעֱקַר לְפָרְסָם אֶת דְּבַר רַבְּנוּ ז"ל בְּאַמָּת,
בְּלֵי שׁוּם לְבוֹשִׁים, רַק מֵה שְׁפִתוֹב בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים,
לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר. כִּי זֶה סוּד חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב —
לְחִזְק וּלְעוֹדֵד יְהוּדִים. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ:
עֲלִיכֶם לְחִזְק יְהוּדִים, כִּי בָזָה שְׁמֵחֻזְקִים אַחֲרֵים, בָּזָה
שְׁמֵדְבָרִים עִמָּהֶם, בָּזָה מִתְּחֻזְקִים בְּעֶצְמֵנוּ. וְלָכֵן מַעֲלָה
גְּדוּלָה מְאֹד לְעוֹדֵד אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וּבְזָכוֹת זֶה נִזְכָּה
לְהִתְקָרֵב אֶל רַבְּנוּ ז"ל וּלְצִיְתוֹ, וְעַל-יְדֵי הַלְמוּד שֶׁל רַבְּנוּ
ז"ל שְׁמֵלְמֵדְנוּ אִיף לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל-יְדֵי-זֶה
נִזְכָּה לְגֵאֲלָה הַשְׁלֵמָה, שְׁבוּא יְבוּא מְלֶךְ הַמְּשִׁיחַ וַיְגֵאֲלֵנוּ
גֵּאֲלַת עוֹלָם.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

יש שֶׁכָּר

יגלה איך שכל בר ישראל ראי לו
להתחזק, על אף כל החשך שעובר עליו
בין בגשמיות ובין ברוחניות.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"שׁ נ"י אָמַר, אֲשֶׁר אָסוּר לְאָדָם
לְהִתְיַאֵשׁ אֶפְלוּ בַּמְצָבִים הֵכִי קָשִׁים, וְאֶפְלוּ
שְׂנֵדָמָה לוֹ שְׂאָבֵד מָנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, עֲדִין
יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלָתוֹ, כִּי כָּל דְּבָר קָטָן שְׁעוֹשִׁים
בְּשִׁבִיל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה לְמַעַלָּה דְּבָר
גָּדוֹל מְאֹד, וְלָכֵן אֲשֶׁרֵי מִי שְׂמַחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵינּוּ נוֹתֵן שְׂיִפִּילוֹ אוֹתוֹ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתלח)

קונטרס

יש שֶׁזָכַר

הַנְּבִיא אוֹמֵר (יִרְמְיָהּ לֹא, יד): "כֹּה אָמַר הוֹי"ה קוֹל
בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים, רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ
מֵאַנָּה לְהִנָּחֵם", רָחַל אֲמָנוּ מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ, וְאִינָה
רוֹצָה לְהִנָּחֵם, עַד שֶׁלֹּא תִרְאֶה בְּגֹאֲלֹת עִם יִשְׂרָאֵל. כָּל
זְמַן שָׁעַם יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת, רָחַל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ, וְלֹא
פָּעַם אַחַת בְּלִבָּד הִיא בּוֹכָה, אֲלָא בְּכִיָּה בְּקִבְעוֹת. רַבְּנוּ
ז"ל אוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'): עֵקֶר הַגְּלוּת זֶה
מִחֲמַת חֶסְרוֹן אֲמוּנָה, כִּי כִשְׁשִׁי לְאָדָם אֲמוּנָה
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְיִוָּדַע, אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מִחַיָּה וּמְהוּוּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְכָל מֶה שֶׁאֲנוּ רוֹאִים: דּוּמָם, צוּמָח, חֵי,
מְדַבֵּר — זֶה אֵלֶקוֹת, אֲזִי לֹא שִׁיף גְּלוּת, כִּי הֵיכָן שֶׁאָדָם
הוֹלֵךְ, הוּא מוֹצֵא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵיכָן שֶׁאָדָם
הוֹלֵךְ הוּא מְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַגְּלוּת הִיא

כְּשֶׁאָדָם רָחוּק מֵאֲמוּנָה, נִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ עֶזְבֵי אֱלֹקִים אֶת
 הָאָרֶץ, וּכְאִלוֹ הַכֹּל טָבַע, מְקַרְהָ וּמְזַל. וְלִכֵּן בְּמִקּוֹם
 לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא מְפַטְט דְּבָרִים
 בְּטִלִים: לְשׁוֹן הָרַע, רְכִילוֹת, לִיצְנוֹת וּמַחְלוּקוֹת,
 שְׂאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן מח): רַח"ל
 רֵאשִׁי תְבוֹת: לְפֶתַח ח'טָאת ר'וֹבֵץ, אִם אָדָם מְסַכֵּן,
 אֵינוֹ מִרְגִּישׁ שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אִתּוֹ, עִמוֹ וְאֶצְלוֹ,
 וְהוּא נִמְצָא בְּמִצָּב שֶׁל יְאוֹשׁ וְדַכְּאוֹן עֲמֵק, וּמְרִים לוֹ
 הַחַיִּים עַד מְאֹד, וּמְבַקֵּשׁ נִפְשׁוֹ לָמוּת. אֲשֶׁר בְּאַמֶּת זֶה
 טְעוֹת חֲמוּרָה, וְאוֹתָהּ בָּא רַבְּנוּ ז"ל לְעַקֵּר מֵאֲתָנוּ,
 וּמַגְלֶה לָנוּ, שֶׁאֶפְלוֹ הָאָדָם נָפַל, עַד שֶׁחָטָא, חֵס וְשְׁלוֹם,
 וְאֶפְלוֹ שֶׁנִּתְלַכְּלוּ בְּעוֹנוֹת חֲמוּרִים, עִם כָּל זֹאת עֲדִין
 יְכוּל לְתַקֵּן הַכֹּל, כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֵלֶק ב', סִימָן עח): אֵין שׁוּם יְאוֹשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, אֵין מִשְׁגַּ
 כְּזֶה לְהִתְיַאֵשׁ; אֵף שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּמִדּוֹר הַקְּלִפּוֹת, גַּם
 מִשָּׁם יְכוּל לְצֹאת, שְׁזֶה מֵה שֶׁאֲמַר הַנְּבִיא (שָׁם פְּסוּק טו):
 "מִנְעֵי קוֹלֶךָ מִבְּכִי וְעֵינַיִךָ מִדְּמָעָה, כִּי יֵשׁ שְׂכָר
 לְפַעֲלֶתְךָ, וְשָׁבוּ מֵאָרֶץ אוֹיֵב", הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְנַחֵם
 אֶת רַחֵל אֲמִנּוּ, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֶל
 תְּבִכֵי, כִּי "וַיֵּשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֶךָ, וְשָׁבוּ בָּנִים לְגִבּוֹלָם",
 עוֹד יִגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁיִּתְגַּלֶּה הָאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁכֵּלָם יִפְרִי אֶת הַבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וְאֵז "יֵשׁ שְׂכָר

לפֶּעֱלֶתֶךָ", אִז יתְגַלֶּה שְׁכַל מַה שְּׁעֵבֵר עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מֵאַתְנֹו, הִיְתָה בְּזָה בְּזָה עֲלִיּוֹנָה.

כִּי בַּאֲמַת עֲלִינוּ לְהַבִּין, לָמָּה עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד
וְאֶחָד מֵאַתְנֹו יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְּׁלָכוֹת, קִטְנוֹת
וְצִמְצוּמִים וּבִלְבוּלִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי שְׂרָשׁוּ? אֵלֶּא
כָּל יְהוּדֵי הוּא חֶלֶק אֱלוֹךְ מִמַּעַל, כָּל יְהוּדֵי יֵשׁ לוֹ מִסֵּר
לְהַבִּיא לְכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(תְּנַחֲמוּא נָשֵׂא ג): מִיּוֹם שְׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹלָמוּ
נִתְאַוָּה שִׁיְהִיָּה לוֹ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
רוֹצֶה לְגוֹר בִּינֵינוּ, וְהוֹרִיד כָּךְ וְכָךְ נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת,
נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שְׁכַל אֶחָד וְאֶחָד יְהִיָּה צְנוּר
לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא לְזָה הָעוֹלָם, וְהֵנָּה
לְפֶתַח ח'טָאת ר'וֹבֵץ, כִּי־צַד? כְּשֶׁאָדָם יוֹצֵא לְאוֹר
הָעוֹלָם, כְּכֹר בָּא הַסֵּמ"ך-מ"ם לְשֶׁבֶר אוֹתוֹ וּלְהַשְׁפִּיחוֹ
הַכֹּל. וְאִם אָדָם מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה,
וּמְמַשִּׁיךְ עָלָיו הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אִז לֹא רַק אֶת
עֲצָמוֹ יְכוּל לְתַקֵּן, אֵלֶּא אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ. וְזָה שִׁיךְ
לְכָל יְהוּדֵי בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכֹּלֵל, וְכִמוֹ שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (סְנֵהֲדִין לז): חַיֵּב אָדָם לֹאמֹר, כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ
לֹא נִבְרָא אֵלֶּא בְּשִׁבְלִי; אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן ה'): כָּל אָדָם צָרִיךְ לֹאמֹר, אִם הָעוֹלָם נִבְרָא

בְּשִׁבְלִי, אָנִי צָרִיךְ לְרֹאוֹת לְתַקֵּן אוֹתוֹ, לְעֶסֶק בְּתַקוּן
הָעוֹלָם, כִּי לָמָּה נִבְרָאתִי? אֲלֵא כִּדֵי לְשַׁמֵּשׂ אֶת קוֹנֵי,
כִּי כָל יְהוּדֵי נִבְרָא בְּכוֹנֵה מִיְחָדָת, שֶׁהוּא וְדִיקָא הוּא
צָרִיךְ לְהוֹצִיא אֶת הַנִּקְדָּה שְׁלוֹ לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ. אֲבָל
רַב רַבִּים אֵינָם יוֹדְעִים מִכַּחוֹתֵיהֶם, וְכֵאֵן נִכְנָס כַּח
הַטְּמֵאָה שֶׁל הַסֵּמֶן"ד-מ"ם, שֶׁשׁוֹבֵר אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד,
שֶׁכָּל אֶחָד חוֹשֵׁב שֶׁאֵינָנו שׁוֹה מְאוּמָה, וּמִמֶּנּוּ לֹא יִהְיֶה
שׁוֹם דְּבָר, וּבִפְרָט כְּשֶׁנִּכְשַׁל בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת
שֶׁהַכְּשִׁילוֹ הַסֵּמֶן"ד-מ"ם וְהָעֶרְב־רַב וְגוֹנְדָא דְלֵיה, אֲזַ
נִשְׁכַּר לְגַמְרִי. בָּא רַבְנּוּ ז"ל וְאוֹמֵר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א'),
סִימָן לַד): לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ נִקְדָּה אֲשֶׁר אֵין בְּחִבְרוֹ;
וְלִכֵּן לֹא שִׁיךְ שֶׁאֶחָד יִקְנֵא בְּזוּלָתוֹ, כִּי גַם אֲתָה יֵשׁ לְךָ
אֶת הַנִּקְדָּה שְׁלֶךְ, שֶׁעֲמָה אֲתָה יָכוֹל לְהָאִיר אֶת כָּל
הָעוֹלָם כְּלוּ עִם אֱלֻקוֹת. וּמִבֵּיא רַבְנּוּ ז"ל אֶת הַסְּפוּר
(תַּעֲנִית כ.ב.), שֶׁהָיָה רוֹפֵא בְּשֵׁם אָבֵא אוּמָנָא, שֶׁזָּכָה לְשִׁמְעַ
בֵּת קוֹל מִן הַשָּׁמַיִם כָּל יוֹם: "שְׁלוֹם עָלֶיךָ אָבֵא
אוּמָנָא", אֲבִי שָׁמַע בֵּת קוֹל כָּל עָרַב שֶׁבֵּת: "שְׁלוֹם
עָלֶיךָ אֲבִי", רָבֵא שָׁמַע פְּעַם אַחַת בְּשָׁנָה בְּעָרַב יוֹם
הַכְּפוּרִים: "שְׁלוֹם עָלֶיךָ רָבֵא". אֲבִי וְרָבֵא שֶׁכָּל הַשָּׁם
מְלֵאִים מֵהֶם, הַגִּיּוֹת דְּאֲבִי וְרָבֵא, כָּל תּוֹרָה שֶׁבַע-לִפְנֵי
מְלֵאָה מֵהֶם, הָיְתָה לָהֶם חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, אֵיךְ רוֹפֵא
פְּשוּט, רוֹפֵא נָשִׁים, שִׁזְזָה שֶׁתַּגִּיעַ אֵלָיו בֵּת קוֹל מִן

הַשָּׁמַיִם בְּכֹל יוֹם וַיִּשְׁמַע: "שְׁלוֹם עָלֶיךָ אָבָא אוּמָנָא?"
וְהַשִּׁיבוּ לָהֶם: לָא מְצִית לְמַעְבַּד כְּעוּבָדָא דְאָבָא
אוּמָנָא. לְמָה לָּכֶם לְהֵיּוֹת בְּחִלְיִשׁוֹת הַדְּעַת, אָכֵן אַתֶּם
מְלָאִים מְכַל הַשָּׁ"ס, אַתֶּם הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים, כִּי אַבְיִ
וְרַבָּא עוֹלָה רל"ב, כְּמִסְפַּר הָאֲרַבְּעָה שְׁמוֹת: ע"ב, ס"ג,
מ"ה, ב"ן, כְּנֻגַד הַד' עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה,
עֲשִׂיָּה. וְלָכֵן כְּתוּב הַיּוֹת דְאֲבִי וְרַבָּא, שְׁנֵיכֶם יְסוּד
תוֹרָה שְׁבַע־לִפְנֵי, מוֹרִידִים אֶת הָאוֹרוֹת מִהַד' עוֹלָמוֹת,
אָבֵל אֵינְכֶם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת מַה שְּׁעוֹשֶׂה הַרוּפָא הַפְּשׁוּט
אָבָא אוּמָנָא. מְגַלָּה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל סוּד נִפְלָא, שְׂאִין זֶה
מִפְּחִית מְגַדְלָתָם שֶׁל אַבְיִ וְרַבָּא, אֶלָּא כֹּל יְהוּדֵי בְּלִי
יוֹצֵא מִן הַכֶּלֶל, יֵשׁ לוֹ נִקְדָּה, שְׁעַם הַנִּקְדָּה שֶׁלוֹ יְכוּל
לְהַאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ. אָבֵל לְדַעַת מַהִי הַנִּקְדָּה
שֶׁלוֹ וּמַה יְכוּלָה לַפְּעֵל, עַל זֶה צְרִיכִים לָבוֹא לְצַדִּיק
הָאֵמֶת, הָרַב שְׁבַדוֹר, וְלִקְבֹּל מִמֶּנּוּ הָאוֹר הַגָּנוּז. וְאוֹמֵר
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז): יֵשׁ מְזֻרְח וַיֵּשׁ
מְעַרְב, בְּמְזֻרְח הָאוֹר מְאִיר, וּבְמְעַרְב הָאוֹר שׁוֹקֵעַ, מַה
זֶה אוֹר וּמַה זֶה אֵשׁ? כְּשֶׁמִּתְגַּלָּה שְׁהַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת
וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל, זֶה נִקְרָא מְאוּרֵי אוֹר, זֶה זְרִיחַת
הַשְּׁמֶשׁ, שְׁמֵאִיר הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּכְשֶׁשׁוֹקֵעַת
הַשְּׁמֶשׁ, אֵז מִתְגַּבְּרִים הַמְּאוּרֵי אֵשׁ. בַּיּוֹם — אִם
מְדֻלִּיקִים אֵשׁ, זֶה לֹא עוֹשֶׂה שׁוֹם פְּעֻלָּה, כִּי שְׂרָגָא

בְּטִיְהָרָא מַאי מְהֵנְיָא, אַם מְדַלִּיקִים נֵר בַּיּוֹם, מֵרַב אֹר
הַשֶּׁמֶשׁ, אֵין נֶכַר אֹר הַנֵּר שְׁהַדְלִיקוּ, וְכֵן אַבּוּקָה אוּ
מְדוּרָה אֵינוּ נֶכַר, כִּי אֹר הַשֶּׁמֶשׁ כָּל-כָּף מֵאִיר, עַד
שְׂאִין נְחֻשְׁבִים הָאוּרוֹת הַקְּטַנִּים הַנִּ"ל, לֹא-כֵן בְּלִילָה,
כְּשִׁירְדָה חֲשֵׁכָה, וּמְדַלִּיקִים נֵר אוּ אַבּוּקָה, זֶה מֵאִיר
בְּמֵאֵד מְאֵד. מְסַבִּיר רַבְּנּוּ ז"ל: כָּל מֵה שְׁרַחֵל בּוֹכָה,
מִפְּנֵי שְׂאֵנוּ נִמְצְאִים בְּעַרְבִית, בְּחַשְׁךָ, שְׂזָה רַחֵל
מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ רְאֵשֵׁי תַבּוֹת: מְעַר"ב, כְּשִׂאֵנוּ
נִמְצְאִים בְּחַשְׁךָ, אָז מִתְגַּבֵּר עָלֵינוּ מְאֹרֵי אֵשׁ, כְּמוֹ
שְׁכַתוּב בְּעֵת הַחֲרָבָן (אֵיכָה א, יג): "מִמָּרוֹם שְׁלַח אֵשׁ
בְּעַצְמוֹתַי", הָאֵשׁ הַזֹּה הִיא אֵשׁ הַמַּחֲלֶקֶת, אֵשׁ הַתְּאוּוֹת
שְׁבוּעֶרֶת בְּנוּ. כִּי בְּעֵת הַגְּאֻלָּה, שְׂאֵז הַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַת,
מֵאִיר הָאֹר אֵין סוּף שְׁנִקְרָא שֶׁמֶשׁ, כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ
ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), שְׁהָאֹר אֵין סוּף, הַשֶּׁכֶּל
שְׁבְכָל דְּבַר, נִקְרָא הַשֶּׁמֶשׁ, שְׂזוּ מְדַרְגַת הַצְּדִיקִים,
שְׁכַתוּב בָּהֶם (מְשַׁלֵּי ד, יח): "וְאֶרְחַ צְדִיקִים כְּאֹר נִגְהַ
הוֹלֵךְ וְאֹר עַד נִכוּן הַיּוֹם", אֹר הַצְּדִיקִים מֵאִיר לָהֶם
תְּמִיד. מִמִּילָא, מִי שְׂדַבּוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְרַגֵּישׁ
אֶת הָאֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֶצְלוּ לֹא שִׁיכַת גְּלוּת,
הוּא תְּמִיד רוּאָה אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאוֹהֵב אֶת כָּל
יְהוּדֵי, וּמְפָרְגֵן לְכָל יְהוּדֵי שְׂיּוֹצִיא נִקְדָּתוֹ, וְאֶדְרַבָּה,
הוּא עוֹזֵר לוֹ, וּמְדַלִּיק אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת, כְּדַגְמַת מֹשֶׁה

רַבְּנוּ, שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בַּמְדָּבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה כֹּא, סִמָּן טו), שְׂמֵשָׁה רַבְּנוּ הָיָה נִדְמָה כְּמַדְלִיק גֵּר מְנִיר, וְהוּא אֵינָנו חֹסֵר כְּלוּם. כְּשֶׁאָדָם נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וְהוּא בְּגִדְלוֹת הַמַּחִין כְּמֵשָׁה רַבְּנוּ שֶׁהָיָה כְּמוֹ הַשְּׂמֵשׁ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּבֹא בַתְּרָא עֵה): פְּנֵי מֵשָׁה כְּפָנֵי חֲמָה; אֲזִי כָּל עֲנִינּוֹ לְהַדְלִיק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵאִיר בְּאוֹר אֵין סוּף בְּרוּף הוּא, שְׂיִזְכוּ לְרֵאוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא מְכָל פֶּרֶט וּפְרֵט מִפְּרִטֵי הַבְּרִיאָה. שְׁזָה מָה שְׂאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן א'), שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי צָרִיף לְהַסְתַּכֵּל עַל הַשְּׁכָל שֶׁבְּכָל דְּבָר, וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶה מְאוּרֵי אוֹר שֶׁהָיָה בְּזִמָּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׂמֵשֶׁם הָאִיר הָאוֹר לְכָל הָעוֹלָם, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ג', סִמָּן ד'): מֵהֵיכָן נִבְרָאת הָאוֹרָה? מִמְּקוֹם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ; וְזֶה מֵשָׁה, הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁבְּכָל דּוֹר וָדוֹר הוּא נִקְרָא מֵשָׁה, כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן ב'), שְׂאָנוּ מוֹצְאִים, שֶׁהַתְּנָאִים קָרְאוּ זֶה לְזֶה 'מֵשָׁה שְׂפִיר קֶאֱמֵרְתִּי, כִּי כָּל תַּלְמִיד חָכָם וְכָל צְדִיק הַדְּבוּק בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּף-הוּא נִקְרָא מֵשָׁה, וְזֶה רַק מִי שְׂאֵין לוֹ עֵין צָרָה, מִי שְׂאֵין לוֹ צְמֻצוּם הַמַּחִין, הוּא נִקְרָא מֵשָׁה, הוּא נִקְרָא צְדִיק מִשְׁפִּיעַ, הַרוֹצֵה שְׁכָלָם יֵאִיר לָהֶם כְּמוֹ שְׂמֵאִיר לוֹ. וְכְמוּבָא בְּזֵהר (עֵין ח"ב עח:): מָה הִיְתָה

גִּדְלָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ? שָׁכַל יְמֵי חַיָּיו הֲלֵךְ עִם רְצוֹן
 אֶחָד — אֵיךְ מְגַלִּים לְעַם יִשְׂרָאֵל, שְׂיִזְכּוּ לְהַשִּׁיג אֶת
 הָאוֹר הַזֶּה שֶׁהוּא הַשִּׁיג, שְׁכָתוֹב בּוֹ, שְׂאֵף יוֹם לֹא נִפְרָד
 מִהַשְׁכִּינָה, וְהָיָה בְּעֵלָה דְמִטְרוֹנִיתָא, וְלִכְן מְצִינּוּ,
 שְׁתַּכְּף כְּשֶׁנוֹלֵד — נִתְמַלֵּא כָּל הַבַּיִת אוֹרָה, כְּמוֹ
 שְׁכָתוֹב (שְׁמוֹת ב, ב): "וַתֵּרָא אֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא", כִּי מֹשֶׁה
 רַבְּנוֹ הָיָה רַק טוֹב, וְלִכְן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (מִנְחוֹת סה:): מֹשֶׁה רַבְּנוֹ אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל הָיָה; כִּי הָיָה כְּלוֹ
 טוֹב, וְרָצָה רַק לְעֶזֶר לְיִשְׂרָאֵל.

לֹא-כֵן כְּשֶׁהַשְׁכִּינָה בְּגִלוּת, מִתְגַּבְּרִים הַמְּאוֹרֵי אֵשׁ
 הַתְּאוֹוֹת רְעוֹת, "שָׁלַח אֵשׁ בְּעֶצְמוֹתַי", נִשְׂרַף בַּיִת-
 הַמְּקֻדָּשׁ, נִשְׂרַף בַּיִת-הַמְּחִין, אָנוּ נִמְצָאִים בְּמַעַרְב, בִּ-
 שְׁזָה רְאֵשֵׁי תְבוֹת: רַ'חַל מ'בְּכָה ע'ל בְּנֵיהָ מֵאֲנָה
 לְהִנָּחֵם, כִּי כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל בְּקִטְנוּת הַמְּחִין, וְחוֹשֵׁב שֶׁרַק
 הוּא וְשׁוֹב רַק הוּא, וְהוּא מְלֵא אָנוּכִיוֹת, וְאֵינוּ מְפָרְגִין
 לְשֵׁנֵי — זוֹ הַגְּלוּת, זֶה הַסִּימָן שֶׁעֲדִין לֹא הִגִּיעַ
 לְשִׁלְמוֹת שְׁלוֹ. וְלִכְן מְצִינּוּ אֶצֶל יְהוֹשֻׁעַ, שְׂאוּמְרִים
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֹא בַתְּרֵא עה:): פָּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפָנֵי
 הַלְבָנָה; שָׂרָץ אֶל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ וְאָמַר לוֹ: אֲדוֹנֵי מֹשֶׁה
 כְּלָאֵם, אֶלְדָּד וּמִידָד מִתְּנַבְּאִים בַּמַּחֲנֶה, עָנָה לוֹ מֹשֶׁה
 רַבְּנוֹ: מִי יִתֵּן כָּל עַם ה' נְבִיאִים, הֲלוֹאֵי יִהְיוּ כְּלָם

נְבִיאִים, יְהִיו כְּלָם כַּמֶּשֶׁה רַבְּנוּ. זוֹ הַגְּלוּת, כְּשֵׁיִשׁ לְאָדָם
 קִטְנוּת הַמַּחֲזִין, וְרוּאָה רַק אֶת עֲצָמוֹ, רַק אָנִי וְשׁוֹב אָנִי,
 וְרוּצָה לְרַדוֹת בְּכָלֶם, זֶה מְבִיא לוֹ תַּאֲוֹת וּמַדּוֹת רַעוֹת
 וְאִשׁ הַמַּחְלֶקֶת, עַד שְׁאִינוֹ יָכוֹל לְהִרְגִיעַ עֲצָמוֹ, וְהוּא
 מְלֹא קִנְאָה וְשִׁנְאָה, תַּחֲרוֹת וְכָבוֹד, שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר:
 "רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ", רַחֵל אִמְנוּ הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה,
 מִבְּכָה — לָמָּה זֶה חֶשֶׁךְ לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, מְתֵי יִגְיעוּ
 לְמֵאוּרֵי אוֹר, שְׁיִתְגַּלֶּה עֲלֵיהֶם הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, שְׁהִתְגַּלֶּה עַל מֶשֶׁה רַבְּנוּ, וְצָרִיךְ לְהַאֲוִיר עַל כָּל
 עַם יִשְׂרָאֵל.

וְלִכֵּן עָלִינוּ לִישׁם דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק
 הָאֱמֵת, בְּחִינַת מֶשֶׁה, שֶׁבִקֵּשׁ מֵאֲתָנוּ (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א',
 סִימָן יד), שְׁצַרִיכִים לְהַשְׁקוֹת בְּנֵי-אָדָם הַנִּמְצָאִים בַּחוּץ
 — עַם תּוֹרָה, וְלַגְלוּת וְלַפְרִסָּם אֶת הָאוֹר שְׁלוֹ לְכָל עַם
 יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן סִפֵּר רַבְּנוּ ז"ל (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה מִהַחֲגֵר),
 שֶׁהָיָה חָכֵם, שֶׁהִנִּיחַ צוּאָה לְבָנָיו, שֶׁהָעֵבֶדָה שְׁלָכֶם
 יְהִיָּה לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת, מִתֵּר לָכֶם לַעֲסֹק גַּם בְּפִרְנָסוֹת
 אַחֲרוֹת, אֲבָל עֲקָר פְּרִנְסַתְכֶם יְהִיָּה — לְהַשְׁקוֹת
 אֵילָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כ, יט): "כִּי הָאָדָם יַעַן
 הַשָּׂדֶה", כָּל יְהוּדֵי הוּא יַעַן, וְצַרִיכִים לְהַשְׁקוֹתוֹ וְלִטְפֹּל
 בוֹ, שְׁיִגְדֵּל וְיִוצִיא פְרוֹת נִפְלְאִים. וְזוֹ צְרִיכָה לְהִיֹּת

עבודת כל בר ישראל — לקרב נשמות ישראל אליו
 יתברך, להשקות אילנות, להשקות נשמות ישראל
 שנחשף מהם האור, שהם נמצאים במערב — ערבית,
 וחשף להם ולא אור בעדם, ומתקוטטים זה עם זה,
 ומגיעים לידי מחלקת, ומדוע? כי ישנה קנאה, אחד
 מקנא בחברו — שפא ההוא יותר גדול ממני, פן
 ואולי ההוא יותר מצלח ממני, זו הטעות וזו הגלות
 שלנו. אך אם נאיר לעצמנו את מאורי האור, אז נשמע
 את צעקת הנביא: "כה אמר הוי"ה מנעי קולך מבכי
 ועיניך מדמעה, כי יש שְׂכָר לפעלתך, ושבו מארץ
 אויב". יש תקנה לכל בר ישראל לתקן מה שפגם,
 ואסור להתיאש בשום פנים ואפן. אומר רבנו ז"ל
 (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים
 לקלקל, תאמין שיכולים לתקן, וכיצד מתקנים? על-
 ידי שמגלים לעוד יהודי את האור של הצדיק האמת,
 כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן סז),
 שהצדיק הוא החן והיפי והפאר של כל העולם כולו,
 ואם הצדיק הזה יתגלה בעולם, אז יראה כל אחד
 ואחד כי יש שְׂכָר לפעלתו, אסור להתיאש ולא
 להשבר מכל המצבים הקשים שעוברים על כל אחד.
 וצריך כל אדם לדעת, מאחר שעברו עליו משברים
 כאלו — הכל מאתו יתברך, שהוא יתברך רוצה

לראות איך אתה יכול להחזיק מעמד מצרות כאלו, מיסורים ובבלבולים כאלו, איך אתה מתעורר ומתקרב אליו ותברך — זה השעשוע למעלה. וזאת גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מו"ק, חלק ב', סימן כה): התיבודדות היא מעלה עליונה מהכל, דהינו שאדם ירגיל עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ויספר לפניו ותברך כל העובר עליו — בין בגשמיות ובין ברוחניות, כבן המבכה לפני אביו: "אבא, כואב לי האיבר הזה, אבא, אני נמצא במצב כספי דחוק, אין לי אכל, אין לי כלום, אבא, אני רוק, אני צריך להתחתן, אבא, אני צריך ילדים, אבא, אין לי נחת מילדים" וכו' וכו', כל אחד ואחד יבקש צרכיו וחסרונותיו מפניו ותברך, ובזה הוא מגלה שהוא מאמין בהקדוש-ברוך-הוא, כי אחרת לא היה מדבר אליו ותברך. אומר רבנו ז"ל, שכל אחד ואחד המדבר אל השם ותברך בשפת האם שלו, ומגלה פנימיות לבבו אליו ותברך, ואת כאבו וצערו, הוא מעלה שעשועים כאלו, שלא עלו שעשועים כאלו מימות עולם. נשאלת השאלה: מה זאת אומרת כשיהודי מתבודד להקדוש-ברוך-הוא, ומשיח בינו לבין קונו, ושופך לבו לפניו ותברך, מעלה שעשועים כאלו שלא עלו מימות עולם? אלא כל אחד ואחד נברא בשביל

תְּכַלִּית מִיַּחַדָּת, וְלִכְן אִם הוּא בָּא מִהַצָּרוֹת וְהִסּוּרִים
 שָׁלוּ, מִהַבְּעִיּוֹת וְהַנְּפִילוֹת שָׁלוּ, וְחוּזַר אֶל הַקְּדוּשָׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, נִמְצָא, שֶׁמִּמֶּנּוּ עוֹלִים שַׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ,
 שֶׁלֹּא עָלוּ אֶף פַּעַם, כִּי אִם כָּבַר עָלוּ שַׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ,
 אָדָם זֶה לֹא הָיָה נִבְרָא, וְאִם כָּבַר נִבְרָא, סִימָן שֶׁהַצָּרִף
 לְהִיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם לְמֵלֵא תְּכַלִּיתוֹ. וְזֹאת מִחֲדִיר בְּנוֹ
 רַבְּנוּ ז"ל, וּבְרַגַע שָׁאֲנוּ מִכְּנִיסִים יְדִיעוֹת אֵלוֹ בְּדַעַתְנוּ,
 אִז אֵין כָּבַר שׁוֹם תַּחֲרוֹת וְשִׁנְאָה וְקִנְאָה, אֲלֹא יוֹדְעִים
 שֶׁהַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל, וְאֲדַרְבָּה, יֵשׁ לָנוּ
 שְׁלִיחוֹת עֲלֵינוּהָ לְקָרֵב אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ אֶל עִם
 יִשְׂרָאֵל, וְאֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל קוֹנָם, לְפָרְסָם וּלְגַלוֹת
 לְכֻלָּם, שֶׁעֲדִין הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ, וּלְגַלוֹת
 לוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֲנוּ אוֹהֲבִים אוֹתוֹ, וְנַעֲשֶׂה יַחּוּד בֵּין
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשְׁכִינְתָּא. וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי כָּל בַּר
 יִשְׂרָאֵל. וּמִגְלָה רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב),
 שֶׁאֲפֵלוּ בְּדַבְּרִים גְּשָׁמִיִּים וְחֲמָרִיִּים נַעֲשֶׂה יַחּוּד בֵּין
 קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּא, כְּשֶׁאָדָם אוֹכֵל מֵאֶכֶל
 גְּשָׁמִי, הוּא גוֹרֵם שַׁעֲשׂוּעִים לְמַעְלָה, גוֹרֵם הַיַּחּוּד
 הַנ"ל, וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל עַל הַפְּסוּק (רוֹת ב, ד): "לְעַת
 הָאֶכֶל גְּשֵׁי הַלּוֹם", הֵינּוּ עַל-יְדֵי הָאֶכֶל נַעֲשֶׂה יַחּוּד בֵּין
 הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשְׁכִינָה, וְכֵן כְּשֶׁיְהוּדֵי אוֹכֵל וּמִזְמִין
 עוֹד יְהוּדֵי, שֶׁיְהִיָּה לוֹ גַם-כֵּן לְאָכֵל, אֲזִי עוֹשֶׂה יַחּוּד

בין קדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁכְיִנְתָּא. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבַּת קכז): גְּדוּלָה הַכְּנֶסֶת אוֹרְחִים מִקְּבֵלֶת פְּנֵי שְׁכִינָה; כִּי בְּרָגַע שְׁנוֹתָנִים לְעוֹד יְהוּדֵי לְאָכֹל, סִימָן שְׂאוּהֵבִים אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּכְשִׁמוֹסְרִים נִפְשׁ לְגִלוֹת לְעוֹד יְהוּדֵי אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְעַלִּים שַׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ לְמַעַלָּה, שְׁלֹא עָלוּ מִימּוֹת עוֹלָם, כִּי מְגַלִּים בְּזֶה אֶת טֵהַר הַלֵּב, שְׁרוּצִים דְּבָר אֶחָד כְּמַשֶּׁה רַבְּנוֹ לְהָאִיר אֶת הָאוֹר אֵין סוּף בְּעוֹד נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאֵין מְקַנְאִים בְּאֶף אֶחָד.

וְזוֹ הִיְתָה רַחֵל אֲמֵנוּ, שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שְׁיַעֲקֹב אָבִינוּ מָסַר לָהּ סִימָנִים, וְאָמַר: אָנִי יוֹדֵעַ שְׂאָבִיךְ לָבֵן הָאֲרָמִי יִרְמָה אוֹתִי, וְלָכֵן אֶתֵּן לָךְ סִימָנִים, וְלַעֲת הַחֲפָה הַזְּכִירִי לִי אֶת הַסִּימָנִים, וְאִז אֲדַע שְׁלֹא רָמָה אוֹתִי, וּמָה עָשָׂתָה רַחֵל אֲמֵנוּ? בְּרֵאוֹתָה שְׂאֲחוֹתָה לָאָה עוֹמְדַת לְהַתְּבַזּוֹת, כִּי אָבִיךָ הַחֲלִיף אוֹתָהּ בְּלָאָה, וְאִם לֹא תִדַּע אֶת הַסִּימָנִים — תִּתְבַּזֶּה מְאֹד, וְהִלְכָה וְגִלְתָּה לָהּ אֶת הַסִּימָנִים וְכוּ', וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב שֶׁהִחְלִפוּ הַשְּׂתִימִים. לְמַדִּים מִכָּאן גְּדַל הַמְּסִירוֹת נִפְשׁ שֶׁל רַחֵל אֲמֵנוּ, שְׁמָסְרָה נִפְשָׁהּ בְּעִבּוֹר אֲחוֹתָהּ, לְמַנַּע מִמָּנָה בְּזִיוֹן וּבִשְׂת פָּנִים. וְלָכֵן דִּיקָא הַשְּׁכִינָה, נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַצְּדִיקִים, נִקְרָאִים עַל שֵׁם רַחֵל, כִּי הַצְּדִיקִים אֵינָם

רוצים שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יִתְּבוּזוּ עַל-יְדֵי לְבָן הָאֲרָמִי, עַל-יְדֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שְׁרוּצָה לְהַחֲטִיאֵם וּמַחֲטִיאֵם, וְלָכֵן הֵם בְּחִינַת רַחֵל, מְרַחֲמִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּמַגִּילִים לָהֶם אֶת הַסִּימָנִים, וּמְקַרְבִּים אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, "רַחֵל מְבַכָּה עַל בְּנֵיהָ מֵאַנָּה לְהִנָּחֵם עַל בְּנֵיהָ כִּי אֵינָנוּ", אֵינָם רוֹצִים לְהִתְנַחֵם, כִּי עַז חֻפְצָם וּרְצוֹנָם שְׁאַחֲרִים גַּם-כֵּן יִדְעוּ מֵהַבוּרָא יִתְּבַרְךָ שְׁמוֹ. וְלָכֵן זָכְתָה רַחֵל לְהוֹלִיד שְׁנֵי בְּנָיִם: יוֹסֵף וּבְנֵימִין, שָׁזָה יְחִוּד בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּא, יוֹסֵף זֶה הִיסוּד — זְעִיר אֲנֹפִין, בְּנֵימִין זֶה הַמְּלָכוּת — בֶּן יָמִין שָׁזוֹ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נה); וְלָכֵן יוֹסֵף הַצְּדִיק זָכָה לְמָה שְׁכָל אָחִיו לֹא זָכוּ, כִּי יוֹסֵף הַצְּדִיק זָן וּפְרָנָס אֶת אָחִיו וְאֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, לֹא-כֵן אָחִיו קָנְאוּ בוֹ, וְאָמְרוּ לוֹ (בְּרֵאשִׁית לז, ח): "הַמְּלֶךְ תִּמְלֹךְ עָלֵינוּ, אִם מָשַׁל תִּמְשַׁל בְּנוֹ"? ! זֶה הַהִפְרָשׁ בֵּין הַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֵן בְּבְחִינַת יְהוֹשֻׁעַ, הַתְּלִמִּיד, שֶׁהוּא בְּצַמְצוּם הַמַּחֲיִן, בְּקִטְנוּת הַדַּעַת, וְעֵינָיו צָרָה בְּזוּלָתוֹ, לֹא-כֵן הַצְּדִיק הָאֲמֵת מְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה כְּאֵלוֹ הַמְּאֲחֲדִים אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל וּמְקַרְבִּים אוֹתָם אֶל אֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים. וְאוֹמֵר מוֹהַר"ן ת"ז"ל (לְקוּטִי-הַלְכוֹת, הַשְּׂכֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה ד'), שָׁזָה מָה שְׁאָמַר יוֹסֵף הַצְּדִיק הָאֲמֵת: "וְהִנֵּה קָמָה אֶלְמָתִי וְגַם נִצְבָּה", חֲדוּשֵׁי הַתוֹרָה

שֶׁל הַצְדִּיק הָאֵמֶת, הֵם חֲדוּשִׁים כְּאֵלוֹ, הַמְּאִירִים לְכָל־ל
 נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד גַּם-כֵּן יְכוּל לְהִתְקַרֵּב
 אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְזֶה הַשֵּׁבַח שֶׁל רַחֵל אֲמִנּוּ,
 שֶׁלֹּא קִנְיָהּ בְּאַחֻתָּהּ לְאֵה, אֲלֹא גִלְתָּהּ לָהּ אֶת הַסִּימָנִים
 שֶׁלֹּא תִתְבַּיֵּשׁ. וְאַחֲר־כֵּן מְצִינּוּ, כְּשֶׁרָאֲתָהּ רַחֵל,
 שֶׁלְאַחֻתָּהּ לְאֵה נוֹלְדוֹת נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית
 ל, א): "וַתִּקְנֶא רַחֵל בְּאַחֻתָּהּ", עַל שֶׁהִיא אֵינָה זוֹכָה
 לְהוֹלִיד נְשָׁמוֹת כְּאֵלוֹ, אֲךָ קִנְיָהּ זוֹ לֹא נִבְעָה מְצָרוֹת
 עֵינַי, אֲלֹא קִנְיָהּ מִבְּחִינַת (בְּבֹא בְתָרָא כ.א.): 'קִנְיָת סוּפְרִים
 תִּרְבֶּה חֲכָמָה', הִיא רְצָתָה גַם-כֵּן לְזָכוֹת לְגִלוֹת אֶת
 הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם. אֲשֶׁר זֶהוּ כָּל רְצוֹנָם
 וְכִסּוּפָם וְהַשְׁתוֹקְקוֹתָם שֶׁל הַצְדִּיקִים הָאֵמֶתִיִּים, שֶׁהֵם
 בְּחִינַת רַחֵל, לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָאוֹר שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהוּא גְלוּי אֲמִתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, לְכָל
 בְּאֵי עוֹלָם, שֶׁזֶהוּ הַיִּפִּי וְהַפֶּאֶר וְהַחֲזָן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם
 כְּלוּ, וְאֵם יִתְגַּלֶּה הָאוֹר הַנּוֹרָא הַזֶּה בְּעוֹלָם, כְּלָם
 יִתְקַרְבוּ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן אָנוּ עֹדִים, שֶׁכָּל
 הַשֵּׁב בְּתִשׁוּבָה מִקֵּדָם אוֹ אֲזַר-כֵּף נִמְשָׁךְ אֶל רַבְּנוּ ז"ל,
 כִּי אֲצֵל רַבְּנוּ ז"ל יֵשׁ לְמוֹדִים כְּאֵלוֹ, שֶׁיְכוּלִים לְחַזֵּק
 וּלְעוֹדֵד וּלְשַׂמַּח אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלוֹמַר לָהֶן: אֵל
 תִּתְאַשׁוּ, "יֵשׁ שָׂכַר לְפַעֲלָתְךָ, וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ",
 אֵל תִּפְלוּ בְּעֶצְבוֹת, סוּף כָּל סוּף יִתְקַיֵּם: "וּשְׁבוּ בָנִים

לְגִבּוֹלָם", שְׁנֹזֶכֶה כִּלְנֵי לְרֵאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ בְּגִלּוּי
 שְׂכִינָה, שְׂיִתְקַבְּצוּ יַחַד כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָנוּ
 הַקְּדוּשָׁה, עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שְׂבּוֹא יְבּוֹא וְלֹא יֵאָחֵר,
 וְנֹזֶכֶה לְרֵאוֹת בְּעֵינַי הַגְּשָׁמִית שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּעֶצְמוֹ מוֹרִיד לָנוּ בֵּית-מִקְדָּשׁ שֶׁל אֵשׁ לְכַבּוֹת אֶת
 מְאוּרֵי הָאֵשׁ, וְיֵאִיר לָנוּ מְאוּרֵי הָאוֹר, וְיִתְגַּלֶּה הָאוֹר אֵין
 סוּף לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל וּלְכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
 (יְחֻזְקָאֵל מַג, ב): "וְהָאֶרֶץ הָאִירָה מְכֻבְדוֹ", שְׁנֹזֶכֶה לְאוֹר
 בְּאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא שְׂיֵאִיר בְּעוֹלָם בְּעֵת הַגְּאֻלָּה
 הַשְּׁלֵמָה, אָמֵן וְאָמֵן!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

גְּדֵלַת הַצְּדִיק

יגלה את מעלת האדם הזוכה להיות מקרב אל הצדיק, ואל מה הצדיק יכול להביא את האדם, ואשרי מי שנשארו תמיד אצל הצדיק.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו גגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו גגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, כתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְתַאֲר
וּלְשַׁעַר בְּשֹׁכֵל אֲנוּשֵׁי אֶת מַעַלְת גְּדֻלַּת הַצְּדִיק
הָאֵמֶת, שְׂיִכּוֹל לְהַכְנִיס בְּתוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁל
הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, וְלִהְיוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַנִּפְשׁוֹת
שֶׁבָּלַע, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן ח'). וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי הָאָדָם הַזּוֹכֶה
לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, שְׂאֵז
בְּיָדָיו יִזְכֶּה לְחִזּוֹר בְּתִשׁוּבָה שְׂלֵמָה.

(אֲמַרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תתלט)

קונטרס

גְּדֵלַת הַצַּדִּיק

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אָמַר (מְשָׁלֵי יט, ג): "אֲנֹלֵת אָדָם תְּסַלֵּף
דַּרְכּוֹ וְעַל הַגּוֹי"ה יִזְעַף לְבוֹ", אָדָם עוֹשֶׂה שְׁטִיּוֹת,
וְאַחַר-כֵּן יֵשׁ לוֹ טְעָנוֹת עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. מִי מֵאֲתָנוּ
אֵינוֹ עוֹשֶׂה טְעָיוֹת בְּחַיִּים, מִי מֵאֲתָנוּ אֵינוֹ שׁוֹגֶה, וּמִי
מֵאֲתָנוּ אֵינוֹ נִכְשָׁל?! חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֹמְרִים (חֲגִיגָה יד.)
עַל הַפְּסוּק (יִשְׁעִיָּה ג, ו): "וְהַמְּכַשֵּׁל הַזֹּאת", אֵין אָדָם לוֹמֵד
תּוֹרָה אֲלָא אִם-כֵּן נִכְשָׁל בָּהּ; כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ
עוֹשֶׂה טְעָיוֹת בְּחַיָּו, וְנִכְשָׁל בַּמָּה שֶׁנִּכְשָׁל, עִם כָּל זֹאת
לֵמַד אוֹתָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רסא),
שֶׁמֶה שְׁמַיִם מִפִּילִים אֶת הָאָדָם, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לַעֲשׂוֹת
הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. נִמְצָא, שֶׁבְּכָל יוֹם וְיוֹם, וּבְכָל שָׁעָה
וְשָׁעָה, וּבְכָל רֵגַע וְרֵגַע, אָדָם נוֹפֵל בְּדַעְתּוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ
חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת, כְּבֵית מִמְּנוּ הָאֲמוּנָה, וּמֵהִי הַעֲצָה —
לְהִתְיַאֵשׁ, אוֹ לָבוֹא בְּטְעָנוֹת אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? לֹא
וְלֹא! אֲלָא לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה. הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

לָקַח אֶת נַשְׁמַתְנוּ מֵעוֹלָם הַאֲצִילוֹת, וְהוֹרִיד אוֹתָהּ אֶל
 עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, הַפְּלֵא עֲבִיּוֹת
 וְגִשְׁמִיּוֹת, הַפְּלֵא שְׁקָר, הַפְּלֵא מַחְלָקֶת, הַפְּלֵא צָרוֹת,
 וְאוֹמֵר לְכֹל אָדָם וְאָדָם: "אִתָּה תִּהְיֶה בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָּה
 הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי עִם כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּרִירוֹת, הַצָּרוֹת
 וְהַהֲרַפְתָּקָאוֹת שֶׁיַּעֲבִרוּ עָלֶיךָ, וְתַעֲשֶׂה אֶת שְׁלִיחוֹתַי שְׂאֵנֵי
 מְצוּיָה לְךָ". אִם יִהְיֶה זֹכֶה, וּמִקְרָב אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת,
 שֶׁמְגַלֶּה לוֹ מַה תִּפְקִידוֹ בַּחַיִּים — אֲשֶׁרֵי לוֹ וְאֲשֶׁרֵי
 חֶלְקוֹ! אֲבָל נִשְׁמָה הַמְּסֻתּוֹכֶכֶת בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵינָהּ
 מְקַרְבֶּת אֶל הַצַּדִּיק, אֲלָא אָדָם חַי בְּעוֹלָם הַדְּמִיוֹן, כַּמּוּבָא
 בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כה), שֶׁכַּח הַמְּדַמָּה
 מִתְּפִשֵׁט עָלָיו, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵג
 — וְנִשְׁבֵּר, וּבִפְרָט כְּשֶׁנִּכְנַס בְּלִחְצִים, וַיֵּשׁ לוֹ טְעָנוֹת עַל
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה מַה שֶׁאָמַר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם:
 "אֲוֹלֵת אָדָם תִּסְלַף דְּרָכּוֹ וְעַל הַיָּ"ה יִזְעַף לְבוֹ", אִתָּה
 עוֹשֶׂה שְׁטִיּוֹת, וְאַחַר-כֵּן יֵשׁ לְךָ טְעָנוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ,
 בְּשַׁעַה שֶׁהוֹרִיד לָנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִשְׁמָה כְּלָלִית
 בְּעוֹלָם, שֶׁהִיא נִשְׁמַת הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (חֲגִיגָה יב:): כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ עוֹמֵד עַל עַמּוּד אֶחָד
 וְצַדִּיק שְׁמוֹ; בְּכָל יוֹר וְדוֹר שׁוֹלַח לָנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 צַדִּיק אִים וְנוֹרָא, שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם,
 וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רכח), שֶׁהַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא בְּעֶצְמוֹ רוֹאֶה אֶת הַצַּדִּיק הַזֶּה, שֶׁיִּכּוֹל לְקַרֵּב

אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּתִשׁוּבָה, וּמַעֲמִיד עָלָיו מִחֲלֶקֶת עֲצוּמָה, וְלָמָּה? כְּדֵי שֶׁהַתְּקָרְבוֹת אֵלָיו תִּהְיֶה עִם אָמֶת. הַצְּדִיק שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, יֵשׁ לוֹ כַּח לְהָאִיר אֶת כָּל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁגַם הֵם יִבְעֵרוּ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְגַם הֵם יִתְלַהְבוּ בְּשִׁלְהוּבֵין דְּרַחֲמֵימֵתָא אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל זֶה לְעַמַּת זֶה שׁוֹלַח אֶת הַסֵּמֶךְ-דְּמ"ם, שְׁגַם-כֵּן מְלַבֵּשׁ בְּלָבוֹשׁ גַּשְׁמִי וְחוֹלֵק עָלָיו. וְכַפִּי שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים שְׂרַבְנוּ ז"ל הַבְּטִיחַ לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂיִחְזִיר אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּתִשׁוּבָה, וְאֶפְלוּ אֶת אֲמוֹת הָעוֹלָם יִחְזִיר קָרוֹב לְדַת יִשְׂרָאֵל (עֵינֵי חַיִּי-מוֹהַר"ן, סִימָן רנ), בָּא הַסֵּמֶךְ-מ"ם וְצַעֲק: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִם אַתָּה מוֹרִיד נְשָׁמָה זוֹ, אֵין לִי מָה לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת תִּקְרַב אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֵלֶיךָ" (עֵינֵי סַפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ז' מִהַזְּבוּב וְהַעֲכָבִישׁ).

וּבְאַמַּת מָה תִּכְלִית הַבְּרִיאָה? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא נְשֵׂא ג'): מִיּוֹם שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹלָמוֹ נִתְאַוָּה שְׂיִהְיֶה לוֹ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לָגוּר בֵּינֵינוּ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה שֶׁנִּכְיֵר אוֹתוֹ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה שְׁאֲנַחְנוּ נִסְתַּפֵּל אֵלָיו, שְׁנִדְבַר אֵלָיו, שְׁנַחֲיָה אִתּוֹ, שֶׁהוּא יִהְיֶה בְּתוֹכְנוּ, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּוְּבַב סְבִיב הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִבְסוּף נְשָׁמָה בָּאָה לְזֶה הָעוֹלָם וְשׁוֹכַחַת לְגַמְרֵי מַצּוּר מִחֲצַבְתָּהּ, מֵאֵין זֶה בָּא?! הֲלֹא אָדָם רוֹאֶה, מִסְתַּפֵּל בְּעֵינָיִם, שׁוֹמֵעַ בְּאָזְנָיִם,

נושם עם החטם, מדבר בפיו, מתנועע עם הידים, הולך
 עם הרגלים, גופו עובד כמכונה ממש, כל חלק וחלק
 מאיברי האדם וגידיו עובדים כפי שגזרה חכמתו יתברך,
 ואם אדם מטה אזנו ולבבו, יכול לשמע, לראות ולהבין
 את ההשגחה פרטית שיש בזה העולם, ומהיכן זה בא,
 שאדם שוכח מהקדוש-ברוך-הוא, ונכנס בדכאון
 ובעצבות וכו', ומכל שכן כשרודפים אותו ועושים לו
 עול, הוא נשבר בחרס? אלא אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר ז,
 חלק א', סימן סד), בשם האר"י ז"ל: כשרצה הקדוש-ברוך-
 הוא לברא את העולם, היתה הכל אור אין סוף, דבר מלא,
 אין שיף להכניס בו משהו, כי אם הוא מלא — היכן
 יכניסו?! הכל היתה אור אין סוף, ואיפה שיף בריאה?!
 אלא כביכול הקדוש-ברוך-הוא צמצם עצמו משם,
 ונעשה חלל עגל, שזה נקרא חלל הפנוי, שפנה משם
 אלקותו, ושם הכניס את הבריאה. שואל רבנו ז"ל: איך
 שיף לומר, שיש חלל הפנוי, שאין שם הקדוש-ברוך-
 הוא חלילה?! ומסביר, שזה המוח של האדם, נתנו לאדם
 בחירה, שיחשב שבמקומו אין הקדוש-ברוך-הוא, נתנו
 לאדם כח הבחירה, שיחשב שהוא אינו שוה שום דבר,
 ומכל שכן כשנכשל בעברות חמורות, ונפל במקום
 שנפל, נדמה לו שהוא אינו שוה מאומה, וממנו לא יצא
 כלום, ונשבר לגמרי, זה חלל הפנוי, שם פנה וסלק
 הקדוש-ברוך-הוא אלקותו. ומהי עבודת כל יהודי?

לְמַלֵּא אֶת הַחֶלֶל עִם אֱלֻקוֹת, לְהַחֲדִיר אֶת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ
 בְּתוֹךְ הַחֶלֶל, כְּדֵי לְמַלֵּא אֶת הַחֶלֶל, וְזוֹ צְרִיכָה לְהִיּוֹת
 עֲבוֹדַתֵּנוּ. וְלְהַפְּךְ — הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, כָּל עֲבוֹדָתוֹ לַעֲשׂוֹת
 פְּרוּדִים בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַחֲזִיר אֶת הַחֶלֶל הַפְּנוּי,
 שְׁזָה הַכַּחַשׁ שֶׁל הַטְּמָאָה, שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם — הַפְּרֻד
 וּמְשֻׁל, לַעֲשׂוֹת מַחְלָקָת בֵּין אֲנָשִׁים.

כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, בָּרָא אֶת
 הַבְּרִיאָה זָכָר וּנְקֵבָה, אִישׁ וְאִשָּׁה, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה יז.): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בִּינֵיהֶם;
 אִם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, וּמְכַבְּדִים זֶה אֶת
 זֶה, וּמְיַקְרִים זֶה אֶת זֶה — הַשְּׂכִינָה בְּתוֹכָם, כִּי הָאִישׁ
 הוּא הַמְּשַׁפֵּיעַ, וְהָאִשָּׁה הִיא הַמְּקַבֶּלֶת, כְּשֶׁשְּׂנִיָּהֶם יַחַד,
 עַל-יְדֵי-זֶה מוֹלִידִים נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, וּמְמַשִּׁיכִים אֶת
 הַבְּרִיאָה. אָבֵל אִם, חַס וְשְׁלוֹם, נִפְרָדִים, אִם מִתְגַּרְשִׁים,
 עוֹשִׂים חֲרָבָן בַּבְּרִיאָה. וּמֵאַיִן בָּא פְּרוּדִין וְגִירוּשִׁין?
 מִמַּחְלָקָת, מִמַּחְלָקָת זֶה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, מִמַּחְלָקָת זוֹ הַטְּמָאָה
 וְהַזְּהֻמָּה. וְלִכֵּן כָּתוּב בְּתַקוּנֵי זֶהר, כְּשֶׁמְקַדְּשִׁים אֶת הָאִשָּׁה
 צְרִיכִים לָשִׁים לָהּ עַל הָאֶצְבַּע טְבַעַת, וְאוֹמֵר הָאִישׁ: "הֲרִי
 אֶת מְקַדְּשֶׁת לִי כְּדַת מִשָּׁה וַיִּשְׂרָאֵל", וְאִיזוֹ טְבַעַת?
 עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא, וְכַךְ אָנוּ נוֹהֲגִים, שֶׁהַטְּבַעַת שֶׁל הַקְּדוֹשִׁין
 מְרַבַּעַת מִבְּחוּץ וּמִכְּפָנִים עֲגֻלָּה. וּבְזֶה אֲנַחְנוּ מְשֻׁלִּימִים
 אֶת הַבְּרִיאָה. מִסְבִּיר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן

(נט): עגולא ורבוּעא זֶה הַבְּרִיאָה, מֵה זֶה עגול? (תהלים פט,
ט): "וַאֲמוֹנַתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ", בְּתוֹךְ הָעגול, בְּתוֹךְ חָלָל
הַפְּנוּי אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַבֵּר רַק עִם אֲמוֹנָה, לְדַעַת
שָׂאִין לָנוּ שְׂכָל, שְׂאֲנַחְנוּ אֵינָנוּ יוֹדְעִים שׁוּם דְּבָר רַק
אֲמוֹנָה בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְכֵן אֲשֶׁה הִיא מְקַבֶּלֶת, וְהִיא
נִקְרָאת אֲשֶׁה יִרְאֵת ה', יֵשׁ לָהּ יִרְאָה מְצַד אֲמוֹנָה
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשֶׁאָדָם מֵאֲמִין שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
פֶּה אֶתּוֹ, עִמוֹ וְאֶצְלוֹ, נוֹפֶלֶת עָלָיו יִרְאָה, וּמִפְּחַד
מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שָׁזָה אֲשֶׁה. אִישׁ — זֶה כֶּבֶד שְׂכָל,
זֶה כֶּבֶד מִשְׁפִּיעַ, זֶה רְבוּעָא, שֵׁם הַיְי"ה מֵאַרְבַּעַת צְדָדִים:
'ה'ו'ה', וּבִיחַד מִבְּטָלִים אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, ס' — זֶה
עגולא, ס' — זֶה רְבוּעָא, כְּשֶׁיְהוּדֵי זוֹכֵה וּמִתְחַתֵּן, מְצַא
אֲשֶׁה — מְצַא טוֹב, בְּזֶה מִבְּטָלִים אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, כִּי
הַסֵּמ"ךְ-מ"ם רוֹצֵה רַק לַעֲשׂוֹת פְּרוּדִים בֵּין נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעגולא לְבֵין הָרְבוּעָא.

וְלִכֵּן אִם יֵשׁ צְדִיק הָרוֹצֵה לְשַׂדֵּךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְחַבְּרָם יַחַד, בָּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
שְׂבַע עוֹלָם שֶׁתְּהִיָּה עָלָיו מַחְלֶקֶת, וּמִסִּית וּמְדִיחַ הָעֵקֶר
לְבַטֵּל וְלִשְׁבֹּר אֶת הַצְּדִיק הַזֶּה. וְאִם זֶה לֹא הוֹלֵךְ בְּטוֹב,
הוּא עוֹשֶׂה אֶת זֶה בְּרַע, וְאִם זֶה לֹא הוֹלֵךְ בַּחוּץ, אֲזִי
עוֹשֶׂה אֶת זֶה מִבְּפָנִים, הָעֵקֶר אוֹתָהּ הַנִּשְׁמָה, שְׂרוּצָה
לְחַבֵּר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּיַחַד — אוֹתָהּ רוֹצֵה הַסֵּמ"ךְ-

מ"ם לְשֹׁבֵר, כִּי כָּל כַּחוֹ הַפְּרֵד וּמִשְׁלֵ', בְּרַגְעַ שְׁאָדָם רוֹצֶה לְגַלוֹת אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַסֵּמֶ"ךְ-מ"ם מִשְׁתַּגֵּעַ, כִּי כָּל עֲנִינּוֹ הוּא רַק — שְׁיִשְׁאֵר חָלָל הַפְּנוּי, שְׂיִהְיוּ לְבְנֵי-אָדָם קְשִׁיּוֹת וּסְפִקוֹת עַל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁאָדָם יַעֲשֶׂה שְׂטִיּוֹת, שְׂיִכְשֵׁל, שְׂיִהְיֶה לוֹ מֵר בַּחַיִּים, הַסֵּמֶ"ךְ-מ"ם רוֹצֶה לְרְאוֹת אֵיךְ שְׁאָדָם מְתַעֲנֶה בְּעֲנֻיִים קְשִׁים וּמְרִים, שֶׁהוּא בְּחוּר רֶוֶק, אוֹ שֶׁהִיא בַּחוּרָה רֶוֶקָה, וְנִכְשָׁלִים בְּעוֹנוֹת, מֵה שְׁאִין בֶּן הַצְּדִיק, הוֹלֵךְ לוֹ בַּחַיִּים לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִעוֹנוֹת, כְּמוֹבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִזְהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'): מִי יָכוֹל לְהִיּוֹת צְדִיק? מִי שֶׁהוּא רַחֲמָן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (יִשְׁעִיָּה מֵט): "כִּי מְרַחֲמִים יִנְהַגִּם", וְעַקֵּר הַרְחֲמָנוּת — לְהוֹצִיא בְנֵי-אָדָם מִעֲבֻרוֹת, כִּי אֵין רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה יוֹתֵר מִנְּשִׁמָּה הָעוֹבְרֶת עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת, וְהַצְּדִיק מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיא אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִעוֹנוֹת, וּבִפְרָט מִתְּאַוֹת נְאוּף, פְּגָם הַבְּרִית, שֶׁהִיא הַתְּאַוָּה הַכְּלוּלָה מְכָל הַתְּאוּוֹת, כִּי מִזֶּה בָּא לְשֹׁאֵר הַתְּאוּוֹת, וּמִזֶּה נוֹפֵל לְכַפִּירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת. וְלִכֵּן הַצְּדִיק בָּא וְאוֹמֵר לְאָדָם: "אַל תִּתְיַאֵשׁ, כִּי יֵשׁ לְךָ דֶּרֶךְ לָשׁוּב בַּתְּשׁוּבָה".

וְלִכֵּן כְּשֶׁמְקַדְּשִׁים אִשָּׁה, שְׂמִים לָהּ עַל הָאֶצְבַּע עֲגוּלָא מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ רַבּוּעָא, כְּדִי לְבַטֵּל אֶת הַס"ם [סֵמֶ"ךְ-מ"ם]. וְזֶה מֵה שְׂאוּמְרִים אָז: "הֲרִי אֶת מְקַדְּשֶׁת

לִי כִדַּת מֹשֶׁה וַיִּשְׂרָאֵל". אֵת — א"ת. אֵיךְ זֹכִים
 לְקַדְּשָׁה? עַל-יְדֵי הַדְּבֹר, שֶׁהוּא כְּלוּל מֵעֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתִיּוֹת הָא"ב. אִם אָדָם מְקַדֵּשׁ דְּבֹרָו, מְדַבֵּר עִם אִשְׁתּוֹ
 רַק דְּבֹרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה, אָז הִיא מְקַדְּשֶׁת וְהוּא מְקַדֵּשׁ,
 "הָרִי אֵת מְקַדְּשֶׁת", "לִי" — אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
 מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן צא) זֶה חֲכָמָה עֲלָאָה וְחֲכָמָה תַּתָּאָה,
 מְקַשְּׂרִים אֵת הַשָּׁמַיִם אֶל הָאָרֶץ וְהָאָרֶץ אֶל הַשָּׁמַיִם, שְׂזוֹ
 תַכְלִית הַבְּרִיאָה, "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת
 הָאָרֶץ" — זֶה תַכְלִית הַבְּרִיאָה לְקִשֵּׁר אֵת הַשָּׁמַיִם אֶל
 הָאָרֶץ. "כִּדַּת מֹשֶׁה וַיִּשְׂרָאֵל" — מֹשֶׁה הוּא הַצְּדִיק
 הָאֱמֵת, שֶׁמְחַדִּיר בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת
 יד): "וַיֹּאמְרוּ בְּהוֹי"ה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ", שׂוֹאֲלִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח): אִם בְּמֹשֶׁה הָאֱמֵת, בְּהוֹי"ה לֹא
 כָּל שָׁכֵן? נִמְצָא, שֶׁהַצְּדִיק הוּא הַמְּקַשֵּׁר אֵת עַם יִשְׂרָאֵל
 לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא הַשְּׂדֵכָן, כְּמוֹכָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פט), שֶׁהַצְּדִיק הוּא הַשְּׂדֵכָן,
 שִׂידוּךְ רָאשֵׁי תִבּוֹת (מְלָאכֵי ב, ז): "כִּי שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ
 דַּעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ". אוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (מוֹעֵד קָטָן יז): אִם הַצְּדִיק הוּא כְּמִלְאָךְ הַהוֹי"ה
 צְבָאוֹת — תוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ. הָאִם רָאִינוּ פַּעַם מְלָאָךְ,
 שֶׁנִּדְעַ שְׂנוּכֵל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ תוֹרָה? אֵלָּא מְלָאָךְ זֶה צ"א,
 כְּמִסְפַּר הַהוֹי"ה אֲדָנִי, שָׁמַיִם וָאָרֶץ. מְלָאָךְ, אוֹמֵר רַבְּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן א') רָאשֵׁי תִבּוֹת (תַּהֲלִים לד):

"כִּי אֵין מִיחְסוֹר לִירָאִיו", אִם יֵשׁ צַדִּיק, שְׁמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל עִם יִשְׂרָאֵל, שְׁלֹא יַחְסֹר לָהֶם שׁוֹם דָּבָר — זֶה מְלֶאכֶּה, כִּי אֵין מִיחְסוֹר לִירָאִיו — רֵאשִׁי תְבוּת מְלֶאכֶּה. וְהַסְמִ"ךְ-מ"ם רוֹצֶה רַק לְשִׁבֹר אוֹתוֹ, הוּא בָּא וְצוֹעֵק: אִם הַצַּדִּיק הַזֶּה יִתְגַּלֶּה, אֵין לִי כְּבֹר מֵה לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲשֶׁר זֶה גַם-כֵּן אוֹתִיּוֹת כְּלֵא'ס, הֵינּוּ שְׁהַסְמִ"ךְ-מ"ם רוֹצֶה לְכַלּוֹת אֶת הַצַּדִּיק, וְאֲנוּ מוֹצְאִים, אֲשֶׁר יְהוֹשֶׁעַ בֶּן-נּוּן עֲדִין לֹא הִחְזִיק בְּמִדְרַגַת מְלֶאכֶּה, לֹא הִשִּׁיג מִדְרַגַת רַבּוֹ, וְלָכֵן כְּשֶׁאֲלֹדָד וּמִידָד הִתְנַבְּאוּ בַּמַּחְנֶה, בָּא יְהוֹשֶׁעַ בְּרִיצָה וְאָמַר (בַּמִּדְבָּר יֵא, כח): "אֲדוֹנֵי מֹשֶׁה כְּלָאִם", צְרִיכִים לְכַלּוֹת אֶת הַמַּתְנַבְּאִים הַנוֹסְפִים, עָנָה וְאָמַר לוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ: "מִי יִתֵּן כָּל עִם ה' נְבִיאִים". מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, אֲשֶׁר הִיא מְאִירָה לְכֹלָם, הִיא אֵינָה חוֹשֶׁשֶׁת שְׁמִיטָהּ יִקַּח מִמֶּנָּה אוֹר, אֲבָל הַלְבָנָה מְקַבֶּלֶת, וְלָכֵן הִיא חוֹשֶׁשֶׁת שְׁמִיטָהּ יִכְסֶה אוֹתָהּ וְכוּ'.

זֶה הַהִפְרָשׁ בֵּין אִישׁ לְאִשָּׁה. אִישׁ מְשַׁפִּיעַ, אִשָּׁה מְקַבֶּלֶת, וְזֶהוּ שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְגִלָּה יג): אֵין אִשָּׁה מְקַנְאֶת אֶלָּא בִּירֵךְ חֲבֵרְתָּהּ; מִדַּת הַקְּנָאָה נִמְצְאָת בָּהּ מְאֹד, וְלָכֵן מְצִינּוּ, שֶׁהַנְּחֹשׁ הַקְּדָמוֹנִי לֹא הָיָה יָכוֹל לְתַפֵּס אֶת הָאָדָם, אֶלָּא עַל-יְדֵי הָאִשָּׁה שֶׁהִסִּיתָה אֶת אָדָם. נִמְצְאָ, שְׁהַסְמִ"ךְ-מ"ם לֹקַח עֲצָמוֹ עַל הָאִשָּׁה יוֹתֵר מִן הָאִישׁ, כִּי אִם יִלְכּוּד אֶת הָאִשָּׁה, מִמִּילָא תַּפֵּס כְּבֹר אֶת

האיש. ולכן אמר הקדוש-ברוך-הוא ביעת קבלת התורה למשה (שמות יט, ג): "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל", קדם תדבר אל הנשים ואחר-כך אל הגברים, ומדוע? כי לאשה יש פחות עצומים להנהיג את הבית לטובה, כאשר היא התנהג בצניעות, צניעות הלבוש, צניעות הדבור, צניעות השערות שלא תתגלגלה לבחוש, שזה עון חמור מאד, עד כדי כך, שכתוב בזהר (נשא קכו): קללה תבוא בבית, שהאשה הולכת בגלוי שער; ולכן נוהגות הנשים הפשרות לגלח לגמרי את השערות, כי 'שער באשה ערוה' (ברכות כד.), וקמחית זכתה לשבעה בנים כהנים גדולים, כי מעולם לא ראו קורות ביתה שערות ראשה (יומא מז.), ובא הסמ"ך-מ"ם ועושה ליצנות מזה, ואומר: "אפשר שיראו אצבע, שתי אצבעות מהשער" וכו', בשעה שהזהר מקלל את הבעל שמתיר לאשתו לגלות שערות ראשה, והסמ"ך-מ"ם מסית ומדיח להפך וכו', וכן מפתה את האשה לפרץ גדרים צניעות בגדיה, ואחר-כך היא מגיעה לעוונות נוספים, ומחטיאה את בעלה, שזה העגולא והרבועא — ס"ם. וזה לעמת זה הצדיק רוצה למלא את העולם עם אלקות, ולכן הסמ"ך-מ"ם אינו סובל אותו, ומוסר אותו בכל מיני מסירות, ובפרט כי הצדיק דואג שבני ובנות ישראל לא יפשו בעברות, ומחתן אותם לפני שנפקחו עיניהם, לפני שיודעים מה זה חטא, על זה הסמ"ך-מ"ם חורק

שָׁנָיו, וּמְנִיחַ עֲצָמוֹ לְאָרְכוֹ וּלְרַחְבוֹ, הָעֶקֶר לַעֲצוֹר אֶת
הַצַּדִּיק בְּמַעֲשֵׂי קִדְשָׁתוֹ, וּמוֹצִיא שָׁם רַע עַל הַצַּדִּיק, הָעֶקֶר
שְׁבִנֵי-אָדָם לֹא יִתְקַרְבוּ אֵלָיו, וְלֹא יִשְׁמְעוּ לַעֲצָתוֹ. וְלִכֵּן
לֹא בְּחַנּוּם שְׁבִנֵי-אָדָם נוֹפְלִים בְּחִלְשׁוֹת הַדַּעַת — "אִיךָ
יָכוֹל לְהִיּוֹת שָׂרֵב בְּנֵי-אָדָם בְּטָעוֹת, אִיךָ יִתְכַּן שָׂרֵב
בְּנֵי-אָדָם אֵינָם מִחֲזִיקִים מִהַצַּדִּיק" וְכוּ'?! לָכוֹ תִּסְפְּרוּ
לָהֶם, שָׂרֵב בְּנֵי-אָדָם מְזַלְזָלִים בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְחוֹשְׁשִׁים לְצִאת כְּנֻגְדוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּגִלּוֹי, עַל-כֵּן יוֹצֵאִים כְּנֻגְד
הַצַּדִּיק, רַחֲמָנָא לְצַלְן. הֲרֵאִיתֶם פַּעַם אָדָם שֶׁמְזַדְעָזַע
מִפְּחַד הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?! אֲנִי הִכְרַתִּי יְהוּדֵי צַדִּיק,
שֶׁהָיָה כָּל-כַּף דְּבֹוק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשֶׁבָאוּ אֵלָיו
אֲנָשִׁים לְדַבֵּר עַל דָּא וְעַל הָא — הוּא שָׁתַק, כִּיּוֹן שֶׁהִחֲלוּ
לְדַבֵּר עַל בְּנֵי-אָדָם, הוּא הִחֵל לְהִזְדַּעְזַע וְאָמַר: "נוּ, נוּ,
נוּ, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא פֹה", אֵיזוֹ יִרְאָה וְפָחַד
הִרְגִּישׁוּ, שֶׁהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ פֹּה, הַצַּדִּיק מְכַנֵּס אֶת הַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא בְּעוֹלָם, עַד שֶׁכָּלֶם יִרְגִּישׁוּ גַם הֵם, שֶׁהֵשֵׁם
יִתְבַּרֵךְ פֹּה נִמְצָא.

מוֹהַרַ"ת ז"ל הָעִיד, שֶׁרָאוּ אֶצְל רַבְּנוּ ז"ל יִרְאָה כְּזוֹ,
כְּשֶׁאֲחַז אֶת הַשְּׁלֶחֶן, נִעְנַע אֶת כָּל מְרֹב פְּחַד, וְתַמִּיד
רַגְלָיו הִזְדַּעְזְעוּ מִפְּחַד ה', וְאָמַר פַּעַם רַבְּנוּ ז"ל לְאֲנָשִׁי
שְׁלוֹמְנוֹ (תַּיִי-מוֹהַרַ"ן, סִימָן רצו): אִם הָיִיתִי רוֹצֵה לְגַלוֹת אֶת
הִירְאָה שֶׁיֵּשׁ בִּי, לֹא הָיִיתֶם יְכוֹלִים לַעֲמֹד פֹּה. רַבְּנוּ ז"ל

הַסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּהַסְתָּרָה שְׁבִתוֹךְ הַסְתָּרָה, כְּדֵי שֶׁנוֹכַל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, הַצַּדִּיק מִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים, כְּדֵי לְהַגִּיעַ אֶל כָּל נִשְׁמָה. וּמָה קוֹרָה לְבִסּוּף? כְּדִגְמַת כְּבִישׁ, אֲשֶׁר נוֹסְעִים בּוֹ רִכָּבִים לְמֵאוֹת וְלֶאֱלָפִים, יוֹם אֶחָד נִסְתָּם הַבִּיּוֹב, אֲשֶׁר מִי הַגִּשְׁמִים יוֹרְדִים דֶּרֶךְ שָׁם, וּמָה קוֹרָה בְּכְבִּישׁ בְּעֵת יְרִידַת הַגִּשְׁמִים? הַמֵּים עוֹלִים רְבַע מֶטֶר, חֲצֵי מֶטֶר וְכוּ', וְכָל רִכָּב שְׁחוּצָה שָׁם — נִתְמַלֵּא מֵיָם, וְאִינוֹ יָכוֹל לְזוּז, וְכֵן נִתְקַעַת הַתְּנוּעָה, וְאִין יוֹצֵא וְאִין בָּא. בְּכֵן, מָה עוֹשִׂים? יִשְׁנוּ אָדָם הַיְכוֹל לְפִתַח אֶת הַסְתִּימָה, וּלְשַׁחֲרַר אֶת הַמֵּים, וְכִיצַד עוֹשֶׂה זֹאת? מִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּמִלְבוּשׁ מִיָּחָד, בְּמִסְכָּה וּבְכּוּבַע וּבְכַפָּפוֹת, שֶׁלֹּא יִתְלַכְלֹךְ, וְנִכְנָס לְתוֹךְ הַבִּיּוֹב, פּוֹתַח אֶת הַסְתִּימָה, וְכָל הַמֵּים זוֹרְמִים, וְהַכְּבִישׁ נִפְתַּח לְתְּנוּעָה, וְאִין אִישׁ שֵׁם עַל יָב מִי הָאִישׁ הַזֶּה, וּפְתָאֵם רוֹאִים אוֹתוֹ, וְכָל אֶחָד מִסְתַּכֵּל עָלָיו בְּבִזְיוֹן — "הֲלֹא אַתָּה מְלֵא טְנוּף וְצוֹאָה", וְסוֹתְמִים כָּל הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ אֶת אַפָּם, מִחֲמַת הַרִיחַ הָרַע הַנּוֹדֵף מִמֶּנּוּ וְכוּ', וְהָאָדָם הַזֶּה מִתְחִיל לְצַחֵק: "הַיּוֹדְעִים אַתֶּם מֵהֵיכָן הַרִיחַ הָרַע הַזֶּה, מֵאִין כָּל הַלְּכָלוּף הַזֶּה? מִכֶּם, שְׂכַחְתֶּם שֶׁכִּלְכֶם הֵייתֶם תְּקוּעִים בְּבוֹץ עִם רִכְבְּכֶם, וְאִנִּי נִכְנָסְתִּי לְתוֹךְ הַבִּיּוֹב, וּמָה הָיָה שָׁם? הַצּוֹאָה וְהַלְּכָלוּף שֶׁלְכֶם, וְאִנִּי פִתַּחְתִּי אֶת הַסְתִּימָה, כְּדֵי שֶׁתּוֹכְלוּ לַעֲבֹר כָּאֵן, וְעַכְשָׁו אַתֶּם אוֹמְרִים, שְׂאִנִּי מִלְּכָלוּף, בְּשַׁעַת שֶׁהַכֹּל מִכֶּם!" כְּמוֹ-כֵן וְיוֹתֵר מִכֵּן — הַצַּדִּיק הַגָּאֵםת יוֹרֵד אֵלֵינוּ,

שְׁפָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ יוֹדֵעַ בְּאִיזָה מִצָּב וּמַעֲמַד מָצָא
 אוֹתוֹ הַצְּדִיק, מָלֵא טִנְפֹת וְעֵבְרוֹת, וְהַצְּדִיק טָפַל בְּנוֹ יָמִים
 וְשָׁנִים, הַצְּדִיק מָסַר נַפְשׁוֹ בְּעֵבֹרָנוּ, הַצְּדִיק חִתֵּן אוֹתָנוּ,
 הַצְּדִיק לֹא נָח עַד שֶׁהָיוּ לָנוּ יְלָדִים, הַצְּדִיק עָזַר לָנוּ בְּכָל
 הַמּוֹכְבִּים, הַצְּדִיק הוֹרִיד עֲצָמוֹ לְצִנּוֹר הַשְּׁפָל שְׁלָנוּ, וְכִבֵּס
 אוֹתָנוּ, רָחַץ אוֹתָנוּ, הֵעֲלָה אוֹתָנוּ מִדְּרָגָה אַחַר מִדְּרָגָה,
 דָּאָג לַתּוֹרָה שְׁלָנוּ, לַתְּפִלָּה שְׁלָנוּ, לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם שְׁלָנוּ,
 לַמְצֻוֹת שְׁלָנוּ — הֵן בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ, וְהֵן בֵּין אָדָם
 לַמָּקוֹם, קָרַבְנוּ אֶל הַמָּקוֹם בְּרוּף הוּא, וְעִכְשׁוֹ כְּשֶׁנִּדְמָה
 לָנוּ שְׂאֲנוּ נְקִיִּים, וְלִכְלֵל הַפְּחָחוֹת הַתְּנַקִּינוּ מֵעַט, כִּי הַצְּדִיק
 טֵהַר אוֹתָנוּ, וְהִלְבִּישָׁנוּ בְּלְבוּשִׁים נְעִימִים, וְעָזַר לָנוּ בְּכָל
 הַתְּחוּמִים — בְּרוּחָנוּ וּבְגִשְׁמֵי גַם יַחַד, עִכְשׁוֹ אָנוּ
 מִתְּחִילִים לְדַבֵּר עַל הַצְּדִיק — "אִיזָה רֵיחַ רַע יֵשׁ לוֹ",
 וְכֵלָם מִתְּרַחֲקִים מִמֶּנּוּ וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם
 עֲמַל קָשׁוֹת וּמִסִּית וּמְדִיחַ — "כֵּן, כֵּן, הַצְּדִיק מָלֵא טִנּוּף
 וְצוּאָה", חֲלִילָה וְחַס, בְּשַׁעָה שְׂאִישׁ אֵינוֹ קוֹלֵט, שְׁזָה
 הַצּוּאָה וְהַטִּנּוּף שְׁלָכֶם, וּמִי גָרַם לָכֶם אֶת הַלְּכוּף הַזֶּה?
 הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּעֲצָמוֹ, כִּי כָף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים
 (בְּבֹא בַתְּרֵא טו): הוּא הַיֵּצֵר הָרַע, הוּא מְלֹאֵף הַמּוֹת, הוּא
 הַמְּקַטְרֵג; קָדָם מְכַשִּׁיל אֶת הָאָדָם בְּעֵבְרוֹת, וְאַחֲרֵי-כֵן
 הוֹרֵג אוֹתוֹ, וְאַחֲרֵי-כֵן מְקַטְרֵג עָלָיו בְּשָׂמִים. וְהַצְּדִיק מוֹסֵר
 נַפְשׁוֹ בְּעֵבֹר נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, לֹא רַק בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲלָא
 גַּם בְּעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַצְּדִיק הוּא הַבֵּית-דִּין שֶׁל מַעְלָה.

וּבְכָל יוֹר וְיוֹר שׁוֹלַח לָנוּ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צְדִיקִים
הַדְּבוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם נַעֲשִׂים בֵּית-דִין שֶׁל
מַעֲלָה, וְהֵם יוֹדְעִים לְדוֹן אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי הֵם
יוֹדְעִים מַעֲמַד וּמַצָּב כָּל אֶחָד וְאֶחָד (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב',
סִימָן א'), וּבְנֵי-אָדָם שׁוֹכְחִים אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁקָּבְלוּ מִהַצְּדִיק,
וְלָכֵן הֵם שׁוֹנְאִים אֶת הַצְּדִיק וּמְדַבְּרִים עָלָיו, חֶסֶם וְשָׁלוֹם.
וְאֵלּוּ הֵם בְּנֵי-אָדָם פְּחוּתֵי עֶרֶךְ, שֶׁהַצְּדִיק הַצֵּילָם מִהַטְּנֶפֶת
שֶׁנִּשְׁקָעוּ בָּהּ, וְאַחֲר־כֵּן נִתְּהַפְּכִים לְדַבֵּר עָלָיו, וְשׁוֹבִים
לְסוּרָם — זֶה נַעֲשֶׂה גִּנְבַּ וְגִזְלוֹן, וְזֶה נוֹאֵף, רַחֲמָנָא לְצַלָן,
וְאַחֲרֵי שֶׁהַצְּדִיק הוֹצִיאָם מִן הַזִּהְמָה הַרְבֵּה שֶׁדְּבָקָה בָּהֶם,
אַחֲרֵי שֶׁהַצְּדִיק מְשַׁכֵּם מִהַבִּץ שֶׁהָיוּ שְׁקוּעִים בּוֹ, אֲזַי קָמִים
וְנִתְּהַפְּכִים לְדַבֵּר כָּל דָּבָר אֲסוּר עַל הַצְּדִיק, רַחֲמָנָא
לִישְׁזַבֵּן, עַד שֶׁמִּתְלַקְטִים בּוֹרִים וְרִיקִים, עֲמִי אֲרָצִים,
נוֹאֲפִים כְּכִלְבִּים, וּמְצַטְרָפִים בְּאוֹתָהּ מִנְּגִינָה לְדַבֵּר עַל
הַצְּדִיק, וְזֶה מוֹסֵר הַשֶּׁכֶּל לָנוּ, לְבַל נִשְׁפַּח אֶת הַטּוֹבוֹת
שֶׁגָּמַל עִמָּנוּ הַצְּדִיק.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ: "רְבוּנוּ שֶׁל
עוֹלָם, זְכִיתָ אוֹתָנוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הַאֲמֵת, שֶׁהוּא
מִבֵּין אוֹתָנוּ, נָא וְנָא עֲזָרְנוּ, שֶׁלְעוֹלָם לֹא נַעֲזֹב אוֹתוֹ", וְזוֹ
הַמַּעֲלָה שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, כִּי הַצְּדִיק
מְעוֹרָר אוֹתוֹ מִהַתְרַדְּמָה שֶׁנִּפְלָה עָלָיו, כִּמּוֹכָא בְּדַבְּרֵי
רַבְּנּוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס'), שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם

שִׁישֵׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וְהַצְּדִיק מְעוֹרָרם מִהַשְׁנָה; וְלִכֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבָעוּלָם לְהִתְעוֹרֵר מִהַשְׁנָה, וְלֹא לִפְלַ בְּשָׁנָה, וְלִבְקֹשׁ מֵרְבוֹן כָּל עוֹלָמִים, שְׂכָל מְלֵאכֵי הַחֲבָלָה הָרוּצִים לְשֹׁבֵר אוֹתָנוּ, שִׁמְחָקוּ לְגַמְרֵי, וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם יִתְבַטֵּל לְגַמְרֵי, עַגּוּלָא וְרְבוּעָא זֶה הַמְּפָרִיד בֵּין נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׂבַשְׂמִים, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הוּא כְּלוּל מֵעֲשׂוֹ וְיִשְׁמָעֵאל, זֶה עַגּוּלָא וְזֶה רְבוּעָא, וְכַשְׂיִהוּדֵי מְקֻדָּשׁ אֲשֶׁה עַל-יְדֵי טַבְעֵת, שֶׁהִיא עַגּוּלָא וְרְבוּעָא, הוּא מוֹחֵק אֶת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם. וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נט), שֶׁהַצְּדִיק בּוֹנֵה "הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ", וְהֵיכַל הַזֶּה בְּסִפְנֵה גְדוּלָה, כִּי הָרָשָׁעִים רוּצִים לְהַרֵם אֶת הֵיכַל-הַקֹּדֶשׁ. וְלִכֵּן עָלִינוּ הָעֶקֶר לַעֲבֹד עַל נִקְדַּת הָאֱהָבָה, כְּדַגְמַת אִישׁ וְאִשָּׁה, מֵהוּ סוּד הַצְּלָחָתָם? כְּשֵׁישׁ בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם וְאֱהָבָה וְאַחֲדוּת, אִזּוּ הַבְּנִיָּן אֵיתָן וְחִסּוֹן, וְחֵס וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁהֵם רַבִּים, זֶה גּוֹרֵם לְכָל הַצְּרוּת, כְּמוֹ-כֵן נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְהַחֲזִיק עֲצָמָם בְּיַחַד, וְאִם יַעֲשׂוּ כֵן, שׁוֹם אָמָה וְלָשׁוֹן לֹא יִצְלִיחוּ לְשַׁבְּרָם. רַבְּנֵי ז"ל אָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עז): מֵה שְׂקוּרָה בְּבֵית הַצְּדִיק — קוּרָה בְּכָל הָעִיר, וּמֵה שְׂקוּרָה בְּכָל הָעִיר — קוּרָה בְּכָל הָעוֹלָם. וְלִכֵּן צְרִיכִים לְרֹאוֹת, שְׂבָבֵית הַצְּדִיק תִּהְיֶה אֱהָבָה גְדוּלָה מְאֹד, שְׂאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ הַיְקָרִים יִחֲזִיקוּ עֲצָמָם בְּיַחַד, יַעֲקֻרוּ אֶת הַשְּׁנֵאָה שֵׁישׁ בֵּינֵיהֶם, מִי שְׂחִיב לְשֵׁנֵי כֶסֶף — יִשְׁלֵם חוּבוֹ, אַחֲרֵת הוּא נִקְרָא גִנְבֵי, וְלֹא

יאבֵּהּ הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא סֶלַח לוֹ, וְאֵין עַל זֶה בְּפָרָה, אִם
אָדָם מְזַלְזֵל בְּכִסְפֵי הַזּוּלָּת, סִימָן שֶׁהוּא מְזַלְזֵל בְּכַבּוּד
הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעַלֵּינוּ לְרֹאוֹת, שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם
רַע לַזּוּלָּת, רַע זֶה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַמְּסִית וּמְדִיחַ, רָשָׁע
מְרָשָׁע, וְלָכֵן הָעֶקֶר עָלֵינוּ לְהִתְאַחַד יַחַד בְּאַהֲבָה, אַחְוָה
וְרַעוּת. בְּבֵית הַצַּדִּיק צָרִיךְ שְׂיִהְיֶה רַק שְׁלוֹם וְאַהֲבָה,
"אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן
לְתוֹרָה", וְאִז כָּל הָעֵינָה תִּהְיֶה בְּשְׁלוֹם, וְאִם בְּעֵינָה יִהְיֶה
שְׁלוֹם, כָּל הַמְּדִינָה תִּהְיֶה בְּשְׁלוֹם, וְאִם בְּכָל הַמְּדִינָה יִהְיֶה
שְׁלוֹם, אִז בְּכָל הָעוֹלָם יִהְיֶה שְׁלוֹם. עַל עַם יִשְׂרָאֵל יֵשׁ
עֲכָשׁוּ גְזֵרָה נּוֹרָאָה מְאֹד, כִּי עָשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל מִתְּקוּטָטִים
זֶה עִם זֶה, כָּל הָאֲמוֹת בְּפֶחַד גְּדוֹל, עַד שֶׁהִמְעַצְמוֹת
הַגְּדוּלוֹת בְּיוֹתֵר זִוְחָלוֹת וְרוֹעֵדוֹת, וְאָנוּ נִמְצָאִים בִּימֵי
הַרְתַּת עוֹלָם, וּמִי יִנָּצֵל מִחֻבְלוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ? מִי שִׁיחֲזִיק
עֲצָמוֹ בְּיַחַד עִם הַצַּדִּיק, מִבְּטָח לוֹ שִׁינָּצֵל. וְלָכֵן אָנִי פּוֹנֵה
לְכֻלְכֶּם, בָּאוּ נִתְאַחַד יַחַד! בָּאוּ נַעֲזֹר זֶה לְזֶה, אֵל נָא
נִפְחַד מִכָּל אֱלוֹ מְלֹאכֵי הַחֻבְלָה, זֶה רַק דִּמְיוֹן אֶחָד גְּדוֹל,
בָּאוּ נִתְפַּלֵּל לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁתִּבְטַל הַטְּמָאָה
וְהַשְּׁנָאָה וְהַקְּנָאָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהִנָּצֵל מִחֻבְלוֹ שֶׁל
מְשִׁיחַ, וְנִזְכָּה לְרֹאוֹת בְּמוֹ עֵינֵינוּ בְּגֹאֲלָה הַשְּׁלָמָה, שְׁבוּא
יָבוֹא מִלֶּךְ הַמְּשִׁיחַ וַיִּגְאֲלֵנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

וְחֵי בָהֶם

יגלה את מעלת האדם הזוכה להתחזק בזה
העולם, ואיננו נשבר משום דבר.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובכ"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אֲשֶׁר עַל תּוֹרָה אָמְרוּ
(יומא פה:): "נֶחְיֵי בָהֶם" — וְלֹא שְׂיָמוּת בָּהֶם;
כִּי הַתּוֹרָה מְחַיֶּה אֶת הָאָדָם, וּמִי שְׂזוֹכָה
לְהִיּוֹת דְּבוּק בַּתּוֹרָה, הַתּוֹרָה מְחַיֶּה אוֹתוֹ,
וּמְכַנִּיסָה בּוֹ תְקִנָּה, אֲשֶׁרִי הַדְּבוּק בַּתּוֹרָה
תָּמִיד.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתמ)

קונטרס

וְחֵי בָהֶם

א.

מעלת הזוכה להתחזק באמונה פשוטה

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אָנוּ נִמְצָאִים עֲכָשׁוּ בְּמִצְבֵּי
מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, עִם יִשְׂרָאֵל אֵינָם יוֹדְעִים מֶה לַעֲשׂוֹת
וְאֵל מִי לִפְנוֹת. וְהִנֵּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹלַח לָנוּ בְּכָל
דּוֹר וְדוֹר צְדִיקִים, אֲשֶׁר הֵם מְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים
וּמְשַׁמְּחִים אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְגַם בְּדוֹר הַזֶּה שָׁלַח לָנוּ
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת רַבֵּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הוּא מְחַזְּקֵנוּ
וּמְעוֹדְדֵנוּ וּמְשַׁמְּחֵנוּ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְדַרְיָנוּ אוֹתָנוּ
בְּדַרְךְ נְכוֹנָה, אֵיךְ לְחַזֵּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. כִּי סוּף כָּל סוּף
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים צָפוּ וָרָאוּ מֶה יִהְיֶה בְּסוּף הַגְּלוּת, עַד
שֶׁבָּאוּ לְהִסְכָּמָה מַחְלֻטָּת (עי' סוּטָה מ"ח:), שְׂאִין לָנוּ עַל מִי
לְהַשְׁעֵן אֶלָּא עַל אַבִּינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, יְהוּדֵי אֵין לוֹ עַל מִי
לְסַמְךְ אֶלָּא עַל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. בְּרַגַע שְׂאָדָם בּוֹטַח
רַק בְּבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שָׁמוּ, כָּל חַיֵּיו כְּכֹר חַיִּים אַחֲרָיִם

לְגַמְרֵי; כִּי אָנוּ רוֹאִים בְּנֵי-אָדָם, שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם כָּל-כָּף
הַרְבֵּה מִשְׁבָּרִים וְגַלִּים, צָרוֹת מְשֻׁנוֹת, עַד שְׂאִין הֵיכֵן
לְפָנוֹת רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(מְנַחֹת כֵּט:): כָּל הַתּוֹלָה בְּטַחֲוֹנוֹ בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָרִי
לוֹ מִחֶסֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלַעוֹלָם הַבָּא; כְּשֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ רַק
בוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא יִתְבָּרֵךְ מִגֵּן עָלָיו בְּזֶה וּבַבָּא גַם יַחַד.
מִדַּת בְּטַחֲוֹן לְבִטָּח בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵין דָּבָר יוֹתֵר
גָּדוֹל מִזֶּה, כִּי כְּשֶׁאָדָם בּוֹטֵחַ בוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַחַיִּים שְׁלוֹ
כָּבָר חַיִּים אַחֲרָיִם לְגַמְרֵי, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְבִטָּח בוֹ יִתְבָּרֵךְ,
אֵלָא כְּשֵׁישׁ לְאָדָם אֲמוּנָה, כִּי לְמָה בּוֹטֵחַ בֵּה? מִחֲמַת
שְׂיֻדָּע שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מְנַהֵיג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים,
בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, אֲזִי שֵׁם בְּטַחֲוֹנוֹ רַק בִּידָיו יִתְבָּרֵךְ,
וּמִשְׁלֵיף עָלָיו יִהְיוּ, וְאִז חַיָּו חַיִּים אַחֲרָיִם לְגַמְרֵי.
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יוֹמָא פּה:): עַל הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא יח,
ה): "וְחֵי בָהֶם", וְלֹא שְׂיָמוֹת בָּהֶם; הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
נָתַן לָנוּ אֶת הַמְּצוּוֹת, כְּדִי לְהַזְכִּיר עֲצֻמְנוֹ בוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים קִיט, פו): "כָּל מְצוּוֹתַיִךְ אֲמוּנָה", הַמְּצוּוֹת
שְׂאָנוּ מְקִימִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, זֶה כְּדִי לְבַנּוֹת לָנוּ אֶת
הָאֲמוּנָה, שְׂאָנוּ עוֹשִׂים אֶת רְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ!
וְלִכֵּן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּטַחֲוֹן, סִימֵן ד'), עַל-יְדֵי
אֲמוּנָה יָבוֹא לְבִטָּחֲוֹן; כִּי מִי שֶׁמְאַמֵּין בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא הוּא בּוֹטֵחַ בוֹ. וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ

הַקְדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת כה:): לֹא נִתְּנָה לְמִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת, אֲלֵא
לְעַם יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְהִתְקַרֵּב יוֹתֵר וְיֹוֹתֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ.
וְלִכֵּן אֲשֶׁרֵי הָאָדָם שְׂזוּכָה לְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבַּרֵּךְ,
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמְרַגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ,
שֶׁכֵּל זֶה נִקְרָא "וְחֵי בָהֶם" זוֹ נִקְרָאת חַיּוּת, כְּשֵׁיִהוּדֵי
מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמְדַבֵּר עִמּוֹ, וּמְסַפֵּר לוֹ
יִתְבַּרֵּךְ כָּל אֲשֶׁר מַעֲיֵק לוֹ, זוֹ הַחַיּוּת הָאֲמִתִּית, וְאָדָם זֶה
אֵינוֹ מְפַחַד מִשׁוֹם דְּבָר. כִּי לִפְנֵי שְׂנוֹכְנָס בְּאָדָם בְּטַחֲוֹן,
הוּא מְפַחַד מִכָּל דְּבָר. וּבִפְרָט בְּעֵתִים הַלָּלוּ, שֶׁבְּכָל יוֹם
וְיוֹם אָנוּ שׂוֹמְעִים פְּגוּעִים, הֶרִיגוֹת, אֱלִימוֹת, שְׁחִיתוֹת,
גְּנֻבוֹת, וְאָדָם מִתְיָרָא — מַה יִּהְיֶה?! אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
(סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּטַחֲוֹן, סִימָן א'): מִי שֵׁישׁ לוֹ בְּטַחֲוֹן, אֵין לוֹ
שׁוֹם פֶּחַד. וְכֵן אֹמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה יב, ב): "אֲבַטַח וְלֹא
אֶפְחַד"; אֲבָל לְהַגִּיעַ לְבְטַחֲוֹן אֵי אֶפְשָׁר, אֲלֵא עַל-יְדֵי
אֲמוּנָה, כְּכֹל שִׁיּוּדַע שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְמַלֵּא כָּל
עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין וּבְתוֹךְ כָּל עֲלָמִין, יוֹתֵר נִבְנִית
אֲצִלוֹ הָאֲמוּנָה, וְנִתְבַּסֵּס אֲצִלוֹ הַבְּטַחֲוֹן. וְאִף שֶׁהַצְּדִיקִים
חוֹזְרִים עַל דְּבָר זֶה פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר, עַדִּין לֹא מְסַפִּיק,
כִּי בְּכָל רְגַע שְׁאֲנוּ מְדַבְּרִים מֵאֲמוּנָה, אָנוּ מְקַיְּמִים מִצְוֹת
עֲשֵׂה שֶׁל יְחִוּד הַנְּוִי"ה, בְּזֶה שְׁאֲנוּ מְדַבְּרִים מֵהַשֵּׁם
יִתְבַּרֵּךְ, נִבְנִית לָנוּ הָאֲמוּנָה, בְּזֶה שְׁאֲנוּ מְדַבְּרִים מֵהַשֵּׁם
יִתְבַּרֵּךְ, אָנוּ מְמַשִּׁיכִים אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֵלֵינוּ. וְלִכֵּן אֹמֵר

רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מד): הָאֱמוּנָה תּוֹלָה
 בְּפֶה הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים פט, ב): "אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ
 בְּפִי", עַל-יְדֵי שְׁמֵד־דְּבָרִים הָאֱמוּנָה בְּפֶה, זֶה בְּעֵצְמוֹ
 אֱמוּנָה, וְזֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֶקֶר דְּבוּרֵינוּ; כִּי סוֹף כָּל סוֹף
 אֵין לָנוּ רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְאֵן אָנוּ שָׁבִים? רַק
 אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְסוֹף כָּל סוֹף מִי מַחְיָה אוֹתָנוּ?
 רַק הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שְׁמֵד־דְּבַר תָּמִיד
 רַק מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר זֶה יַעֲזוֹר לוֹ לַעֲבֹר עַל כָּל
 הַפְּחָדִים. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (ספֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּטָחוֹן, סִימָן
 ט'): עַל-יְדֵי בְּטָחוֹן נִצּוֹל מִדְּאָגָה; כִּי עַל-יְדֵי בְּטָחוֹן
 בְּבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֵינוֹ דוֹאֵג דְּאֵגוֹת חֲנָם, אֶלָּא יוֹדֵעַ
 שְׁנִמְצָא בְּיָדָיו טוֹבוֹת — בְּיָדָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן לֹא בְּחֲנָם
 שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פֶּרֶשֶׁה ה'): כָּל מִי
 שְׁבוּטָח בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זוֹכֵה לְהִיּוֹת פְּיוּצָא בּוֹ;
 אָדָם הַבוּטָח בּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא נִכְלָל לְגִמְרֵי בְּאֵין סוֹף
 בְּרוּךְ הוּא, וְלָכֵן מָה זֶה "נְחִי בָּהֶם" שְׁנֹאֵמַר בַּתּוֹרָה?
 שְׁהַתּוֹרָה מַחְיָה אוֹתָנוּ, אִם אָנוּ שָׂמִים לֵב הֵיטֵב הֵיטֵב
 מִיְהוּ נוֹתֵן הַתּוֹרָה — הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן יֵשׁ לָנוּ
 בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּרַכַּת הַתּוֹרָה, שְׁאָנוּ מְבָרְכִים עַל הַתּוֹרָה,
 שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נָתַן לָנוּ. וּכְדָגְמַת אָדָם שְׁלִפְנֵי
 שְׂאוּכָל אֵיזָה מְאָכַל — מְבָרַךְ בְּרַכָּה, וְכָל מְאָכַל
 שְׁחָבִיב עָלָיו, וְרוּצָה לְאָכְלוֹ — צָרִיךְ לְבָרַךְ תַּחֲלָה.

כְּמוֹ-כֵן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּכָל יוֹם וַיּוֹם צְרִיכִים לְבָרֵךְ
עָלֶיהָ מִחֲדָשׁ בְּרִכּוֹת הַתּוֹרָה, כִּי אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (עֵין רַש"י דְּבָרִים ו, ו): בְּכָל יוֹם וַיּוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֵינוּ
בְּחֲדָשִׁים, הַתּוֹרָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת אֶצְלָנוּ בְּכָל יוֹם חֲדָשָׁה,
הַאֲמוּנָה צְרִיכָה לְהִיּוֹת אֶצְלָנוּ בְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וְרַגַע
בְּחֲדָשָׁה, אָנוּ מֵאֲמִינִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּצְרִיכִים
לְהִתְחַדֵּשׁ בְּזָה, לֹא שְׁאֲנִי יוֹדֵעַ כָּבֵר וְכוּ', אֶלָּא אֵינֶנִּי
יוֹדֵעַ כְּלוּם, עֲכָשׁוּ אָנִי מִתְחִיל מִחֲדָשׁ. וְלָכֵן אוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֵין רַש"י דְּבָרִים כו, טז) עַל קַבְּלַת הַתּוֹרָה:
בְּכָל יוֹם וַיּוֹם יִהְיֶה בְּעֵינֵינוּ כְּאֵלוּ הַיּוֹם הַזֶּה נִכְנַסְתָּ עִמּוֹ
בְּבְרִית; כָּל יוֹם וַיּוֹם אָדָם צָרִיךְ לְהִרְגִישׁ, שֶׁהֵנָּה מְקַבֵּל
אֶת הַתּוֹרָה מִחֲדָשׁ, וְאִם אָדָם הוֹלֵךְ בְּצוּרָה כְּזוֹ, עָלָיו
נֵאמַר: "וְחֵי בָהֶם", חֲיִיו עִם אֲמוּנָה, הוּא מְדַבֵּר אֶל
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְשִׁיחַ וּמְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ כָּל
אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ. אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבַר חָשׁוּב מְזָה, כְּמוֹכָא
בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה):
הַהִתְבּוֹדְדוּת הִיא מַעֲלָה עֲלִיוֹנָה מֵהַכֹּל; דֵּהֵינוּ שְׂאָדָם
יִרְגִיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר
אִישׁ אֶל רַעְהוּ וְהֵבֵן אֶל אָבִיו, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר חָשׁוּב
מְזָה; כִּי כָּל יְהוּדֵי נְאֻצְלָה נִשְׁמָתוֹ מֵעוֹלָם הָאֲצִילוּת,
וְנִמְשַׁכֵּת תָּמִיד אַחַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲבָל אֵינוּ יוֹדֵעַ
הַדְּלַת וְהַפְּתַח אֵיךְ נִכְנָסִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. אֲנַחְנוּ שׁוֹמְעִים

בְּכָל פַּעַם שְׁבִנֵי-אָדָם אוֹמְרִים: הֲלוֹאֵי הֵייתִי נִכְנָס אֶל הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר עִמּוֹ וּמְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל, אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פד): הַשְּׁעָר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנס אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא זֶה הַפֶּה שֶׁלָּךְ, אִם אָדָם שׁוֹמֵר עַל פִּיו לֹא לְדַבֵּר שְׁטוּיֹת, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, עִם הַפֶּה הַזֶּה מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזִי נִכְנָס אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲיֵן תַּנְחוּמָא וִירָא ח'): אֵין הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חֲפִץ לְחַיֵּב שׁוּם בְּרִיָּה, אֶלָּא מְבַקֵּשׁ שְׂשִׁיתְפִּלְלוּ בְּרִיּוֹת לְפָנָיו וּיקַבְּלֵם; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ רוֹצֵה לְנַקֵּם בָּנוּ, אֶלָּא חֲפִץ לְשָׁמֵעַ קוֹלְנוּ, וְלָכֵן שׁוֹלַח לָנוּ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, כְּדֵי שְׁנַתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְעַל-כֵּן הִגִּיעַ הַזְּמַן, בְּנֵי וּבָנוּתֵי הַיְּקָרִים! שְׁנַתְעוֹרֵר מֵהַשָּׁנָה הַעֲמֻקָּה שְׁאָנוּ יֹשְׁנִים, עַד מְתֵי נִשְׁמָע בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה פְּגוּעִים? ! אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סא), שְׁהַשְּׁבָעִים שָׁנָה גַם-כֵּן פּוֹרְחִים כְּרַבֵּעַ שָׁעָה, הֵינָה אֲנַחְנוּ כָּאֵן, וְהֵינָה אָנוּ יוֹצְאִים מִפֶּה, וְלָכֵן לָמָּה לָנוּ לְהִתְפַּחַד כָּל-כֶּף מְכָל דְּבָר? ! הֲלֹא יְמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, וְאוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צו, סִימָן ב'): "כְּצֵל יְמֵינוּ עַל הָאָרֶץ" (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-א' כט, טו), וְהֲלוֹאֵי כְּצֵלוֹ שֶׁל כְּתָל, אוֹ כְּצֵלוֹ שֶׁל אֵילָן, אֶלָּא כְּצֵלוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף; הַזְּמַן כָּל-כֶּף פּוֹרַח,

כְּצֹרֵר הָעֶפֶה, וּמְנִיחָה צֵל, וְהַצֵּל עוֹבֵר כְּהֶרֶף עֵין. מִי שְׁחִי בְּתַחוּשָׁה כְּזוֹ, שֶׁהַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל, וּמִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ בְּטַחֲוֹן חֲזֵק, חַי חַיִּים נְעִימִים. לְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּטַחֲוֹן, סִימָן יב): מִי שֵׁשׁ לוֹ בְּטַחֲוֹן לֹא יִתְקַצְרוּ יָמָיו; כִּי עַקֵּר הַקְּצוּר יָמִים בָּא מִחֲמַת שְׂאֵדָם מְכַנִּים בְּעֲצָמוֹ פְּחָדִים — מֵה וְאִיךְ יִהְיֶה. אֲבָל אִם אָדָם חֲזֵק בְּאַמוּנָה בְּבוֹרָא יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ — עוֹבֵר עַל הַכֹּל. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ שׁוּחַר טוֹב, תְּהִלִּים לב) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים לב, א): "רַבִּים מְכַאוּבִים לְרָשָׁע, וְהַבוֹטֵחַ בַּהֲוִיָּה חֲסֵד יְסוּבְכֵנוּ", אֲפֹלוּ רָשָׁע וּבוֹטֵחַ בַּהֲוִיָּה — חֲסֵד יְסוּבְכֵנוּ; כָּל-כֶּף גִּדְּלָה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֲפֹלוּ אִם אָדָם הוּא רָשָׁע, אֲבָל אִם בוֹטֵחַ בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁפִּיעַ עָלָיו חֲסֵד. אָדָם שֶׁחָטָא וְעָשָׂה מֵה שֶׁעָשָׂה, וּמְחַלֵּט לְשָׁנוֹת רַע מִעֲשָׂיו וְלָשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה, הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ וּמְמַשִּׁיךְ עָלָיו יְשׁוּעוֹת, עַד כְּדֵי כֶּף שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסִיקְתָא רַבְתֵי מַד): כִּיֹּן שְׂאֵדָם מְהִרְהֵר בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מִיָּד הוּא עוֹלָה לֹא עַד עֲשָׂרָה מִיָּלִין, וְלֹא עַד עֶשְׂרִים מִיָּלִין וְלֹא עַד מֵאָה מִיָּלִין, אֲלָא עַד מֵהֶלֶךְ חֲמֵשׁ-מֵאוֹת שָׁנִים, וְלֹא עַד רִקִּיעַ רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי וְשְׁלִישִׁי, אֲלָא שֶׁהוּא עוֹמֵד תַּחַת כְּפֵסֶא הַכְּבוֹד; כָּל-כֶּף גִּדְּלָה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְלְכֵן הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּקְחָה עֲצָמֵנוּ

בְּיַדֵּינוּ, וְנִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל צָרְכֵינוּ נִבְקֶשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יַעֲזֹר לָנוּ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

ב.

מעלת הזוכה להיות תמיד בשמחה ולהתבודד לפניו יתברך

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! בְּזֶה שְׂאָדָם מִתְחַזֵּק לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, נִכְנָסֶת בּוֹ שְׂמֵחָה עֲצוּמָה, כִּי יֵשׁ לוֹ אֶל מִי לְפָנוֹת. כִּי לְפָנַי שְׂאָדָם שָׁב בְּתִשׁוּבָה, הוּא מִסְתּוֹבֵב כְּמֵת, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, כְּמֵאֲמָרַם ז"ל (בְּרִכּוֹת יח:): רְשָׁעִים בְּחַיֵּיהֶם קְרוּיִים מֵתִים, אֵינָם יוֹדְעִים מָה עֵרָךְ יֵשׁ לְחַיֵּיהֶם, עַד שְׁיֵשׁ בְּנֵי-אָדָם הַמִּתְלוֹנְנִים וְקוֹבְלִים: לָמָּה נִבְרָאנוּ? לָמָּה הִצַּרְכּוּ הוֹרֵינוּ לְהִבְיָאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם? אֵינן לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלוּם! כָּל זֶה בָּא מִחֲסָרוֹן אָמוּנָה, כִּי אִם אָדָם הָיָה מְלֵא אָמוּנָה, הָיָה יוֹדֵעַ שְׁכָל הַבְּרִיאָה זֶה אֱלֻקוֹת, מָה שְׂאָנוּ רוּאִים, שׁוֹמְעִים וּמְרַגִּישִׁים — הַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת, כִּי הוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, זֶה לְבוּשׁ לְגִבֵּי אֵינן סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי כָּל דְּקָה וְשִׁנְיָה הִיְתָה לוֹ תְּאֻוָּה לְהִיּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי יָכוֹל בְּמוֹ עֵינָיו הַגְּשָׁמִיּוֹת וְהַחֲמָרִיּוֹת לְרֹאוֹת בְּזִיו שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹבֵא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן

א), שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִבְרָא לְהִסְתַּכֵּל בְּכָל דְּבַר עַל הַשֶּׁכֶל שְׂיֵשׁ בְּתוֹכוֹ, לְהִתְבּוֹנֵן מִי מַחֲיָה אֶת הַדְּבַר הַזֶּה? הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִז הַחַיִּים אַחֲרַיִם לְגַמְרִי, וְאָדָם תָּמִיד שְׂמַח וּמְשַׂמַּח אֶת אַחֲרַיִם, אֲשֶׁר אֵין מִצְוָה גְדוּלָה יוֹתֵר מִלְשַׂמַּח אֶת הַבְּרִיּוֹת. וְאִיךָ זוֹכִים לָזֶה? קֹדֶם צְרִיף לְהִיּוֹת בְּעֵצְמוֹ בְּשִׂמְחָה. אָבֵל כְּפִי פָגְעִי וּמְקַרִי הַזְּמַן שְׂעוּבָר עַל כָּל אֶחָד מֵאַתְּנוּ, קָשָׁה וְכָבֵד מְאֹד לְשִׂמְחָה, וְלָכֵן צְרִיף לְהִתְגַּבֵּר בְּכַח עַל הָעֲצָבוֹת וְהַדְּכָאוֹנוֹת, וְלְהַכְרִיחַ עֲצִמְנוּ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כד), שְׂזוֹ הָעֲבוּדָה הֵכִי קָשָׁה לְאָדָם — לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְצְרִיכִים לְהַכְרִיחַ עֲצִמוֹ בְּכָל הַכּוֹחַ, וְאֶפְלוּ בְּגִשְׂמִיּוֹת הַרוּפָאִים אוֹמְרִים, שְׂכָל הַמַּחְלוֹת הֵן רַק מַחְמַת עֲצָבוֹת וְדִכְאוֹן, שְׂזֵה מְבִיאוֹ לְעֲצָלוֹת, שְׂעוּזָב עֲצִמוֹ וְלֹא רוּצָה לַעֲשׂוֹת מְאוּמָה, אֵינּוּ רוּצָה לְהִתְעַרֵּב בְּשׁוּם עֲנִיָּן, אֵינּוּ רוּצָה לְדַבֵּר עִם אִישׁ, נִכְנָס בְּתוֹף תּוֹכוֹ, יוֹשֵׁב בְּחֻדְרֵי בּוֹדֵד, הַכֹּל אֶצְלוֹ שְׂחוֹר, אֵינּוּ רוּצָה שׁוּם אוֹר בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה, אֲשֶׁר זֶה בָּא רַק מִחֻסְרוֹן אֲמוּנָה, כִּי אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ אִיךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אוֹהֵב אֶת כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, הָיָה מִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו וְלִשְׁפֹּף לְפָנָיו שִׂיחוֹ, וְשִׂמַּח בְּשִׂמְחָה אֵין סוּפִית. לָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שׁוֹחֵר טוֹב, תְּהִלִּים ק): בְּשַׁעֲהָ שְׂאַתָּה עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל, יְהֵא לְבָךְ שְׂמַח,

שנאמר (תהלים ק, ב): "עבדו את ה' בְּשִׂמְחָה"; השִׂמְחָה זו הגאֵלָה. אָבֵל צָרִיכִים לזְכֹר, שְׂחֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (תנחומא שמיני ב'): אֵין הַשִּׂמְחָה מִמְתַּנַּת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׂמַּח הַיּוֹם — שִׂמַּח לְמַחֵר. אָדָם חוֹשֵׁב — הֵן אָמַת שְׁזָהוּ דְּבַר נִפְלֵא מְאֹד לְהִיּוֹת שִׂמַּח, אָבֵל הַיּוֹם עָבְרוּ עָלַי מִשְׁבְּרִים וְגַלִּים, הֶפְסְדִים, יֵשׁ לִי עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, הָיָה לִי רִיב עִם מִישָׁהוּ, מָחָר אָנִי מִבְּטִיחַ שְׂאֵהֶיָה בְּשִׂמְחָה, אוֹמְרִים לוֹ: לֹא, לֹא! אֵין הַשִּׂמְחָה מִמְתַּנַּת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשִּׂמַּח הַיּוֹם — שִׂמַּח לְמַחֵר. תַּתְּחִיל עוֹד הַיּוֹם, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ערב) עַל הַפְּסוּק (תהלים צה, ז): "הַיּוֹם אִם בְּקִלּוֹ תִשְׂמְעוּ", אִם אַתֶּם רוֹצִים לְשִׂמְעַ בְּקוּלוֹ יִתְבָּרַךְ, צָרִיכִים לִידַע שְׂאֵין לָנוּ — רַק הַיּוֹם הַזֶּה, וְאַף שְׁזָה קָשָׁה, אָבֵל זֹו עַקֵר עֲבוֹדַתְנוּ, לְהַפְּךְ אֶת הַיְגוֹן וְהָאֲנָחָה אֶל תוֹף הַשִּׂמְחָה, וְזָה יוֹצִיאֵנוּ מִהַגְּלוּת וּמִכָּל הַצָּרוֹת. אֵיזָה יִפִּי שְׂיִהוּדֵי שִׂמַּח, אֲשֶׁר זֶה מִדְּבִיקוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֻכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכוֹת לא.): אֵין עוֹמְדִים לְהַתְּפַלֵּל, אֶלָּא מִתוֹף שִׂמְחָה שֶׁל מְצוּהָ. אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת שִׂמַּח שְׁזוֹכָה לְקַיִם מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, שְׂמַנִּיחַ תְּפִלִּין — אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זֹו! יֵשׁ לוֹ מְזוּזָה, הוֹלֵךְ בְּצִיצִית, בְּזָקֵן וּפְאוֹת, אוֹכֵל כָּשֶׁר, שׁוֹמֵר שַׁבָּת, אֵיזוֹ שִׂמְחָה! וּכְשֶׁאָדָם שִׂמַּח בְּמְצוּוֹת שְׁלוֹ, בְּזָה מְגַלָּה טֵהַר

לָבְבוּ, שֶׁהוּא מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם. וְלָכֵן
 אוֹמֵר רַבְּנּוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׁמֻחָה, סִימָן א'): כְּשֶׁאָדָם
 עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשֻׁמְחָה, סִימָן שֶׁלְבוּ שָׁלֵם לְאֵלֶיךָ. אִשָּׁה
 שֶׁהוֹלֶכֶת בְּצַנִּיעוּת, גּוֹרֶמֶת שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעַלָּה,
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁתַּבַּח עִם אִשָּׁה שֶׁלֹּא נִסְחָפֶת אַחֵר
 אֶפְנֵת הַגּוֹיִים, אֲלֹא הוֹלֶכֶת בְּכִסּוּי רֹאשׁ, וְלֹא רוֹאִים שׁוֹם
 שֶׁעָרָה מְשַׁעֲרוֹת רֹאשָׁהּ, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים
 (בְּרֻכּוֹת כד.): שֶׁעַר בְּאִשָּׁה עָרוּהָ; רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּר יוֹחָאי
 אוֹמֵר בְּסִפְרוֹ הַזֶּהר (נִשְׂא קכו): תּוֹנְבָא לִיתָא עַל בֶּר נִשְׁ
 שְׁמַרְשָׁה לְאִשְׁתּוֹ לִילָךְ בְּגִלּוּי שֶׁעַר, וְכָל הַעֲנִיּוֹת וְהַצָּרוֹת
 שֶׁבָּאוֹת בַּבַּיִת, הֵן מִחֲמַת שֶׁהָאִשָּׁה אֵינָה הוֹלֶכֶת בְּכִסּוּי
 רֹאשׁ, אֲבָל בְּשַׁעָה שֶׁמְכַסֶּה שֶׁעֲרוֹת רֹאשָׁהּ, הוֹלֶכֶת
 בְּצַנִּיעוּת, שׁוֹמֶרֶת טְהָרַת הַמְּשֻׁפָּחָה — אֵיזָה יִפִּי הוּא
 זֶה! אֵיזָה שָׁכַר תִּקְבֵּל; לְאִשָּׁה יוֹתֵר קָשָׁה, כִּי סוּף כָּל
 סוּף הִיא מְסַתְּפֶלֶת סְבִיב, וְרוֹאֶה אֶת אֶפְנֵת הַגּוֹיִים
 הַמְּסֻתָּבְבִים בְּפְרִיצוֹת כְּחִיּוֹת, וְהִיא הוֹלֶכֶת בְּגִאָוָה
 וּבְגִאוֹן בְּשֶׁרוּוּלִים אֲרָכִים, כְּבַת יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁרָה, שֶׁלֹּא
 יִכְשְׁלוּ בָּהּ. בְּזֶה הִיא מְמַלֵּאת אֶת רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ
 שָׁמוּ! וְכֵן כָּל יְהוּדֵי הַמְּקָיִם מְצוֹוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשֻׁמְחָה,
 יוֹצֵאִים עֲלֵיו כְּרוּזִים בְּשָׁמַיִם: אֲשֶׁרִי הָאָדָם הַזֶּה שֶׁעוֹשֶׂה
 אֶת רְצוֹן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה לד, סִימָן ט'): לְמַדְתָּךְ תּוֹרָה דִּרְךָ

אָרץ, שְׁכַשְׁיָהּ אָדָם עוֹשֶׂה מְצוּה, יֵהָא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ בְּלֵב שְׂמֵחַ. אִם אַתָּה כָּבֹד עוֹשֶׂה אֶת הַמְצוּה, תַּעֲשֶׂה אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה, וּבְזֶה אַתָּה מְגַלֶּה שְׁלִבְךָ שְׁלֵם עִם אֱלֹקֶיךָ. וּבְכַרְט כְּשֶׁאָדָם בָּא וּמִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זֶה! חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (פְּנִיחוּמָא וַיְרָא א'): אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֵיוּ זֵהִירִים בְּתַפְלָה, שְׂאִין מְדָה אַחֲרֵת יָפָה הַיְמִנָה, וְהִיא גְדוּלָה מִכָּל הַקְרָבָנוֹת, וְאֶפְלוּ אֵין אָדָם כְּדָאֵי לְעָנוֹת בְּתַפְלָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֲסֵד עִמוֹ, כִּיּוֹן שְׂמִתְפַּלֵּל וּמְרַבֵּה בְּתַחֲנוּנִים, אָנִי עוֹשֶׂה חֲסֵד עִמוֹ. אֵיזָה לְפִי שֶׁל חַיִּים שְׂאָדָם זוֹכָה לְדַבֵּר אֶל מַלְאָךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְבַקְשׁוֹ יִתְבַּרְךָ כָּל צָרְכָיו, הַצְדִּיקִים מְבַקְשִׁים אוֹתָנוּ, שְׁנַתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֵה עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (הוֹשֵׁעַ יד, ב): "שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד הַיְיָ" הַאֱלֹקֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעוֹוֹנֶךָ, קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל הַיְיָ"ה"; אוֹמְרִים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה לַח, סִימָן ד'): אֵינִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלָּא דְּבָרִים. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה שְׂרָק נְבוֹא אֵלָיו וּנְדַבֵּר לְפָנָיו. וְזוֹ מְצוּת עֲשֶׂה לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּלְבַקֵּשׁ כָּל צָרְכֵינוּ. וּבְזֶה תְלוּיּוֹת כָּל הַמְצוּוֹת, כִּי כְּשֶׁאָדָם רָגִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, אֲזִי יְבַקֵּשׁ מִלְּפָנָיו: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנֵי לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין כְּשֵׁרוֹת

מסופר הגון. רבונו של עולם, זכני שתהיה לי מזוזה
 כשרה על דלת ביתי, ותשמר אותי שלא יהיה לי פגע
 ונגע בתוך ביתי. רבונו של עולם, זכני לאכל רק
 מאכלות כשרים בלי שום פקפוק כלל, ולא יבוא לפי
 שום מאכל שאיננו כשר, שיש בו תולעים וחרקים.
 רבונו של עולם, זכני לשמור שבת ולא לחללה, ולהיות
 בשמחה כל השבת". אם אדם מרגיל עצמו לדבר כך
 אל הקדוש-ברוך-הוא, זו השמחה של כל המצוות.
 ולכן אומרים חכמינו הקדושים (פנחומא פזריע ה'): אם
 אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהם, אני מוסיף
 לכם שמחה; כי אין שמחה כשמחת המצוות, שאנו
 עושים רצונו יתברך. אם אדם היה יודע את זאת, היה
 כל-כך שמח, ומשמח את אחרים.

ג.

מעלת הזוכה לחזק תמיד אחרים ולהרבות בשלום הבריות

בני ובנותי היקרים! אינכם יכולים לתאר ולשער
 מה זה לחזק יהודים אחרים. לדאבוננו הרב, ישנם
 כל-כך הרבה עניים, שאינם מסיימים את יומם, והם
 מלאי חובות, ישנם הורים שכולים, ישנם אלמנות
 ויתומים, ישנם סובלי חלאים, וישנם סתם בני-אדם

שְׂבוּרִים, וּכְשֶׁאַתֶּם הוֹלְכִים לְחַזְקָם וּלְעוֹדְדָם וּלְשִׂמְחָם, וְלִהְשָׁלִים עִמָּהֶם, אֵין עוֹד מַעֲלָה גְדוֹלָה יוֹתֵר מִזֶּה. וּבְשִׁבִיל זֶה בָּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַבְּרִיאָה, שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין כָּלֶם. כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (שַׁבַּת י'): שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׁלוֹם; וְכֵן אוֹמְרִים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה ט', סִימָן ט'): גְּדוֹל שְׁלוֹם, שֶׁכָּל הַבְּרָכוֹת כְּלוּלוֹת בּוֹ. וְזֶה אָנוּ צָרִיכִים לְרְאוֹת — שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, וְנִנְעֹזר אֶחָד לְשָׁנִי; בַּבַּיִת — הַבַּעַל לְאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה לַבַּעַל, אֵיזוֹ שְׂמִיחָה זוֹ כְּשֵׁישׁ שְׁלוֹם-בַּיִת, אֶךְ כְּשֵׁישׁ מְרִיבוֹת בֵּינֵיהֶם, אֵינָם יְכוּלִים לְהִתְרַכֵּז בְּשׁוֹם דְּבָר, מְרִים חֲיִיהֶם מְאֹד, נוֹחֲלִים גִּיהֲנוּם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהַמּוֹת טוֹב מִחַיִּים כְּאֵלוֹ. וְלִהְפֹּךְ — מְתִי נֹאמֵר "וְחֵי בָּהֶם"? כְּשֵׁישׁ שְׁלוֹם בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אֵיזוֹ שְׂמִיחָה הִיא זֶה, שְׂעוֹשִׂים שְׁלוֹם-בַּיִת. אָנוּ עֹדִים הַיּוֹם לְכָל-כֶּף הַרְבֵּה קִטְטוֹת שְׂנֵת־הַיּוֹת בְּבָתִּים, וְתוֹצְאוֹתֵיהֶן הָרוֹת אֶסוֹן, עַד כְּדֵי גְרוּשִׁין, וְהַכֹּל מִתְחִיל מִשְׁטִיּוֹת וְהַבָּלִים, מוֹכּוֹחִים, מַדְבּוּרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, שֶׁזֶה אֲשֶׁר גּוֹרֵם אַחֲר־כֶּף לְכָל הַצָּרוֹת, וְתַכְף-וּמְיָד יֵשׁ רְשָׁעִים שְׂמֵת־עָרְבִים בֵּין בְּנֵי הַזּוּג, וְגוֹרְמִים לָהֶם לְהִתְגַּרֵּשׁ. בְּשָׁעָה שְׂאָנוּ יוֹדְעִים, שְׂשִׁשְׁנָם צְדִיקִים הַמוֹסְרִים נִפְשָׁם שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בַּבַּיִת, וְאֵינָם מְעוֹדְדִים גְרוּשִׁין. קוֹרֶה שְׂרָבִים, וּבּוֹדָאֵי אֵין זֶה טוֹב, אֲבָל אִם כָּבֵר יִשְׁנֵן אֵי הַבְּנוֹת, מְצוּה גְדוֹלָה

לַעֲשׂוֹת בֵּינֵיהֶם שְׁלוֹם, עַד כְּדֵי כָּךְ, שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ
הִקְדוּשִׁים (סִפָּה נג:): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁמִי יִמְחָה
עַל הַמַּיִם, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא מְסַכֵּים שְׂיִמְחוּ אֶת שְׁמוֹ, הָעֶקֶר שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם
בְּבֵית. וְאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הִקְדוּשִׁים (פְּנִיחָמָא יְתֵרוֹ יז), הִנֵּה
מְצִינּוּ שְׁעַל אַבְנֵי הַמְּזִבַּח אָסוּר לְהִנִּיף בְּרוּזֵל. וּמָה אַבְנֵי
הַמְּזִבַּח שְׂאִינָן רוֹאוֹת, אִינָן שׁוֹמְעוֹת וְאִינָן מְדַבְּרוֹת, עַל
שְׂמִטִּילוֹת שְׁלוֹם, אָמְרָה תוֹרָה: לֹא תִּנִּיף עֲלֵיהֶם בְּרוּזֵל,
הַמְּטִיל שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה,
שְׂיִאֲרִיכוּ יָמָיו וְשָׁנוּתָיו; עַל-יָדַי עֲשִׂיתָ שְׁלוֹם-בֵּית, זוֹכָה
לְאֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים. אָנוּ שׁוֹמְעִים בְּכָל יוֹם מְקָרִים
מְזַעְזָעִים, וְשׁוֹאֲלִים; לָמָּה זֶה מִגִּיעַ לָנוּ? ! מִי יוֹדֵעַ אִם
לֹא הָיָה בְּיָדֵינוּ הַכַּחַח לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ,
וְלֹא עָשִׂינוּ, אִם לֹא הָיָה לָנוּ הַכַּחַח לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין
יְהוּדִים וְלֹא דְרַבָּנוּ אֶת זֹאת, יְכוּלִים לְגוֹר בְּיַחַד בְּבִנְיָן
מִשְׁתָּף, וְלֹא לְדַבֵּר עִם שְׂכָנִים, לְרִיב עִמָּהֶם בְּעֵבוֹר הַבְּלִי
הַבְּלִים וְכוּ', הִיִּתְכַן?! הֵן זֹו עֲצַת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם —
לְהִרְבּוֹת בְּמִפְלָגוֹת, פְּלָג, פְּלָג, לְפָלַג אֶת הָעָם. הַגִּיעַ
הַזְּמַן שֶׁנִּתְאַחַד יַחַד, עַל-יָדַי שְׂמַחַת הַמְּצוּוֹת, נִרְאָה
לְהִרְבּוֹת בְּמִצְוּוֹת, נִשְׁתַּדֵּל שְׂיִוֹתֵר יְהוּדִים יִשׁוּבוּ
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לְהִכְנִיס אֶהְבָּה בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, מָה
אֲכַפֵּת לִי דֶרֶךְ מִי הוּא חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה?! הָעֶקֶר שֶׁהוּא

חֹזֵר בְּתִשׁוּבָה אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. כִּי זֹאת כָּל אֶחָד
וְאֶחָד צָרִיךְ לְזָכֹר, שְׁחִזְרָה בְּתִשׁוּבָה הִיא רַק אֶל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלֹא אֶל בְּנֵי-אָדָם, לֹא אֲכַפֶּת לִי
עַל-יְדֵי מִי יֵשׁ לְפָלוּנִי הַתְּעוֹרְרוֹת, אֲנִי צָרִיךְ לְחַזֵּר
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה רַק אֶל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְלֹא אֶל
בְּשָׂר וָדָם. וְאִם תִּלְכוּ בְּצוּרָה כְּזוֹ, אֲזַ תְּהִיּוּ בְּשָׁלוֹם זֶה
עִם זֶה, וְתַעֲזְרוּ זֶה לְזֶה.

ד.

מַעֲלַת הַזִּכּוּה לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם זולתו

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עַל-יְדֵי הַחֶסֶד שְׂאָדָם עוֹשֶׂה
עִם זולתו, זִכּוּה לְחֵיוֹת חַיִּים הַטּוֹבִים בְּיוֹתֵר. לָמָּה בָּאנוּ
לְזֶה הָעוֹלָם? לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כַּמוּבָא
בַּזֵּהָר (בא מב.): בְּגִין דְּאִשְׁתְּמוּדְעוּן לֵיהּ; כְּדֵי שְׁנַזְכֶּה
לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פָּנִים אֶל פָּנִים, שְׁנַזְכֶּה
לְרֵאוֹת בְּכָל דְּבַר אֶת הַרוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת הַמְּחִיָּה אֶת
זֶה הַדְּבַר, וְאֲז נֹאֵהֵב אֶת כָּל אֶחָד, וְנִגְמַל חֶסֶד עִם כָּל
בְּרִיָּה. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אֹמְרִים (יְלָקוּט הוֹשַׁע, רָמְזו תַקְכַּב):
חָבִיב עָלַי חֶסֶד שְׂאֵתָם גּוֹמְלִים זֶה עִם זֶה, יוֹתֵר מִכָּל
הַזְּבַח שְׁזָבַח לְפָנַי שְׁלָמָה; שְׁלָמָה הַמְּלֶךְ הַקָּרִיב אֶלְךָ
קָרְבָנוֹת בְּכָל יוֹם. אֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַחֶסֶד

שְׂיִהוּדֵי עוֹשֶׂה עִם יְהוּדֵי שְׁנֵי, שָׁוֶה אֶצְלֵי יוֹתֵר מִכָּל
הַקְּרִבּוֹת שֶׁהַקְּרִיב לְפָנָי שְׁלֵמָה. כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
רוֹצֵה שְׂיִהְיֶה שְׁלוֹם בֵּין יְהוּדִים, וַיִּרְבּוּ בַעֲשֵׂית חֶסֶד זֶה
עִם זֶה. אַךְ אָנוּ עֲדִין רְחוּקִים מִזֶּה, וְלֹא נִטְעָה אֶת
עֲצָמֵנוּ, הָאֵם הִרְגָּלְנוּ לְהַקְדִים שְׁלוֹם לְכָל אָדָם? ! יְכוּל
לְעַבֵר אָדָם בְּרַחוּב וּלְהַפְגִישׁ עִם מֵאוֹת אֲנָשִׁים, וְלֹא
יְקַדִּים לָהֶם שְׁלוֹם, וְעוֹד תִּהְיֶה בְּלִבּוֹ טִינָה עֲלֵיהֶם, לָמָּה
לֹא הַקְדִּימוּ הֵם לוֹ שְׁלוֹם. אָדָם שֶׁדְּבוּק בְּהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא וּמְכִיר אוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וַיּוֹדַע מַה תְּכָלִית הַבְּרִיאָה,
הוּא יוֹדַע שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ אוֹהֵב אוֹתָנוּ, אֶת כָּל אֶחָד
וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן מְקַדִּים שְׁלוֹם לְכָל אָדָם. וּמַהִי תְּכָלִית
הַבְּרִיאָה? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא גִּשָׁא טז):
מִיּוֹם שֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹלָמוֹ, נִתְאַוָּה שְׂיִהְיֶה
לוֹ דִּינָה בַּתְּחִתּוֹנִים; הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְגוֹר
בֵּינֵינוּ, וְאֵיךְ? אִם נִדְּבַר אֵלָיו, וְאִם תָּמִיד יִהְיֶה בְּפִינוּ
מְלָה טוֹבָה לְזוּלָת. וְזֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד יְכוּל לְקַיֵּם; אֶחָד
יֵשׁ לוֹ חֲנוּת, תְּקַדִּים שְׁלוֹם לְכָל קוֹנֵה שְׁנַכְנָס אֶצְלָךְ,
תֹּאמַר: "בְּרוּךְ הַבָּא", "אֵיךְ אֵתָּה מְרַגֵּישׁ? ! " "מָה אָנִי
יְכוּל לְעֹזֵר לָךְ? ! " "הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵתָּךְ" וְכוּ' וְכוּ',
וְכָךְ נִכְנָסִים בְּשִׂיחָה עִם אָדָם, וְלֹא יֶאֱרָךְ זְמַן רַב, וַיִּפְתַּח
אֶת לְבוֹ הַכָּאוֹב; הַיּוֹם יִשְׁנֵם כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים
שְׂבוּרִים וְרָצוּצִים, מִחֲפָשִׁים אָדָם שְׂיוֹכְלוּ לְדַבֵּר אוֹתוֹ

ולספר לו מה שמעיק ומציק לו, אף מסכנים, אין להם
 אל מי לדבר. ולמה לנו לילה רחוק?! באו נתחיל
 בבית, יש לנו אבא ואמא קשישים, האם אנו הולכים
 לבקרים?! יכול לחלף שבוע, שבועים, חדש, ולא
 הלכנו אליהם. הורים יקרים, שגדלו אותנו, נתנו לנו
 מכל טוב, ויכולים לעבר שבועות שלא נראה פניהם,
 הכיצד?! ועל-כל-פנים לצלצל אליהם בטלפון,
 ולשאגלם לשלומם, גם זאת אין עושים, בשעה
 שאומרים חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ו', סימן ב'),
 שמצות כבוד אב ואם היא מהחמורה שבחמורות. וכן
 אומרים (תנא דבי אליהו רבה, כז): כל העולם כלו של
 הקדוש-ברוך-הוא, ואין הקדוש-ברוך-הוא מבקש את
 האדם אלא שיכבד אביו ואמו. האם אנו מכבדים
 אותם?! ולבל יהיו לנו טענות אחר-כך למה ילדינו
 מציקים לנו, למה איננו רווים נחת מהם, למה הם
 בורחים ועוזבים אותנו, ובכל יום מצלצלים אלינו
 ממוסדות הלמוד על התנהגותם הבלתי נאותה. הלא גם
 אנו איננו מכבדים את הורינו, ועל-פן גלף ונבקש
 מחילה וסליחה מהם, ונתחיל לכבדם, ולגרם להם
 קורת רוח, ולהשביעם רב נחת, אשר זו המצוה הכי
 גדולה, עד כדי כך, שבזמן שאדם מכבד אביו ואמו,
 אומר הקדוש-ברוך-הוא, מעלה אני עליהם כאלו דרתי

בִּינִיָּהֶם וְכַבְדוֹנֵי (קדושים ל:). הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דָר
 בְּמָקוֹם שֶׁמְכַבְּדִים אָב וְאִם, וְלִהְפֹּךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן,
 בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מְכַבְּדִים אֶת הַהוֹרִים, מְגַרְשִׁים, כְּבִיכּוֹל,
 אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן אִם אָנוּ מְדַבְּרִים מִשְׁלוֹם
 וְאַהֲבָה, צְדָקָה וְחֶסֶד, צְרִיכִים תְּחִלָּה לְכַבֵּד אֶת הַהוֹרִים,
 וְלֹא יַעֲבֹר יוֹם אֶחָד שֶׁלֹּא נִבְקְרָם, וְאִם אָנוּ גָרִים בְּעִיר
 אַחֲרֵת, לְכָל הַפְּחוֹת לְצַלְצֵל אֵלֵיהֶם בְּכָל יוֹם, לָמָּה יֵשׁ
 לָנוּ פְּנָאֵי לְדַבֵּר עִם כָּל הַמִּי וְמִי, וְרַק לַהוֹרִים אֵין לָנוּ
 זְמַן?! וְכֹאֲשֶׁר נַעֲשֶׂה חֶסֶד עִם הַהוֹרִים, וְנִשְׁאַל
 לְשִׁלוֹמָם, וְנַעֲזֹר לָהֶם, הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ יִרְאוּ דְגָמָא חִיָּה מַה
 זֶה כְּבוֹד הוֹרִים, וְאֲזִי גַם הֵם יִשְׁמְרוּ בְּכַבּוּדְנוּ, כִּי
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (סְפָה נו): שׁוֹתָא דִּינוּקָא
 בְּשׁוּקָא אוּ דְאַבוּה אוּ דְאַמִּיָּה; אִם הַיְלָדִים מְדַבְּרִים דְּבַר
 מָה, צְרִיכִים לִידַע שֶׁשְּׁמָעוּ אֶת זֹאת בְּבֵית. וְלִכֵּן חֲנוּף
 הֵינּוּ לְחֲנוּף עֲצָמוֹ קֵדָם, אִם נִשְׁמַר עֲצָמָנוּ מְמַרְיבוּת,
 מִמַּחְלָקָת, מֵאֵי הַבְּנוּת בְּתוֹךְ הַבֵּית, נִשְׁמַר עֲצָמָנוּ לֹא
 לְהַצִּיק לְשִׁכְנִים, וְאֲדַרְבֵּה נַעֲזֹרָם כְּכֹל יִכְלַתְנוּ, אֵיזָה יְפִי
 שֶׁל חַיִּים הוּא זֶה, וְעֲלֵיהֶם נֹאמֵר: "וְחִי בָהֶם". שְׁכְנִים
 חַיִּים בְּצוּתָא בְּאַהֲבָה וְרַעוּת, אֲשֶׁר עַל זֶה אָמַר הַחֲכָם
 מְכָל הָאָדָם (מְשָׁלִי כו, י): "טוֹב שְׂכָן קְרוֹב מֵאַח רְחוֹק";
 יֵשׁ לִי אָח בְּחוּץ לְאַרְץ, אוּ בְּעִיר רְחוֹקָה, וַיֵּשׁ לִי שְׂכָן
 קְרוֹב בְּבִנְיָן שְׁלִי, טוֹב לְחַיּוֹת עִמּוֹ בְּאַהֲבָה וּבְשִׁלוֹם,

שְׁכָנִים שְׁחֵיִים בְּאַחֲוָה וּבְרַעוּת, הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּא
לְגוֹר בְּשִׁכּוּנְתָם, וּמְרַגְּשֵׁים חַיִּים אַחֲרֵי, וְעַלֵּיהֶם נֹאמַר:
"וְחֵי בָהֶם"; וּבְאַמֶּת כָּלָנוּ יְכוּלִים לְזָכוֹת לָזֶה, אִם רַק
נִלְךָ בְּדֶרֶךְ שֶׁל חֶסֶד, לְהִרְבּוֹת בְּחֶסֶד עִם הַבְּרִיּוֹת, לְעֶזֶר
לְבְנֵי-אָדָם, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ, שְׁלֻצְעָרְנוּ הָרַב, יֵשׁ כָּל-כָּךְ
הָרַבָּה אֲלֻמָּנוֹת וַיְתוּמִים, יֵשׁ כָּל-כָּךְ הָרַבָּה תִּינוּקוֹת
שֶׁנִּשְׁבּוּ, מְסֻכָּנִים, לֹא קִבְּלוּ חֲנוּךְ תּוֹרְנִי, מְסֻכָּנִים,
מְסֻתוּבָבִים בְּתֵהוּ וּבֵהוּ, בְּהֶבֶל וְרִיק, לֹא יוֹדְעִים וְלֹא
מְרַגְּשֵׁים טַעַם הַחַיִּים, מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּסַמִּים וּבְסִפְיָנִים, בַּר
מִיָּנָן, וְאִם נִקְרַבְּם אֶל הַתּוֹרָה וְנִטְעִימָם מִחֲנוּךְ תּוֹרְנִי,
שֶׁל יְהוּדִית וְאַמוּנָה, זֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שְׁאֵנוּ
יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם. עַל-כֵּן נִשְׁתַּדֵּל לְהַזְמִינָם לְבֵיתֵנוּ
לְשֶׁבֶת, נִזְכָּה אוֹתָם בְּמַצּוֹת תְּפִלִּין, צִיצִית, צַדִּיקָה וְכוּ',
נִרְאֶה לָהֶם אֶהְבָּה, וְנִזְכָּה לְהַחְזִיר אֶת כָּלֵם בְּתִשׁוּבָה. וְזֶה
מֵה שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה — שֶׁנִּחְזִיק עֲצָמֵנוּ יַחַד,
וְנַעֲזֹר אֶחָד לְשָׁנִי, וְזֶה "וְחֵי בָהֶם", זֶה נִקְרָא חַיִּים,
מְסֻפִּיק הַשְּׁנֵאָה, מְסֻפִּיק הַסְּתוֹת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שֶׁתֵּל
שְׁלִיחֵיו בְּכָל מוֹשְׁבָה, בְּכָל עִיר, בְּכָל מְדִינָה, לַעֲשׂוֹת
פְּרוּדִים בֵּין נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְלָכֵן עָלִינוּ בְּכַח הַתּוֹרָה
וְחַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, בְּכַח צְדִיקֵי הַדּוֹר הַדְּבוּקִים בְּאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, לְלַכֵּת וּלְהַשְׁפִּיעַ עַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְרִשָּׁם
יְלִדֵיהֶם בְּמוֹסְדוֹת שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁיִּקְבְּלוּ חֲנוּךְ עַל בְּרָכֵי

היְהוּדוֹת, עַל יְסוּדוֹת הָאֲמוּנָה הַצְּרוּפָה. הָבָה נַעֲשֶׂה חֻסֵּד עִם כָּל־ם, וְאִז נִזְכָּה שֶׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׂרָה בִּינֵינוּ, וְיִשְׁמַר אוֹתָנוּ. לָמָּה קוֹרוֹת לָנוּ כָּל הַצְּרוֹת הַלָּלוּ? מִפְּנֵי שָׂאֵנוּ מְגַרְשִׁים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵאֲתָנוּ, וְכִמּוֹ שְׁכַתוּב (דְּבָרִים ל"א, י"ז): "הֲלֹא כִי אֵין אֱלֹהֵי בְּקִרְבִי וּמִצְּאֵנִי הִרְעוֹת הָאֱלֹהִי", מְגַרְשִׁים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מֵאֲתָנוּ, עַל-כֵּן אָנוּ סוֹבְלִים סִבָּל, כִּי אִם הֵיינוּ מְדַבְּרִים זֶה עִם זֶה בְּאַחֲדוֹת אַחַת, וּמְחַזְּקִים אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, אֲמוֹת הָעוֹלָם הָיוּ לוֹמְדִים מֵאֲתָנוּ, וְעוֹזְבִים אוֹתָנוּ. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ל"ח, סִימָן ו'): גְּדוֹל הַשְּׁלוֹם שֶׁאֶפְלוּ יִשְׂרָאֵל עוֹבְדִים עֲבוּדָה זָרָה וְשְׁלוֹם בִּינֵיהֶם, אָמַר הַמַּקּוֹם, כְּבִיכּוֹל, אֵינִי יָכוֹל לְשַׁלֵּט בָּהֶם, כִּיּוֹן שֶׁשְׁלוֹם בִּינֵיהֶם; רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, אֲנָשִׁים הַדִּרְדְּרוּ עַד עֲבוּדָה זָרָה, אֲבָל אִם אוֹחֲזִים עֲצָמָם בְּיַחַד, לֹא יְכוּלִים לְקַבֵּל עֲנָשׁ, כִּי אֲצֵל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא חָשׁוּב מְאֹד אַחֲדוֹת וְאַהֲבָה. וְלָכֵן הָבָה נִפְסִיק עִם הַהֶסְתּוֹת הַפְּרוּעוֹת, שָׂאֵנוּ שׁוֹמְעִים בְּכָל יוֹם בְּכָלִי הַתְּקַשְׁרֹת, אֲשֶׁר מְמַלְאִים אֶזְנֵינוּ עִם שִׁקָּר וְכֹזֵב, וְעוֹבְדִים עַל בְּנֵי-אָדָם. יִשְׁנֵם כְּאֵלוֹ הַמְּקַבְּלִים מִשְׁכּוֹרוֹת 'שְׂמִנוֹת', וְכָל עֲבוּדָתָם — רַק הֶסְתּוֹת, לְהֶסִית זֶה נֶגְדַּזְה וְכוּ'. הָבָה נִגְלָה כָּל-כֵּן אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכָל־ם, עַד שֶׁתִּבְטַלְנָה כָּל הַהֶסְתּוֹת הַפְּרוּעוֹת, וְנֵאֱהָב זֶה אֶת זֶה, וְנִשְׁמַח זֶה עִם

רפח

וְחַי בְּהֵם

זֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְגֹאֲלָהּ הַשְּׁלֵמָה, שְׂבוּא יָבוּא מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, וַיִּגְאֹלְנוּ גְּאֹלֵת עוֹלָם, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן
וְאָמֵן!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

רוח בְּטוֹחַ

יגלה מעלת האדם, אשר הוא תמיד שמח,
ומקיים את מצוותיו ותברך בשמחה
עצומה, ומדבר אל הקדוש-ברוך-הוא,
אשר אין ערך למעלתו.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תוכב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: בְּזֶה שְׂאָדָם מְקַרֵּב אֶל
הַצְּדִיק, זֶהוּ רוּחַ בְּטוּחַ, כִּי הַצְּדִיק תָּמִיד יִחְזַק
וַיַּעֲזֹד וַיִּשְׂמַח אוֹתוֹ, וַיִּוְרְהוּ דַרְךְ קֵלָה אִיף
לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן אֲשֶׁרִי
מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל צְדִיק אֲמַתִּי,
הַמְּבִין אוֹתוֹ וּמְקַרְבּוֹ אֶל הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ.
(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתמא)

קונטרס

רוח בְּטוּחַ

רַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נה): רוּחַ
הָעוֹלָם הַזֶּה אֵין לְשַׁעַר, דְּהֵינּוּ מֵה שְׂאָדָם יְכוּל לְהַרְוִיחַ
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאֵינוּ צָרִיךְ לְהוֹצִיא הוֹצָאוֹת מִשְׁלוֹ, רַק מֵה
שֶׁהַכִּין לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עִם זֶה יְכוּל לְהַרְוִיחַ "רוּחַ
בְּטוּחַ". אָנוּ רוֹאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּשֶׂאָדָם רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת
אֵיזָה עֵסֶק, עָלָיו לְהַתְיַגֵּעַ עַד שֶׂמוּצָא מְקוֹם, וּכְשֶׂמוּצָא
מְקוֹם, צָרִיךְ לְהַשְׁקִיעַ כֶּסֶף לְשַׁכְרוֹ, וְאַחֲרֵי כֵן צָרִיךְ
לְהַתְיַגֵּעַ לְהַכִּין אֶת הַמְּקוֹם, וְאַחֲרֵי כֵן צָרִיךְ לְקַנּוֹת
סְחוּרָה, וְכֵן לְדַאֵג לְאֲנָשִׁים שֶׁיַּעֲזְרוּ לוֹ לְסַדֵּר אֶת
הַסְּחוּרָה וְכוּ', וְעַד שֶׂמִּמְתִּין שְׂיִכְנַס אֵיזָה קוֹנָה, עָלָיו
לְהַשְׁקִיעַ הוֹן תּוֹעֲפוֹת עַל סֶפֶק סֶפֶקָא רוּחַ, וְהֵנָּה הַכִּין
לָנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא "רוּחַ בְּטוּחַ", שֶׁלֹּא נִצְטָרְךְ
לְהַשְׁקִיעַ כְּלוּם, וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
כד): מִצָּוָה גְּדוּלָּה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד; אָדָם שֶׁשִּׂמַּח
עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, זֶה הַמִּצְוָה הַגְּדוּלָּה בְּיֹתֵר. אַבְּל

זֶה בָּא לְאָדָם מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי מְרַב צָרוֹת וְיִסּוּרִים
 וּמְרִירוֹת, שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הַטֵּבֵעַ שְׁלוֹ
 לְהַמְשִׁיךְ אֶל עֲצָבוֹת, אֶל מְרִירוֹת וְאֶל דְּכָאוֹן. וְלִכֵּן צָרִיךְ
 לְהִכְרִיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, וְזוֹ עֲבָרָה גְדוֹלָה
 כְּשֶׁהוּא בְּעֲצָבוֹת. וּבְזֶה שִׁשְׂמִיחַ עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 זוֹ הַמְּצוּהָ הַכִּי גְדוֹלָה, וְזֶה הָעֶסֶק הַגָּבֹהַ בְּיוֹתֵר שֶׁאָדָם
 צָרִיךְ לְהַגִּיעַ — לְהִיּוֹת כָּל-כָּף דְּבוּק בּוֹ יְתִבְרֵךְ, עַד
 שְׁאִין לִפְנֵי מַרְאֵה עֵינָיו רַק אֱלֻקוֹתוֹ יְתִבְרֵךְ. וְאוֹמֵר רַבְּנּוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן כד): כְּשִׂיְהוּדֵי מְקִיִּים מְצוּהָ
 בְּשִׁמְחָה, יֵשׁ כַּחַ בַּמְּצוּהָ לְלַכֵּת מֵעוֹלָם אֶל עוֹלָם, עַד
 רוּם גְּבוּהֵי מְרוֹמִים. וְאָדָם שֶׁנִּמְצָא בְּמִדּוֹר הַקְּלָפוֹת, אִם
 הוּא מְקִיִּים מְצוּהָ בְּשִׁמְחָה, הַמְּצוּהָ תּוֹצִיאֻ מֵהַשְּׂאוֹל
 תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו, מֵהַקְּלָפוֹת שֶׁמְסַבְּבוֹת אוֹתוֹ, וַיַּעֲלֶה עַד
 עוֹלָם הָאֲצִילוֹת; כִּי עַל-יְדֵי שִׁמְחַת הַמְּצוּוֹת יְכוּלִים
 לַעֲלוֹת לְמַעְלָה מִנִּפְשֵׁין, רוּחִין וְנִשְׁמָתִין, וְלִהְגִיעַ
 לְרוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת. אָדָם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִשְׁקִיעַ כָּלוּם, רַק
 לְהִיּוֹת שִׁמְחָה שֶׁהוּא יְהוּדֵי, וְלִכֵּן אָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם
 בְּרָכָה: "שְׁלֹא עֲשֵׂנִי גוֹי". אוֹמֵר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן,
 חֵלֶק ב', סִימָן י'), שִׁזוֹ הַשִּׁמְחָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר — שְׁזַכִּיתִי
 לְהַבְרָא מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עֲשֵׂנִי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, כִּי מָה
 הֵייתִי עוֹשֶׂה, אִם הֵייתִי נִבְרָא אֵיזָה גוֹי?! נִמְצָא,
 שֶׁהַשִּׁמְחָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַשִּׁמְחוֹת, וְאָדָם שֶׁשִּׁמְחָה עִם

הַמְצוּוֹת, זֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב לְמַעַלָּה, וְזֶהוּ "רוּחַ בְּטוּחַ". כִּי כִּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן כד), שְׁגַם חֲכָמֵי הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים, שְׁכָל הַמַּחְלוֹת וְהַחֲלָאִים רָעִים שֶׁבָּאִים לָאָדָם, זֶה רַק מִחֲמַת חֲסְרוֹן הַשְּׂמִחָה, כִּי אִם אָדָם הִיָּה תָמִיד שְׂמֵחַ, אַף פַּעַם לֹא הִיָּה חוֹלָה. אֲבָל טֵבַע הָאָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרֵי הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְזֶה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי. וְלִכֵּן אוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל (ספר-הַמְדוּת, אוֹת שְׂמִחָה, סימן ג'): בְּרִבּוֹת הַשְּׂמִחָה, נִתְחַזַּק כֹּחַ הַשְּׂכָלִי, וְהַמְאָכֵל וְהַמְשַׁתֵּה סִבָּה גְדוֹלָה לְשְׂמִחַת הַלֵּב, וְלִהְרַחֵק הָעֲצָבוֹת וְהַדְּאָגָה. רוֹאִים חוֹלָה, בַּר מִיָּנֵן, שְׂאִינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וְהַכֹּל הוֹלֵךְ הַפֶּךָ רְצוֹנוֹ, אֲבָל אִם הוּא שְׂמֵחַ — הַכֹּל מִשְׁתַּנֵּה אֲצִלוֹ, כָּל מַעֲרַכַת הָעֵכוֹל מִשְׁפַּעַת מִשְׂמִחָה, וְזֶה "רוּחַ בְּטוּחַ" שְׂאִין צָרִיךְ לְהַשְׁקִיעַ כְּלוּם, רַק לִהְיוֹת בְּשְׂמִחָה שְׂזִכִּיתָ לְהַבְרָא יְהוּדִי. וּמִכָּל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן כְּשִׂיְהוּדִי זוֹכֵה לְקִיָּם מִצְוָה אַחַת, עָלָיו לִהְיוֹת שְׂמֵחַ כָּל-כֶּף, שְׂזוֹכֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלִכֵּן אוֹמַר רַבֵּנוּ ז"ל (ספר-הַמְדוּת, אוֹת שְׂמִחָה, סימן א'): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשְׂמִחָה, סִימָן שֶׁלְבוֹ שָׁלֵם לְאַלְקִיו; כִּי עַל-יְדֵי שְׂמִחַת הַמְצוּוֹת, בְּזֶה מוֹכִיחַ בְּעֵלִיל שֶׁלְבוֹ טָהוֹר, וְהוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְלִכֵּן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ויקרא רבה, פְּרָשָׁה לַד, סימן ח'): לְמַדְתָּךְ

תורה דרך ארץ, שפשיהא אדם עושה מצוה, יהא עושה אותה בלב שמת. ולמה איננו שמחים ועליזים? אין זאת אלא מהקלפות והסטרא אחרא שמשוככות אותנו. כי באמת הנשמה של כל יהודי, זה רוחניות חיות אלקות, ותכלית הנשמה, שתהיה דבוקה באין סוף ברוך הוא, וכיון שיורדת לזה העולם הגשמי והחמרי, עולם העשיה, המלא קלפות והסתרות, תכף ומיד נעלם ונסתר ממנו אלקותו יתברך, והוא כבר נכנס בדפאון, בעצבות ובמרירות, ומתיאש מחייו. וזה מה שהורס את כל האדם, ולכן לא בחנם שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן כד): מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד. כי באמת אומרים חכמינו הקדושים (יומא פה:): וחי בהם (ויקרא יח, ה) — ולא שימות בהם; תכלית התורה והמצוות — לחיות חיים רוחניים, להרגיש את הקדוש-ברוך-הוא בזה העולם, כמו שאומרים חכמינו הקדושים (תנחומא גשא טז): מיום שברא הקדוש-ברוך-הוא עולמו, נתאנה שיהיה לו דירה בתחתונים; הקדוש-ברוך-הוא רוצה לגור בינינו, שנקיים את מצוותיו, שהן רצונו יתברך, ואומרים חכמינו הקדושים (ברכות נז): אפלו ריקנין שפך, מלאים מצוות פרמון; ולכן למה איננו שמחים ועליזים? כי אין לנו אמונה בעצמנו. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סא):

כמו שאדם צריך שתהיה לו אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, שמנהיג עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, והכל זה אלקות ואלקות זה הכל, כך צריך אדם שתהיה לו אמונה בעצמו, שהקדוש-ברוך-הוא אוהב אותו, וכל מה שהוא עושה בעבורו יתברך, זה חשוב למעלה, ואז אם היה אדם יודע, שכל מצוה ומצוה שמקיים — חשיבותה היא לאין ערוך, היה מאשר מאד. ואומרים חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה לב, סימן ו'): עושה אדם מצוה אחת, הקדוש-ברוך-הוא נותן לו מלאך אחד, עושה אדם שתי מצוות, נותן לו הקדוש-ברוך-הוא שני מלאכים, עושה הרבה מצוות — נותן לו הקדוש-ברוך-הוא חצי מחנהו. אם יהודי היה יודע מה זו מצוה — היה רוקד כל היום משמחה.

יהודי הזוכה שיש לו מזוזה על פתח ביתו, איזו שמחה היא זו! יש לו שמירה לבית. חכמינו הקדושים אומרים (עין ילקוט שמות רכט): מלך בשר ודם — הוא יושב בפנים, ועבדיו שומרים עליו מבחוץ, לא-כן עם ישראל יושבים בפנים, ומלך מלכי המלכים יושב בחוץ ושומר עליהם, שזו מצות מזוזה, שהיא על פתח ביתו של אדם, ומה כתוב בה? "שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד". לאיזה יהודי אין מזוזה?! ואם-כן אדם

צָרִיף לְשִׁמְחַ בָּזָה, וּכְשִׁיּוּצָא מִפְּתַח בֵּיתוֹ, שְׁיִנִּיחַ יָדוֹ עַל
הַמְּזוּזָה וַיִּנְשֹׁק אוֹתָהּ, וַיִּבְקֶשׁוּ יִתְבַּרְךָ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם,
הִנֵּה אָנִי יוֹצֵא, תִּשְׁמַר אוֹתִי בַדֶּרֶךְ מִכָּל פְּגַע רַע, מִכָּל
מִיַּי מִקָּרִים רָעִים, מִמְּלֶאךָ הַמְּשַׁחֵת, מִפְּגוּעִים,
מִתְאַנּוֹת דְּרָכִים"; וּכְשֶׁחֻזַּר אֶל פְּתַח בֵּיתוֹ, שְׁיִחְזִיק יָדוֹ
עַל הַמְּזוּזָה, וַיִּתֵּן תּוֹדָה לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, שֶׁהִחְזִירוֹ בְּרִיא
וְשָׁלֵם, וַיִּנְשֹׁק לַמְּזוּזָה. אִם אָדָם הָיָה מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ לַחֲיוֹת
בְּצוּרָה כְּזוֹ — הָיָה שִׁמְחַ תָּמִיד, כִּי מָה הַפְּסִיד בָּזָה
הָעוֹלָם?! יֵשׁ לוֹ מִתְּנָה — מִצְּוֹת מְזוּזָה, שֶׁהִקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ מִבְּחוּץ. מִכָּל שֶׁכֵּן יְהוּדֵי שְׁזוּכָה
וַיֵּשׁ לוֹ זֶקֶן וּפְאוֹת, אֵיזוֹ שְׂמֻחָה הִיא זוֹ! יֵשׁ לוֹ צֶלֶם
אַלְקִים, הוּא מְקַיֵּם אֶת הַרְצוֹן שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.
יְהוּדֵי שֶׁהוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם עִם צִיצִית, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ!
יְהוּדֵי הַמִּתְעַטֵּר בַּתְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, זֶהוּ הַכֶּתֶר שֶׁל הַמֶּלֶךְ,
אֵיזוֹ שְׂמֻחָה הִיא זוֹ! יְהוּדֵי הַזּוֹכָה לְשִׁמְרַת שַׁבַּת וְשִׁמְחַ
בְּשַׁבַּת, נִמְשָׁךְ עָלָיו שִׁפְעַת עַל כָּל הַשָּׁבוּעַ. וְאוֹמְרִים
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יֵא, סִימָן א'): בְּרַכַּת
הַיּוֹ"ה הִיא תַעֲשִׂיר — זוֹ בְּרַכַּת שַׁבַּת. כְּשִׁיְהוּדֵי שִׁמְחַ
כָּל הַשַּׁבַּת, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל, הוּא זוֹכָה לְשִׁמְרַת שַׁבַּת, אֲזִי
נִשְׁפָּע עָלָיו שִׁפְעַת לְכָל הַשָּׁבוּעַ. כְּשִׁיְהוּדֵי זוֹכָה וְאוֹכֵל רַק
כָּשֶׁר, וְנִזְהָר לֹא לֶאֱכֹל מֵאֲכָלוֹת אֲסוּרִים, אֵיזוֹ שְׂמֻחָה
הִיא לוֹ! וְלִכֵּן יֵשׁ לָנוּ "רוּחַ בְּטוּחַ" בְּיָד, וְאֵין צָרִיכִים

לְהַשְׁקִיעַ מְאוּמָה, רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְבַסּוֹף הַסֵּמֶךְ-
 מ"ם שׁוֹבֵר אוֹתָנוּ, וּמְכַנֵּס בָּנוּ עֲצָבוֹת וְדַכְאוֹן, עַד
 שֶׁקִּשָּׁה לָנוּ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וַיֵּשׁ לָנוּ כָּל מִינֵי תְרוּצִים
 לָמָּה אָנוּ בְּעֲצָבוֹת וּבְמַרְירוֹת — מִחֲמַת חֶסְרוֹן פְּרִנָּסָה,
 חוֹבוֹת, צָעַר גְּדוֹל בָּנִים, וּשְׂאָר דְּאֲגוֹת וְכוּ', בְּשַׁעַה
 שֶׁהִנֵּה לְפָנֵינוּ "רוּחַ בְּטוּחַ".

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (קִהְלֵת רַבָּה, פְּרָשָׁה ח', סִימָן
 ט'): "שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דְּבַר רָע" — זֶה אֶסְתֵּר,
 שֶׁהִיְתָה עֲסוּקָה בְּמִצְוֹת בַּעֲוַר חֲמִץ. מַה הַקֶּשֶׁר? אֵלֶּא
 אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֲלִין קַלֵּט): אֶסְתֵּר מִן הַתּוֹרָה
 מִיָּן? "וְאֵנְכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא". אוֹמֵר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו): אֶסְתֵּר זֶה סוּד
 הַהִסְתַּרְתָּה שְׁבֵתוֹךְ הַהִסְתַּרְתָּה. אָדָם נוֹפֵל בְּחַיָּיו וְנִכְשָׁל
 בְּמָה שֶׁנִּכְשָׁל, וְנִכְנָס בַּהִסְתַּרְתָּה שְׁבֵתוֹךְ הַהִסְתַּרְתָּה, עַד
 שֶׁנַּעֲלָם וְנִסְתַּר מִמֶּנּוּ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאֵינוּ יוֹדַע, שֶׁהוּא
 בְּכָלֵל רְחוּק כָּל-כָּף, שֶׁנַּעֲלָם מִמֶּנּוּ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אִם
 הוּא יִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְרֻדְכֵי,
 הוּא יִגְלֶה לוֹ שְׁבֵתוֹךְ הַהִסְתַּרְתָּה — גַּם שֵׁם נִמְצָא
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְאִדְרָבָּה, שֵׁם בַּהִסְתַּרְתָּה שְׁבֵתוֹךְ
 הַהִסְתַּרְתָּה יֵשׁ תּוֹרָה גְּנוּזָה, סְתָרֵי נִסְתָּרוֹת, שֶׁזֶה מְגִלַּת
 אֶסְתֵּר, אֶסְתֵּר מְגִלָּה אֶת הַהִסְתַּרְתָּה. הֵמָּן הִרְשַׁע רָצָה

לְהַכְנִיִּס בְּעַם יִשְׂרָאֵל מְרִירוֹת, עֲצָבוֹת וְדַכְאוֹן, כִּי עָשָׂה
 עֲצָמוֹ עֲבוּדָה זָרָה, וְרָצָה שְׁכַל אֶחָד יִשְׁתַּחֲוֶה לוֹ. זֶה
 לְעַמַּת זֶה מְרַדְּכֵי הַצַּדִּיק נִקְרָא אִישׁ יְהוּדִי, שְׁכוֹפֵר
 בְּעֲבוּדָה זָרָה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (מגלה יג.): כָּל הַכוֹפֵר
 בְּעֲבוּדָה זָרָה נִקְרָא יְהוּדִי; מְרַדְּכֵי הַצַּדִּיק גְּלָה וּפְרָסָם
 אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאָמַר לָהֶם:
 "מָה לָּכֶם לִפְתוֹחַ מִהֶמֶן-עַמְלָק, בְּאוֹ נִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא!" הוּא יֵצֵא לְרַחוּב הָעִיר, "וַיִּזְעַק זַעֲקָה
 גְּדוּלָה וּמְרָה", הִרְאָה לְעַם יִשְׂרָאֵל מָה זֶה תִּפְלָה —
 "רוּחַ בְּטוּחַ", יְהוּדִי אֵינּוּ צָרִיךְ לְהַשְׁקִיעַ מְאוּמָה, רַק
 לִפְתוֹחַ פִּיּוֹ וּלְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהִנֵּה הוּא כָּבֹר
 נִמְצָא אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכִמוֹ שֶׁאֹמֵר רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חֶלֶק ב', סִימָן פד): הֵיכָן הַשַּׁעַר וּמָהוּ הַפְּתוּחַ לְהַכְנִס אֶל
 הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ? הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם, כְּשֵׁי־יְהוּדִי מְרַגֵּיל עֲצָמוֹ
 לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֵין עוֹד שְׂמִיחָה גְּדוּלָה מִזֶּה. וְלִכֵּן
 אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ תְּהִלִּים ק'): בְּשַׁעַת שֶׁאָדָם
 מִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יֵהָא לְבוֹ שְׂמִיחָה, שֶׁנֶּאֱמַר:
 "עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה". אָדָם נִמְצָא בְּתַכְלִית
 הַגְּשָׁמִיּוֹת, בְּתַכְלִית הַחֲמִרִיּוֹת, מְלֵא הַעֲלָמוֹת וְהַסְּתָרוֹת,
 וְאִם הוּא בָּא אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמְדַבֵּר אֵלָיו, זֶה
 "רוּחַ בְּטוּחַ". וְזֶה כָּל הָעֲנִיָּן שֶׁל הַתְּבוּדוֹת, שֶׁרַבֵּנוּ ו"ל
 גְּלָה לָנוּ, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא סֵתָם,

אָלָא לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן ע'): עַל־יְדֵי שִׂמְחָה, תָּבוֹא תְּפִלָּתְךָ בְּהִיכַל מֶלֶךְ; כִּי עַל־יְדֵי שְׂאֵדָם שָׂמַח — נִתְרַחַב לוֹ הַלֵּב וְהִדְעַת, וְיָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל, עַד שְׂנַכְנַס לְפָנָיו מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (ספֿר־הַמִּדּוֹת, תְּפִלָּה, סִימָן פֵּא): תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּשִׂמְחָה, הִיא עֲרֵבָה וּמִתְקָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּשִׂיְהוּדֵי בָּא וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו בְּשִׂמְחָה: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ, לֹא אֶעֱזֹב אוֹתְךָ, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, תִּתְגַּלֶּה אֵלַי, אֵף שֶׁחָטָאתִי, עֲוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי, תִּמְחַל לִי, כִּי אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ, לֹא רָצִיתִי לַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂים מְגִנִּים, אֵף מָה לַעֲשׂוֹת?! שֶׁהֵיכָר הָרַע מִתְגַּבֵּר עָלַי", וּכְשִׂיְהוּדֵי מִתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה, הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְבַטֵּל אֶת כָּל הַגְּזֵרֵי דֵינִים שֶׁגָּזְרוּ עָלָיו, וְכָל אֵלוֹ שְׁלוּחֲצִים אוֹתוֹ — מִתְבַּטְּלִים, וְכַמוֹבֵּא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (ספֿר־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן נז): מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּשִׂמְחָה, הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְכַבֵּד אוֹתוֹ וּפּוֹקֵד אֶת לוֹחֲצָיו.

וְלָכֵן לָמָּה שֶׁלֹּא נִתְחִיל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כה): הַהִתְבּוּדוֹת הִיא מַעֲלָה עֲלִיוֹנָה מִהַכֵּל, דִּהְיֵנוּ שְׂאֵדָם יִרְגִּיל עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר

איש אל רעהו והבין אל אביו, זה עקר שלמות התפלה, שאדם שופך לבו לפניו יתברך, וכל דבור שמדבר אליו יתברך — זו הצלחה נצחית. אנו נמצאים בעולם הגשמי הזה, המלא הסתרות והעלמות, המלא קלפות, ואנו מלאי עצבות ודכאונות, ולפתע אנו מתעוררים מהשנה, ומתחילים לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, אף שאנו בהסתרה שבתוך ההסתרה, אנו מתחילים לשיח בינינו לבין קוננו, אזי נתגלה לנו, שדיקא בתוך ההסתרה, שם יש אורייתא דעתיקא סתימאה, גלוי אלקות בתכלית המדרגה העליונה. וזו היתה עבודתה של אסתר, בשעה שהמן הרשע הכניס פחד בעם ישראל, על-ידי הגזרות שגזר — להשמיד, להרג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן, טף ונשים ביום אחד, היא עסקה אז בבעור חמץ. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה'): חמץ זה חמוץ המוח, כשאדם מתחיל לחשב הרבה: "מה יהיה ואיך יהיה, מה נעשה ואיך נעשה?! " זה חמוץ המוח, כי מה אתה יודע מה יהיה?! אדם צריך לראות להיות זריז, לא להסתפל על שום דבר, רק על הקדוש-ברוך-הוא, אין לנו בזה העולם רק הבורא יתברך שמו, כל התכניות שאנו מתכננים — הכל הבל ודמיון אחד גדול, אנשים רצים ומתרוצצים להשיג מסכה וכו', עומדים בתור

שְׁעוֹת לְקַבֵּל מַסְכָּה, בְּשָׁעָה שֶׁהַתּוֹרָה הִקְדוּשָׁה אוֹמַרְתָּ:
 "אֱלֹהֵי מַסְכָּה לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם", אִם לֹא תִבּוֹא אֶל
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שׁוּם דָּבָר לֹא יַעֲזֹר, יֵשׁ לְךָ "רוּחַ
 בְּטוֹחַ" — לְבָרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲב"ן, חֵלֶק א', סִימָן נה): כְּשִׁיהוּדֵי מִתְחַבֵּא בְּצִלוֹ
 יִתְבָּרַךְ, אֵף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹתוֹ דָּבָר. וְאֶסְתֵּר עֲסָקָה
 בְּבַעוּר חֲמִץ, לְהוֹצִיא אֶת חֲמוּץ הַמֶּחַ מֵאֶתְנֵנוּ. מָה הִיָּתָה
 קְלִפַּת הַמֶּזֶן-עֲמִילָק, אֵיךְ הִפְחִיד אֶת עַם יִשְׂרָאֵל? עַל-יְדֵי
 הַפְּלוּגִים, שֶׁהֵקִים מִפְּלָגוֹת, פְּלָג, פְּלָג. וְלָכֵן אָמַר (אֶסְתֵּר
 ג, ח): "יִשְׁנֹנוּ עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפְּרָד בֵּין הָעַמִּים", לֹא-כֵן
 אֶסְתֵּר הִמְלִיכָה שְׁעֵסְקָה בְּבַעוּר חֲמִץ, אֶמְרָה לְמַרְדְּכֵי
 הַצְּדִיק: "לֵךְ כֹּנֵס אֶת כָּל הַיְהוּדִים", אִם אֲנִינֹנוּ רוֹצִים
 לְהִתְגַּבֵּר עַל שׁוֹנְאֵינוּ וּמִתְנַגְּדֵינוּ, אִם אֲנוּ רוֹצִים לְבַטֵּל
 אֶת כָּל הַגְּזֵרוֹת רָעוֹת שֶׁנִּגְזְרוּ עָלֵינוּ, זֶה רַק עַל-יְדֵי
 אַחַדוֹת, שְׁעַם יִשְׂרָאֵל יִתְאַחֲדוּ יַחַד, וְיֵאָהֲבוּ זֶה אֶת זֶה.
 וְלָכֵן אֵי אֶפְשֶׁר לְהַגִּיעַ לְתַפְלָה, שֶׁהִיא הַמְּדֻרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה
 בְּיוֹתֵר שִׁיהוּדֵי צָרִיף לְהַגִּיעַ, אֶלָּא עַל-יְדֵי אַחַדוֹת
 וְשִׁלוּם, וְזֶהוּ "רוּחַ בְּטוֹחַ" — רַק לְפָתַח אֶת הַפֶּה,
 וּלְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלוֹמַר: "רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם,
 אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ וְרוֹצֶה רַק אוֹתְךָ, וְחַפֵּץ לְהַכְּלִיל בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא", מַה הַפְּסֻדָּת? ! פְּתַחְתָּ אֶת הַפֶּה — יֵשׁ
 לְךָ "רוּחַ בְּטוֹחַ".

אבל אי אפשר להגיע לזה, רק על-ידי מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רלט), שהאר"י ז"ל תקן, שכל יהודי יקבל על עצמו קדם התפלה מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", כי אי אפשר להגיע לתפלה, רק על-ידי שלום, כמו שכתוב (תהלים קכב, ח): "אדברה נא שלום", ואומרים חכמינו הקדושים (עקצין פרק ג'): לא מצא הקדוש-ברוך-הוא כלי המחזיק ברכה לישראל, אלא השלום; ומה עושה הסמ"ך-מ"ם? מסית ומדיח בין אחד לשני, בין איש לאשתו, שתהיינה מריבות, וזה מה שהורס את הבתים בעם ישראל, וזה מה שהורס את כלל ישראל — המחלקת, שכל אחד חושב שהוא בונה וחברו מחריב וכו', ומי אמר כזאת? אולי חברך בונה ואתה מחריב וכו' וכו', המחלקת זו הקלפה הכי קשה, ואין עוד דבר כל-כך מזיק לאדם כמחלקת, עד שאומרים חכמינו הקדושים (גלוט מלכים קסו), שהיו מבקשים להתיר דמן של בעלי מחלקת, אשר זהו הדבר המגנה ביותר, שיהודים יריבו זה עם זה, עד כדי כך, שאומרים חכמינו הקדושים (יבמות ג'): "לא תתגודדו" — לא תעשו אגדות אגדות; אסור להפרד מנשמות ישראל, אלא צריכים לעזר זה לזה, וכל כחו של הסמ"ך-מ"ם 'הפרד ומשל'. ואם רוצים לבטל את

עמלק, את הסמ"ך-מ"ם, שרו של עמלק, זה רק על-ידי אחדות. ואיך זוכים לאחדות? רק על-ידי שמגלים את הקדוש-ברוך-הוא. ולכן אומרים חכמינו הקדושים (ברכות נח): "לך הוי"ה הממלכה" — זו מלחמת עמלק; בזה שמגלים שהקדוש-ברוך-הוא נמצא ואין בלעדיו נמצא, בזה בעצמו לוחמים מלחמת עמלק.

ולכן באו ונתחיל התחלה חדשה, לשמח בשמחה אמיתית, שזכינו להברא מזרע ישראל, ולא עשנו כגויי הארצות, אף שאנו מרגישים שאנו הכי גרועים, אסור לנו להתיאש, וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן עח): אין שום יאוש בעולם כלל, אין משג בזה להתיאש, ואם יאמר אדם: "אבל עשיתי מה שעשיתי, נכשלתי במה שנכשלתי", התשובה בעבורו: "לא ולא, אין משג של יאוש", ואומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב): אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, אם אתה מאמין שעל-ידי שחטאת, עשית קלקולים בכל העולמות, תאמין שיכולים לתקן גם-כן. ולכן יש לך "רוח בטוח" — לילך ולדבר אליו יתברך, איזה נעם וערכות וידידות. וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פנחומא וירא א'): אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל הווי זהירים בתפלה, שאין מדה אחרת יפה הימנה, והיא

גדולה מכל הקרבנות, ואפלו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות חסד עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים, אני עושה חסד עמו; אם אנו שומעים דבורים כאלו, שהקדוש-ברוך-הוא מדבר אלינו, ומבקשנו שנתפלל אליו, הרי זה "רוח בטוח", ולמה לנו להיות בעצבות ובדכאון? ! השמחה הכי גדולה, שאנחנו יכולים לדבר אל מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, אבל המחלקת והמריבות שבאות מהמן-עמלק, זה מה ששובר אותנו לגמרי. ולכן עלינו לעשות כל מיני פעולות שבעולם לראות שיהיה שלום בעם ישראל, ולברח מהמחלקת, וכמאמרם ז"ל (שמות רבה, פרשה ל, סימן יז): אין דבר טוב ואין שלום יוצא מתוך מריבה, קין לא הרג את אחיו, אלא מתוך מריבה; כשישנן מריבות בין אחד לשני, באים אחר-כך, רחמנא לצלן, לידי שפיכות דמים, ולמה לנו לריב זה עם זה? ! הלא די כבר במה שאמות העולם שונאים אותנו, וכמאמרם ז"ל (שבת פט): מיום שקבלו ישראל תורה בסניני, ירדה שנאה מאמות העולם לעם עולם. מספיק שעשו וישמעאל רודפים אותנו ברדיפות נוראות, ולמה לנו עוד להוסיף ולריב זה עם זה? ! שזה בעצמו הורס את כל חיינו ואת כל עתידנו.

וזה בכלל ישראל, מכל שפן וכל שפן, אלו שזוכים להיות מקרבים אל הצדיק האמת, איך הם צריכים לאהב זה את זה, ולשמח עם כל מקרב, שגם הוא זכה לדעת מרבי אמת כזה, שגם הוא זכה לדעת מאור זה, ומה אנחנו רואים? שהסמ"ך-מ"ם דיקא מרקד בינינו, ועושה בינינו פרודים. ולכן עלינו העקר להשמר מאד מאד ממחלקת ומריבות, שזה, רחמנא לישזבן, העוון הגדול ביותר, עד כדי כך, שאומרים חכמינו הקדושים (תנחומא קרח ג'): כפה קשה היא המחלקת, שכל העוור במחלקת, הקדוש-ברוך-הוא מאבד את זכרו. היו כבר כל-כך הרבה אנשים בזה העולם, וכשהיו מערבים במחלקת — פלו ואבדו מן העולם.

ולכן עכשו, כשעם ישראל נמצאים בצרה גדולה, שאין יודעים מה המחר יביא, יש עלינו גזרות רעות, עקר החוב המנח עלינו — להתאחד יחד ביתר שאת וביתר עז, ולהיות בשמחה עצומה, ולא לדחות את השמחה מיום ליום, וכמאמרם ז"ל (תנחומא שמיני ב'): אין השמחה מתנת לאדם, לא כל מי ששמח היום שמח למחר; עלינו להיות בשמחה היום, זה "רוח בטוח", שאנו שמחים, שברוך הוא וברוך שמו, יתברך שמו לעד ולנצח, איננו רבים זה עם זה, זו בעצמה צריכה

להיות לנו השמחה הכי גדולה, כל אחד ואחד שיודע, שהוא אינו רב עם השני, הוא אינו שונא את הזולת, זה צריך להיות אצלו "רוח בְּטוּחַ". ולכן באו נתחזק להשלים זה עם זה, אשר אומרים חכמינו הקדושים (עין ויקרא רבה, פרשה ט', סימן ט'): גדול שלום, שאין הקדוש-ברוך הוא פותח לישראל אלא בשלום; וכן אומרים (במדבר רבה, פרשה יא, סימן ז'): גדול השלום, שלא ברא הקדוש-ברוך הוא מדה יפה מן השלום, שנתנה לצדיקים ומנעה מן הרשעים. כל עבודת הצדיקים — רק להיות בשמחה, ולהחדיר שמחה בעם ישראל, שיזכו לדעת: "רוח בְּטוּחַ" — מה שיש לנו ביד.

ולכן באו עתה נתחיל לשמח, שאנו זוכים לעשות רצון הקדוש-ברוך-הוא, שאנו זוכים לקיים מצוות, שומרים שבת, אוכלים כשר, יש לנו מזוזה על פתח ביתנו, יש לנו תפלין על ראשנו וזרוענו, ואנו מתעטפים בציצית, שומרים טהרת המשפחה, ואוהבים את הקדוש-ברוך-הוא. ועל כלם — אנחנו רוצים את הטוב של כל אחד, זו השמחה הגדולה ביותר שיש לנו, שאנו מצדנו בשלום עם כל אחד, אנו רוצים רק את הקדוש-ברוך-הוא, אנו חפצים רק את הטוב של כל יהודי. רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב),

שְׁצַרִיכִים לְדוֹן אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת אַחֲרֵים לְכַף זְכוּת, כְּמוֹ שְׁאָדָם אוֹהֵב אֶת עֲצָמוֹ, כִּי הוּא צָרִיךְ לְאַהֵב אֶת הַזּוּלָּת, וְכִמוֹ שֶׁדָּן אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד לְכַף זְכוּת, כִּי הוּא צָרִיךְ לְדוֹן אֶת הַזּוּלָּת לְכַף זְכוּת. וְאִיךָ? עַל-יְדֵי שְׁמוּצָא טוֹב בְּעֲצָמוֹ תָּמִיד, וְכֵן מוּצָא טוֹב בַּזּוּלָּת, וְזֶהוּ שְׁאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת דְּרַבִּי גֵּתָן, פֶּרֶק כח): כָּל הַמְּשִׁים שְׁלוֹם בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, מְעַלָּה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ מְשִׁים שְׁלוֹם בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, לְפִי שְׁכָל אֶחָד מֵלֶךְ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. הַדָּבָר הָרֵאשׁוֹן עָלֵינוּ לְרֹאוֹת שְׂיֵהְיָה שְׁלוֹם-בֵּית, שֶׁהַבֵּית יִהְיֶה מְלֵא שְׁלוֹם, מְלֵא שְׂמֵחָה, מְלֵא אֲהָבָה, מְלֵא מְצוּוֹת, בְּבֵית צַרִיכִים לְדַבֵּר רַק מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים, זֶה הַחֲנוּךְ הַכִּי יָפָה, כְּשֶׁמְזַכְּרִים תָּמִיד אֶת שֵׁם הַשֵּׁם יְתָבָרֵךְ, אֲזִי הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה בְּתוֹךְ הַבֵּית, וְכָל הַבְּרָכוֹת מְצוּיּוֹת בְּתוֹכוֹ, וְאֲזִי יְכוּלִים לְהוֹרוֹת גַּם בַּחוּץ לְכָלֵם, שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֲנִי מִתְּפַלְּלִים אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּמְדַבְּרִים אֵלָיו, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זו! עַל-כֵּן בָּאוּ נִתְאַחַד יַחַד, בָּאוּ נִמְחַל זֶה לְזֶה!

אָבֵל אֵלוֹ שְׂאִינָם רוֹצִים לְקַבֵּל דְּבוּרִים אֵלוֹ, אֶלָּא מִמְּשִׁיכִים בְּמַחְלָקָת — הֵם רוֹצְחִים, גִּנְבִים, מְשַׁחֲתִים, וּמְאַלּוֹ צַרִיכִים לְבָרַח, כִּי סוֹפָם יִהְיֶה סוֹף מָר מְאֹד כְּקִרְחַ וְעֲדָתוֹ; כִּי אִם רוֹאִים אֶחָד שֶׁרַק מְחַפֵּשׂ מַחְלָקָת,

צָרִיכִים לְדַעַת שְׁשֶׁמֶץ פָּסוּל יֵשׁ בּוֹ, אִם רוּאִים אֶחָד רָשָׁע שְׂגוּנָב וְגוֹזֵל מִהַזּוּלָּת כֶּסֶף, אִם רוּאִים אֶחָד שְׁמוֹסֵר וּמְלָשִׁין, וְרוּצָה רַק אֶת הָרַע שֶׁל הַזּוּלָּת, תִּדְעוּ לָכֶם, שְׂאִינְנוּ יְהוּדִי, שְׁשֶׁמֶץ פָּסוּל יֵשׁ בּוֹ, אַחֲרַת לֹא הָיָה רַב עִם הַזּוּלָּת, לֹא הָיָה גוֹרֵם עוֹל לְאַף אֶחָד. וְלָכֵן עִם יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, צָרִיכִים לְהִיּוֹת תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעֵלִיזִים, שְׂנִבְרָאנוּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל וְלֹא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, אִיזוּ שְׂמֵחָה הִיא זֶה! "רוח בטוח" — לְהִיּוֹת בְּשֵׂמֵחָה, "רוח בטוח" — לְקַיֵּם מְצוּוֹתַי וְתִבְרָךְ, לִילָךְ עָרֵב, בְּקֶרֶב וְצִהְרִים לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, וְלַעֲנוֹת "אָמֵן יְהִי שְׂמֵחַ רַבָּה", אִיזוּ זְכוּת הִיא זֶה?! אִם הָיִינוּ יוֹדְעִים מַעֲלַת הַלִּיכָה לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, הָיִינוּ רָצִים בְּכָל יוֹם, עַד כְּדֵי כֶּף, שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֵינ בְּרָכוֹת טז): מֵהַ הַנְּחָלִים הִלְלוּ בְּנֵי-אָדָם יוֹרְדִים לְתוֹכְכֶם כְּשֶׁהֵם טְמֵאִים וְטוֹבְלִים וְעוֹלִים טְהוֹרִים, כֶּף בְּתֵי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מִדְרָשׁוֹת, בְּנֵי-אָדָם נְכֻנְסִים לְתוֹכְכֶם מְלֵאִים עוֹנוֹת וְיוֹצְאִים מְלֵאֵי מְצוּוֹת; אָדָם חָטָא בַּר מִינָן, עָשָׂה כָּל מִינֵי זִהְמָה, שְׂקוּץ, תְּעוּב וְזֵהוּם, וְהִנֵּה חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְבָא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, אַחֲר־כֶּף הוֹלֵךְ לְבֵית-הַמִּדְרָשׁ לְלָמַד, הוּא יוֹצֵא טְהוֹר מְלֵא מְצוּוֹת, בְּזֵה שְׂאָדָם עוֹנָה "אָמֵן יְהִי שְׂמֵחַ רַבָּא", אֲפִלוּ אִם נִגְזַר עָלָיו גְּזֵר-דִּין שֶׁל שְׁבַעִים שָׁנָה — מִבְּטָלִים מִמֶּנּוּ אֶת הַגְּזֵרוֹת

הָלָלוּ (שַׁבַּת קיט:), עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשִׁיהוּדֵי נִכְנָס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְיָכוֹל לַעֲנוֹת כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים "אָמֵן יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּא", קִדְשָׁהּ וּבְרָכוּ, אֵיזוֹ זְכוּת זוֹ! הֲלֹא כְּשִׁמְלָאָכִים אוֹמְרִים פַּעַם אַחַת קִדְשָׁהּ — מִיָּד נִשְׂרָפִים, וְאֵנְחָנוּ עִם יִשְׂרָאֵל בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁפָתוֹב בָּהֶם (דְּבָרִים יד, א): "בְּנִים אַתֶּם לַהוֹיָ"ה אֱלֹקֵיכֶם", יְכוּלִים לְהַכְּנִס אֵימָתִי שְׂרוּצִים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְלוֹמַר: "אָמֵן יְהִי שְׁמֵהּ רַבָּה", אֵיזוֹ שְׂמֻחָהּ הִיא לָנוּ, וְהִיא עוֹלָה עַל כָּל הַזְּכוּתוֹת, וְכֵן אָנוּ זוֹכִים לְהַכְּנִס לְבֵית־הַמְּדַרְשׁ וְלִלְמַד תּוֹרָה, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ! אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין יוֹמָא ק.): כָּל הַלּוֹמֵד תּוֹרָה, אֵינּוּ צָרִיךְ — לֹא אֲשֶׁם וְלֹא זֶבַח וְלֹא שְׁלָמִים, אֲלֹא הַתּוֹרָה מְכַפֶּרֶת עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו; וְלָכֵן עָלֵינוּ לְשַׂמַּח עַל הַ"רוּחַ בְּטוֹחַ" שֵׁשׁ בְּיַדֵּנוּ, וּבְזְכוּת שְׂנֵהֶיָהּ שְׂמֻחִים וְעֲלִיזִים, וְלֹא נִדְחָה אֶת הַשְּׂמֻחָה מִיּוֹם לְיוֹם, אֲלֹא נִמְסַר נַפְשָׁנוּ לְהִיּוֹת בְּשְׂמֻחָה עַל אֶף כָּל הַמְּשַׁבְּרִים וְהַגְּלִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ: עֲנִיּוֹת וְדַחְקוֹת, מַחְלוֹת וְחֻלָּאִים רָעִים, זֶה יִשְׁבֹּר מֵאִתָּנוּ אֶת כָּל הַקְּלָפוֹת, אֶת כָּל הָרַע וְהַזָּבָל, עַד שֶׁנִּזְכָּה לְהַגִּיעַ לְיוֹם הַמִּיחָל, שֶׁנִּגָּאֵל גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה, שְׂאֵז יִקָּים (יִשְׁעִיָה נה, יב): "כִּי בְשְׂמֻחָה תִּצְאוּ". אֵיךְ יוֹצְאִים מֵהַגְּלוּת? רַק עַל־יַדֵּי שְׂמֻחָה. וְלָכֵן אִם רְצוֹנָנוּ לְהַגָּאֵל, עָלֵינוּ לְמַסֵּר נַפְשָׁנוּ לְהִיּוֹת שְׂמֻחִים וְלְשַׂמַּח אַחֲרֵינוּ, וְדִיקָא עַל־יַדֵּי־זֶה

נזְכָּה לְהִכְנִיעַ אֶת כָּל שׁוֹנְאֵינוּ וּמְתַנַּגְּדֵינוּ, וְנִזְכָּה לְרְאוֹת
בִּישׁוּעָתְךָ וּבְגֹאֲלָתְךָ שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ,
אָמֵן וְאָמֵן !

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קונטרס

מַתִּי הַסּוֹף

יְגַלֶּה אֵיךְ שָׁפַל בַּר יִשְׂרָאֵל יְכוּל לְהַגִּיעַ אֶל
הָאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וַיִּתֵּן עֲצוֹת קְלוֹת
לְכָל אֶחָד וְאֶחָד.

בְּנוֹי וּמִיָּסֵד עַל-פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בוֹצֵינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ

רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיה

רַבִּי נֶתָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלֵב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: רַב בְּנֵי-אָדָם שְׂרוּיִים
בְּיָאוֹשׁ, וְאֵינָם רוֹאִים מְתֵי הַסּוֹף שֶׁל הַצָּרוֹת,
אָבֵל כְּשֶׁאָדָם מִתְמַיֵּד בְּסִפְרֵי רַבָּנוּ ז"ל, הוּא
רוֹאֶה אֶת הַסּוֹף לְכָל צָרוֹתָיו, וּמִמְשִׁיךְ עַל
עַצְמוֹ אֹר וְזֵיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ
שְׁמוֹ.

(אמרי-מוהרא"ש, חלק ב', סימן תתמב)

קוֹנְטְרַס

מְתֵי הַסּוּף

.א

בְּשִׁיחֵי חֹזֶק בְּאֲמוּנָה, מַגִּיעַ אֶל הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא

עַם יִשְׂרָאֵל נִמְצָאִים עֹשֵׂוּ בְּמִצְבַּ כְּזֶה, שְׁכָל אֶחָד
שׂוֹאֵל: "מְתֵי הַסּוּף?!!" כְּפִי רַבּוּי הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים
וְהַמְרִירוֹת שְׁעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לֹא יוֹדְעִים מְתֵי
יְהִיָּה הַסּוּף, וְלִכֵּן בְּנֵי-אָדָם שׂוֹאֲלִים אוֹתָהּ שְׂאֵלָה כְּמָה
וְכְמָה פְּעָמִים: אֵימְתֵי הַסּוּף יְהִיָּה?! וְאִין אִישׁ שָׁם עַל
לֵב מֵה הוּא שׂוֹאֵל, וּמָה אַחֲרִים שׂוֹאֲלִים. רַבְּנוּ ז"ל
אוֹמֵר (לְקוּטֵי מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מְצַמְצֵם עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם מֵאִין סוּף עַד אִין תְּכֵלִית, וּמְרַמֵּז
לְאָדָם רְמִזִּים אִיךָ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּאוֹת
לְאָדָם מִחֲשָׁבוֹת חֲדָשׁוֹת — הֵן לְטוֹב, וְהֵן, חֶסֶם וְשָׁלוֹם,
לְהַפְּךָ, דְּבוּרִים אַחֲרִים — הֵן לְטוֹב וְהֵן, חֶסֶם וְשָׁלוֹם,
לְהַפְּךָ, מַעֲשִׂים טוֹבִים, וְחֶסֶם וְשָׁלוֹם לְהַפְּךָ. וְאִין יוֹם
דוּמָה לְחַבְרוֹ, כָּל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ לְאָדָם יוֹם אַחֵר לְגַמְרֵי.
וּמֵהִיכָן זֶה בָּא? מִסְּבִיר רַבְּנוּ ז"ל, שְׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא

מְצַמְצֵם עֲצָמוּ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין תְּכֵלֶת, וּמְגַלֶּה לְכֻלָּם
רְמִזִּים אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו. וְכֵן אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות-
הַר"ן, סִימָן נב), שְׁמֹכֵל הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא. הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ קוֹרֵא לְאָדָם, וְאִם אָדָם הִיָּה מְסֻתָּפֵל
הֵיטֵב הֵיטֵב עַל רוּחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, הִיָּה רוֹאֵה דְבָרִים
נוֹרְאִים מְאֹד. וְכַמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק
א', סִימָן רנד), שְׁהַעֲיִנִּים שֶׁל הָאָדָם רוֹאִים דְבָרִים נוֹרְאִים,
אֵךְ זֶה הוֹלֵךְ בְּצוּרָה כָּל-כָּף מְהִירָה, שְׂאָדָם אֵינוֹ קוֹלֵט
מָה הוּא רָאָה. וְאִם הִיָּה אָדָם מְתַבּוֹנֵן עַל רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת
אֱלֻקוֹת שְׂיֵשׁ בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה — הִיָּה רוֹאֵה נִפְלְאוֹת,
וְכַמוֹכָא (בְּלְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'), שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי
צָרִיךְ לְהִסְתַּפֵּל תָּמִיד עַל הַשֶּׁכֶל שְׂיֵשׁ בְּכָל דְּבַר, וּלְחַפֵּשׂ
וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הָאֱלֻקוֹת שְׂיֵשׁ בְּכָל פֶּרֶט וּפְרָט, וְאִם אָדָם
עוֹשֶׂה כֵן, כָּל חַיּוֹ חַיִּים אַחֲרִים לְגַמְרֵי. וְכִבֵּר אֵינוֹ שׂוֹאֵל
"מִתִּי הַסּוֹף", אֶלָּא מְגִיעַ אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שְׂזוֹ
הַמַּעֲלָה שֶׁל אֱמוּנָה, שְׂאָדָם מִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יִתְבַּרְךָ, וּמֵאַמִּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַיֶּה וּמְהַיָּה
וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְדוֹמֵם, צוֹמַח, חַי, מְדַבֵּר,
זֶה לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְכֻכֵּל שְׂאָדָם חֲזָק
בְּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ, הוּא רוֹאֵה נִפְלְאוֹת, שׂוֹמֵעַ נִפְלְאוֹת.
אַבֵּל הַסְּטָרָא אַחְרָא מְאֹד מִפְּחָדָת מְאָדָם שְׂרוּאָה וְשׂוֹמֵעַ
וְנוֹשֵׂם אֱלֻקוֹת, וְלִכֵּן מְטַעָה אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּכָל מִינֵי
אֲנָשִׁים שְׂאֵין תּוֹכֵם כְּבָרֵם.

כי באמת פשרואים אדם — רואים נשמה, כי מה
 זה אדם? מלשון (ישעיה יד, יד): "אדמה לעליון", אך
 יכולים להטעות בני-אדם בנקל מאד בזה העולם. אדם
 יכול להתחפש במלבוש של תלמיד חכם, של צדיק,
 של מקבל, והפנימיות שלו היא ריקה לגמרי. ולכן לא
 בחנם שאומר התנא הקדוש (אבות ד, כ): אל תסתכל
 בקנקן אלא במה שיש בו. אל תסתכל על הלבוש, אלא
 במה שיש בתוך האדם. וכן כתוב בזהר (ח"ג קנב.),
 שהטפשים מסתכלים רק על החיצוני, והפקחים
 מסתכלים מה שתחת הלבוש, וכמו שאת גוף האדם
 יכולים לכסות בכל מיני בגדים, ובנקל להטעות אנשים,
 כמו-כן הנשמה של האדם היא רוחניות חיות אלקות,
 חלק אלוך ממעל, כל יהודי הוא בן של הקדוש-ברוך-
 הוא, כמו שכתוב (דברים יד, א): "בנים אתם להוי"ה
 אלקיכם". והנשמה הזו מלבשת בגוף גשמי וחרמי. אם
 אדם יודע, שתחת הגוף זו נשמה, רוחניות חיות
 אלקות, ומסתכל רק על הנשמה, כל יהודי חשוב אצלו
 מאד מאד, ומכבד את כל איש ישראל. וזה מה
 שהקדוש-ברוך-הוא רוצה, שנכבד את כל בר ישראל,
 ונקרבו אליו תברך. חכמינו הקדושים אומרים (ילקוט
 שמות שצא): אמר הקדוש-ברוך-הוא למשה, כלום נתתי
 לך גדלה, אלא בשביל ישראל, עכשו שישראל חטאו,
 גדלתך למה לך?! כל ענין משה רבנו הצדיק האמת,

רק להגביה את נשמות ישראל, ולהביאם בחזרה אל הקדוש-ברוך-הוא, לגלות להם מה שפתחת הגוף — שזו הנשמה. ואם אדם מסתכל רק על הנשמה, הוא אוהב את כל יהודי, אבל אם מסתכל על הגוף, מתחיל לשנא את פלוני ואת אלמוני וכו', אבל אם יש לאדם אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, ויודע שכל יהודי הוא חלק אלוך ממעל, לא ישנא שום יהודי. וזה היסוד שצריך להיות אצלנו.

והנה בני-אדם שואלים: "מתי הסוף", הם שואלים ואינם יודעים מה שואלים, פונתם היא: "מתי הסוף?!" — מתי מגיעים אל האין סוף. יהודים נמצאים בצרות ובסורים, במרירות ובחרפתקאות, כי אין אדם שלא יעברו עליו צרות וסבל, רחמנא לישזבן, כפי מה שעובר היום על בני-אדם, ולכן הם שואלים: "מתי הסוף?!" מהי משמעות השאלה הזו? אלא מתי אגיע להאין סוף ברוך הוא; והתרוץ: אמונה, כשאדם חזק באמונה בבורא יתברך שמו, אז יגיע אל האין סוף ברוך הוא, וכך חזיו יהיו חיים אחרים לגמרי לגמרי. ולכן אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן לג): אצל בני-אדם אמונה זה דבר קטן, אבל אצלי אמונה זה דבר גדול מאד מאד. ורצה שנדבר הרבה מאמונה, ונגלה את הקדוש-ברוך-הוא ונפרסמו, ולא נתבייש לדבר בגלוי

ממנו יתברך. ונחנה את ילדינו, שאין לנו בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, ולכל יהודי נגלה את הבורא יתברך שמו. ואמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נב), שאפלו לגויים צריך לפרסם את הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (תהלים צו, ג): "ספרו בגויים כבודו"; לספר לאמות העולם את כבודו יתברך, אשר מלא כל הארץ כבודו.

כל הקלפה של הערב-רב, אשר גרמו לעשית העגל, וגרמו לכל הצרות בעם ישראל משך כל הדורות, כמאמרם ז"ל (שמות רבה, פרשה לב, סימן ג): אין דור ודור שאינו נוטל חלק ממעשה העגל; מסביר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב), מה היה חטא העגל? שעשו מהסבה עקר, ומהעקר טפל. אדם צריך לעבד שתייה לו פרנסה, או אדם צריך ללכת לרופא שתייה לו רפואה, אבל אסור לעשות מהטפל עקר, אבל צריכים לדעת, שהרופא והפרנסה הם רק שליחים ממנו יתברך. וכן אין צריכים לתת להקדוש-ברוך-הוא עצה איה להתפרנס או איה להתרפא, אלא לבקש ממנו יתברך על פרנסה ועל רפואה, והקדוש-ברוך-הוא ישלח את שלוחיו. וכמו שספר לנו רבנו ז"ל מהמעשה של הבעל בטחון, שתמיד היה שמח, ולא דאג מיום ליום, אלא בטח בהשם יתברך, וכל יום מה שהקדוש-

ברוך-הוא הזמין לו — שמח מאד, והיה מרצה בחלקו, והאכיל ופרנס את ילדיו ובני ביתו. כי העקר צריכים לבקשו יתברך, שיתן לו פרנסה בשפע, ומה שהקדוש-ברוך-הוא יתן — יהיה שמח. ובפרט כשהודי זוכה לגלות את הבורא יתברך שמו, על-ידי הפצת אור רבנו ז"ל בעולם, תמיד יהיה לו שפע. ולכן לא עושים מהפרנסה עקר, אלא יודעים שזה רק שליח מאתו יתברך, ואין עושים מהשליח עקר. וכן לגבי רפואה, צריכים לידע שהרופא הוא רק שליח מאתו יתברך, והעקר לבקשו יתברך ברחמים ובתחנונים שישלח לו רפואה שלמה. וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ג'), שכל אדם ההולך לרופא, ראוי לו שיתן על פדיון, ויבקש את הקדוש-ברוך-הוא שהמלאך רפאל יעמד על ימין הרופא ויזכה החולה לרפואה. אבל הרפואה היא על-ידי הבורא יתברך שמו, ושולח את הרופא כשליח, וצריך לבקש הרבה את הקדוש-ברוך-הוא, שהרופא לא יקלקל, חס ושלום, כי לעתים, רופאים עלולים לקלקל, והנזק הוא בלתי הפיך.

למידים מכאן, שהסוף הוא — להגיע אל הקדוש-ברוך-הוא, וכשאדם שואל: "מתי הסוף?!" צריכים לדעת, שעל-ידי אמונה מגיעים אל האין סוף ברוך

הוא, ואף שעוברים על האדם יסורים ומרירות, ההכרח לו להתחזק באמונה ברוחה ומזככת בו יתברך, ולקבל הכל באהבה. וכך אומרים חכמינו הקדושים (תענית ח.): כל השמח ביסורים — מביא ישועה לעולם; פי בזה שעוברים עליו משברים וגלים מאינשי דלא מעלי שרוצים ללכדו, והוא מסתתר בסתר צל כנפיו יתברך, לבסוף הם נופלים, והוא עולה מעלה. ולכן אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נה): כשוראים שהצדיקים בשפלות והרשעים מצליחים — אסור להתבלבל, אלא לידע אשר "בצל ידי כסיתיה" (ישעיה נא, טז), אנו מכסים בצל ידו יתברך, וממשיכים את הני"ה ברוך הוא וברוך שמו עלינו, ולבסוף יתהפך הרע על הרשעים, והם נופלים והצדיקים עולים. ולכן "מתי הסוף" לכל הצרות? כשנזכר לחזר לאין סוף ברוך הוא, ונחדיר בעצמנו, אשר אין בלעדיו יתברך כלל. וכן נחדיר זאת באשה, בילדים, בשכנים, בקרובים וברחוקים, וכל מי שפוגשים, צריכים לדבר עמו רק מהקדוש-ברוך-הוא, וזה צריך להיות היסוד אצלנו — אמונה! ואומר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן לב): מי שיש לו אמונה — חזיו חיים, ויש לו היכן להתחבא, ויודע אל מי לפנות, אך מסכן אדם שאין לו את הקדוש-ברוך-הוא — אזי מרים חזיו כלענה. ולכן "מתי הסוף?!" כשתגיע אל הקדוש-ברוך-הוא, אזי יהיה סוף לכל צרותיה.

ב.

בְּשִׂיחֵהוּדֵי בְּשִׂמְחָה, הוּא מַגִּיעַ אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא

יְסוּד הַיְסוּדוֹת זֶה שְׂמֵחָה. וְאוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
 מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כ"ד): מִצָּוָה גְּדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה
 תָּמִיד; וְאֵין זֶה סֵתֵם עֲצָה, שְׂרַבְנוּ ז"ל נוֹתֵן — לְהִיּוֹת
 בְּשִׂמְחָה, וְזֶה יַעֲזוֹר לָךְ, לֹא וְלֹא! זֶה מִמָּשׁ מִצָּוָה גְּדוֹלָה,
 וְהַשְׂמֵחָה זֶה הַצְּלַחַת הָאָדָם. וְכָתוּב בַּזֶּהֱרֵה הַקְּדוֹשׁ (ח"ב
 קפ"ד): חֲדָוָה דְּבַר נֶשׁ, מְשִׁיךְ לְגַבִּיּה חֲדָוָה עֲלָאָה; מַה זֶה
 שְׂמֵחָה? הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, שְׂכַתוּב אֶצְלוֹ (דְּבַר־הַיָּמִים-
 א' טז, כ"ז): "עֲזוּ וְחֲדָוָה בְּמִקְוֵמוֹ", אֶצְלֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 נִמְצְאָת רַק הַשְׂמֵחָה, לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֵין מִשְׁגַּל שֶׁל עֲצָבוֹת.
 וְאִם-בֵּן כְּשֶׁאָדָם בְּצָרוֹת וְשׂוֹאֵל: "מִתִּי הַסּוֹף?!" מִתִּי
 תִּהְיֶה לִי יְשׁוּעָה? הַתְּרוּץ לָזֶה: תִּתְחִיל לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה!
 תִּגִּיעַ לָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא. רוֹאִים בְּנֵי-אָדָם מִמְרַמְרִים,
 שְׂבוּרִים וְרִצּוּצִים, וּמְתִיאֲשִׁים מִחַיֵּיהֶם; לָזֶה אֵין זְוִיג,
 הוּא רֵן, לְזֹאת אֵין זְוִיג — הִיא רֵנָה. שְׂנִיָּהֶם נִמְצְאִים
 בְּבֵית-אֲסוּרִים, כִּי בְּחוֹר רֵן הוּא שְׂרוּי בְּבֵית-סֵהָר, כִּי
 נִמְצָא לְבָדוּ, עֲצוּב, שְׂבוּר. וְכֵן אִשָּׁה רֵנָה הִיא כְּלוּאָה
 וְעֲצוּבָה וּמְכַנְסֵת בְּתוֹךְ עֲצָמָה, וְנִמְצְאָת בְּמִרְיוֹת
 וּבְדַכְאֹן; וּכְשֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְזַיֵּג זְוִיגִים, אָז נֶאֱמַר:
 "מוֹצִיא אֲסוּרִים בְּכוֹשְׁרוֹת", דוֹרְשִׁים עַל זֶה חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (סִנְהֶדְרִין כ"ב): מַאי בְּכוֹשְׁרוֹת? בְּכִי וְשִׁירוֹת,

דְּבַעֵי בְּכִי, דְּבַעֵי שָׂר שִׁירָה; כְּשֶׁאָדָם רָוֵק, כְּשֶׁאִשָּׁה רִוְקָה —
 הֵם נִמְצְאִים בְּבֵית-סֵהר כְּאִמּוֹר, וּמֵר לָהֶם מְאֹד. וְכִף
 אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יְבָמוֹת סב): כָּל אָדָם שָׂאִין לוֹ
 אִשָּׁה, שְׂרוּי בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא שְׁלוֹם, בְּלֹא חוּמָה, בְּלֹא
 טוֹבָה וְכוּ'; וְכִשֶּׁהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹצִיאֵם מִבֵּית-סֵהר
 וּפְגָשׁוּ זֶה אֶת זֶה, זו הַשְּׂמֻחָה הַכִּי גְדוּלָה, וְעַלִּיהֶם
 לְהִיּוֹת שְׂמֻחִים וְעַלִּיזִים בְּמֵאֹד מְאֹד — "זְכִיתָ
 וְהִתְחַתַּנְתָּ, יֵשׁ לָךְ אִשָּׁה", וְכֵן "זְכִיתָ — מְצֵאתָ אֶת
 זְוִיגְךָ". וְמָה אָנוּ רוֹאִים בְּמִצִּיאוֹת? יֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂבָאֲמַת
 שְׂשִׁים וּשְׂמֻחִים, וְנוֹתְנִים תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ,
 שֶׁהִתְחַתְּנוּ וּמְצְאוּ אֶת בֶּן זְוִיגָם, וְזֶה 'דְּבַעֵי שָׂר שִׁירָה';
 אֶךְ יֵשׁ אֲנָשִׁים שְׂבוּכִים: "הֵייתִי יְכוּל לְקַבֵּל שְׂדוּךְ טוֹב
 יוֹתֵר, הָאִשָּׁה רָעָה מְאֹד, וּמֵר לִי מְאֹד". וְכֵן הָאִשָּׁה
 בּוֹכָה: "הֵייתִי יְכוּלָה לְקַבֵּל בְּעַל טוֹב בְּהֶרְבֵּה" וְכוּ', וְכִף
 יִשְׁנֶן מְרִיבוֹת. וְזֶהוּ שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: מוֹצִיא
 אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹצִיא אֶת
 הָאֲסִירִים, אָבֵל יִשְׁנָה בְּחִירָה — אֶחָד בּוֹכָה וּמִתְלוֹנֵן,
 "לֹא טוֹב לִי", "אִשְׁתִּי מְצִיקָה לִי", "הֵבֵית מְהֵפֵךְ" וְכוּ',
 וְהוּא מְלֹא טְעָנוֹת. אוֹ הָאִשָּׁה מִתְלוֹנְנֶת "בְּעַלִּי לֹא יִצְלַח,
 אֵינּוּ מְבִיא פְּרֻנְסָה", וְכִמְאֲמָרָם ז"ל (תְּמוּרָה טז): כְּשֶׁאִין
 תְּבוּאָה בְּבֵית הָאִשָּׁה צוֹנַחַת; וְהֵבֵית נַעֲשֶׂה גִיהֵנוּם,
 וּשְׂגִיָהֶם בּוֹכִים: "מָה הֵייתִי צָרִיךְ לְהִתְחַתֵּן, הֲלֹא בְּהִיּוֹתִי
 רָוֵק, הָיָה לִי טוֹב יוֹתֵר", וְכוּ' וְכוּ', וַיִּשְׁנֶם כְּאֵלוֹ שֶׁהֵם

שְׂמֵחִים וְעֵלְיִזִים. וְהִנֵּה כְּשֵׁישׁ לְזוּג יְלָדִים — אִיזוֹ שְׂמֵחָה הִיא זֹ! כִּי כַּמָּה אָדָם יִשְׁלַם — מְלִיוֹנִים מִמָּשׁ, הַעֲקָר שְׂיֵהִיו לוֹ יְלָדִים, וְאִם אֵין אָדָם זֹכֶה לְיֶלֶד מִשָּׁלוֹ, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נְדָרִים סד:), הוּא חָשׁוּב כְּמֵת. וְלִכֵּן אִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזֵר וַיֵּשׁ לְאָדָם יְלָדִים הוּא שְׂמֵחַ מְאֹד, וְהִנֵּה כְּשִׁמְזַכֵּהוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִרְבֵּה יְלָדִים, אָדָם בּוֹכֶה: "אֵין לִי כֹחַ אֲלֵיהֶם, הֵם מְהַפְּכִים וְשׁוֹבְרִים וְהוֹרְסִים" וְכוּ', אוֹ הָאִשָּׁה מִתְלוֹנְנֶת, שְׂאֵין לָהּ כֹחַ וְכוּ', הֵם שׁוֹבְבִים יְתָר עַל הַמְּדָה וְכוּ'. שְׂכַחְתֶּם, שְׂהִיָּה זְמַן שְׁלֹא הָיוּ לָכֶם יְלָדִים וּבְכִיתֶם, הֲלִכְתֶּם לְצַדִּיקִים, נִתְתֶּם פְּדִיוֹנוֹת, רִצְתֶּם לְקַבְּרוֹת צַדִּיקִים וּבְכִיתֶם הִרְבֵּה, וְעַתָּה שָׁמַע הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תְּפִלַּתְכֶם, וְחָנַן אֶתְכֶם בִּילְדִים, וְאַתֶּם בּוֹכִים: "הֵילָדִים חוֹלִים, הֵם מִתְּפָרָאִים" וְכוּ' וְכוּ', הֲיִתְכֵן !

אֲךָ אֵלוֹ הֵם חַיֵּי הָאָדָם, שְׁשׂוֹאֵל: "מִתִּי הַסּוֹף ?!" רִוָק אוֹ רִוָקָה צוֹעֲקִים: "מִתִּי הַסּוֹף ?!" וְאֵינָם יוֹדְעִים, שְׂכּוֹנְתֶם לְאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אִם תִּזְכְּרוּ לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנָה בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְתִהְיֶה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, תִּמְצְאוּ אֶת הַזְּוֹג בְּמִהְרָה. כִּי לָמָּה אֵין מוֹצְאִים אֶת הַזְּוֹג? מֵאַחַר שְׂמִחַתְּשִׁים שֵׁם, כְּבוֹד, כְּסֶף וְכוּ', אֲבָל אִם מְקִימִים מְאַמְרֵם ז"ל (בְּמֹת סג): נְחוֹת דְּרָגָה וְנִסִּיב אִיתְתָּא; הָיוּ מוֹצְאִים אֶת זְוֹגָם תִּכְף-וּמְיָד, וְזוֹכִים

לְשִׁמְחָה גְדוֹלָה. אִם אָדָם הָיָה מוֹצֵא אֶת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֵף פְּעַם לֹא הָיָה עֲצוּב, וְלֹא הָיָה שׂוֹאֵל: "מָתִי הַסּוֹף?!" כִּי הָאֵין סוֹף נִמְצָא פֹה, וְאִיזו שִׁמְחָה הִיא זו, שְׂאָדָם יִרְגִישׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא! וְלִכֵּן לָמָּה אֵין זְווגִים? כִּי אֵין רוֹצִים לְהִתְחַתֵּן, אִם בְּאֵמֶת הִיוּ רוֹצִים לְהִתְחַתֵּן, הִיוּ מְקַיְמִים דְּבָרֵי חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְיִוְרְדִים מְדֻרְגָה וּמוֹצְאִים אִשָּׁה. וְכֵן הָאִשָּׁה — תִּרְדֵי מְדֻרְגָה וְתִמְצְאֵי זְווגֶךָ.

וּבְרַגַע שְׂמֵת־חַתָּנִים יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְאִשֶּׁר הִגְדוּל בְּיוֹתֵר בְּחַיִּים, וְעוֹזְרִים זֶה לְזֶה, וַיֵּשׁ הִבְנָה הַדְּדִית בְּיַנְיָהֶם, וּמְכַבְּדִים זֶה אֶת זֶה, וְהַשִּׁמְחָה שׁוֹרָה בְּמַעוֹנָם. וְכִמוּ שְׂאִמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סב:): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ וְהַמְכַבְּדָהּ יוֹתֵר מְגוּפוֹ, עָלָיו הַכֶּתוּב אוֹמֵר: "וַיִּדְעַתְּ כִּי שָׁלוֹם אָהֶלְךָ"; אִיזו שִׁמְחָה הִיא זו, כְּשֶׁבָנִי זוּג מְכִירִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשֶׁמְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת, זֶה הַשָּׁלוֹם-בַּבַּיִת הָאֵמֶתִי. אוֹמְרִים חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁבְת י'): שְׂמוּ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שָׁלוֹם; כְּשֶׁמְכַנְיָסִים אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שְׂשֵׁמוֹ שָׁלוֹם בַּבַּיִת — נַעֲשֶׂה שָׁלוֹם-בַּבַּיִת; מִי אִשֶּׁם בְּזֶה שְׂאֵין שָׁלוֹם-בַּבַּיִת? הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה, שְׂאֵינָם שְׂמֵחִים וְעֹלְיָזִים, וְהֵם מְלֵאֵי טְעָנוֹת זֶה עַל זֶה, וְכוֹעֲסִים אֶחָד עַל הַשְּׂנִי, וּמְקַלְלִים, חֵס וְשָׁלוֹם, זֶה אֶת זֶה וְכוּ', אִם הִיָּתָה

אִוִּירָה שֶׁל שְׂמֻחָה, וְהָיוּ מוֹחֲלִים זֶה לָזֶה, וּמוֹתָרִים זֶה לָזֶה, אֲזִי נֶעֱשֶׂה שְׁלוֹם-בַּיִת וְהָיוּ שְׂמֻחִים מְאֹד. וְאִם-כֵּן מֵהֵיכָן בָּא שְׂאִין שְׁלוֹם-בַּיִת? מֵעֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת; אָדָם הַשּׁוֹנֵא אֶת עֲצָמוֹ — שׁוֹנֵא גַם אֶת אַחֲרָיו, וּמְכַנֵּס רוּחַ נִכְאָה וְדִכְדוּךְ בְּתוֹךְ הַבַּיִת. עַל-כֵּן הָעֶקֶר לְדַאגַּ שְׂתִּהְיֶה בַּבַּיִת אִוִּירָה שֶׁל שְׂמֻחָה, וּלְשִׂמְחָה אֶת הַיְלָדִים. וְאֵל תִּשְׂאֵל: "מִתִּי הַסּוֹף?"! הַסּוֹף זֶה הָאִין סוֹף בְּרוּךְ הוּא; וְכֵן עִם שְׂכָנִים צְרִיכִים לְגִיור בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְהִבְנָה הַדְּדִית, וְלַעֲזֹר זֶה לָזֶה. וּמָה עוֹשֶׂה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם? מְכַנֵּס בְּאָדָם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן, כִּי אֵינָנו סוֹבֵל אֶת מַדַּת הַשְׂמֻחָה, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הוּא שֶׁקֶץ וְתַעֲבוֹב, שֶׁקֶר וְתַרְמִית, וְכָל עֲנִינֵנו 'הַפְּרִד וּמְשַׁל', לְהַפְּרִיד בֵּין זוּגוֹת, לְהַפְּרִיד בֵּין הוֹרִים לְיְלָדִים, לְהַפְּרִיד בֵּין שְׂכָנִים, לְפַלֵּג בֵּין תוֹשְׁבֵי הַמְּקוֹם, לְגַרֵם לְפְלוּגִים וּלְפְרוּדִים וְכוּ', כֹּל זֶה הוּא יָכוֹל לְפַעֵל רַק כְּשֵׁישׁ עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן, אֲזִי יֵשׁ לוֹ קֶרֶקַע פּוֹרְיָה לְפַעֲלוֹתָיו וְנִכְלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹתוֹ, אֲבָל בְּרַגַע שֵׁישׁ שְׂמֻחָה, הַבַּעַל מְכַנֵּס שְׂמֻחָה בְּאַשָּׁה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (ראש השנה ו:): אִשָּׁה — בַּעֲלָהּ מִשְׂמֻחָה; אִשָּׁה צְרִיכָה הַרְבֵּה חֲזוּק, כִּי הִיא נִשְׂאֶרֶת לְבִדּוּד בַּבַּיִת עִם הַיְלָדִים, וְהָעֵל עַל צְוֹאֲרָהּ, וְלִכְן עַל הַבַּעַל לְרַחֵם עַל אִשְׁתּוֹ וּלְעֲזָרָהּ כְּכֹל יְכַלְתּוֹ, לְהַקְל מִמֶּנָּה אֶת הָעֵל. וְזֹאת מִלְּמַדְנֵנו רַבְּנֵנו ז"ל, וְאָמַר (שיחות-הַר"ן, סִימָן רסג, רסד), שְׂאָדָם צְרִיךְ לְשָׁמֵר מְאֹד מְאֹד עַל שְׁלוֹם-בַּיִתוֹ, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם

עושה כל מיני פעולות שבעולם, שיהיה ביניהם פרוודים, ולכן זה לעמת זה צריכים להלחם כנגדו בתחבולות שונות, שתהיה אהבה ושמחה עצומה שרויה ביניהם, וכן לשמח את הילדים, ובפרט בעתים הללו, שהערב-רב לוטשים עיניהם הטמאות על כל בין ובת ישראל, ורוצים להעבירם על הדת, היה לא תהיה; ולכן עלינו להכניס בילדים אוירה של שמחה, ולהרבות להם חם ואהבה, שלא ירצו לרעות בשדות זרים, כי כשהילדים חשים שההורים אוהבים אותם ונותנים להם תשומת לב, אזי חפצים להיות בבית, ואינם מחפשים מקומות תחלופיים. וכן עם שכנים, העקר לגור באהבה וכו', כי כל מגמת הסמ"ך-מ"ם להרבות בפרוודים ובפלוגים, שזה כלל המפלגות, אשר כלן שקר אחד גדול, וכל אחד חושב מעצמו, מכבודו, מכסאו, מעשרו, פלג פלג — לפלג את העם, אשר זו עצת המן-עמלק (אסתר ג, ח): "ישנו עם אחד מפזר ומפחד וכו', ואסתר המלכה רצתה לאחד את עם ישראל ולהביא לתקונו, ואמרה (אסתר ד, טז): "לך כנס את כל היהודים", והלואי נזכה להתאחד כלל נשמות ישראל. אך אם לעת עתה איננו מצליחים לאחד את כל עם ישראל, עלינו לראות לכל הפחות שבקהלה שלנו תהיה רק שמחה, ונרקד כל יום ויום, ונהיה שמחים ועליזים, תשמעו כלי זמר, ועל-ידי שתהיו בשמחה, תהיו דבוקים באין סוף ברוך הוא,

ולא תשאֵלו "מתי הסוף?!" כי הסוף הוא להגיע למדת השמחה ולהדבק באין סוף ברוך הוא. אינכם מתארים איזה תענוג הוא זה, שאדם אינו רואה גוף כלל, הוא רואה רק נשמות, אזי אצלו חשוב כל יהודי, הוא שֵׁב לביתו ורואה את אשתו — את הנשמה שלה, אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רסה), שֵׁלֵמְעֵלָה בַּשָּׁמַיִם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הֵם נִשְׁמָה אַחַת, וּכְשִׁיּוֹרְדִים פֹּה לַמָּטָה — מִתְפַּצְּלִים, וּכְשִׁמוֹצְאִים זֶה אֶת זֶה צְרִיכִים לְרֹאוֹת שִׁיְהִיו אַחַד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית ב, כד): "עַל-כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, וְהָיוּ לְבֶשֶׁר אֶחָד" — זוּ הַשְּׂלֵמוֹת! וּלְזֶה זֻכִּים עַל-יְדֵי שְׂמֻחָה, אָדָם צָרִיף לְהַכְנִיס שְׂמֻחָה בְּבֵיתוֹ, וְלְהַפְסִיק עִם הַמְּרִיבוֹת; יִשְׁנֵם גְּבָרִים רְשָׁעִים אַרְוָרִים וּמְצִיקִים לָאִשָּׁה, וְלְהַפְּךָ — יִשְׁנֵן נָשִׁים הַמְּמַרְרוֹת חַיִּי בְּעֲלִיָּהֶן, עַל-כֵּן חָדְלוּ שְׁנִיכֶם עִם הַרְשָׁעוֹת שְׁלָכֶם, וְתַרְבוּ שְׂמֻחָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. יֵשׁ לָכֶם יְלָדִים — אַתֶּם שְׂתָפִים בְּיְלָדִים, תַּעֲזְרוּ זֶה לָזֶה, הַהֲכַרְח לְבַעַל לְעֹזֵר לְאִשְׁתּוֹ, וְעַל הָאִשָּׁה לְעֹזֵר לְבַעְלָהּ, שְׂיֻכַּל לֵילֵךְ לְבֵית-הַכִּנְסֵת לְהַתְפַּלֵּל שְׁחֲרִית, מִנְחָה, עֲרֵבִית בְּמִנְיָן, שְׂיֻכַּל לְלַכֵּת לְכוֹלֵל לְלַמֵּד מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדָרַשׁ, הַלְכָה, סְפָרֵי חֲסִידוֹת וּמוֹסֵר, וְאִם עוֹשֶׂה כֵן, אֲזִי תִתְחַלֵּק עִמּוֹ שְׂוָה בְּשְׂוָה. וְהַעֲקֹר לְהַכְנִיס שְׂמֻחָה בְּבֵית, שְׂתִהְיֶה אוֹיְרָה שֶׁל שְׂמֻחָה, וּבְמִקּוֹם לְצַעֵק וְלְהַתְרַגֵּז, לְנַהֵג בְּנַחַת וּבְשִׁלוֹה, וְאִזּוֹ כָּבֵר לֹא תִשְׁאַלוּ: "מתי

הסוף?!" הסוף הוא אין סוף ברוך הוא, וזו השמחה
האמתית.

ג.

כשיהודי מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, מגיע אל האין סוף ברוך הוא

אם נתבונן מה מביא את האדם לאמונה ולשמחה?
נגיע לידי החלטה שזו תפלה והתבודדות; כי אם אדם
מדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ומבקש ממנו יתברך כל
מה שצריך בגשמיות וברוחניות, אזי יכול להגיע לכל
הטובות שבעולם; רבנו ז"ל אמר פעם לאחד מאנשי
שלומו שבקש אותו: "רבי, אני רוצה להיות צדיק,
רבי, אני חפץ להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא". ענה
ואמר לו רבנו ז"ל: "תלמד תורה, והתורה תקרב אותך
אליו יתברך". אמר הלה: "רבי, אני יכול ללמד". אמר
לו רבנו ז"ל: "תתפלל, ועל-ידי תפלה תגיע לכל
הטובות שבכל העולמות" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן
קיא). ובאמת חכמינו הקדושים מפליגים מאוד בתפלה,
עד כדי כך שאומרים (תנחומא וירא א'): אמר להם
הקדוש-ברוך-הוא לישראל, הוו זהירים בתפלה, שאין
מדה אחרת יפה הימנה, והיא גדולה מכל הקרבנות,
ואפלו אין אדם כדאי לענות בתפלתו ולעשות חסד
עמו, כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים, אני עושה חסד

עמו. הקדוש-ברוך-הוא בעצמו אומר: "הנה פלוני אין
 לו כלום, אבל מתפלל אלי, ומבקש אותי, לא יזוז משם
 עד שאעזר לו". למדים מכאן, שאי אפשר להגיע
 לשמחה ולאמונה — אלא על-ידי תפלה; צריכים
 להרגיל עצמנו לדבר אל הבורא יתברך שמו בשפת
 האם שלנו, שזו נקראת התבודדות, אשר רבנו ז"ל בקש
 אותנו ואמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן י'): יש הר, יש שדה
 ויש בית; אברהם קרא את בית-המקדש: הר, יצחק
 קראו שדה, ויעקב קראו בית, ואלו הן שלש מדרגות
 שיש בתפלה: הצדיקים הגדולים, שנכללים לגמרי באין
 סוף ברוך הוא, הם בבחינת הר, הם יצאו לגמרי מזה
 העולם, ומסתובבים בקהרים, אין להם שיכות לזה
 העולם, הצדיקים הבינוניים הם בשדה, השדות אינם
 רחוקים מהבית, השלמות של מפלגי הצדיקים, שהם
 בבית, שבתוך הבית מדברים מהקדוש-ברוך-הוא,
 מדברים עם האשה ולמעשה משוחחים אז עם הקדוש-
 ברוך-הוא, כי זוכים לדבקות כזו, שאינם מסיחים דעת
 כרגע ממנו יתברך; כשמדברים עם בני-אדם, מדברים
 אז עם הקדוש-ברוך-הוא, פמוכא בדברי רבנו ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה'): כשיש גזרות, אז הצדיקים
 מלבישים דבורים, ובתוך דבוריהם מלבישים תפלה,
 ובני-אדם מגשמים אינם מבינים, בני-אדם חושבים
 שאת הצדיקים יכולים לשבור וכו', אף אינם יודעים

מתי הסוף

שכט

שְׁהַצְדִּיקִים נְכַלְלִים לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וְאוֹמֵר
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קט"ז): מִבְּחוּץ נִרְאָה
הַצְדִּיק כְּכֹל אָדָם, יֵשׁ לוֹ עֵינַיִם, אָזְנַיִם, אֶף, פֶּה, יָדַיִם,
רַגְלַיִם, וְהוֹלֵךְ כְּכֹלָם, אָבֵל הַפְּנִימִיּוֹת שְׁלוֹ הִיא פְּנִימִיּוֹת
אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁמִּחְצִיף פָּנָיו לְצְדִיק,
וַיִּקְבַּל עָנְשׁוֹ בְּמַקְדָּם אוֹ בְּמֵאָחֵר, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (אָבוֹת ב',
י'): וְהָיָה זֶהִיר בְּגַחֲלָתָן שֶׁלֹּא תִכְּוֶה; בְּאֵשׁ לֹא מִשְׁחָקִים,
וְעַקְצָתָם עַקִּיצַת עֲקָרָב, וְנִשְׁכָּתָן נִשְׁכַּת שׁוּעָל; וְלִכֵּן
צָרִיכִים לְשָׁמֹר מְאֹד עַל כְּבוֹד הַצְדִּיקִים, כִּי מִי שֶׁמְזַלְזֵל
בָּהֶם, מִי שֶׁמְבַזֶּה אֶת הַצְדִּיקִים, יִקְבַּל עָנֶשׁ חָמור מְאֹד.
וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין סוּטָה כ.): יֵשׁ זְכוּת
הַמוֹעִילָה לְשָׁנָה, וְיֵשׁ זְכוּת הַמוֹעִילָה לְשָׁנָתִים וְכוּ', אָבֵל
לְבִסוּף מְקַבְּלִים אֶת הָעָנֶשׁ מִשָּׁלָם; וְלִכֵּן עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ
אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה לְכַבֵּד אֶת הַצְדִּיקִים. וְאִי אֶפְשָׁר
לְהַגִּיעַ לְאַמוּנָה רַק עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצְדִיק, כְּמוֹבֵא
בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'), שֶׁאִי אֶפְשָׁר
לְהַשִּׁיג אֱמֶת וְאַמוּנָה רַק עַל-יְדֵי עֲצוֹת הַצְדִּיקִים, אֲשֶׁר
עֲצוֹתֵיהֶם "כֹּלֵה זֶרַע אֱמֶת" (יְרֵמְיָה ב', כ"א). וְלִכֵּן צָרִיכִים
לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְזְכוּת לְהַתְּקַרֵּב
אֶל הַצְדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד. וְכֵן
מוֹבֵא (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ק'), שֶׁכָּל הַצְדִּיקִים לֹא זְכוּ
לְהַגִּיעַ לְמִדְרַגָּתָם אֲלָא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה. וְחֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (וַיִּקְרָא רַבֵּה, פָּרָשָׁה ל', סִימָן ג'): בְּדוֹרוֹת

הָלָלוּ, שְׂאִין לָהֶם — לֹא מֶלֶךְ וְלֹא נְבִיא, לֹא כֹהֵן וְלֹא
 אוֹרִים וְתַמִּים, וְאִין לָהֶם אֶלָּא תְּפִלָּה זֹו בְּלִבָּד, אָמַר דְּוֹד
 לְפָנַי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אֵל תְּבִזָּה
 תְּפִלָּתָם; דְּוֹד הַמֶּלֶךְ הִיָּה סִמְלָא שֶׁל תְּפִלָּה, עֲבְרוּ עָלָיו
 כָּל-כְּוֹן הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, רְדַפּוּ אוֹתוֹ חֲנָם: חֲמִיו,
 אֲשֶׁתּוֹ, בָּנוּ וְכוּ' וְכוּ', וּמִכָּל צָרָה עָשָׂה תְּפִלָּה, מְזִמּוֹר
 תְּהֵלִים, וְהַכְּנִיס בְּעַם יִשְׂרָאֵל תְּפִלָּה, וְהַשְּׂאִיר לָנוּ מִתְּנָה
 אֶת סֵפֶר הַתְּהֵלִים, אֲשֶׁר כָּל אָדָם מוֹצֵא עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ
 הַסֵּפֶר הַזֶּה. וְלִכֵּן אֲשַׁרִּי מִי שְׂאוֹמֵר בְּכָל יוֹם יוֹם
 תְּהֵלִים, אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
 עג): עַל-יַדֵּי אֲמִירַת תְּהֵלִים יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה.
 וְהַתְּהֵלִים נֶחֱלָקִים לְשִׁבְעָה חֻלְקִים כִּימֵי הַשָּׁבוּעַ, וְאֲשַׁרִּי
 מִי שְׂזוֹכָה לְסִיִּים בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהֵלִים, אֲזִי
 יִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וּדְבִקוֹת הַבוֹרָא
 יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ. וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קא),
 שֶׁהַתְּהֵלִים זֶה הַהִתְבּוֹדָדוֹת שֶׁל דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, וּבְשַׁעֲהַ
 שְׁעֵבֶרָה עָלָיו צָרָה אוֹ אֵיזָה סָבָל, תִּכְרַף-וּמִיד בְּרַח
 לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמִזְמוֹר תְּהֵלִים. וְלִכֵּן עָלִינוּ לְבִקְשׁוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, שְׁנֵהִיָּה שְׂמִחִים וְעֲלִיזִים, וְיִהְיֶה לָנוּ שְׁלוֹם-בַּיִת,
 וְיִהְיֶה לָנוּ יְלָדִים, וּנְחַתֵּן אוֹתָם בְּגִיל צָעִיר, שְׁלֹא יִדְעוּ
 מַה זֶה חֲטָא, אֲשֶׁר זֶה הִיסוּד שְׁבִיִּסוּדוֹת, וְאִז לֹא נִשְׂאָל:
 "מִתִּי הַסּוֹף?!", כִּי הַסּוֹף הוּא לְהַגִּיעַ לְאִין סוֹף בְּרוּךְ
 הוּא, לְהַפְּלִל בְּאִין סוֹף, בָּא' — אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם,

להיות בשמחה, ועל זה צריכים הרבה לבקשו יתברך:
 "רבנו של עולם, זכני להיות בשמחה, רבנו של עולם,
 זכני להיות דבוק בך, רבנו של עולם, זכני לאמונה,
 שאזכה לראות אותך, ואתקרב אל הצדיק, ואף פעם לא
 אחלק עליו, ואף פעם לא יהיו לי קשיות על הצדיק,
 ולא אטען עליו טענות". ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חלק ב', סימן נב): כשם שיש לאדם קשיות על הקדוש-
 ברוך-הוא, אנשים מסתובבים עם טענות על הבורא
 יתברך שמו, ושואלים: "מתי הסוף?!" כמו-כן יש
 קשיות על הצדיק, כגון: "הלא זה צדיק גדול, ואיך
 יתכן שעשה כן, ודבר כן וכך" וכו', שוטה שכמוה,
 איך לא תתביש לשאל קשיות על צדיק נורא וקדוש,
 הלא אתה מלא טנוף וזנהמה, שכחת מה עשית?!
 שכחת היכן הסתובבת וכיצד התנהגת? ואיך תשאל:
 "מתי הסוף?!" עם הזנהמה שיש בתוך מחך, אתה
 רוצה להבין מתי הסוף?! אתה חפץ להבין את הצדיק
 למה מתנהג כן וכדומה — עם הראש המלכלך
 שלך?! הלא על-ידי כל עברה ועברה שעשית, אתה
 מלבש עם קלפות לאלפים ורכבות. ולכן אומר רבנו
 ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נב): אשרי אדם שאין לו
 קשיות — לא על הקדוש-ברוך-הוא ולא על הצדיקים,
 ומי שמדבר על הצדיק, ובפרט צדיק שעשה לו כל-כך
 הרבה טובות, אוי לו ואוי לנפשו; כי צריכים להזהר

מאד לא להקל בכבוד הצדיק, ואף שרואים שהרשעים עושים חיל, אבל צריכים לזכור, שסוף כל סוף יקבלו מכתם, ויפלו בנפילה אחר נפילה. ולכן עלינו להתחזק בתפלה, ולבוא אליו יתברך בכל יום ויום, ולהרבות בהתבודדות, וכל דבור זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ולשער; ואומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין כב.): המתפלל צריך שיראה עצמו כאלו שכנה כנגדו, שנאמר (תהלים טז, ו): "שויתי הוי"ה לנגדי תמיד", אדם צריך להרגיש שהנה הקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, ולמה לילך לפלוגי או לאלמוגי, בואו נברח אל הקדוש-ברוך-הוא ונדבר אליו, וזה הטוב ביותר. לכו אל הקדוש-ברוך-הוא ותראו ישועה. אבל אי אפשר להגיע אליו יתברך, רק על-ידי הצדיק. ולכן עלינו להתחזק הרבה הרבה באמונת חכמים. ואומר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שעל-ידי אמונת חכמים אדם יודע איך להתנהג, ומה זה ימין ומה זה שמאל, והיכן ללכת ולהתקדם בחיים. והצדיקים הם מקשרים אותנו אליו יתברך, וזוכים על ידם להרבות בתפלה והתבודדות ובדבקות הבורא יתברך שמו.

בְּשִׁיהוּדֵי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הַשָּׁנִי, מַגִּיעַ אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא

כְּלָנוּ בְּנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִם כֵּן נִרְצָה וְאִם לֹא, כְּלָנוּ נִבְרָאנוּ עַל יְדוֹ יִתְבַּרֵךְ, כְּלָנוּ נִשְׁמוֹת מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת. וְלָכֵן אֶחָד צָרִיךְ לַעְזוֹר לַשָּׁנִי, וּלְהַטּוֹת שְׁכָם וְכַתֵּף בְּעִבּוּרוֹ, וְזֶה חָשׁוּב מְאֹד אֲצִלוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְכִמְאֲמָרָם ו"ל (יְלָקוּט הוֹשַׁע, רִמְזוֹ תַקְכַּב): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: חָבִיב עָלַי חֶסֶד שְׁאַתֶּם גּוֹמְלִים זֶה לָזֶה, יוֹתֵר מִכָּל הַזִּבְחַ שְׁזָבַח לְפָנַי שְׁלֵמָה; שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ הַקָּרִיב לְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶלְךָ קְרִבָנוֹת בְּכָל יוֹם, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהַחֶסֶד שֶׁעוֹשֶׂה אִישׁ עִם זוּלָתוֹ, זֶה חָשׁוּב יוֹתֵר מִכָּל הַקְּרִבָנוֹת וְהִיחֻדִים שֶׁל שְׁלֵמָה הַמְּלִיךְ. וְלָכֵן עָלֵינוּ לִרְאוֹת לְסִיעֵ זֶה לָזֶה, וְזֶה הִיסוּד שֶׁל כָּל הִיסוּדוֹת — אֲהַבַת הַבְּרִיּוֹת, צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים. וְכָבֵר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת ע"ט): שְׁלֹשָׁה סִימָנִים בְּאֵמָה זוֹ: רַחֲמָנִים, בִּישָׁנִים וְגוֹמְלֵי חֲסָדִים; אִם יְהוּדֵי רַחֲמָן, מְרַחֵם עַל הַזּוּלָת, מְתַבַּיֵּשׁ מִהַזּוּלָת, גּוֹמֵל חֲסָדִים עִם הַזּוּלָת, סִימָן שֶׁהוּא יְהוּדֵי, אֲבָל אִם הוּא רָשָׁע מְרַשָּׁע וְאֲכֻזָּר, סִימָן, שֶׁרַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, אֵינָנוּ מְזַרְעֵ יִשְׂרָאֵל, וּבְמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת בּוֹדֵאֵי הַתְּבוּלָלוֹ אֲבוֹתָיו בֵּין הָאֲמוֹת, וְהוּא מְזַרְעֵ עַרְב־רַב. כִּי יְהוּדֵי בְּשָׂרָשׁוֹ — טְבָעוּ לַעֲשׂוֹת רַק חֶסֶד. וְאוֹמְרִים חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשָׁלַמִי תַעֲנִית כ"א):

"כִּי בְּצֵל יָדַי כְּפִיתִיךָ" — זו גְּמִילוֹת חֲסָדִים, שְׁכָל
 הָעוֹסֵק בְּגִמְלוֹת חֲסָדִים זוֹכֵה לִישָׁב בְּצֵלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא. וְלָכֵן עָלִינוּ לְרֵאוֹת לְהִרְבוֹת בְּחֶסֶד זֶה עִם
 זֶה, וּבְפֶרֶט בְּקִהְלָה קְדוֹשָׁה הַנִּקְרָאת עַל שֵׁם רַבְּנוּ ז"ל,
 צְרִיכִים לְהִרְבוֹת בְּחֶסֶד, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (תַּיִ"מֹהֲר"ן, סִימָן
 רצב): הָעוֹלָם רָאוּי שְׂשִׁתְּמָהוּ עַל גְּדֹל הָאֱהָבָה שְׂשִׁיחָהּ
 בֵּינֵיכֶם; וּמִסְפָּר עַל הַרְבֵּי רַבֵּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'עֶנְסֵק זי"ע,
 שְׁהִרְאָה מוֹפְתִים גְּלוּיִים, שְׁאֵלוּ אָחִיו הַקְּדוֹשׁ הַרְבֵּי רַבֵּי
 זושא זי"ע: "אָחִי הַקְּדוֹשׁ, כִּי צַד אַתָּה עוֹשֶׂה מוֹפְתִים
 כְּאֵלוֹ?" וְאָמַר: הַחֲדַרְתִּי בְּאַנְשֵׁי, שְׂתִהְיֶה בֵּינֵיהֶם אֱהָבָה
 וְאַחֲדוּת, שְׂשִׁעֲזוּוּ זֶה לְזֶה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂים מוֹפְתִים
 אֲצִלָּם. לְמִדִּים מִכָּאן מַעֲלַת הַחֶסֶד שְׂשִׁאֲחַד עוֹשֶׂה עִם
 הַשְּׁנִי, וְחֲשִׁיבוֹת אַחֲוָה וְרַעוּת וְאַהֲבַת הַבְּרִיּוֹת. וְלָכֵן
 עָלִינוּ לְהִתְאַחַד יַחַד, וְלַעֲזֹר זֶה לְזֶה, וְלִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ זֶה
 לְזֶה, וְאֵז נִהְיֶה בְּטוֹחִים, שְׂבִזְכוּת הַחֶסֶד יִגָּאֵל אוֹתָנוּ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִהַגְּלוּת, וְנִזְכֶּה כְּכֹר לְרֵאוֹת בְּגִלוּי
 שְׂכִינָה וּבְבִנְיָן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וּבְקַבּוּץ גְּלוּיֹת עַל-יְדֵי
 מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שְׂבּוֹא יְבּוֹא וְלֹא יֵאָחֵר.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

קוֹנְטֵרס

מְצִיאת הַזְּוִיג

יִחֹזַק וַיֵּאמֶץ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְנוֹתָיו, אֲשֶׁר קָשָׁה לָהֶם לְמַצֵּא
זְוִיגִים, וַיֹּרֶה לָהֶם עֲצוֹת נְכוֹנוֹת וְהִדְרִכּוֹת יִשְׁרוֹת, אִיךָ לְזַכּוֹת
לְמַצֵּא אֶת זְוִיגֵם הָאֲמִתִּי, וְכֵן תְּפִלוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת עַל
זֶה.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָא, אֲדוֹגְנָה, מוֹרְנָה וְרַבְנָה
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ.
וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנָה
הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִיס לִיה
רַבֵּי נִתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ,
וּמִשְׁלֵב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים, וּמֵאַמְרֵי חֻכְמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

*

הוֹבֵא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסֶלֶב

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין עוֹד דְּבַר הַשׁוֹבֵר
בְּחֹר כְּמוֹ עֶכּוֹב מְצִיאַת הַזְּוִיג, וְלִכְּן כָּל
הַרוֹצֵה לְמַצֵּא אֶת זְוִיגוֹ, רְאוּי לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֶל
הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא הַשְּׂדֵכָן הַמְּשֻׁדָּךְ כָּל
הַשְּׂדוּכִים, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי
מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פט), וְרְאוּי לְכָל בְּחֹר
לְבָרַח אֶל צְדִיק אֵמֶתִי הַדְּבִיק בּוֹ יְתִבְרַךְ,
וְלִשְׁמַע תּוֹרָה מִפִּיו, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּנִקְל יִמָּצֵא
אֶת זְוִיגוֹ.

(אִמְרֵי-מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תתמג)

.א

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי אֵין עוֹד
דְּבַר נֶעְלָם וְנִסְתָּר מֵעֵינַי כָּל חַי כָּמוֹ מְצִיאת הַזְּוּג,
וְעַל-כֵּן אָסוּר לָכֶם לִפְלֹ בְדַעְתְּכֶם כָּלֵל, וְשׁוּם דְּבַר
שֶׁבְּעוֹלָם לֹא יִשְׁבֹּר אֶתְכֶם, כִּי זְוּגְכֶם הוּא רַק בִּידוֹ
יִתְבָּרֵךְ; וְלֹא בִּיד בְּשׂוֹר וָדָם, וְהִרְבֵּה שְׁלִיחִים יֵשׁ לוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן הִרְגִּילוּ עֲצַמְכֶם לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם
וְיוֹם לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁתִּזְכּוּ לְמַצֹּא אֶת זְוּגְכֶם הָאֲמִתִּי,
וְשֶׁלֹּא יִתְחַלְפוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, הַזְּוּגִים בְּשׁוּם אִפֶּן
שֶׁבְּעוֹלָם כָּלֵל; וְתִאָּרִיכוּ בְּדַבְּרֵי זֶה, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלַה
לְנוּ רַבְּנוּ ז"ל, וְאָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת רַחֲמָנוּת, סִימָן
י"א): עַל-יְדֵי בְקָשַׁת הַרְחָמִים זֹכָה לַעֲשׂוֹת שְׂדוּכִים

טובים ונהגונים, עיין שם; ואמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ט'): בני ישראל בתפלתם גורמים זיווגא דקדשא ברין הוא ושכינתיה, ולפי הזיווג שגורם בתפלתו כן זוכה לזיווגו, עיין שם; על-כן ראו להתפלל בכל יום ויום לפני יתברך בלשון שאתם רגילים בה, ותבקשו רחמים רבים, ותפייסו אותו יתברך בכל מיני פיוסים, שתזכו למצא את זיוגכם, ואז תראו נפלאות איה שתושעו באמת.

ב.

ראו, בני ובנותי, להיות חזקים באמונה הקדושה בו יתברך, ותדעו היטב בידיעה ברורה ומחלטת, כי זיוגכם תלוי אף ורק בידו יתברך, ולא ביד בשר ודם, ועל-כן אל תפחדו משום בריה שבעולם כלל, ושאף אחד לא יוכל לבלבל את דעתכם, כאלו זיוגכם תלוי ביד איזה שדכן או שדכנית, או באיזה מקום מסים או באיזו הנהגה ולבוש שאתם צריכים להתנהג ולהתלבש, הכל דמיונות ופתוים אשר רק משברים ומבלבלים את הדעת, כי בפרוש אמרו חכמינו הקדושים (מועד קטן

י"ח): מן התורה ומן הנביאים ומן הפתובים מה' אשה לאיש, מן התורה דכתיב (פראשית כ"ד): "ויען לכן ובתואל ויאמרו: מה' יצא הדבר"; מן הנביאים דכתיב (שופטים י"ד): "ואביו ואמו לא ידעו פי מה' היא"; מן הפתובים דכתיב (משלי י"ט): "בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת", עין שם; הרי שמבאר בתורה ובנביאים ובפתובים, שזווגכם הוא רק בידו יתברך לברך ולא ביד שליח.

ג.

בני ובנותי היקרים! ראו להתחזק בכל מיני אפנים, ואל תהיו שבורים מזה שקשה וכבד לכם למצא את זווגכם, פי בודאי יש אצלו יתברך פונה עמקה, יכול להיות שעתה או הפלה עדין צעירים, וצריכים לחכות עוד קצת, או לפי שרש הנשמות וקשור ושלוב העולמות השייכים לכם, עדין לא נגמרו כל התקונים, ועל-כן ההכרח לחכות עוד קצת, לכן ראו להתאזר במדח הסבלנות, ואל תתיאשו בשום אופן שבעולם, פי בודאי יש לכם זווג, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה ב').:

אַרְבָּעִים יוֹם קִדְּם יִצְיֶרֶת הַנּוֹלָד בֵּת קוֹל יוֹצֵאת
 וְאוֹמֶרֶת: בֵּת פְּלוֹנִי לְפְלוֹנִי, עֵינֶן שָׁם; הֲרֵי שְׂעוֹד
 קִדְּם שִׁיִּצְאָתֶם לְאֹוִיר הָעוֹלָם, כְּכַר הַכְּרִיזוּ בַּשָּׁמַיִם
 עַל בֵּת זוּגְכֶם, עַל-כֵּן אֵל תִּיאָשׁוּ עֲצַמְכֶם כָּלֵל, כִּי
 בְּיָדַי יָבוֹא גַם יוֹם שְׂמַחְתְּכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם, וְתִזְכּוּ
 לְהִתְחַתֵּן בְּמִזֵּל טוֹב.

ד.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! עֲלֵיכֶם לְדַעַת, כִּי בְּעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן, נִשְׁמַת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הִיא אַחַת, נִשְׁמָה
 אַחַת, וּכְשִׁיּוֹרְדִים לְזֶה הָעוֹלָם, הַזְכָּר נוֹלָד וְנִמְשָׁךְ
 בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי אָבָא וְאִמָּא אֶחָד, וְהַנְּקֵבָה נוֹלָדֶת
 וְנִמְשָׁכֶת בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי אָבָא וְאִמָּא אַחֲרִים (עֵינֶן
 לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רס"ה), וְהַכֹּל מֵצַד שְׂרֵשׁ
 הַנְּשָׁמוֹת, וְדָבָר זֶה — לְחַבְרָם וּלְיַחְדָּם יַחַד, הֵינּוּ —
 אֶת הַזְכָּר וְהַנְּקֵבָה, זֶה קָשָׁה מְאֹד מְאֹד, כִּי נִתְפָּרְדּוּ
 אֶחָד מֵהַשְּׁנַיִ, וְאִין אֶחָד יוֹדֵעַ אֵיךְ וְהֵיכֵן הַשְּׁנַיִ, וְעַל
 זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוֹטָה ב.): קָשָׁה זְוִיגוּ
 שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יַם סוּף, כִּי גַם אִז הָיָה קִטְרוּג
 גָּדוֹל עַל עַם יִשְׂרָאֵל, שְׂאִינָם רְאוּיִים לְעֵבֹר אֶת יַם

סוף, וכמו־כן כְּשֶׁצְרִיכִים לְמָצֵא אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, יֵשׁ עַל זֶה הַרְבֵּה מְקַטְרָגִים וּמוֹנְעִים, אֶף־עַל־פִּי־כֵן עֲלֵיכֶם לְהִתְחַזֵּק וּלְהֶאֱמִין רַק בּוֹ יִתְבַרֵּךְ, וּכְמוֹ שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל עָמְדוּ סְמוּךְ לַיָּם סוּף וְצָעְקוּ אֵלָיו יִתְבַרֵּךְ, עַד שֶׁזָּכוּ שֶׁנִּבְקַע לְפָנֵיהֶם יַם סוּף, כְּמו־כֵן אִם לֹא תִיאָשׁוּ עֲצֻמְכֶם מִן הַרְחָמִים, וּתְבַקְשׁוּ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַרֵּךְ, אֲזַיֵּעֶזֶר לָכֶם לְמָצֵא אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי, וְתִזְכּוּ לְהִתְחַתֵּן יַחַד, וּכְמוֹ שֶׁבִשְׁשַׁעַת קְרִיעַת יַם סוּף קִפְצוּ אֶל תּוֹךְ הַיָּם וְלֹא הִרְהָרוּ כְּרָגַע אַחֲרָיו יִתְבַרֵּךְ, כְּמו־כֵן עֲכָשׁוּ תִזְרְקוּ מִכֶּם אֶת כָּל מִינֵי הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת וְהַסְּפִקוֹת וְהַעֲקָמְמִיּוֹת, וְתִקְפְּצוּ אֶל תּוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְתִדְעוּ כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדָּיו יִתְבַרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכֹל אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבַרֵּךְ מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה, וְאֲזַי בּוֹדֵאֵי תוֹשָׁעוּ.

ה.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אַתֶּם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְלִידַע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלִעְדָּיו יִתְבַרֵּךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַרֵּךְ מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַעֲלֵם

וּבְהִסְתַּר גְּדוֹל, אֲשֶׁר לֹא יִשַׁג לְשׁוֹם שְׂכָל אֲנוּשִׁי, כִּי
 מִי יֹאמֶר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה, וְהַכֵּל מְעַטֵּר בְּרִזִּין וְסוּדוֹת
 נִסְתָּרִים, וּבִפְרֻטִּיּוֹת עֲנִינֵי נְשָׁמוֹת חֲזוּגִים, דְּבַר זֶה
 בְּוֹדָאֵי נַעֲלָם וְנִסְתָּר מֵעֵין כָּל חַי, וְעַל־כֵּן אָסוּר לְבַקֵּשׁ
 מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ: "אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְחַתֵּן דִּיקָא עִם זֶה אוֹ
 עִם זֶה", כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מוֹעֵד
 קָטָן י"ח:): רַבָּא שְׂמַע לְאִישׁ אֶחָד שֶׁבִקֵּשׁ רַחֲמִים,
 וְאָמַר, שְׁתַּזְדַּמֵּן לוֹ פְּלוּנִית, אָמַר לוֹ רַבָּא: לֹא תִבְקֵשׁ
 רַחֲמִים כֹּה, אֲלֵא בִקֵּשׁ סְתָם, שְׂיִתְנּוּ לְךָ אֶת בֵּית זוּגְךָ,
 וְאִם הִיא תִהְיֶה בֵּית זוּגְךָ לֹא תִלְךָ מִמֶּךָ; הֲרִי שְׂאָסוּר
 לְבַקֵּשׁ בִּפְרֻטִּיּוֹת: "אֲנִי רוֹצֶה דִּיקָא אֶת זֶה אוֹ אֶת
 זֶה", כִּי מַה שְׂשַׁיְךָ לָכֶם לֹא יוּכְלוּ לְקַחַת כָּלֵל, וְאִם
 תִּתְפַּלְלוּ דִּיקָא עַל זּוּג מְסִים, תִּהְיֶינָה לָכֶם אֲכֻזָּבוֹת
 גְּדוֹלוֹת, כִּי מַה שְּׁלֹא שַׁיְךָ לָכֶם, מִמִּילָא לֹא יִהְיֶה
 לָכֶם, וְעַל־כֵּן מַה וְלָמָּה לְבַקֵּשׁ: "אֲנִי רוֹצֶה דִּיקָא
 אֶת זֶה אוֹ אֶת זֶה", בִּבְקָשׁוֹ רַחֲמִים שְׂיִתְנּוּ לָכֶם רַק
 אֶת בֵּית זוּגְכֶם, וְחַס וְשְׁלוֹם, שְׁלֹא יִתְחַלְפוּ הַזּוּגִים,
 שְׁלֹא תִצְטָרְכוּ לְהִדְחוֹת אֶחָד מִפְּנֵי הַשָּׁנִי, הֵינּוּ —
 לֹא לְהִתְגַּרֵּשׁ אוֹ לֹא לָמוֹת בְּשִׁבִיל אַחֵר, רַק תִּהְיֶה
 בֵּית זוּגְכֶם דִּיקָא.

ו.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! עַל זֶה אַתֶּם צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ
 רַחֲמִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שְׁתַּזְכְּרוּ לְמַצֵּא רַק אֶת זְוֹגְכֶם
 הַשֵּׁיף לְשֹׁרֵשׁ נִשְׁמַתְכֶם, וְשֵׁלָא תִצְטָרְכוּ לְהַדְחֹת
 אֶחָד מִפְּנֵי הַשְּׁנִי, וְכַמּוּבָא בְּזֵהר הַקְּדוּשׁ (פְּרָשַׁת וַיֵּלֶךְ,
 דָּף רפ"ד): בְּעֵי בַר נֶשׁ לְמַבְעֵי רַחֲמֵי קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא כַּד אֲזִדְּוּג דְּלֵא יִתְדַחֵי מִקָּמִי אַחְרָא (צָרִיךְ כָּל
 אָדָם לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּשֶׁמְזִדְּוּג
 שְׁלֵא יִדְחַק מֵאַחַר), כִּי רוּאִים הַרְבֵּה פְּעָמִים שְׁאַפְלוּ
 אַחַר מְצִיאת הַזְּנוּג מִתְגַּרְשִׁים, אוֹ אֶחָד מִשְּׁנֵיהֶם
 יָמַת, וְכֹל זֶה כִּי אֶחָד נִדְחַק מִפְּנֵי אַחַר, וְעַל-כֵּן
 רְאוּ לְבַקֵּשׁ הָעֵקֶר עַל זֶה — שְׁתַּזְכְּרוּ לְמַצֵּא אֶת בֶּן
 אוֹ בַת זְוֹגְכֶם הַשֵּׁיכִים לְשֹׁרֵשׁ נִשְׁמַתְכֶם דִּיקָא, וְלֵא
 יִתְחַלְפוּ הַזְּוֹגִים, חַס וְשָׁלוֹם, וְשֵׁלָא תִאָּרַע תְּקֻלָּה
 וְקִטְטָה בִּינֵיכֶם, כִּי הַכֹּל יְכוּלִים לְפַעַל בְּשָׂמִים, וְכִמוּ
 שְׁאַמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲתוּן, סִימָן ט'):
 עַל-יְדֵי הַתְּפִלָּה יְכוּל לְשַׁנּוֹת זְוֹגוֹ הַנִּכְרַז בְּשָׂמִים;
 הֵינּוּ אִם נִגְזַר עַל אֶחָד מִשְּׁנֵיכֶם שֶׁהֵכָרַח לְאֶחָד
 מִכֶּם לְהַנְשֵׂא לְאַחַר קָדָם, וְהָהוּא יָמוּת אוֹ יִתְגַּרֵּשׁ,
 אֶת זֶה יְכוּלִים לְפַעַל עַל-יְדֵי תְּפִלָּה — לְשַׁנּוֹת שְׁלֵא
 יִצְטָרְף לְהַגִּיעַ אֶל זֶה (כַּמּוּבָא בְּתַקּוּנִים, תַּקּוּן י"ד): אִם

חוזר בתשובה באמת, ומבקש הרבה רחמים ממנו
 יתברך מקבל את בתי זוגו, ואין מוסרים את זה
 לאחר כלל, עין שם; על-כן ראו לחזור בתשובה
 שלמה לפניו יתברך, ותקבלו על עצמכם לשנות את
 מעשיכם לטובה, ואז תקבלו רק את זיוגכם השיוף
 לכם.

ז.

בני ובנותי היקרים! חזקו ואמצו בכטחון
 חזק, כי לא יעזב אתכם הקדוש-ברוך-הוא, ובודאי
 תושעו, אם לא תבטחו בבני-אדם רק בו יתברך,
 כמו שאמר הנביא (ירמיהו י"ז): "ארור הגבר אשר
 יבטח באדם, ושם בשר זרעו ומן ה' יסור לבו"
 וגו', "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו",
 וביותר סובב דבר זה על שדוכים וזווגים, כי דרך
 העולם שמדברים ביניהם: פלוני יקח את פלונית, או
 פלונית תקח את פלוני, וכבר מסכם הכל, ובוטחים
 באדם, ומשתדלים להחניף לאדם זה או לאדם אחר,
 ובין כך נתקיים (תהלים ב'): "יושב בשמים ישחק,
 אדני ילעג למו", ומשנה את כל התכניות, ומהכל

נַעֲשֶׂה כְּלֹא מִמֶּשׁ, כְּעֵין שְׁאֲמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת אֲמֹר, פְּרָשָׁה כ"ט, סִימָן ח') עַל פְּסוּק
 (תְּהִלִּים ס"ב): "אֵךְ הֶבֶל בְּנֵי אָדָם כָּזָב בְּנֵי אִישׁ,
 בְּמֵאֲזָנִים לְעֹלוֹת הַמָּה מֵהֶבֶל יָחַד", בְּנֵהֶג שְׁבַע עוֹלָם,
 מֵה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרִים: אִישׁ פְּלוֹנִי נוֹשֵׂא פְלוֹנִית —
 אֵךְ הֶבֶל בְּנֵי-אָדָם, פְּלוֹנִית תִּנְשֵׂא לְפְלוֹנִי — כָּזָב
 בְּנֵי אִישׁ, הַמָּה מֵהֶבֶל יָחַד — אָמַר רַבִּי חִיָּא, עַד
 שֶׁהֵן עֲשׂוּיִין הֶבֶל בְּתוֹךְ מְעֵי אִמָּן הֵם יָחַד, עֵין שָׁם;
 הֵינּוּ מֵה שִׁיף שְׂזָה יֵאמַר כָּךְ, וְזוֹ תֵאמַר כָּךְ, שְׂדוּף
 וְזוּג אִי אֶפְשָׁר לְבַטֵּל וְאִי אֶפְשָׁר לְהוֹסִיף, כִּי קֹדֶם
 שְׁנוּלְדוּ כָּכֵר הֵם יָחַד, וְעַל-כֵּן "אַל תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים
 בְּבֶן אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְּשׁוּעָה" (תְּהִלִּים קמ"ז), יִשׁוּעַתְּכֶם
 תְּלוּיָה רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרֵךְ.

ח.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְבָרוּחַ רַק אֵלֶיּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
 אֲשֶׁר מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהוּא מְחִיָּה וּמְהֵרָה
 וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה, וּמְנַהִיג
 אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶשְׁבֹן צְדָק, אֲשֶׁר לֹא יִכִּילֶהוּ שׁוֹכַל
 אֲנוּשֵׁי כָּלֵל, וְלָמָּה תִּפְלוּ בְּקִטְנוֹת הַדַּעַת וְתִהְיוּ

שְׁבוּרִים, כְּאֵלוֹ אָבֵד מָנוּס וְתַקְוָה מִכֶּם? ! מִדּוּעַ לֹא
 תִּבְטְחוּ בוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר בְּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְסוּף
 כָּל סוּף אַחֵר הָרַע יָבוֹא הַטּוֹב — שְׁתַּזְכּוּ לְמִצְאָ אֶת
 זְוִיגְכֶם מֵהַשְּׂמַיִם, וְעֲלִיכֶם לִידַע וְלִזְכּוֹר מֵהַ שְׂפִתוֹב
 בַּזֶּהר הַקְּדוֹשׁ (פְּרִשְׁת וַיְחִי, דָּף רכ"ט.): וּמֵהַשֵּׁם אֲשֶׁה
 מִשְׁפָּלֶת בְּגִין דְּאִתְתָּא כַּד אַחְסִין לָהּ בַּר נָשׁ מִעַם
 קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא אַחְסִין לָהּ דְּהָא לֹא יַחְסִין לָהּ קַדְשָׁא
 בְּרִיף הוּא לְבַר נָשׁ אֲלֵא כַּד מְכַרְיִזִין עָלֶיהָ בְּרַקִּיעָא
 דְּקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא מְזוּג זְוִיגִין עַד לֹא יִיתוּן לְעֵלְמָא
 [כְּשֵׁנוּשָׁא אִישׁ אֲשֶׁה — מֵאֵת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי
 לֹא יִשָּׂא אִישׁ אֲשֶׁה, עַד שֶׁלֹּא יִכְרִיזוּ עָלָיו מְלַמְעָלָה
 שְׁעֵכְשׁוּ הוּא הַזְּמַן, כִּי עַד שֶׁלֹּא נִבְרְאוּ כְּבַר זְוִיג אֹתָם
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא], עַל-כֵּן מֵהַ וְלָמָּה לָכֶם לְהִיּוֹת
 כָּל-כָּף שְׁבוּרִים, כִּי בּוֹא יָבוֹא גַם יוֹם יְשׁוּעַתְכֶם,
 וְתַזְכּוּ לְהַפְגִּס בְּמַזַּל טוֹב אֶל הַחֲפָה, בְּשַׁעַה טוֹבָה
 וּמְצַלַּחַת, וְתַתְחַתְּנוּ, הָעֵקֶר רְאוּ לְהִיטִיב מְעַשִּׂיכֶם,
 וְתִשׁוּבוּ בְּתִשׁוּבָה אֲמִתִּית אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתַחֲזְרוּ אֵלָיו
 יִתְבָּרֵךְ בְּכֹל לְבַבְכֶם וּבְכֹל נַפְשְׁכֶם, וְתִקְבְּלוּ עָלֵיכֶם
 לְעוֹלָם לֹא לָשׁוּב אֶל מְעַשִּׂיכֶם הָרָעִים, וּבְוֹדָאֵי יִמְהַר
 אֶת יוֹם יְשׁוּעַתְכֶם.

ט.

בְּנֵי וּבְנוֹתַי הַיְקָרִים! אֵין אַתֶּם יְכוּלִים לְשַׁעַר
וּלְתֹאֵר אֶת גְּדֹל הַשְּׂגָחַתוֹ יִתְבָּרַךְ הַפְּרָטִי פְּרָטִית, אֵיךְ
שְׁמֵרָאשׁ מְשָׁגִיחַ עֲלֵיכֶם מֵהַיְהִי בַסּוּף, כִּי עוֹד טָרַם
נוֹלְדֶתֶם כְּבָר זְמַן לָכֶם זְוֹגְכֶם, וּכְבָר דָּאָג לָכֶם בַּפְּרָטִי
פְּרָטִיּוֹת אֶת כָּל הַתְּלוֹי בְּמִצִּיאַת זְוֹגְכֶם, וְעַל-כֵּן מֵהַ
וְלָמָּה תִּהְיוּ כָּל-כָּף שְׂבוּרִים וְרוּצוּצִים וְעֲצוּבִים?!
מִדּוּעַ תִּבְטְחוּ בְּבְנֵי-אָדָם, וְתִרוּצוּ אַחַר שִׁדְכָן זֶה
אוֹ שִׁדְכָנִית זֶה, יוֹתֵר טוֹב רוּצוּ וּבְרַחוּ עֲכָשׁוּ אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁפְּכוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ אֶת לְבַבְכֶם, וְתִבְכוּ
לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שְׁיַעֲזֹר לָכֶם כְּבָר לְצֵאת מִבֵּית הָאֲסוּרִים
שֶׁנִּתְפַּסְתֶּם שָׁם, כְּמֵאֲמָרָם, זְכַרוּנֶם לְבִרְכָה (סְנֵהֲדִרִין
כ"ב). עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים ס"ח): "אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים
בֵּיתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכוֹשְׁרוֹת", אֵל תִּקְרִי מוֹצִיא
אֲסִירִים, אֵלָּא כְּמוֹצִיא אֲסִירִים, עַיִן שָׁם; הֵינּוּ כִּי קָדָם
הָיוּ הַזְּכָר וְהַנְּקֵבָה כָּל אֶחָד מֵהֶם אֲסִיר כְּמוֹ בְּבֵית
אֲסוּרִים, זֶה לְבַד וְזוֹ לְבַד, וְאֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים
הֵינּוּ הַזְּכָר וְהַנְּקֵבָה שְׁיִשְׁבוּ עַד עֲכָשׁוּ זֶה לְבַד וְזוֹ
לְבַד, מוֹצִיאֵם מִבֵּית אֲסוּרִים שְׁלָהֶם, וּמוֹשִׁיבֵם בֵּיתָה
— שְׂבוּנָה לָהֶם בֵּית וּמוֹשִׁיבֵם יַחַד, וְאֵל כָּל זֶה
תִּזְכּוּ רַק עַל-יְדֵי רַבּוֹי תְּפִלָּה — לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ

בַּעֲקֻשְׁנוֹת מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ, אֲזַ תִּרְאוּ נִפְלְאוֹת, כִּי מֵה
 שֶׁתִּפְלֶה פּוֹעֵלֶת שׁוֹם דְּבַר לֹא יָכוֹל לִפְעֹל, וְזֶה בְּרוּר
 לְמִי שֶׁמֵּאֲמִין בָּזֶה, וּבִפְרָטִיּוֹת אִם הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל
 עַל קְבָרֵי צְדִיקִים, אֵין לְשַׁעַר וּלְסֹפֶר מַעֲלַת הַתִּפְלָה
 הַזֹּה, כִּי הִיא בּוֹקֶעֶת רְקִיעִים, כִּי כִּשְׁהוֹלְכִים עַל
 קְבָרֵי צְדִיקִים וּבוֹכִים וּמְבַקְשִׁים מֵאֵת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּזִכּוֹת הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ וְהַתָּנָא הָאֱלֹקִי הַשׁוֹכֵן פֹּה,
 אֲזַ הַתִּפְלָה מְקַבֶּלֶת עַד מְאֹד מְאֹד, וְיִכּוֹלִים לִפְעֹל
 יוֹתֵר בְּנֶקֶל, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ בְּזִהַר הַקְּדוֹשׁ (פְּרֻשֵׁת
 אַחֲרֵי): וּבִשְׁעֵתָא דְּאַצְטְרִיךְ עֲלֵמָא רַחֲמֵי וְחֵיָא אֲזִילִי
 וּמוֹדְעֵי לְהוּ לְנִפְשֵׁיהוּ דְּצְדִיקָא וּבְכָאן עַל קְבָרֵיהוּ
 וְכוּ' כְּדִין מִתְעָרִין נִפְשֵׁיהוּ דְּצְדִיקָא וְכוּ', וְכִלְהוּ
 בְּעָאן רַחֲמֵי עַל חֵיִין וְחַס קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל
 עֲלָמָא בְּגִינֵיהוֹן וְכוּ', עֵיִן שָׁם; [בְּשַׁעָה שְׂבָנֵי הָעוֹלָם
 צְרִיכִים לְרַחֲמִים, וְהַחֲיִים הוֹלְכִים וּמוֹדִיעִים אֶת
 צַעֲרָם לְנַפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים, וּבוֹכִים עַל קְבָרֵיהֶן, אֲזַ
 מִתְעוֹרְרוֹת נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים הָאֵלוּ שֶׁהוּא בָּא עַל
 קְבָרֵיהֶן, וְהֵן מְבַקְשׁוֹת רַחֲמִים עַל הַחֲיִים שֶׁבָּאוּ
 לְבַקֵּשׁ עַל קְבָרָם, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרַחֵם עֲלֵיהֶם
 בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֵלוּ שֶׁבָּא לְהַשְׁתַּטַּח עַל קְבָרָם];
 עַל-כֵּן, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לָכוּ וְהַשְׁתַּטְחוּ עַל

קברי צדיקים, ותבכו שם, ותתפללו אליו יתברך
לבד, שיעזר לכם בזכות הצדיק הקדוש והתנא
האלקי הזה, שאתם משתטחים עכשו על קברו,
ותבקשו ממנו יתברך בזכות הצדיק הזה שיחוס
וירחם עליכם; אין אתם יכולים לתאר ולשער את
מעלת זה הענין, ובודאי תזכו לישועה שלמה, אם
לא תתיאשו, חס ושלום, ורבנו ז"ל אמר (ספר
המדות, אות צדיק, סימן קע"ג): על-ידי השתטחות על
קברי הצדיקים, הקדוש-ברוך-הוא עושה לו טובות,
אף-על-פי שאינו ראוי לכהן, עין שם; ואמרו (תענית
כ"ג.): למה יוצאין לבית הקברות? כדי שיבקשו
מתים רחמים עלינו, עין שם; ואמרו (סוטה ל"ד):
פרש כלב מעצת מרגלים, והלך ונשתטח על קברי
אבות, אמר להם: אבותי בקשו עלי רחמים, שאנצל
מעצת מרגלים, עין שם; הרי שלבקש על קברי
צדיקים זו סגלה נפלאה שתפלתו תתקבל מהרה
בזכות הצדיקים הקדושים אשר בארץ המה.

י.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! זְכְרוּ הַיֵּטֵב, שְׂכָמוֹ
בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ לְהִתְחַתֵּן מִזְמִינִים אוֹלָם
וְכִלֵּי זָמֵר, וּמְכִינִים סְעֵדָה גְדוֹלָה בְּשׂוֹר וְדָגִים וְכוּ',
וּמִדְּפִיסִים הַזְּמָנוֹת בְּדִיוֹק בְּאַיְזָה יוֹם וּבְאַיְזוֹ שְׁעָה
תִּהְיֶה הַחֲתָנָה בְּמִזְל טוֹב, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, עֲלֵיכֶם
לֵידַע — שְׂכָבֵר הַכֹּל מוֹכֵן עוֹד קֹדֶם שְׁנוֹלְדֹתֶם,
וְשֵׁם בְּכַרְטִיסֵי הַהַזְמָנָה כְּבָר רָשׁוּם לְמַעַלָּה בְּדִיוֹק
מִי הוּא הַחֲתָן וּמִי הִיא הַכֶּלֶה, וּבְאַיְזָה יוֹם וּבְאַיְזוֹ
שְׁעָה תִהְיֶה הַחֲתָנָה לְמַטָּה, וְכַתוּב שֵׁם בְּדִיוֹק מִי
וּמִי יִהְיוּ הַקְרוּאִים לְחֲתָנָה, כִּי כָּל אֶחָד וְאַחַת שְׂיִהְיוּ
בְּחֲתָנָה, יֵשׁ לָהֶם שְׂיִכּוֹת לְשֹׂרֵשׁ נִשְׁמָתָם שֶׁל הַחֲתָן
וְהַכֶּלֶה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֵׁם לְמַעַלָּה בְּרוּחָנִיּוֹת גַּם
רָשׁוּם בְּדִיוֹק מִי וּמָה הֵם הַבְּשָׂר וְהַדָּגִים — אֵילוֹ
גְּלִגּוּלִים הֵם, וְהִירָקוֹת וְהַלְחָם בְּדִיוֹק מְאַיְזָה מְקוֹם
יְבוֹאוּ, וּמָה וְאַיֵּךְ תִּהְיֶה לָהֶם אֲזַעְלָיָה וְכֵן כְּלֵי הַזְּמֵר
— מִי יִהְיֶה הַמְּנַגֵּן, וְאֵילוֹ נְגוּנִים, הַכֹּל לְכֹל בְּאֵר
הַיֵּטֵב כְּבָר מוֹכֵן שֵׁם לְמַעַלָּה בְּרוּחָנִיּוֹת עוֹד קֹדֶם
שְׂיִצְאָתָם לְאֹוִיר הָעוֹלָם, וְדָבָר זֶה לֹא יִכִּילָהוּ הָרַעֲיוֹן
עֲנִיָּן רוּחָנִי וְדַק כְּזֶה, שְׁעֲלִיו נֶאֱמַר (יִשְׁעִיָּה ס"ד): "עֵין
לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זָלַתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחֲכָה לוֹ", כִּי הַכֹּל

מסתרי נסתרות רזי דרזין של גלגולי נשמות ויחודם וזווגם, ועל־כן אם הכל כל־כף משגח בחשבון גמור בדיוק, מה ולמה לכם להתיאש ולהשבר ולחשב כאלו כבר אבד מנוס ותקוה מכם?! מדוע לא תברחו רק אליו יתברך, ותמסרו עצמכם לגמרי אליו יתברך, ותאמינו שבודאי הכל לטובה, וכל עפכה שמתעפכת מציאת זווגכם הכל לטובה גדולה, והוא בחשבון צדק, ואף שאני יודע שמאד מאד כואב לכם, ואתם מאד מתבלבלים מאחור מציאת זווגכם, אבל עליכם לזכור את כל זאת — שיש בזה חשבון עמק עמק מי ימצאנו.

יא.

בני ובנותי היקרים! עליכם לדעת, כי בענין שהיכים וזווגים אין שום עצה אחרת רק למסור את עצמכם אליו יתברך, ולידע שמה שהוא יתברך נותן, הינו איזה בן זוג או בת זוג, זה ממנו יתברך ברחמים ובחסדים גדולים, ובחשבון צדק, למען טובתכם הנצחית בזה ובכא, ואל תבעטו במה שנתן לכם השם יתברך, רק תרגילו עצמכם לתן תודה והודאה

לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁחַס עֲלֵיכֶם וְזָמַן לָכֶם אֵיזָה בֶּן
 זוג או בת זוג, וְעַל-יְדֵי תוֹדָה וְהוֹדָאָה — לְהוֹדוֹת
 לְהַשֵּׁם יְתָבָרֵךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חָנּוּם שֶׁעוֹשֶׂה עִמָּכֶם,
 תִּזְכּוּ לְשַׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, וְזֶה יָבִיא לָכֶם שְׂדוּכִים
 הַגּוֹנִים (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), כִּי בְּדַרְךְ
 כָּלֵל הִגָּאוֹת וְהִישׁוֹת מוֹנְעוֹת מִהָאָדָם אֶת בֵּת זוגו, כִּי
 חוֹשֵׁב שָׂאִין מִתָּאִים לוֹ זוג זה או זה, וְעַל-כֵּן הוּא
 בּוֹעֵט וְכוּ', וְאֶפְלוּ כְּשֶׁכָּבַר עוֹשֶׂה אֶת הַשְּׂדוּף, הוּא
 מְלֵא טְעָנוֹת עָלָיו יְתָבָרֵךְ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְנִשְׁבָּר
 לְגַמְרֵי, אֲבָל עַל-יְדֵי שְׂתֵהִיו רְגִילִים לִתֵּן תְּמִיד תוֹדָה
 וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יְתָבָרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה תֵּאִיר הָאֲמַת
 בָּכֶם, וְתִזְכּוּ לְשִׂמְחַ בַּשְּׂדוּף שֶׁנִּתְּנוּ לָכֶם, וְאִם לֹא,
 אֲזִי יִשְׁבְּרוּ אֶתְכֶם עַד שְׂתֵהִיו מְכָרְחִים לְקַבֵּל אֶת זֶה,
 כִּי בְּאֲמַת זוגו שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָת כָּבַר נִכְרַז בְּשָׂמִים
 קֹדֶם שְׁנוּלָד, וְאִם מְסַכֵּימִים עִם הַשְּׂדוּף, אֲזִי הַכֹּל
 הוֹלֵךְ בְּנֶקֶל, אֲבָל אִם לֹא מְסַכֵּימִים, אֲזִי מְסַבְּבִים
 עִמּוֹ מְלִמְעָלָה בְּסַבּוּבִים כְּאֵלוֹ, וְשׁוֹבְרִים אוֹתוֹ בְּכָל
 מִיָּנִי יְרִידוֹת וְצָרוֹת, קִטְנוֹת, דִּחְקוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת,
 עַד שֶׁהִכְרַח אַחֲר־כֵּן לְקַחַת זֹאת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת וַיֵּצֵא, פְּרָשָׁה
 ס"ח, סִימָן ד'): הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מָה עוֹשֶׂה לָהֶם?

מזווגן בעל פרחן שלא בטובתן, הדיא דכתיב (תהלים ס"ח): "אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות", מהו בכושרות? בכי ושירות, מאן דבעי אומר שירה, ומאן דלא בעי בכי, מי שרוצה לקבל עלו יתברך, אזי "שירה" — הוא שמח עם זוגו, ונותן תודה והודאה להשם יתברך, ומי שאינו רוצה לקבל עלו יתברך, אזי "בכי" — הוא בוכה ומבכה על רע מזלו, ושבור כחרס הנשבר; ובאמת עליכם רק להמשיך עצמכם אליו יתברך, ולהסכים עם הנהגותיו, כי הקדוש-ברוך-הוא יושב ועושה סלמות — משפיל לזה ומרים לזה, מוריד לזה ומעלה לזה, הוי אומר: אלהים שופט — זה ישפיל וזה ירים; על-כן הרגילו עצמכם תמיד רק לתן תודה והודאה להשם יתברך על גדל החסד חנם שעשה עמכם, וזה יביא לכם שדוכים הגונים, ותהיו שמחים בחלקכם תמיד, ותשירו שירה.

יב.

בני ובנותי היקרים! עליכם לידע, כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל משגח

בַּהֲשִׁגָּה פְּרָטִי פְּרָטִית, וְאִין שׁוּם דְּבַר נַעֲשֶׂה בְּזֶה
 הָעוֹלָם מֵעֲצָמוֹ, אִין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה
 אָלָא אִם בֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֲלִין ז'):
 וְאִפְלוּ רִישׁ גְּרָגִיתָא מִן שְׁמַיָּא מִנּוּ לִיה (בְּרָכוֹת ג"ח):
 וְאִין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוֹכֵן לְחֻבְרוֹ, וְאִין מְלָכוֹת נוֹגַעַת
 בְּחֻבְרָתָהּ, אֲפְלוּ כְּמֵלָא נִימָא (יומא ל"ח:), וְעַל-כֵּן
 עֲלִיכֶם לְהַבִּין וְלְהַשְׁפִּיל כִּי כָּל שְׂדוּף שָׂרָק מְצִיעִים
 לְכֶם זֶה שְׂדוּף לְשֹׁרֵשׁ נִשְׁמַתְכֶם, כְּאֲשֶׁר אָמַר לָנוּ רַבְּנוּ
 ז"ל, שְׁלֹכַל אֶחָד יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה זְווגִים, כִּי מְכַל
 הַדְּבוּרִים שְׂמִדְבָּרִים בְּעֲנִינֵי הַשְּׂדוּכִים, אֶף-עַל-פִּי
 שְׂאִינָם נִגְמָרִים, זֶה בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת זְווג וְשְׂדוּף,
 וְלִפְעָמִים מְדַבְּרִים בְּבֵית שְׁלֹפְלוֹנֵי רְאוּי לְקַחַת אֶת
 פְּלוֹנִית, זֶה כְּבָר זְווג וְשְׂדוּף, וְלִפְעָמִים רוֹאִים אֶת
 עֲצָמָם כְּבָר, זֶה כְּבָר זְווג וְשְׂדוּף יוֹתֵר וְיוֹתֵר (עֵין
 חַי-מוֹהַר"ן, סִימָן תַּקְצ"ה דְּפוּס חֲדָשׁ), וְאִמַּר רַבְּנוּ ז"ל
 (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲתוּן, סִימָן ז'): הַשְּׂדוּף שְׂדוּכָרִים
 אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוֹ נִגְמָר הַשְּׂדוּף בְּעֲצָמוֹ, גַּם זֶה מִן
 הַשְּׂמִים, וְהַשְּׂדוּף לְחֹד עוֹשֶׂה רֶשֶׁם בּוֹ וְכֵה, עֵין
 שָׁם; וְעַל-כֵּן אֲפְלוּ שָׂרָק מְדַבְּרִים וּמְצִיעִים לְפָנֶיכֶם
 שְׂדוּף וְזוּוג, אֵל תַּצְאוּ לְרִיב, וְאֵל תְּהִיוּ בְּכַעַס אִם
 זֶה לֹא מִתְּאִים לְכֶם וְאִינוֹ לְפִי כְּבוֹדְכֶם, אוֹ שְׁסַתֵּם

מבלבלים לְכֶם וְדַעְתְּכֶם, אֵל תַּחֲשְׁבוּ זֹאת כְּרָגַע,
 רק תִּקְבְּלוּ אֶת הַכֹּל בְּאַהֲבָה, וְתִדְעוּ שֶׁהַכֹּל מִמְּנוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּהַשְׁגָּחָה נִוְרָאָה וְנִפְלְאָה, מְטַעְמִים הַגְּנוּזִים
 וְהַכְּמוּסִים עִמוּ מֵה שֶׁנַּעֲלָם מֵעֵין כָּל חַי.

יג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים ! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּכֹל הַמְצָבִים
 שְׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם, וְאֵל תִּפְלוּ בְּדַעְתְּכֶם כָּלֵל, וְאִךְ
 שְׁלֵעַת עֵתָה מֵר לְכֶם מְאֹד, שְׁקִשָּׁה וְכִבֵּד לְכֶם לְמִצָּא
 אֶת זְיוּגְכֶם, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אַתֶּם צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק
 מְאֹד מְאֹד, וְלִדְוֹם וְלִשְׁתַּק, וְלֹא לְהִרְהַר אַחֲרָיו
 יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי בְּיָדָיו הַכֹּל בְּחֻשְׁבוֹן צָדֵק, וְתִמִּיד
 תִּתְּלוּ אֶת הַחֲסָרוֹן בְּכֶם, וְלֹא בְּאַחֲרִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן
 לֹא בְּקִדּוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי־
 מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פ"ז), שְׁעַל־יָדַי שְׁפוּגָמִים בְּבְרִית
 עַל־יְדֵי־זֶה קָשָׁה וְכִבֵּד לְמִצָּא אֶת בֵּת זְיוּגוֹ, וְהֵם
 שְׁנֵי הַפְּכִים מִמֶּשׁ, וְקָשָׁה וְכִבֵּד לְזוּגָם, וּבְפִרְטִיּוֹת
 כְּשֶׁהַפְּגָמִים כָּל־כָּף גְּדוּלִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, שְׂאֵז מְאֹד
 קָשָׁה וְכִבֵּד לְזוּגָם, וְעַקֵּר הָעֵצָה לְדָם וְלִשְׁתַּק וּלְקַבֵּל
 הַכֹּל בְּאַהֲבָה, וְלֹא לְעֵנוֹת לְמַחְרְפֵי וְלְמַבְזֵי נִפְשׁוֹ שׁוּם

דָּבָר, וְאִם שֶׁדָּבָר זֶה לָכֵם בְּזִיוֹן גְּדוֹל, כִּי אַחֲרַיִם שָׁהֵם
 יוֹתֵר צְעִירִים כָּכֵר זָכוּ לְמִצָּא אֶת זֹוּגָם וּלְהִתְחַתֵּן,
 וְאַתֶּם עֲדִין מְחַכִּים, אִם-עַל-פִּי-כֵן בָּזָה שֶׁתִּשְׁתַּקֵּוּ וְלֹא
 תִּהְרָהֶרוּ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה בְּעֵצְמוֹ יִהְיֶה תִּקְוֹנְכֶם,
 וְזֶה בְּעֵצְמוֹ יִזְרַח לָכֵם אֶת מְצִיאַת הַזֹּוּג, כִּי בָזָה
 שֶׁהָאָדָם שׁוֹתֵק וְדוֹמֵם לְמַחְרָפֵי וְלִמְבַזֵּי נַפְשׁוֹ, וְאִינוּ
 מִקְשָׁה שׁוֹם קִשְׁיוֹת אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, בָּזָה זֹוּכָה לְתַקֵּן
 אֶת כָּל הַפְּגָמִים שֶׁפָּגַם בְּבְרִית, וְזֹוּכָה לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה
 וְלִשְׁלוֹם אָמְתִי, כִּי עַל-יַדֵּי הַשְּׁתִיקָה וְהַדְּמִימָה זֹוּכִים
 לְהַפְּלִיל לְגַמְרֵי בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שֶׁשָּׂם כֵּלֹו אַחַד,
 כֵּלֹו טוֹב.

יד.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! הִרְגִּילוּ עֲצֻמְכֶם לִילֻךְ
 בְּכָל פַּעַם אֶל חֶכֶם וְצַדִּיק אָמֵת לְשִׁמְעַת תּוֹרָה מִפִּי
 דִּיקָא, וְעַל-יַדֵּי-זֶה יְכוּלִים לְמִצָּא זֹוּגוֹ, כִּי לְפַעֲמִים
 שְׁנֵי הַמְּשֻׁדָּכִים — הֵינּוּ הַזָּכֵר וְהַנְּקֵבָה רְחוּקִים
 מְאֹד, וְהֵם שְׁנֵי הַפְּכִים בְּיוֹתֵר זֶה מִזֶּה, עַל-כֵּן קִשְׁהָ
 לְמִצָּא זֹוּגוֹ, וְהַתְּקוּן וְהַעֲצָה לָזֶה — שִׁיבֹוֹא לְחַכֵּם
 וְלְצַדִּיק הָאָמֵת, שֶׁהוּא הַבֵּר דַּעַת הָאָמְתִי, בְּשַׁעָה

שֶׁהוּא אוֹמֵר תּוֹרָה, וְאֵז הוּא מְחַבֵּר דְּבָרֵי תּוֹרָה
מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כְּדֶרֶךְ חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה, וּבִזְכוּת זֶה
תִּזְכּוּ לְמִצְאָ בְּנֶקֶל זֵוּגְכֶם (עֵינַי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק
ב', סִימָן פ"ט); וּמָה גַם שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁתִּשְׁמְעוּ תּוֹרָה
מִהֵבֵר דַּעַת הָאֱמֶתִי — שֶׁהוּא הַחֲכָם וְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת,
עַל־יְדֵי־זֶה יֵאִיר בְּדַעְתְּכֶם אֱמֶתֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ,
וְתִדְעוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְלֵא רַחֲמִים, וּבְיַדָּאֵי יֵשׁ
כְּוִנָּה בְּעֵכוּב, וְתִהְיֶה לְכֶם סְבָלָנוּת לְחַכּוֹת וּלְקוֹוֹת
אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ; אֲשֶׁרִיכֶם וְאֲשֶׁרִי חֶלְקְכֶם, אִם תִּמְצְאוּ
אֶת הַחֲכָם וְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְאֵז טוֹב לְכֶם תְּמִיד.

טו.

אֲכַל זֹאת תִּדְעוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, שֶׁלֹּא
בְּנֶקֶל יְכוּלִים לְמִצְאָ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְהַחֲכָם בַּר
הַדַּעַת, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי אֱמִירַת תּוֹרָתוֹ יְכוּלִים לְמִצְאָ אֶת
זֵוּגוֹ הָאֱמֶתִי, וְאֲשֶׁר עַל יָדוֹ יְכוּלִים לְהִתְחַזֵּק בְּאֱמֶת
בְּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וּלְזַכּוֹת לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי
יֵשׁ הַרְבֵּה צְבוּעִים וְשִׁקְרָנִים, אֲשֶׁר בְּנֵי־אָדָם מְטַעִים
אֶת עֵצָמָם בָּהֶם, וְהֵם מְטַעִים אֶת הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן
עֲלִיכֶם לִהְיוֹת רְגִילִים בַּתְּפִלָּה זוֹ שֶׁחֵבֵר מוֹהַר"ן

ז"ל, ומאד מאד מסגלת למצא את הצדיק האמת המגלה תורת אמת, המקשרת ומחברת את האדם אליו יתברך.

לקויטי-תפלות, חלק ב', תפלה מ"ה:

אל ברוך גדול דעה, זכנו ברחמיך הרבים וגלה לנו בחסדיך העצומים את הצדיק האמת שהוא בעל דעת גדול, זכנו למצא אותו ולהתקרב אליו באמת, ולשמע תורה מפיו הקדוש, ורחם על כל ישראל אשר קשה להם למצא זיוגם (ובפרט על פלוני בן פלונית), ועזר להם והושיעה להם מהרה, שיזכו כל אחד ואחד למצא זיוגו האמתי ההגון לו מן השמים חיש קל מהרה, בלי שום עכוב ובלי שום צער ויסורים כלל, כי אין אתנו יודע עד מה, שום עצה ותחבולה איך לבקש הזיווג לכל אחד, כי אתה יודע כמה קשה לאדם למצא זיוגו האמתי, כי כל הזיוגים הם שני הפכים, ובפרט כי לפעמים הם בהפך גדול מאד, אשר קשה לזוגן בקריעת ים סוף, ואי אפשר לחברם ולזוגם, כי אם על-ידי הדעת האמתי המשדך

כָּל הַשְּׂדוּכִים, עַל-כֵּן צְרִיכִים לְשַׁמֵּעַ תּוֹרָה מִפִּי
 הַבַּר דַּעַת הָאֲמֵתִי שֶׁהוּא מְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים
 בַּתּוֹרָה, וּמְחַבֵּר וּמְיַחֵד אֶתְּוֹן רַבְרַבִּין וְאֶתְּוֹן זְעִירִין
 וּמְקַשֵּׁר וּמְשַׁדֵּךְ דְּבָרֵי תּוֹרָה מִמְּקוֹם לְמְקוֹם,
 אֲשֶׁר עַל יָדוֹ נִגְמָרִים כָּל הַשְּׂדוּכִים שֶׁבְּעוֹלָם,
 בְּסוּד: "כִּי שִׁפְתַי כִּהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ
 מִפִּיהוּ", רָאשֵׁי תִבּוֹת "שְׂדוּךְ", אֲבָל, בְּעוֹנוֹתֵינוּ
 הַרְבִּים, נִעְלָם מֵאֲתָנוּ וְלֹא נִדַע אֵיךְ לְמַצֵּא אֶת
 הַבַּעַל דַּעַת הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְלִשְׁמֹעַ תּוֹרָה מִפִּיו,
 וְעֵתָה מֵאִין יָבוֹא עֲזָרְנוּ, עַל-כֵּן עֵינֵינוּ תְלוּיֹת אֵלֶיךָ
 לְבַד, מְלֵא רַחֲמִים, יוֹשֵׁב וּמְזוּנֵג זְווגִים, שֶׁתַּחֲמַל
 עַל כָּל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל הַצְּרִיכִים לְמַצֵּא זְווגִים (וּבִפְרָט
 וְכו'), וְתִשְׁלַח לְכָל אֶחָד מִהֵרָה זְווגוֹ הַהֶגְוֹן לוֹ
 מִן הַשָּׁמַיִם בְּאֲמֵת, וְתִהְיֶה כְּרָצוֹנוֹ וְתִהְיֶה לוֹ לְעֶזֶר
 וְלִהְיוֹעִיל, וַיִּקְיֵם בּוֹ וּבְכָל הַצְּרִיכִין לְמַצֵּא זְווגִים:
 "מַצֵּא אִשָּׁה מַצֵּא טוֹב וַיִּפֶק רָצוֹן מִיָּהוָה".

אֲדוֹן יָחִיד, מְלֵא רַחֲמִים, צוֹפֵה וּמַבִּיט עַד סוֹף
 כָּל הַדּוֹרוֹת, הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו
 בְּרַחֲמִים, חוֹס וְרַחֵם וְחַמַּל עַל יְמֵי הַנְּעוּרִים שֶׁל
 נַעֲרֵי עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְהוֹדִיעֵנוּ נָא אֶת דְּרָכֶיךָ,

אִיךָ נִזְכָּה לְדַעַת לְמִצָּא זְוִיגָם הָאֲמֵתִי שֶׁל כָּל
הַתְּלוּיִים בְּנוֹ, זַכְּנוֹ וְעִזְרָנוֹ, שְׁכַכְח וּבִזְכוּת הַצְּדִיקִים
הַגְּדוּלִים הָאֲמֵתִיִּים, שֶׁהֵם הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁל כָּל
הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר הַמְּשִׁיכּוֹ וְגִלּוֹ דַּעַת גְּדוֹל וְנִפְלָא
בְּאֲמֵת גַּם בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּכַחַם וּבִזְכוּתָם נִזְכָּה
מִהֲרָה לְמִצָּא בֵּת זְוִיגָם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכָּה לְהַשִּׁיֵּאֵם מִהֲרָה לְמִזְל טוֹב
לְחַיִּים טוֹבִים אַרְכִּים וּלְשָׁלוֹם, וְתִהְיֶה כְּרָצוֹנוֹ וְלֹא
תִהְיֶה מְנַגֶּדֶת אֵלָיו כָּלֵל, חֵם וְשָׁלוֹם, רַק יְדוּרוֹ
בְּאַהֲבָה וּבְשָׁלוֹם בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה כְּרָצוֹנָה בְּאֲמֵת,
וַיִּזְכּוּ כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְשֹׁמֵר אֶת הַבְּרִית
קִדְשׁ בְּקִדְשָׁה גְּדוּלָה בְּאֲמֵת, אֲשֶׁר כָּל הַתּוֹרָה
כְּלָה תְּלוּיָה בָּזֶה, וְהוּא עֶקֶר הַנְּסִיוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁל
כָּל אָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, כֹּאֲשֶׁר גָּלִיתָ לָנוּ עַל־יַדִּי
חֲכָמֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים, וַיִּזְכָּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהוֹלִיד
מֵאֲשֶׁתּוֹ בָּנִים וּבָנוֹת דּוֹרוֹת וְדוֹרֵי דוֹרוֹת עַד
עוֹלָם, וְכֻלָּם יִהְיוּ חַיִּים וְקַיִמִים לְעִבּוֹדְתְךָ וּלְיִרְאֵתְךָ
לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת, וַיִּפְּרִיּוּ וַיִּדְּעוּ אוֹתְךָ
וְאֵת גְּדֻלַּת צְדִיקֶיךָ הָאֲמֵתִיִּים אֲשֶׁר בָּהֶם בְּחִרְתָּ,
וַיִּתְגַּלֶּה לָהֶם הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהִשְׁאִירוּ כָּל הַצְּדִיקִים
בָּזֶה הָעוֹלָם.

רבונו של עולם, לא פחטאינו עשית לנו ולא
 פעוונותינו גמלת עלינו, גם עתה חוס
 וּחַמַל עֲלֵינוּ, וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ וְהַסְתֵּר פְּנֵיךָ מִחַטָּאֵינוּ,
 וְכַל עוֹנוֹתֵינוּ מַחֵה, וְאֵל תְּבִיט עַל מַעֲשֵׂינוּ רַק
 תְּבִיט עַל זְכוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שְׁאֵנוּ סוּמְכִים
 עֲלֵיהֶם בְּכָל עֵת, אֲשֶׁר מִיָּמֵי דַעְתִּיהֶם הִקְדוּשׁ
 אָנוּ שׁוֹתֵינָ, וּמְפִיָּהֶם אָנוּ חִיִּין עַד הַיּוֹם הַזֶּה,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְמִצָּא זְוִיגוֹ
 הָאֲמֵתִי מִהֲרָה, וְתַמְלֵא כָּל מִשְׁאֵלוֹתֵינוּ בְּרַחֲמִים,
 כְּכֹל אֲשֶׁר שְׁאַלְתִּי מֵאֲתָךְ, בְּעַל הַרְחָמִים, בְּעַל
 הַחֲמֵלָה, בְּעַל הַחֲנִינָה, כִּי רַחֲמֶיךָ לֹא כָלִים, וְאַתָּה
 חַפֵּץ שָׁגַם גְּרוּעַ וּפְחוֹת כְּמוֹנֵי כְּמוֹנֵי יִבְקֹשׁ אוֹתָךְ
 עַל כָּל הַטּוֹב וְהַחֶסֶד, כִּי אַתָּה טוֹב וּמִיֵּטִיב לְכֹל,
 וְזֶה עַקֵּר גְּדֻלָּתְךָ, כְּשֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה חֶסֶד נִפְלָא עִם
 הַרְחוּקִים מִמֶּךָ, וּבִפְרֹט עִם רְחוּק כְּמוֹנֵי, כִּי אַתָּה
 חוֹנֵן אֶת מִי שְׁאֵינוּ רְאוּי לְחוּן, וּמְרַחֵם עַל מִי
 שְׁאֵינוּ רְאוּי לְרַחֵם, וּבִפְרֹט שְׁאֵנִי רוֹאֶה בְּכָל עֵת
 כָּל הַחֶסֶדִים וְהַטּוֹבוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת אֲשֶׁר אַתָּה מַפְלִיא
 חֶסְדְּךָ עָלַי בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה, "כִּי
 חֶסְדְּךָ גְּדוֹל עָלַי וְהַצְלָתְךָ נִפְשֵׁי מִשְׁאוּל תַּחֲתֶיךָ",

חֲסִדְךָ גָדוֹל עָלַי בְּלִי שְׁעוֹר וְעַרְךָ וּמִסְפָּר, "כִּי גָבַר
עָלֵינוּ חֲסִדוֹ וְאַמֶּת יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ", עַל-כֵּן
מָצָא עֲבֹדְךָ אֶת לְבוֹ לְהִתְחַנֵּן לְפָנֶיךָ עַל כָּל אֱלֹהִים,
כִּי לֹא עַל צְדָקוֹתַי אֲנִי מִפִּיל תְּחַנְּתִי לְפָנֶיךָ, כִּי
עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְעַל כַּח וּזְכוּת הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִים
הַזּוֹכִים וּמְזֻכָּרִים אֶת הַרְבִּים, אֲשֶׁר כָּחַם וּזְכוּתָם מִסְפִּיק
גַּם עָלַי לְהוֹשִׁיעַ גַּם אוֹתִי וְאֶת זֶרְעִי וְזֶרַע זֶרְעִי וְכָל
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עַד עוֹלָם בְּכָל הַיְשׁוּעוֹת שְׁבַע עוֹלָם,
כִּי בְשֵׁם קְדוּשָׁתְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּטַחְנוּ נְגִילָה וְנִשְׂמַחָה
בִּישׁוּעָתְךָ. "יְהִי לְרִצּוֹן אֲמֵרִי כִּי וְהִגִּיזוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ
יְהוָה צוּרִי וְגֹאֲלִי", אָמֵן וְאָמֵן:

טז.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! נָא וְנָא אֵל תִּיַאֲשׁוּ עֲצַמְכֶם
בְּשׁוּם אִפְּן שְׁבַע עוֹלָם, עַל אֲשֶׁר קִשָּׁה וְכָבַד לָכֶם
לְמַצָּא אֶת זְוִיגְכֶם, כִּי בְּיָדַי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְסוּף כָּל סוּף אִם תִּהְיוּ חִזְקִים
בְּתַפְלָה מְדִי יוֹם בְּיוֹמוֹ תִּרְאוּ נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת וְנִסִּים
נְגִלִים שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאַף שְׂאֵתְם
רוּאִים שֶׁהַתְּפִלָּתְם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַדִּין לֹא נוֹשַׁעְתֶּם,

עליכם לידע, שאין שום תפלה הולכת לריק, וכשתרבו להתפלל, עליכם להאמין שהוא יתברך מחביא בבית גנזיו כל תפלה ותפלה מתפלתכם, ותועיל לכם אחר-כך הינו אחר החתונה, כי כל תפלה שאתם מתפללים עכשו תבוא לתועלת גדולה לכם ולבניכם ולבנותיכם אחריכם, ועל-כן אל תיאשו עצמכם מהתפלה, כי בודאי בוא יבוא יום ישועתכם בקרוב.

יז.

בני ובנותי היקרים! בענין זיוגים ושהוכים צריכים הרבה סבלנות, ואסור לדחק את השעה כלל, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס"ד.): כל הדוחק את השעה השעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה, השעה נדחית מפניו, הינו מי שרוצה תכף-ומיד להתחתן, ודוחק את השעה בלי שום סבלנות, רק מכרח להתחתן עכשו דיקא, אז סובל הרבה, כי השעה דוחקתו, ויש לו מרירות גדולה וחלישות הדעת איומה ונוראה, עד שעל-פי-רב בחר או בחורה כל-כך מרוזים על אי מציאת

זווגם, עד שנופלים ליאוש גמור, חס ושלום, כאלו
 כבר אבד מנוס ותקוה מהם, ומתרשלים מהכל,
 שוכבים בדכאון עצום, ומשעממים בשעמום, שזה
 מביא לידי שגעון וזמה (כתבות נ"ט); ועל-כן עליכם
 לידע, אהובי, בני ובנותי היקרים, שהעקר בענין
 מציאת הזיוג לחכות הרבה בסבלנות, ולא להתיאש
 בשום אפן שבעולם כלל, כי כבר אמרו חכמינו
 הקדושים (מועד קטן י"ח): בכל יום ויום בת קול
 יוצאת ואומרת בת פלוני לפלוני, ולכאורה כבר
 מספיק פעם אחת שייצא פרוז ובת קול בשעה
 שנולדים, שבת פלוני לפלוני, ולמה צריכים לצאת
 פרוז ובת קול בכל יום ויום? אלא לחזק ולאמץ
 את כל אחד ואחת, שידעו שיש להם בת זוג, ולא
 יתיאשו כלל יהיה איך שיהיה.

יח.

בני ובנותי היקרים! מאד מאד אבקש אתכם
 לא להיות שבורים על שקשה לכם למצא את
 זווגכם, כי בודאי יש בזה פונה עליונה ממנו יתברך,
 ואין לנו רק תפלה — להרים ולהגביה עינינו אליו

יִתְּבַרְךָ, וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, שְׂיַחֲוֶס וּיְרַחֵם
 עָלֵינוּ כָּבֵד, וְיֹוֹתֵר מְזֶה אֵין שׁוֹם יַעֲצֶה כָּלֵל, וְכֹל מֵה
 שְׂמִיעַעֲצִים לָכֶם שְׂתַתְּלַבְּשׁוּ בְּלְבוּשׁ כְּזֶה, אוֹ תַחֲפֹשׂוּ
 פְּרָנְסָה כְּזוֹ, אוֹ תִלְכוּ בֵּין אַנְשִׁים אֱלוֹ וְאֵל תִּלְכוּ
 אֶל אַנְשִׁים אֱלוֹ, וְזֶה יַעֲזֹר לָכֶם בְּשִׂדּוּכִים לְמַצֵּא אֶת
 זְוִיגְכֶם יוֹתֵר בְּנִקְלָה, תִּדְעוּ כִּי הַכֹּל דְּמִיוֹנוֹת וְהִבֵּל
 וְרַעוֹת רוּחַ, כִּי אֵין לָךְ עוֹד דְּבַר שְׂכַל-כֹּף קָשָׁה, וְאֵינוֹ
 תְלוּי בְּיַד אָדָם כָּלֵל, רַק בְּיַדוֹ יִתְּבַרְךָ כְּמוֹ מְצִיאת
 הַזְּוִיג, וּכְעֵין שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ שַׁחַר
 טוֹב, תְּהִלִּים נ"ז): בּוֹא וּרְאֵה כְּמָה קָשָׁה כֹּחַ הַזְּוִיג,
 שְׂבִתוֹרָה וּבְנִבְיָאִים וּבְכַתוּבִים יַחַד הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא שְׂמוֹ עַל הַזְּוִיג, עֵין שָׁם; כִּי אֵין עוֹד דְּבַר
 שְׂיִהְיֶה כְּתוּב מִפְּרֹשׁ שְׂמוֹ יִתְּבַרְךָ כְּמוֹ עַל מְצִיאת
 הַזְּוִיג, הֲרִי שְׂלָכֶם לְפָנֵיכֶם, שְׂהַזְּוִיג תְלוּי אַף וְרַק
 בְּיַדוֹ יִתְּבַרְךָ וְלֹא בְּיַד בְּשָׂר וְדָם, עַל-כֵּן רְאוּ לְחִזְק
 עֲצָמְכֶם בְּכֹל מִינֵי אָפְנִים, וְאֵל תַּנִּיחוּ עֲצָמְכֶם לְפָל
 כָּלֵל בְּשׁוֹם אֶפֶן שְׂבָעוּלָם, רַק הֲרַגְלוֹ עֲצָמְכֶם לְבָרוּחַ
 תְּמִיד אֱלֹיו יִתְּבַרְךָ, וְאֶפְלוּ כָּל הַסְּגָלוֹת וְהַתְּקוּנִים
 שְׂנוֹתְנִים לָכֶם, אֵל תֵּאָבוּ וְאֵל תִּשְׂמְעוּ וְאֵל תִּצְיָתוּ
 לָהֶם, רַק מֵה שְׂצֻנּוֹ רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר הוּא יוֹרֵד לְעַמְּק
 שְׂרֵשׁ הַדְּבָרִים עַד אֵין סוּף, וְהוּא יוֹדֵעַ וּמַבִּין אֶתְכֶם

בְּפִרְטִיּוֹת, עַל־כֵּן רַק מֵה שֶׁהוּא צָנָה רְאוּ לְקַיִם,
וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְתִזְכּוּ לְרֵאוֹת
יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה.

יט.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲנִי יוֹדֵעַ וּמִבֵּין מֶרְחוֹק
אֶת גְּדֹל צַעֲרְכֶם וּמִכְאוּבְכֶם הַקָּשָׁה שֶׁעֲדִין לֹא זְכִיתֶם
לְמַצֵּא אֶת זְוִיגְכֶם, וְאַתֶּם עֲדִין רוֹקִים, זְכְרוּ הֵיטֵב מֵה
שֶׁהִזְהִירְנוּ רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲתוּן, סִימָן ו'):
מִי שֶׁקָּשָׁה לוֹ לְמַצֵּא זְוִיגוֹ יִרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְקֵרוֹת
בְּקָרְבָנוֹת הַנְּשִׂאִים; עַל־כֵּן מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם,
אֱהוּבֵי, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים, לְקַיִם אֶת דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל
אֱלוֹהֵי, וְתִרְגִּילוּ עֲצָמְכֶם לְקֵרוֹת בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּפִרְשֵׁת
הַנְּשִׂאִים, וְתֹאמְרוּ אַחֲר־כֵּךְ אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁאַחֲרֶיהָ,
וּבּוֹדָאֵי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וּבְזִכּוֹת
רַבְּנוּ ז"ל וְעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת תִּזְכּוּ לְהַנְשֵׁעַ בִּישׁוּעָה
שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ שְׁאֵר נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

וַיְהִי בַיּוֹם בְּלוֹת מִשֶּׁה לְהַקִּים אֶת הַמִּשְׁכָּן, וַיִּמְשַׁח
אֹתוֹ וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו, וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ

וְאֶת־כָּל־כְּלָיו וַיִּמְשָׁחֵם וַיִּקְדָּשׁ אֹתָם : וַיִּקְרִיבוּ נְשִׂאֵי
 יִשְׂרָאֵל רְאֵשֵׁי בַיִת אֲבֹתָם הֵם נְשִׂאֵי הַמִּטֹּת הֵם
 הַעֲמֻדִים עַל־הַפְּקָדִים : וַיָּבִיאוּ אֶת־קַרְבָּנָם לִפְנֵי
 יְהוָה שֵׁשׁ־עֶגְלֹת צָב וּשְׁנַי־עֶשְׂרֵי בָקָר עֲגֹלָה עַל־שְׁנֵי
 הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן :
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר : קַח מֵאֹתָם וְהָיוּ לְעֶבֶד
 אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנִתְּתָה אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ
 כְּפִי עֲבֹדָתוֹ : וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֶגְלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן
 אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם : אֵת שְׁתֵּי הָעֲגֻלּוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת
 הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם : וְאֵת אַרְבַּע
 הָעֲגֻלּוֹת וְאֵת שְׁמוֹנֵת הַבָּקָר נָתַן לְבְנֵי מְרָרִי כְּפִי
 עֲבֹדָתָם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן : וְלְבְנֵי קֵהֵת לֹא
 נָתַן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּכֶּתֶף יִשְׂאוּ : וַיִּקְרִיבוּ
 הַנְּשִׂאִים אֵת חֲנֻפֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמִּשְׁחָ אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ
 הַנְּשִׂאִים אֶת־קַרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ : וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לְיוֹם נְשִׂיא אֶחָד לְיוֹם יִקְרִיבוּ
 אֶת־קַרְבָּנָם לְחֻנַּפֵּת הַמִּזְבֵּחַ :

וַיְהִי הַמִּקְרִיב בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן אֶת־קַרְבָּנָם נְחֹשׁוֹן בֶּן־
 עַמִּינָדָב לְמִטָּה יְהוּדָה : וְקַרְבָּנָם קַעֲרֹת־כֶּסֶף
 אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים

שָׁקַל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן
 לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר
 אֶחָד בֶּן־בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֵלָה:
 שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר
 שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה
 חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נַחֲשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב:

בַּיּוֹם הַשְּׁנִי הַקָּרִיב נִתְּנָאֵל בֶּן־צוּעָר נָשִׂיא יִשְׁשָׁכָר:
 הַקָּרִב אֶת־קָרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
 וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שָׁקֶל בְּשָׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה:
 כֶּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן־בָּקָר
 אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ־אֶחָד בֶּן־שָׁנָתוֹ לְעֵלָה: שְׁעִיר־עִזִּים
 אֶחָד לְחֻטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
 חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה
 קָרְבַּן נִתְּנָאֵל בֶּן־צוּעָר:

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי נָשִׂיא לְכַנִּי זְבוּלָן אֱלִיאָב בֶּן־
חֵלֶן: קָרְבָּנוֹ קְעֶרֶת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שָׁקֶל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת

עֲשֶׂה זֶה מְלֵאָה קְטָרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן-בְּקָר אֵיל
 אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד
 לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
 עֲתֻדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קֶרֶבֶן
 אֱלִיאָב בֶּן-חֵלֶן:

בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי נָשִׂיא לְבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוּר בֶּן-
 שְׁדִיאֹוֹר: קֶרֶבֶנוֹ קְעֶרֶת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
 וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
 כֹּף אַחַת עֲשֶׂה זֶה מְלֵאָה קְטָרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן-בְּקָר
 אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר-עִזִּים
 אֶחָד לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
 חֲמִשָּׁה עֲתֻדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה
 קֶרֶבֶן אֱלִיצוּר בֶּן-שְׁדִיאֹוֹר:

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי נָשִׂיא לְבְנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֵמִיאֵל בֶּן-
 צוּרִישָׁדַי: קֶרֶבֶנוֹ קְעֶרֶת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
 וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
 כֹּף אַחַת עֲשֶׂה זֶה מְלֵאָה קְטָרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן-בְּקָר

אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֵלָה: שְׁעִיר-עֲזִים
 אֶחָד לַחֲטָאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
 חֲמִשָּׁה עֲתֻדִים חֲמִשָּׁה כֶּבֶשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה
 קָרְבַּן שְׁלֵמִיאל בֶּן צוּרִישַׁדִי:

בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי נָשִׂיא לְבְנֵי גֵד אֲלִיסָף בֶּן דְּעוּאֵל: קָרְבָּנוֹ
 קַעֲרֹת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק
 אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵימָּה מִלָּאִים
 סֵלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב
 מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן-בָּקָר אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד
 בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֵלָה: שְׁעִיר-עֲזִים אֶחָד לַחֲטָאת: וּלְזֶבַח
 הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתֻדִים חֲמִשָּׁה
 כֶּבֶשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן אֲלִיסָף בֶּן-דְּעוּאֵל:

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נָשִׂיא לְבְנֵי אֶפְרָיִם אֲלִישָׁמֶע בֶּן-
 עַמִּיהוּד: קָרְבָּנוֹ קַעֲרֹת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
 וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזֶּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שְׁבַעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵימָּה מִלָּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה:
 כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת: פֶּר אֶחָד בֶּן-בָּקָר
 אֵיל אֶחָד כֶּבֶשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֵלָה: שְׁעִיר-עֲזִים
 אֶחָד לַחֲטָאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם

חַמְשָׁה עֶתְדִים חַמְשָׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חַמְשָׁה זֶה
קָרְבַּן אֱלִישָׁמַע בֶּן-עַמִּיהוּד :

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי נָשִׂיא לְבָנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל בֶּן-פְּדָהצוּר :
קָרְבָּנוּ קֶעֶרֶת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמָאָה מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק
אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵייהֶם מִלְּאִים
סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה : כֶּף אַחַת עֶשְׂרֵה זָהָב
מִלְּאָה קְטֹרֶת : פֶּר אֶחָד בֶּן-בָּקָר אֵיל אֶחָד כְּבֹשׂ-
אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה : שְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד לְחֻטָּאת :
וּלְזָבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חַמְשָׁה עֶתְדִים
חַמְשָׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חַמְשָׁה זֶה קָרְבַּן גַּמְלִיאֵל
בֶּן-פְּדָהצוּר :

בַּיּוֹם הַתְּשִׁיעִי נָשִׂיא לְבָנֵי בְנִימָן אַבִּידָן בֶּן-
גִּדְעָנִי : קָרְבָּנוּ קֶעֶרֶת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמָאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזָּרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵייהֶם מִלְּאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה : כֶּף אַחַת
עֶשְׂרֵה זָהָב מִלְּאָה קְטֹרֶת : פֶּר אֶחָד בֶּן-בָּקָר אֵיל
אֶחָד כְּבֹשׂ-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה : שְׁעִיר-עִזִּים אֶחָד
לְחֻטָּאת : וּלְזָבַח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חַמְשָׁה

עֲתִידִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרַבַּן
אֲבִידֹן בֶּן-גְּדֵעֲנִי :

בַּיּוֹם הָעֲשִׂירִי נָשִׂיא לְבְנֵי דָן אַחֲיָעֶזֶר בֶּן-עַמִּישַׁדַּי :
קָרַבְנוּ קִעְרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה : כֶּף אַחַת
עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת : פֶּר אֶחָד בֶּן-בְּקָר אֵיל
אֶחָד כְּבֶשֶׁת-אֶחָד בֶּן-שְׁנָתוֹ לְעֵלָה : שְׁעִיר-עֲזִים אֶחָד
לְחֻטָּאת : וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה
עֲתִידִים חֲמִשָּׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרַבַּן
אַחֲיָעֶזֶר בֶּן-עַמִּישַׁדַּי :

בַּיּוֹם עֲשִׂיתִי עֶשֶׂר יוֹם נָשִׂיא לְבְנֵי אֲשֶׁר פָּגַעִיאל
בֶּן-עֶכְרָן : קָרַבְנוּ קִעְרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרֶק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן לְמִנְחָה :
כֶּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת : פֶּר אֶחָד בֶּן-בְּקָר
אֵיל אֶחָד כְּבֶשֶׁת-אֶחָד בֶּן-שְׁנָתוֹ לְעֵלָה : שְׁעִיר-עֲזִים
אֶחָד לְחֻטָּאת : וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם

חַמְשָׁה עֶתְדִים חַמְשָׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חַמְשָׁה זֶה
 קָרְבַּן פִּגְעִיאל בֶּן-עֶכְרָן :

בְּיוֹם שְׁנַיִם עָשׂוּר יוֹם נָשִׂיא לְבָנֵי נִפְתָּלִי אַחִירֵע
 בֶּן-עֵינָן : קָרְבָּנוּ קִעְרַת-כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים
 וּמֵאָה מִשְׁקָלָהּ מִזְרָק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
 הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם מְלֵאִים סֵלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה :
 כַּף אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קְטֹרֶת : פֶּר אֶחָד בֶּן-בָּקָר
 אֵיל אֶחָד כְּבֹשֶׁת-אֶחָד בֶּן-שָׁנָתוֹ לְעֹלָה : שְׁעִיר-עִזִּים
 אֶחָד לְחַטָּאת : וּלְזִבַּח הַשְּׁלָמִים בָּקָר שְׁנַיִם אֵילִם
 חַמְשָׁה עֶתְדִים חַמְשָׁה כְּבָשִׁים בְּנֵי-שָׁנָה חַמְשָׁה זֶה
 קָרְבַּן אַחִירֵע בֶּן-עֵינָן :

זֹאת חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הַמַּשַּׁח אֹתוֹ מֵאֵת נְשִׂיאֵי
 יִשְׂרָאֵל קִעְרַת-כֶּסֶף שְׁתֵּים עֲשָׂרָה מִזְרָקֵי-כֶסֶף
 שְׁנַיִם עָשׂוּר כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים עֲשָׂרָה : שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
 הַקִּעְרָה הָאֶחָת כֶּסֶף וְשִׁבְעִים הַמִּזְרָק הָאֶחָד כֹּל
 כֶּסֶף הַכֵּלִים אֲלֵפִים וְאַרְבַּע-מֵאוֹת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ :
 כַּפּוֹת זָהָב שְׁתֵּים-עֲשָׂרָה מְלֵאֵת קְטֹרֶת עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה
 הַכַּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ כָּל-זָהָב הַכַּפּוֹת עֲשָׂרִים וּמֵאָה :
 כָּל-הַבָּקָר לְעֹלָה שְׁנַיִם עָשׂוּר פָּרִים אֵילִם שְׁנַיִם-עָשׂוּר

כבשים בני-שנה שנים-עשר ומנחתם ושעירי עזים
שנים-עשר לחטאת: וכל בקר זבח השלמים עשרים
וארבעה פרים אילם ששים עתדים ששים כבשים
בני-שנה ששים זאת חנפת המזבח אחרי המשח
אתו: ובבא משה אל-אהל מועד לדבר אתו, וישמע
את-הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על-ארן
העדת מבין שני הכרבים וידבר אליו:

* * *

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי,
שתזכני למצא את בת (בן) זוגי האמתית
השיכת לשורש נשמתי, בזכות קריאתי את קרבנות
הנשיאים באשר צוית אותנו על-ידי ראש צדיקיה,
שמי שקשה לו למצא זוגו, ירגיל את עצמו
לקרות בקרבנות הנשיאים, והנה, רבנו של עולם,
עשיתי מה שמטל עלי, וציתי את ראש צדיקיה,
עשה עשה את שלך, ותזמין לי את בת (בן) זוגי
ההגונה לי מן השמים, ולא יתחלפו, חס ושלום,
הזיווגים, רק הזיווג יהיה שלי דיקא, של שורש
נשמתי דיקא, ואזכה למצא אותה בנקל, בלי שום
קשי כלל, ובלי שום מריבות ועגמת נפש כלל,

בזכות הנשיאים שהקריבו קרבנם בחנפת המזבח, אשר אתה לבד יודע את רזי וסתרי נסתרות שיש בזה, פאשר אמרו חכמינו הקדושים (זהר הקדוש, פרשת נשא קמ"ח): אלמלא לא אקריבו אלין תריסר נשיאין לא יכל עלמא למיקם קמי תריסר נשיאי ישמעאל מרב קטרוגם שיש להם על כלל נשמות ישראל, ובפרטיות עלי החוטא והפושע שנכשלתי כבר כל־כך בימי חיי בכל מיני מדות רעות של ישמעאל שהם תאות נאוף, אשר בודאי על־ידי קטרוגם עלי קשה וכבד לי למצא את בת (בן) זוגי, ועל־כן, אבי שבשמים, עשה למענה ולמען זכות שנים עשר נשיאיה הקדושים שקראתי את סדר קרבנם שהקריבו וחנוכו את המזבח, שאזכה על־ידי־זה לבטל מעלי כל הקטרוגים הרעים מקלפת ישמעאל, ואזכה למצא את בת (בן) זוגי ולהתחתן עמה בסימן טוב ובמזל טוב, ולעולם לא אתגרש ממנה, אשר המזבח מוריד על זה דמעות (גטין צ'), בזכות קרבנות הנשיאים שחנוכו בהם את המזבח:

אבי שבשמים, חוס ורחם עלי, וזכני לבטל את עצמי לגמרי אליך תתברך, ולא אקוה ואבטח

בשום בשר ודם רק עליך לבד, כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ הַנְּשִׂאִים,
 שֶׁהָיוּ בְּטָלִים וּמְבַטְלִים בְּאוֹרֵךְ הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא,
 כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ירושלמי הוריות,
 פָּרָק ג', הֵלְכָה א'): נְשִׂיא שְׂאִין עַל גַּבּוֹ אֵלָּא אֱלֹהִיו;
 כְּמוֹ-כֵן אֲזָכָה לְהָאִיר עָלַי אוֹרֵךְ הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא,
 וְלֹא יִהְיֶה עָלַי אֵלָּא אֱלֹהֵי, שְׂאֵתָה אֵל רַחוּם וְחַנוּן,
 אֲרֹךְ אַפָּיִם וְרַב חֶסֶד וְאֵמֶת, נוֹצֵר חֶסֶד לְאַלְפִים, נִשְׂא
 עוֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה, אֲנֵא, הַשֵּׁם, רַחֵם עָלַי, וּמַחֲל לִי
 עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי הַמְּרַבִּים, וְאֶהְיֶה נָקִי לְגַמְרֵי מַחֲטָאִים,
 כְּמוֹ הַנְּשִׂאִים שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פָּרָק דְּרַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר, פָּרָק מ"ה), שְׁלֹא הִשְׁתַּתְּפוּ בְּעוֹן הָעֶגְל וּבְשׁוּם
 עוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֲזָכָה לְהַרְגִּישׁ אוֹתָךְ עָלַי תָּמִיד,
 וְלֹא אֶקְוֶה וְלֹא אֶבְטַח בְּשׁוּם אָדָם שֶׁיַּעֲוֹלֵם רַק בְּךָ
 תִּתְּכַרֵּךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סְלָה.

כ.

בְּנִי, בְּנִי! רְאֵה לְהִיּוֹת זְהִיר לְקַבֵּל פְּנֵי שְׂכִינָה
 בְּכָל חֹדֶשׁ בְּעֵת קְדוּשַׁת הַלְּבָנָה, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ
 ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲתוּן, סִימָן ב'): קְדוּשַׁת לְבָנָה
 סְגֻלָּה שְׂיִמְצָא אָדָם אֶת זְוִיגוֹ, וְסִימָן לְדַבֵּר: לְבָנָה

ראשי תבות: בתולה נשאת ליום הרביעי, ועל-כן בעת שאַתָּה אומר סדר קדוש לבְּנָה, תִּכְוֶן גַּם לְמַצִּיאת זְוִיגָךְ, כִּי הָאִשָּׁה הַיָּא מְרֻמָּזת לְלִבְנָה שֶׁהִיא הַמְּלָכוֹת, וּבְכָל חֹדֶשׁ הִיא מִתְחַדָּשֶׁת, וְעַל-כֵּן אַז הַזְּמַן הָרְאוּי בְּיֹתֵר לְבַקֵּשׁ בְּעִבּוֹר מְצִיאת הַזְּוִיג, וּמָה גַּם כִּי הַשְּׁנַיִם-עָשׂוֹר נְשִׂאִים הֵם מְרֻמָּזִים לְשְׁנַיִם-עָשׂוֹר רְאִישֵׁי חֻדָּשִׁים (עֵינִן לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ו', אֹת ו'), וּבְכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ מְאִיר נֶגֶד נְשִׂיא אַחֵר מִהַשְּׁנַיִם-עָשׂוֹר נְשִׂאִים, שֶׁהֵם מִתְקַנְיִם אֶת הַמְּשֻׁפָּט, וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוֹם עֲוֹת וְקִלְקוּל הַמְּשֻׁפָּט, וְשֶׁלֹּא יִתְעַקֵּם לֵב הָאָדָם, וּבְפִרְטִיּוֹת מִי שֶׁקָּשָׁה וְכִבֵּד לוֹ מְצִיאת זְוִיגוֹ, לוֹ מִתְעַקֵּם בְּיֹתֵר לְבוֹ, וְהוּא מְלֵא קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיֵּשׁ הַרְבֵּה שְׁמֵרֵב חִלְשׁוֹת דְּעַתָּם נוֹפְלִים לְכַפִּירוֹת גְּמוּרָה, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, מֵרֵב עֲקֻמְמִיּוֹת לְבָבָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ — מִדּוּעַ חִבְרִיָּהֶם כָּבֵד הִתְחַתְּנוּ, וְהֵם עֲדִין לֹא זָכוּ לְמַצֵּא אֶת בֵּת זְוִיגָם, וְזֶה מְאֹד מְאֹד מְמַרֵּר לָהֶם אֶת הַחַיִּים, וְעַל-כֵּן בְּכָל רֹאשׁ חֹדֶשׁ מִתְקַנְיֵן נְשִׂיא אַחֵר אֶת הַחֹדֶשׁ עַל-יְדֵי קִרְבָּנוֹ שֶׁהוּא מְקָרִיב, וּבְזֶה נִתְקַנְיֵן הַמְּשֻׁפָּט, עַד שֶׁאֵין שׁוֹם קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְיֹתֵר נַעֲשֶׂה דְבָר זֶה בְּשַׁעַת קִדּוּשׁ לְבָנָה, כִּי מוּכָא

בזהר הקדוש (פרשת וישלח קס"ט): ביום רביעי נבראה הלבנה חסרה, ובשביל זה נתנו רשות לכל המשחיתים והרוחין והשדין והקלפות להתפשט בעולם, והם מתאחזים ביותר באשה, ועל-כן דיקא על-ידי קדוש לבנה יכול למצא את זוגו, כי כשזוכה למצא את זוגו, אז נתבטלין כל הרוחין והשדין והקלפות, ונתהפך היום רביעי ליום ששון ושמחה, בסוד: ב'תולה נ'שאת ל'יום ה'רביעי, כי דיקא מהקלקול נעשה התקון, ועל-כן דיקא בעת שאתה מקדש את הלבנה, תבון גם על מציאת זוגך, ותתפלל אז תפלה קצרה לפניו יתברך:

רבנו של עולם, כשם שאני מקדש עכשו את הלבנה, ומקבל את פני השכינה, כן תעזרני להשלים עצמי, ולזכות להיות האדם השלים למצא את בת זוגי, ויהיה אור הלבנה כאור החמה, ויתחברו יחד החמה והלבנה, שהם — נשמתי ונשמת בת זוגי, ונזכה יחד להנשא ולהוליד בנים ובנות חיים וקיימים, ושלא יארע להם שום צער ונזק ומכאובים וחקלאים בחייהם, חס ושלום, רק שיהיו בריאים ומצלחים כל ימי חייהם, ותאיר מאור עיניהם כאור תורתך הקדושה תמיד, אמן כן יהי רצון!

כא.

בְּנֵי, בְּנֵי! בְּכָל יוֹם בְּבִקְר כְּשֶׁאַתָּה אוֹמֵר שִׁירַת הַיָּם שְׁאָמְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִרְיַעַת יַם סוּף, תִּרְאֶה לְאֹמְרָה בְּכֹנֶנָה גְדוֹלָה מְלָה בְּמִלָּה, כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת חֲתוּן, סִימָן א'): מִי שֶׁשָּׁקְשָׁה לוֹ לְמִצְאָ זִוּוּגוֹ, יֹאמֵר בְּכֹנֶנָה שִׁירַת הַיָּם, עֵינַי שָׁם; וְעַל-כֵּן בְּשָׁעָה שְׁאַתָּה אוֹמְרָה בְּכָל יוֹם, תִּרְאֶה לְכֹנֵן כְּאֵלוֹ אַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁו בַּיַּעַת קִרְיַעַת יַם סוּף, וְאַתָּה שֶׁר שִׁירָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָמְרוּ בְּזֵהָר הַקְּדוֹשׁ (תְּרוּמָה קלא.): שִׁיר הַזֶּה שֶׁל "אֶז יִשִּׁיר" עוֹלָה עַל כָּל הַשִּׁירוֹת, עֵינַי שָׁם; וְאָמְרוּ (בְּשַׁלַּח ס.), שֶׁהַשִּׁירָה הַזֹּאת נִתְחַבְּרָה בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, וְעַל-פִּי עֲשַׂרְת הַדְּבָרוֹת, וְעַל-פִּי שְׁמוֹת הַקְּדוֹשׁ, עֵינַי שָׁם; וְאַשְׁרֵי מִי שְׁאוֹמְרָה בְּכָל יוֹם וַיּוֹם בְּכֹנֶנָה גְדוֹלָה, וּמְכֹנֵן כְּאֵלוֹ עוֹמֵד עַכְשָׁו סְמוּךְ וְנִרְאֶה לַיָּם סוּף, וְשֶׁר שִׁירָה בֵּין כָּלל יִשְׂרָאֵל, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִתְרְאֶה לָהֶם אֶז לְיִשְׂרָאֵל כְּבָחוּר; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ רַבָּה, פְּרַשְׁת שְׁמוֹת, פְּרָשָׁה א', סִימָן ט"ז): כְּשֶׁנִּגְלָה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל הַיָּם, נָשִׂים צְדָקְנִיּוֹת הִפְירוּהוּ תַחֲלָה, עֵינַי שָׁם; וְעַל-כֵּן בְּשָׁעָה שְׁתֹּאמֵר בְּכָל יוֹם אֶת שִׁירַת הַיָּם,

תִּכְנֹן לְדַקְדֵּק בְּשִׁירָה בְּדִיוֹק כְּמוֹ שֶׁאַתָּה עוֹמֵד עַכְשָׁיו
עַל הַיָּם וְשָׂר שִׁירָה, וְעַל־יְדִי־זֶה תִּזְכֶּה לְמַצֵּא אֶת
בֵּית זוּגָךָ, וְכִמּוֹ שֶׁהָיָה בְּעֵת קָרִיעַת יַם סוּף שֶׁהַנָּשִׁים
הַקְּדוֹתֵיהֶן הִתְקַבְּלוּ כְּמוֹ־כֵן תִּזְכֶּה גַם־כֵּן לְהַפִּיר וְלְמַצֵּא
אֶת בֵּית זוּגָךָ.

כ.ב.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים! אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד
לְהִיּוֹת רְגִילִים בְּתַפְלָה אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם,
כִּי אֵין לְשַׁעַר וְלִסְפָּר וּלְתֹאֵר מַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּשָׁמַיִם,
וּבְכַרְטִיּוֹת כְּשֶׁהַתְּפִלָּה עִם דְּמָעוֹת גַּם־כֵּן, אֲזִי שׁוֹבֵרֵת
אֶת כָּל הַמְּסָפִים וְהַדְּלָתוֹת הַסְּגוּרוֹת, וְנִתְקַבְּלַת
תְּפִלָּתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ל"ב):
"שַׁעֲרֵי דְּמָעוֹת לֹא נִנְעָלוּ", וְאֵל תִּיאָשׁוּ עֲצָמְכֶם מִן
הַרְחָמִים כָּלֵל, וְאִף שֶׁנִּדְמָה לָכֶם שֶׁכָּבַר הַתְּפִלָּלְתֶם
וּבְכָל זֹאת לֹא נִעֲנִיתֶם, אֲף־עַל־פִּי־כֵן רְאוּ לְהַתְּפִלָּל
שׁוֹב וְשׁוֹב מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ וְלֹא לְהַפְסִיק, כְּעֵין
שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת לב): אִם רוֹאֵה
אָדָם שֶׁהַתְּפִלָּל וְלֹא נִעֲנָה, יִחְזֹר וְיִתְפִּלֵּל, עֵין שָׁם;
וְאָמְרוּ (ירוּשְׁלָמִי, בְּרִכּוֹת, פָּרָק ד', הַלְכָה א'): וְהָיָה כִּי

הַרְבֵּתָה לְהַתְפַּלֵּל, מִכָּאן שֶׁכָּל הַמְרֻבָּה בַּתְּפִלָּה נִעְנָה, עַיִן שָׁם. וְכֵן אָמְרוּ (יוֹמָא כַּט.): לָמָּה נִמְשָׁלָה תְּפִלָּתְךָ שֶׁל צְדִיקִים כְּאֵילָת? מָה אֵילָת זֶה כָּל זְמַן שֶׁמְגַדֶּלֶת, קַרְנֵיהָ מִפְּצִילוֹת, אַף צְדִיקִים כָּל זְמַן שֶׁמְרַבִּין בַּתְּפִלָּה תְּפִלָּתְךָ נִשְׁמַעֶת, עַיִן שָׁם; וּבְפֶרֶטִיּוֹת אַתָּם שֶׁעֲדִין לֹא מִצְאַתָּם אֶת בֵּת זִוְגְכֶם, וְאַתָּם שְׁבוּרִים בְּלִבְכֶם מְאֹד מְאֹד מְרֻב צֶעַר וְעִגְמַת נֶפֶשׁ וּמְרֻב מְרִירוֹת, בְּיָדָי אִם תִּתְחַזְּקוּ בַּתְּפִלָּה, תִּתְקַבֵּל תְּפִלָּתְכֶם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סִנְהֶדְרִין מ"ג.): מִי שֶׁדַּעַתּוֹ שֶׁפִּלָּה עָלָיו אֵין תְּפִלָּתוֹ נִמְאַסֶּת, שֶׁנֶּאֱמַר: "לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְּבָה אֱלֹקִים לֹא תִבְזֶה", עַיִן שָׁם; וְעַל־כֵּן רָאוּ לְהִיּוֹת חֲזָקִים רַק בַּתְּפִלָּה וּבִקְשָׁה לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ, כִּי יִשׁוּעַתְּכֶם תִּלְוֶיָה רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרַךְ, וְלֹא בְּיַד בָּשָׂר וָדָם כָּלָל, וְאַל יִפְתָּה אֶתְכֶם יִצְרָכֶם כְּאֵלוֹ זִוְגְכֶם תְּלוּי בְּאִיזָה שֶׁדָּכָן אוֹ שֶׁדְּכָנִית, אוֹ בְּאִיזָה בֶּן אָדָם וְכוּ' וְכוּ', עֲלֵיכֶם לִידַע כִּי זִוְגְכֶם תְּלוּי אֶף וְרַק בְּיַד הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְהַרְבֵּה שְׁלִיחִים לְמָקוֹם, וְעַל־כֵּן אֵל תַּעֲשׂוּ מִהַטָּפֵל עֲקָר וּמִהָעֲקָר טָפֵל, וּבִזְכוּת הַתְּפִלָּה בְּיָדָי תִּנְשְׁעוּ וְתִמְצְאוּ אֶת בֵּת זִוְגְכֶם, וּבְפֶרֶטִיּוֹת כִּשְׁתִּתְפַּלְלוּ אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים.

תפלה נוראה ונפלאה

לאמרה בכל יום ויום, עד שיזכה למצא את בת זוגו.

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, מלך
עליון, מלא רחמים, חוס ורחם עלי, ראה
בעניי ושׂא נא לכל חטאתי, נפלתי בבור עמק
מיום שאני מכיר את עצמי, ונכשלתי בכר במה
שנכשלתי וכו' (יִפְרֹשׁ בַּפֶּה כֹּל מֵה שֶׁרָק זֹכֵר),
תעיתי כשה אוֹבֵד בַּקֵּשׁ עֲבָדְךָ; רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם,
מֵרַב עֲנֵי וְעַמְלִי, וּמֵרַב עֲצָם עוֹנוֹתִי וּפְשְׁעֵי הָרַבִּים
וְהַעֲצוּמִים בְּלִי שְׁעוֹר וְעֶרְךָ וּמִסְפָּר, וּמֵעֲצָם בְּלִבּוֹל
דַּעֲתִי מֵרְבוּי הַפְּגָמִים שֶׁפָּגַמְתִּי בְּעוֹנוֹתִי מֵעוֹדִי
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה אֵינִי יָכוֹל לִפְתַּח פִּי לְדַבֵּר כָּלֵל,
וְקִשָּׁה וְכָבֵד עָלַי מְאֹד מְאֹד לְפָרֵשׁ שִׁיחָתִי לְפָנֶיךָ,
וְגַם אֵי אֶפְשֶׁר לְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתִי לְפָנֶיךָ כְּכֹל אֲשֶׁר
עִם לְבָבִי, כִּי צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא
יִסְפִּיק הַזְּמַן לְפָרֵטֵם, כִּי רַבּוֹת אֲנַחּוֹתִי, וְלִבִּי הוּא,
אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן הִצִּיקְתָּנִי רוּחִי וְעֵצוֹר בְּמַלְיָם לֹא
אוֹכֵל, אָמַרְתִּי אֲשִׁיחָה וַיְרוּחַ לִי, אַתָּה אֲצַלֶּתָּ וּבְרָאתָ
וַיִּצְרַתָּ וְעָשִׂיתָ אֶת נַשְׁמָתִי, וְהוֹרַדְתָּנִי מֵרוּם גְּבַהִי
מֵרוּמִים עַד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה הַגְּשָׁמִי הַזֶּה, וְנוֹלַדְתִּי

לְאָבִי וּלְאִמִּי, וְהֵם גָּדְלוּ וְטַפְּחוּ אוֹתִי, וְכָל מָה
 שֶׁעָבַר עָלַי מִיּוֹם קִטְנוּתִי עַד עַכְשָׁיו אֶתָּה לְבַד יוֹדֵעַ,
 וְעַכְשָׁיו הִגַּעְתִּי לִימֵי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁר הִתְאַוּוֹת בּוֹעֲרוֹת
 בִּי מְאֹד מְאֹד, אֲבָל דָּא עָקָא כִּי אֵינִי זֹכֵה לְמַצֵּא
 אֶת בֵּת (בֶּן) זֹוגִי, וְאֵנִי הוֹלֵךְ כְּשֹׁפָר נֶע וְנָד בְּאַרְץ,
 וְיָמַר לִי מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל־יְדֵי רַבּוּי עֲוֹנוֹתַי אֲבַדְתִּי
 אֶת בֵּת (בֶּן) זֹוגִי, וְאֵינִי יָכוֹל לְמַצֵּא אוֹתָהּ, וְאֵנִי שָׁבוּר
 כְּחָרֶס הַנִּשְׁפָּר וּמְדַכָּא בִּיסוּרֵי עֲצָמַי, שְׂרוּי בְּדַכְּאוֹן
 וּבְעֲצָבוֹן פְּנִימִי; מָה אֵמַר וּמָה אֲדַבֵּר, הָאֱלֹהִים מְצֵא
 אֶת עֲוֹנוֹנִי, לָאֵן אֶפְנֶה עַכְשָׁיו לְעֶזֶר? ! מִי יִבִּין אֶת לְבָבִי
 הַנִּשְׁפָּר? ! מִי יִבִּין אֶת דַּעְתִּי הַמְּעַקְמֶת? ! מִי יִבִּין אֶת
 מְרִירוֹת נַפְשִׁי, שְׂאֵנִי פֹלֵג גּוּף, חֶסֶר וְרִיק מְכַל טוֹב,
 בְּלֹא תוֹרָה, בְּלֹא שְׂמֻחָה, בְּלֹא טוֹב, בְּלֹא בַּיִת, בְּלֹא
 חוּמָה, בְּלֹא שְׁלֵמוֹת? ! מְלֵא רַחֲמִים, מֵרַב קְלִקּוּלִי
 אֵינִי יָכוֹל לְהֶאֱרִיךְ בַּתְּפִלָּה הַזֹּאת הַרְבֵּה, אֶף־עַל־פִּי
 שְׁלֵא יִסְפִּיקוּ כָּל הִירֵיעוֹת שְׁבַעֲוֹלָם לְבָאֵר אָפֶס קֶצֶה
 מִהִתְחַנּוּת וְהִבְקָשׁוֹת וְהַיְהוּדִיִּים וְהַהִפְצָרוֹת וְהַתְּפִלוֹת,
 שְׂאֵנִי צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּעַנְיָן זֶה עַל הָעָבֵר וְעַל הַהוּזָה
 וְעַל הָעֵתִיד, אֶךְ מָה אֶעֱשֶׂה כִּי דְבָרֵי נִסְתָּמִים, אֲבָל
 עִם כָּל זֹאת בָּאתִי לְכַנְיָךְ, אֲדוֹן כָּל, חוּמַל דְּלִים,
 טוֹב וּמִי־טִיב לְרַעִים וּלְטוֹבִים, שְׂתַּחֲוֶס וְתַחֲמַל עַל

אמלל כמוני, שבור פחרס כמוני, משקץ ומתעב
 כמוני, ותרחס ככר עלי שאזכה למצא את בת זוגי
 מן השמים, ההגונה לי, ושלא תהיה מתנגדת אלי
 כלל, רק נדור ביחד באהבה, אחוה ורעות, ולא
 תהיה בינינו שום קנאה ושום שנאה ושום שנוי
 רצון כלל;

מלא רחמים, רחס עלי, ראה בשברון לבי, איך אני
 מרגיש בלא זיוגי, ואתה לבד יודע, כי אין עוד
 צער ויסורים כמו למי שאין לו בת (בן) זוג, ונכשל
 בכל פעם בחטאים ועוונות ופשעים, וכל העולם
 חשוף בעדו, ובפרטיות לי העני והבזוי, שנפלתי ככר
 בכח יקוש כל־כף, ואין לי שום עצה ושום דרך איך
 לצאת מזה, והכל סגור בעדי, איני רואה שום דרך
 ופתח לישועתי, אנא יהוה, אל מלך נאמן, אשר
 אתה לבד יודע מהיכן נשתלשלה נשמתתי, והיכן
 היא בת זוגי, חוס וחמל עלי, ועשה סבות לטובה
 שאזכה למצאה, ונתועד יחד, ונזכה להתחתן יחד,
 ולבנות בית נאמן בישראל, ואף־על־פי שאני יודע,
 שמרבוני עוונותי אבדתי את טובתי, אף־על־פי־כן,
 אבי שבשמים, רחמיה רבים, רחמיה נשגבים, רחמיה

לא כלים, המִשָּׁף עָלַי מִדַּת רַחֲמֵיךָ וְטוֹבֶךָ הַגָּדוֹל,
וְהוֹשִׁיעֵנִי בְּעַת צָרוֹתַי הַמְרֵבּוֹת, וְתִזְמִין לִי אֶת בֵּית
(בֶּן) זוּגִי הַהַגּוֹנָה לִי, וְשָׁלֵא יִתְחַלְפוּ, חֶסֶד וְשָׁלוֹם,
הַזּוּגִים רַק תֵּן לִי אֶת בֵּית (בֶּן) זוּגִי דִיקָא, בְּאִפְךָ
שְׂאֻזְכָּה לְהַשְׁלִים עֲצָמַי בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִהְיוֹלִיד בְּנִים
וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם, אָמֵן סָלָה.

תְּפִלָּה נִפְלְאָה עַל מְצִיאת בֵּית זוּגוֹ

לְאִמְרָה בְּכָל יוֹם

(הַעֲתִקָּה מִסֵּפֶר שׁו"ת "אֲשֶׁר בִּנְחָל")

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנִי לְמַצֵּא אֶת זוּגִי הַהַגּוֹן לִי
מִן הַשָּׁמַיִם כְּפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתִי, וְחֶסֶד וְשָׁלוֹם
וְחֶסֶד וְחִלְיָה מִפְּנֵי רַבּוּי עֲוֹנוֹתַי וְחַטָּאת נְעוּרַי לֹא
יִתְחַלְפוּ הַזּוּגִים, וְכֵן לֹא אֶצְטָרֵךְ לְעוֹלָם לְהַתְגַּרֵּשׁ,
חֶסֶד וְשָׁלוֹם, רַק הַזּוּגִי יִהְיֶה שְׁלִי דִיקָא, שֶׁל שְׂרֵשׁ
נִשְׁמָתִי דִיקָא, אָנָּה יְהוָה, רַחֵם עָלַי, וְאֵל תְּבִיט
עַל מַעֲשֵׂי הָרַעִים וּפְגָמֵי הָעֲצוּמִים, וְאֵל תַּעֲשֵׂה
עִמִּי כְּחֻטָּאֵי וְעֲוֹנוֹתַי וּפְשָׁעַי, וְזַכְּנִי לְמַצֵּא אֶת זוּגִי
הָאִמְתִּי, וְחוּס וְרַחֵם עָלַי, שְׂאֻנְצֵל מִכָּל מִינֵי הַרְהוּרִים

רעים ומחשבות זרות, ושמרני והצילני מן היצר הרע
וכת דיליה.

מה אעשה, רבוננו של עולם? ! אני כבר מוכן עכשו
להתחתן ולהנצל על-ידי-זה מיצרי הבוער בי,
אבל מה אעשה, כי עדין לא מצאתי את זווגי,
רבוננו של עולם, למה מגיע לי זאת, שכל ימי אהיה
בהרהורי עברה, וכן שתאמר עלי "תפח עצמותיו",
חס ושלום, הלא אתה לבד יודע שאני מוכן עוד
היום הזה להתחתן, אבל מה אעשה? אין לי שדוף!
קנה לטוב והנה בעתה, אני מחכה ומחכה מבקש
ומפציר אליך זה ימים ושנים, ועדין אין לי שום
רמז של ישועה, ואם-כן, רבוננו של עולם, אבי
שבשמים, למה מגיע לי ענש כזה — שכל ימי
אהיה מלא הרהורים רעים, וכן שתאמר עלי "תפח
עצמותיו", חס ושלום? ! רבוננו של עולם, האם אין
זה ענש גדול, שאני מתענה תחת יצרי הרע הבוער
בי, ומכשילני בכל יום ובכל שעה במה שמכשילני,
פאשר אתה לבד יודע זאת.

אָנָא אָבִי שְׁבַשְׁמִים, זְכַנִי לְאָרִיכַת אַפִּים, וְאַזְכָּה
 לְהָאָרִיף אָפִי עַל כָּל מָה שְׁעוֹבֵר עָלַי, וְזְכַנִי
 לְבַטֵּל דַּעְתִּי לְגַמְרִי, וְלֹא לְשָׂאֵל שׁוּם קְשִׁיּוֹת, חֶסֶם
 וְשָׁלוֹם, חֶסֶם וְחִלְיָה, רַק זְכַנִי לְהַכְנִים עֲצָמֵי בְּאֻמוֹנָה
 פְּשׁוּטָה, שְׂאִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעְדֵּיךָ כָּלֵל, וְהַכֵּל
 תְּלוּי בִּידֶךָ, וְאִם־כֵּן לָמָּה לִי לְשַׁבֵּר עֲצָמֵי כָּל־כָּף? !
 זְכַנִי עַל־כָּל־פְּנִים מַעֲכָשׁוּ לְהִתְחִיל לְהִתְקָרֵב וְלָשׁוּב
 אֵלַיךָ, וּבְזָכוֹת הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַשְׁפִּיכוֹת דְּמִים שֵׁישׁ לִי
 מַעֲצָמֵי, שְׁכּוֹאֵב לִי מְאֹד מְאֹד, שְׂאֲנִי נִכְשָׁל בְּכָל
 פְּעַם בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת כְּאֵלוֹ — פָּגַם הַבְּרִית וְכוּ',
 וְכֵן אֲנִי רוֹאֶה שְׁכָּל חֲבֵרֵי כְּבָר מְצָאוּ אֶת זְוִיגָם, רַק
 אֲנִי נִשְׂאָרְתִּי לְבִדִּי בְּחֹר בְּלִי זְוִיג, וְאֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ מְאֹד
 מְאֹד, וְעַל־כֵּן בְּזָכוֹת הַבוֹשׁוֹת וְהַבְּזִיוֹנוֹת וְהַשְׁפִּיכוֹת
 הַדְּמִים שֵׁישׁ לִי, אֶמַּר לְצָרוֹתֵי דֵי, וּבְזָכוֹת זֶה בְּעֲצָמוֹ
 זְכַנִי לְמַצֵּא אֶת בַּת זְוִיגִי, כַּאֲשֶׁר הוֹדַעְתָּנִי עַל־יַדֵּי רֵאשׁ
 צְדִיקֶיךָ, שְׁבְזָכוֹת הַבְּזִיוֹנוֹת וְהַשְׁפִּיכוֹת הַדְּמִים יְכוּלִים
 לְתַקֵּן אֶת הָעֵבֶר, וְלְמַצֵּא עַל־יַדֵּי־זֶה אֶת זְוִיגִי.

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זְכַנִי כְּשֶׁאֲמַצֵּא כְּבָר אֶת זְוִיגִי,
 שְׁלָבֵל אֶהְיֶה, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, בְּכַעֵס וּבְקִטְטָה
 עֲמָה, רַק יִשְׁרֶה הַשָּׁלוֹם וְהָאֶהְבָּה בֵּינֵינוּ תָּמִיד,

וּנְזֻכָּה לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת וּלְחַנְכֵם עַל דַּעַת תּוֹרַתְךָ
הַקְדוּשָׁה, זִכְנִי לְשָׁלוֹם-בַּיִת, וּלְעוֹלָם לֹא אֶתְגַּרֶשׁ,
חֵם וְשָׁלוֹם, חֵם וְחִלְיָה, רַק נַעֲזֹר אֶחָד לְשָׁנִי; וְזִכְנִי
לְהִיּוֹת תָּמִיד וְתָרֵן גָּדוֹל, וּלְעוֹלָם אֲוֹתֵר בַּבַּיִת, וְלֹא
אֶהְיֶה, חֵם וְשָׁלוֹם, קִמְצָן וְכֹלִי יִהְיֶה אִיךָ שְׂיֵהְיֶה,
וּבְבֵיתִי תִשְׁרָה רַק שְׂמֻחָה, וְאֶזְכָּה לְשִׂמְחָה אֶת אֲשֵׁרִי
בְּאֶפֶן שְׂיֵהְיֶה בֵּיתִי בַּיִת שְׂמֻחַ, וְעַל-יְדֵי-זֶה אֶזְכָּה
לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת חַיִּים וְקַיָּמִים; וְזִכְנִי שְׂבִיתִי
יִהְיֶה בַּיִת וְעַד לְחַכְמִים, וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵּיתִי,
וְאֶזְכָּה לְהִיּוֹת בְּעַל הַכְּנָסֶת אֲוֹרְחִים גָּדוֹל.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וְרַחֵם עָלַי, וּתְקַבֵּל אֶת תְּפִלָּתִי
בְּרַחֲמִים בְּזִכּוֹת כָּל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים,
קְדוּשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה, וּבְפֶרֶט בְּזִכּוֹת רַבְּנוּ
הַקְדוּשׁ, רַבְּנוּ נַחֲמָן בֶּן פִּיגְא, זְכוּתוֹ תִּגַּן עָלַי, אָמֵן
כֵּן יְהִי רְצוֹן!

כג.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים, עָלֵיכֶם לְזַכֵּר תָּמִיד אֶת
רַחֲמֵנוֹתוֹ יְתָבָרֵךְ, וְאִיךָ שְׂמֻרַחֵם עַל כָּל בְּרִיָּה, כְּמוֹ

שְׁכַתוֹב (תהלים קמ"ה): "וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו",
 וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ רַבָּה, שְׁמוֹת, פְּרָשָׁה ב',
 סִימָן א'): מְדוּתָיו וְעֲלִילוֹתָיו שֶׁל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 רַחֲמָנִיּוֹת הֵן, עַיִן שָׁם; וְעַל-כֵּן רָאוּ לְבַטֵּחַ רַק
 בְּרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִוְדָאֵי בְּזִכּוֹת הַתְּפִלוֹת הַחַמּוֹת
 שֶׁתְּתַפְּלוּ לְפָנָיו, יַעֲזֹר לָכֶם הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וּכְעַיִן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֱלִיהוּ,
 זוֹטָא, פָּרָק ו'): כִּיּוֹן שָׂרָאָה מִשֶּׁה שְׁמַדְתּוֹ שֶׁל
 הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁל חֶסֶד וְשֶׁל רַחֲמָנוּת, מִיַּד
 נִתְעַטֵּף וְעָמַד בְּתַפְּלָה, עַיִן שָׁם; וּכְמוֹ-כֵן תִּדְעוּ, בְּנֵי
 וּבָנוּתֵי הַיְקָרִים, שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ אָב רַחֲמָן, וְהוּא רַק
 רוֹצֵה שֶׁתִּבְקָשׁוּ מִמֶּנּוּ אֶת בַּת זוּגְכֶם, וְעַל-כֵּן אֵל
 תִּתְיַאֲשׁוּ מִן הַרְחָמִים; וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמִּדּוֹת,
 אוֹת רַחֲמָנוּת, סִימָן י"א): עַל-יְדֵי בִקְשַׁת הַרְחָמִים זוֹכֵה
 לַעֲשׂוֹת שְׂדוּכִים טוֹבִים וְהַגּוֹנִים, עַיִן שָׁם; הָעֵקֶר
 עֲלִיכֶם לִידַע, שֶׁאֲסוּר לְאַבֵּד עֲצָמוֹ, וְאֲסוּר לְדַחֵק
 אֶת הַשָּׂעָה, אֲשֶׁר זֶה בְּעֲצָמוֹ גּוֹרֵם מֵה שְׂגוֹרָם,
 רַק הַרְגִילוּ עֲצַמְכֶם בְּמִדַּת הַסִּבְלָנוּת, וּבִוְדָאֵי תִזְכּוּ
 לִישׁוּעָה נְפִלְאָה, אִם לֹא תִדְחִקוּ אֶת הַשָּׂעָה וְתִצְפוּ
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא תִבְטְחוּ בְּשׁוֹם בָּשָׂר וָדָם; אֲשֶׁרִי

המציית, אשרי המחכה, ואז אשרי לו בעולם הזה,
ואשרי לו בעולם הבא ולנצח נצחים!

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

כדי להשלים את הגליון אמרנו להעתיק כמה
שיחות מענין זווגים

א.

רבנו ז"ל גלה נוראות נפלאות בענין זווגים
ושדוכים, ואמר בזו הלשון, שכל איש יש לו
כמה וכמה זווגים, רק שיש בזה כמה בחינות
שונות וענינים נפלאים, כי מכל הדבורים שמדברים
בעניני השדוכים, אף-על-פי שאינם נגמרים, זה
בעצמו בחינת זווג ושדוף, ולפעמים יושבים בני-
אדם בבתיהם ואומרים, שראוי שזה ישא את זאת,
ועל-ידי-זה נגמר בחינת הזווג של זה האיש עם
אותה האשה, ולפעמים באים שדכנים ומדברים
השדוף, אבל אינו נגמר וגם זה בחינת זווג משדוף,
ובודאי היא בחינת זווג יותר מהראשון, ולפעמים

נוסעים לעשות השדוף, ואחר-כך מפסיקים הקשר של תנאים, ולפעמים באים לידי נשואין, ואחר-כך בסמוך נעשה גט בניהם, ולפעמים אינו נעשה הגט עד אחר איזה זמן וכיוצא בזה כמה בחינות שיש בעניני השדוכים והזיוגים, שאינם נגמרים אחר-כך, אבל כלם הם בחינת זיוגים שלו, כי כל אחד יש לו כמה זיוגים, רק שאצל זה נגמר איזה זיוג שלו על-ידי איזה דבור בעלמא שמדברים מזה השדוף, ולפעמים על-ידי איזה דבור יותר או על-ידי איזה התקשרות או נסיעה או עבודה בשביל השדוף לפי שעה וכו' כנ"ל, וזה הדבר הוא ענין נפלא ונורא, שלא נשמע כזאת, שהדבור בעלמא שמדברים מהשדוף, זה בעצמו הוא בחינת שדוף, וכו'.

(עין חיי-מוהר"ן, סימן תקצ"ה — דפוס חדש)

ב.

קדם ראש השנה שנת תקס"ט הביא השוחט מטעפליק לרבנו ז"ל כסא נפלא שעשאו בעצמו ביפי ובאמנות גדולה עד מאד, ושאל אותו רבנו ז"ל: "כמה זמן עשית אותו?" השיב השוחט:

"חצי שנה", ושאל אותו רבנו ז"ל שוב: "האם כל היום עשית זאת?" והשיב השוחט: "לא, רק בכל יום עבדתי שעה אחת", (כי היה כפסא נאה ומציר בציורים נאים עד מאד), ענה ואמר לו רבנו ז"ל: "אזוי, האסטו מיר אין זינען געהאט אהאלב יאהר אלע טעג א שעה" [ככה, זאת אומרת, שחשבת ממני כל יום שעה במשך חצי שנה, (ונהנה מזה מאד)]. (ואמרו אנשי שלומנו, שבאמת לא היה נראה לרבנו ז"ל כל-כף הפסא, כמו מזה שכל יום חשב מרבנו ז"ל שעה אחת דבר זה נראה לרבנו ז"ל מאד, שבכל יום שעה אחת יחשב ממנו מישהו).

אחר שקבל רבנו ז"ל הפסא מהשוחט מטעפליק, ספר רבנו ז"ל, שראה (במראה או בחלום) שהביאו לו פסא, והיה אש סביבו והלכו כל העולם, אנשים ונשים וטף לראותה, וכשחזרו משם, אזי תכף-ומיד נתקשרו זה עם זה ונעשה שדוכים ביניהם, וגם כל מנהיגי הדור כלם הלכו לראותה, ושאלתי: "כמה היא רחוקה, ומפני מה תכף נעשו שדוכים?" והלכתי והקפתי סביבם לילך שם, ושמעתי שהולך ובא ראש השנה, והייתי

מספק אם לחזור אם להתעכב שם, והייתי נבוך בדעתי ואמרתי בלבי: איך אפשר בכאן על ראש השנה, ואמרתי בדעתי: לפי הגוף חלוש שיש לי למה לי לחזור, והייתי שם ובאתי לכסא, וראיתי שם ראש השנה, ראש השנה מממש, וכן יום כפור, יום כפור מממש, וכן סכות סכות מממש, גם שמעתי שהיו צועקים: חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי (ישעיה א'), מה לכם לדון את העולם, ראש השנה בעצמו ישפט, וברחו כלם עם כל מנהיגי הדור כלם ברחו, וראיתי שם, שהיה חקוק על הכסא כל צורות של כל ברואי עולם, וכל אחד היה חקוק עם בת זוגו אצלו, ובשביל זה נעשו תכף שדוכים, כי כל אחד מצא שם וראה את בת זוגו, ומאחר שבמים הקודמים למדתי, נפל בדעתי שפסוק: פרסיה שביבין די נור (דניאל ז') ראשי תבות "שדכן", כי על-ידי הכסא נעשין שדוכים פנ"ל, גם "פרסיה" ראשי תבות: ראש השנה, יום כפור, סכות, ועל-פן בשמיני עצרת זוגא דמטרוניתא (עין זהר, חלק שלישי, דף צו: צז.), ושאלתי: "מה יהיה פרנסתי?" ואמרו, שאהיה שדכן וכי'.

(עין חיי-מוהר"ן, סימן פ"ד, דפוס חדש, ובספר פעלת הצדיק סימן תשצ"ט)

ג.

מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר, שְׂאָצֵל כָּל אֶחָד בְּמְצִיאת
 זוּגוֹ יֵשׁ בּוֹ סוּדוֹת נוֹרָאִים עַד מְאֹד רַזִּי דְרָזִין סְתָרֵי
 נִסְתָּרוֹת, וּפְעַם אַחַת בָּא וְהִתְאוּנָן לְפָנָיו בְּחוֹר אֶחָד
 שָׂאִין לוֹ לִתֵּן מִתְּנוּת לְכֹלָה וְכוּ', וּנְחַמוּ מוֹהֲרַנְ"ת
 ז"ל, שְׁגַם יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא הָיָה לוֹ לִתֵּן מִתְּנוּת לְהַכֹּלָה
 וְכוּ', עָנָה וְאָמַר הַבְּחוּר: "מָה אַתֶּם מְדַמִּים אוֹתִי
 לְיַעֲקֹב אָבִינוּ בְּמְצִיאת זוּגִי, הֲלֹא שָׁם הָיוּ סוּדוֹת
 הַתּוֹרָה וְכוּ'?" וְהֵשִׁיב לוֹ מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל כְּלֹא־חַר יָד:
 "גַּם אָצֵּלָךְ יֵשׁ סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְכוּ'".

(עֵין אֲבִינָה בְּרוֹזֵל דֶּף פ"ח)

ד.

מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אָמַר לְאֶחָד שֶׁהָיָה רֹקֵק: "אִם
 תִּתְחַתֵּן וְתֹאמַר לִי שְׂאֵתָה אִישׁ כְּשֶׁר אֲאָמִין לָךְ,
 אֲבָל כְּשֶׁתִּשְׂאֵר רֹקֵק וְתֹאמַר לִי שְׂאֵתָה אִישׁ כְּשֶׁר
 לֹא אֲאָמִין לָךְ", וְכֵן נִכְדוּ הָרַב הַחֲסִיד רַבִּי מִיכֵלִי
 ז"ל אָמַר פְּעַם לְאֶחָד שֶׁלֹּא רָצָה לְהִתְחַתֵּן: "הֲלֹא
 אַתָּה אֵינְךָ טוֹב... כִּי הַתּוֹרָה מְעִידָה: 'לֹא טוֹב הָיִית
 הָאָדָם לְבִדּוֹ'".

(שָׁם דֶּף פ"ה)

תפלה לזיוג הגון לבחור

(מרבנו החיד"א ז"ל)

רבונו של עולם, בחסדך יצרת עולמך ובראת אדם, ועשית לו עזר, וצויתנו לשא אשה ולהוליד בנים, והחמירו עבדיך רבותינו, זכרונם לברכה, שלא לאחר מצוה זו. ויען חיי האדם בעולם הזה ובעולם הבא תלויים כמעט באשה, ובעוונותינו הרבים אין עוד נביא ולא בעלי רוח הקדש לדעת איזו ראוייה פדי לקים מצוותיך, לכן בלב נשבר באתי להפיל תחינתי לפניך אב הרחמן. ויהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, שתתמלא רחמים עלי, ותזמין לי בת זוג נאה, יראת יהוה ובעלת מדות טובות ובעלת מזל טוב, וטובת שכל ומצלחת ומברכת, כי בזה אוכל לעבד עבודת הקדש בלי טרדה. והיה הנערה אשר ידברו לי עליה והיא ראוייה, ויש לה יראת השם ומדות טובות, ומזל טוב והוגנת לי, ברחמיך הרבים תחן עלי ותטה לבי לגמר הדבר באפן שאוכל לקים מצוותיך לטוב לי בעולם הזה ובעולם הבא. אל מלא רחמים, ר'חום ח'נון ש'ומר ת'ומך מ'ציל י'שר פ'ודה (יכון בשם רח"ש תמיי"ף) עזרני על דבר כבוד שמך. עשה למען שמך, עשה למען ימינך, עשה למען תורתך, עשה למען

קִדְשָׁתְךָ. חַנּוּנִי וְעֲנֵנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי (יִכּוֹן בְּשֵׁם
 אֲרָאִיתָא), כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ
 תְּפִלָּה (יִכּוֹן אוּכַץ אֲזַבּוּגָה). יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן
 לְבִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי:

תְּפִלָּה לְמַצִּיאת בֵּת זוּג

(מֵרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פֶּאפּוֹ ז"ל בְּעַל פֶּלֶא יוֹעֵץ)

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּחִסְדְּךָ יִצְרָתָ עוֹלָמְךָ וּבְרֵאתָ אָדָם,
 וְעָשִׂיתָ לוֹ עֶזֶר, וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמַצּוֹתֶיךָ וְצוֹיֹתֵנִי
 לְשֵׂא אִשָּׁה וְלֵהוֹלִיד בְּנִים, בְּרוּךְ יוֹצֵר הָאָדָם שֶׁהִכֵּל
 בְּרָא לְכְבוֹדוֹ, וְאוֹלָם גָּדֹל צִעְרֵי, יִרְאֶה וְרַעַד יָבֹא בִּי,
 כִּי חוֹשֵׁשׁנִי פֶן יִגְרַמוּ עוֹנוֹתַי שְׁתִּזְדַּמֵּן לִי אִשָּׁה רָעָה
 שְׂאִינָה בֵּת זוּגִי וְאִינָה הוֹגְנָת לִי, וּפֶן יִקְדִּימְנִי אַחַר לְקַח
 אֶת בֵּת זוּגִי, וְיִהְיֶה צָרִיךְ לְדַחוֹת נִפְשׁ מִפְּנֵי נִפְשׁ
 חֲלִילָהּ, עַל־כֵּן בָּאתִי בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכָּה לְהַפִּיל תְּחִינָתִי
 לְפָנֶיךָ אָב הַרְחֵמֵן, יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאַלֵּהִי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּמְלֵא רַחֲמִים עָלַי, וְתִזְמִין לִי אֶת
 בֵּת זוּג הַהוֹגְנָת לִי וְרֵאוּיָהּ לִי מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית
 לְאַרְבֵּי יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים. וְתִהְיֶה בֵּת זוּגִי אִשָּׁת חַיִּל
 יִרְאֵת ה', בְּעֵלֶת שְׂכָל, בְּעֵלֶת מְדוֹת טוֹבוֹת, בְּעֵלֶת
 מַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְלֹא תִהְיֶה מְשַׁכְּלָה וְעַקְרָה, וְלֹא בְּעֵלֶת

מום, אָלֵא שְׁלֵמָה בְּכַל וּמְצַלַּחַת בְּכַל בְּאַפֵּן שְׁאוּכַל
 לְעַבֵּד עֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ בְּלִי שׁוּם טְרָדָה, וְאֵל תִּקְחֵנִי
 מִהָעוֹלָם הַזֶּה קֹדֶם זְמַנִּי וְאֵל תִּדְיַחֲנֵי מִפְּנֵי שׁוּם אָדָם
 שֶׁבָּעוֹלָם, אֵל מָלֵא רַחֲמִים, מוֹשִׁיב יְחִידִים בֵּיתָה,
 רִיחוּם, חַיְנוּן, שׁוֹמֵר, תּוֹמֵךְ, מְצִיל, יִשְׂרָאֵל, פְּיֹדָה
 (רֵאשִׁי תְּבוֹת רַח"שׁ תַּמִּי"פ), עֲזָרְנִי עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ,
 עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וּלְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים:
 אֲבָרְהֵם, יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ וּלְמַעַן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן,
 יוֹסֵף וְדָוִד, וּלְמַעַן כָּל הַצַּדִּיקִים וְהַחַסִּידִים, זְכוּתָם תִּגַּן
 עָלֵינוּ, וְהֵם יְלִיצוּ בְּעַדְנוּ, עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ לֹא לְמַעַנְנוּ,
 עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינְךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן
 תּוֹרָתְךָ, עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשָׁתְךָ, חַנּוּנִי וְעַנּוּנִי וְשִׁמְעֵ תִּפְלֹתֵי,
 כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלֹת כָּל פֶּה, בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה. יְהִי
 לְרַצוֹן אִמְרֵי כִּי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ, יְהוֹה צוּרִי וְגוֹאֲלִי:

תּפֿלה לְבַחֲוִרָה לְמַצִּיאַת בֶּן זוּג

(מִהַשְּׁל"ה הַקְּדוֹשׁ)

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוֹה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שְׁתַּמְצִיא
 לִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וּבְחַסְדֶּיךָ הַגְּדוֹלִים אֶת זְווגִי
 הָרְאוּי לִי בְּזַמְנוֹ, זְווג הַגּוֹן הָרְאוּי לְהוֹלִיד תְּלִמִּיד חָכֶם
 גְּדוֹל בְּתוֹרָה וּבִירָאָה, מְזַרַע צַדִּיקִים וְאַנְשֵׁי אֱמֶת וַיִּרְאֵת

חטא, כמו שמהמצאת זווגו לאדם הראשון, לאברהם
 ויצחק ויעקב ומשה, כל אחד זווגו בעתו ובזמנו,
 ואותו איש שתמציא לי לזווגי יהא איש טוב, איש
 נאה במעשיו, בעל מעשים טובים, בעל חן, איש
 משפיל וירא אלהים, רודף צדקה וגומל חסד: ולא
 יהא בו פסול, ומום ופגם, ולא יהיה פעסן ורגזן, רק
 בעל ענוה ונמיכות רוח, בריא ובעל פח, ואל
 יעכב אכזריות הבריות ושונאים ומחשבותיהם
 ותחבולותיהם לעכב את בן זווגי המוכן לי. יהיו לרצון
 אמרי פי והגיון לבי לפניך, יהוה צור וגואלי:

הספר הקדוש הזה נדפס
לעילוי נשמת
הגאון הצדיק
רבי מנחם זאב זי"ע
בן הגאון הקדוש
רבי אלכסנדר זי שא הי"ד
נפטר די בתשרי ה'תשס"ג
ת.ג.צ.ב.ה.

הספר הקדוש הזה נרפס
לזכות

משה בן מרים מינדל
חנה בת מרים

הקב"ה יעזור שיזכו להצלחה ברו"ג,
ויזכו לבנות בנין עדי עד, זרע של קיימא
דורות ישרים מבורכים, שלום בית אמיתי
מתוך בריאות ואושר, פרנסה בשפע ובנקל
ואריכות ימים ושנים טובות אכ"ר!

הספר הקדוש הזה נרפס
לזכות

ישראל אריה בן מרים

הקב"ה יעזור שיצליח ברו"ג,
ויהיה קדוש וטהור, יר"ש וירא חטא,
יעלה במעלות התורה, היראה והחסידות,
יזכה לאריכות ימים ושנים טובות בבריאות השלימה,
וידון ממנו הוריו רוב נחת ואושר תמיד, אכ"ר!